NEAR EAST UNIVERSITY
LIBRARY
1988 - LEFKOŞA

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
OSMANLI PALEOGRAFYASI VE ARŞİVCİLİK EĞİTİMİ
ANABİLİM DALI

H.1010/1286- M.1601/1870 TARİHLERİ ARASI OSMANLI DÖNEMİ KIBRIS VAKIF BELGELERİNİN YENİ HARFLERE AKTARIMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mustafa GÖREN
Danışman: Prof. Dr. Habib Derzinevesi

Lefkoşa
Şubat, 2013

NEAR EA LIBRARY 1988 - LEFKOŞA

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Habib Derzinevesi.....

Üye: Prof. Dr. Orhan Çiftçi .....

Üye: Doç. Dr. Ali Efdal Özkul .....

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../2013

Prof. Dr. Cem Birol
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Milletleri ayakta tutan ve onlara dinamizm kazandıran etkenler arasında ilim, sanat ve teknik yanında o millete ait kültür ve değerler bütününden söz edebiliriz. Bir vatanı meydana getiren unsurlar, o ülkenin yalnız taşı toprağı değil, aynı zamanda o topraklarda yaşayan insanların bıraktığı eserleri ve hatıralarıdır. Tarih boyunca sosyal hayatın her alanında yer alan; kültür birikimimizin şekillenmesinde büyük görevler yerine getiren kurumlarımızdan biri de vakıflardır.

Bazen bir medrese, bir kütüphane; bazen bir han, bir hamam, bir imâret; bazen de karşılaşmayı hiç ummadığımız bir yerde cami, çeşme olup karşımıza çıkıverirler. Tarih boyunca vakfedilmiş yapılar, binalar ve gayrimenkuller medeniyetimizin aynı zamanda bir vakıf medeniyeti olduğunun önemli şahitleridirler.

Yüksek Lisans Tezimde Osmanlı Dönemi'ne ait Kıbrıs'taki vakıf eserlerinden H.1010/1286 ile M.1601/1870 tarihleri arasındaki 16 Adet vakıf belgesinin yeni harflere aktarımına çalıştım. Bu belgelerin asılları Kıbrıs Türk Evkaf Dairesi Arşivi'nde bulunmaktadır. Çalışmama esas oluşturan vakıf belgelerinin konu başlıkları ve tarihlerini tezimin giriş bölümünün sonunda tablo halinde gösterdim. Ayrıca eserin sonunda belgelerde geçen Arapça ve Farsça kökenli kelimelerin yer aldığı bir sözlük; belgelerde geçen şahıs ve yer isimleri indeksleri bulunmaktadır. Resmî unvanlar, meslek adları ve lakap dizinleri şahıs ve yer isimleri indeksi bölümlerinin ardından ayrı bölümlerde ele alınmıştır.

Yüksek Lisans çalışmamda danışmanlığımı yürüterek çalışmalarımın başlangıcından sonuçlandırılmasına kadar bilgi ve tecrübeleri ile bana rehberlik eden ve maddi-manevi hiçbir desteğini esirgemeyen saygıdeğer hocam Prof. Dr. Habib DERZİNEVESİ'ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Çalışmamın yazım aşamasında uymamız gereken kurallar ve çalışmamızın teknik konularında bizlere rehberlik eden Prof. Dr. Orhan ÇİFTÇİ Bey'e, bu alanda daha önce çalışma yapmış ve çalışmalarıyla bizlere yardımcı olan değerli arkadaşlarıma; ayrıca eğitim hayatım süresince şahsıma maddi-manevi destek veren başta anne-babam, tüm hocalarım ve eşim olmak üzere üzerimde emeği olan herkese minnet ve şükranlarımı sunarım.

Lefkoşa- Şubat 2013 Mustafa GÖREN

ÖZET

ÖğrencininAdı-Soyadı	Mustafa GÖREN
Anabilim Dalı	Osmanlı Paleografyası ve Arşivcilik Eğitimi
Danışmanın Adı	Prof. Dr. Habib Derzinevesi
Tezin Adı	H.1010/1286- M.1601/1870 Tarihleri Arası Osmanlı Dönemi Kıbrıs Vakıf BelgelerininYeni Harflere Aktarımı

Bu araştırmada KKTC Evkaf Dairesi Arşivi'nde bulunan Kıbrıs'taki Osmanlı Dönemi vakıf eserlerinden H.1010/1286- M.1601/1870tarihleri arasındaki 16 Adet vakıf belgesininYeni Harflere Aktarımıçalışması yapılmıştır.

Toplumhayatımızıngeçmişineışıktutan; geleceğinegüvensağlayan; millet olaraksahipolduğumuzüstünahlakideğerlerin, kültürzenginliğimizinönemliörneklerinioluşturanvakıfeserleriait oldukları dönemin sosyal hayatını, toplum yapısını, inançlarını, ekonomik durumlarını, kültür değerlerini bizlere yansıtmaktadır.

Osmanlıda toplum hayatının hemen hemen tüm gereksinimleri insanımızın sosyal yardımlaşma ve dayanışma duyarlılığının bir sonucu olarakVakıf Sistemi'nde yerine getirilmiştir.

Bu düşünce sisteminin insanımızın bireysel ve toplumsal hayatına sağladığı kolaylıklar; güzellikler ve bu güzelliklerin korunmasının ve yaşatılmasının milletimizin geleceğinde taşıdığı önemi ortaya koymaktadır.

Anahtar Sözcükler: Osmanlı DönemindeKıbrıs, Vakıf, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma.

ABSTRACT

Student's Name and Surname	Mustafa GÖREN
Deparment's Name	EducationDepartment of theOttomanPaleographyandArchival
Thesis Advisor	Prof. Dr. Habib Derzinevesi
Name of the Thesis	TRANSCRIPTION WORK H.1010/1286- M.1601/1870 BIRTHS

ABSTRACT

In this study at the North Cyprus Department of Pious Foundations' archives, in the Ottoman period between H.1010/1286- M.1601/1870, 16 pious transcriptions were analysed.

In the history of our communal living, the shining example, the guarantee of our future security,the value of the high morals of our nation, the important examples of our Cultural Welth and regarding the period of pious arts social life, building of community, beliefs, economic condition, cultural value is reflected in us.

All the needs in the Ottaman period of the community life the senses in societies;social aid and solidarity as a whole has been brought about by pious system.

In this ideal system the people, individual and collectively, the convenience secured in their lives,the safeguarding of the good deedsof citizens and the way of lifein the future of our nation must be revealed.

KeyWords: Cyprus attheOttomon, the FoundationPious,socialaidandsolidatiry.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....i
ÖNSÖZ.....ii
ÖZET.....iii
ABSTRACT.....iv
İÇİNDEKİLER.....v
KISALTMALAR.....vi
GİRİŞ.....1
1. Araştırmanın Konusu.....1
2. Problem Durumu.....2
3. Araştırmanın Amacı.....2
4. Araştırmanın Önemi.....2
5. Araştırmanın Yöntemi.....3
1. BİRİNCİ BÖLÜM.....4
1.1.Vakfın Tanımı ve Tarihçesi.....4
1.2. Kıbrıs Türk Tarihi'nde Vakıflar.....7
1.3. Vakfiye nedir ve Vakfiyenin unsurları.....9
2. İKİNCİ BÖLÜM.....9
2.1. Vakıf Belgelerinin Yeni Harflere Aktarımının Biçimsel Olarak İncelenmesi.....9
2.2. Vakıf Belgeleri Konu Başlıkları Tablosu.....11
2.3. Vakıf Belgeleri ve Yeni Harflere Aktarım Çalışması.....13
SONUÇ.....230
KAYNAKÇA.....232
SÖZLÜK.....233
EKLER.....308
1. Vakıf Belgelerinde Geçen Şahıs İsimleri.....308
2. Vakıf Belgelerinde Geçen Yer İsimleri.....323
3. Vakıf Belgelerinde Geçen Unvan ve Lakaplar.....332

KISALTMALAR

a.g.e.	: adı geçen eser
a.s.	: aleyhi's-selâm
b.	: bin
bkz.	: bakınız
c.	: cilt
Çev.	: çeviri
DİB	: Diyanet İşleri Başkanlığı
H.	: hicrî
Hz.	: Hazreti
KKTC	: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
M.	: milâdî
mad.	: madde
r.a	: radıya'l-lâhü anhü
s.	: sayfa
S.	: sayı
s.a.v	: sallallâhu aleyhi ve sellem
vb.	: ve benzeri
vs.	: ve saire
yay.	: yayınları
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
TTK	: Türk Tarih Kurumu

GİRİŞ

Osmanlılar hâkimiyetlerinin devam ettiği yüzyıllar boyunca bir kısmı bugünkü Anadolu toprakları üzerinde bir kısmı da yüzlerce hatta binlerce kilometre uzakta bulunan yerlerde, hayatın dikkatlerden en uzak alanları da dâhil olmak üzere; iyilik, güzellik, doğruluk ve en önemlisi inançlarını harekete geçirme yolunda, son derece zengin ve çeşitli vakıf eserleri ortaya koymuşlardır.

Vakıfların temelinde, "ben" değil "biz" şuuru ile yetişen fertlerin maddi ve manevi zenginliklerini başka insanlarla paylaşma anlayışı vardır. Geçmişten günümüze uzanan vakıflar Osmanlı Devletinde cami, medrese, şifahane, kütüphane, çeşme, sebil, imaret, hamam, yol, köprü, fener, kale, imaret gibi hizmetlerle kadın, erkek, zengin, yaşlı, Müslim, gayri Müslim tüm insanların sosyal ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlamıştır.

Dünyada büyük bir vakıf medeniyeti oluşturmuş olan Osmanlı Devleti'nin bu medeniyet izlerini Kıbrıs üzerinde de görmekteyiz. Fethettiği her yere vakıf medeniyetini götüren Osmanlı, Kıbrıs'ı fethettiğinde vakıf düşüncesini buraya da taşımıştır. Ada'nın yaklaşık dört asır öncesi içinde bulunduğu esaret havasını dağıtıp, hak ve adalet prensiplerine dayanan bir idare sistemini gerçekleştiren Türkler, aynı zamanda hayırseverlik, bağış yapma anlayışı ve özverisinin doğal bir sonucu olarak Kıbrıs'ta vakıf geleneği ve kurumunun temellerini atarak, vakıflar vesilesiyle Türkleşme ve İslamlaşma yolunda büyük bir adım atmıştır (Altan, 1986, s.1).

1. Araştırmanın Konusu

Yüksek lisans tezimin çalışma konusunu Kıbrıs'taki Osmanlı Dönemi vakıf eserlerinden H.1010/1286- M.1601/1870 tarihleri arasındaki 16 Adet vakıf belgesi oluşturmaktadır. Günümüz Türkçe Harflerine aktarımını yaptığım vakıf belgelerinin asılları, Kıbrıs Türk Evkaf Dairesi Arşivi'nde bulunmaktadır. Dolayısıyla bunlar Kıbrıs Türkü'nün, tarihî ve köklü varlıklarıdır.

Kıbrıs Türk toplumunun tarihî geçmişini ve Ada üzerinde hukuki varlığını ve haklarını kanıtlayabilen önemli deliller olma özelliği taşıyan vakıf eserlerinin korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması büyük önem taşır.

2. Problem Durumu

Ada üzerinde bütünüyle hâkimiyet kurma arzusunda olan Rumlar, Uluslararası alanda Türklerin adada azınlık statüsünde oldukları iddialarını desteklemek için ada üzerinde Türk kültür mirası izlerini yok etme, bu mirasa sahip olma çabası içinde olmuşlardır. Ada'nın İngiltere'ye kiralanmasından sonra Kıbrıs'ta Müslüman mallarına ve vakıflarına yasalarla el koyma ve yönetme taktiği yürürlüğe girmiş, vakıf mallarının tapusunu Türklerden çıkartan kanunî düzenlemeler gibi birçok değişikliklere zemin hazırlanmıştır.

3. Araştırmanın Amacı

Vakıf yoluyla vücuda getirilen cami, mescit, okul, çeşme, sarnıç, su kemerleri, hanlar, hamamlar ve daha nice hayır kuruluşları, Vakıflar İdaresi tarafından yaşatılmakta ve gelecek nesillere ulaşması için gayret gösterilmektedir. Vakıflar İdaresi Ada'da sağladığı sosyal, dinî, kültürel ve ekonomik katkılarıyla Türk toplumunun özünden hiç bir şey kaybetmeden bugünlere ulaşmasını sağlayan önemli kuruluşlardandır. Bir toplumun geleceği büyük ölçüde geçmişiyle kurduğu bağlarına bağlıdır. Geçmişle bağlarını koparan, geçmişte yaşadığı tecrübeleri analiz edemeyen toplumların hayatları, tarihin tekerrüründen; benzer hataların yinelenmesinden ibarettir. Tarihimizde ortaya konan bu güzelliklerle tanışmak ve onları daha ileri seviyelere taşımak, günümüz problemlerine çözüm aramak ana gayemizdir.

4. Araştırmanın Önemi

Kıbrıs Adası'nın hanları, hamamları, çeşmeleri, camileri, mescitleri, kabristanları ve çok zengin kültür mirasıyla nasıl vazgeçilemez bir vatan toprağı olduğunu ortaya koymak, Kıbrıs Türk Halkı'nın tarihi ve kültürüyle bağlarının kuvvetlendirmek, haklı davasında bilinçlenmesini sağlamaktır. Atalarımızın büyük bir hassasiyetle kurup bizlere emanet ettiği kültür mirasımızı aynı hassasiyetle koruyup geliştirmeli, gelecek kuşaklara aktarmalıyız. Sahip olduğumuz zenginlikleri korumak zorundayız. Çünkü hangi ilerlemeye ya da zenginliğe sebep olursa olsun hiçbir toplum yok olmasına izin verdiği bir kültür mirasını geri getiremez.

Bu çalışmamızda Türk-İslam kültürünün özünü oluşturan Vakıf Medeniyetinin yerine getirdiği dinî hizmetlerin yanı sıra, toplumsal düzenin gerekleri

ve ihtiyaçları doğrultusunda verdiği hizmetlerin ve bu düşüncenin toplum hayatında gerçekleştirdiği güzelliklerin örnekleri olan vakıf belgelerini günümüz Türkçesine kazandırdık.

5. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada izlediğim yöntemi şu şekilde özetleyebilirim:

1- H.1010/1286 ile M.1601/1870 yılları arasında yapılan vakıflara ait on altı adet belgenin yeni harflere aktarımı gerçekleştirilmiştir. Araştırmacıların yapılan çalışmadan en doğru şekilde yararlanmaları için söz konusu vakıf belgeleri bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra başlıkta vakıf sahibinin adı, vakfın konusu ve vakıf belgelerinin numarası belirtilmiştir. Çalışmamızın sistematik olması ve araştırmacılar tarafından belgelere ve çevirilerine daha kolay ulaşılması için her belgeye bir belge numarası ve kendi içinde müstakil satır numaraları verilerek yeni harflere aktarım çalışmasına başlanmıştır. Belgelere ve üzerinde yapılan çalışmaya aynı sayfada yer verilmiştir.

2- Belgelerin yeni harflere aktarımında Türkçemizin yazı dilinde kullanılan 29 harf esas alınmıştır. Türkçede kullanılan 29 harf içinde tam karşılığı bulunmayan seslerde en yakın sesi veren harfle transkripsiyon yapılmıştır. Çalışmamızda Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Önerisi ve Tez Yazım Kılavuzunda belirtilen kurallar esas alınmıştır.

3- Eser içinde geçmekte olan kısaltmalar hakkında bilgiler giriş bölümünden önce "kısaltmalar" bölümünde açıklanmıştır.

4- Vakıf eserlerini ait oldukları dönemin şartlarıyla daha objektif değerlendirmek; belirli bir dönemin sosyal ve kültürel yapısıyla ilgili çıkarımlarda bulunmanın mümkün olması ve söz konusu dönemin daha iyi anlaşılması için vakıfların ait olduğu dönemler yazılırken *"Hicrî"* tarihlerin yanında *"Miladi"* tarihler de verilmiştir. Bu tarihlerin çevirisinde TTK'nın resmi internet sitesinde yer alan tarih çevirme kılavuzundan yararlanılmıştır.

5- Belgelerin bazı bölümleri zamanla tahrip olmuş, yazılar okunamayacak derecede silinmiş ya da kararmıştır. Bu tahribattan dolayı okunamayan kelimelerin yerine "..." kullanılmıştır.

6- Vakıf belgelerinin bölümlerinden birini oluşturan; vakfı teşvik eden, kurallarını çiğnemeyi ya da vakfı bozmayı hıyanet kabul eden; yasaklayan ayet ve hadisleri kaynaklarıyla göstermemiz gerekiyordu. Bu sebeple vakfın özünü, temel itici kuvvetini oluşturan; vakfa temel dayanak oluşturan Kur'ân-ı Kerim ayetleri ve Hz. Muhammed (a.s.)'ın hadis-i şerifleri tırnak içerinde gösterilmiş olup, transkripsiyonda karışıklığa sebep olmaması için kaynakları metin içi kaynak gösterme tekniği yerine, dipnot tekniğiyle belirtilmiştir.

7- Vakıf belgeleri içinde yer alan ancak bugünkü konuşma dilinde kullanılmayan Arapça ve Farsça asıllı kelimeler Ferit Devellioğlu'nun hazırlamış olduğu "*Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*" ve Kültür Bakanlığı Yayınlarından Serdar Mutçalı'nın "*Arapça-Türkçe Sözlük*" adlı eserleri esas alınarak bir sözlük hazırlanmış, çalışmaya eklenmiştir.

1. BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. VAKFIN TANIMI VE TARİHÇESİ

Kıbrıs'ta Osmanlı Vakıfları konusuna girmeden önce vakfın ne olduğunu, hangi tarihsel süreçlerden geçerek bugünlere geldiğini ifade etmek gerekir.

İnsanın çalışıp kazandıklarıyla kendisinin mutlu bir şekilde yaşaması için gerekli ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra kalanların bir bölümüyle diğer insanların mutluluğunu da düşünerek harcamalarda bulunması; hayrat kurması ve bu hayratın bekası için akarlar tahsis etmesinin hukuki boyutunun adı vakıflardır.

Vakfın temelinde, insanlara hizmet yolunda belli bir amacın gerçekleştirilmesi için mülkiyet hakkından feragat yönelişi vardır. Bu yönelişi teşvik eden asıl unsur dindir. İslâm'ın dünyaya, lâyık olduğu kadar değer verilmesi, ahiret yurdununsa asıl varılmak istenen yer olarak hedefte tutulması yönündeki genel öğretisi vakıf kurumunun temelini oluşturur. "Dünyanın geçiciliği, ahiret hayatının

sonsuzluğu" algısının beslediği dünya görüşü vakfetme yönelişini inanan insan için bir tür "hürriyete kavuşma" eylemi hâline getirmiştir (Yazıcı, 2008, s.4).

Vakıflar, adaletli bir sosyal politikanın manevî temellerinin oluşturulmasına büyük katkı sağlamışlardır. Vakıflar, toplumun güçlü ve varlıklı kesimlerinden; zayıf ve varlıksız kişilerine doğru yardım aktararak, toplumsal gerginlikleri azaltmada rol alan bir kurum olma özelliği de taşımaktadır (Koyunoğlu, 2008, s. 9).

Her medeniyetin belirgin özellikleri olduğu gibi, kendisine özgü kurumları da olmuştur. İslâm medeniyetinin kendisine özgü kurumlarından biri de vakıf kurumudur. İslam Düşünce Sistemi'nde şekillenerek insanlığın hizmetine girmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nda uygulandığı biçimiyle de Vakıf Kurumu ilk kez İslâmiyet'le ortaya çıkmıştır. Osmanlı vakıf düşüncesinin ardında bulunan felsefe "Hayrat Felsefesi"dir. "Hayrat (iyilikler)" kavramı Kur'an-ı Kerim'de bir yerde çok çarpıcı olarak açıklanmaktadır. "Her milletin bir yolu, yöntemi vardır. Siz hayrat yapmada yarışın" (Bakara Suresi, 2/148) olarak emredilmiştir. Bizim medeniyetimiz bu "hayrat" kavramına dayanmaktadır. Atalarımız hayrat kelimesini öyle bir yorumlamışlar ki toplumun bütün ihtiyaçlarını bu kelimenin içine sığdırmışlar; oradan kurumlar üretmişler, böylece bir kelimeden hareketle bir medeniyet kurmuşlardır.

Köklerini ve ruhunu Kuran ayetlerinde bulduğumuz vakıf düşüncesi; "...iyilik; Allah'a, ahiret gününe, meleklere, kitap ve peygamberlere iman edenlerin; mala olan sevgilerine rağmen, onu yakınlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, (ihtiyacından dolayı) isteyene ve (özgürlükleri için) kölelere verenlerin..." Bakara Suresi; 2/177; "(Mallarınızı) Allah yolunda harcayın. Kendi kendinizi tehlikeye atmayın. İyilik edin. Şüphesiz Allah iyilik edenleri sever" Bakara Suresi; 2/195; "Sevdiğiniz şeylerden (Allah yolunda) harcamadıkça iyiliğe nail olmazsınız"(Âl-i İmrân, 3/ 92); Hz Peygamber'in hadisleriyle de şekillenmiştir. "Bir insan öldüğü zaman, ameli kesilir. Yani amel defteri kapanır, sevap kazanma yolları sona erer. Yalnız üç grup insanlar bundan müstesnadır: sadaka-i cariye sahibi, istifade edilen ilmi eser sahibi, kendisine dua eden hayırlı evladı olan kimselerin amel defteri kapanmaz" (Sofuoğlu, 1969, s.182). Bu hadis-i şerifteki "sadaka-i cariye" ibaresiyle vakıf kastedilmektedir (Bilmen, 1951, s.173).

İslam tarihinde ilk vakfın Hz. Peygamber tarafından kurulduğu, daha sonra ashabının; arkadaşlarının da onun yolundan gittiği dile getirilmektedir. (Bilmen, 1951, s. 304) İslam Hukuku'nda özel bir yere sahip olan ve ilke ve prensipleri açıklanan vakıf medeniyeti ilk defa Medine'de oluşturulmaya başlanmıştı. Hz. Peygamber Medine'de kendisine ait bulunan hurma bahçesini vakfedip gelirlerini İslâm'ın müdafaasını icab ettirecek durumlara ve mübrem ihtiyaçlara tahsis etmiştir. Aynı şekilde Fedek hurmalığını da yolculara vakfettiğini biliyoruz (Ebû Dâvûd, İmaret, 9; Bilmen, 1951, s.304).

Hz. Ömer'in oğlu Abdullah (r.a.) anlatıyor: "Hz. Ömer Allah'ın elçisine gelerek; "Hayber topraklarının taksimi sonucu, ömrümde sahip olmadığım güzel ve değerli bir arazi bana isabet etti, bu konuda ne buyuruyorsunuz" dedim. Hz Peygamber de: "İstersen o yerin aynını habs ve vakf edip, semere ve menfaatini fukaraya tasadduk eyle" dedi. Hz Ömer de o yeri satılmamak, bağışlanmamak ve mirasla da geçmemek üzere vakfetti" (Buharî, Vesâyâ; 22, 28; Müslim, Vasiyye; 15, 16; Vakıflar Genel Müdürlüğü; 1977, s.10).

Peygamber'in övgüsüne mazhar olan bu davranış daha sonraki dönemlerde de pek çok Müslüman tarafından örnek alınmış ve vakıfların tesis edilmesinde teşvik edici unsur olmuştur. Peygamberlerinden gördükleri bu güzel sünnete imkânları ölçüsünde uymaya çalışan Hz. Peygamberin arkadaşlarından pek çoğu akarlarını vakfetmişlerdir. Hz. Cabir b. Abdullah (R.A.): "Muhacir ve Ensar'dan imkân sahibi olup da vakıfta bulunmayan tek kişi bilmiyorum" der.

Kelime olarak "durdurmak", "alıkoymak" anlamlarına gelen vakıf terimi, İslâm hukukunda bir sistemi ifade etmektedir. Bu anlamda "kişinin, mülkiyetine sahip bulunduğu menkul veya gayrimenkulün bir kısmını veya tamamını Allah rızasını kazanma niyetiyle, halkın herhangi bir ihtiyacını gidermek üzere dinî, hayrî ve sosyal bir amaca müebbeden tahsis etmesi demektir" (Yediyıldız, 1993, s.24).

Bir başka tanım ise şöyledir: "Vakıf, mülk olan bir malı, mülkiyeti vakfedende kalmak üzere menfaati (geliri ve yararları) fakirlere veya diğer hayır yollarına bağışlamaktan ibarettir"(Bilmen, 1951, s. 284; Akgündüz, 1988, s.40).

Vakıf mevzuatı ve deyimleri bakımından nadide bir eser olan Ömer Hilmi Efendi tarafından hazırlanan "İthaf-ül-Ahlaf fî Ahkâm-il-Evkaf" adlı eseri Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yeni Türkçe'ye çevrilmiştir. Vakfın Ahkâmü'l-Evkaf'a göre tanımı şöyledir: "Vakıf menfaati ibâdullah'a ait olur veçhile bir aynı, Cenâb-ı Hakk'ın mülkü hükmünde olmak üzere temlik ve temellükten mahbus ve memnû' kılmaktır" (Vakıflar Genel Müdürlüğü; 1977, s.13).

1.2. KIBRIS TÜRK TARİHİ'NDE VAKIFLAR

Fethettiği her yere vakıf medeniyetini götüren Osmanlı, 1571'de Kıbrıs'ı fethettiğinde vakıf düşüncesini buraya da taşımış ve Kıbrıs'ta vakıf kurumunun temellerini atarak, vakıflar vesilesiyle Türkleşme ve İslamlaşma yolunda büyük bir adım atmıştır. İlk vakıfları yapan kişiler arasında padişah II. Selim, Başkomutan Lala Mustafa Paşa, Arap Ahmet Paşa, Pertev Paşa, Ağa Cafer Paşa gibi seçkin ve hayırsever yöneticiler bulunmaktadır. Bu seçkin önder kişilerin başlattığı Vakıf Hareketi daha sonra gelen varlıklı hayırsever kişiler tarafından devam ettirilmiş ve Kıbrıs Evkafı güçlenip kökleşmiştir (Gazioğlu, 2000, s.244).

1571 yılında Kıbrıs'ın fethini izleyen günlerden bugüne kadar devam eden Evkaf İdaresi, Kıbrıs'taki en eski ve köklü kuruluş olarak Türk nüfusun varlığının güçlenmesinde göz ardı edilemez katkılarda bulundu.

Kıbrıs'ın Osmanlılar tarafından 1571 yılında fethinden 1878 yılında İngilizlere icârına kadar Kıbrıs Vakıflarının tüm işlemleri Evkâf-ı Hümâyun tarafından Evkaf İdaresi'ne tayin edilen muhasebeciler bazen de müdürler tarafından Ahkâmü'l-Evkaf yasalarına göre ve İstanbul'a bağlı olarak yönetilmiştir (Gazioğlu, 2000, s.247- 248).

Tarihsel süreçte siyasi ortamda yaşanan dönüşümlerle Osmanlı'nın İngiliz Yönetimi'ne Kıbrıs'ı kiralaması, Kıbrıs Türkü'nün yüzlerce yıllık kültür varlığının da İngiliz Yönetimi'nin himayesine geçmesine neden oldu. Kıbrıs Adası'nın belirlenen koşullar çerçevesinde geçici olarak İngiltere'ye bırakılması iki devlet tarafından karşılıklı olarak imzalanan anlaşma esasına dayandırılmaktadır. Sultan Abdülhamit anlaşma taslağını "Osmanlı Devleti haklarına herhangi bir zarar verilmemek koşulu ile" imzalamış ve bir suretini İngiltere'ye vermiştir. Sultan

Abdülhamid tarafından isdar olunan 1878 tarihli fermanda: "İslam mezarlıkları, cami, mescid ve mabetlerle diğer dini kurum ve tesislere ait olan mal, mülk ve arazinin idaresi Kıbrıs Türk halkından, Evkaf-ı Hümayun Nezareti'nce seçilerek atanacak birine ve ona yardımcı olmak üzere İngiltere Devleti tarafından bir memurun görevlendirilmesi" koşuluna bağlı olarak imzalanmış; Kıbrıs Vakıfları güvence altına alınmıştır (Altan, 1986, s.281-283).

İngilizler, Ada'nın kendilerine kiralanmasının ardından Vakıflar İdaresinin yönetiminde değişikliğe gittiler. Yapılan değişiklikle vakıflar Kıbrıs Türklerinden bir temsilci ve İngiliz yönetiminin tayin ettiği bir delege tarafından yönetilmeye başlandı. Ancak bu da çok uzun sürmedi. 1915 yılında Birinci Dünya Savaşı'nın ardından dönemin İngiliz Hükümeti Ada'yı İngiliz topraklarına kattığını ilan etti. 1915 yılında İngilizlerin vakıfların idaresindeki Türk temsilciliğini iptal edip yerine kendileri tarafından tayin edilen biri Türk biri İngiliz iki evkaf delegesi atamasıyla yeni bir yönetim sistemi kuruldu. Vakıflar İdaresi sömürge yönetiminin içinde bir daire haline getirildi. Bu yeni model Vakıflar üzerindeki Türk egemenliğinin tamamen son bulması anlamına geliyordu (Kıbrıs Vakıflar İdaresi, s. 9-10).

İngiliz sömürge yönetimi vakıf mallarına el koymak ve Rumlara istedikleri gibi dağıtabilmek için Vakıflar İdaresinin statüsünde yaptıkları değişiklikleri ve buna bağlı yapılan düzenlemeler karşısında Kıbrıs Türk Halkı kenetlenerek vakıfların idaresini geri almak için verdikleri mücadelelerinin sonucunda 1955 yılında Kıbrıs Milli Türk Birliği tarafından Evkaf Mitingi düzenlenmiştir. İngiliz sömürge yönetimi Kıbrıslı Türkler'in baskıları ve kararlılığı karşısında geri adım atarak çıkardığı bir yasayla vakıfların idaresini tümüyle Türklere vermek zorunda kaldı. 1956'da Başkan Fazıl Küçük yapılan mücadelelerin başında yer alarak Evkaf Dairesine Tük Bayrağı çekmiştir. 15 Nisan 1956'da vakıfların yönetiminin tekrar Kıbrıs Türklerine kayıtsız şartsız teslim edilmesiyle beraber Müslüman Türkler arasında birlik ve beraberlik ruhu yeniden canlanmaya başlamıştır. 1960'da vakıfların yönetimi Ahkâmü'l-Evkaf'a göre Kıbrıs Türk Cemaat meclisine devredilerek vakıflarımızın idaresi gerçek sahiplerine verilmiş oldu (Kıbrıs Vakıflar İdaresi, s. 11-12).

Evkaf, Ada'da Müslüman-Türk, Rum, Ermeni, ve diğer din ve mezheplerden teb'anın her türlü kaydının tutulduğu, her türlü ticâri, hukûkî ve sosyal yaşayışının

kayıt altına alındığı, her türlü mülkiyet ilişkisinin belirli bir hukuka ve güvenceye alındığı bir tür "ortak hafızaya dönüştü.

1.3. VAKFİYE NEDİR VE VAKFİYENİN UNSURLARI

Vakıf Belgeleri, vakıflara hukukî statü kazandıran belgelerdir. Hukukî bir belge olmalarının yanında ait oldukları cemiyetlerin ictimâi bünyesini, kültür yapısını ifâde eden çok önemli tarihî belgelerdir (Yediyıldız, 1982, s.24). Vakıf belgeleri bir ulusun kültür mirasını ortaya koyarken bu kültür mirasına bağlı olan haklarını da ispat eden hukuki deliller olma özelliği de taşırlar. Vakfiyelerin okunup araştırılarak vakıf eserlerinin ortaya çıkarılması vakıf hukuku açısından olduğu kadar; ictimâi, iktisadi ve kültürel konularda araştırma yapacak sosyal bilimciler için de ayrı bir değer taşımaktadır.

Vakfiye, vâkıfın vakfa dair takriri; hâkimin tescilini hâvi tanzim olunan huccet-i şer'iyyedir (Altan, 1986, s.11). Vakfiyeler sahiplerinin huzurunda tanzim olunur ve mahkeme kütüğüne geçirilir, kütüphane ve arşivlerde kitap şeklinde veya müstakil belgeler olarak asıl nüshaları da korunur.

2. İKİNCİ BÖLÜM

2.1. Yeni Harflere Aktarım Çalışmasının Biçimsel Olarak İncelenmesi

Vakfiyeler genel olarak 7 bölümden oluşur:

1- Vakfiyelerde genellikle önce Allah'a hamd ve sena; Rasûlüne salât ve selam bölümü; hayır işlemeye teşvik edici ayetler, hadisler ve bu mealde şiirler yer alır ki, bütün bunlar mukaddime kabilindedir; vakfiyenin hukuki bünyesinden sayılmazlardı. Bu bölümler daha çok şöyle başlar: "*Hamd bî-kıyâs ol vâkıf-ı efzal, hâliku'l-cinn ve'n-nâs olan hazretlerine olsun ki...*" (*vakıf no:3/6*), Rasûlüne salât ve selamdan sonra hayır işlemeye teşvik edici âyetler "*Va'l-lâhü yed'ü ilâ dâri's-selâm*" (*vakıf no:1, s.1*),

2- Vakıf sâhibi *"Tahtelkal'a Mahallesi sâkinlerinden Raif Kurizâde Hasan Bolî"* (*Vakıf No:1/1*).

3- Vakfedilen mallar "*hasbeten li'l-lâh kendi malından yüz yirmi beş ğuruş*" (*Vakıf No:1/1*).

4- Vakfın mütevellisi (yöneticisi); "*es-Seyyid Hâfız İbrahim Efendi mutasarrıf olup*" (Vakıf No:2/3); "*mütevellî nasb olunan Recep Çavuş bin Evliya*" (*Vakıf No:3/6*).

5- Vakf gelirlerinin nerelere sarf edileceği "*mescid-i mezkûrun imamına vazîfe ve iştirâ-i iş'âl-i kanâdiline...*" (*Vakıf No:1/1*).

6- Hâkimin (kadı), vakfın sıhhat ve lüzumuna dair hükmü "*hâkim-i muma-ileyh dahî vakfı cânibine evlâ görüp sıhhat-i vakfa hüküm etti.* (*Vakıf No:3/7*)

7- Sonunda tarih, mühür ve şahitler. *Harrara fi-evâsit-i Zi'l-ka'de-i Şerîfe, li-sene selâsin ve semânîne ve mietin ve elf; H.1183/ M.1768; Müezzin Kara el-Hâcc Mehmet Efendi bin Mehmet, Cami-i Cedîd Hocası el-Hâcc Mehmet Efendi bin İsmâil, Mukayyid es-Seyyid Hüseyin Efendi, el-Hâcc Osman Efendi bin Kara Mehmet Efendi, Ser-muhzırân Molla Mahmut bin Hasan, Muhzır-i Kassâm Hüseyin ve gayruhum*" (*Vakıf No:2/5*) (Berki, tarihsiz, s.57).

2.2. VAKIF BELGELERİ KONU BAŞLIKLARI TABLOSU

No	Vakıf Sahibi	Vakfın Konusu
1	Raif Kurizâde Hasan Bolî	Para Vakfı (H 1201/ M 1787)
2	Ayşe bint-i Mustafa	Para Vakfı (H 1183/ M 1770)
3	Mehmet Efendi bin Abdülmennan Efendi	Meyve ağaçları ve Tarla Vakfı (H. 1017/ M. 1608)
4	Ahmet Râşit Efendi	Dükkan Vakfı (H 1238/ M 1823)
5	Hatice Molla Kadın	Tarla Vakfı (H 1174/ M 1760)
6	Ayşe Hâtun	Para Vakfı (H.1242/ M.1827)
7	Cafer Paşa	Evler, Dükkânlar, Zeytin Ve Harnup Ağaçları (H.1010/ M.1601)
8	Saadetlü Ahmet Raşit Efendi	Para Vakfı (H.1258/ M.1842)
9	Emine bint-i Hacı Hüseyin	Bina ve Arsa Vakfı (H.1245/ M.1829)
10	Ali Paşa	Arsa, iş yerleri ve müştemilâtı; câmi, şadırvân, çeşmeler, hamam, kanavât-ı müsennât, değirmen, mekteb vs. (H.1120/ M.1709)
11	el-Hâcc Osman Efendi	Evler, arazi, bahçe, su kuyusu, dolabı, havzı, merası, Kitaplar ve Para Vakfı (H.1241/ M.1826)
12	el-Hâcc Ahmet Ağa ibn Receb	Dükkan Vakfı (H.1286/ M.1870)
13	Mehmet bin Mahmut bin Seyyid Ahmet Efendi	Çiftlik, tut bahçesi, mâ-i cârısı, zeytin ağaçları (H.1138/ M.1726)
14	Şerâibzâde el-Hacc Osman Ağa, Bafî el-Hacc Hüseyin Efendi, el-Hacc Cengizzade el-Hacc Osman	Para Vakfı (H.1231/ M.1816)

	Efendi, ... İmâmı Hacı Mehmet Efendi ibn Nasûh, Molla Süleymân ibn Debbağ, Hacı Hasan, Mehmet ibn Serrâc Ali, el-Hacc Halil ibn Ramazan ve Kolukesik Tüccar el-Hacc Mehmet, Muhzırağası Mehmet Ağa, Attar el-Hacc İbrahim Efendi, Basmacı Bahçecioğlu Hüseyin, Osman Ağa ibn Mustafa Ağa, Lefkî Tüccar Hacı Salih, Lefkî Tüccar el-Hacc Emin Ağa, Şalvarlı Debbağ el-Hacc Osman, Debbağ Ğavvâs Mustafa, Yenağerili Tüccar el-Hacc İbrâhim	
15	es-Seyyid Abdullah Paşa	Arâzi ve merâti' ve mezâri' ve bi'l-cümle tevâbi' ve levâhık ve menâfi', ve Para Vakfı, (H.1161/ M.1748)
16	Osman Ağa ibn el-Hâcc Ömer Ağa ibn Abdülmennân	Binalar, çiftlik, çiftlik eşyaları, arsa, eşcâr-ı müsmere ve ğayr-i müsmereli bir miktar bahçe (H.1225/ M.1810)

2.3. VAKIF BELGELERİ VE YENİ HARFLERE AKTARIMI ÇALIŞMASI

Vakfın Sâhibi: Raif Kurizâde Hasan Bolî

Vakfın Konusu: Para Vakfı

Vakıf No: 1

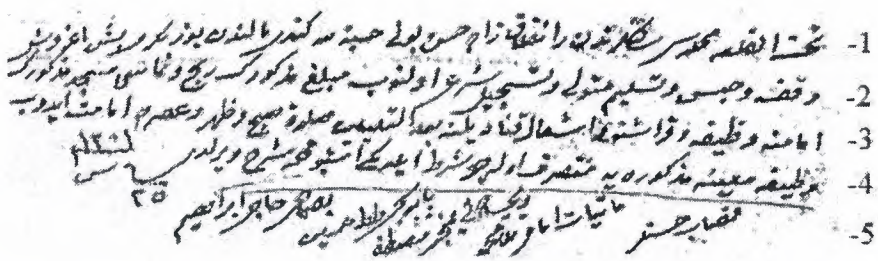

1) Tahtelkal'a Mahallesi sâkinlerinden Raif Kurizâde Hasan Bolî hasbeten li'l-lâh kendi malından yüz yirmi beş ğuruş
2) vakf ü habs ve teslîm-i mütevellî ve tescîl-i şer'î olunup meblağ-i mezkûrun ribh u nemâsı mescid-i mezkûrun
3) imamına vazîfe ve iştirâ-i iş'âl-i kanâdiline ba'de't-ta'yîn-i salât-i subh ve zuhr ve asr'da imâmet idüp
4) vazîfe-i muyyene-yi mezkûreye mutasarrıf ola deyu şart eylediği iş bu mahalle şerh verildi.(H.1201/ M.1787)

Şühudü'l Hal

5) Kasap Hasanlar- Matyat İmamı Molla Mehmet- Yemenici Mustafa- Baba Hattat Hüseyin- Pabuççu Vâiz Hüseyin- Basmacı Hacı İbrahim.

Vakfın Sahibi: Ayşe bint-i Mustafa

Vakfın Konusu: Para Vakfı

Vakıf No: 2/1

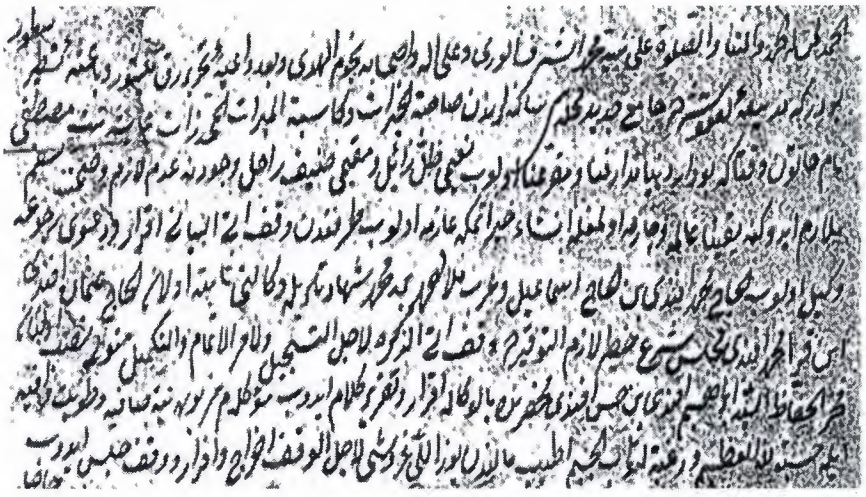

1) El-hamdü li-meni'l-hamd ve's-senâ; ve's-salâtü alâ-nebiyyihî Muhammed eşrefi'l-verâ ve alâ-âlihî ve ashâb-i nücûmi'l-hüdâ: ve ba'd, dâiye-i tahrîr-i rıkk-i menşûr ve bâis-i tastîr-i sütûr
2) budur ki Medîne-i Lefkoşa'da Cami-i Cedid Mahallesi sakinelerinden sâhibetü'l-hayrât ve kâsibetü'l-müberrâti'l-muhadderât Ayşe bint-i Mustafa
3) nâm hâtun vaktâ ki bu dâr-ı dünya medar-ı fenâ ve makarr-ı inâ olup naîm-i zıll-i zâil ve mukîm-i zayf-i râhil vücûduna adem-i lâzim ve sıhhat-i sukm
4) mülâzim idüğine yakînen âlime ve câzime olmakla inşâ-i hayr etmeye âzime olup tarafından vakf-ı âti'l-beyânı ikrâr ve da'vâ-yi rucû'a
5) vekîl olup el-Hâcc Mehmet Efendi bin el Hâcc İsmail ve Arap Molla Mehmet bin Mehmet şehâdetleriyle vekâlet-i sâbite olan el-Hâcc Osman Efendi
6) bin Kara Mehmet Efendi meclis-i şer-ı hatîr-i lâzimi't-tevkırde vakf-ı âtiyü'z-zikre li-ecli't-tescîl ve li-emri'l-itmâm ve't-tekmîl mütevellî nasb olunan
7) Fahru'l-huffâz es-Seyyid İbrahîm Efendi bin Hasan Efendi mahzerinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem mezbûre niyet-i sâfiye ve taviyyet-i vâfiye
8) ile hasbeten li'l-lahi'l-azîm ve rağbeten li-tevvâbi'l-cahîm etyab-i malından yüz elli ğuruşu li-ecli'l-vakf ihrâc ü ifrâz ve vakf ü habs idüp

Vakıf No: 2/2

9) şöyle şart eyledi ki meblağ-i mezbûr onu on bir buçuk akçe hesâbı üzere alâ-vechi'l-helâl yed-i mütevellî ile istirbâh ve istiğlâl olunup hâsıl

10) olan ribhi, yirmi iki buçuk ğuruş vazîfeye mûmâ-ileyh es-Seyyid Hâfız İbrahim Efendi mutasarrıf olup senevî dokuz hatm-i şerif tilâvet

11) idüp, üç hatm-i şerifin sevâbını peder-mâderim ruh-u şerifine ihdâ ve üç hatm-i şerifin sevâbını birâderim es-Seyyid Abdullah Efendi'nin ruhu

12) şerifine ihdâ, ve üç hatm-i şerifin sevâbını müvekkilem ruhu içün ihdâ eyleye ve mûmâ-ileyh es-Seyyid Hâfız İbrâhim Efendi hayatta oldukça vakf-ı mezbûra

13) mütevellî ola, ve ba'de vefâtihim müvekkilem mezbûrenin akrab-i akrabasından hâfız olanlardan biri minvâl-i meşrûh vakfiyete mütevellî ola -maaza'l-lahi teâla-

14) akrab-i akrabasından hâfız ve mütedeyyin kimesne bulunmadığı halde re'y-i hâkimi'l-vakt ile huffazdan bir sâlih dindar kimesne mütevellî nasb ü ta'yîn

15) oluna, deyu vakf-ı şart idüp meblağ-i mezbûru mütevellî-yi mûmâ-ileyhe teslîm edip ol dahî kabz ü tesellüm edip sâir evkâf mütevellîleri

16) gibi tasarruf eyledi dedik de vekîl-i mezbûrun cârî olan ikrâr-ı meşrûhunu mütevellî-yi merkum vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk ettikten sonra

17) vekîl-i mezbûre iâde-i kelâm edip vakf-ı nukûd, eimme-i selâse mezhebleri katında câiz olmamakla rücû edip meblağ-i mezbûru müvekkilem için istirdâd

Vakıf No: 2/3

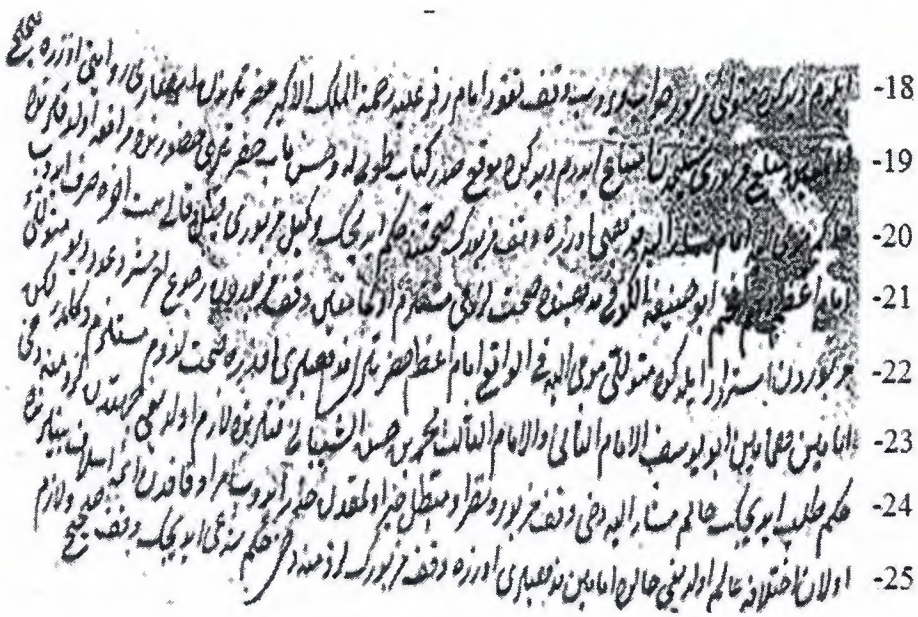

18) eyledim dedik de mütevellî-yi mezbûr cevap verip vakf-ı nükûd İmam-ı Züfer - aleyhi rahmetü'l-meliki'l-ekber- hazretlerinin İmam Muhammed bin Abdullah el-Ensârî rivâyeti üzere sahîh

19) olmakla meblağ-i mezbûru teslîmden imtina ederim dedik de mevkı'-i sadr-i kitâb tûbâ leh ve hüsn-i meâb hazretleri huzurunda murâfaa olduklarında

20) hâkim-i mûmâ-ileyh imâm-ı müşârun-ileyh mezhebi üzere vakf-ı mezbûrun sıhhatine hüküm edecek vekîl-i mezbûru kîl-ü kâli semt-i âhara sarf edip

21) İmâm-ı A'zam ve Hümâm-ı Efham Ebû-Hanîfe el-Kûfî mezhebinde sıhhat-i lüzûmi müstelzim olmamağın vakf-ı mezburdan rucû'u emr-i meşrûdur, deyu mütevellî-yi

22) mezburdan istirdâd eyledikde mütevellî-yi mûmâ-ileyh fi'l-vâki' İmâm A'zam Hazretleri mezhebleri üzere sıhhat-i lüzûmu müstelzim değildir lâkin

23) İmâmeyn-i Hümâmeyn Ebû Yusuf el-İmâmi's-Sânî ve'l-İmâmi's-Sâlis Muhammed bin Hasan eş-Şeybânî katlarında lâzım olduğu cihetten lüzûmuna dahî

24) hüküm talep edecek hâkim-i müşârun ileyh dahî vakf-ı mezbûra nazar ve mubtıl-i hayr olmaktan hazer idüp emr-i evkaftan Eimme-i Eslaf beynlerinde

25) olan ihtilâfa âlim olduğu halde İmâmeyn mezhebleri üzere vakf-ı mezbûrun lüzûmuna dahî hükm-i şer'î idecek vakf-ı sahîh-i lâzım

Vakıf No: 2/4

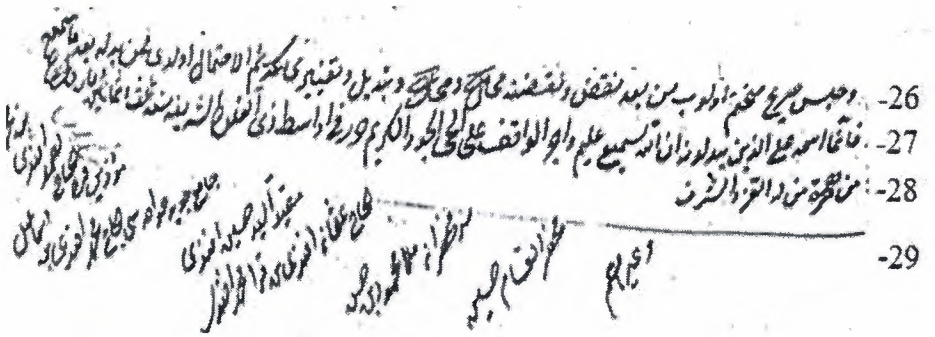

26) ve habs-i sarîh-i mütehattim olup min-ba'd nakz-i nakzine mecâl ü muhâl ve tebdîl ü tağyiri adîmü'l-ihtimâl oldu. "Fe men beddelehû ba'de-mâ-semiahü

27) fe-innemâ ismühû ale'l-lezîne yübeddilûneh. İnne'l-lâhe semî'un alîm"[1] ve ecru'l-vâkıf ale'l-hayyi'l-cevâdi'l-kerîm. Hurrira fî-evâsit-i Zi'l-ka'de-i Şerîfe, li-sene selâsin ve semânîne ve mietin ve elf

28) min hicretin, men lehü'l-ızzü ve'ş-şeref.(H.1183/ M.1770)

Şühûdü'l Hâl

29) Müezzin Kara el-Hâcc Mehmet Efendi bin Mehmet, Cami-i Cedîd Hocası el-Hâcc Mehmet Efendi bin İsmâil, Mukayyid es-Seyyid Hüseyin Efendi, el-Hâcc Osman Efendi bin Kara Mehmet Efendi, Ser-muhzırân Molla Mahmut bin Hasan, Muhzır-i Kassâm Hüseyin ve gayruhum

[1] Kuran-ı Kerim, Bakara, 2/181

Vakfın Sâhibi: Mehmet Efendi bin Abdülmennan Efendi

Vakfın Konusu: Meyve ağaçları ve tarla

Vakıf No: 3/1

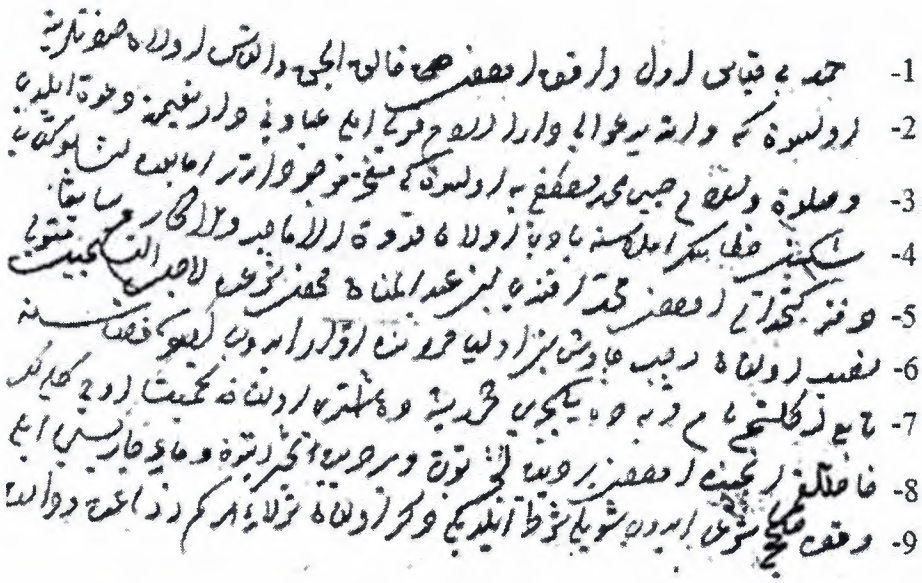

1) Hamd bî-kıyâs ol vâkıf-ı efzal, hâliku'l-cinn ve'n-nâs olan hazretlerine
2) olsun ki " vallâhü yed'û ilâ-dâri's-Selâmi"[2] kavliyle ibâdını dâr-ı neîmine da'vet eyledi.
3) Ve's-salâtü ve's-selâm habîbi Muhammed-i Mustafa'ya olsun ki mufahhir-i mevcûdâttır: emmâ ba'd; iş bu kitâb-ı
4) müşgîn-hitâbın imlâsına bâdi olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim sâbikan
5) defter-i kethüdâ-yi efdal Mehmet Efendi bin Abdülmennan Efendi mahfil-i şer'îde li-ecli't-tescîl mütevellî
6) nasb olunan Recep Çavuş bin Evliya kurûnunda ikrâr edip Lefkoşa Kazası'na
7) tâbi' Eğlence nâm karyede Yeniçeri Mehmet Beşe iştirâ olunan tahmînen üç kîl-i kîl
8) hasıllığı içinde efzal? bir dip şecer-i tut, bir dip de şecer-i zeytûn ve mâ-i cârısıyla
9) vakf-ı sahîh-i şer'î idüp şöyle şart eyledi ki zikr olunan tarlayı her kim zirâat ve harâset

[2] Kur'an-ı Kerim, Yunus, 10/25

Vakıf No: 3/2

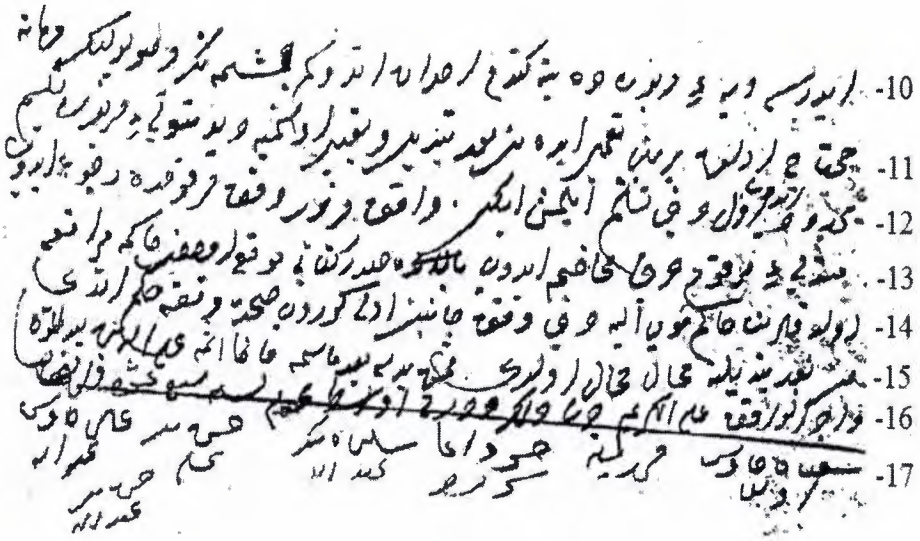

10) ederse karye-i mezbûrede yine kendim ihdâs ettiğim çeşmenin ve su yolunun meremmâta

11) muhtâç olan yerini ta'mîr ede, min-ba'd tebdîl ü tağyîr olunmaya deyu mütevellî-yi mezbûra teslîm

12) müceddeden ol dahî tesellüm eylemiş iken vâkıf-ı mezbûr vakf-ı merkumdan rücu' idüp

13) mütevellî-yi merkûmu dahî muhâseme idüp sadr-i kitâb-ı mevkı' efzal hâkime mürâfaa

14) olduklarında hâkim-i muma-ileyh dahî vakfı cânibine evlâ görüp sıhhat-i vakfa hükmetti.

15) minba'd; tebdîline mecâl ü muhâl oldu. "Fe men beddelehû ba'de-mâ-semiahû fe-innemâ ismühû ale'l-lezîne yübeddilûneh"[3]

16) ve ecru'l-vâkıf ale'l-kerîm, cerâ zâlik ve hurrira fî-evâsit'l-muharrem li-sene seb'a aşera ve elf. (H.1017/ M.1608)

Şühûdü'l Hal

17) Şaban Çavuş... , Mehmet Beşe, Hüsrev Ağa..., ...Abdullah, Hasan bin Ali, ... Ali Çavuş, Abdullah, Hasan bin Abdullah.

[3] Kuran-ı Kerim, Bakara, 2/181

Vakfın Sahibi: Ahmet Râşit Efendi

Vakfın Konusu: Dükkan Vakfı

Vakıf No: 4/1

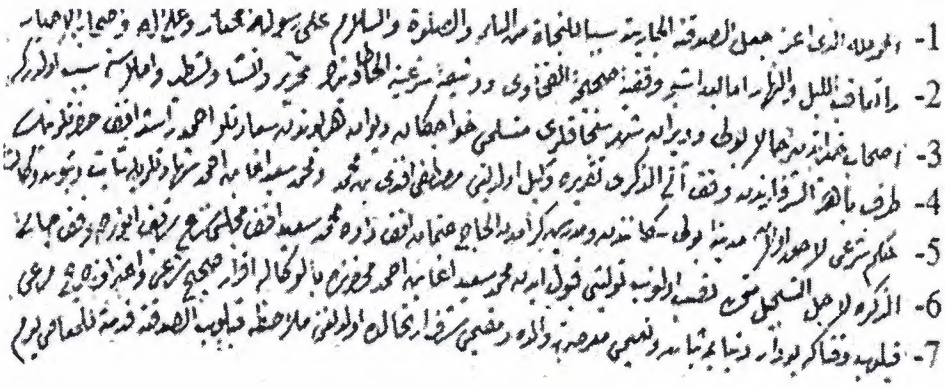

1) El-hamdü li'l-lâhi'l-lezî eazze ceale's-sadakate'l-câriyete sebeben li'n-necâti mine'n-nâr, ve's-salâtü ve's-selâmü alâ-resûlihi'l-muhtâr ve alâ-âlihi ve ashâbihi'l-ahyâr
2) mâ-teâgabe'l-leylü ve'n-nehâr: emmâ ba'd;
   iş bu vakfiye-i sahîha-yi fehâvî ve vesîka-yi şer'ıyye-yi hâvînin tahrîr ü inşâ ve tastîr ü imlâsına sebep oldur ki
3) ashâb-ı hayrattan hâlen Bolu ve Viranşehir Sancakları mütesellimi hâcegân-ı divân-ı hümâyundan Saadetlü Ahmet Râşit Efendi hazretlerinin
4) taraf-ı bâhiri'ş-şereflerinden vakf-ı âtiyü'z-zikri takrire vekîl olduğu Mustafa Efendi bin Mehmet ve Mehmet Sait Ağa bin Ahmet şehadetleriyle sâbit ve sübût-i vekâleti
5) hükm-i şer'î lâhık olan Medîne-i Bolu Sükkânı'ndan ve müderrisîn-i kiramdan el-Hâcc Osman Efendizâde Mehmet Said Efendi meclis-i şer'-ı şerîf-i enverde vakf-ı câiyü'z-
6) zikre li-ecli't-tescîl mütevellî nasb olunup, tevliyeti kabul eden Mehmet Sait Ağa bin Ahmet mahzerinde bi'l-vekâle ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î
7) kılup vatka ki bu dâr-ı dünya-yı bî-sübât ve neîm-i ma'rez-i zâd-ı veled mukîm-i şeref-i irtihalde olduğunu mülâhaza kılup "es-Sadakatü fidyetün li'l-meâsi"[4] yevme

[4] İbn Mace, Fiten, 12

Vakıf No: 4/2

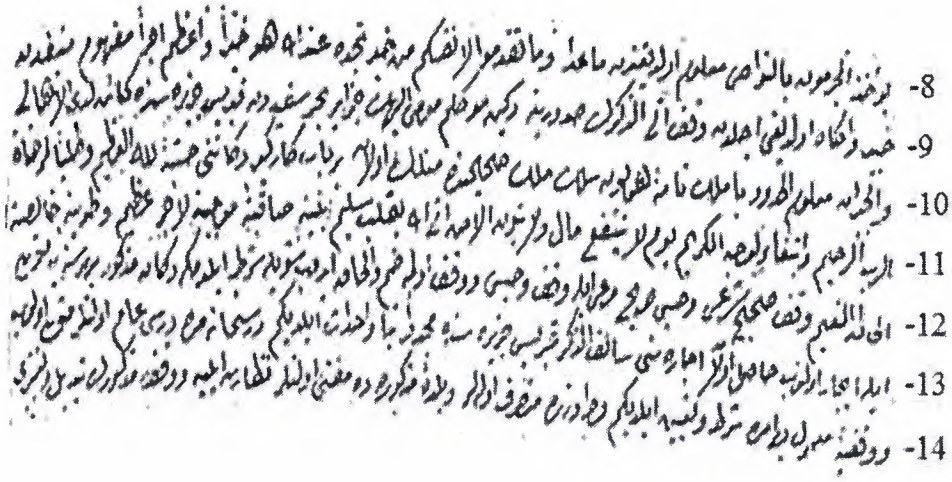

8) fe-yü'hazü'l-"mücrimûn" bi'n-nevâsi"[5] ma'lûm olduğundan mâ-adâ "Ve mâ-tükaddimû li-enfüsiküm min-hayrin tecidûhü ınde'l-lâhi hüve hayran ve a'zamü ecran"[6] mefhûm-i münîften

9) habîr ve âgâh olduğu ecilden vakf-ı âti'z-zikrin sudûruna değin müvekkilim mûmâ-ileyhin Cezâyir-i Bahr-ı Sifid'den Kıbrıs Ceziresi'nde kâin lede'l-ehâli

10) ve'l-cîrân ma'lûmü'l-hudût bâ-mülknâme-i hümâyun silk-i mülk-i sahihinde münselik olan bir bab kâr-gîr dükkanı hasbeten li'l-lahi'l-azîm ve taleben li-merzâti'r-

11) Rabbi'r-Rahîm ve ibtiğâen li-vechi'l-Kerîm "yevme lâ-yenfeu mâlün ve lâ-benûn, illâ men eta'l-lâhe bi-kalbin selîm"[7] ebniye-i sâkîbe mûcibine le-ecrun azîm ve taviyyet-i hâlisine

12) ilâ-dâr-i naîm; vakf-ı sahîh-i şer'î ve habs-i sarîh-i mer'î ile vakf ü habs ve vakf olmaya zamm ü ilhâk edip şöyle şart eyledim ki dükkân-ı mezkûr be-her seneye mütevellî

13) ile îcar olunup hâsıl olan icâresini sâlifü'z-zikr Kıbrıs Ceziresi'nde müceddeden binâ ve ihdâs eylediğim ders-hânemde ders-i âm olanlar okutmakta olup

14) ve vakfiye-i ma'mûl-bihamda şart ü ta'yîn eylediğim vech üzere mutasarrıf olalar ve belde-i mezkûre'de müftî olanlar nezâret eyleye ve vakf-ı mezkûrun tebdil ü tağyîri;

---

[5] Kuran-ı Kerim, Rahman, 55/41
[6] Kuran-ı Kerim, Müzemmil,73/20
[7] Kuran-ı Kerim, Şuara, 28/88

Vakıf No: 4/3

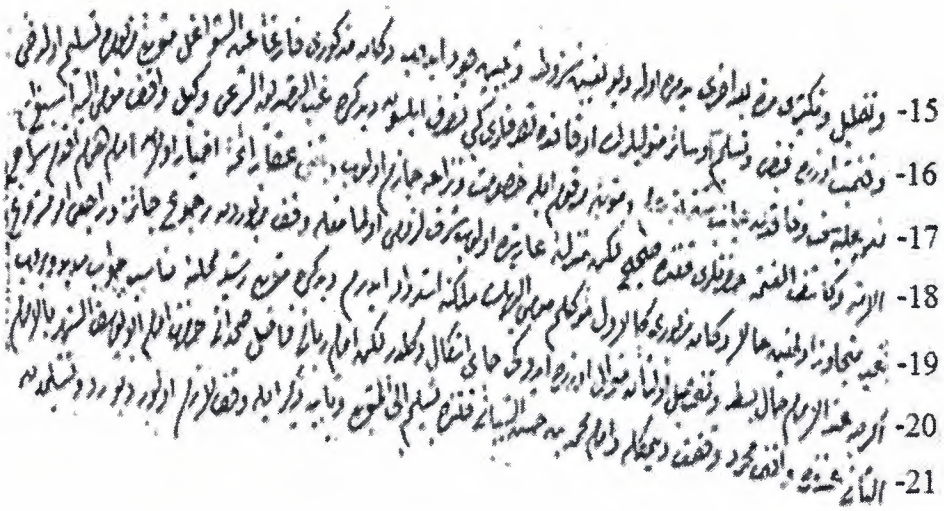

15) ve taklîl ü teksiri merraten ba'de uhrâ yedimde ola deyu ta'yîn-i şürût ve tebyîn-i kuyût edip dükkan-ı mezkûru fâriğan ani'ş-şevâğil mütevellî-yi mezbûra teslîm, ol dahi

16) vakfiyyet üzere kabz ü tesellüm ve sâir mütevellîlerin evkafta tasarrufları gibi tasarruf eylesin dedik de gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î vekîl-i vâkıf-ı mûmâ-ileyh - Esbeğa'llâhü

17) ni'amehü aleyh- semt-i vifaktan cânib-i şikâka âm ve mütevellî-yi merkûm ile husûmet ve nizâ'a câzim olup vakf-ı akâr, eimme-i ahyâr olan İmâm-ı Hümâm-ı Akdem Sirâci'l-

18) ümmet ve Kâşifi'l-fethah hazretleri katında sahîh lâkin menzile-i âriyette olup şeref-i lüzûmu olmamakla vakf-ı mezburdan rucû' câiz ve râci'î emr-i meşru'

19) ğayr-i mütecâviz olmağın, halâ dükkân-ı mezbûru ke'l-evvel müvekkilim mûmâ-ileyhin mülküne istirdâd iderim, dedik de mütevellî-yi reşîd mahalline münasip cevâb-ı sedîd verip

20) eğer ki inde'l-imâm hâl-i bast ve tafsîl olunan minvâl üzere olduğu cây-i işkâl değildir lâkin İmâm-ı Rabbanî Fâzıl-ı Samedânî Hazret-i İmam Ebû-yusuf eş-şehîr bi'l-İmâm-i

21) Sâni ındinde vâkıfın mücerret "vakfet" dimekle ve İmâm Muhammet bin Hasan eş-Şeybânî katında teslîm ile'l-mütevellî ve te'yîd-i zikr ile vakf-ı lâzım olur deyu redd ü teslimden

Vakıf No: 4/4

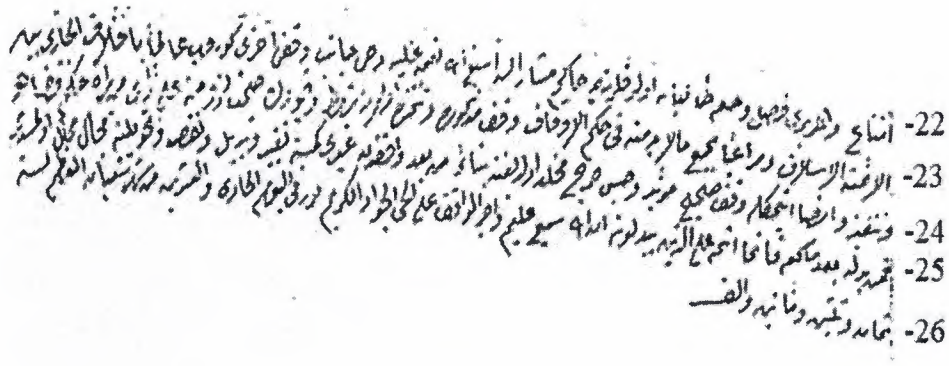

22) imtinâ' ve her biri fasl-ı hasme tâlibân olduklarından hâkim-i müşârün-ileyh - Esbeğa'l-lâhü ni'mehû aleyh- dahî cânib-i vakfı uhrâ görüp âlimen bi'l-hilâfi'l-cârî beyne'l-

23) eimmeti'l-eslâf ve mürâ'ıyen bi-cemî'-i mâ-lâ-büdde minh fî-hükmi'l-evkâf vakf-ı mezkûra tahtında olan şurût ü kuyûdın sıhhat-ı lüzumuna alâ-men-yerâhü hükm ü kaza

24) ve tenfîz ü imzâ etmekle vakf-ı sahîh-i müebbet ve habs-i sarîh-i muhallet olduğuna binâen min-ba'd vâkıftan ğayrı kimesne tağyir ü tebdîl ve nakz ü tahviline mecâl ü muhâl olmuştur.

25) "fe men beddelehû ba'de-mâ-semiahû fe-innemâ ismühû ale'l-lezîne yübeddilûneh. İnne'l-lâhe semî'un alîm"[8] ve ecru'l-vâkıf ale'l-hayyi'l-cevâdi'l-kerîm, fi'l-yevmi'l-hâdî ve'l-ışrîn min-şehr-i Şa'bâni'l-Muazzam, li-sene

26) semânin ve selâsîn ve mieteyni ve elf. (H.1238/ M.1823)

[8] Kuran-ı Kerim, Bakara, 2/181

Vakfın Sahibi: Hatice Molla Kadın

Vakfın Konusu: Tarla Vakfı

Vakıf No: 5/1

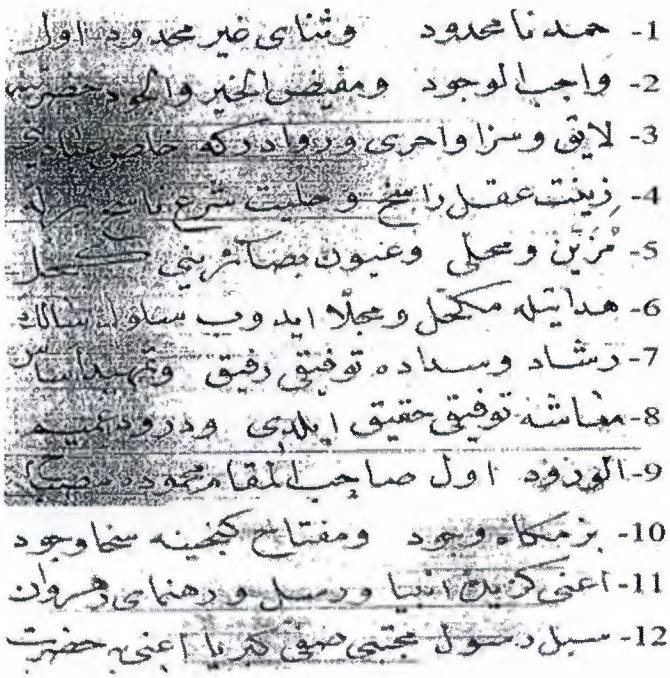

1) Hamdi nâ-mahdûd ve senâ-yi ğayr-i mahdûd ol

2) vâcibü'l-vücûd ve müfeyyizu'l-hayr ve'l-cûd hazretine lâyık u sezâ

3) ve uhrâ ve revâdır ki hıls-i ibâdını

4) zînet-i akl-ı râsih ve hilyet-i şer-i nâsih ber-leh müzeyyen

5) ve muhallâ ve uyûn-i basâirini kahl-i hidâyetle

6) mukahhal ve mücellâ idüb, sülûk-i sâlik-i reşâd ü sedâda

7) tevfîk-i refîk ve temhîd-i esâs-ı meâşa

8) tevfîk-i hakîk eyledi ve dürûd-i amîmü'l-vürûd

9) ol sâhibü'l-makâm-ı mahmûda misbâh-ı

10) bezmi-gâh-ı vücûd ve miftâh-ı gencine-i sehâ ü cûd

11) e'nî güzîde-i enbiyâ ve rusul-i râh-nümâ-yi râh-revân

12) sübül-i resûl-i müctebâ-i safiyyi kibriyâ e'nî bih Hazreti

Vakıf No: 5/2

13) Muhammed Mustafa (sav) Hazretleri'nin

14) rûh-i pür-fütuhlarına isâr u nisâr olunur ki ashâb-ı

15) meâsi ve âsâm yevme "fe yü'hazü bi'n-nevâsî vel akdâm" [9]'da

16) şefâatin lütf ü ihsânın ümîd ü recâ iderler.

17) Tahiyyâtı bî-pâyân ve teslimât-ı ferâvan ervâh-ı

18) tayyibe ve âl-i ahbâbı ve eşbâh-ı tâhire-i ezvâc-ı

19) evlâd ve ashâbı üzerlerine olsun ki her birileri

20) vâkıf-ı hadîs-i şerîf-i nebevî ve ârif-i haber-i latîf-i

21) Mustafavî "el-mer'ü yestezıllü tahte sadakâtihi"[10] olup,

22) emvâl ü erzâkların vücûh-i hayrât ve sübül-i meberrâta

23) îsâr u nisâr ve infâku fî-sebili'l-lah sâir-i a'mâl

24) ve ef'âl üzerine ihtiyâr eylediler. -Rıdvânu'l-lâhi teâla aleyhim ecmaîn-

25) Ba'd; erbâb-ı bâb-ı nihân-ı hafiyy ve ashâb-ı

---

[9] Kuran-ı Kerim, Rahman, 55/41.
[10] Gümüşhanevi, Ahmet Ziyaeddin; Râmûzü'l-Ehadis, Pamuk Yayınları, İstanbul, s.103.

Vakıf No: 5/3

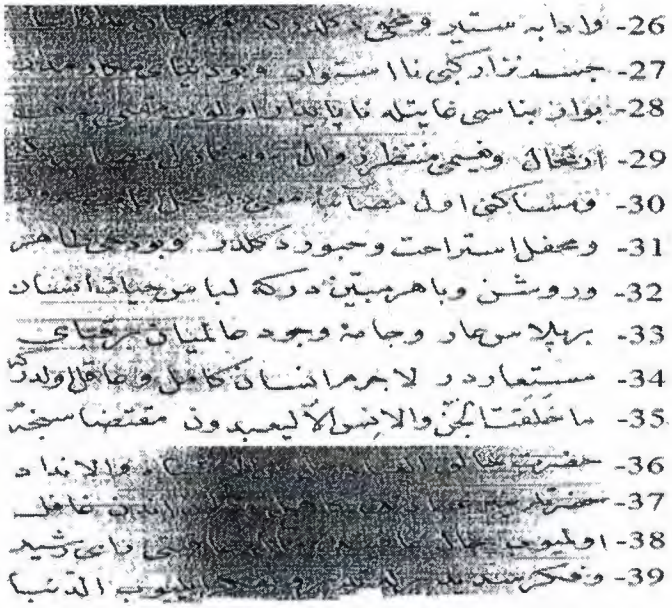

26) ve âdâbühû setîr ü mahfî değildir ki, bu cihân-ı gaddâr esâs-ı

27) cism-i nezâr gibi nâ-üstüvâr bu dünyâ-yı mekâr-ı medâr

28) bevâr-ı binâsı ğâyetle nâ-pâyidâr olup mukîm-i şeref-i

29) irtihâl ve neîm-i müntezır-ı zevâl ve menâzil-i mesâibe-i süknâ

30) ve mesâkîni ol mesâibe manadır. Mahall-i ikâmet-i sürûr

31) ve mahfel-i istirâhat ve hubûr değildir ve bu dahî zâhir-u

32) revşen-i bâhir-i mübeyyendir ki libâs-ı hayat-ı insân

33) bir palâs-ı âr ve câme-i vücûd-i âlemiyân ber-gabâyi

34) müsteardır. La cerame insanı kâmil ve âkıl o dur ki

35) "ma halektü'l-cinne ve'l-inse illâ liya'büdûn"[11] muktezasınca

36) Hazret-i Hâlıkı'l-ibâd - Celle ani'l-eşbâh ve'l-endâd -

37) Hazretlerine ibâdette kâhil ve bir an ondan gâfil

38) olmayıp; hâl-i âfiyette mea-âkıbet-i re'y-i reşîd

39) ve fikr-i sedîd ber-leh tedebbür ve tefekkür eyleyüp "ed dünya

[11] Kuran-ı Kerim, Zâriyât, 51/56

Vakıf No: 5/4

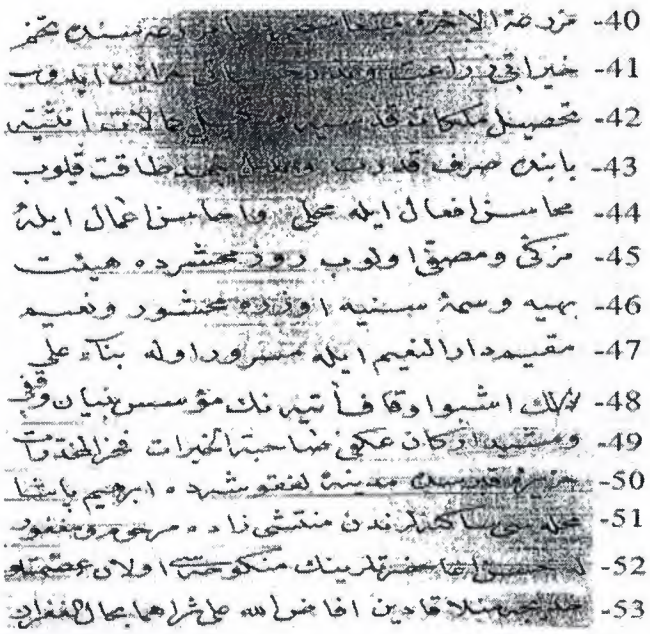

40) mezreatü'l-ahirah"[12] mübteğâsınca dünyâ mezrâsında tuhm-i

41) hayrâtı zirâat ve bezr-i hasenâtı harâset idüp

42) tahsil-i melekât-ı kudsiyye ve tekmîl-i kemâlât-ı ünsiyye

43) babında sarf-ı kudret ve bezl-i cehd ü takat kılup

44) mehâsin-i ef'âl ile muhallâ ve ehâsin-i amâl ile

45) müzekkâ ve musaffâ olup rûz-i mahşerde heyet-i

46) behiyye ve sîme-i seniyye üzere mahşûr ve ne'îm;

47) mukim-i dâr-ı neîm ile mesrûr ola binâen alâ

48) zâlik iş bu evkâf-ı âtiyenin müessis-i bünyân-ı vakfı

49) ve müşeyyid-i erkân-ı âkif, sâhibetü'l-hayrât fahru'l-muhadderât

50) Cezire-i Kıbrıs'ta Medine-i Lefkoşa'da İbrahim Paşa Mahallesi

51) sâkinlerinden Menteşe-zâde merhûm ü mağfur-leh

52) Hasan Ağa Hazretleri'nin menkûhesi olan İsmetlü

53) Hatice Molla Kadın -Efâda'l-lâhü ala-serâhüma bi-hâli'l-ğufrân,

[12] Aclûni, İsmail b. Muhammet, Keşfu'l-Hafa, Beyrut, 2001, C. 1, s. 364, Hadis No: 1318.

Vakıf No: 5/5

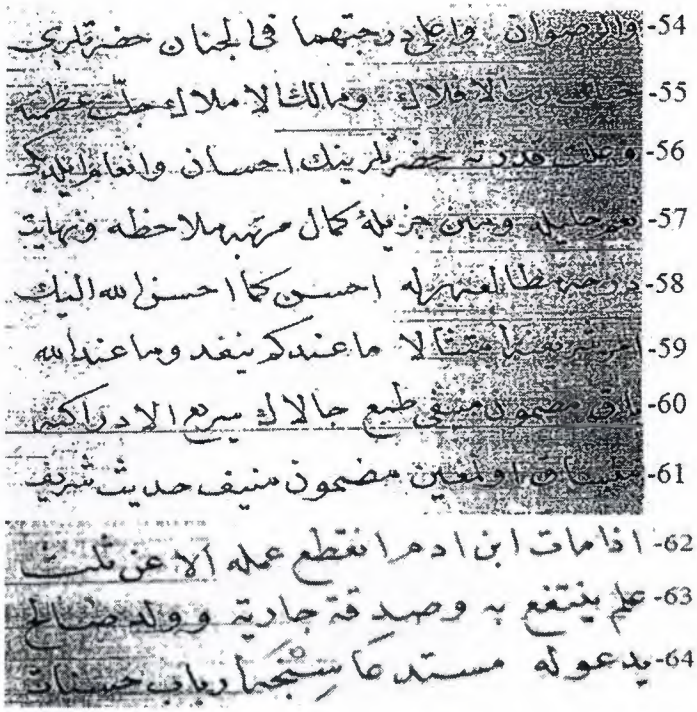

54) ve'r-rıdvân ve a'lâ-derecetihima fi'l-cinân- Hazretleri

55) Cenâb-ı Rabbi'l-eflâk ve Mâliki'l-emlâk - Cellet azametühü

56) ve alet-kudretühü- Hazretleri'nin ihsân ü in'âm eylediği

57) niam-ı celîle ve minen-i cezîle kemâl-i mertebe mülâhaza ve nihâyet-i

58) derece-i mütâlaa ber-leh "ehsin kemâ ahsena'l-lahü ileyk"[13]

59) emr-i şerîfine imtisâlen "mâ-ındeküm yenfüdü; ve mâ-ındellâhi

60) bâg"[14] mazmûn-i münîfi tâb'-ı câlâkın seriu'l-idrâkine

61) münselik olmağın mazmûn-i münîf-i hadîsi şerîf

62) "İza mâte ibn-ü Âdem inkata'a anhü amelühü illa an-selasin;

63) İlmin yüntefe'u bih, ve sadakatin câriyetin ve veledin sâlihin

64) yed'û leh, "[15] müsted'âsınca erbâb-ı hasenât-ı

---

[13] Kuran-ı Kerim, Kasas, 28/77
[14] Kuran-ı Kerim, Nahl, 16/96
[15] Sofuoğlu, Mehmet, Sahih-i Müslim Tercemesi ve Şerhi, İstanbul, 1969, C. 5, s. 182- 183.

Vakıf No: 5/6

65) câriye ve ashâb-ı sadakât-ı bâkiye silkine

66) münselik olmağına kemâl-i rağbet ve nihâyet-i muhabbet

67) edip tasarrufât-ı şeriyyesin nafize ve teberruât-ı

68) mer'ıyyesin mu'tebere olduğu halde meclis-i şer-i

69) şerîfi şâmihu'l-ımâd ve mahfel-i dîni münîfi râsihu'l-

70) evtadda vakf-ı âtıyü'l-beyânı tescîl ve levâzim

71) ve levâhıkını ve şurût ü kuyûtını tetmîm ve tekmîl

72) için mütevellî nasb ve tayîn eylediği Türk

73) el Hacc Osman ve fellâh el-Hâcc Hüseyin şehadetleriyle

74) es-Seyyid İbrahim Efendi nâm kimesne müvâcehesinde

75) bi't-tav'-ı sâff ikrâr-ı sahîh-i şer'î; ve i'tirâf-ı

76) sarîh-i mer'î edip; el'an taht-ı tasarruf-ı tâm ve dâhil-i

77) havza-i mülk-i mâ-lâ-kelâmında olup Cezîre-i Kıbrıs

Vakıf No: 5/7

78) kazâlarından Piskobi Kazası'nda nefs-i Piskobi'de

79) vâki' mülk nâme-i hümâyun ile ashâbına temlik

80) olunan arazi-i memlûkemden nefs-i Piskobi Hududu

81) dâhilinde vâki' merhûm Lütfullah Efendi-zade'den

82) iştirâ bir taraf Hasan Çelebi Oğlu Emir Osman

83) tarlası; bir taraf merhum İsmail Ağa'nın vakfü'l-

84) akdî tarlası; bir taraf Samaçeri Tarlası;

85) ve taraf-ı râbi'i Vakf-ı İstavruzî tarlasına

86) müntehî Kubrastu dimekle ma'lûm tahmînen on iki

87) dönüm ve yine Hacı Hasan oğlu Hacı Mehmet'ten

88) iştirâ bir taraf merkûm Emir Osman tarlası ve bir taraf

89) Hacı Mehmet tarlası ve bir taraf Hasan Paşa oğlu

90) Dâvut tarlası ve taraf-ı râbi-i Medine-i Münevvere vakfı

91) tarlaya müntehe'l-akdî dimekle ma'rûf tahminen dört

Vakıf No: 5/8

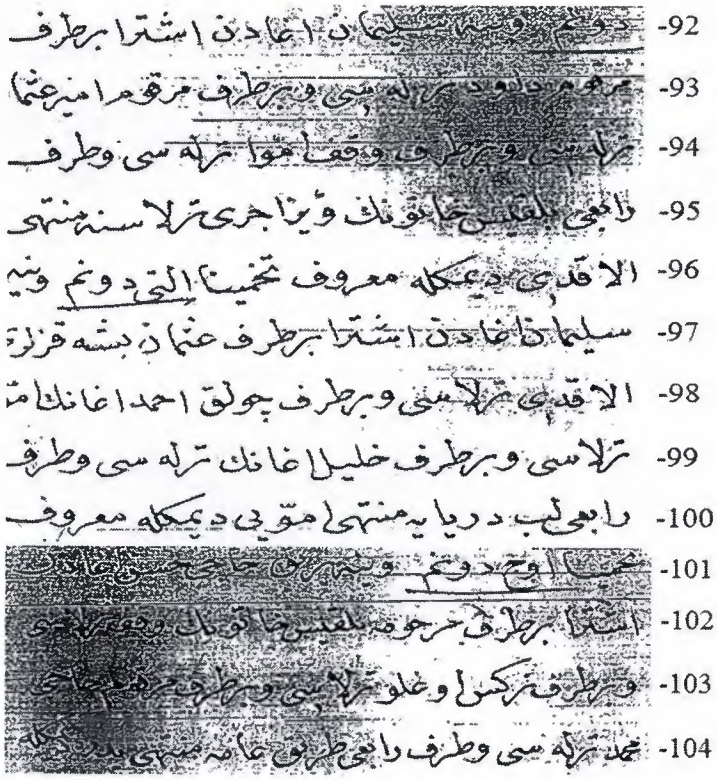

92) dönüm ve yine Süleyman Ağa'dan iştira bir taraf

93) merkûm Davut tarlası ve bir taraf merkûm Emir Osman

94) tarlası ve bir taraf Vakf-ı Emmu tarlası, ve taraf-ı

95) rabi'i Belkıs Hatun'un Vizaceri tarlasına müntehe-l

96) akdî dimekle ma'ruf tahmînen altı dönüm ve yine

97) Süleyman Ağa'dan iştirâ bir taraf Osman Paşa kızları

98) el akdi tarlası ve bir taraf Çolak Ahmet Ağa'nın Emmû

99) Tarlası ve bir taraf Halil Ağa'nın tarlası ve taraf-ı

100) râbi'i leb-i deryâya müntehî Emmûyî dimekle ma'rûf

101) tahmînen üç dönüm ve yine Hacı Hasan Ağa'dan

102) iştirâ bir taraf merhûm Belkıs Hâtun'un vakıf tarlası

103) ve bir taraf Nergis oğlu tarlası ve bir taraf merkûm Hacı

104) Mehmet tarlası ve taraf-ı râbi'i tarîk-i âmm'a müntehî Pidre dimekle

Vakıf No: 5/9

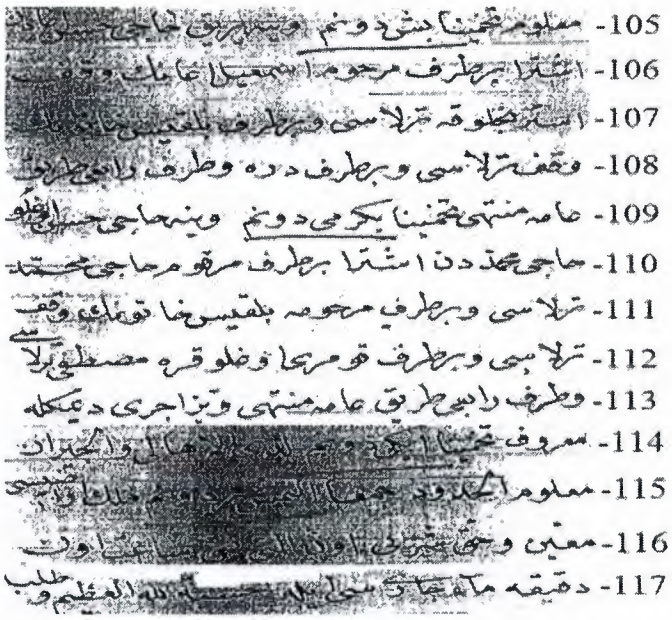

105) ma'lûm tahmînen beş dönüm ve yine Yörük Hacı Hasan Ağa'dan

106) iştirâ bir tarafı merhûm İsmail Ağa'nın vakfı

107) İsterincelûka Tarlası ve bir taraf Belkıs Hâtun'un

108) vakıf tarlası ve bir taraf dere ve taraf-ı râbi'i tarîk-i

109) âmm'a müntehî tahmînen yirmi dönüm ve yine Hacı Hasan oğlu

110) Hacı Mehmet'ten iştirâ bir taraf merkûm Hacı Muhammed

111) tarlası ve bir taraf merhûme Belkıs Hatun'un vakıf

112) tarlası ve bir taraf Kumru oğlu Kara Mustafa tarlası

113) ve taraf-ı râbi'i tarîk-ı âmm'a müntehî Vizâcerî dimekle

114) ma'rûf, tahmînen iki dönüm lede'l-ehâlî ve'l-cîrân

115) ma'lûmü'l-hudût cem'an altmış bir dönüm mülk arazisi

116) muayyen ve hakk-ı şürb olan altı buçuk saat, on

117) dakîka mâ-i cârısıyla hasbeten li'l-lahi'l-azîm ve taleben

Vakıf No: 5/10

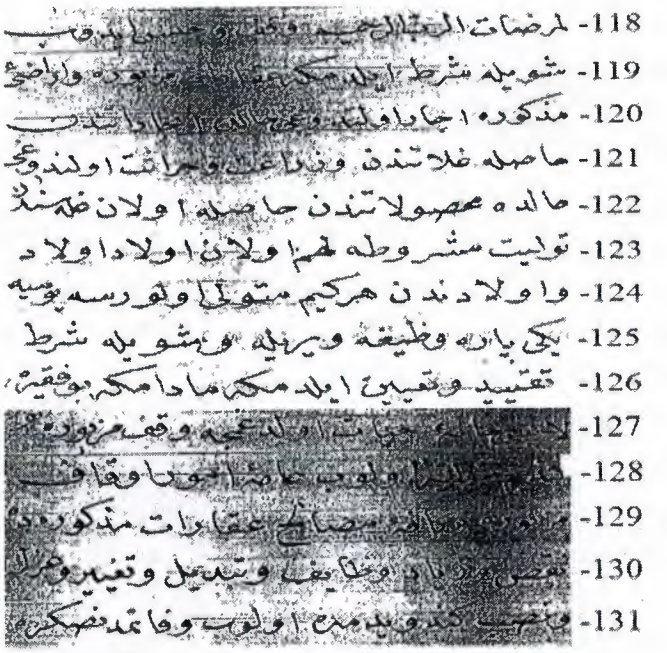

118) li-merzati'r-Rabbi'r-Rahîm'e vakf ü haps idüp

119) şöyle şart eyledim ki akârât-ı mezbûre ve arâzi-yi

120) mezkûre îcar olunduğu halde icârâtından

121) hâsıla ğallâtından ve zirâat ü harâset olunduğu

122) halde mahsûlâtından hâsıl olan ğallesinden

123) tevliyet-i meşruta-lehüm olan evlâd, evlâd-ı

124) evlâdından her kim mütevellî olursa yevmiye

125) iki para vazîfe verile ve şöyle şart ü

126) takyît ve ta'yîn eyledim ki mâ-dem ki bu fakîre

127) lâbis-i câmi-i hayât olduğumca vakf-ı mezbûra

128) kendim mütevellî olup âmme-i umûr-i evkaf-ı

129) mezbûra ve kâffe-i mesâlih-i akârât-ı mezkûrede

130) naks ü ziyâdı vezâyif ve tebdîl ü tağyîr, ve azl ü

131) ve nasb kendi yedimde olup, vefâtımdan sonra

Vakıf No: 5/11

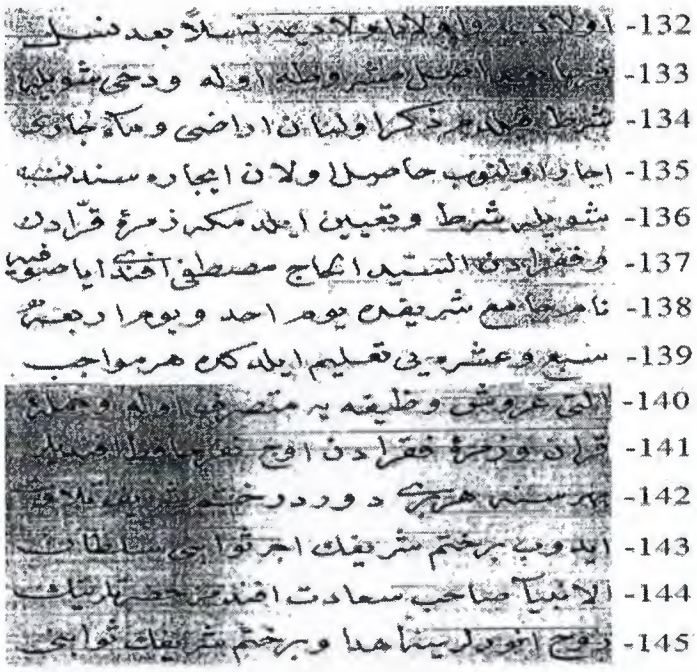

132) evlâdıma, ve evlâd-ı evlâdıma; neslen ba'de-nesl

133) fer'an ba'de-asl meşrûta ola ve dahî şöyle

134) şart kıldım; zikrolunan arâzi ve mâ-i cârı

135) îcâr olunup, hâsıl olan icâresinden

136) şöyle şart ve ta'yîn eyledim ki zümre-i kurrâdan

137) ve fukarâdan es Seyyid el Hâcc Mustafa Efendi Ayasofya

138) nâm câmii şerifte yevm-i ehad ve yevm-i erbi'a

139) seb' ve aşereyi ta'lîm eylediğinde ber-mevâcib

140) altı ğuruş vazîfeye mutasarrıf ola ve hamele-i

141) Kur'ân ve zümre-i fukarâdan üç nefer hafız efendiler

142) be-her sene her biri dörder hatm-i şerîf tilâvet

143) edip bir hatm-i şerîfin ecr ü sevâbını Sultân-ı

144) Enbiyâ sâhib-i Saadet Efendimiz Hazretleri'nin

145) rûh-i enverlerine ihdâ ve bir hatm-i şerîfin sevâbını

Vakıf No: 5/12

146) Fâtımatü'z-Zehrâ -Radıya'l-lâhü anhâ- Hazretleri'nin rûh-i

147) şerifelerine ihdâ ve bir hatm-i şerîfin sevâbını

148) Ümmü'l-mü'minîn Haticetü'l Kübrâ -radıyallâhü anha- Hazretleri'nin

149) rûh-i şerifelerine ihdâ ve bir hatm-i şerîfin sevâbını Âişe- i

150) Sıddîka -radıya'l-lâhü anha- hazretlerinin ruh-i şerîfelerine

151) ihdâ ve bir hatm-i şerîfin sevâbını Ebû Bekr es Sıddîk

152) -radıyallâhü anh- hazretlerinin ruh-i şeriflerine ihdâ

153) ve bir hatm-i şerîfin sevâbını Ömerü'l Faruk

154) -radıyallâhü anh- Hazretleri'nin ruh-i şeriflerine ihdâ

155) ve bir hatm-i şerifin sevâbını Osman Zi'n-Nureyn

156) -radıya'l-lâhü anh- Hazretleri'nin rûh-i şeriflerine ihdâ

157) ve bir hatm-i şerîfin sevâbını Aliyyü'l Mürtezâ -radıya'l-lahü anh-

158) Hazretleri'nin rûh-i şerîflerine ihdâ ve iki hatm-i şerifin

159) sevâbını Nûr-i Dîde-i Resûlüllah -Salla'l-lâhü aleyhi ve's-sellem-

Vakıf No: 5/13

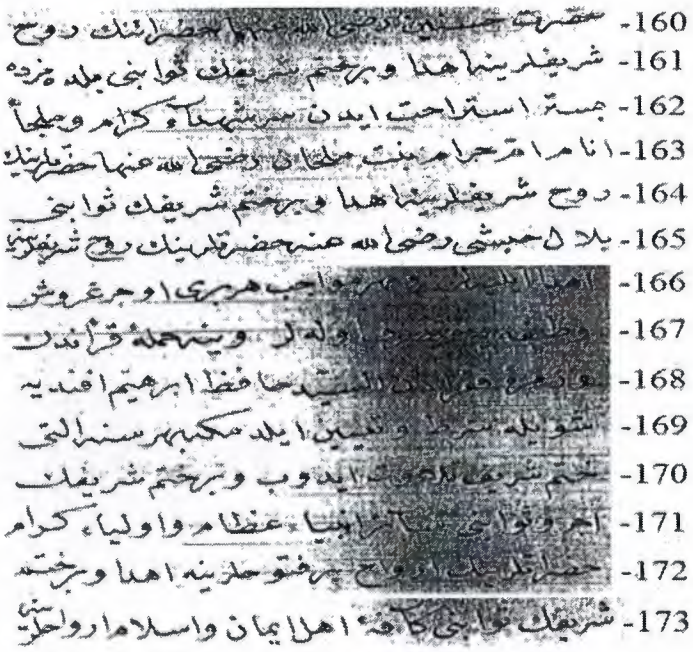

160) Hazret-i Hasaneyn -radıya'l-lâhü anhümâ- hazerâtının rûh-ı

161) şerîflerine ihdâ ve bir hatm-i şerîfin sevâbını beldemizde

162) bister-i istirâhat iden ser-şühedâ-i kirâm ve melce-i

163) ânâm Ümmü Haram binti Milhân -radıyallâhü anha- hazretlerinin

164) rûh-i şerîfelerine ihdâ ve bir hatm-i şerîfin sevâbını

165) Bilâl Habeşî hazretlerinin rûh-i şerîflerine

166) ihdâ eyleyeler ve be-her mevâcib her biri üçer ğuruş

167) vazîfeye mutasarrıf olalar ve yine hamele-i Kur'an'dan

168) ve zümre-i fukarâdan es-Seyyid Hâfız İbrâhim Efendi'ye

169) şöyle şart ve tayîn eyledim ki be-her sene altı

170) hatm-i şerîfi tilâvet edip ve bir hatm-i şerîfin

171) Ecr-i sevâbını sâir-i enbiyâ-i izâm ve evliyâ-i kirâm

172) hazerâtının ervâh-ı pür-fütuhlarına ihdâ ve bir hatm-i

173) şerîfin sevâbını kâffe-i ehli îmân ve islâm ervâhlarına

Vakıf No: 5/14

174) ihdâ ve bir hatm-i şerîfin sevâbını merhûm ve mağfûru leh

175) Hasan Ağa'nın rûh-i şerîflerine ihdâ ve bir hatm-i şerîfin

176) sevâbını merhûmun kerîmesi Nefîse Hânım ve Hüseyin Ağa'nın

177) ruhlarına ihdâ ve iki hatm-i şerîfin sevâbını vâkıf-ı

178) sâhibetü'l-hayrât ve'l-hasenât içün ihdâ îde. Be-her

179) mevâcibi dokuz zulta vazîfeye mutasarrıf ola ve diğer

180) sebk iden Hâfız efendilerin azl ü nasbı mütevellî

181) yedinde olup hizmetlerinde mühmel ve nâ-mahal olanların

182) yerlerini mahal ve müstehık olanlara tevcîh edip, âhar kimesne

183) mâni' olmaya ve evlâd-ı evlâdımdan meşrûtiyet üzere

184) her kim mütevellî olursa be-her mevâcib altı zulta vazifeye

185) mutasarrıf ola ve zikrolunan vezâif-i merkûmeden sarftan

186) sonra fazla kalan ğalleye kendim keyfe ma-yeşâ mutasarrıf

187) olup benden sonra evlâd-ı evlâdım keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf

188) olalar ve eğer mürûr-i eyyâm ve kürûr-i a'vâm ile şürût-ı

Vakıf No: 5/15

189- مذکوره وقیود مشروطیه یه رعایت متعلق اولور

190- ایسه وقف مزبورك غلاتی مطلقا فقرای مسلمینه

191- صرف اولنه وذکری سبق ایدن حق شربه ایله حق تملك

192- متولی مذکوره تسلیم [redacted] قبض وتسلم

193- ایدوب وکیل مزبورك اقرارنه [redacted] تصدیق

194- وبالمشافهه تحقیق ایتدکدن صکره [redacted] وقف

195- مزبوردن رجوع ومقدماتنه [redacted] ایدوب

196- اکرچه وقف عقار [redacted] ولاتی حضرت امام

197- اعظم وهمام افهم ابو حنیفه النعمان [redacted] الحرا رأی

198- منیر ومذهب [redacted] ایکن منزله عاریه

199- اولمغله شرف لزومی [redacted] ماعدا واقف

200- منفعت اوقافی کندو نفسنه شرط ایتمکله فضل صمدانی

201- محمد بن الحسن الشیبانی قاتنده بطلانی کتب معتبره مسطور

202- ومصرحدر بناء علیه وقفه رجوع [redacted] رجوع ایدوب

189) mezkûra ve kuyûd-ı meşrûtiyeye riâyet müteazzir olur

190) ise vakf-ı mezbûrun ğallâtı mutlakâ fukarâ-i müslîmîne

191) sarf oluna ve zikri sebk iden hakk-ı şürbiyle çiftlik

192) mütevellî-yi mezkûre teslîm, ol dahi tevliyeti hasebiyle kabz ü tesellüm

193) edip vekîl-i mezbûr ikrâr-ı meşrûhunda bi'l-müvâcehe tasdîk

194) ve bi'l-müşâfehe tahkîk ettikten sonra vekîl-i muma-ileyh vakf-ı

195) mezbûrden rucû' ve mukaddemât-ı nizâ'i şer'î idüp

196) eğerçe vakf-ı akâr-ı muhtâr, eimme-i ahyâr olan Hazret-i İmâm-ı

197) Â'zam ve Hümâm-i Efham Ebû Hanîfe el-Kûfî Cûzî hayru'l-cezâ re'y-i

198) münîr ve mezheb-i hatirlerinde sahîh ve câiz lâkin menzile-i âriyette

199) olmakla şeref-i lüzûmi câiz olmadığından mâ-adâ vâkıf

200) menfaat-i vakfı kendü nefsine şart etmekle fazl-ı samedâni

201) Muhammed bin Hasan eş-Şeybâni katında butlânı kütüb-i mu'teberede mestûr

202) ve musarrahtır. Binâen alâ-zâlik vakf-ı mezbûreden rucu' edip

Vakıf No: 5/16

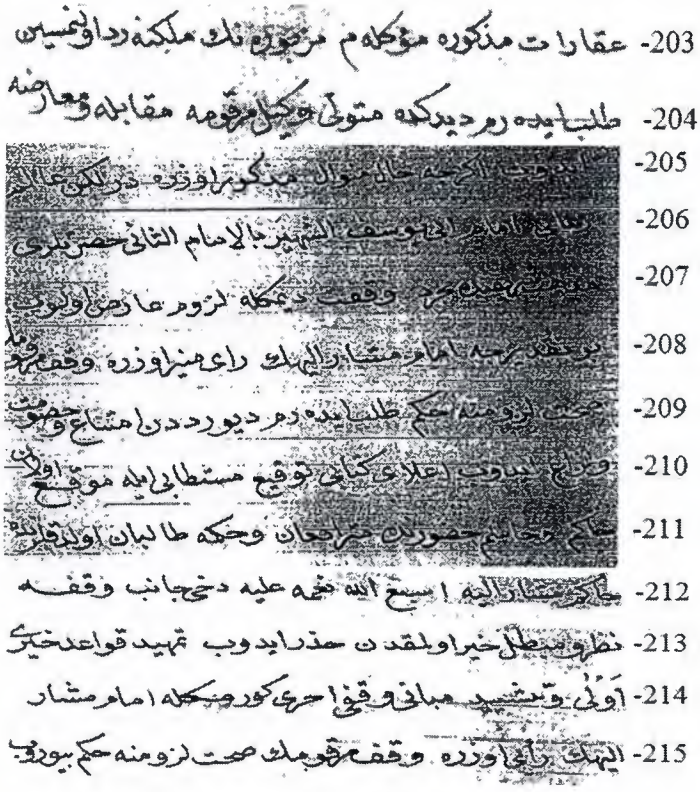

203) akârât-ı mezkûre müvekkilim mezbûranın mülküne reddolunmasını

204) talep iderim dedik de mütevellî-yi vekîl-i merkûme mukâbele ve muâraza

205) idüp eğerçi hâl-i minvâl-i mezkûr üzeredir lâkin Âlim-i

206) Rabbânî İmâm Ebû Yusuf eş-şehîr bi'l-İmâmi's-Sâni Hazretleri

207) mezheb-i şerîfinde vâkıfın mücerret "vakfet" dimekle lüzûmi ârız olup

208) bu takdirce imâm-ı müşârun-ileyhin re'y-i münîri üzere vakf-ı merkûmun

209) sıhhat-i lüzûmuna hüküm talep iderim deyu redden imtinâ-i husumet

210) ve nizâ' edip i'la-yı kitâb-ı tevkî'-i müstetâb ile mevki' olan

211) hâkim ü câsim huzûrunda müterâfi'ân ve hükme tâlibân olduklarında

212) hâkim-i müşârun ileyh -Esbeğa'l-lahü ni'amehû aleyh- dahî cânib-i vakfa

213) nazar ve mubtıl-ı hayr olmaktan hazer idüp temhîd-i kavâid-i hayrı

214) evlâ ve teşyîd-i mebâni-i vakfı uhrâ görmekle imâm-ı müşarün-

215) ileyhin re'yi üzere vakf-ı merkûmun sıhhat-i lüzûmuna hüküm buyurup

Vakıf No: 5/17

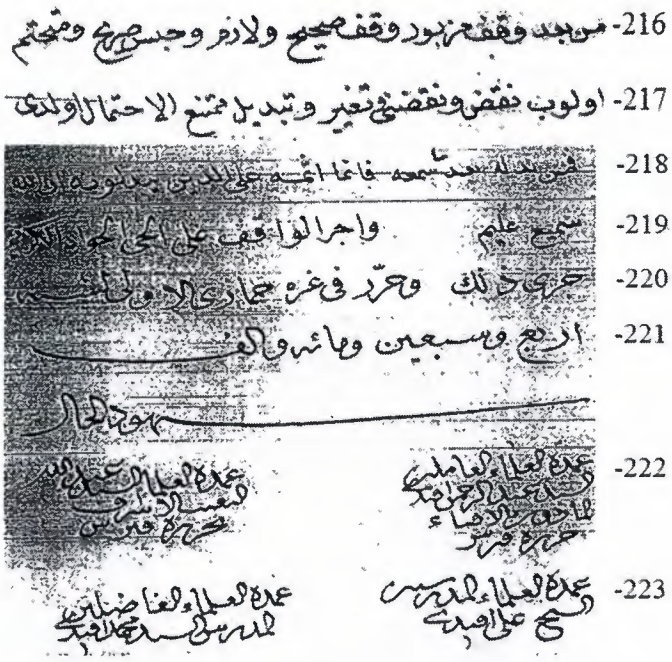

216) min ba'd; vakf-ı mezbûr, vakf-ı sahih-i lâzım ve habs-i sarih-i mütehattim

217) olup, nakz u nakîzi ve tağyîr ü tebdîli mümteni'u'l-ihtimâl oldu.

218) "Fe men-beddelehû ba'de mâ-semi'ahû, fe-innemâ ismühû ale'l-lezîne yübeddilûneh, inne'l-lâhe

219) semî'un alîm"[16] ve ecru'l-vâkıfı ale'l-hayyi'l-cevâdi'l-kerîm

220) cerâ zâlike ve hurrire fi gurre-i Cemâziye'l-ûlâ

221) li-sene erbe'in ve sebîne ve mietin ve elf. (H.1174/ M.1760)

Şühûdü'l Hal

222) Umdetü'l-ulemâi'l-âmilîn es-Seyyid Abdürrahman Efendi el- Me'zûnü bi'l-iftâ bi-Cezire-i Kıbrıs, Umdetü'l-ulemâ es-Seyyid Abdullah Naîbü'l-eşrâf bi-Cezire-i Kıbrıs

223) Umdetü'l-ulemâi'l-müderrisîn eş-Şeyh Ali Efendi, Umdetü'l-ulemâi'l-fâdılîn el-Müderris es-Seyyid Mehmet Efendi

[16] Kuran-ı Kerim, Bakara; 2/181

Vakıf No: 5/18

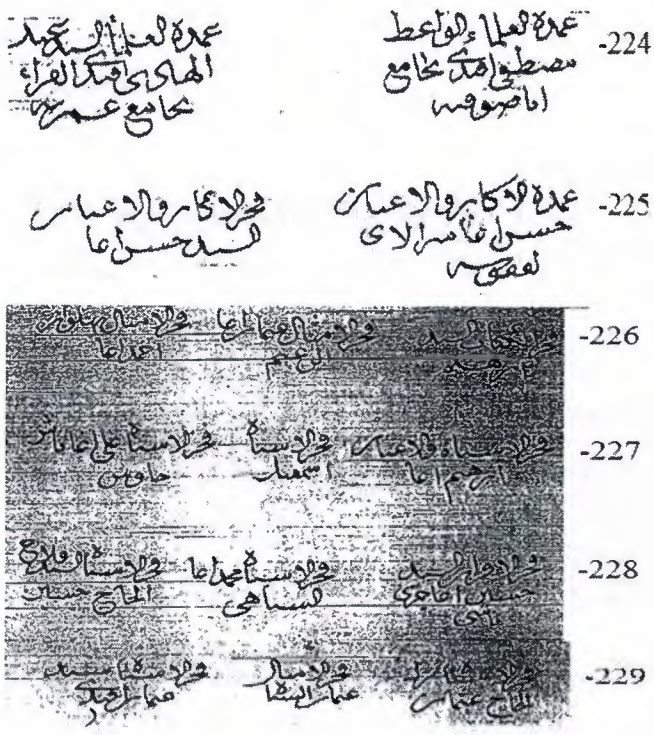

224) Umdetü'l-ulemâi'l-vâiz Mustafa Efendi bi-Cami-i Ayasofya, Umdetü'l-ulemâ es-Seyyid Abdülhâdi Efendi el-Kurrâ bi-Câmi-i Ömeriyye

225) Umdetü'l-ekâbir ve'l-a'bar Hasan Ağa Miralay-ı Lefkoşa, Fahru'l-a'bâr ve'l-a'yân es-Seyyid Hasan Ağa

226) Fahru-l-küttâb es-Seyyid İbrahim, Fahru'l-emsâl Osman Ağa ez-Zaîm, Fahru'l-emsâl Pehlivan Ahmet Ağa

227) Fahru'l-eşbâh ve'l-a'bâr İbrahîm Ağa, Fahru'l-eşbâh İsmail, Fahru'l-eşbâh Ali Ağa Başçavuş

228) Fahru'l-akrân es-Seyyid Hasan Ağa Çeribaşı, Fahru'l-eşbâh Muhammed Ağa es-Sipahî, Fahru'l-eşbâh es-Seyyid Fellâh el-Hâcc Hüseyin

229) Fahru'l-eşbâh Türk el-Hacc Osman, Fahru'l-emsâl Osman es-Sipahî, Fahru'l-eşbâh Seyyid Osman Efendî.

Vakfın Sahibi: Ayşe Hâtun

Vakfın Konusu: Para vakfı

Vakıf No: 6/1

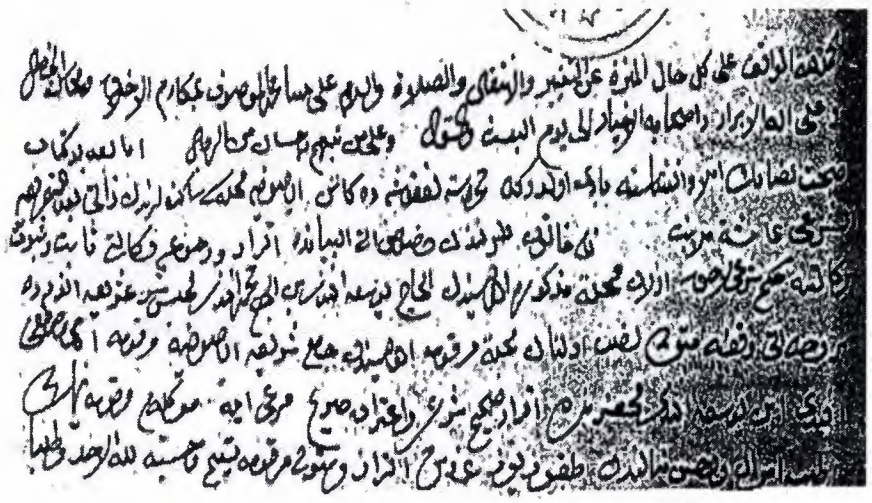

1) El-hamdü li'l-lahi vâkıf-ı alâ küll-i hâl el-Münezzeh-i ani't-tağyîr ve'l-intikâl ve's-salâtü ve's-selâmü alâ nebiyyinâ Muhammedini'l-mevsufi bi-mekârimi'l-ahlâk ve mehâsini'l-hısâl

2) ve alâ âlihî'l-ebrâr ve ashâbihi'l-ehyâr ilâ yevmi'l-ba's ve'l-intikâl ve alâ-mentebiahüm bi-ihsân mine'r-ricâl; emmâ ba'd bu kitâb-ı

3) sıhhat nisâbın imlâ ve inşâsına bâdi oldur ki Mahrûse-i Lefkoşa'da kâin Ayasofya Mahallesi sakinelerinden zât-ı ba'de't-ta'rîf-i

4) şer'î Aişe Molla bint-i nâm Hâtun tarafından husûs-ı âti'l beyânda ikrar ve rucû'a vekâleti sâbit ve sübût-i

5) vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan mahalle-yi mezkûre ahâlîsinden el-Hâcc Yusuf Efendi bin el-Hâcc Mehmet Efendi meclis-i şer'ı şerîf-i enverde

6) ber-vech-i âtî vakfa mütevellî nasb olunan mahalle-i merkûme ahâlîsinden Câmi-i Şerîf-i Ayasofya-yı merkûme imamı Mustafa

7) Efendi ibn Yusuf Efendi mahzerinde ikrâr-ı sahih-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î ile müvekkilem merkûmenin

8) etyab-i emvâlinden ve ahsen-i menâlinden dokuz yüz ğuruş ifrâz ve mütevellî-yi merkûme teslîm hasbeten li'l-lahi'l-ehad ve taleben

Vakıf No: 6/2

9) li-merzâti'r-Rabbi's-Samed vakf-ı sahîh-i müebbed ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf ü habs ve şöyle şart eyledim ki meblağ-i mezbûr

10) on'u on bir buçuk hesâbı üzere rehn-i kavî yâhud kefîl-i millî ile alâ-vechi'l-helâl istirbâh ve istiğlâl olunup

11) hâsıl olan ribh ü nemâsından senede on beş ğuruş ücret-i tevliyet virilüp mahrûse-i merkûmede Ayasofya-i Mezbûre'de

12) imâm-ı sâni bulunan Efendi külle yevm ba'de salâti's-subh cehr ile bir Sûre-i Yâsin-i Şerife tilâvet idüp sevâbını müvekkilem

13) merhûmenin ruhuna ihdâ eyleyüp senevî kırk ğuruş vazîfeye ve iki nefer hâfızlar senede birer hatm-i

14) şerîfe tilâvet idüp leyle-i kadirde sevâblarını müvekkilem ruhuna ihdâ eyleyüp ve merkûmân-ı huffâzdan başka

15) hâfız-ı âhar dahî senede bir hatm-i şerîfe tilâvet idüp sevâbını müvekkilem merkûmenin Sadriye kızları

16) fe-emân-ı müteveffiyânın ruhlarına ihdâ eyleyüp huffâz-ı merkûmeden her birileri meblağ-i

17) mezbûrun içinden yirmi beşer ğuruş vazîfe-i muayeneye mutasarrıflar olup müvekkilem merkûme mâdem ki lâbise-i

Vakıf No: 6/3

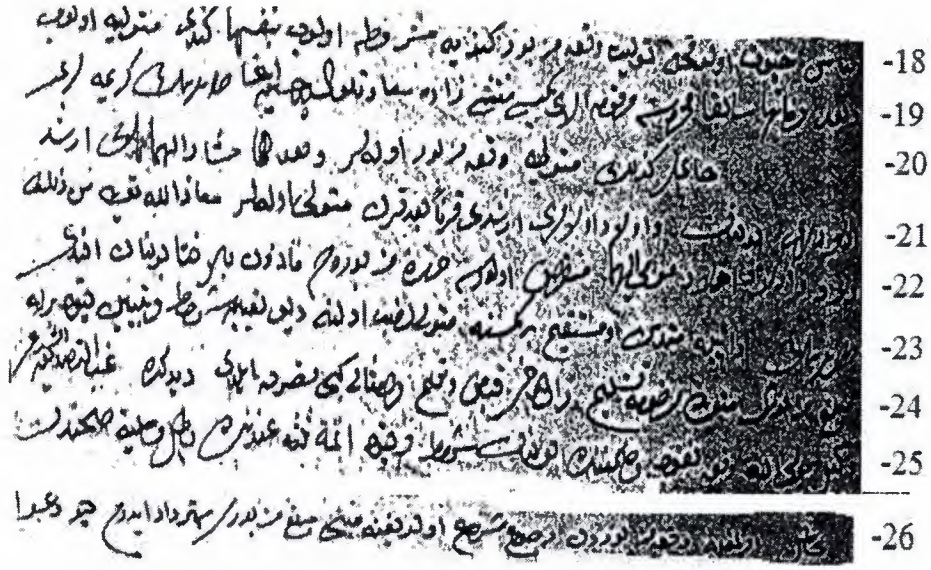

18) libâs-ı hayat oldukça tevliyet-i vakf-ı mezbûr kendüye meşrûta olup bi-nefsihâ kendi mütevellî olup

19) ve ba'de-vefâtiha sâbikan mahrûse-i merkûme Alaybey-i Menteşe-zâde Saadetlü es-Seyyid Hüseyin Ağa Hazretleri'nin kerîmeleri

20) hanımlar kezâik mütevelliye-yi vakf-ı mezbûr olalar ve ba'de-hümâ müşârun-ileyhimâ'nın erşed-i

21) evlâtları bulunan ve evlâd-ı evlâtların erşedi karnen ba'de karn mütevellî olalar.- Ma'aza'l-lah teâla min-zâlik-

22) Evlâdı ve evlâd-ı evlatları mûmâ-ileyhimâ münkariz olursa cihet-i mezbûrede me'zûn-ü bi'l-iftâ bulunan Efendi

23) Hazretleri'nin mütedeyyin ve müstekîm bir kimesne mütevellî nasb oluna deyu ta'yîn-i şürût ve tebyîn-i kuyût ber-leh

24) meblağ-i mezbûri mütevellî-yi merkûme teslîm ol dahi kabz u tesellüm ve emsâli gibi tasarruf eyledi dedikte ğıbbe't-tasdîk-i şer'î

25) vekîl-i mûmâ-ileyh vakf-ı nükûd ve zımnında bulunan şurût ve kuyût Eimme-i Selâse ındinde bâtıl; hilye-i sıhhatten

26) âtıl olmağla vakf-ı mezburdan rucû' meşrû olduğuna mebnî, meblağ-i mezbûri istirdâd iderim deyu da'vâ

Vakıf No: 6/4

27) ve tastîr-i müdde'a idecek mütevellî-yi mûmâ-ileyh dahî eğerçe inde'l-eimme-i selâseti'n-nehârîr; vakf-ı derâhîm ü denânîr ber-minvâl-i

28) muharrer merdûddur. Lâkin İmâm-ı Züfer -Aleyhi rahmetü'l-ekber'den- İmâm-ı Ensârî -Aleyhi rahmetü'l-Melik'ü'l-Bârî- rivâyeti üzere

29) vakf-ı nükûd ve zımnında bulunan şurût ve kuyûtın sıhhati mukarrardır, deyu redd ü teslimden ba'de'l-imtinâ'

30) her biri terâfü' fasl ü hasme tâliban olduklarında hâkim-i mevki'ı sadr-i kitâb - Tûba leh ve hüsn-ü meâb Efendi dâme

31) ...- hazretleri dahî vakf-ı mezbûr sadaka-yi câriye ve hayrât-ı bâkiyeden olmağın İmâm Züfer müşârun-ileyhin

32) vakfın sıhhatinde re'y-i şerîf-i cânib-i vakfı ûlâ ve uhrâ görüp vakf-ı mezkûrun sıhhatine hükm-i sahih-i şer'î

33) ve kazâ-i sarih-i mer'î itdükten sonra Efendi mûmâ-ileyh bi'l-vekâle te'sîs-i mebâni-i hayr-ı bâkî idâresiyle ber-vechi şer'î

34) li-ecli'l-muhâkeme tekrâr muhâsameye şurû' buyurup fi'l-vâki' meblağ-i mezbûrun hükm-i hâkimle vakfiyeti ber-mûcib-i rivâyet-i sedîde

35) sahîh lâkin Sirâc-i ümmet-beyzâ ve İmâm-ı dîn-i hüdâ Ebû Hanife en-Nu'mân - Aleyhi rahmetü'l-Mennân- Hazretlerinin mezheb-i şeriflerinde

36) sıhhati müstelzim olmamağla vakf-ı mezburdan rucû'a miknet ve ta'tîl ü iptâle kudret olmaktan nâşi

Vakıf No: 6/5

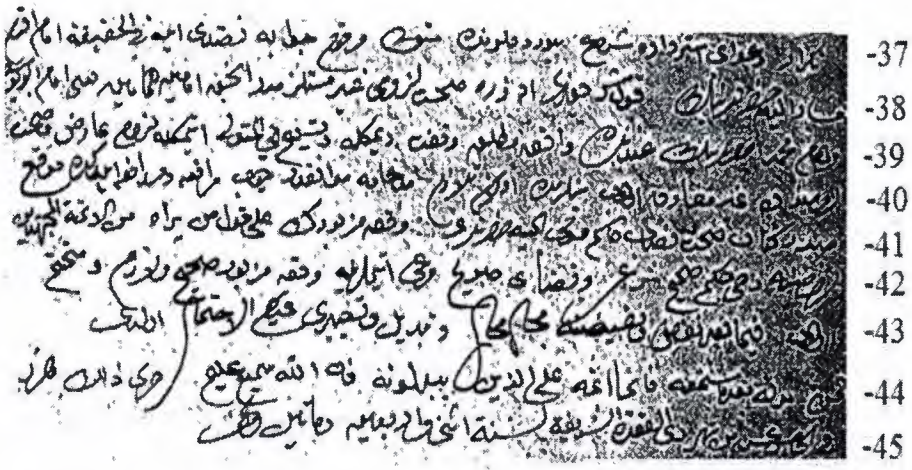

37) tekrâr da'vâ-yi istirdâda şuru' buyurduklarından mütevellî-yi merkûm cevaba tesaddî ile fi'l-hakîka İmâm-ı Akdem

38) müşârun-ileyh hazretleri'nin kavl-i şerifleri üzere sıhhat-i lüzum-i ğayr-i müstelzimdir. Ancak İmâmeyn-i Hümâmeyn ya'nî İmâm Ebû Yusuf

39) ve İmam Muhammed Hazretleri'nin indinde vâkıfın mutlak "vakfet" dimekle ve teslîm ile'l-mütevellî itmekle lüzum-i ârız ve sıhhat-i

40) lüzûmundan ğayr-i müfârik olup beynlerinde olan telâzüm-i müddeâna muvafıktır, deyup mürâfa'a ve müdâfa'a eyledik de mevkı'i

41) sadr-i kitâb sıhhat nisâbın hâkim-i muma-ileyh hazretleri vakf-ı mezbûrun alâ-kavl-i men-yerâhü mine'l-eimmeti'l-müçtehidin

42) lüzûmuna dahî hükm-i sahîh-i şer'î ve kazâ-i sarih-i mer'î itmekle vakf-ı mezbûrun sahih ve lâzım ve mütehattim

43) olup fî mâ-ba'd nakz-ı nakîzine mecâl ü muhâl; ve tebdil ü tağyîri adîmü'l-ihtimal oldu.

44) "Fe men beddelehû ba'de-mâ-semiahû fe-innemâ ismühû ale'l-lezîne yübeddilûneh. Fe inne'l-lahe semî'un alîm"[17]. Cerâ zâlik

45) fî-ışrîn min-şehri'l-Zi'l-ka'de-i Şerîfe, li-sene isneyn ve erbeîne ve mieteyn ve elf. (H.1242/ M.1827)

[17] Kuran-ı Kerim, Bakara; 2/181

Vakfın Sahibi: Cafer Paşa

Vakfın Konusu: Evler, dükkânlar, zeytin ve harnup ağaçları

Vakıf No: 7/1

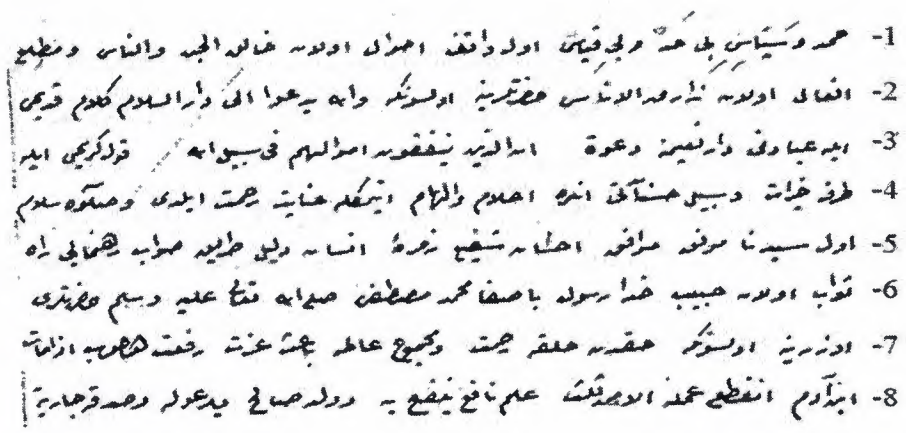

1) Hamd-i sipâs bî-hadd ü bî-kıyâs ol Vâkıf-ı ahvâl olan Hâlıku'l-cinni ve'n-nâs ve Muttali'-u

2) ef'al olan Râziku'l-inâs hazretlerine olsun ki "vallâhü yed'û ila dâri-s-selâm"[18] Kelâm-ı Kadîmi

3) ile ibâdınî dâr-ı ne'îmine da'vet "İnne'l-lezîne yünfikûne emvâlehüm fî-sebîli'l-lâh"[19] kavl-i kerîmiyle

4) turuk-ı hayrât ve sebîl-i hasenâtı onlara i'lâm ü ilhâm etmekle inâyet-i rahmet eyledi ve salât ü selâm

5) ol seyyidinâ mevkıf-i mevâkıf-i ihsân, şefî-i zümre-i insân, delîl-i tarîk-ı savâba rah-nümâ-yi râh-ı

6) tevvâb olan habîb-i hüdâ, resûl-i bi's-safâ Muhammed-i Mustafâ -Salla'l-lâhü teâla aleyhi ve's-sellem- Hazretleri

7) üzerine olsun ki Hak'tan halka rahmet ve mecmu-ı âleme bâ'ıs-i izzet-i rif'at olup "İzâ mâte

8) ibn-ü Âdem inkata'a amelühû illâ min selasin, ilmin nâfi'ın yüntefe'u bih ve veledin sâlihin yed'û leh ve sadakatin cariyetin

---

[18] Kur'an-ı Kerim, Yunus, 10/25
[19] Kuran-ı Kerim, Bakara, 2/ 262

Vakıf No: 7/2

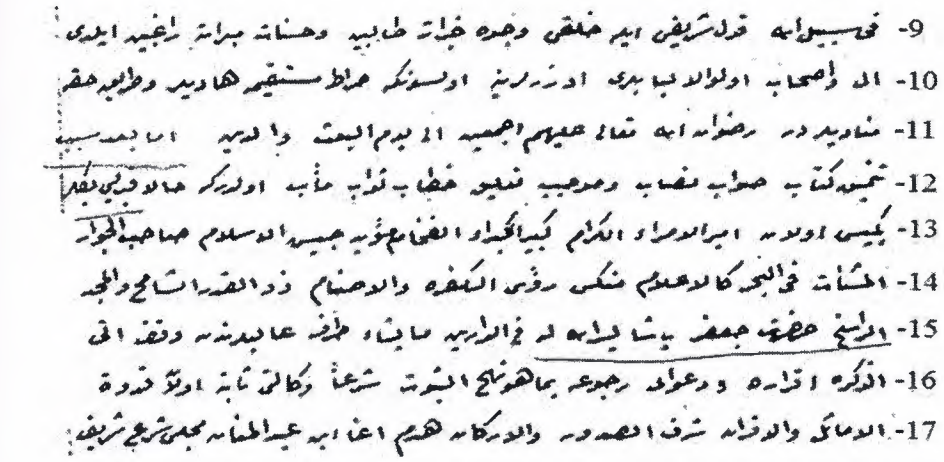

9) fî-sebîlillah"[20] kavl-i şerîfi ile halkı vücûh-i hayrâta tâlibîn, hasenât-ı müberrâta râğıbe eyledi.

10) Âl ü ashâb-ı ulü'l-elbâbları üzerlerine olsun ki sırât-ı müstekîme hâdîler ve tarîk-ı hakka

11) münadîlerdir -Rıdvânü'l-lâhi aleyhim ecme'în- ilâ-yevmi'l-ba's ve'd-dîn:

emmâ ba'd; sebeb-ü

12) tenmîg-ı kitâb-ı savâb-ı nisâb ve mûcib-i ta'lîk-ı hitâb-ı tevvâb-ı meâb oldur ki hâlâ Kıbrıs Beyler-

13) beyi olan emîr-i ümerâi'l-kirâm, kebîr-i küberâi'l-fihâm, müeyyid-i ceyşi'l-İslâm, sâhib-i cevâri'l-

14) münşeât-i fi'l-bahri ke'l-a'lâm münekkis-i ruûsi'l-keferati ve'l-esnâm zü'l-kadri'ş-şâmih ve'l-mecdi'r-

15) râsih Hazreti Ca'fer Paşa -Yessera'l-lahü leh fi'd-dareyn mâ yeşâ'- taraf-ı âlîlerinden vakf-ı âti'z-

16) zikri ikrara ve da'vâ-yi rucû'a bi-mâ hüve nehcü's-sübût şer'an vekâlet-i sâbite olan kıdvetü'l-

17) emâsil ve'l-akrân şerefi's-sudûr ve'l-erkân Herem Ağa ibn-i Abdülmennân meclîs-i şer'ı şerîf

[20] Sofuoğlu, Mehmet; Sahih-i Müslim ve Tercemesi, İstanbul 1969, C. V, s.182-183.

Vakıf No: 7/3

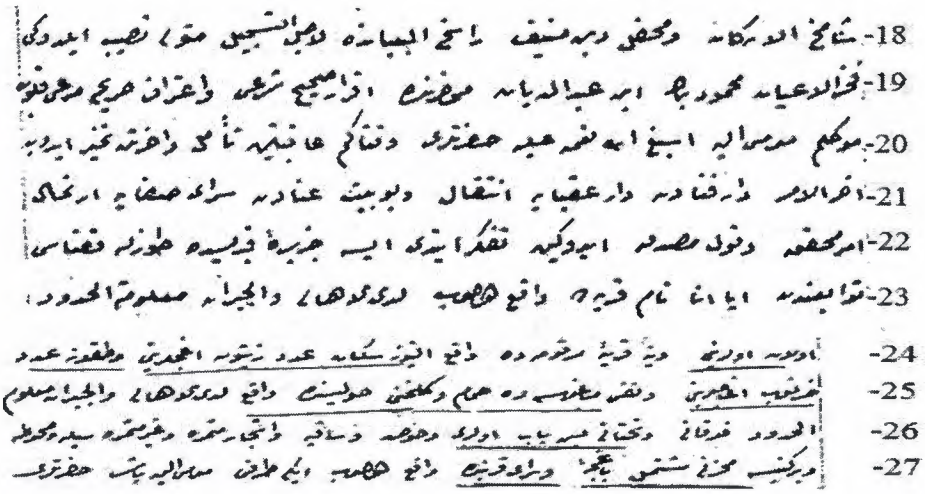

18) şâmihu'l-erkân ve mahfel-i dîn-i münîf râsihu'l-beyanda li-ecli't-tescîl mütevellî nasb eylediği

19) fahru'l-a'yân Mahmût Bey ibn-i Abdüldeyyân mahzerinde ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-i sarîh-i mer'î kılıp

20) müvekkilim mûmâ-ileyh -Esbeğa'l-lâhü ni'amehû aleyh- hazretleri vaktâ ki âkıbet-bîn teemül ve âhirette tehayyür idüp

21) âhirü'l-emr dâr-ı fenâ'dan dâr-ı ukbâya intikal ve bu beyt-i inâdan sarây-i safâya irtihal

22) emr-i muhakkak ve kavl-i müsaddak idüğin tefekkür etti ise Cezîre-i Kıbrıs'ta Tuzla Kazası

23) tevâbi'ından Ayana nâm karyede vâki' olup lede'l-ehâli ve'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudûd

24) olan evlerini ve yine karye-i merkûmede vâki' altı yüz seksen aded zeytin ağaçlarını ve dokuz adet

25) harnup ağaçlarını ve nefs-i Mağusa'da hamam ve Gülhanı Havlîsi'nde vâki' lede'l-ehâli ve'l-cîrân ma'lûmü'l-

26) hudûd fevkânî ve tahtânî beş bâb evleri ve havz ve sâkiye ve eşcâr-ı müsmere ve ğayri müsmeresiyle muhavvata

27) ve bir kenîse mahzenini müştemil bahçe ve saray kurbunda vâki' olup iki tarafı muma- ileyh Paşa Hazretleri

Vakıf No: 7/4

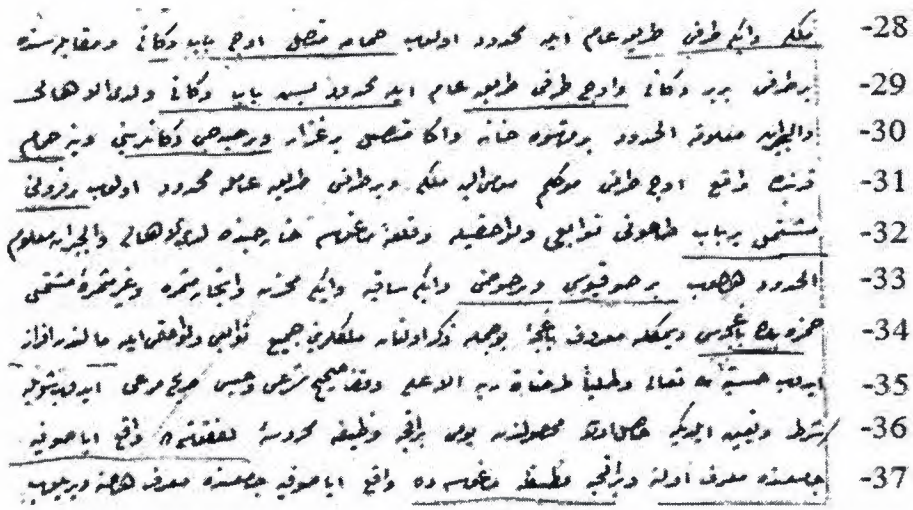

28) mülkü ve iki tarafı tarîk-i âmm ile mahdûd olup hamâma muttasıl üç bâb dükkanı ve mukâbelesinde

29) bir tarafı berber dükkanı ve üç tarafı tarîk-i âmm ile mahdût beş bâb dükkanı ve lede'l-ehâlî

30) ve'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudût bir kahve-hâne ve ona muttasıl bir ğazzâr ve bir habbeci dükkanlarını ve yine hamâm

31) kurbunda vâki' üç tarafı müvekkilim mumâ-ileyh mülkü ve bir tarafı tarîk-i âmmla mahdût bir fırını

32) müştemil bir bab tâhuni tevâbi'i ve levâkıyla ve Kal'a-yı Mağusa hâricinde lede'l- ehâli ve'l-cîrân ma'lûmü'l-

33) hudût olup bir su kuyusu ve bir havzı iki sâkiye ve iki mahzen ve eşcâr-ı müsmere ve ğayri müsmereyi müştemil

34) Hamza Bey Bahçesi dimekle ma'rûf bahçe bu vech ile zikrolunan mülklerini cemî-ı tevâbi'ı ve levâhıkıyla malından ifrâz

35) edip hasbeten li'l-lâhi teâla ve taleben li-merzâti'r-Rabbihi'l-A'la vakf-ı sahîh-i şer'î ve habs-i sarîh-i mer'î edip şöyle

36) şart ve ta'yin eyledim ki hâsıl olan mahsûlünden yevmî bir akçe vazîfe, mahrûse-i Lefkoşa'da vâki' Ayasofya

37) Câmi'inde muarrif olana ve bir akçe vazîfe Mağusa'da vâki' Ayasofya Cami'inde muarrif olana verilip

Vakıf No: 7/5

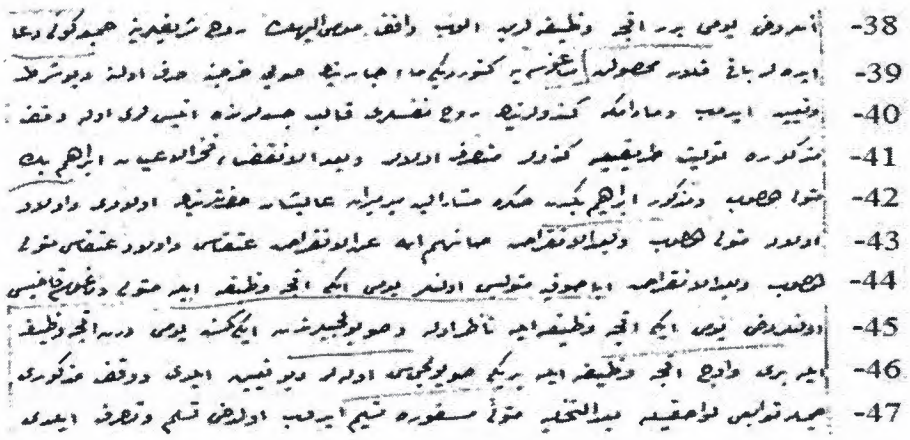

38) onlar dahî yevmî birer akçe vazîfelerin alıp vâkıf-ı muma-ileyh'in rûh-i şerîflerine cumâ günü duâ

39) edeler, bâki kalan mahsülden Mağusa'ya götürdüğü mâ-i cârı'nın suyu harcına sarf oluna diye şart ve

40) ta'yîn edip ve mâdem ki kendilerinin rûh-i nefesleri kalıp cesetlerinde enîsleri ola. Vakf-ı

41) mezkûre tevliyet tarîkıyla kendileri mutasarrıf olalar ve ba'de'l-inkırâz Fahru'l-a'yân İbrahim Bey

42) mütevellî olup ve mezkûr İbrahim Bey'den sonra müşârün-ileyh Mîr-i mîrân-ı âl-i şân hazretlerinin evlâdı ve evlâd-ı

43) evlâdı mütevellî olup ba'de'l-inkırâz -Sânehümü'l-lahü ani-l inkırâz- itkâsı ve evlâd-ı itkâsı mütevellî

44) olup ve ba'de'l-inkırâz Ayasofya Mütevellîsi olanlar yevmî iki akçe vazîfe ile mütevellî ve Mağusa Kadısı

45) olanlar dahî yevmî iki akçe vazîfe ile nâzır ola ve su yolcularından iki kimesne yevmî dört akçe vazife

46) ile biri üç akçe vazîfe ile bir yeni su yolcusu olalar, diye ta'yîn eyledi ve vakf-ı mezkûru

47) cümle tevâbi'ı levâhıkıyla ba'de't-tahliye mütevellî-yi mesfûre teslîm edip, ol dahî tesellüm ve tasarruf eyledi,

Vakıf No: 7/6

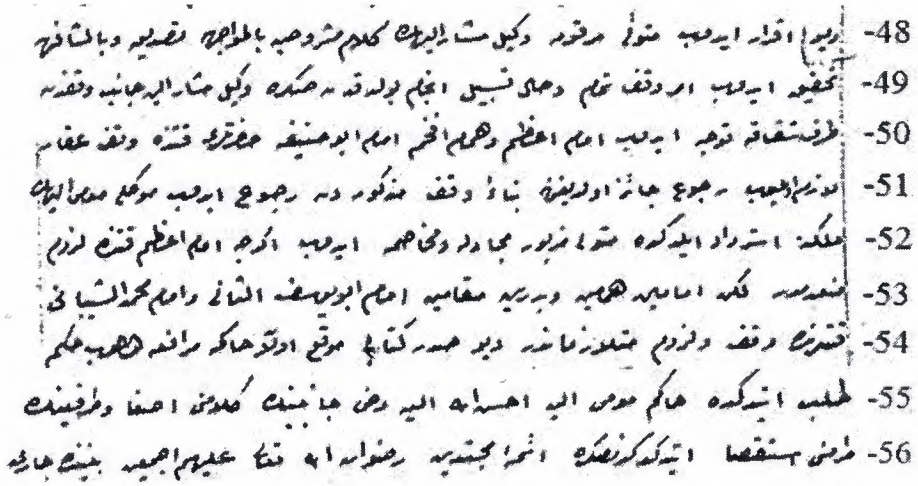

48) diye ikrâr edip mütevellî-yi merkûme vekîl-i müşârün ileyhin kelâm-ı meşrûhun bi'l-müvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâfehe

49) tahkîk edip emr-i vakf-ı tamâm ve hall-i tesbîl-i encâm bulduktan sonra vekîl-i müşârün-ileyh cânib-i vakftan

50) taraf-ı şikâka teveccüh edip İmam-ı A'zam ve Hümâm-ı Efham İmam Ebû-hanife hazretleri katında vakf-ı akâr

51) lâzım olmayıp rücu'u câiz olduğuna binâen vakf-ı mezkûrdan rücu' edip müvekkilim muma-ileyhin

52) mülküne istirdâd eyledik de mütevellî-yi mezbûr mücâdele ve mühâseme edip eğerçe İmam A'zam katında lüzûmu

53) mün'adimdir lâkin İmameyn-i Hümameyn ve Bedreyn-i Makâmeyn İmam Ebû-yusuf es-Sâni ve İmam Muhammet eş-Şeybanî

54) katlarında vakf ve lüzûm mütelâzimândır diye sadr-i kitâb-ı mevkı' evvelen, hâkime mürâfaa olup hüküm

55) talep ettik de hâkim-i mûmâ ileyh -Ahsena'l-lâhü ileyh- dahî cânibinde kelâmını esfâ, ve tarafeynde

56) merâmını istiksâ ettikten sonra eimme-i müctehidîn -Rıdvânü'l-lâhi Teâlâ aleyhim ecmeîn- beyninde cârî

NEAR EAST UNIVERSITY LIBRARY 1988 - LEFKOŞA

Vakıf No: 7/7

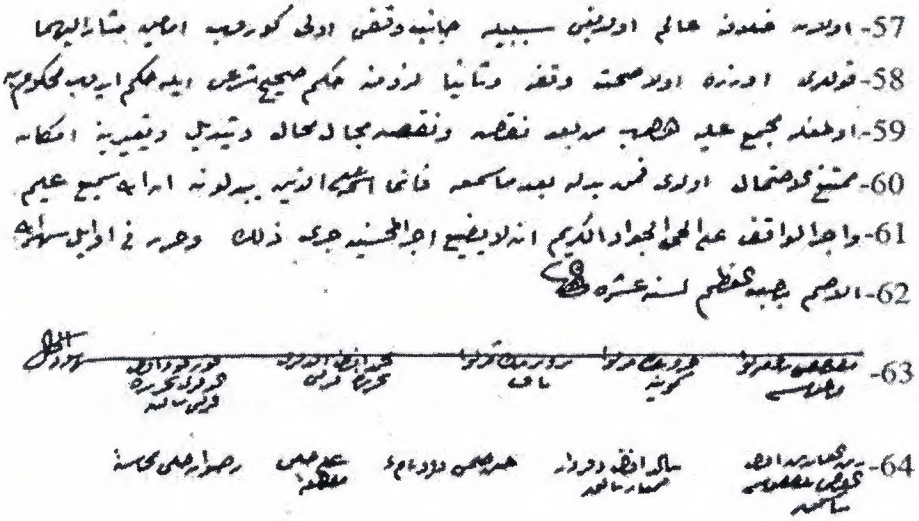

57) olan hilâfa âlim olduğu sebebiyle cânib-i vakf-ı evlâ görüp İmameyn-i müşârun ileyhimâ

58) kavilleri üzere evvelen; sıhhat-i vakfa, sâniyen; lüzûmuna hükm-i sahîh-i şer'î ile hükmedip, mahkûmün-bih

59) olmakla mecme'u-aleyh olup; min ba'd nakz-i nakza mecâl-i muhâl ve tebdîl ü tağyîrine imkân

60) mümteni'ul-ihtimâl oldu. "Fe-men beddelehû ba'de mâ-semiahû fe-innemâ ismühû ale'l-lezîne yübeddilûneh, innellâhe semîun alîm"[21]

61) ve ecru-l-vâkıf ale'l-Hayyi'l-Cevâdi'l-Kerîm, "İnnehû lâ-yüzîu ecra'l muhsinîn"[22] cerâ zâlik ve hurrire fî-evâil-i şehri'l-lâhi'l-

62) esam bi-Recebi'l-Muazzam li-sene aşera ve elf (H.1010- M.1601)

Şühûdü'l Hal

63) Mustafa Bey Mîr-livâ-yı Mağusa, Hüsrev Bey Mîrliva-yı Girne, Server Bey Mîr-liva-yı Baf, Mehmet Efendi ed-Defterî bi-Cezîre-i Kıbrıs, Korkut Efendi ed-Defterî bi-Cezîre-i Kıbrıs

64) Zeyne'l-âbidin Efendi bi-Kazâ-yi Lefkoşa'da Sâkin, Halit Efendi Defterdâr, Hasan Çelebi, Ali Çelebi, Rıdvan Çelebi Muhasib

---

[21] Kur'an-ı Kerim, Bakara, 2/181
[22] Kur'an-ı Kerim, Hud, 11/115

Vakıf No: 7/8

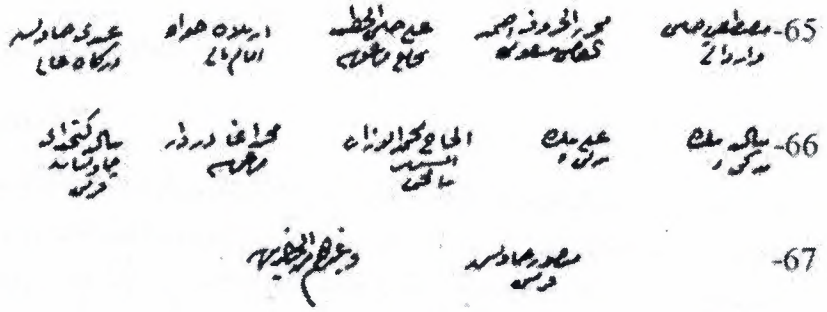

65) Mustafa Çelebi Vâridatı, Muharrir-i hurûf Ahmet bi-Kaza-yi Lefkoşa, Ali Çelebi el-Hatip bi-Câmi-i Mağusa, Emir Molla Hoca İmâm-ı Sani, Ali Çavuş Dergâh-ı âli

66) Sâlim Bey mezkûr, Ali Bey mezkûr, el-Hâcc Mehmet..zade, Mehmet Ağa Derdâr-ı Mağusa, Sâlim Kethüdâ-yi Çavuşân-ı Kıbrıs

67) Mansur Çavuş Miralay ve gayruhüm mine'l-hâzirîn

Vakfın Sahibi: Ahmet Raşit Efendi

Vakfın Konusu: Para Vakfı

Vakıf No: 8/1

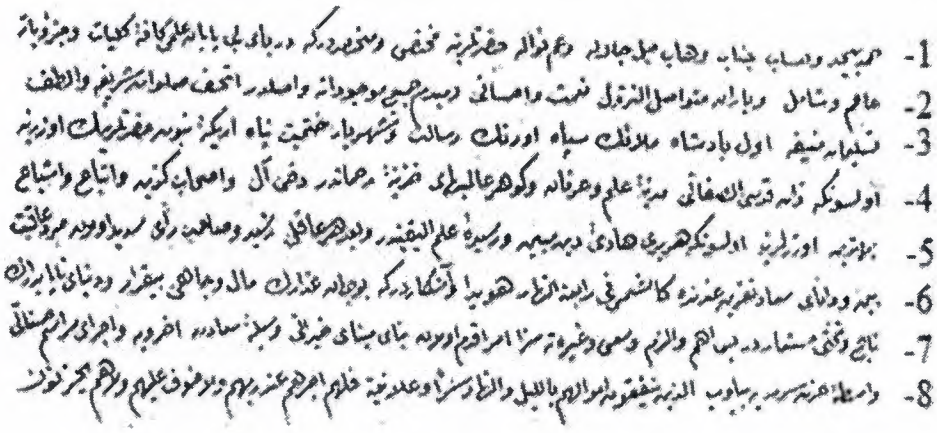

1) Hamd-i bî-hadd ü hisâb Cenâb-ı Vehhâb -Celle celâlühü ve amme nevâlühü- Hazretleri'ne muhtas ve münhasırdır ki derya-yı bî-pâyan ilm-i kâffe-i külliyyât ve cüziyyâta
2) âmim ve şâmil ve yârân-ı mütevâsıli'n-nüzûl-i ni'met-i ihsan ve dem be-dem cemî'-ı mevcûdâta vâsıldır, ethaf-ı salavât-ı şerîfe ve eltaf-i
3) teslîmât-i münîfe ol pâdişah-ı melâik-i sipâh ôğreng-i risâlet ve şehr-i yâr-i hatmiyyet-penâh erîke-i nübüvvet hazretlerinin üzerine
4) olsun ki zât-ı kudsiyyü's-sıfât, medîne-i ilm ü irfân ve gevher-i âlem-bahâ-yi hazîne-i Rahmândır. Dahî âl ve ashâb-ı güzîn ve etbâ'ı ve eşbâ'-ı
5) bihterin üzerilerine olsun ki her biri hâdi-i dîn-i mübîn ve resîde-i ilmi'l-yakindir ve ba'd her âkıl-ı reşîd ve sâhib-i re'y-i sedîd olan merd ü âkıbet-bîn
6) ve dânâ-yi saâdet-karîn indinde ke'ş-şemsi fî-râbiati'n-nehâr ruveydâ ve âşikardır ki bu cihân-ı ğaddârın mâl ve câh-ı bî-karâr ve dünyâ-yı nâ-pâyidârın
7) tâc ü tahtı müste'ardır. Pes-ehemm ü elzem sa'y ü gayrete sezâ emr-i akdem olan binâ-yı mebnâ-yi hayrâtı vesîle-i saadet-i uhreviyye ve icrâ-yi merâsim-i hasenâtı
8) vâsıta-i hazene-i sermediyye bilüp "ellezîne yünfikûne emvâlehüm bi'l-leyli ve'n-nehâr sirran ve alâniyeten felehüm ecrühüm ınde-rabbihim ve lâ havfün aleyhim ve lâ hüm yahzenûn"[23]

[23] Kur'an-ı Kerim, Bakara; 2/ 261.

Vakıf No: 8/2

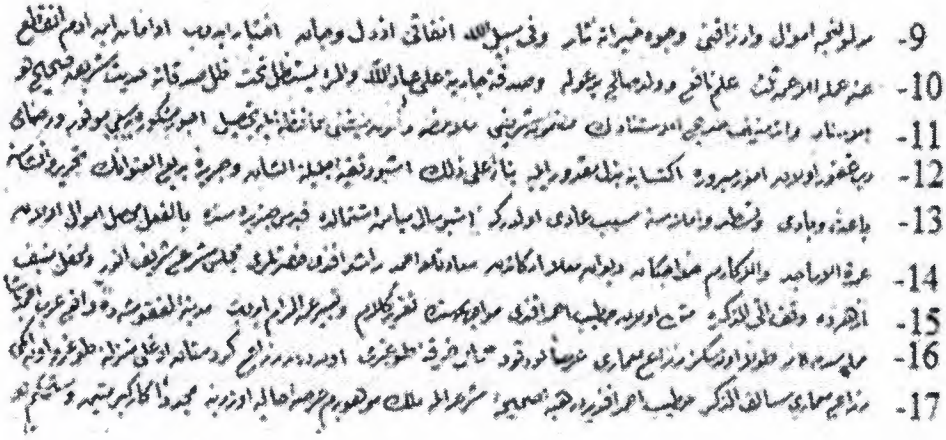

9) medlûlünce emvâl ü erzâkını vücûh-i hayrâta nisâr ve fî-sebîli'l-lah infâk-ı ezdil-i cân-ı ihtiyâr edip "İzâ mâte ibn-ü Âdem inkata'a

10) anhü amelühü illâ an-selasin, ilmün nâfi' ve veledin sâlihin yed'û leh ve sadakatin câriyetin alâ-ibâdi'l-lah"[24]; "Ve'l-mer'ü yestezıllü taht'e zıll-i sadakâtih"[25] hadîs-i şerîf-i sahihü'l-

11) isnâd ve eser-i münîf-i sarîhü'l-istinâdın mazmûn-ı şerifi mülâhaza ve levn-i münîfini muhafaza ile tahsîl-i ücûr-i meşkûreye sa'y-i mevfûr ve rızâ-yı

12) Rabb-i Ğafûr olan ümûr-i mebrûre iktisabına bezl-i makdûr eyleye binâen alâ-zâlik iş bu vakfiye-i celîletü'ş-şân ve cerîde-i bedî'u'l-ünvânın tahrîr ü inşâsına

13) bâis ve bâdî ve tastîr ü imlâsına sebeb-i âdî oldur ki iş bu sâl-i meyâmin-i iştimâlde Kıbrıs Cezîresi'nde bi'l-fiil muhassıl-ı emvâl olan

14) Umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Hâcegân-ı dîvân-ı muallâ erkânından Saadetlü Ahmet Raşit Efendi Hazretleri meclis-i şer'ı şerîf-i enver ve mahfel-i münîf-i

15) ezherde vakf-ı âti'z-zikre mütevellî olan Hatip Ahmet Efendi müvâcehesinde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm edip Medîne-i Lefkoşa'da vâki' Arap Ahmet Paşa

16) Mahallesi'nde kâin tûlen on sekiz zira' mi'mârı arsa-i Korkut Hamamı Harkı'na doğru on dört zirâ' Kürt Mestanoğlu menziline doğru ve on iki

17) zirâ' mi'mârı sâlifü'z-zikr Hatip Ahmet Efendi'den hîbe-i sahîha-i şer'ıyye ile mülk-i mevhûbem arsa-i hâliye üzerine müceddeden kâr-gîr metîn ü müstahkem

---

[24] Sofuoğlu, Mehmet; Sahih-i Müslim ve Tercemesi, İstanbul, 1969, C. V, s. 182-183.
[25] Gümüşhanevi, Ahmet Ziyaeddin; Râmûzü'l-Ehadis, Pamuk Yayınları, İstanbul, s.103.

Vakıf No: 8/3

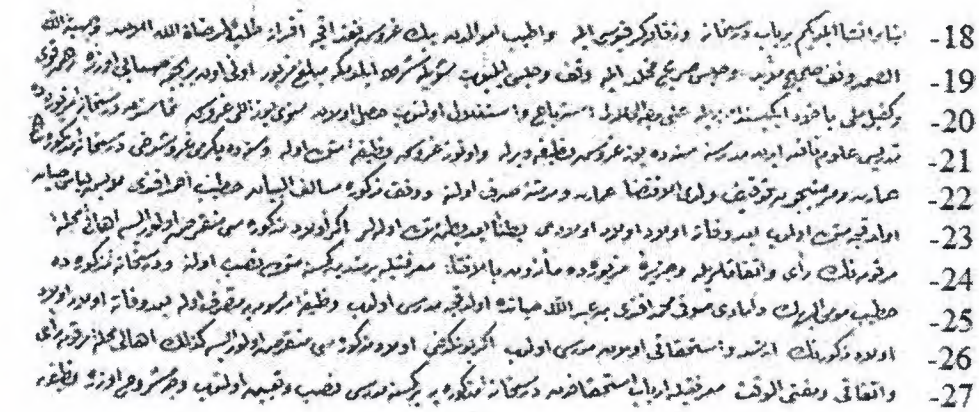

18) binâ ü inşâ eylediğim bir bab dershâne ve zokak kemer kapısı ile ve etyab-i emvâlimden bin ğurûş nakd-i akçe ifrâz taleben li-merzâti'l-lahi ehad ve hasbeten li'l-lahi's-

19) Samed vakf-ı sahîh-i müebbet ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf u habs eyleyip şöyle şart eyledim ki meblağ-i mezbûr on'u on bir buçuk hesâbı üzere rehn-i kavî

20) ve kefil-i millî yâhut ikisinden biriyle alâ-vechi'l-helâl istirbâh ve istiğlâl olunup hâsıl olan senevî yüz elli ğuruş nemâsından dershâne-i mezbûrede

21) tedrîs-i ulûm-i nâfi'a eden müderrisine senede yüz ğuruş vazîfe verile ve otuz ğuruş vazîfe-i mütevellî ola ve senede yirmi ğuruş dahî dershâne-i mezkûrenin

22) imâret ve meremmeti için tevkîf ve lede'l-iktizâ imâret ve meremmetine sarf oluna ve vakf-ı mezkûre sâlifü'l-beyân Hatîp Ahmet Efendî lâbis-i libâs-ı hayat

23) oldukça mütevellî olup ba'de vefâtihi evlâdı ve evlâd-ı evlâdı batnen ba'de-batn mütevellî olalar eğer evlâd-ı mezkûresi münkariz olursa ahâli-yi mahalle-i

24) merkûmenin re'y-i ittifaklarıyla ve cezîre-i mezbûrede me'zûn bi'l-iftâ ma'rifetiyle bir mütedeyyin kimesne mütevellî nasb oluna ve dershâne-i mezkûrede

25) hatîp mûmâ-ileyhin dâmadı sûfi Mehmet Efendi bin Abdullah hayatta oldukça müderrisi olup vazîfe-i mersûmeye mutasarrıf ola ba'de-vefâtihi evlâdı ve evlâdı

26) evlâd-ı zükûrunun erşedi ve istihkâkı olan müderrisi olup eğer bunun dahî evlâd-ı mezkûresi münkariz olursa kezâlik ahâli-yi mahalle-i merkûme re'y ve

27) ittifâkı ve müfti'l-vakt ma'rifetiyle erbâb-ı istihkakdan dershâne-i mezkûreye bir kimesne müderris nasb ü ta'yîn olunup vech-i meşrûh üzere vazîfeye

Vakıf No: 8/4

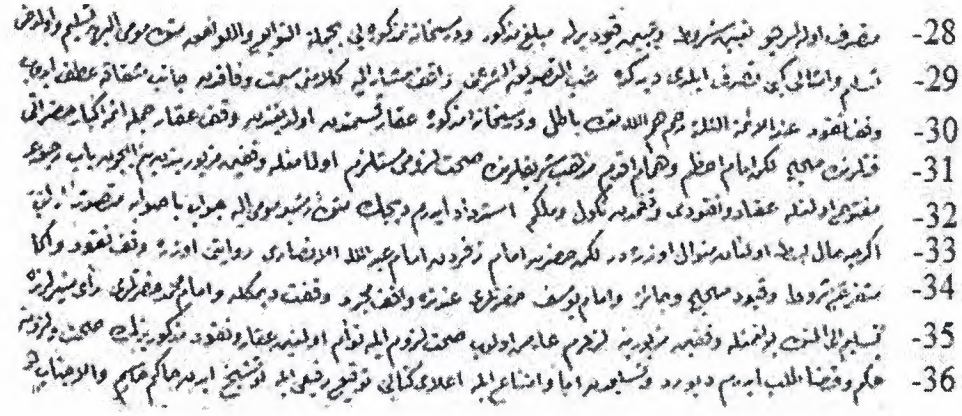

28) mutasarrıf olalar deyu ta'yîn-i şürût ve tebyîn-i kuyût ber-leh meblağ-i mezkûr ve dershâne-i mezkûreyi bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık mütevelli-yi mûmâ-ileyhe teslîm ve ol dahî

29) tesellüm ve emsâli gibi tasarruf eyledi dedik de ğıbbe't-tasdîk-i şer'î vâkıf-ı müşârun ileyh kelâmını semt-i vifaktan cânib-i şikâka atf idüp

30) vakf-ı nükûd ınde'l-eimmeti's-selâse -Rahimehümü'l-lahü Tealâ- bâtıl ve dershâne-i mezkûre akâr kısmından olduğundan vakf-ı akâr cümle eimme-i kibâr hazerâtı

31) katlarında sahîh lâkin İmâm-ı A'zam ve Hümâm-ı Akdem mezheb-i şeriflerinin sıhhat-i lüzûmi müstelzim olmamakla vakfeyn-i mezbûreynden benim için bâb-ı rucu'

32) meftûh olmakla akâr ve nükûd vakfımdan nükûl ve mülküme istirdâd iderim diyecek mütevellî-yi reşîd mûmâ-ileyh cevâb-ı bâ-savâba mütesaddî olup

33) eğerçe hâl-i bast olunan minvâl üzeredir. Lâkin Hazreti İmâm Züfer'den İmam Abdullah el-Ensârî rivâyeti üzere vakf-ı nükûd ve ona

34) müteferri' şürût ü kuyûd sahîh ve câiz ve İmâm-ı Yusuf Hazretleri ındinde vâkıfın; mücerret "vakfet" dimekle ve İmam Muhammed Hazretleri re'y-i münîrlerinde

35) teslîm ile'l-mütevellî bulunmağınla vakfeyn-i mezbûreyne lüzûmi âriz olup sıhhat-i lüzum ile tevâm olmağın akâr ve nükûd-ı mezkûrenin sıhhat-i lüzumuna

36) hükm-i kazâ talep ederim deyu redd-i teslimden ibâ ü imtinâ ile i'lâ-yı kitâb-ı tevkî'-ı refî' ile tevşîh iden hükm-i hâsim vâlâ-cenâb

Vakıf No: 8/5

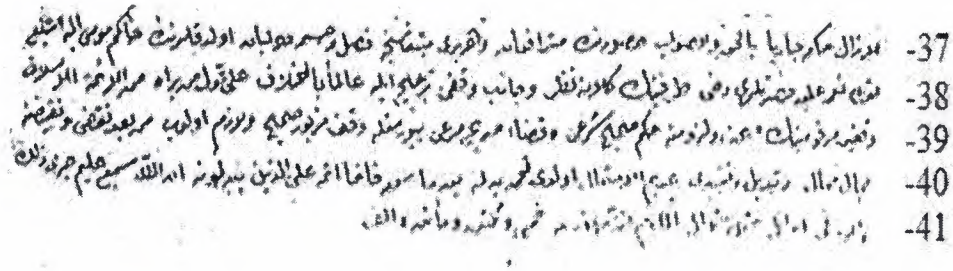

37) -Lâ-zâle hükmühû câriyen bi'l-hakkı ve's-savâb- huzurunda müterâfiân ve her biri mübteğâsınca fasl ü hasme tâlibân olduklarında hâkim-i mûmâ-ileyh - Esbeğa'l-lahü

38) Teâla ni'mehû aleyh- hazretleri dahî tarafeynin kelâmına nazar ve cânib-i vakfı tercîh ile âlimen bi'l-hilâf alâ kavl-i men-yerâhü mine'l-Eimmeti'l-Eslâf

39) vakfiyye-i merkûmenin sıhhat-i lüzumuna hükm-i sahîh-i şer'î ve kazâ-i sarîh-i mer'î buyurmakla vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım olup min-ba'd nakz-i nakîzine

40) mecâl-i muhâl ve tebdîl ü tağyîri adîmü'l-ihtimâl oldu." Femen beddelehû ba'de-mâ semi'ahû ale'l-lezîne yübeddilûneh. İnne'l-lahe semî'un alîm"[26], cerâ zâlik

41) ve harrire fî evâil-i şehr-i şevvâli'l-mükerrem min-semânin hamsin ve mieteyn ve elf. (H.1258/ M.1842)

[26] Kuran-ı Kerim, Bakara, 2/181

Vakfın Sahibi: Emine bint-i Hacı Hüseyin bin Ahmet

Vakfın Konusu: Bina ve arsa

Vakıf No: 9/1

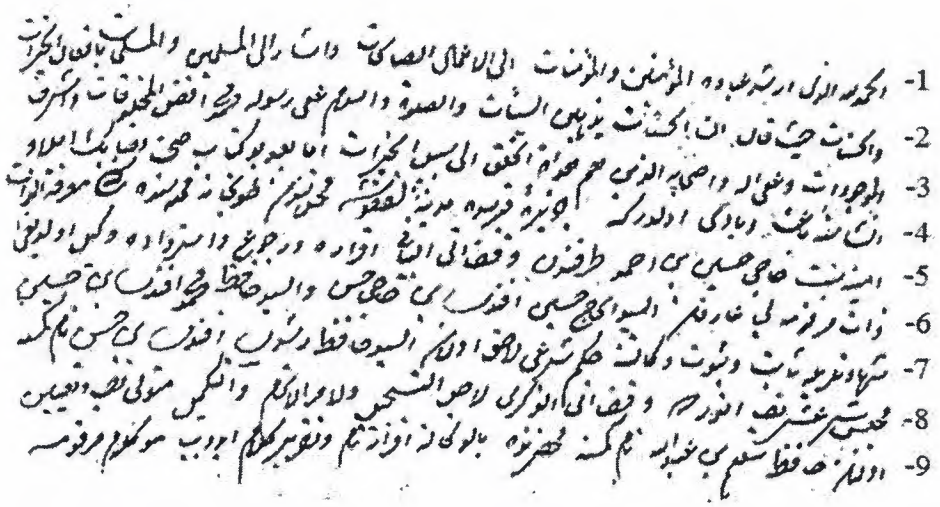

1) El-hamdü li'l-lâhi'l-lezî erşede ibâdehü'l-mü'minîne ve'l-mü'minâti ile'l-a'mâli's-sâlihâti ve eşâra'l-müslimîne ve'l-müslimâti bi-ef'ali'l-hayrât
2) ve'l-hasenât haysü kâle "İnne'l-hasenâti yüzhibne's seyyiât"[27] ve's-salâtü ve's-selâmü alâ-resûlihî Muhammed efzali'l-mahlûkât ve eşrefi'l-
3) mevcûdât ve alâ-âlihî ve ashâbihi'l-lezîne hüm hüdâtü'l-halki ilâ-sebili'l-hayrât emmâ ba'd; bu kitâb-ı sıhhat nisâbın imlâ
4) ve inşâsına bâis ve bâdî oldur ki Cezîre-i Kıbrıs'ta Medine-i Lefkoşa Mahallâtı'ndan Tophâne Mahallesi'nde sâkine ma'rifetü'z-zât
5) Emine bint-i Hacı Hüseyin bin Ahmet tarafından vakf-ı âti'l-beyânı ikrâra ve rücu ü istirdâda vekîl olduğu
6) zât-ı merkûmeyi ârifân es-Seyyid el-Hâcc Hüseyin Efendi bin Hacı Hasan ve es-Seyyid Hâfız Mehmet Efendi bin Hüseyin
7) şehâdetleriyle sâbit ve sübût-i vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan es-Seyyid Hâfız Efendi bin Hüseyin nâm kimesne
8) meclis-i şer'-i şerîf-i enverde vakf-ı âti'z-zikre li-ecli't-tescîl ve li-emri'l-itmâm ve't- tekmîl mütevellî nasb ve ta'yîn
9) olunan Hâfız Selim bin Abdullah nâm kimesne mahzerinde bi'l-vekâle ikrâr-i tâm ve takrir-i kelâm idüp müvekkilem merkûme

[27] Kur'an-ı Kerim, Hud, 11/114

Vakıf No: 9/2

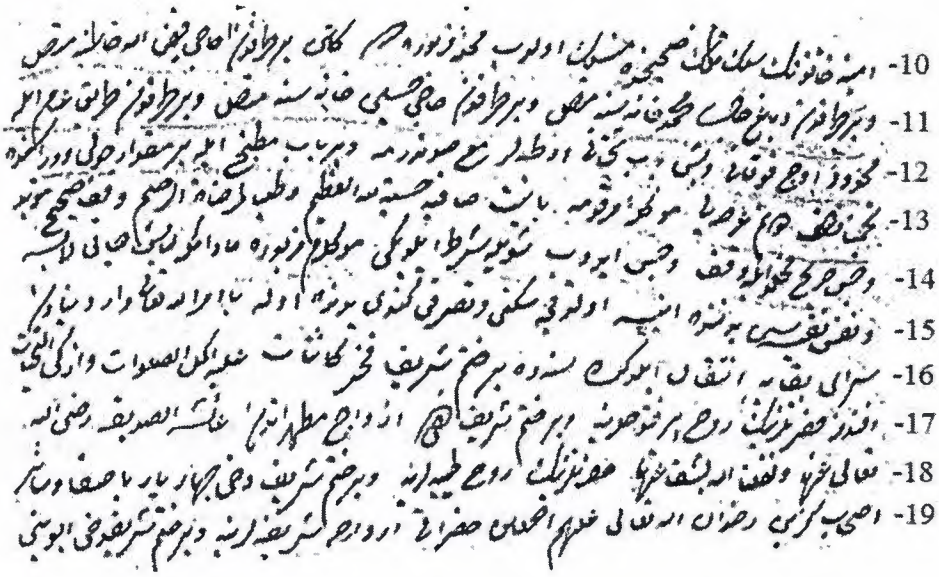

10) Emine Hâtun'un silk-i mülk-i sahîhinde münselik olup mahalle-i mezbûre'de kâin bir taraftan Hacı Feyzullah hânesine muttasıl

11) ve bir taraftan Debbâğ Hacı Mehmet hanesine muttasıl ve bir taraftan Hacı Hüseyin hanesine muttasıl ve bir taraftan tarîk-i âmm ile

12) mahdût üç fevkânî ve beş bâb tahtânî odalar mea-sundurma ve bir bab matbah ile bir miktar havlu ve verâsında

13) tahmînen nısf dönüm arsayı müvekkile-i merkûme bâ-niyet-i sâfiye hasbeten li'l-lâhi'l- azîm ve taleben li-merzâti'r-Rabbi'r-Rahîm vakf-ı sahîh-i müebbed

14) ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf ü habs idüp şöyle şart eyledim ki müvekkilem mezbûre mâdem ki libâs-ı hayâtı lâbise

15) ve nefs-i nefîsesi bedeninde emîne oldukça süknâ ve tasarrufu kendi yedinde ola bi-emri'l-lâhi Teâla dâr-ı dünyâdan

16) serâ-yi bekâya intikal eyledik de senede bir hatm-i şerîfi fahr-i kâinât -Aleyhi ekmelü's- salavât ve ezkâ't-tahiyyât-

17) Efendimiz Hazretleri'nin rûh-i pür-fütuhlarına ve bir hatm-i şerîfi dahî ezvâc-ı mütehharâtından Aişe-i Sıddıka -Radıya'l-lâhü

18) Teâla anha, nefe'ana'l-lâhü bi-şefâatihâ- Hazretlerinin ruh-i tayyibelerine, ve bir hatm-i şerîfi dahî Cihâr-ı Yâri bâ-sâfa ve sâir

19) Ashab-ı Güzîn -Rıdvânü'l-lâhi Teâla aleyhim ecmeîn- hazerâtı ervâh-ı şerîfelerine ve bir hatm-i şerîfi dahî ebeveynin

Vakıf No: 9/3

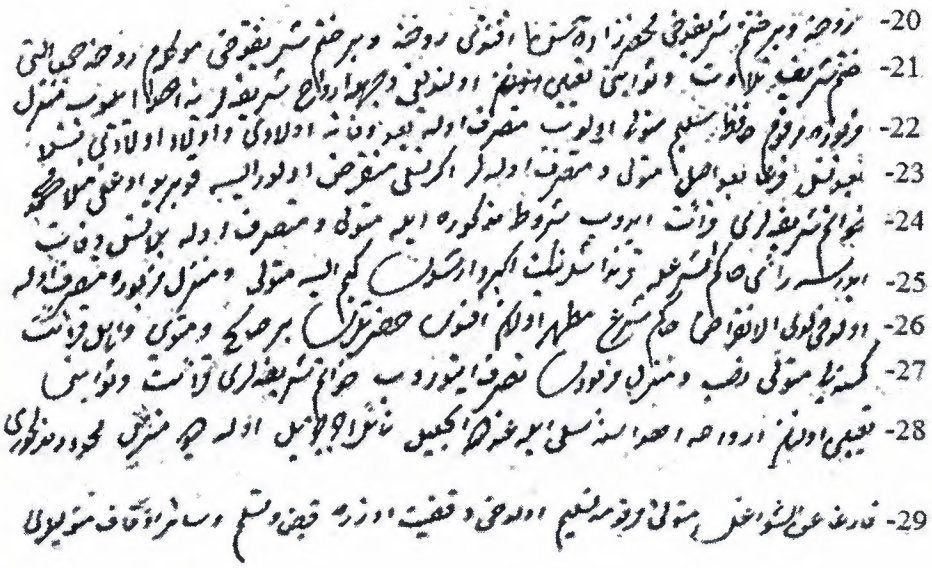

20) ruhuna ve bir hatm-i şerîfi dahî muhzir-zâde Hasan Efendi ruhuna ve bir hatm-i şerîfi dahî müvekkilem ruhuna cem'an altı

21) hatm-i şerîf tilâvet ve sevâbını ta'yîn olunduğu vechle ervâh-ı şerîfelerine ihdâ eyleyip menzil-i

22) mezbûre-i merkûme Hâfız Selim mütevellî olup mutasarrıf ola, ba'de-vefâtihî evlâdı ve evlâd-ı evlâdı neslen

23) ba'de-nesl, fer'an ba'de-asl mütevellî ve mutasarrıf olalar. Eğer nesli münkarîz olursa öbür oğlu Molla Mehmet

24) havâtım-i şerîfeleri kıraat edip şürût-i mezkûra ile mütevellî ve mutasarrıf ola. Bilâ-neslin vefat

25) ederse re'y-i hâkim-i şer'ı ile karındaşlarının ekber ve erşedi kim ise mütevellî ve menzil-i mezbûre mutasarrıf ola.

26) Ol dahî lede'l-inkırâz hâkim-i şer'-i mutahhar olan Efendi Hazretleri bir sâlih ve mütedeyyin ve ehl-i kıraat

27) kimesneyi mütevellî nasb, menzil-i mezburda tasarruf ettirip havâtim-i şerifeleri kıraat ve sevâbını

28) ta'yîn olunan ervâha ihdâsına sa'y ile ınde'l-llahi'l-celîl ve teemmül-i ecr-i cezîl ola deyu menzil-i mahdûd-ı mezkûru

29) fâriğan ani'ş-şevâğıl mütevellî-yi merkûma teslîm ol dahî vakfiyyet üzere kabz ve tesellüm ve sâir evkaf mütevellîleri

Vakıf No: 9/4

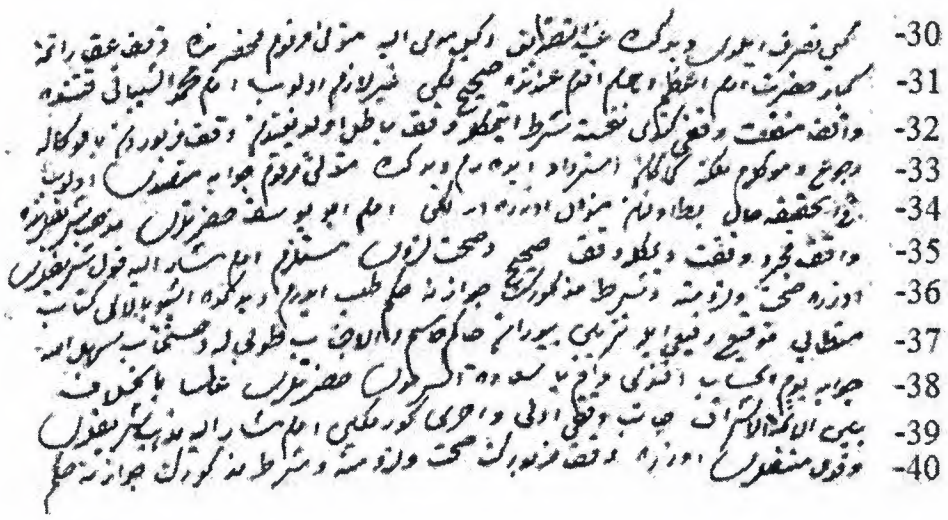

30) gibi tasarruf eyledi dedikte ğıbbe't-tasdîk vekîl-i mûmâ-ileyh mütevellî-yi merkûme mahzerinde vakf-ı akâr eimme-i

31) kibâr Hazreti İmâm-ı A'zam ve Hümâm-i Akdem ındinde sahîh lâkin ğayr-i lâzım olup, İmam Muhammed eş-Şeybânî katında

32) vâkıf, menfaat-i vakfı kendi nefsine şart etmekle vakıf bâtıl olduğundan vakf-ı mezburdan bi'l-vekâle

33) rucû' ve müvekkilem mülküne kemâ-kân istirdâd ederim dedik de mütevellî-yi merkûme cevâba mütesaddî olup

34) fi'l-hakîka hâl-i bast olunan minvâl üzeredir lâkin İmâm Ebû Yusuf Hazretleri mezheb-i şeriflerinde

35) vâkıf mücerret "vakfet" dimekle vakıf, sahîh ve sıhhat-i lüzûmu müstelzim, imâm müşârun ileyh kavl-i şerifleri

36) üzere sıhhat ve lüzûmuna ve şart-ı mezkûrun cevâzına hüküm talep ederim dedik de iş bu bâlâ-yı kitâb

37) müstetâb-ı tevkî'-i refî'ı ile tezyîn buyuran hâkim-i hâsim vâlâ cenâb tûbâ leh ve hüsn-i meâb -Sehhela'l-lâhü

38) cevâbehû yevme'l-hisâb- Efendi -dâme bi's-saadet- Hazretleri âlimen bi'l-hılâf

39) beyne'l-eimmeti'l-eşrâf cânib-i vakfı ûlâ ve uhrâ görmeyi İmâm-ı müşârun-ileyh mezheb-i şerîfleri

40) ve kavl-i münîfleri üzere vakf-ı mezbûrun sıhhat ve lüzûmuna ve şartı mezkûrun cevâzına hükm-i

Vakıf No: 9/5

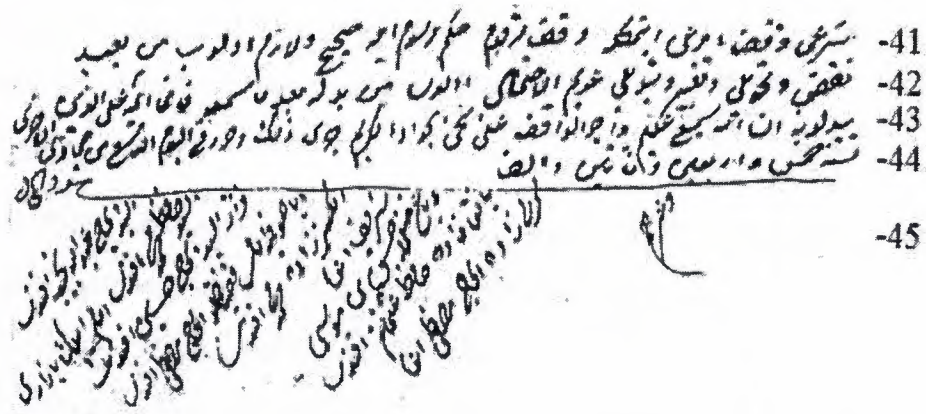

41) şer'î ve kazâ-i mer'î etmekle vakf-ı merkûm hükm-i mersûm ile sahîh ve lâzım olup min-ba'd

42) nakz ve tahvîli ve tağyîr ve tebdîli adîmü'l-ihtimal oldu. "Men-beddelehû ba'de-mâ semi'ahû ale'l-lezîne

43) yübeddîlûneh, inne'l-lâhe semî'un alîm"[28] ve ecru'l-vâkıf ale'l-hayyi'l-cevâdi'l-kerîm. Cerâ zâlik ve hurrire fi'l-yevmi't-tâsi' min-Cemâziye'l-uhra,

44) li-sene hamsin ve erbe'îne ve mieteyni ve elf. (H.1245/ M.1829)

Şühûdü'l Hal

45) Es-Seyyid el-Hâcc Abdullah Necip Efendi, İmâm-ı İplik Pazarı, Kazzâz es-Seyyid el-Hâcc Hüseyin Efendi, Ayasofya İmamı Fazîletlü el-Hâcc Mustafa Efendi, Engüşterzâde Mehmet Efendi, Şerif Ağa, Debbağ Molla Hasan bin Musa, Kürbizâde el-Hâcc Mustafa Ağa ve ğayruhüm.

[28] Kuran-ı Kerim, Bakara; 2/181

Vakfın Sahibi: Ali Paşa

Vakfın Konusu: Arsa, tersane içerisindeki çeşitli işyerleri ve müştemilâtı; câmi, şadırvân, çeşmeler, hamam, kanavât-ı müsennât, değirmen, mekteb vs.

Vakıf No: 10-1/1

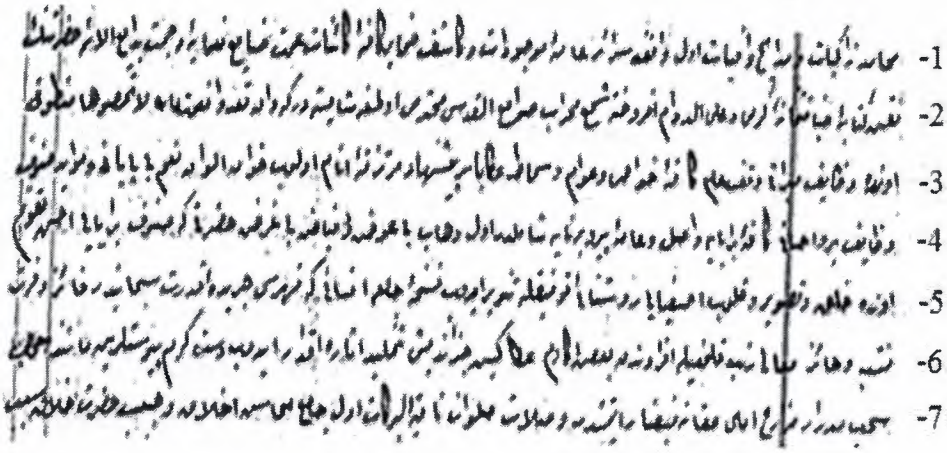

1) Mehâmid-i zâkiyât ve medâyih-i vâfiyât ol vâkıf-ı serâir-i âmme-i mevcûdât ve kâşif-i zamâyir-i kâffe-i kâinât amme't zayâi'u nu'amâihi ve cemme't bedâyi'u'l-eimme hazretinin
2) nakş-ı kitâbe-i ziyâfet-hâne-i keremi ve ale'd-devâm âfrûhte-i şem'ı mihrâb savâmi'ı'l-kuds-i muhterem olmağa şayestedir ki "ve in-te'uddû ni'mete'l-lâhi lâ-tuhsûha"[29] mantûk-i
3) üzere vezâyif-i meberrâtı vakf-ı âmm kâffe-i havâs ve avâm ve simât-ı atâya ser-piş-nihâd-ı mürtezika-yi enâm olup hân-elvân-ı ni'am-i bî-payan ve mevâyid-i zuyûf
4) vezâyif-i birr u ihsânı kâffe-yi berâyaya vâsıl ve amme-i pîr u bernâye şâmildir. Ol vehhâb-ı bî-ıvaz ve feyyâz-ı bî-ğaraz Hazreti ki sunûf-i berâyayı ahsen-i takvim
5) üzere halk ve tasvîr ve kulûb-i esfiyâyı rûşenâ-yi tevfîkle tenvîr idüp nüsha-i câmi'a-yı insanı ki fihris-i cerîde-i kudret-i sübhânîdir, fâiz-i vefret-i
6) nişeb, ve hâiz-i me'âli-yi ruteb kılmakla efrâdından ba'zı ekârim-i atâkîş-i haberendîş-i tahlîd-i âsâra ikdâr idüp dest-kerem-i peyvestlerin mânında olup
7) sehâb-ı midrârı mezâri'ı âmâli ikâre feyz-dâr etmiştir ve salâtü's-salavât nâmiyyetü'l-berekât ol câmi-i mehâsin-i ahlâk ve habîb-i hazret-i hilâfet sebeb-i

[29] Kuran-ı Kerim, İbrâhîm, 14/34

Vakıf No: 10-1/2

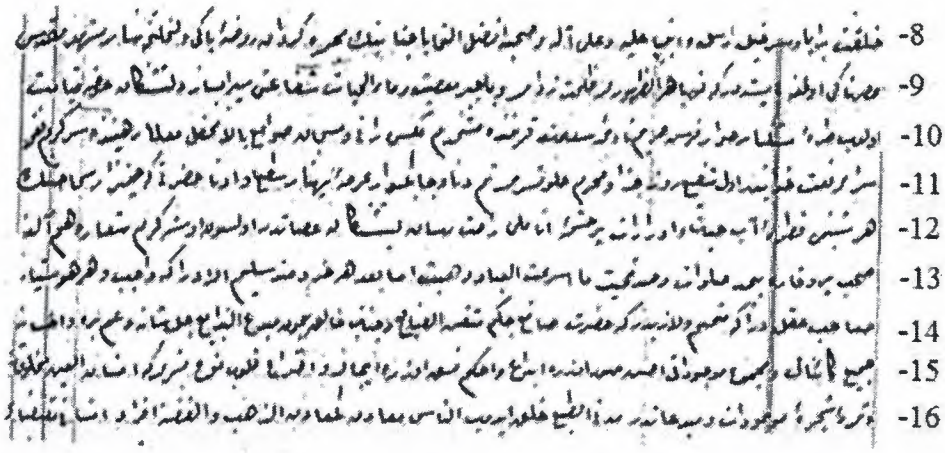

8) hilkat-i berâya ve ser-hayl-i rusule-i enbiyâ -Aleyhi ve alâ âlihi ve sahbihî efzali't-tehâya- cenabının mücerred-i gerdân-ı ravza-i pâkî ve ...-sâr-ı meşhed-i mukaddes

9) asır-nâk olmağa bâ-postadır ki nûr-i bâhiri'z-zuhûr zulmet zidâ-yı bâ-cebr-i ma'siyet-i dimâü'l-hayat şefâati sîr-âb-sâz-ı dil-teşnegân-ı arz-ı kıyâmet

10) olup türre-i müşgübâr-ı havâr-ı ferş-i sarîm nâdi-i saadet-i karîninde müstahdem meks-rânı ve Sübhân-ı savâmi' bâlâ-mahfel-i meâli-yi rehîninde ser-kerem nağme-

11) serây-i nât-hândır. Ol şefî'-ı rûz-i cezâ ve mahrem-i halvet-serâyi timm-i denâ çâbuk-sevârı arsa-i pehnâr-ı sath ev ednâ Hazreti ki çemenzâr-ı semâhatinin

12) her şebnem-i katre-i âb-ı hayât ve idrârât-ı pür çeşme-i enamlı râhat-ı resân bi-teşnegân-ı usâttır olsun. O şir-kerem-i şiâra hem âline

13) sahb-i pür-vakâra bî-haddi's-salavât ve bî-hadd-i't-tahıyyât mâ esreati'l-ibâd vehebet emmâ ba'd; her hıred-mend selîmü'l-idrâke vâcip ve her hevest-yâr

14) sâhib-i akl-ı derrâke mütemmim ve lâzıbdır ki Hazreti Sâni'-ı Hıkem mutkını's-sanâyi' ve Cenâb-ı Hâlık bi-uyûn-i mübdi'ı'l-bedâyi' -Celle şânühû ve amme birruhu ve ihsânühû-

15) cemî'ı kâinâtı ve mecmû'-ı mevcûdâtı ahseni suver üzere ibdâ' ve ahkem-i nisak üzere îcâd ü ihtirâ' kılub nev'-ı beşer ki insan el-aynü'l-mahlûkât

16) ve semere-i şecere-i mevcûdât ve mübdeâttır. Medeni't-tab'ı halk idüp "En-nâsü meâdinü ke-meâdini'z-zehebi ve'l-fizza"[30] efrâd-ı insan muktezâ-yi

[30] Buhârî, Sahih, Menakıb, 1; Müslim, Sahih, Birr, 160

Vakıf No: 10-1/3

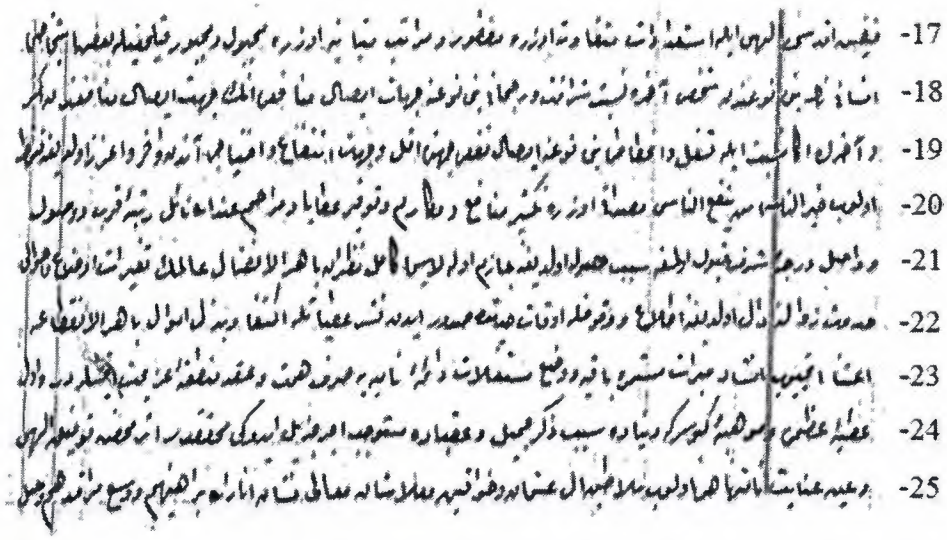

17) feyz-i akdes-i ilâhî ile isti'dâdât-ı mütefâvite üzere meftûr ve merâtib-i mütebâyene üzere mecbûl ve mecbûr kılmağıyla ba'zı eşhâsı

18) insânî benî nev'ınden şahs-ı âhara nisbet-i şerâfet ve ruchân-ı benî nev'ına cihât-ı îsâl-i menâfi'ı ânın cihet-i îsâl menâfi'ından ekser

19) ve âharın a'na nisbetle teseffül ve inhitât-ı benî nev'ına îsâl-i nef'ı ciheti ekall ve cihet-i intifâ ve ihtiyâca andan vâfir ve eazz olduğuna men'ût

20) olup "Hayru'n-nâs men-yenfe'u'n-nâs"[31] misdâkı üzere teksîr-i menâfi' ve mekârim ve tevfîr-i atâya ve merâhim ınde'l-lâh nâil-i rütbe-i kurb ve vusul

21) ve vâsıl-ı derece-i şeref kabul olmağa sebeb-i husûla olduğuna câzim ola. Lâ-siyyemâ kâmil-i nazarât bâhiru'l-efdâl âlemin tağayyurât-ı evdâ' ve ahvâl-i

22) hudûs-i zevâline dâll olduğuna ittilâ' ve vukufla evkat-ı hayatta sudur iden neşr-ü atiyyâtla iktifâ ve bezl-i emvâli bâhirü'l-inkıtâ'a

23) i'tinâ itmeyüp inşâd-ı meberrât-ı müstemirre-yi bâkıye ve vaz'ı müsteğallât-ı dâime-i nâmiyeye sarf-ı himmet ve akd-i mantıka-i azîmet itmişlerdir. Ve ol

24) atiyye-i uzmâ ve mevhibe-i kübrâ ki dünyada sebeb-i zikr-i cemîl ve ukbâda müstevcib-i ecr-i cezîl idüği muhakkaktır. Eser-i mahzâ tevfîk-i ilâhi

25) ve ayn-ı inâyet-i nâ-mütenâhi olup Selâtîn-i Âli Osmân ve Havâkîn-i Muallâ- şân Meâlî-nişân -Enâra'l-lâhü berâhinehüm ve vesse'a merâkıdehüm ve cemmele

[31] Suyûtî, el-Câmiu's-Sağir, II, 8

Vakıf No: 10-1/4

26) fî-behâici'l-cinân, meşâhidehüm- hazerât-ı zamân-ı saltanat ve âvân-ı hilâfetlerinde ihyâ-i dîn-i millet ve tevsî'-i dâire-i memleket emrinde

27) teşmîr-i sâid-i himmet buyurduklarından mâ-adâ binâ-yi amâyir-i mesâcit ve te'sîs-i cevâmi' ve me'âbid husûsunda dahî sarf-ı hazâin bî-hadd ve

28) tasrîf-i defâin bî-ad buyurduklarından nâşî alâ-merri'ş-şühûri ve'l-e'vâm ve kerri'd-dühûri ve'l-eyyâm simât-ı en'âm-ı âmmlari pişkâh-ı fukarâ-yı enâma

29) keşîde ve vezâyif-i birr u ihsanları ceyb-i mesâkîn-i hâss ve âmme-i resîdedir. -şekkere'l-lâhü mesâ'îhimü'l-cemîle ve vâsalahüm mebâğîhimü'l-celîle-

30) bâ-husûs hâlâ ol sülâle-i tâhirenin semere-i şecere-i saltanat-ı kâhireleri ve netîce-i mukaddemât-ı hilâfet-i bâhiraları olan padişahımız Sultân-ı Bahr ü

31) Berr, şehinşâh-ı heft kişver-i âftâb-ı cihan-tâb evc-i saltanat ve kutb-i saadet-medâr si-pehr-i madelet ki seciyyet-i sencidesi teşyîd-i esâsî devlet-i

32) dîn ve şîme-i kerîmesi takviyet-i şerî'at-i seyyidi'l-mürselîn olup re'y-i sâkıbı mürtefi'-sâz zî-cevr-i fiten ve cûy-bâr-ı adl ve re'fet-serâb-ı

33) resân bi-teşnegân-ı bâ-hûr-i mühendir hem-vâra hıfz-ı süğûr-ı islâmiyeye meşğûf ve re'y-i rezîn tesviye-i mesâlih-i müslimîne masrûf olmağıyla âmme-i en'âm

34) ve kâffe-i havâs ve avâm, hidmet-i da'vât devâm-ı devlet ü şevketine ve meşğale-i istid'â-i imtidâd-ı zamân-ı saltanat fi'l-ğuduvvi ve'l-âsâl

Vakıf No: 10-1/5

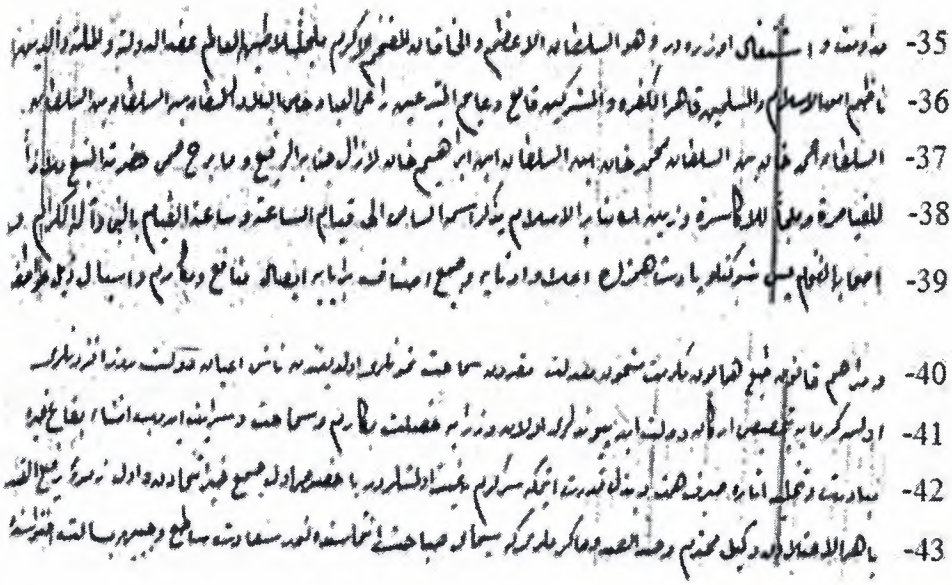

35) müdâvemet ve iştiğâl üzeredir. Ve hüve Sultânü'l-a'zam Hakanü'l-Müfehham-i Ekrem Melce-i Selâtîni'l-âlem Azdü'd-devleti ve'l-milleti ve'd-dîn

36) Nâzım-ı ümûri'l-islâm ve'l-müslimîn Kâhiri'l-kefere ve'l-müşrikîn Kâmi'-ı deâyimi'l-mübtedi'în Râ'ı'l-ıbâd Hâmi'l-bilâd Sultan bin Sultan bin Sultân

37) Sultan Ahmet Han bin Sultân Mehmet Han bin Sultan ibn-i İbrâhîm Hân - lâ zâle cenâbehü'r-refî' ve mâ-beriha hâmin- hazreti'l-menba' melâzzen

38) li'l-kayâsira ve melceen li'l-ekâsira ve zeyyena'l-lahü menâbira'l-İslâm yüzkerü ismü's-sâmî ilâ-kıyâmi's-saat ve saati'l-kıyâm bi'n-nebiyyi ve âlihi'l-kirâm ve

39) ashâbi'l-fihâm pes-şevketlü Padişahımızın a'lâ ve ednâya ve cemî'ı esnâf-ı berâyâya îsâl-i menâfi' ve mekârim esbâl-i zeyl-i avâtif

40) ve merâhim-i kânun-i tabî hümâyun mükrimet meşhûna ma'delet makrûn semâhat nümunları olduğundan nâşî a'yân-ı devlet rûz-efzunları

41) olsun germâye bi-tahsîs-i erkân-ı devlet-i ebed peyvendleri olan vüzerâye haslet-i mekârim ve simâhat ve sirâyet idüp inşâ-i bekâ-i hayra

42) mübâderet ve tahlîd-i âsâra sarf-ı himmet ve bezl-i kudret itmeğe ser-kerem-i rağbet olmuşlardır. Bâ-husûs ol cem'ı hayrât-nümâdan ve ol zümre-i refî'u'l-kadr

43) bâhiru'l-i'tilâdan vekîl-i muhterem-i ve saddi's-sudûr-i ekremleri ki sîmâ-yi sabâhat intimâsında nûr-i saadet sâtı' ve cebîn-i besâlet ihtivâsında

Vakıf No: 10-1/6

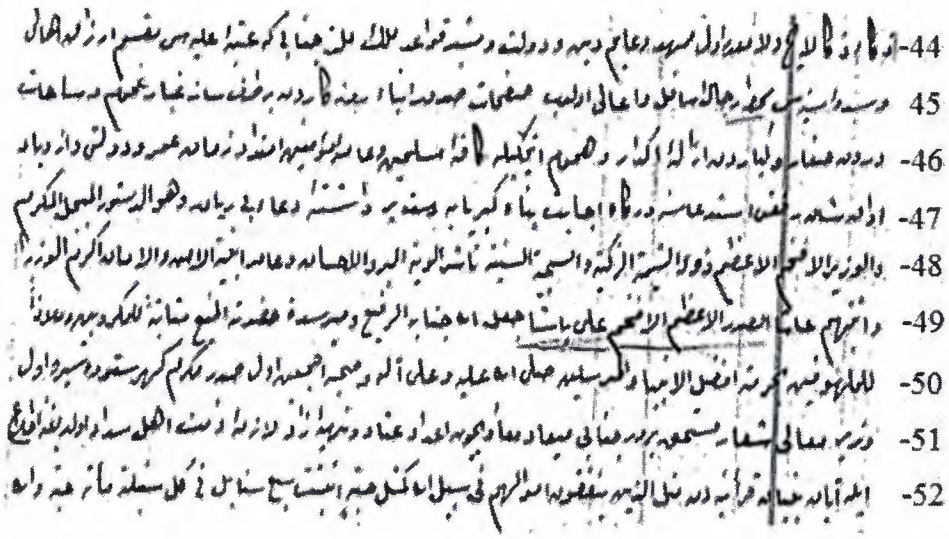

44) zekâen zekâ lâyih ve lâ-muaddır. Ol mümehhid-i deâyîm-i dîn ve devlet ve müşeyyid-i kavâ'id-i mülk-i millet cenâbı ki utbe-i aliyyesi mukassim-i erzâk-ı ehâlî

45) ve südde-i seniyyesi muhat-ı ricâl-i esâfil ve eâlî olup safahât-i sudur-i enbâ-i rûzi-gârdan ber-taraf-ı sâz-i ğubâr-i ğumûm ve sâhât-i

46) derûn-i sığâr ve kibârdan izâle-i ekdâr-ı hümûm itmekle kâffe-i müslimîne ve âmme-i mü'minîne imtidâd-ı zamân-ı ömr-i devlet ve izdiyâd-ı

47) evân-ı şân-ı rıfk istid'âsına dergâh-ı icâbet-penâh-ı kibriyâya dest-i pür-dâşte-i duâ-i bî-riyâdır ve hüve'd-düstûrü'l-mübecceli'l-mükerrem

48) ve'l-vezirü'l-efhami'l-a'zam zevi'ş-şîmeti'z-zekiyye ve seciyyeti's-seniyye nâşir-i elviyeti'l-birr u ihsân ve âmir-i ebniyeti'l-emnü'l-emân ekremü'l-vüzerâ

49) ve esbetühüm hâşâ Sadrü'l-a'zami'l-efham Ali Paşa - Ceale'l-lâhü cenâbehü'r-refî' ve mir-side- Hazreti'l-münî' mesâbeten li'l-mekrûbîn ve melâzzen

50) li'l-melhûfîn bi-hürmet-i efzali'l-enbiyâ ve'l-mürselîn -Salla'l-lâhü aleyhi ve alâ-âlihî ve sahbihî ecme'în- ol sadri'l-mükerrem, güher-i sütûde siperd ol

51) vezîr-i me'âlî şi'âr müstehak bürûr-i cenâb-ı mî'âd-ı meâd içün i'dâd-ı atâd ve nehiyye-i zâd lâzime-i zimmet-i ehli's-sedâd olduğuna ittilâ'

52) ile âyât-ı bünyân-ı kur'âniye'den "meselü'l-lezîne yünfikûne emvâlehüm fî-sebîli'l-lâhi ke-mesel-i habbetin enbete't seb'a senâbîla fî-külli sünbiletin mietü habbetin vallâhü

Vakıf No: 10-1/7

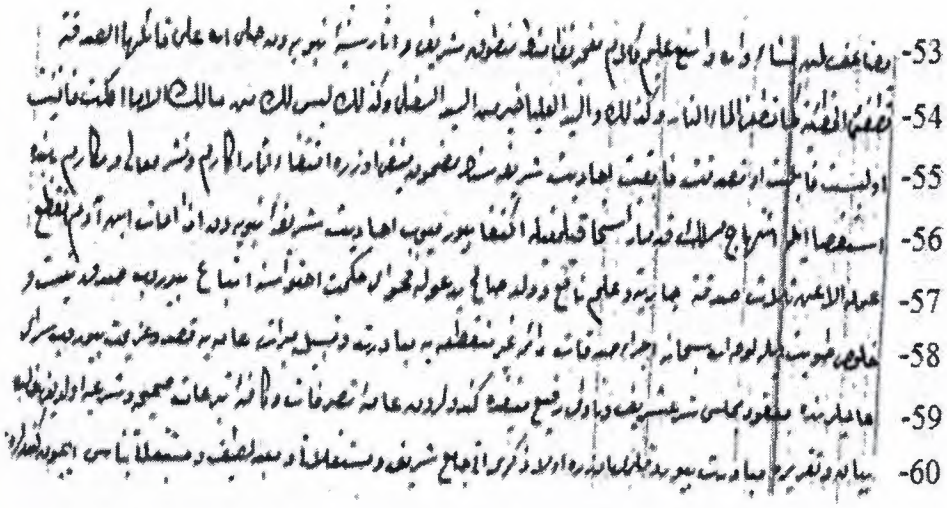

53) yüdâifü limen-yeşâ' va'l-lâhü vâsi'un alîm"[32] kelâm-ı müfeccer-i nizâmının mantûk-ı şerîfe ve âsâr-ı seniyye-i nebeviyyeden salla'l-lahü alâ kâiliha "es-Sadakatü

54) tüdfiü'l-hatîete kemâ tüdfiü'l mâü en-nâr"[33] ve kezâlik "ve'l-yedü'l-ulyâ hayrun mine'l-yedi's-süflâ"[34] ve kezâlik " leyse leke min-mâlik illa mâ-ekelte fe-efneyte

55) ev lebiste fe-ebleyte ev tesaddakte fe-ebgayte"[35] ehâdîs-i şerîfesinin mazmûn-ı münîfi üzere iktizâ-i âsâr-i ekârim ve neşr-i meâlî-yi mekârim bâbında

56) istiksâ ile intihâc-ı meslek-i kudemâ-i rasih kılmağıyla iktifâ buyurmayup ehâdîs-i şerîfe-i nebeviyyeden "izâ mâte ibn-ü âdem inkata'a

57) amelehû illâ an selâsin; sadakatin câriyetin ve 'ilmin nâfi'ın ve veledin sâlihin yed'û leh"[36] fehvâ-yi hikmet ihtivasına ittibâ' buyurup sıdk-ı niyet ve

58) hulûs-ı taviyyet ile li-vechi'l-lâhi sübhânehû icrâ-i sadakât-i dâime-i ğayr-i munkatı'aya mübâderet tesbîl-i meberrât-ı âmmeye kasd-i azîmet buyurup serâyi

59) âlilerinde bi-ukûd-i meclis-i şer'ı şerîf ve nâdi-yi refî'ı münîfede kendülerden âmme-i tasarufât ve kâffe-i teberruât-ı sahîha ve şer'ıyye olduğu halde

60) beyân ve takrîre mübâderet buyurdukları üzere evvelen zikr-i âti câmi-i şerîf ve müsteğallâtı ve ma'bed-i latîf ve müştemilâtı binâsı içün kendülere

---

[32] Kur'an-ı Kerîm, Bakara, 2/261
[33] Tirmizi; İman, 8, Cuma, 79; İbn Mace, Zühd, 22, Fiten, 12; Müsned, 3/321, 399, 5/231, 59/2
[34] İmam Malik; Muvatta, el-Cami', V, s. 1453, No: 3659, Müslim, Zekat: 32
[35] Müslim b. el-Haccac; el-Camiu's-Sahih, Beyrut, 1992, Zühd, c. II, Hadis No: 7369.
[36] Sofuoğlu, Mehmet; Sahih-i Müslim ve Tercemesi, İstanbul, 1969, C. V, s. 182-183.

Vakıf No: 10-1/8

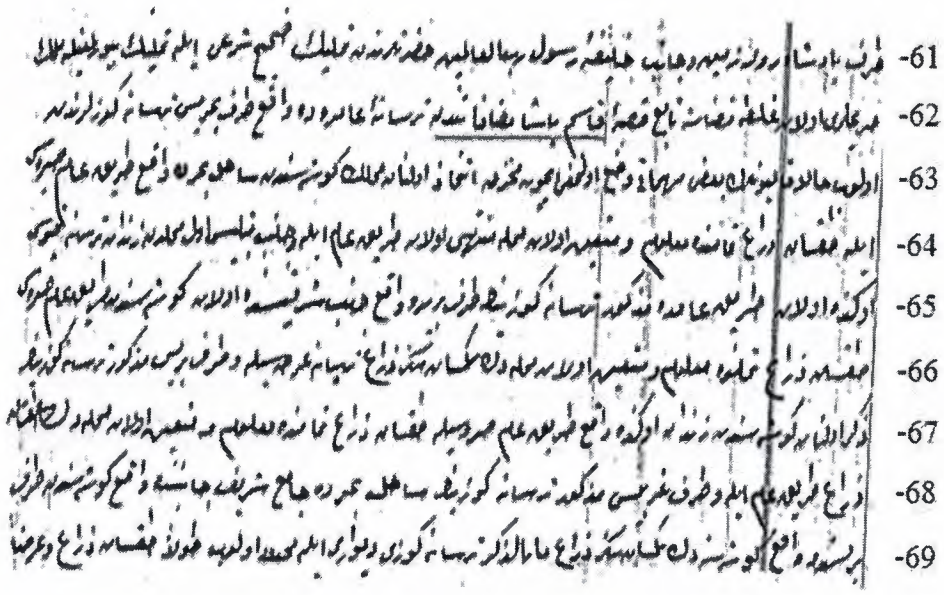

61) taraf-ı pâdişâh-ı rûy-i zemîn ve cânib-i halîfe-i resûl-i Rabbi'l-âlemin hazretlerinden temlik-i sahîh-i şer'ı ile temlik buyurulmağıyla mülk-i

62) mîrimleri olan Galata Kazâsı'na tâbi' Kasaba-i Kasımpaşa muzâfâtından Tersâne-i Âmire'de vâki' taraf-ı bahriyesi tersâne gözelerinden

63) olup halen kalyonların bazı mühimmâtı vaz' olunmağı içün mahzen ittihâz olunan mülk köşesinden sâhil-i bahirde vâki' tarîk-ı âmm sırası

64) ile doksan zira' tamamında ma'lûm ve müteayyen olan mahalle müntehası olan tarik-ı âmm ile ve cânib-i kıblîsi ol mahalden Zindan Tersane Kapusi

65) önünde olan tarîk-ı âmmda mezkûr tersane gözinin taraf-ı berriyede vâki' cânib-i şarkıyesinde olan köşesinden tarîk-ı âmm sırası

66) doksan zira' temelinde ma'lûm ve müteayyen olan mahalleden seksen sekiz zira' tersâne arsasıyla ve taraf-ı beriyyesi mezkûr tersane gözinin

67) zikrolunan köşesinden zindan önünde vâkı' tarik-ı âmm ile sırasıyla doksan zira' tamâmında ma'lûm ve müteayyen olan mahalleden doksan

68) zira' tarik-ı âmm ile ve taraf-ı ğarbîsi mezkûr tersâne gözinin sâhil-i bahirde câmi-i şerîf cânibinde vâki' köşesinden taraf-ı

69) beriyyesinde vâki' köşesinden seksen sekiz zira' mârru'z-zikr tersâne gözi duvârı ile mahdûd olup tûlen doksan zira've arzan

Vakıf No: 10-1/9

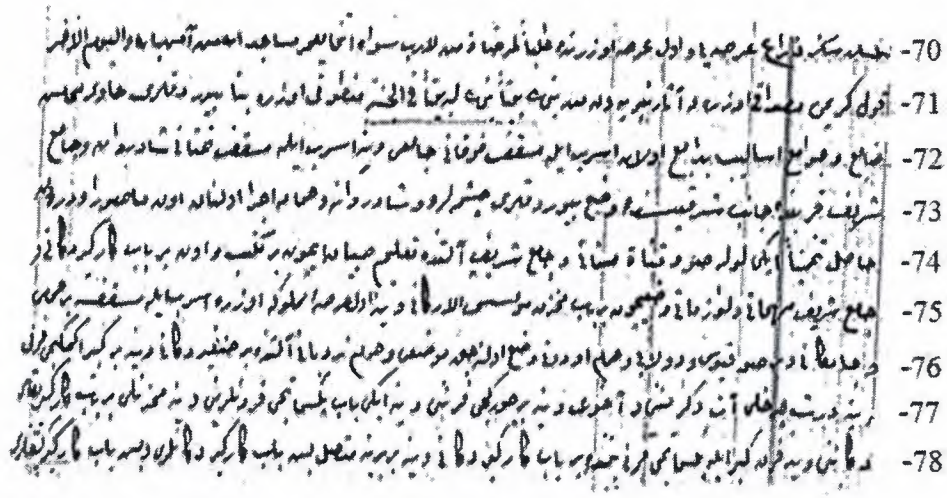

70) seksen sekiz zirâ' arsayı ve ol arsa üzerinde taleben li-merzât-i men-lâ-Rabbe sivâhü "innemâ ya'müru mesâcide'l-lahi men-âmene bi'llahi ve'l-yevmi'l-âhir"[37]

71) kavl-i kerîm-i misdâkı üzere ve âsâr-ı nebeviyeden "men-benâ beyten bena'l-lahü lehû beyten fi'l-cenneh"[38] mantûkı üzere binâ buyurdukları hâvi mehâsin-i

72) sanâyi' ve cevâmi' esâlîb-i bedâyi' olan üsrüb ile müsakkaf fevkânî câmi' ve yine üsrüp ile müsakkaf tahtânî şadırvân ve câmi-i

73) şerîf kurbunda cânib-i şarkîsinde vaz' buyurdukları çeşmelere ve şadırvan ve hamam icrâ olunan on mâsura ve dereden

74) hâsıl tahminen iki lüle su ve kanât-ı müsennâtı ve câmi-i şerif altında ta'lîm-i sıbyân içün bir mekteb ve on bir bab kâr-gîr dükkânı ve

75) câmi-i şerif mühimmâtı ve levâzımâtı vaz'ı-çün bir bab mahzen müessesi'l-erkân ve yine ol arsa-i memlûke üzere üsrüp ile müsakkaf bir hamamı

76) ve câme-kânı ve bir su kuyusi ve dolabı ve hamam oduni vaz' olunacak mevzî'ı ve hamam nerdübâni altında bir sağîr dükkanı ve yine bir kebîr ekmekçi fırını

77) ve yine dört çarhlı at değirmenini ve ahuri ve yine bir çörekçi fırınını ve yine iki bab peksimetçi fırınlarını ve yine mahzenli bir bab kâr-gîr bakkal

78) dükkanını ve yine fırın-ı kebîr ile peksimetçi fırını beyninde bir bab kâr-gir dükkanı ve yine birbirine muttasıl beş bab kâr-gir dükkanları ve beş bab kâr-gir bakkalları

---

[37] Kuran-ı Kerim, Tevbe, 9/18

[38] Buhari, Salat 65; Müslim, Mesacid 4

Vakıf No: 10-1/10

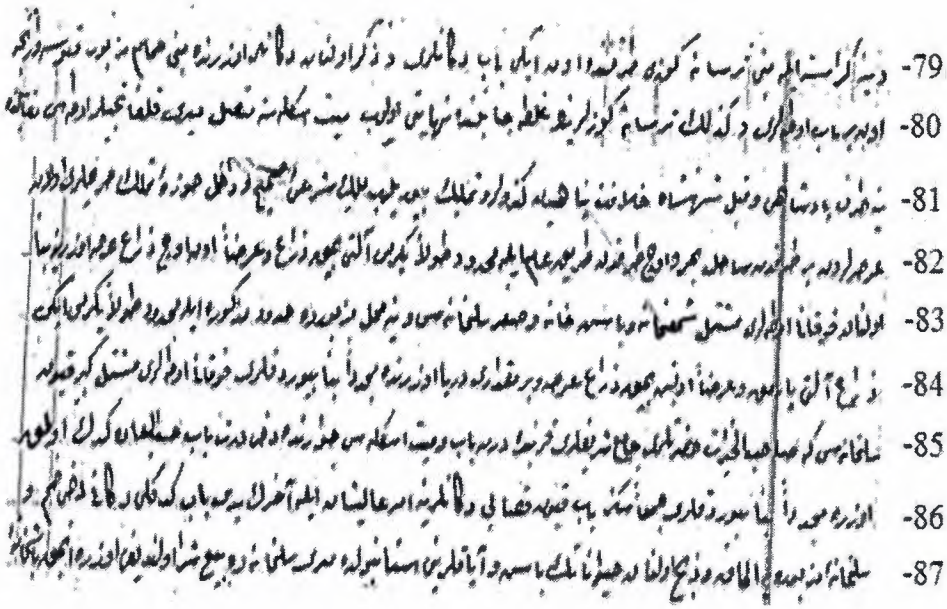

79) ve yine kereste ile mebnî tersâne gözi tarafında on iki bab dükkanları ve zikrolunan dükkanlar üzerinde mebnî hamam-ı mezbûr kapusuna varınca

80) on bir bab odaları ve kezâlik tersane gözelerinin Galata cânibinde nihâyeti olup Meyyit İskelesi'ne muttasıl mîr-i kalafatçılar odası mukâbilinde

81) yine taraf-ı pâdişahî ve kıbel-i şehin-şâh-ı hilâfet penâhîden kendülere temlik buyrulup mülk-i şer'ıyye-i sahîh ve dâhil-i havza-i temellük-i sarihleri olan

82) arsalardan bir taraftan sâhil-i bahr ve üç taraftan tarik-ı âmm ile mahdûd tûlen yirmi altı buçuk zira' ve arzan on üç zira' arsa üzerine binâ

83) olunan fevkânî odaları müştemil şem'-hâne ve baş-hâne ve sığır salhânesi ve yine mahall-i mezburda hudûd-ı mezkûra ile mahdûd tûlen yirmi iki

84) zira' altı parmak ve arzan on beş buçuk zira' arsa ve bir miktârı derya üzerinde müceddeden binâ buyurdukları fevkânî odaları müştemil kebir koyun

85) salhânesi ki sâhibü'l-hayrât hazretleri câmi-i şerifleri kurbunda dört bab ve Meyyit İskelesi civârında dahî dört bab hasbe'l-âde gedik olmak

86) üzere müceddeden binâ buyurdukları cem'an sekiz bab koyun kasabı dükkanlarına emr-i âli-şân ile âharın yedi bab gedikli dükkanı dahî zamm ve

87) salhâne-i mezbûreye ilhâk ve zebholunan hayvânâtın baş ve ayaklarını İstanbul'da mîr-salhâne'de bey ve şirâ olunduğu üzere ancak başhâne-i

Vakıf No: 10-1/11

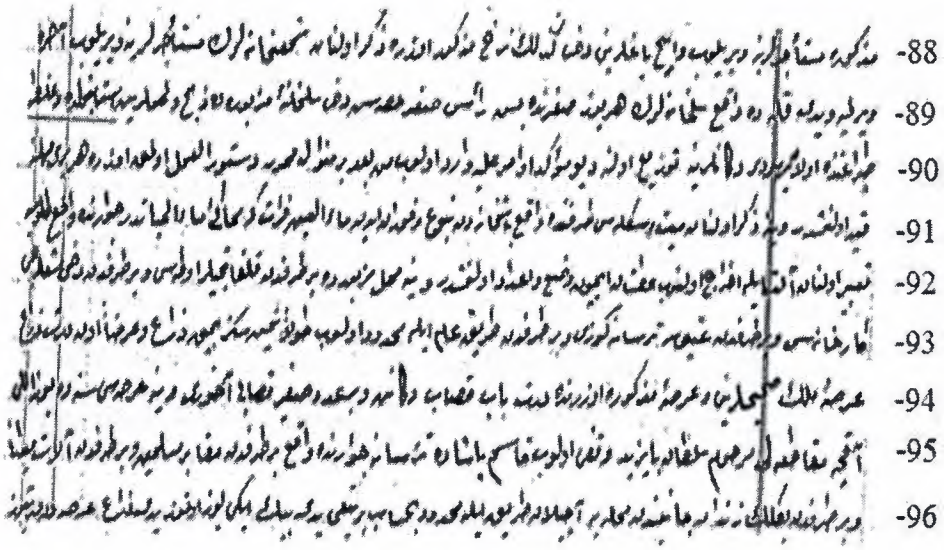

88) mezkûre müste'cirlerine virilüp ve iç yağlarını dahî kezâlik narh-ı mezkûr üzere zikrolunan şem-hânelerin müste'cirlerine virilüp âhara

89) verilmeye ve Yedikale'de vâki' salhânelerin her yüz sığırında beş re's sığır hissesin dahî salhâne-i mezbûrede zebh ve lahmlerin İstanbul'da ve Galata

90) Toprağı'nda olan Yahûdi dükkanlarına tevzî' oluna deyu müekked-i evâmir-i aliyye vârid olup min-ba'd ber-minvâl-i muharrer düstûrü'l-amel olmak üzere her biri mahalline

91) kaydolunmuştur ve yine zikrolunan Meyyit İskelesi tarafında vâki' başhâneden nübû' ve feverân iden mâü'l-ayn-ı fırat ki mehâki-i mâi'l-hayattır, civârında vâki' tulumba

92) ta'bîr olunan alet ile ihraç olunup atşân içün vaz'u i'dâd olunmuştur ve yine mahall-i mezburda bir taraftan kalafatçılar odası ve bir taraftan dahî meş'aleci

93) kâr-hânesi ve bir taraftan atîk tersâne gözi ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd olup tûlen yetmiş sekiz buçuk zira' ve arzan on dört zira'

94) arsa-i mülk-i sahîhlerin arsa-i mezkûre üzerinde dört bab kasap dükkanın ve bir aded sığır kasabı ahuri ve yine arsası senede yüz elli

95) akçe mukâtaalı merhum Sultan Bayezid vakfı olup Kasımpaşa'da Tersane civârında vâki' bir taraftan mekâbir-i müslimîn ve bir taraftan Alat Meydânı

96) ve bir taraftan Beylik Zindan cânibinden mahalleye açılan tarîk ile mahdûd bi-hisâb-i terbî'ı yedi bin iki yüz otuz yedi zira' arsadan dört yüz

Vakıf No: 10-1/12

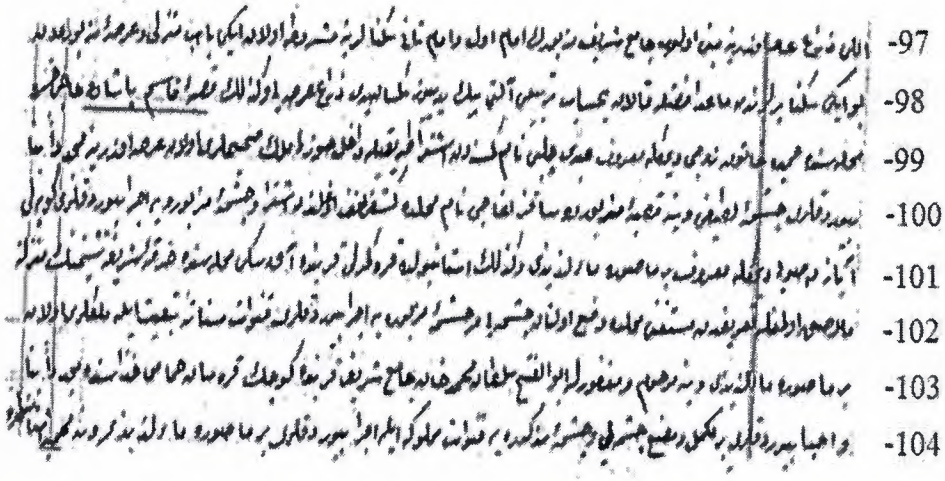

97) elli zira'arsa üzerine mebnî olup câmi-i şerîf-i mezbûrun imam-ı evvel ve imam-ı sâni süknâlarına meşruta olan iki bab menzili ve arsa-i mezburdan

98) bu iki süknâ yerlerinden mâ-adâ fazla kalan bi-hisâb-ı terbi'ı altı bin yedi yüz seksen yedi zira' arsayı ve kezâlik Kasaba-i Kasımpaşa'da Hacı Hüsrev

99) Mahallesi'nde Hamide Hatun zevci dimekle ma'rûf Abdi Çelebi nâm kimesneden iştirâ tarîkıyla dâhil-i havza-i mülk-i sahihleri olan arsa üzerine müceddeden binâ

100) buyurdukları çeşme-i latîfi ve yine kasaba-i mezbûre'de Sakız Ağacı nâm mahallede Kişfer Efendi oğlundan iştirâ ve çeşme-i mezbûraya icrâ buyurdukları Küpeli

101) Ayazma Suyu dimekle ma'rûf bir mâsûra mâ-i lezîzi ve kezâlik İstanbul'da Karakemerli kurbunda Akseki Mahallesi'nde Hırka-i Şerîfe Şeyhi'nin menziline

102) mülâsık olmağla ta'riften müstağnî mahalde vaz'olunan çeşmeyi ve çeşme-i mezbûreye icrâ buyurdukları kanavât-ı müsennâta tebeıyyet ile mülkleri olan

103) bir mâsura mâ-i lezîzi ve yine merhum ü mağfur-leh Ebu'l-Feth Sultan Mehmet Han Câmi-i Şerîf kurbunda Küçük Karaman Hamamı hizâsında müceddeden binâ ü

104) ihyâ buyurdukları bir mükemmel ve müsanna' çeşmeyi ve çeşme-i mezkûreye kanavât-ı memlûke ile icrâ buyurdukları bir mâsura mâ-i lezîzi ve yine Mahmiye-i İstanbul'da

Vakıf No: 10-1/13

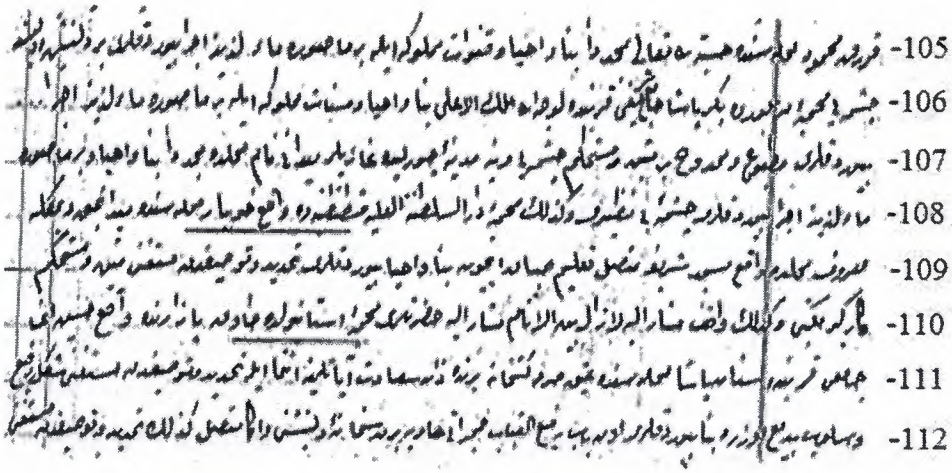

105) Koruk Mahmud Mahallesi'nde hasbeten li'l-lâhi teâla müceddeden binâ ü ihyâ ve kanavât-ı memlûke ile bir mâsura mâ-i leziz icrâ buyurdukları bir dil-nişîn ve dil-pesend

106) çeşmeyi mahmiye-i mezburda Bekirpaşa Cami-i Şerîfi kurbunda li-vechi'l-lâhi'l-meliki'l-a'lâ binâ ve ihyâ ve müsennât-ı memlûke ile bir mâsura mâ-i leziz icrâ

107) buyurdukları matbû' ve memdûh bir metîn ve müstahkem çeşmeyi ve yine Medine-i Çorlu'da Gaziler Meydanı nâm mahalde müceddeden binâ ve ihyâ ve bir mâsura

108) mâ-i leziz icrâ buyurdukları çeşme-i bî-nazîr ve kezâlik Mahmiye-i Dâr-i Saltanatı'l-aliyye Kostantiniyye'de vâki' Hobyar Mahallesi'nde Meydancık dimekle

109) ma'rûf mahallede vâki' mescid-i şerîfe muttasıl ta'lîm-i sıbyân içün binâ ve ihyâ buyurdukları tahdîd ve tavsifden müstağnî metîn ve müstahkem

110) kâr-gîr mektebi ve kezâlik vâkıf-ı müşârun ileyh -Lâ-zâle beyne'l-enâm-müşârun ileyh Hazretleri Mahmiye-i İstanbul'da Tavuk Pazarı'nda vâki' Hüseyin Ağa

111) Câmi-i kurbunda Sinan Paşa Mahallesi'nde Atik Sırma Keşhâne yerinde zât-ı saadet ayâtlarına intimâ ile tahdîd ve tavsifden müstağni şekl-i refî'ı

112) ve üslûb-i bedî' üzere bina buyurdukları on bab refî'u'l-kubâb hucrâtı haviye bir dershâne-i dil-nişîni ve ona muttasıl kezâlik tahdîd ve tavsifden müstağnî

Vakıf No: 10-1/14

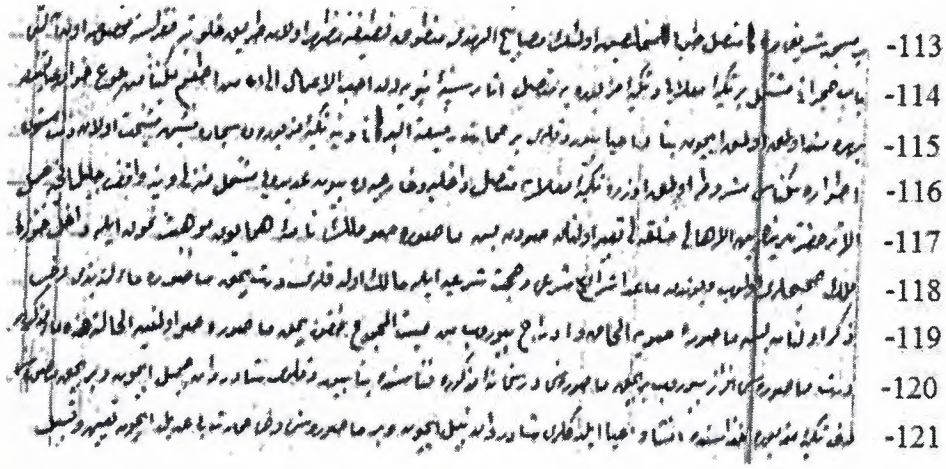

113) bir mescid-i şerîfe ve a'na muttasıl "tûbâ li'l-muhlisîn ülâike mesâbîhi'l-hüdâ" mantûk-ı latîfine mazhar olan tarîk-ı halvetiye fukarâsına mahsûs on altı

114) bab hucrâtı müştemil bir tekye-i muallâyı ve tekye-i mezbûreye muttasıl âsar-ı seniyye-i nebeviyyeden "Ehabbü'l-a'mâli ile'l-lâhi men-et'ame miskînen min cû-în"[39] han-ı imâretinden

115) behre-mend olmak içün binâ ü ihyâ buyurdukları bir imâret-i refî'atü'l-berekâtı ve yine tekye-i mezbûrede seccade-nişîn-i meşîhat olan zât-ı sütûde

116) etvâra sükenâsı meşruta olmak üzere tekye-i muallâya muttasıl dâhiliye ve hâriciyede büyût-i adîdeyi müştemil menzili ve yine vâkıf-ı celîlü'l-hayr ve cemîlü'l-

117) eser hazretlerinin beyne'l-ehâlî Halkalı ta'bîr olunan su'dan beş mâsura su mülk nâme-i hümâyun mevhibet-i nümûn ile dâhil-i havza-i

118) mülk-i sahihleri olup bundan mâ-adâ şirâ-i şer'î ve hüccet-i şer'ıyye ile mâlik oldukları dört buçuk mâsura mâ-i lezîzi dahî

119) zikrolunan beş mâsura suya ilhâk u idrâc buyurup min-haysü'l-mecmû' dokuz buçuk masura su olmağın el-hâletü hâzihi mâ-i mezkûrdan

120) dört masurasını ifrâz buyurup bir buçuk mâsurasını dershâne-i mezkûra hizâsında binâ buyurdukları şadırvân-ı cemîl içün ve bir buçuk mâsurasını

121) dahî tekye-i mezbûre hizâsında inşâ ü ihyâ eyledikleri şadırvan-ı nebîl içün ve bir mâsurasını dahî imâret bî-adîl içün ta'yîn ve tesbîl

[39] Taberani, Mu'cemü'l-kebir, III, s. 356, No: 3115

Vakıf No: 10-1/15

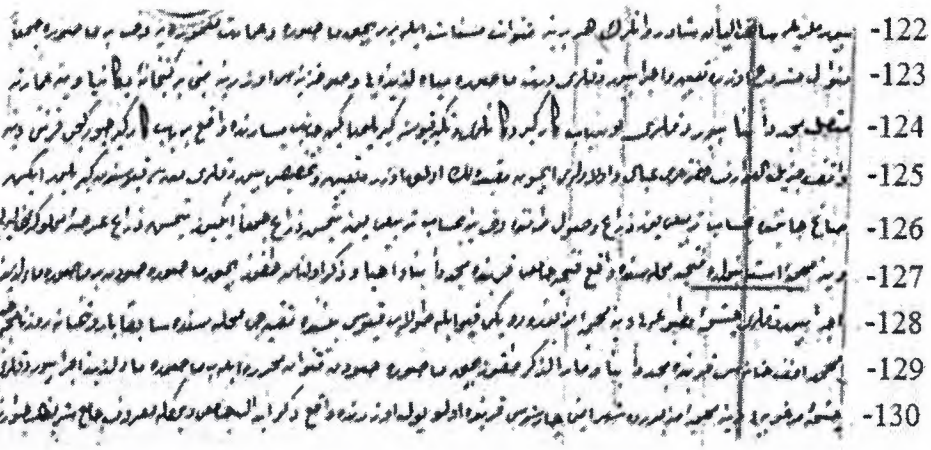

122) buyurmalarıyla sâlifü'l-beyân şadırvanların her birine kanavât-ı müsennât ile birer buçuk mâsura ve imâret-i ma'mûreye dahî bir mâsura cem'an

123) minvâl-i meşrûh üzere ta'yîn ve icrâ buyurdukları dört mâsura miyâh-ı lezîzeyi ve su hazînesi üzerine mebnî bir kütüphâne-i yegâneyi ve yine imârete

124) muttasıl müceddeden binâ buyurdukları on bab kâr-gîr dükkanları ve tekye kapusuna girilir iken cânib-i yesârında vâki' bir bab kâr-gîr çörekçi fırını ve yine

125) vâkıf-ı cezîli'l-avârif hazretleri ıyâl ü evlatları içün makberelik olmak üzere ta'yîn ve tahsîs buyurdukları medrese kapusundan girilur iken

126) sağ cânibinde bi-hisâb-i terbî'ı yüz zira' ve sol tarafında dahî yine bi-hisâb-i terbî'ı yüz yetmiş zira' cem'an iki yüz yetmiş zira' arsa-i memlûke-i hâliyeyi

127) ve yine Mahmiye-i İstanbul'da Fethiyye Mahallesi'nde vâki' Fethiyye Câmi' kurbunda müceddeden binâ ü ihyâ ve zikrolunan dokuz buçuk mâsura sudan bir mâsura mâ-i leziz

128) icrâ buyurdukları çeşme-i matbû'ayı ve yine mahmiye-i mezbûreda Yeni Kapu'yla Dolap Kuyusi beyninde Takiyyeci Mahallesi'nde sâbikan Baruthâne Rûz-nâmecisi

129) Mehmet Efendi Hanesi kurbunda müceddeden bina ve mârru'z-zikr dokuz buçuk mâsura sudan kanavât-ı muharrere ile bir mâsura mâ-i lezîz icrâ buyurdukları

130) çeşme-i merğûbeyi ve yine mahmiye-i mezburda Şehr-emîni Çarşısı kurbunda Uluyol üzerinde vâki' diğer Abdal Câmi' dimekle ma'ruf câmi-i şerîf civârında

Vakıf No: 10-1/16

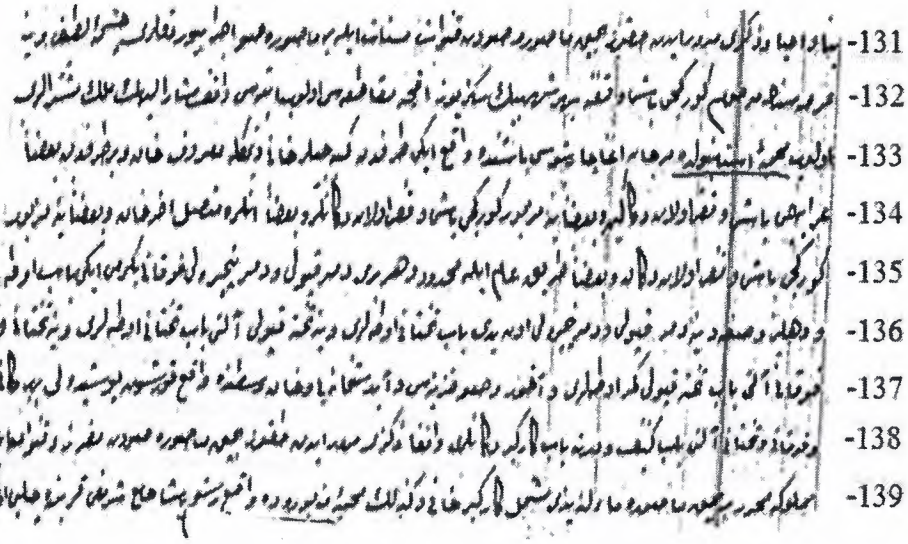

131) binâ ve ihyâ ve zikri mürûr iden dokuz buçuk mâsura sudan kanavât-ı müsennât ile bir mâsura su icrâ buyurdukları çeşme-i latîf ve yine

132) arsasının Merhûm Körükçibaşı Vakfı'na beher-şehr bin sekiz yüz akçe mukâta'ası olup ebniyesi vâkıf-ı müşârun-ileyhin mülk-i müşterâları

133) olup Mahmiye-i İstanbul'da Mercan Ağa Çarşısı başında vâki' iki taraftan Küsbeciler Hanı dimekle ma'rûf han ve bir taraftan ba'zen

134) Arabacıbaşı Vakfı olan dekâkîn ve ba'zen yine mezbûr Körükçübaşı Vakfı olan dükkanlar ve bazen anlara muttasıl âhar hân ve ba'zen yine mezbûr

135) Körükçibaşı Vakfı olan dükkan ve ba'zen tarîk-i âmm ile mahdûd ve her biri demir kapuli ve demir pencereli fevkâni yirmi iki bab oda

136) ve dehlîz ve sofa ve yine demir kapuli ve demir pencereli on yedi bab tahtâni odaları ve yine tahta kapuli altı bab tahtâni odaları ve yine tahtâni ve

137) fevkâni altı bab tahta kapuli kemer odaları ve âhûr ve su hazînesi ve abdest-hâneyi ve hân vasatında vâki' kurşun puşideli berber dükkanı

138) ve fevkâni ve tahtâni altı bab kenîf ve dört bab kâr-gîr dükkanları ve ânifen zikri mürûr iden dokuz buçuk masura sudan müfrez kanavât ile

139) memlûke-i muharrer bir buçuk mâsura mâ-i lezizi müştemil kâr-gîr hanı ve kezâlik mahmiye-i mezbûrede vâki' Rüstem Paşa Câmi-i Şerifi kurbunda Çelebioğlu

Vakıf No: 10-1/17

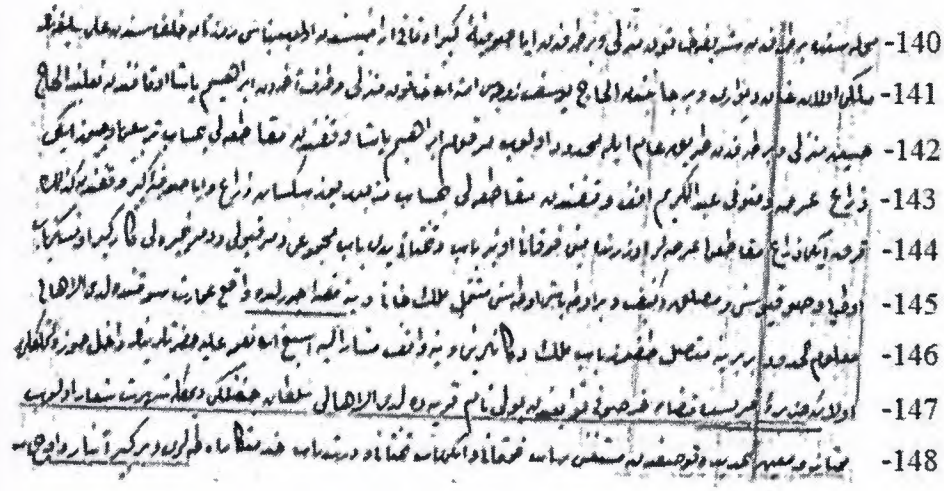

140) Mahallesi'nde bir taraftan Şerife Hatun menzili ve bir taraftan Ayasofya-i Kebîr Evkâfı arâzisinden olup binası rûz-nâme hulefâsından Ali Halife'nin

141) mülkü olan han duvarı ve bir canibinden el-Hâcc Yusuf zevcesi Emetüllah Hatun menzili ve taraf-ı âhardan İbrahim Paşa Evkafı'ndan Nalband el-Hâcc

142) Hüseyin menzili ve bir tarafdan tarîk-ı âmm ile mahdûd olup Merkûm İbrahim Paşa Vakfı'ndan mukâtaalı bi-hisâb-ı terbî'ı üç yüz iki

143) zira' arsa ve müteveffâ Abdülkerim Efendi Vakfı'ndan mukataalı bi-hisâb-ı mezbûr yüz seksen zira' ve Ayasofya-i Kebîr Vakfı'ndan kezâlik

144) kırk iki zira' mukata'alı arsalar üzerinde mebnî fevkâni on bir bab ve tahtâni yedi bab mecmû'ı demir kapuli ve demir pencereli kâr-gîr on sekiz bâb

145) odayı ve su kuyusini ve musluk ve kenîf ve bir odabaşı odasını müştemil mülk-hâne ve yine Kasaba-i Çorlu'da vâki' İmâret Sûk'ında lede'l-ehâlî

146) ma'lûmü'l-hudûd birbirine muttasıl dokuz bab mülk dükkânlarını ve yine vâkıf-ı müşârun ileyh -Esbeğa'l-lahü ni'amehû aleyh- hazretlerinin dâhil-i havza-i mülkleri

147) olan Cezîre-i Kıbrıs'ta Kazâ-i Hirsofi tevâbi'inden Poli nâm karyede lede'l-ehâlî Sultan Çiftlik'i dimekle şöhret-şiâr olup

148) mümtâz ve muayyen; tahdîd ve tavsîften müstağnî bir bab fevkâni ve iki bab tahtâni ve dört bab hizmetkâr odaları ve bir kebîr ambar ve üç bab

Vakıf No: 10-1/18

149) pembe mahzeni ve iki âhur ve bir samanhâne ve havluyi müştemil mülk çiftlik menzilini ve çiftlik-i mezbûr ile tasarruf olunup karye-i mezbûre

150) sınırı dâhilinde kâin ınde ehâli-i'd-diyâr ma'lûmü'l-kat' ve'l-mikdâr hâssa ve ğayr-i hâssa senevî cânibi mîriye yüz kırk iki ğuruş

151) mukâtaa-i kadîmesi olan bin dönüm tarlaların mâlikânesi ve yine hark ve bend-i memlûk ile muhrez arâzi-i mezkûranın hakk-u sakyi olmağınla

152) kadîmden cereyân idüp mecrâsına tebe'ıyyet ile iktisâb-ı mülk iden mâ-i muayyeni ve yine karye-i mezbûremde mevâzi-i adîdede mağrûs yüz yirmi dip

153) zeytun ve on beş incir eşcârını ve mârru'l-beyân eşcârdan mâ-adâ hâlâ ğars olunup ve her nev'den ba'de'l-yevm vakf olmak üzere ğars-ı terviyesine

154) mübâşeret olunan eşcârın cümlesine ve Nefs-i Hirsofi Kasabasında ma'lûmü'l-hudûd arsa-yi memlûkeyi ve mârru'l-evsâf çiftlik içinde mevcûd

155) sağîr ve kebîr altı aded kazğân ve altmış aded bakır evânı ve bi'l-cümle âlât-ı harâset ve kırk sekiz re's câmuş ve yirmi çift öküz

156) ve doksan re's sığır, ve kebîr inek ve sekiz merkeb ve altı yüz otuz re's koyun ve dört yüz elli re's keçi ve yetmiş yedi re's

157) sağîr ve kebîr kısrak ve dört re's katırı ve yine sâlifü'z-zikr Kıbrıs Cezîresi'nde vâki' havâss-ı hümâyundan olup senede cânib-i

158) mîriye ber-vech-i maktû' iki yüz elli ğuruş virilmek üzere Hırsofi Nahiyesi'nde Nefs-i Hirsofi ve Surili ve Holi ve Semyo ve Sirana

Vakıf No: 10-1/19

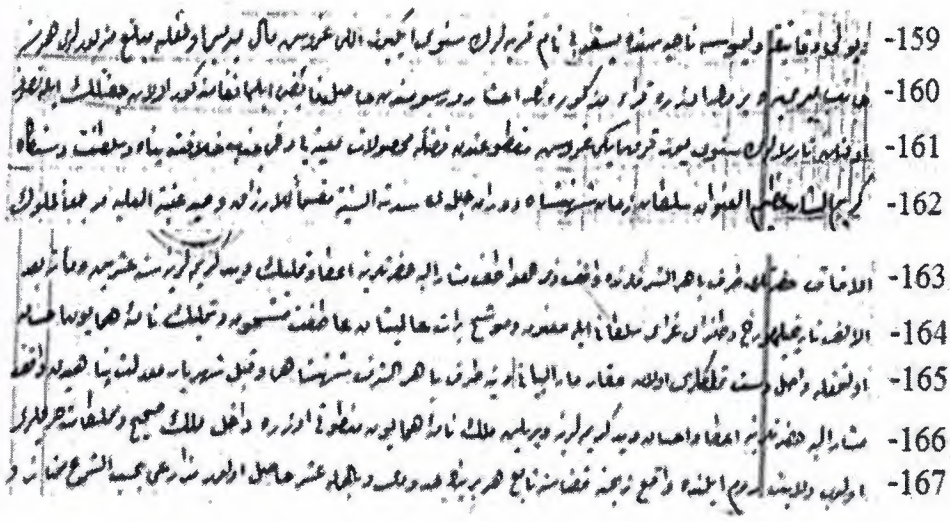

159) ve Poli ve Katika ve Limaso Nahiyesi'nde Piskobi nâm karyelerin senevî iki yüz elli ğuruş mâl-i mîrisi olmağla meblağ-i mezburları her sene

160) cânib-i mîrime vermek üzere kurâ-i mezkûranın â'şâr ve rüsûmundan hâsıl fâiz ile ânifen mezkûr olan çiftlik ile tasarruf

161) olunan tarlaların senevî yüz kırk iki ğuruş maktû'undan fazla-i mahsûlât-ı muayyeneyi dahî cenâb-ı hilâfet-penâh ve saltanat-ı dest-gâh

162) kerîmü'ş-şân, azîmü'l-ünvân Sultân-ı zamân Şehinşâh-ı devrân -Ce'ale'l-lâhü süddetehü's-seniyye- mukassimen li'l-erzâk ve sayyede anbetehü'l-aliyye merci'an li-mülûki'l-

163) âfak Hazretleri taraf-ı bâhiri'ş-şereflerinde vâkıf-ı zi'l-avâtıf müşârun ileyh hazretlerine i'tâ ve temlîk ve yed-i kerîmelerine sene ışrîne ve mie ba'de'l-

164) elf târihiyle müverrah ve tuğrâ-yı ğarra-yı sultânî ile muanven ve müveşşah berât-ı âl-i şân âtıfet meşhûn ve temlik-nâme-i hümâyun-i ihsân

165) olunmağla vâsıl-ı dest-i temellükleri olan akâr-ı marru'l-beyânı ve yine taraf-ı bâhiri'ş-şeref-i şehinşâh ve kıbel-i şehr-i yârı ma'delet penâhîden vâkıf-ı

166) müşârun ileyh hazretlerine i'tâ ü ihsân ve yed-i kerîmelerine verilen mülk-nâme-i hümâyun muntûkı üzere dâhil-i mülk-i sahîh ve memlekât-ı sarîhleri

167) olup Vilâyet-i Rum İli'nde vâki' Zihne Kazası'na tâbi' her birinin hudûdu bi'l-cümle öşür hâsıl olur mezâri' bi-haseb-i şer' mümtâz ve,

Vakıf No: 10-1/20

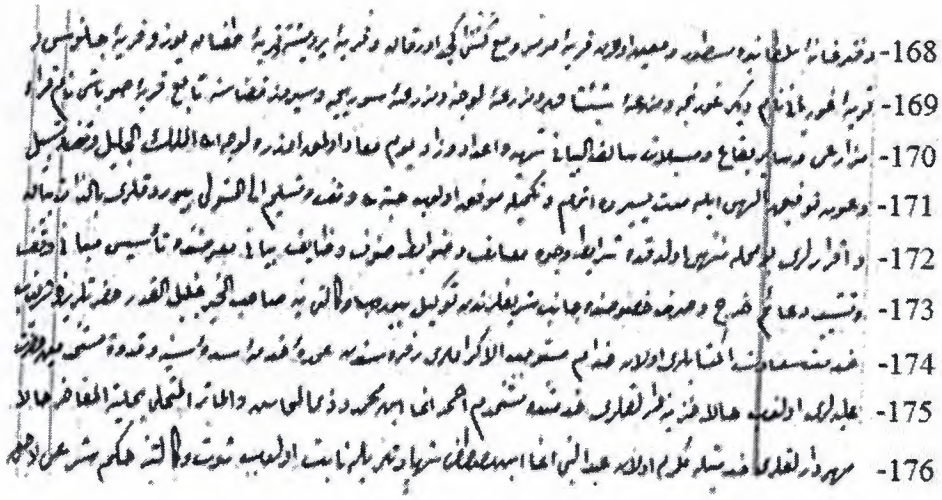

168) Defterhâne-i Sultânî'de mestûr ve muayyen olan Karye-i Marmara ve me'a Keşdiyi Akça Urgan ve Karye-i Piromişte ve Karye-i Toksanyüz ve Karye-i Canusi ve

169) Karye-i Goryani nâm-ı diğer Gorınca ve Mezra'a-i Şiştak ve Mezra'a-i Locna ve Mezra'a-i Suriçe ve Siroz Kazası'na tâbi' Karye-i Subaşı nâm kurâ

170) mezâri'ı vesair bika've müsebbelât-ı sâlifü'l-beyân tehiyye ve i'dâd-ı zâd-ı yevm-i meâd olmak üzere li-vechi'l-lâhi'l-meliki'l-celîl vakf u tesbîl

171) ve avn-ı tevfîk-i ilâhî ile müddet-i yesîrde itmâm-ı tekmîle muvaffak olup hasbeten li'l-lâh vakf ve teslîm ile'l-mütevellî buyurdukları bi'z-zât beyân

172) ve ikrarları bu mahalle müntehî olduk da şerâyit-i vücûh-i mesârif ve zavâbit-i sunûf-i vezâyif beyânı ma'rezinde te'sîs-i mebâni-yi vakf

173) ve teşyîd-i deâyim-i harc ü sarf husûsunda cânib-i şeriflerinden tevkîl buyurup vekâleti yine sâhibü'l-hayr celîlü'l-kadr hazretlerinin şerefyâb

174) hidmet-i saadet iktisabları olan huddâm-ı müstevcibü'l-ikramları refezesinden umde-i hademe-i südde-i seniyye ve kıdve-i müstahdimîn hazret-i

175) aliyyeleri olunup hâlâ hazîne-dârlıkları hidmetinde müstahdem Ahmet Ağa ibn Mehmed ve zi'l-mehâsin ve'l-meâsir el-mütehallâ bi-hılyeti'l-mefâhir hâlâ

176) mühür-dârlıkları hidmetiyle mükerrem olan Abdülbenna Ağa ibn Mustafa şehadetleriyle sâbit olup sübût-i vekâletine hükm-i şer'î lâhik

Vakıf No: 10-1/21

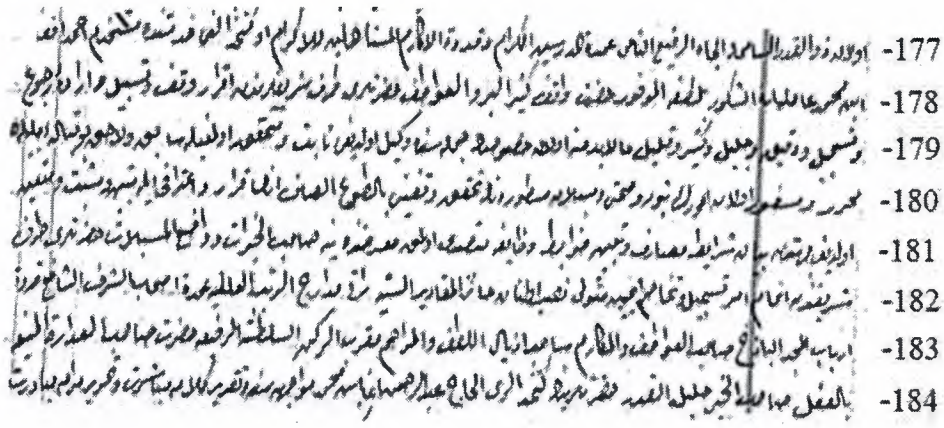

177) olan zevi'l-kadri's-sâmî ve'l-câhi'r-refî'i'n-nâmî umdetü'l-müderrisîni'l-kirâm ve kıdvetü'l-ekârimi'l-müste'hilîn li'l-ikrâm ev kethüdâlığı hidmetinde müstahdem Ahmet Efendi

178) İbn Mehmet -Âmelehü'l-lâhü'ş-şekûr bi-lütfihi'l-mevfûr hazreti vâkıf-ı kesîrü'l-birr ve'l-avâtıf hazretleri taraf-ı şerîflerinden ikrâr-ı vakf-ı tesbîl ve irâde-i rucû'

179) ve tescîl ve dakîk ü celîl ve kesîr ü kalîl mâ-lâ-büdd minh olan husûsun cümlesinde vekîl olduğu sâbit ve mütehakkak olmağıyla sâbik ve lâhik bu kabâle-i celîlede

180) muharrer ve mesfûr olan ümûrun sübut-i sıhhati müsebbelât-ı mestûranın tahakkuk-ı vakfiyyeti bi't-tav'ı's-sâff, â'nın ikrâr ve i'tirâfı ile mütebeyyen ve müsbet ve müteayyen

181) olduğu cihetten beyân-ı şerâyit-i mesârif ve tebyîn-i zavâbit-i vezâyife mütesaddî olmak ma'rezinde sâhibü'l-hayrât ve vâzı'u'l-müsebbelât hazretleri taraf-ı

182) şerîfinden itmâm-ı emr-i tescîl ve tehâsum içün mütevellî nasb olunan hâizü'l-megâdiri's-seniyye, râkı-i medârici'r-rutebi'l-aliyye umdet-i ashâbi'ş-şerefi'ş-şâfî', kıdvet-i

183) erbâbi'l-mecdi'l-bâzih, sâhibü'l-avâtıf ve'l-mekârim sâcidü'l-ezyâli'l-lütfi ve'l-merâhim mukarrab-i rükn-i saltanat-ı refî'a hazreti sâhibü'l-idâreti'l-münî'

184) bi'l-fi'l sâhibü'l-hayr, celîlü'l-kadr hazretlerinin kethüdâları el-Hâcc Abdurrahman Ağa ibn Mehmet müvâcehesinde takrîr-i kelâma mübâşeret ve tahrîr-i merâma mübâderet

Vakıf No: 10-1/22

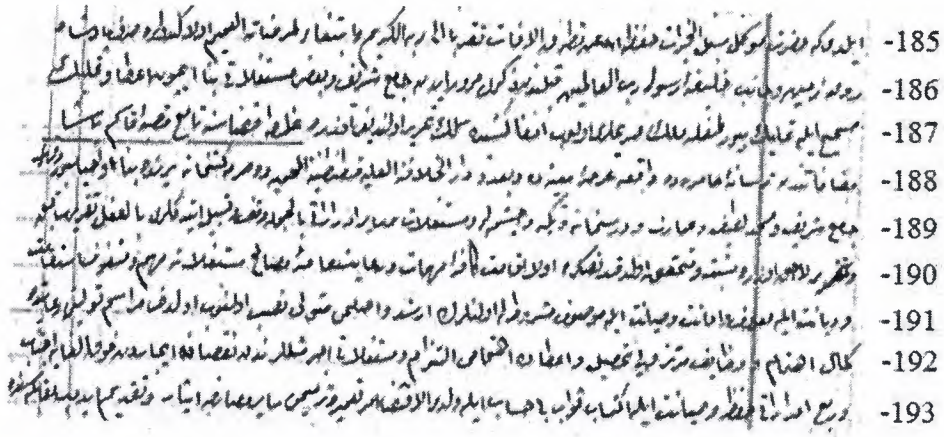

185) eyledi ki hazret-i müvekkil müsebbilü'l-hayrât -Hafaza'l-lâhü an-tatrîkı'l-âfât- takarruben ilâ-Rabbihi'l-Kerîm ve ibtiğâen li-merzâtihi'l-amîm evvelâ kendülere taraf-ı pâdişah-ı

186) rûy-i zemîn ve cânib-i halîfe-i resûl-i Rabbi'l-âlemin kablinden zikri mürûr iden Câmi'i Şerîf ve ba'zı müşteğılâtı binâ içün i'tâ ü temlîk-i

187) sahîh ile temlik buyrulmağla mülk-i sarîhleri olup ânifen keşîde-i silk-i tahrîr olundığı üzere Galata Kazası'na tâbi' Kasaba-i Kasımpaşa

188) muzâfâtından Tersâne-i Âmire'de vâki' arsa-i muayyenede ve ba'dehû Dârü'l-Hilâfeti'l-Aliyye Kostantiniyye-i Mahmiyye'de Sırma Keşhâne yerinde binâ ü ihyâ buyurdukları

189) câmi-i şerîf ve mescid-i latîf ve imâret ve dershâne ve tekye ve çeşmeler ve müsteğallâtı ve sair idrârâtı bi'l-cümle vakf u tesbîl ettikleri bi'l-fiil takrîr-i sâbik

190) ve tahrîr-i lâhik üzere müsbit ve mütehakkik olduktan sonra evvelen ikâmet-i kâffe-i mühimmât ve riâyet-i âmme-i mesâlih-i müsteğallâta mühim ve meşğûf-i istikâmet

191) ve diyânet ile ma'rûf ve emânet ve siyânet ile mevsûf meşrût olanların erşed ve aslahı mütevellî nasb olunup ol dahî merâsim-i tevliyeti riâyette

192) kemâl-i ihtimâm ve vezâyif-i mürtezikayı tahsîl ve i'tâda ihtimâm-ı iltizâm ve müsteğallâtı ecr-i misillerinden noksana îcardan fevka'l-ğâye ictinâb

193) ve rub'-ı idrârâtı hıfz u siyânet ile iktisâb-ı sevâb-ı bî-hisâb ile ve lede'l-iktizâ emr-i ta'mîr ü termîmi sâir mesârîfe îsâr ve takdîm idüp mukâbelesinde

Vakıf No: 10-1/23

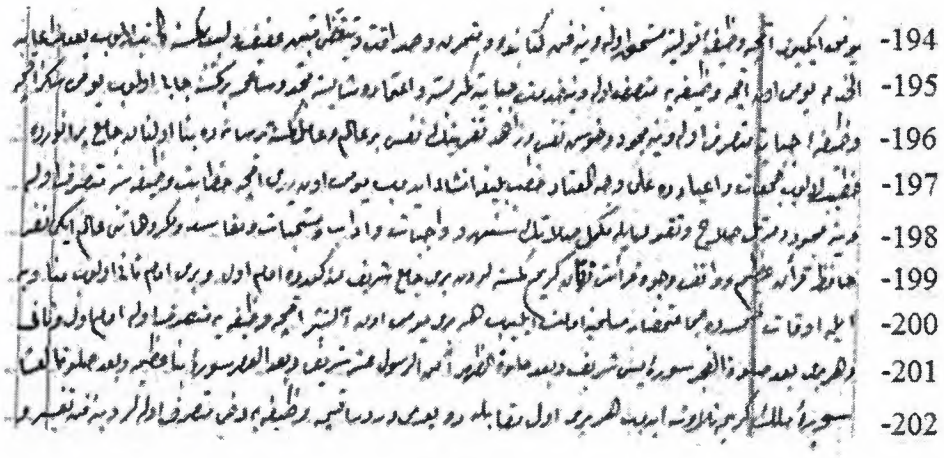

194) yevmî iki yüz akçe vazîfe-i tevliyete müstehakk ola ve yine fenn-i kitâbında mütemerrin ve sadâkat ve teyakkuz-i mütebeyyin-i afîf ve lebîb kimesne kâtib olup ba'de mürâ'ati'l-

195) hidmet yevmî on akçe vazîye mutasarrıf ola ve yine hidmet-i cibâyete kemer-beste ve i'timâda şâyeste mecd ü sa'y bir kimesne câbî olup yevmî sekiz akçe

196) vazîfe-i cibâyete mutasarrıf ola ve yine mücevvid ve hoş nefes ve zâhid-i takrînin nefs bir âlim ve âmil kimesne tersânede binâ olunan câmi-i pür-enverde

197) hatîp olup cumuât ve e'yadda alâ-vechi'l-mu'tâd huteb-i belîğa inşâd idüp yevmî on yedi akçe hitabet vazîfesine mutasarrıf ola

198) ve yine mücevvid ve mürettil-i salâh ve takvâ ile mükemmel, salâtın sünen ve vâcibât ve âdâb ve müstehabbât ve mefâsid ve mekrûhâtını âlim iki nefer

199) hâfız-ı Kur'ân-ı Azîm ve vâkıf-ı vücûh-i kıraat-i Furkân-ı Kerîm kimesnelerden biri câmi-i şerîf-i mezkûrada imâm-ı evvel ve biri imâm-ı sâni olup münâvebe

200) ile evkât-ı hamsede cemâat-i huzzâr-i müslimîne imâmet eyleyüp her biri yevmî on altışar akçe vazîfeye mutasarrıf ola. İmâm-ı evvel ve sânî

201) ve her biri ba'de-salâti'l-fecr Sure-i Yasin-i Şerîf ve ba'de-salâti'z-zuhr "Amene'r Resûlü" aşr-ı şerîfi, ve ba'de'l-asr; Sûre-i Nebe-i Azîm ve ba'de-salâti'l-aşâ

202) Sûre-i Mülk-i Kerîme tilâvet idüp her biri ol mukabelede her biri yevmî dörder akçe vazîfeye dahî mutasarrıf olalar ve yine fenn-i tefsir ve

Vakıf No: 10-1/24

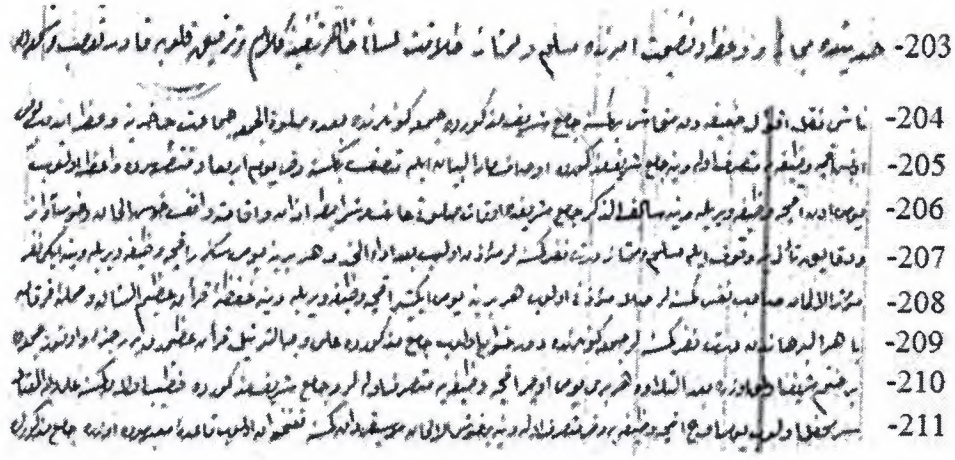

203) hadiste mücâz ve va'z ü nasihat emrinde müsellem ve mümtâz, talâkat lisânı zâhir, tenfîz-i kelâm terfîk-ı kulûba kâdir, taassup ve sem'adan

204) nâşî nakl-i ekvâl-i zaîfeden mütehâşî bir kimesne câmi-i şerîf-i mezkurda cum'a günlerinde ba'de salâti'l-cum'a cemaat-i hâzirîne va'z idüp yevmî

205) on beş akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine câmi-i şerif-i mezkûrda evsâf-ı mârru'l-beyân ile muttasıf bir kimesne dahî yevm-i erbiâ vakt-i zuhrda vâiz olup

206) yevmî on akçe vazîfe verile ve yine sâlifü'z-zikr câmi-i şerifte evkât-ı salâtı ârif, ve şerâyit-i ezan ve ikamete vâkıf hôş-elhân ve hûb-avâz

207) ve dekâyik-i te'zîne vukûf ile müsellem ve mümtâz dört nefer kimesneler müezzin olup ba'de edâi'l-hidmet her birine yevmî sekizer akçe vazîfe verile ve yine iki nefer

208) müessir-i elhân sâhib-i nefes kimesneler salâ müezzini olup her birine yevmî ikişer akçe vazîfe verile ve yine hafaza-i Kur'ân-ı Azîmü'ş-Şân ve hamele-i Furkan

209) bâhiru'l-burhandan dört nefer kimesneler cuma günlerinde devir-hân olup câmi-i mezkurda alâ vechi't-tertîl Kur'ân-ı Azîm'den birer cüz ve otuz cum'ada

210) bir hatm-i şerîf olmak üzere ba'de't-tilâvet her biri yevmî üçer akçe vazîfeye mutasarrıf olalar ve câmi-i şerîf-i mezkurda hatip olan kimesne alâ vechi'l-mu'tâd

211) ser-mahfel olup yevmî üç akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine bir hôş-elhân mûsıkî-dân kimesne na't-hân olup kâide-i ma'hûde üzere câmi-i mezkûrun

Vakıf No: 10-1/25

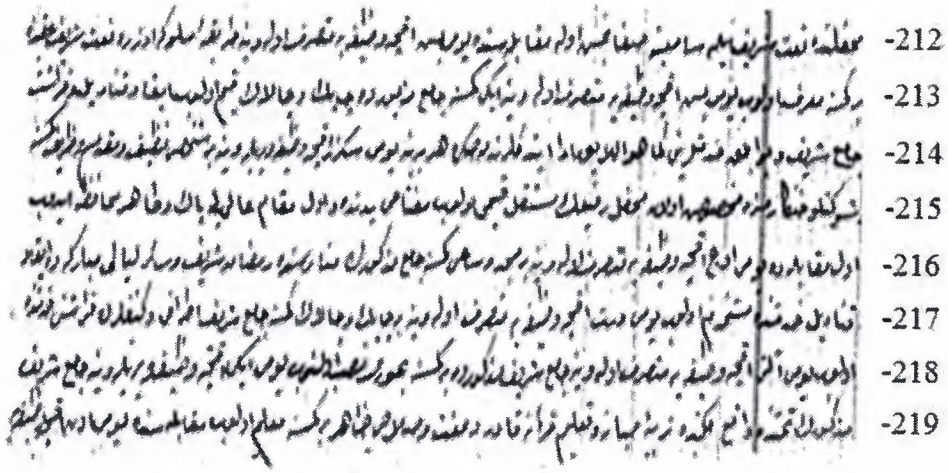

212) mahfelinde na't-ı şerîf ile sâmi'îne safâ-bahş ola. Mukâbelesinde yevmî beş akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine tarîka-i sülûke üzere na't-ı şerîf akabinde

213) bir kimesne muarrif olup yevmî beş akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine iki kimesne câmi-i mezbûrda çâbuk ü çâlak kayyim olup îkâd-ı kanâdîl ve ferâşeti

214) câmi-i şerîf ve bevvâblık hidmetlerini kemâ hüve'l-lâyık edâ ettiklerinden sonra her birine yevmî sekizer akçe vazîfe verile ve yine bir şahs-ı nazîf ve mukaddem ve zarîf kimesne

215) şevketlü hünkârımıza mahsûs olan mahfel-i refî'ın müstakil kayyimi olup miftâhı yedinde ve ol makâm-ı âlîyi pâk ü tâhir muhafaza idüp

216) ol mukâbelede yevmî üç akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine bir mecd ü sa'y kimesne câmi-i mezkûrun minaresinde Ramazân-ı Şerîf vesâir leyâli-i mübârekede îkâd-i

217) kanâdîl hidmetinde müstahdem olup yevmî dört akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine bir çâbuk ü çâlâk kimesne câmi-i şerîf etrâfı ve keneflerin ferâşeti hidmetinde

218) olup yevmî altı akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine câmi'-i şerîf-i mezkûrda bir kimesne buhûrî nasbolunup yevmî iki akçe vazîfe verile ve yine câmi-i şerîf-i

219) mezkûrun tahtında vâki' mektebde terbiye-i sıbyâna ve ta'lîm-i Kur'âna kâdir ve iffet ve salâhı zâhir bir kimesne muallim olup mukâbelesinde yevmî on akçe vazifeye

Vakıf No: 10-1/26

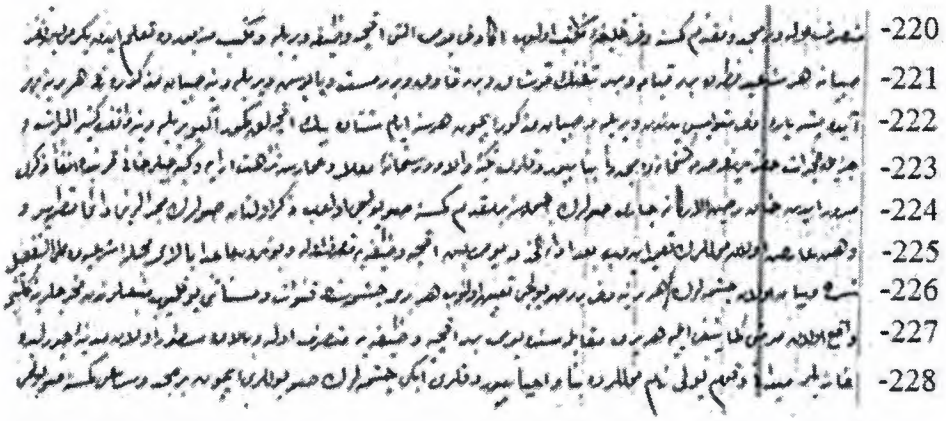

220) mutasarrıf ola ve bir mecd ü mukaddem kimesne dahî halîfe-i mekteb olup ona dahî yevmî altı akçe vazîfe verile ve mekteb-i mezburda taallüm iden yirmi beş nefer

221) sibyâna her sene Îyd-i Fıtır'da birer kıyâme ve birer tiftik kuşak ve birer kavuk ve birer mest ve pâbuş verile ve yine sibyân-ı mezkûranın her birine beher-

222) ayda beşer para dahî mütevellîsi yedinden verile ve sibyân-ı mezkûr için her sene eyyâm-i şitâda bin akçelik kömür alıverile ve yine vâkıf-ı kesîrü'l-meberrât

223) cezîlü'l-hayrât hazretlerinin Sırma Keşhâne'de müceddeden binâ buyurdukları tekye-i vâlâ ve dershâne-i muallâ ve imâret-i nezâhet-ârâye ve Küsbeciler Hanı kurbunda ânifen zikri

224) mürûr iden hân-ı rasînü'l-erkân câri suların cümlesine bir mukaddem su yolcu olup zikrolunan suların mecrâlarını dâimâ tathîr ve

225) vehn-i ârız olan mahallerin ta'mîr idüp ba'de edâi'l-hidmet yevmî beş akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve bunlardan mâ-adâ bâlâ-yı mahalle-i şer'ıyyede ale't-tafsîl

226) şerh u beyân olan çeşmelerin her birine dahî birer su yolci ta'yîn olunup her biri çeşmesinin kanavât ü müsennâtını yoklayıp menba'larından mahreçlerine gelince

227) vâki' olan meremmeti kemâ-yenbeğî ile her biri mukâbelesinde yevmî birer akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve bâlâda mestûr olan Medîne-i Çorlu'da

228) Gaziler Meydânı ve Kumyolu nâm mahallerde binâ ü ihyâ buyurdukları iki çeşmelerin su yolları için bir mecd ü sa'iy kimesne su yolcu

Vakıf No: 10-1/27

229) olup mârru'z-zikr çeşmelerin menba'larından mahreçlerine gelince yollarını tathîr ve lâzım gelen meremmetlerini idüp mukabelesinde yevmî üç akçe

230) vazîfeye mutasarrıf ola ve her asrda su nâzırı bulunan kimesneye taraf-ı vakftan yevmî iki akçe vazîfe-i nezâret verilip ol dahî vakfın

231) su yollarını kemâ-yenbeğî nezâret eyleye ve yine Su yolcular Kethüdâsına dahî yevmî bir akçe vazîfe verilip ol dahî su yollarının tathîrine kemâ-yenbeğî

232) ihtimâm eyleye ve yine derûn-i mahalle-i celîlede zikri mürur iden çeşmelerin her birine vaz'olunan su taslarını birer kimesne hıfz

233) idüp hidmetleri mukabelesinde her birine yevmî birer akçe vazîfe virile ve yine sâhibü'l-hayr olan celîlü'l-kadr hazretlerinin mârru'z-zikr

234) İstanbul'da Sırma Keşhâne yerinde müceddeden binâ ve ihyâ buyurdukları mescid-i şerîfde mücevvid-i Kur'ân ve mürettil-i Furkân bir mütedeyyin kimesne imam olup vazîfe-i

235) yevmiyesi on beş akçe ola ve yine mescid-i mezkurda iki nefer hôş-âvaz ve fenn-i mîkâtda müsellem ve mümtâz kimesneler müezzin olup her birinin vazîfe-i

236) yevmiyesi altışar akçe ola ve yine tahâret ve nezâheti müteayyen ve kuvve-i cismâniyesi mütebeyyen kimesne kayyim ve ferrâş olup îkâd-i kanâdîl ve sâir hidmât-i

237) lâzimesini tekmîl edip yevmî altı akçeye mutasarrıf ola ve yine leyâli-i mübârekede ve şehr-i Ramazan-ı Şerif'in her gecesinde mescid-i şerîf-i

Vakıf No: 10-1/28

238) mezkûr minaresinde bir kimesne kandilci olup, mu'tâd üzere minarede îkâd-i kanâdîl ile mukâbelesinde yevmî üç akçe vazîfeye mutasarrıf ola

239) yine nehâvet ve tekâsülden berî bir kimesne bevvâb-ı tekye ve ferrâş-ı meydan ve kenîf olup vazîfe-i yevmiyesi üç akçe ola ve tekye-i muallâ-yı mezkurda

240) Tarîk-i Halvetiye'den bir ârif-i Rabbânî ve âlim ve âmil-i Şerî'at-i Nebevî mürşid-i kâmil zât-ı şerîf seccâde-nişîn-i meşîhat olup ehl-i sülûke râhnümâ ve

241) sulehâ-i mürtâzına pişvâ olup yevmî elli akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve hucrât-ı tekye-i mezbûrada tarîk-i mezburdan ulûm-i zâhire ile

242) ârâste ve sülûk-i riyâzet ile pîrâste sülehâ-i sâlikîn ve fukarâ-i mütasavvifînden tâlib-i istirşâd ve ehl-i salâh ü reşâd on altı nefer kimesneler

243) sâkinler olup ferâğ-ı bâl ile ibâdât ve a'mâle müdâvemet işkimâl-i tarîk-i tasavvufa mübâderet ve müsâberet eyleyeler. Her birine yevmî beşer akçe

244) harçlık yed-i mütevellîden verile ve ol tekye-gâh-ı menbeı'l-feyzde seccâde-nişîn-i irşâd olan azîz muhterem tekye-i münîfeye muttasıl ve süknâsı kendülere

245) meşrûta menzilde sâkin olup taşrada sâkin olmayalar ve külle yevm kable'l-ğurûb ba'de'l-aşâ dervîşân ile müctemi'an mescid-i şerîf-i mezkurda cehrî

246) zikrullah idüp her gece ehl-i sülûkun kat'ı merâtib idecekleri vakit ki; sülüs-i âhirdir cümle-i pîdâr ve azîz ve muhterem ile teheccüdi kılıp salât-ı fecr vaktinde

247) evrâd ü ezkâra meşğûl ve salât-ı fecr akabinde Sure-i Yasin Şerîfe tilâvet olunup ba'dehû vakt-i işrâk olunca Seyyid-i Münciye-yi Kudsiyye vird-i şerîf

Vakıf No: 10-1/29

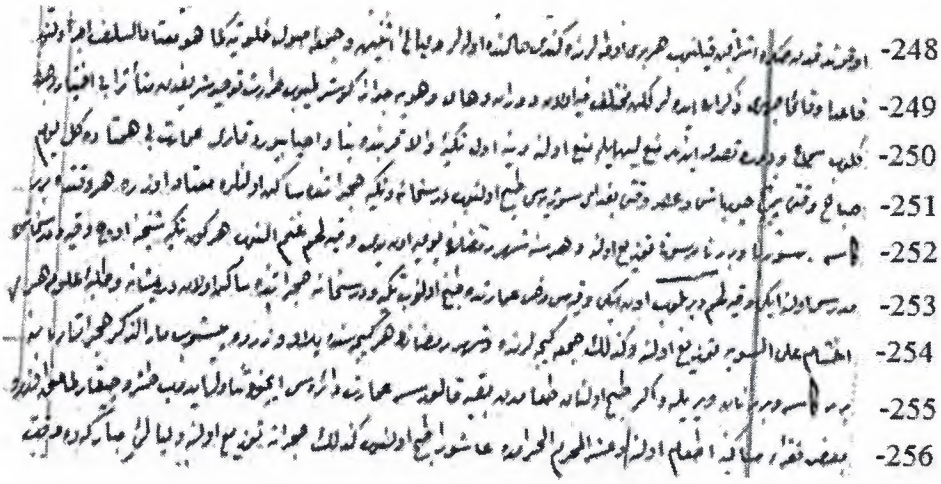

248) okunduktan sonra işrâkîn kılınup her biri odalarında kendi halinde olalar ve leyâli-i isneyn ve cum'a usûl-i halvetiye kemâ hüve mu'tâdü's-selef icrâ olunup

249) kâiden ve kâimen cehrî zikrullah ideler lâkin muhtelefün-fîh olan devrân ve hây ve hû'ya cevâz gösterilmeyip harâret-i tevhîd-i şeriften müteessir bî-ihtiyâr vecde

250) gelüp semâ ve devre tasaddî edenler men'-i leys ile ile men oluna ve yine ol tekye vâlâ kurbunda binâ ve ihyâ buyurdukları imâret-i bî hemtâda külle yevm

251) sabah vakti pirinç çorbası ve asr vakti buğday şurbası tabh-olunup dershâne ve tekye hucrâtında sâkin olanlara mu'tâd üzere her vakitte birer

252) kâse şurba ve birer nân tevzî' oluna ve her sene şehr-i Ramazan'da yevmî on yedi vakiyye lahm-ı ğanem alınıp her gün tekye şeyhine üç vakiyye ve dershânede

253) müderris olana iki vakiyye lahm verilip on iki vakiyyesi dahî imârette tabh-olunup tekye ve dershâne hucrâtında sâkin olan dervişâna ve talebe-i ulûma her

254) akşam ale's-seviyye tevzi' oluna ve kezâlik cuma gecelerinde ve Şehr-i Ramazan'ın her gecesinde pilav ve zerde pişip mârru'z-zikr hucrât erbabına

255) birer kâse ve birer nân verile ve eğer tabh'olunan ta'amdan bakiyye kalursa imâret dâiresi içinde tenâvül idüp dışarı çıkarılmamak üzere

256) ba'z-ı fukarâ-i mesâkîne it'âm oluna ve aşru'l-muharremi'l-haramda âşura tabh-olunup kezâlik hucrâta tevzî' oluna ve leyâli-i mübârekede vakt-i

Vakıf No: 10-1/30

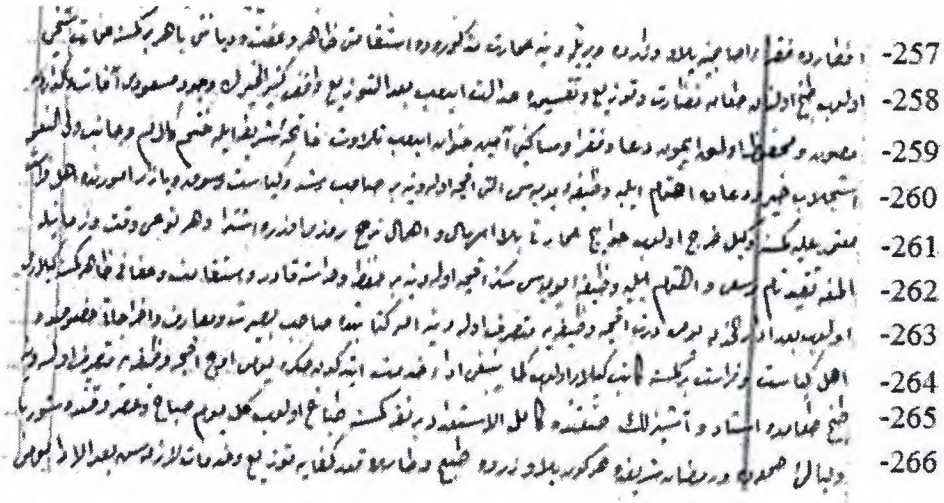

257) iftarda fukarâ ashâbına pilav ve zerde verile ve yine imâret-i mezkûrede istikâmeti zâhir ve iffet ve diyâneti bâhir bir kimesne imaret şeyhi

258) olup tabh'olunan ta'ama nezâret ve tevzî' ve taksimde adâlet idüp ba'de't-tevzi' vâkıf-ı kesîru'l-hayrın vücûd-i mes'ûdi âfât ve ekdardan

259) masûn ve mahfûz olmak içün dua ve fukarâ ve mesâkîni âmin-hân idüp tilâvet-i fâtiha-i şerîfe ile hatm-i kelâm cânib-i veliyyü'n-nimet

260) isticlâb-ı hayr ve duada ihtimâm eyleye. Vazîfe-i yevmiyesi altı akçe ola ve yine bir sâhib-i rüşd ve kiyâset, ve sûk ve pazar ümûrunda ehl-i ferâset

261) mu'temed aleyh kimesne vekîl-i harcolup havâyic-i imâreti bilâ-ihmâl ve ihtimâl narh-i rûzî üzere iştirâ ve her nev'ı vakt ve zamanıyla

262) almağa takayyüd-i tâm ve sa'y-i ihtimâm ile vazîfe-i yevmiyesi sekiz akçe ola ve yine bir hıfz ve harâsete kâdir ve istikâmet ve ifâfı zâhir kimesne kilârî

263) olup ba'de-edâi'l-hidmet yevmî dört akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine emr-i kitâbette sâhib-i basiret ve mesârîf ve ihrâcâtı hususunda

264) ehl-i kiyâset ve ferâset bir kimesne kâtib-i kilar olup kemâ yenbeğî edâ-i hidmet ettikten sonra yevmî üç akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine

265) tabh-ı ta'âmda üstâd, âş-pazlık san'atında kâmilü'l-istidâ'at bir nefer kimesne tabbâh olup külle yevm sabah ve asr vaktinde şurba

266) ve leyâli-i cumada ve ramazan-ı şerifte her gün pilav, zerde tabh ve taslara kadr-i kifâyet tevzî' ve hidmât-i lâzimesin ba'de'l-edâ, yevmî

Vakıf No: 10-1/31

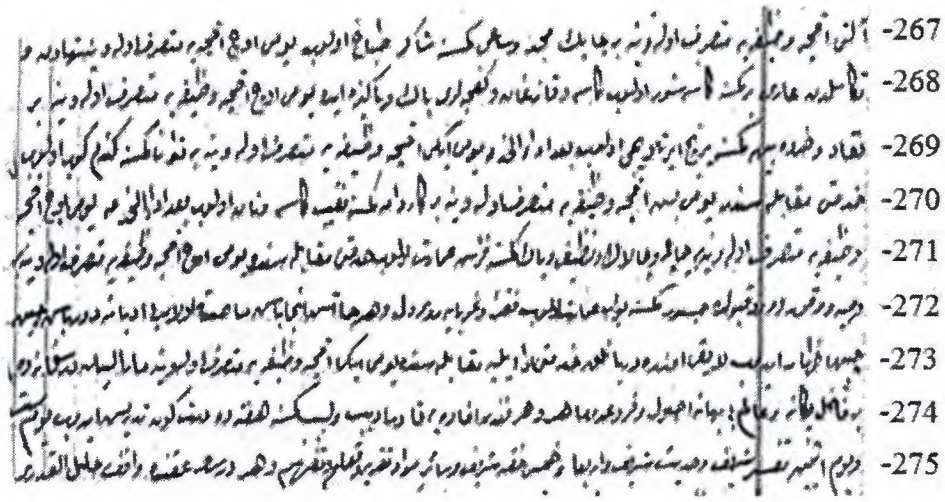

267) altı akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine bir çâbuk mecd-i sâ'iy kimesne şâkir-i tabbâh olup yevmî üç akçeye mutasarrıf ola ve yine sehâvet ve

268) tekâsülden ârî bir kimesne kâse-şûr olup kâse ve kazğân ve kefçeleri pâk ü pâkize ede yevmî üç akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine bir

269) nakkâd ve hurde-bîn kimesne pirinç ayrıtlayıcı olup ba'de-edâi'l-hidmet yevmî iki akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine bir tevânâ kimesne kendüm-kûb olup

270) hidmet-i mukabelesinde yevmî beş akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine bir kârdan kimesne nakîp-kâse ve nân olup ba'de-edâi'l-hidmet yevmî üç akçe

271) vazîfeye mutasarrıf ola ve yine bir çâbûk ü çâlâk ve nazîf ve pak kimesne ferrâş-ı imâret olup hidmeti mukâbelesinde yevmî üç akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine bir

272) ... vakûr redd-i kabulde cesur kimesne bevvâb-ı imâret olup fukarâ ve ğurebâya rûy-i dil ve her câ aş ancâ baş mâ-sadak olan bî-edebâne dûr-başçîn

273) çebîn izhâr idüp lâyıkı üzere der-bânlık hidmeti edâ eyleye mukâbelesinde yevmî iki akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine mârru'l-beyân ders-hânede

274) bir fâzıl-ı yegâne ve âlim-i bî-bahâne usûl ve fürû'da mâhir ve her fenden ifâdeye kâdir edîp ve lebîb kimesne heftede dört gün tedrîs idüp yevm-i sebt

275) ve yevm-i isneyn tefsir-i şerîf ve hadîs-i şerîf, ve erbi'â ve hamîs fıkh-ı şerîf ve sâir mevâddı takrir ve ta'lîm ve tefhîm ve her dersin akabinde vâkıf-ı celîlü'l-kadr'i

Vakıf No: 10-1/32

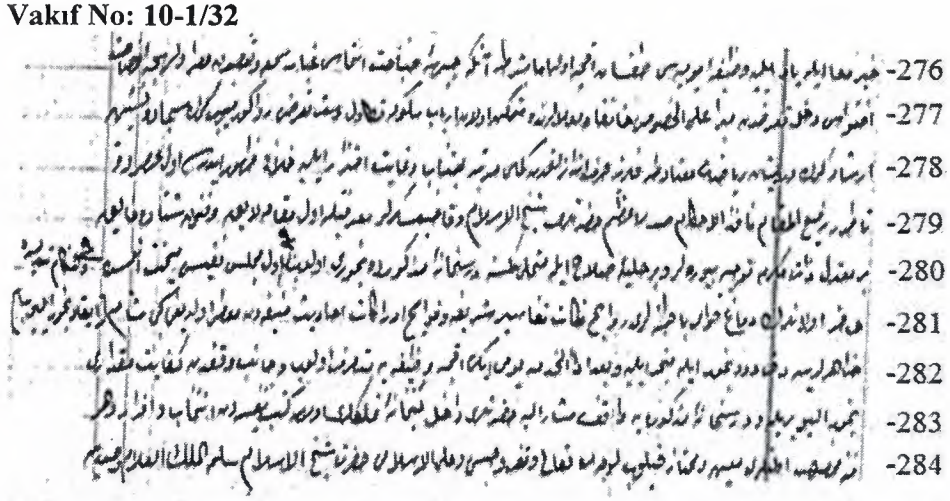

276) hayır duâ ile yâd eyleye, vazîfe-i yevmiyesi doksan akçe ola. Emmâ bi-şartı ân ki cebhe-i sabâhat iltimâs-ı ğubâr ve sem'a ve taassubdan muarrâ ve lehçe-i fesâhat

277) ihtivâsı ve dahl-i taaruzdan müberrâ ale'l-husûs hân-gâh-ı muallâlarında mütemekkin olan erbâb-ı sükûn tetâvül-i dest-i taarruzi revâ görmeyip gerek seccâde-nişîn-i

278) irşâd; gerek dervîşân riyâzâtı mu'tâd taraflarına sarf-ı endâzlıktan kemâl-i mertebe-i ictinâb ve ğâyet-i ihtizâr ile hilâfı zuhûr ederse ol asrda

279) ...refî'u'l-makâm nâfizü'l-ahkâm sadrazam hazretleri, şeyhu'l-islâm ve kazaskerler ma'rifetiyle ol makâma lâyık ve fünûn-i şettâ'da fâyik

280) bir mu'tedil zât-ı mükerreme tevcîh buyuralar ve bir hilye-i salâh ile mütehallâ kimesne ders-hâne-i mezkurda buhûrî olup ol meclis-i nefîs-i meymenet-i enîsde ve hengâm-ı tedrîsde

281) hâzır olanların dimâğ-ı kuvâ-yi bâtineleri revâyih-i nikât-ı tefâsîr-i şerîfe ve fevâyih-i idrâkât-ı ehâdîs-i münîfeden muattar olduğu gibi meşâmm-ı îkâd-i buhûr eyleyüp

282) zâhirlerin dahî dûd-i buhûr ile mübahhar eyleye ba'de-edâi'l-hidmet yevmî iki akçe vazîfeye mutasarrıf olup ve cânib-i vakfdan kifâyet mikdârı

283) buhûr alıverile ve dershane-i mezkûreya vâkıf-ı müşârun ileyh hazretleri dâhil-i kütüphâne-i temellükleri olan kütüb-i tefsirden intihâb ve ifrâz ve her

284) fenn-i mahsûsa olanları muayyen ve mümtâz kılıp li-vechi'l-lâhi teâla vakf u habs ve ale'l-islâmî Hazret-i Şeyhü'l-islâm -sellemehü'l-melikü'l-allâm- Seyyideyn-i Bedreyn

Vakıf No: 10-1/33

285) Bedreyn hazerâtının imzâlarıyla defter ve dershâne-i mezkûreye vaz'ı buyurdukları kütüb-i nefîse-i mevkûfeyi hıfz ve haraset içün sâhib-i

286) kiyâset ve ehl-i basîret her fenne dâir olan nüshaya vâkıf ve sâir-i kütübi ârif bir kimesne hâfız-ı kütüb olup ve her hafta pazar günü ve salı günü

287) kütüphane kapusuni feth eyleye ve mütâlaaya gelenler murat ettikleri kitapları derûn-i kütüphânede mütâla'a edip bir kitâp taşraya verilmeyip bu vech

288) üzere hidmet-i lâzimesini edâ eyleye, mukâbelesinde yevmî on beş akçe vazîfeye mutasarrıf ola. Emmâ şart-ı mezkurda musâmaha olunup kütüb-i

289) mezkûreden bir verak taşraya verildiği mesmû' olursa azl olunup yeri bir mu'temed aleyh kimesneye tevcîh oluna ve dershâne hucrâtında sâkin olup

290) derse hâzır olan talebe-i ulûmun her birine mütevellî-yi vakf yediyle yevmî beşer akçe vazîfe verile ve vâkıf-ı âli-yi makâm -Hafaza'llahü'l-meliki'l-

291) allâm- hazretlerinin şurût-i ekîdelerindendir ki meşîhat-ı tekye mahlûle oldukda ol asrda Şeyh-i meşâyihi'l-islâm Sadreyn hazerâtı

292) ma'rifetiyle Tarîk-ı Halvetiye'den mücâz ve münîb ve etvâr-ı seb'a'da kat'ı merâtib ederek tekmîl-i tarîkat etmiş ulûm-i zahirede kâmil ve me'ârif

293) cüz'iyye ve külliyyede mâhir ve mükemmel her veçhile pişvâ-yi ehl-i sülûk olmağa şâyeste zât-ı mükerremi cümleden intihâb idüp seccâde-nişîn-i irşâd

Vakıf No: 10-1/34

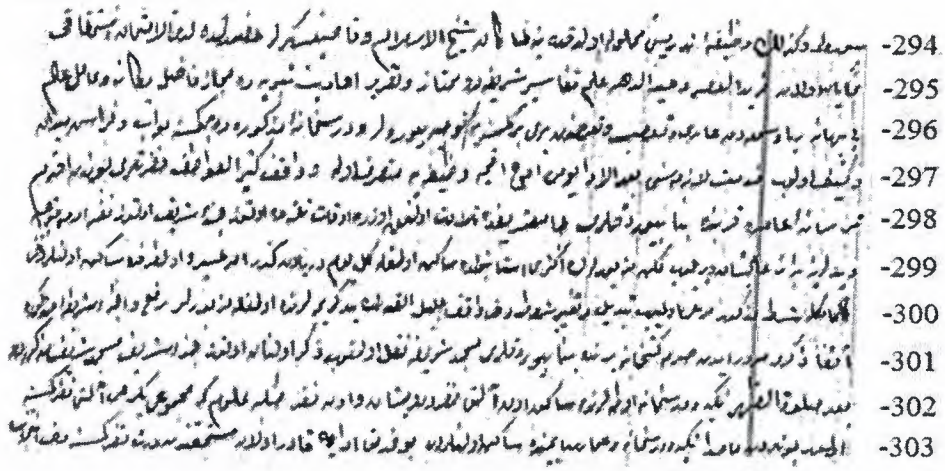

294) buyuralar ve kezâlik vazîfe-i tedrîsi mahlûle oldukda yine kemâ-kân şeyhulislam ve kazaskerler huzurlarında lede'l-imtihân istihkâkı

295) nümâyân olan ferîdü'l-asr, vahîdü'd-dehr ilm-i tefâsir-i şerîfede mümtâz ve takrîr-i ehâdîs-i nebeviyede mücâz fâdıl-ı yegâne ve âmil ve âlim-i

296) bî-bahâne riyâ ve sem'adan ârî taassup ve taarruzdan berî bir kimesneye tevcîh buyuralar ve dershâne-i mezkûrede bir kimesne bevvâb ve ferrâş-ı meydan

297) ve kenîf olup hidmet-i lâzimesini ba'de'l-edâ yevmî üç akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve vâkıf-ı kesîrü'l-avâtıf hazretleri bundan akdem

298) Tersâne-i Amire kurbunda binâ buyurdukları câmi-i şerifte tilâvet olunmak üzere evkât-ı selasede otuz cüz-i şerîf otuz nefer âdeme tevcîh

299) ve yedlerine berât-ı âl-i şân verilip lâkin mezburların ekseri İstanbul'da sâkin olmakla külle yevm deryadan güzer emr-i asîr ve ol tarafa sâkin olanlar dahî

300) gelmemekle şart-ı mezkûr mer'î olmayıp tebdîl ü tağyîr-i şürût dahî vâkıf-ı celîlü'l-kadrin yed-i kerîmelerinde olmakla mezburlar ref' ve eczâ-i şerîfe-i mezkûre

301) ânifen zikr-i mürur iden Sırma Keşhâne yerinde binâ buyurdukları mescîd-i şerîfe nakl olunup zikrolunan otuz cüz-i şerîf mescid-i şerîf-i mezkurda

302) ba'de salâti'z-zuhr tekye ve ders-hâne odalarında sâkin on altı nefer dervîşan ve on nefer talebe-i ulûm ki mecmû'ı yirmi altı nefer kimesne

303) olup; bunlardan mâ-adâ tekye ve dershâne ve imâret içinde sâkin olanlardan bu hidmeti edâya kâdir olan müstahıkkînden dört nefer kimesne dahî intihâb

Vakıf No: 10-1/35

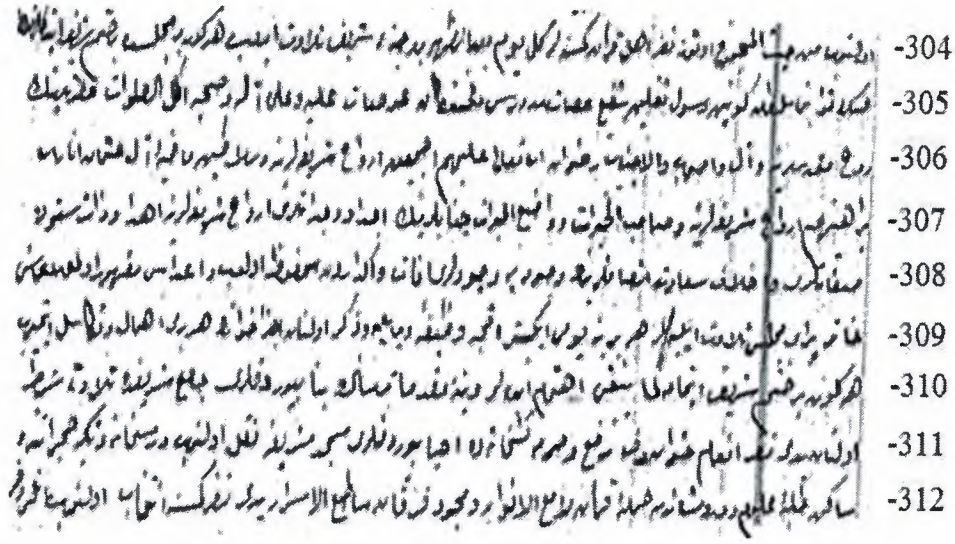

304) olunup min haysü'l-mecmû' otuz nefer ehl-i kur'an kimesneler külle yevm ba'de'z-zuhr birer cüz-i şerîf tilâvet edip her gün bir mecliste bir hatm-i şerîf ettiklerinden

305) sonra sevâbını Sultân-ı Kevneyn Resûl-i Sakaleyn Şefî'-ı usât meded-resi dil-hast-gân-ı arasât-ı aliyye ve alâ âlihî ve sahbihî ekmelü's-salavât hazretlerinin

306) rûh-i mukaddeslerine ve âli ve ashâbı vâlâ-cenâb -Rıdvânu'l-lahi teâla aleyhim ecme'în- ervâh-ı şerîfelerine ve Selâtîn-i mâziye-i âl-i Osman - Enâra'l-lahü

307) berâhinehüm- ervâh-ı şerîfelerine ve sâhibü'l-hayrât ve vâzı'u'l-meberrât cenablarının ecdâd ü ceddâtları ervâh-ı şerîfelerine ihdâ ve zât-ı sütûde

308) sıfatları ve ehlâf-ı saadet-i ittisaflarının vücûd-i pür vücutları âfât ü ekdardan mahfûz olup ve a'dâsı makhûr olmak duasını

309) hâtime-i pîrâye meclis tilâvet eyleyeler. Her birine yevmî ikişer akçe vazîfe verile ve zikrolunan eczâ-hânın her biri ihmâl ve tekâsül etmeyip

310) her gün bir hatm-i şerîfi itmâma kemâ yenbeğî ihtimâm ideler ve yine mukaddemen tersânede binâ buyurdukları câmi'-i şerifte tilâveti şart

311) olunan yedi nefer en'âm-hân dahî ref'ı Sırma Keşhâne'de ihyâ buyurdukları mescid-i şerîfe naklolunup dershâne ve tekye hucrâtında

312) sâkin talebe-i ulûm ve dervîşandan hamele-i kur'ân lâmi'u'l-envâr ve mücevvid-i furkân sâti'u'l-esrâr yedi nefer kimesne intihâb olunup onlar dahî

Vakıf No: 10-1/36

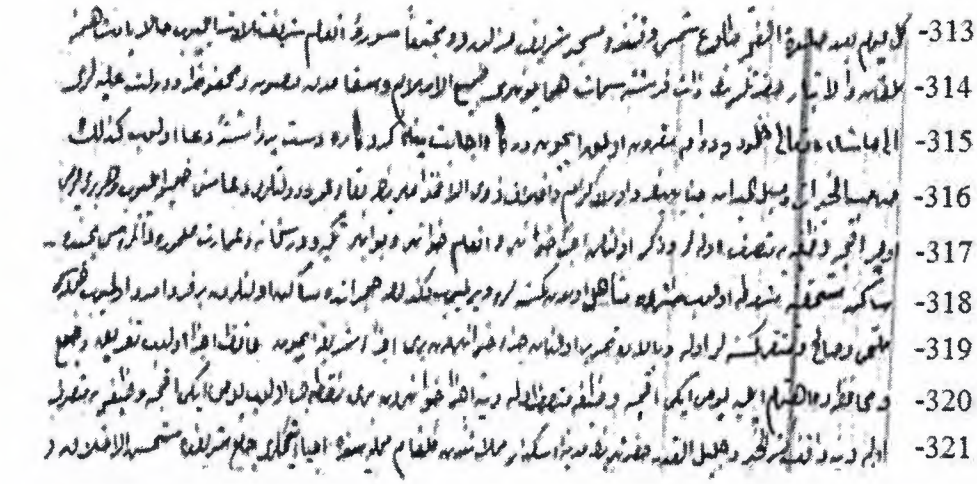

313) külle yevm ba'de salâti'l-fecr tulû'-ı şems vaktinde mescid-i şerîf-i mezburda müctemi'an Sûre-i En'âm-ı Şerîf tilâvet eyleyip hâlâ pâdişâhımız

314) Sultan-ı Vâlâ-tebâr Hazretleri'nin zât-ı ferişte simât-ı hümâyunları, cemî'-i İslâm eskamdan masûn ve mahfûz ve devlet-i âlileri

315) ilâ mâ-şâe'l-lâh teâla hulûd-i devâma makrûn olmak için dergâh-ı icâbet-penâh kird-gâra dest-i pervaşte-i dua olup kezâlik

316) sâhibü'l-hayrât ve sübülü'l-meydân cenablarının ve evlâd-ı kiram ve ehlâf-ı zevi'l-ihtiramlarının bekâ-i ömr-i devletleri duasını zamîme eyleyip ve her biri yevmî

317) üçer akçe vazîfeye mutasarrıf olalar ve zikrolunan eczâ-hânlar ve en'âm-hânlar ve bevvâblar tekye ve ders-hâne ve imâret-i ma'mûre dâiresi içinde

318) sâkin müstehıkkîne meşruta olup taşrada müteehhil olan kimesnelere verilmeyip ve kezâlik hucrâtda sâkin olanlardan bir ferd-â-merd olmayıp cümlesi

319) mültehî ve sâlih ve müttâkî kimesneler ola ve bâlâda tahrîr olunan cüz-hânlardan biri eczâ-i şerîfe için hâfız-ı eczâ olup tefrîk ve cem'

320) ve muhafazada ihtimâm eyleye. Yevmî iki akçe vazîfe mutasarrıf ola ve yine eczâ-hânlardan biri noktacı olup yevmî iki akçe vazîfeye mutasarrıf

321) ola ve yine vâkıf-ı kesîrü'l-hayr ve celîlü'l-kadr hazretlerinin Medîne-i Üsküdâr Mahallâtı'ndan Gülfam Mahallesi'nde ihyâ ettikleri câmi'-i şerifte müstahsenü'l-ahlâk ve

Vakıf No: 10-1/37

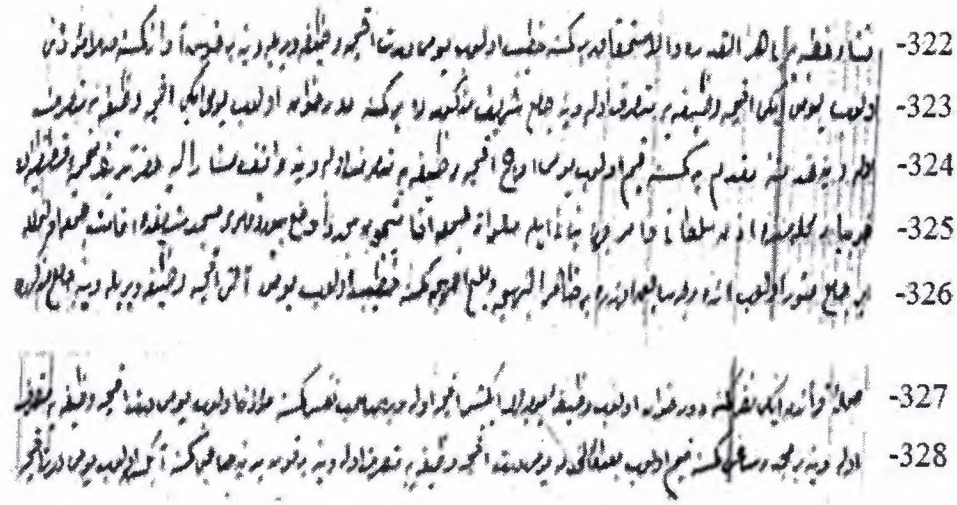

322) inşâ-i hutbeye bâhiru'l-kadr ve'l-istihkâk bir kimesne hatîp olup yevmî dört akçe vazîfe verile ve yine bir hôş-âvaz kimesne salâ müezzini

323) olup yevmî iki akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine câmi'-i şerîf-i mezkurda bir kimesne devir-hân olup yevmî iki akçe vazîfeye mutasarrıf

324) ola ve yine hidmetine mukaddem bir kimesne kayyim olup yevmî üç akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine vâkıf-ı müşârun ileyh hazretlerinin Mahmiye-i Kostantiniyye'de

325) Hobyar Mahallesi'nde izn-i sultânî ve emr-i cihan-bânî ile salât-ı cum'a ikâmeti için müceddeden vaz' buyurdukları mescid-i şerîfte ikâmet-i cum'a olunmakla

326) bir câmi'-i münevver olup anda vech-i sâbik üzere bir zâhiru'l-behce ve bedî'u'l-lehçe kimesne hatîp olup yevmî altı akçe vazîfe verile ve yine câmi'-i mezkurda

327) hamele-i Kur'an'dan iki nefer kimesne devir-hân olup vazîfe-i yevmiyeleri ikişer akçe ola ve bir sâhib-i nefes kimesne müezzin olup yevmî dört akçe vazîfeye mutasarrıf

328) ola ve yine bir mecd ü sâ'iy kimesne kayyim olup ba'de edâi'l-hidmet yevmî dört akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine bir kuvvet-i bedeniyye sâhibi kimesne âb-gîş olup yevmî dört akçe

Vakıf No: 10-1/38

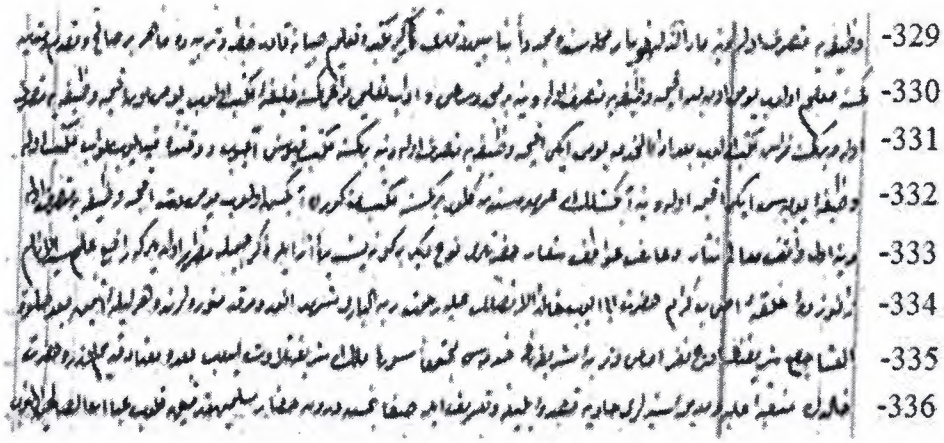

329) vazîfeye mutasarrıf ola ve yine mârru'z-zikr Hobyar Mahallesi'nde müceddeden binâ buyurdukları kâr-gîr mektebde ta'lîm-i sıbyâna kâdir; zabt ve terbiyede mâhir bir sâlih ve mukaddem ve mütedeyyin

330) kimesne muallim olup yevmî on beş akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine bir mecd ü sâ'iy ve âdâb-ı ta'lîmi mürâ'î kimesne halîfe-i mekteb olup yevmî on akçe vazîfeye mutasarrıf

331) ola ve bir kimesne ferrâş-ı mekteb olup ba'de edâi'l-hidmet yevmî iki akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine bir kimesne mektep kapısını açıp, vaktinde kapayıp bevvâb-ı mekteb ola,

332) vazîfe-i yevmiyesi iki akçe ola yine âb-gîşlik uhdesinden gelen bir kimesne mekteb-i mezkurda âb-gîş olup yevmî dört akçe vazîfeye mutasarrıf ola

333) ve yine ol vâkıf-ı meâli-nisâr ve ârif-i avâtif-i şiâr hazretleri nev'ı diğer bir güne pesendîde-i eser ile zikr-i cemîle mazhar oldular ki râfi'-ı ilm-i seyyidi'l-enâm

334) zânû-zede-i halka-i ashâb-i kirâm Hazret-i Ebû Eyyub Halidi'l-Ensârî - Aleyhi rahmet-i Rabbihi'l-Bârî- meşhed-i enver ve markad-i münevverelerinde her leyle-i isneyn ba'de salâti'l-

335) aşâ câmi'-i şerîfin üç nefer imâmı ve türbe-i şerîfenin hademesi müctemi'an Sûre-i Mülk-i Şerîfe tilâvet edip ba'dehû mu'tâd-ı kadîm üzere Hazret-i

336) Halid'in menkıbe-i aliyye ve medîha-yi seniyyeleri hâvîye, kaside-i belîğa ve ta'rîf ile safâ-bahş derûn-i hüzzâri'l-müslimîn ve terfîk-i kulûb-i ibâdi'l-lahi's-sâlihîn olunup

Vakıf No: 10-1/39

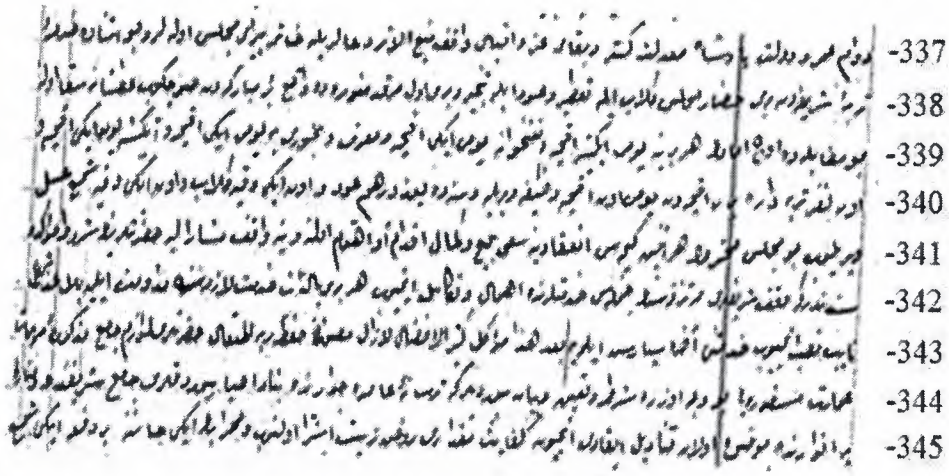

337) devâm-ı ömr-i devlet pâdişâh-ı ma'delet güster ve bekâ-i 'ızz ü ikbâl vâkıf-ı münî'u'l-eser dualarıyla hâtime-i pîra-yi meclis olalar ve bu esnâda hademe-i

338) türbe-i şerîfeden biri hüzzâr-ı meclisi gülap ile ta'tîr ve ûd ile tebhîr; ve biri ol markad-i münevverede vaki' bi'r-i mübârekeden su çekip atşâna saka oluna.

339) Bu mukâbelede üç imâmın her birine yevmî ikişer akçe ve na't-hâna yevmî iki akçe ve muarrif ve buhûrîye yevmî iki akçe ve âb-gîşe yevmî iki akçe

340) on nefer türbedara birer akçeden yevmî on akçe vazîfe verile ve senede yüz dirhem ûd ve on iki vakiyye gülap ve on iki vakiyye şem'-ı asel

341) verilip bu meclis-i muhteremin her isneyn gecesi in'ıkâdına sa'y-i beliğ ve kemâl-i ikdâm ve ihtimâm oluna ve yine vâkıf-ı müşârun ileyh hazretlerinin şurût-ı müekkede-

342) sindendir ki vakf-ı şerîfleri mürtezikasının cümlesi hidmetlerinde ihmâl ü tekâsül etmeyip her biri bi'z-zât hidmet-i lâzimesine müdâvemet eyleye bilâ-özr-i şer'î

343) nâib nasb etmeyip hidmetini âhara sipâriş eylemeye. Ba'de hâza müvekkil-i kesîru'l-efdâl, -Lâ zâle masûnât-ı hıfz-ı Rabbihi'l-müteâl- hazretleri levâzim-i câmi'-i mezkûre mühimmât-ı

344) imâret-i mesfûreyi bu vech üzere şart u ta'yîn ve beyân buyurdular ki Tersane-i Amire civârında binâ ve ihyâ buyurdukları câmi-i şerifte ve minâre-i

345) pür-envârında mevzû' olan kanâdil ikâdı için kifâyet miktârı roğan-ı zeyt iştirâ olunup ve mihrâbın iki cânibine bir def'a iki şem'-ı

Vakıf No: 10-1/40

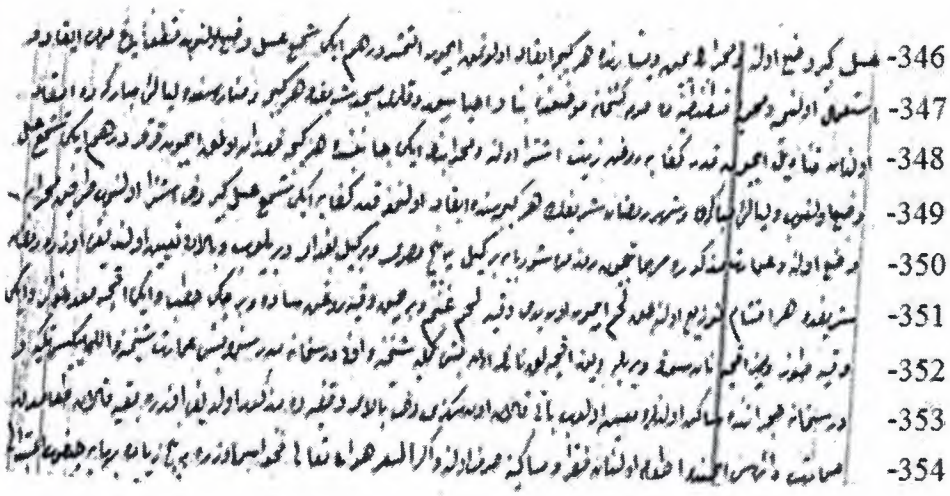

346) asel-i kebîr vaz'oluna ve mihrâbın yemîn ü yesârında her gece îkad olunmak için altmışar dirhem iki şem'-ı asel vaz'olunup kıt'an yağ mumu îkad ve

347) isti'mâl olunmaya ve Mahmiye-i Kostantiniyye'de Sırma Keşhâne mevzı'inde binâ ve ihyâ buyurdukları mescid-i şerîfte her gece ve minâresinde leyâli-i mübârekede îkâd

348) olunan kanâdîl için kadr-i kifâyet roğân-ı zeyt iştira oluna ve mihrabının iki cânibinde her gece firuzân olmak için kırkar dirhem iki şem'-ı asel

349) vaz'olunup ve leyâli-i mübârekede ve şehr-i Ramazan-ı Şerîf'in her gecesinde îkad olunmağa kadr-i kifâye iki şem'-ı asel-i kebîr dahî iştirâ olunup tarfeyn-i mihrâba

350) vaz'oluna ve imâret-i mezkûre meremmâtı-çün rûz-merre şurbaya bir kil pirinç mısırı ve bir kil buğday verilip ve bâlâda ta'yîn olunduğu üzere Ramazan-ı

351) Şerif'te her akşam tevzî' olunacak lahm için on yedi vakiyye lahm-ı ğanem ve bir buçuk vakıyye roğan-ı sâde ve bir çeki hatab ve iki akçe mi'de-nevâz ve iki

352) vakiyye tuz ve yüz akçe nân sütü verile ve yüz akçelik nânın on beşi tekye şeyhine, onu ders-hane müderrisine beşi imâret şeyhine ve elli ikisi tekye ve

353) ders-hâne hucrâtında sâkin olanlara muayyen olup bâkî kalan on sekizi dahî bâlâ-yı vakfiyede mezkûr olduğu üzere bakiyye kalan ta'amdan

354) imâret dâiresi içinde it'âm olunan fukarâ-i mesâkîne sarf oluna ve eğer "*el-müse'ırü hüve'l-lahü teâla*" fehvâsı üzere pirinç ziyâde bahâya çıkıp i'tidâli

Vakıf No: 10-1/41

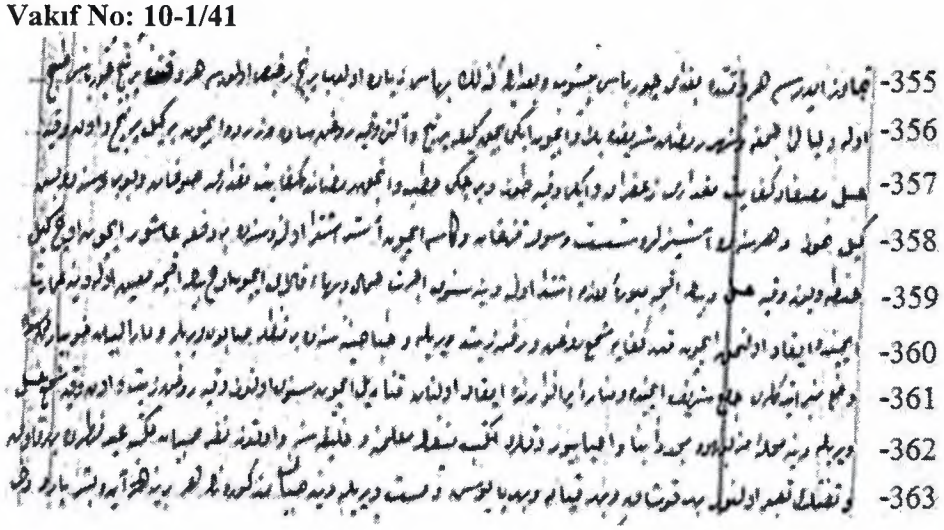

355) tecâvüz ederse her vakitte buğday çorbası pişip ve buğdayın kezâlik bahâsı ziyâde olup pirinç rahîs olursa her vakitte pirinç pirinç çorbası tabh

356) ola ve leyâli-i cum'a ve şehr-i Ramazân-ı Şerîf'te pilav için iki buçuk kile pirinç ve altı vakiyye rôğan-ı sâde ve zerde için bir kîle pirinç ve on vakiyye

357) asel-i musaffâ ve kifâyet miktarı za'ferân ve iki vakiyye tuz ve bir çeki hatab ve ancak Ramazan'da kifâyet miktârı soğan ve büber ve senede beş

358) kîl nohut ve her senede âş-pazlara şüst-i şû-yi kazğân ve kâse için âster iştirâ oluna ve senede bir def'a âşur için üç kîl

359) hınta ve yüz vakiyye asel ve bin akçe mebûre-i lâzime iştirâ oluna ve yine senevî ücret-i hammâl ve bahâ-yi kalay için üç bin akçe muayyen ola ve yine imâret

360) içinde îkâd olunmak için kadr-i kifâye şem'-ı rôğan ve rôğan-ı zeyt verile tabbâhîne senede bir kantâr sâbun verile ve mârru'l-beyân Hobyar Mahallesi'nde

361) vaz'-ı minber ettikleri câmi'-i şerîf içinde ve minâre-i pür-envârda îkâd olunan kanâdîl için senevî otuz vakiyye rôğan-ı zeyt ve on vakiyye şem'-ı asel

362) verile ve yine mahalle-i mezbûrede müceddeden binâ ve ihyâ buyurdukları mekteb-i münîfin muallimine ve halifesine ve otuz nefer sıbyân-ı mektebe îyd-i fıtırda birer kâvuk

363) ve tiftik ta'bîr olunur birer kuşak ve birer kapama ve birer pâbuş ve mest verile ve yine sıbyan-ı mezkûrenin her birine her ayda beşer para dahî

Vakıf No: 10-1/42

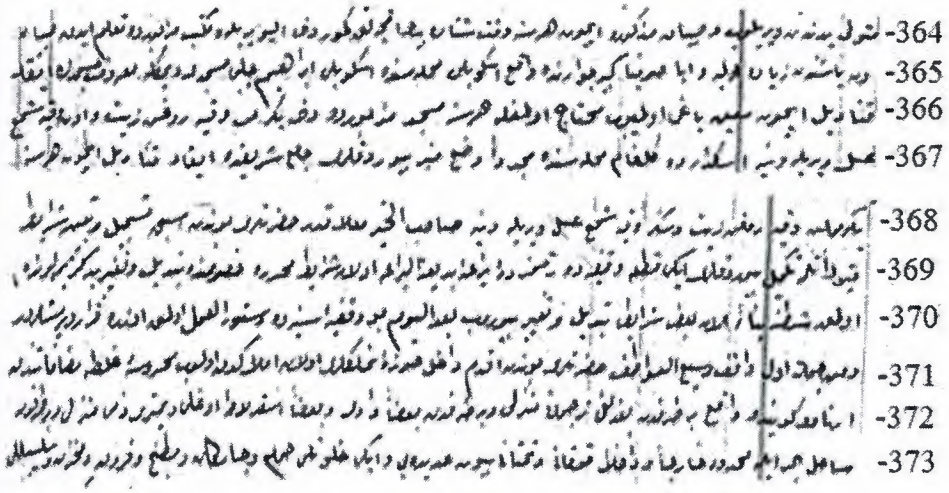

364) mütevellî yedinden verilip ve sıbyân-ı mezkure için her sene vakt-i şitâda bin akçelik kömür dahî alı-verile. Mekteb-i mezbûrda taallüm eden sıbyân

365) on yaşından ziyâde olmaya ve Ayasofya-i Kebîr civârında vâki' Üsküplü Mahallesi'nde Üsküplü İbrahim Çelebi Mescidi dimekle ma'rûf mescidin îkâd-ı

366) kanâdîli için muayyen yağı olmayıp muhtaç olmakla her sene mescid-i mezbûrda dahî yirmi vakiyye rôğan-ı zeyt ve on vakıyye şem'-ı

367) asel verile ve yine Üsküdar'da Gülfam Mahallesi'nde müceddeden vaz'-ı minber buyurdukları câmi'-i şerifte îkâd-ı kanâdîl için her sene

368) yirmi beş vakiyye rôğan-ı zeyt ve sekiz vakiyye şem'-ı asel verile ve yine sâhibü'l-hayr muallâ-kadr hazretleri bundan esbak tescîl ve tebyîn-i şerâyit-i

369) kuyûdâtla tekmîl buyurdukları iki kıt'a vakfiyede rakam-zede-i ... bedî'atü'l-berâ'a olan şerâyit-i muharrere husûsunda tebdîl ü tağyîr yed-i kerîmelerinde

370) olmak şartına binâen; el'ân ba'zı şerâyiti tebdîl ü tağyîr buyurup ba'de'l-yevm bu vakfiye-i seniyyede düstûrü'l-amel olmak üzere karar vermişlerdir

371) ve min-cümle-i ol vâkıf-ı vesî'u'l-avâtıf hazretleri bundan akdem dâhil-i havza-i temellükleri olan emlâkimden olup Mahrûse-i Galata muzâfâtından

372) Arnavutköy'ünde vâki' bir taraftan Bağdat tercümânı menzili ve bir taraftan ba'zen vâdi, ve ba'zen İskorlat oğlu Dimitri zimmî menzili ve bir taraftan

373) sâhil-i bahr ile mahdûd hâricen ve dâhilen fevkânî ve tahtânî büyût-i adîdeyi ve iki halvetli hamâmı ve câm-kân ve matbah ve fırın ve mahzen ve selsebilli

Vakıf No: 10-1/43

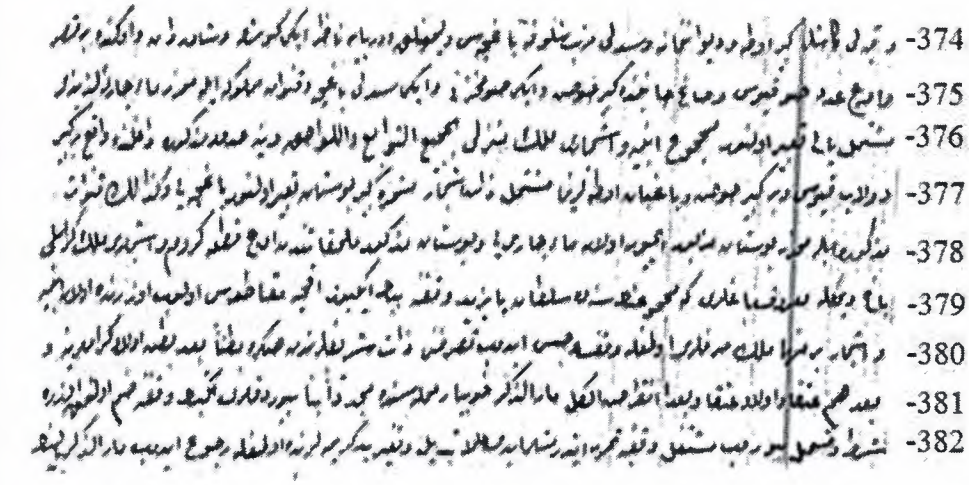

374) ve kubbeli taşlı kebîr oda ve divân-hâne ve süddeli müretteb şükûfe bahçesi ve limonluk ve deryaya nâzır iki köşk ve şadırvân ve önünde bir kasr

375) ve üç aded su kuyusu ve sağ cânibinde kebîr havz ve iki su mahzeni ve iki süddeli bahçe ve kanavât-ı memlûke ile muhrez mâ-i câri-yi lezîzi

376) müştemil yalı ta'bîr olunur mecmû' ebniye ve eşcârı mülk menzili bi-cemî'ı't-tevâbi'ı ve'l-levâhık ve yine hudûd-ı mezkûre dâhilinde vâki' bir kebîr

377) dolap kuyusu ve bir kebîr havz ve bağbân odalarını müştemil zât-ı eşcâr-ı müsmere kebîr bostân ta'bîr olunur bahçeyi ve kezâlik kanavât-ı

378) mezkûre ile muhrez bostan-ı mezbûr için olan mâ-i câriyi ve bostân-ı mezkûr mülhakâtından üç kıt'a kürüm ve eşcâr-ı mülk-i kiramlı

379) bağ dimekle ma'rûf bağları ki mecmû'un senede Sultan Beyazıt Vakfı'na bin iki yüz akçe mukataası olup üzerinde olan ebniye

380) ve eşcâr ber-minhâ mülk sarfları olmakla vakf ü habs edip tasarrufunu zât-ı şerîflerinden sonra batnen ba'de batn evlâd-ı kirâmlarına

381) ve ba'dehüm itkâ ve evlâd-ı itkâ ve ba'de inkırâzi'l-küll mârru'z-zikr Hobyar Mahallesi'nde müceddeden binâ buyurdukları mektebin vakfına zamm olunmak üzere

382) şart u tescil buyurup müşteğıl vakfiye tahrîr ettirmişler idi. Hâlâ tebdîl ü tağyîr yed-i kerîmelerinde olmakla rucû' idüp mârru'z-zikr yalının

Vakıf No: 10-1/44

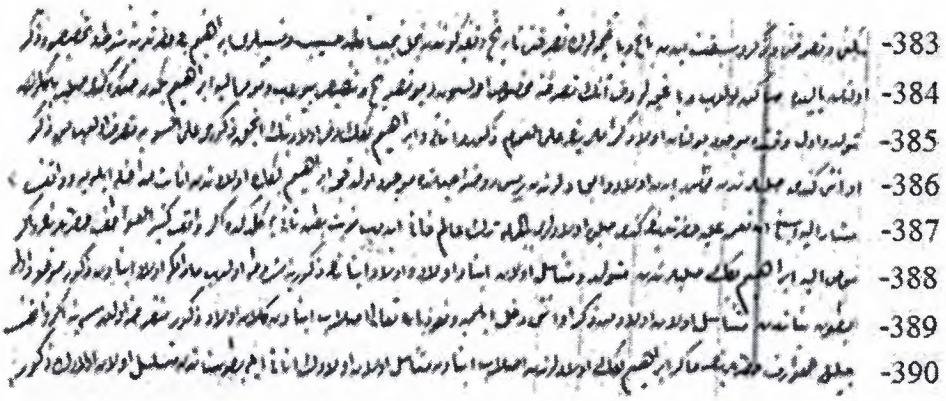

383) süknâ ve tasarrufunu ve zikri sebkat iden bağ ve bahçelerin tasarrufunu târih-i vakfiye gününden necd-i necîpleri ve veled-i hasîb ü nesîbleri İbrâhim Bey Hazretlerine şart u tahsîs ve zikr

384) olunan yalıda sâkin olup ve bahçeler dahî onun tasarrufuna mahsûs olsun deyu tasrîh ve tansîs buyurup ve mûmâ ileyh İbrâhim Bey'den sonra kendi sulb-i pâklarından

385) mütevellîd ol vakitte mevcut bulunan evlâd-ı kiramlarının ale'l-umum zükûr ve inâs'ı ve İbrâhim Bey'in dahî evlâdının ancak zükûru ale's-seviyye mutasarrıf olup min zeker'in

386) ev ünsâ kendi sulblerinden zuhur eden evlâd-ı emcâdlarından birisi ravza-i hayatta mevcut oldukça İbrahim Bey'in evlâdından inâsı müdahale eylemeye ve vâkıf-ı

387) müşârun ileyh -Esbeğa'llahü ni'amehû aleyh- hazretlerinin kendi sulb-i evlatları bi'l-cümle terk-i âlem-i fâni edip nevbet-i batn-ı sâniye geldikte hazretlerinin ve eğer

388) mûmâ-ileyh İbrahim Bey'in sulblerinden mütevellîd ve mütenâsil olan ebnâ ü evlâd ve evlâd-ı ebnâ'nın zükûruna meşrûta olup mâdem ki evlâd-ı ebnâdan zükûr mevcut ola.

389) Butûn-i benâttan mütenâsil olan evlâdımın zeker ev ünsâ dahl eylemeye - ve ne'ûzü bi'llahi teâla- eslâb-ı ebnâdan gelen evlâd-ı zükûr münkariz olursa yine eğer vâkıf-ı

390) Celîlü'l avârif hazretlerinin Mâkir İbrahim Bey'in evlatlarından eslâb-ı ebnâdan mütenâsil olan evlâdın inâsı ile butûnâttan müteselsil olan evlâdın zükûr

Vakıf No: 10-1/45

391) inâs'ı ale's-seviyye mutasarrıf olalar ve -iyâzen bi'l-lahi teâla- evlâdı bi'l-külliye münkariz olursa itka-i atîkâta ve min zekerin ev ünsâ evlâd-ı evlâd-ı evlatlarına ale's-seviyye meşrûta

392) olup ba'de inkırâzi'l-küll bâlâ-yı vakfiyede tahrîr olunduğu üzere evkâf-ı şerîfelerine zamm ü ilhâk oluna ve zikrolunan yalı fî küll-i zaman eğer mülk

393) ve eğer vakf-ı âhar binâ ve müsakkafât ile mübâdele olunmayıp faraza mübâdele murat olunan akâr-ı rub'u ve bina kıymeti cihetinden bundan evfer ve ezyed olursa da

394) istibdâline cevâz gösterilmeye ve hazret-i vâkıf-ı azîzü'l-avâtıf cenablarının re'y-i bâ-savabları bu vech üzere müstekardır ki nezâret-i vakf-ı şerifleri devlet

395) aliyyede mesned nişîn-i makâm-ı fetvâ olan meşâyih-i İslâmiyye hazerâtına müfevvez ve mahsûs olup her asırda ol mesned-i refî'ada mekîn olan

396) şeyhülislam hazretlerinden mütevekkı'dir ki ümûr-i harc ü sarf vakfa nezâret ve her hususta muhâfaza ve siyânet buyurmakla ihrâz-ı ücür-ı mesûbât-ı celîle

397) eyleyeler ve cânib-i vakftan yevmî elli akçe vazîfeye mutasarrıf olalar ve kezâlik sâhibü'l-hayrât hazretleri tevliyet-i vakfı evvelâ kendi nefs-i nefîselerine

398) ba'dehû evlâd-ı emcadlarının ekber ve erşed ve aslahına ve evlâd-ı evlatlarının kezâlik ekber ve erşedi ve aslahına ve her asrdaki evlâd-ı zükûrdan

399) mevcut ola ol vakıfta inâsa tefvîz olunmaya ve -iyâzen bi'l-lahi teala- ba'de'l-inkırâz itka-i atîkâtın aslah ve erşedine ve ba'dehüm evlâd-ı itkâ-i

Vakıf No: 10-1/46

400) atîkât ve evlâd-ı evlâd-ı itka-i atîkâtın kezâlik aslah ve erşedine ve bunlardan dahî zükurdan erşedi var iken inâsa tevliyet verilmeye ve

401) her vakitte vâkıf-ı kesîrü'l-avârif hazretlerinin gerek evlâd-ı emcâd ve evlâd-ı evlâd-ı evlatlarının ve gerek itkâ-i atîkât ve evlâd-ı evlâd-ı evlatlarının

402) cümleden ekber ve aslah ve erşedi mütevellî olup sâirleri tevliyet-i ümûruna müdâhale eylemeyeler -ve iyâzen bi'l-lâhi teâla- ba'de inkırâzi'l-kül re'y-i

403) hâkimi'l-vakt ve ma'rifet-i nâzır ile tevliyet uhdesinden gelmeğe kâdir bir müstekîm kimesneye tefvîz olunup vazîfe-i tevliyet olan iki yüz akçeye

404) mutasarrıf ola ve yine zikri sebk iden müsakkafât ve müsteğallât-ı icâre ve rub'undan vezâyif ve mesâriften fazlaya ola bi'z-zât

405) vâkıf-ı kesîrü'l-hayr ba'dehû evlâd-ı emcadları ve evlâd-ı evlâd-ı evlatları karîb ve ba'îd zükûr ve inâs'ı ale's-seviyye mutasarrıf olup beynlerinde müsâvat

406) üzere iktisâm edeler ve ba'de inkırâzi'l-evlât -ve'l-ıyâz bi'l-lahi min zâlike- itka-i atîkât ve evlâd-ı evlâd-ı evlatları min zekerin ev ünsâ

407) vech-i sâbik üzere fazlaya ale's-seviyye mutasarrıf olalar ve ba'dehüm fazla-i mezkûre asl-ı vakfa zamm ü ilhâk oluna ve müsakkafât-ı

408) mezkûrede iktizâ eden meremmet-i imâret cüz'iyyen ve külliyyen fazladan olup mâdem ki fazla ola usûl-i vakftan bir akçe ve bir habbe meremmete sarf

409) olunmaya ve eğer mürûr-i şühûr ve eyyâm ve kürûr-i dühûr ve a'vâm ile şürût-ı muharrere ve tahsîl-i mesârîf-i mukarrarayı murâ'at müteazzire olursa mutlaka

Vakıf No: 10-1/47

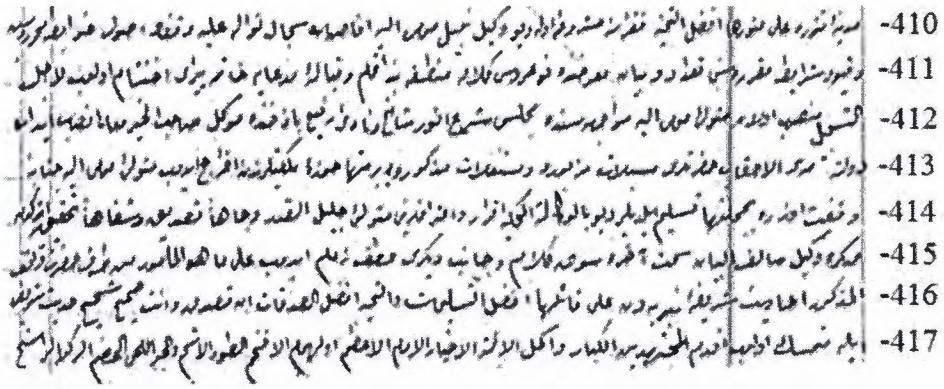

410) Medîne-i Münevvere alâ münevverihâ efzali't-tahiyye fukarâsına meşrûta ola deyu vekîl-i nebîl mûmâ-ileyh -efâza'l-lahü sübhânehû nevâlehû aleyh- vakfın usul-i zavâbit-i muharreresin

411) ve kuyûd-ı şerâyit-i mukarreresini ta'dâd ü beyân ma'rezinde nev-urûs-i kelâle-i mıntaka-i bend-i itmâm ve kabâle-i müdde'aya hâtime-i pîrâ-yi ihtişâm olup li-ecli't-

412) tescîl mansûb olan mütevellî-yi mûmâ-ileyh müvâcehesinde meclis-i şer'ı enver-i şâmih ve nâdi-i refî'ı bâzihinde müvekkil-i sahibi'l-hayr meâlî nisâb -eyyede'l-lahü

413) devletehû mede'l-ahkâb- hazretleri müsebbelât-ı mezbûre ve müsteğallat-ı mezkûreyi bi-remmetihâ havza-i mülkiyetlerinden ihraç edip mütevellî-yi mûmâ-ileyh cenabına

414) vakfiyyet üzere bi-cümletihâ teslîm eylediler deyu bi'l-vekâleti'l-mahkeme ikrâr ve i'tiraflarını mütevellî-yi celîlü'l-kadr vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk ettikten

415) sonra vekîl-i sâlifü'l-beyân semt-i âhara sevk-i kelâm ve cânib-i diğeri atf-ı zimâm edip alâ mâ-hüve'l-me'mûr min taraf-ı hazret-i vâkıfı'l-

416) mezkûr ehâdîs-i şerîfe-i nebeviyyeden alâ kâilihâ efzali't-teslîmât ve't-tahiyye "Efzali's-sadakât en tesaddaka ve ente sahîhün şemîhun"[40] hadîs-i şerîfi

417) ile mütemessik olup akdemü'l-müçtehidîni'l-kibâr ve ekmeli'l-eimme-i ehyâr İmâm-ı A'zam ve Hümâm-ı Efham et-Tûri'l-Eşemm-i ve'l-Hayr el-Lihyu'l-hizâmi'r-rukn er-Râsihu

[40] Nesai, Sünen, Zekat, VIII, s. 313

Vakıf No: 10-1/48

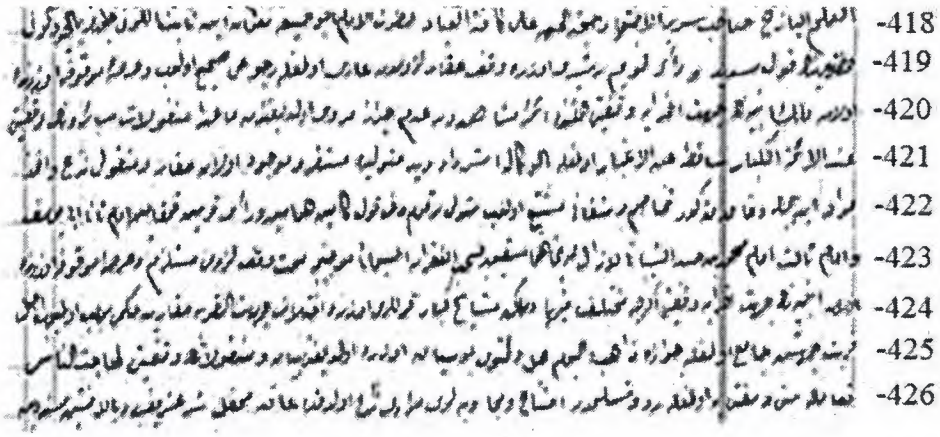

418) ilmi'l-bâzih Sâhib-i Serîrü'l-ictihâd Hüccetü'l-hakk alâ kâffeti'l-ibâd Hazret-i İmâm Ebû Hanîfe Nu'man bin Sâbit el-Kûfî -cûzî bi'l-hayri ve Kûfî-

419) hazretlerinin kavl-i sedîd ve re'y-i kavîm-i reşidi üzere vakf-ı akâr lüzumdan âri olmağla rucû'u sahih olup ve arsa-i mevkûfe üzerinde

420) olan mülk-i ebniyenin cihet-i uhrâya vakfiyeti hakkında eimme-i müşâhidden adem-i cevâzı mervî olduğundan mâ-adâ menkûlât-ı sâirenin vakfiyyeti

421) ınde'l-eimme-i kibâr "sâkıtün ani'l-ağbâr" olmakla bi'l-vekâle istirdâd ve yed-i mütevellîde müstekarr ve mevcût olan akar ve menkul-i nez' u ahz

422) murat edecek vifâk-ı mezkûr tehâsum ü şikâkı müstetbi' olup mütevellî merkûm dahi kavl-i karmeyn-i hümâmeyn ve re'y-i karmeyn-i femekâmeyn İmâm Sânî Ebu-yusuf

423) ve İmam Sâlis İmam Muhammed bin Hasan eş-Şeybânî -lâ zâle sarîhâhümâ müskayn-i bi-hubbi'l-Ğufrâni's-Sübhânî- mûcibince sıhhat-i vakf lüzumu müstelzim ve arsa-yi mevkûfe üzerinde

424) olan ebniyenin cihet-i uhrâya vakfiyeti eğerçe muhtelefün-fîha dimekle meşâyih-i kibâr kavilleri üzere ihtilâf-ı cihâtı'l-kurbe mukarin hükm-i mucibi olmayıp asl-ı

425) kurbet-i ciheteyn câmi' olmakla cevâza zâhib ve'l-yevm amel ve fetvâ bu siyâk üzere olduğunu beyân ve menkûlâtın vakfiyeti li-hâceti'n-nâs

426) teâmüle mebnî ve müftâ-bih olmakla redd ü teslimden imtinâ ve mücâvebeleri müeddî-nizâ olduk da âkid-i mahfel-i şer'-i şerîf ve bâlâ-nişîn-i mesned-i dîn-i

Vakıf No: 10-1/49

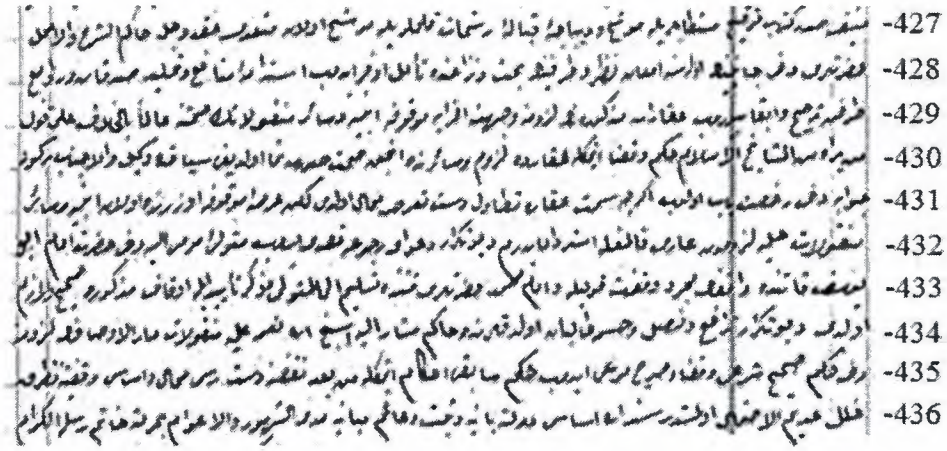

427) münîfi sadr-ı kitâb tevkî' müstetâblarıyla müveşşah ve dibâce-i kabâle-i reşahât kalemleriyle müreşşah olan müteaddî akd ve celle Hâkimi'ş-Şer'î vâlâ mahal

428) hazretleri dahî canibinin ûlâsına im'ân-ı nazar ve tarafeynin bahs ve nizâ'ında teemmül-i evfer edip istidâme-i menâfi' ve tahlîd-i sadakât ve ravâbi'-ı

429) tarfeyni tercîh ve ibkâ buyurup akârât-ı mezkûrenin lüzûmuna ve cihet-i uhrâya mevkûfe-i ebniye ve sâir menkûlâtın sıhhatine âlimen bi'l-hilâf alâ

430) kavl-i men-yerâhü mine'l-meşâyihi'l-islâm hükm-i kazâ etmekle akarda lüzum ve sâirinde ancak sıhhat-i suret-nemâ olduğu siyâkta vekîl-i vâlâ cenâb bir gûne

431) cevâba dahî ruhsat-yâb olup eğerçe semt-i akâra tetâvül-i dest-i taarruz muhâl oldu lâkin arsa-i mevkûfe üzerinde olan ebniye ve sâir

432) menkûlât-ı haliyye lüzumdan âri kalmakla istirdâd ederim deyu tekrar da'vâ-yi rucû'a tasaddî edip mütevellî-yi mûmâ ileyh dahî Hazret-i İmam Ebu

433) Yusuf katında vâkıfın mücerret "vakfet" kavliyle ve İmam Muhammed Hazretleri katında teslîm ile'l-mütevellî ve zikr-i te'bîdle evkâf-ı mezkûre sahih ve lâzım

434) oldu, deyu tekrâr terâfü' ve fasl ü hasme tâliban olduklarında hâkim-i müşârun-ileyh -esbeğa'l-lahü ni'amehû aleyh- menkûlât-ı mârru'l-evsâfın lüzûmuna

435) dahî hükm-i sahîh-i şer'î ve kazâ-i sarîh-i mer'î edip hükm-i sâbikı ihkâm etmekle min-ba'd nakzine dest-i ress-i mahâl ve esâs-ı vakfiyete tatarruk-ı

436) hulel adîmü'l-ihtimâl olmuştur. -sennede'l-lahü esâse devlete bânîhi ve sebbete deâime mebânîhi mede'ş-şühûr ve'l-a'vâm bi-hürmet-i hâtem-i Rusul-i Kirâm

Vakıf No: 10-1/50

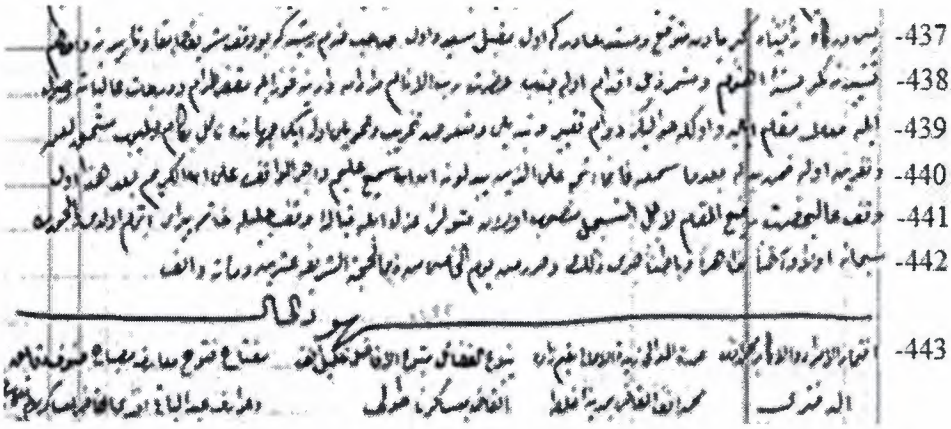

437) pes-dergâh-ı re'fet-penâh-ı kibriyâdan mütevekki' ve müsted'âdır ki ol mukbil-i sa'îd ve ol sâhib-i hürmet-i reşîd ki bu vakf-ı şerîfin bekâ ve te'yîdine ihkâm-ı

438) teşyîdine kemer-beste-i ihtimâm ve müsmir-i zeyli'l-ikdâm olan Cenâb-ı Hazret-i Rabbi'l-Enâm murâdan-ı dâreyn fevz ile mukaffiru'l-merâm ve derecât-ı âliyâta vusûl

439) ile muallâ makâm eyleye ve evvelki havâlî-ger devâm tağyîr ü tebdîli ve mütearriz tahrîb ve tahvîli ola iki cihanda nâil-i bi-kâm olmayıp müstehakk-ı la'net

440) ve nefrîn ola. "Femen beddelehû ba'de-mâ semiahû fe-innemâ ismühû ale'l-lezîne yübeddilûneh, inne'l-lahe semî'un alîm"[41] ve ecru'l-vâkıf ale'l-lâhi'l-kerîm ba'de hâzâ ol

441) vakf-ı âlî Hazreti refî'u'l-makâm li-ecli't-tescîl mansûb olan mütevellîyi azl ile kabâle-i vakf-ı celîle hâtime-i pîrâ-yi itmâm oldu ve'l-hamdü li'l-lahi

442) sübhânehü evvelen ve âhiran; zâhiren ve bâtınen cerâ zâlike ve hurrire min yevmi'l-hâmis min Zi'l-hicce-i Şerîfe, ışrîn ve mi'etin ve elf. (H.1120/ M.1709)

Şühûdü'l Hâl

443) İftihâr-ı ümerâ ve'l-ekâbir Mehmet Efendi Defterî, Umdet-i mevâlî Zübdet-i Eâlî Mukîmzâde Mehmet Efendi el-Kâdı bi-Medîne-i Galata, Yenbû'ul-fezâil Metbû'ul-efâzıl Halil Efendi, el-Kâdî bi-Asâkiri Anadolu, Miftâh-ı Fütûh-ı Meârif Misbâh-î Sunûf-i Dakâyik ve Avârif Abdülbâki Efendi el-Kâdı bi-asâkir-i Rum İli Sâbikan

[41] Kuran-ı Kerim, Bakara; 2/181

Vakıf No: 10-1/51

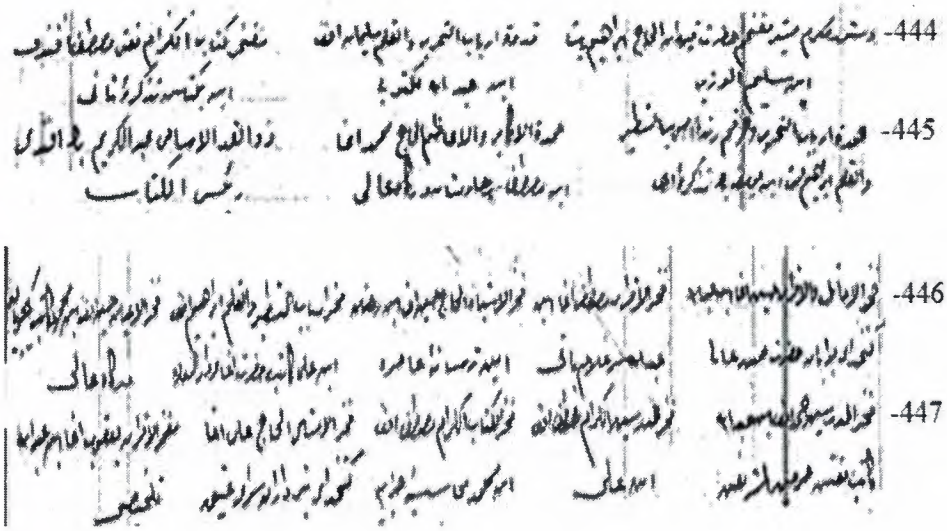

444) Düstûr-i Mükerrem Müşîr-i Müfehham Hazret-i Kapudan el-Hâcc İbrahim Paşa İbn-i Selim el-Vezîr, Kıdvet-i Erbâb-ı Tahrîr ve'l-kalem Süleyman Efendi İbn-i Abdullah Mektûbî, Müfehhir-i Küttâbi'l-kirâm Müftî Mustafa Efendî İbn Bektâş Tezkire-i Sânî

445) Umdet-i Erbâb-ı tahrîr ve'r-rakam Zübdet-i ashâbi't-tastîr ve'l-kalem İbrahim Efendi ibn Yusuf Bey tezkire-i ûlâ, Umdetü'l-ekâbir ve'l-eâzim el-Hâcc Mehmet Ağa İbn Mustafa Serçâvuşân-ı Dergâh-ı Âli, Zü'l-kadri'l-esâmî Abdülkerim Bey Efendi Reisü'l-küttâb

446) Fahru'l-emâsil ve'l-akrân Hüseyin Ağa ibn Abdullah Kethüdâ-yı Bevvâbân Hazret-i Sadr-i Âli, Fahru'l-akrân Mustafa Ağa ibn Abdullah Ser-ğulâm-ı Bâkî, Fahru'l-eşbâh el-Hâcc Hüseyin Ağa İbn Ramazan Emîn-i Tersâne-i Âmire, Fahr-i Erbâb-ı't-tastîr ve'l-kalem İbrâhim Efendi İbn-i Ali Kâtip Hazret-i Ağa-yı Dâri's-saadet, Fahru'l-a'yân Hüseyin Efendi İbn Mahmut Kâtib-i Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âli

447) Fahru'l-müderrisîn Ahmet Efendi ibn Abdullah Kâtib-i Nakş-i Harameyn-i Şerîfeyn, Fahru'l-müderrisîni'l-kirâm Mustafa Efendi ibn Ali, Fahru'l-küttâbi'l-kirâm Mustafa Efendi İbn Mehmet Muhâsebecisiyye-i Cezmiyye, Fahru'l-emsâl el-Hâcc Ali Ağa Kethüdâ-yı Teber-dârân-ı Sarây-i Atîk, Müfehhiru'l-akrân Yakup Ağa İbn Abdullah Telhîsî,

Vakıf No: 10-1/52

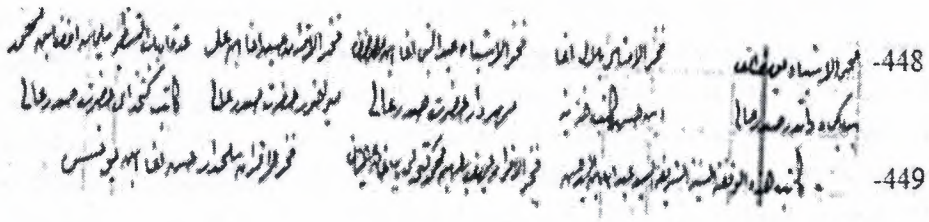

448) Fahru'l-eşbâh Yusuf Efendi İbn Bekir Devât-dâr-ı Sadr-i Âli, Fahru'l-emsâl Bilal Ağa ibn Hüseyin Kâtib-i Hazîne, Fahru'l-eşbâh Abdülbenna Ağa ibn Mustafa, Mühürdâr-ı Hazret-i Sadr-ı Âlî, Fahru'l-akrân Hüseyin Ağa ibn Ali Mîr-ahûr Hazret-i Sadr-i Âli, Umdet-i Erbâb-ı't-tastîr Süleyman Efendi ibn Mehmet Kâtib-i Kethüdâ-yi Hazret-i Sadr-ı Âli

449) Kâtib-i hâzihî'l-vakfiyye-i seniyye-i şerîfe es-Seyyid Abdullah ibn es-Seyyid Hasan, Fahru'l-akran Yusuf Bey İbn Mehmet Kethüdâ-yi Yârhân-ı Âl-i şân, Fahru'l-akrân Silah-dâr Hasan Ağa İbn Yunus.

Vakıf No: 10-2/1

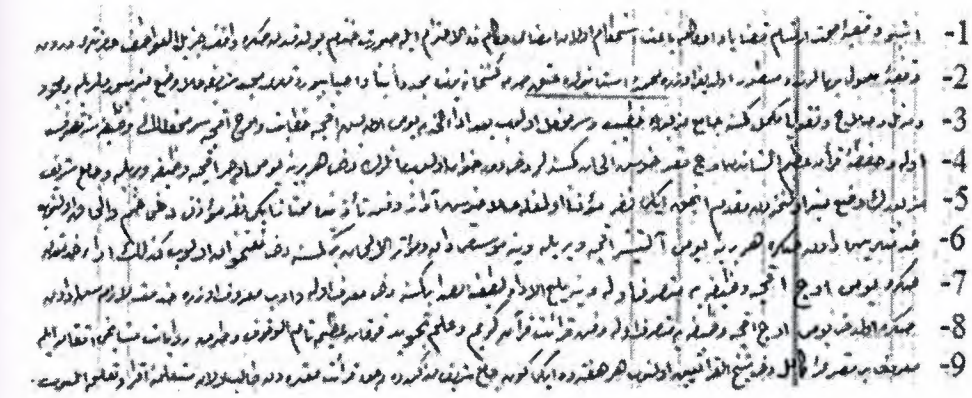

1) İş bu vakfiyye-i sıhhat-i irtisâm-ı kazaya ve ahkâma bâis-i istihkâm olan imzâ-yı hükkâm zevi'l-ihtirâm ile suret hitam bulduktan sonra vâkıf-ı cezîlü'l-avâtıf hazretleri derûni

2) vakfiyye-i ma'mul-bihâlarında mestûr olduğu üzere Mahmiye-i İstanbul'da Atik Sırma Keşhâne yerinde müceddeden bina ü ihyâ buyurdukları mescid-i şerîfe hâlen vaz-ı minber buyurmalarıyla bir mücevvid

3) ve mürettil ve salâh ve takvâyı mükemmel kimesne câmi-i mezburda hatip ve sermahfel olup ba'de edâi'l-hidmet yevmî on beş akçe hitâbet ve üç akçe sermahfellik vazîfesine mutasarrıf

4) ola ve hafaza-i Kur'ân-ı Azîmü'ş-Şân'dan üç nefer hoş elhân kimesneler dahî devirhân olup onların dahî her birine yevmî üçer akçe vazîfe verile ve câmi-i şerîf

5) mezbûrun vaz-ı minber olunmazdan mukaddem ancak iki nefer müezzini olmakla hâlâ hoş-âvâz ve fenn-i te'zînde mümtâz iki nefer müezzin dahî zamm ü ilhâk olunup

6) hidmetlerin edâdan sonra her birine yevmî altışar akçe verile ve yine mûsikî-dân ve müessirü'l-elhân bir kimesne dahî na't-hân olup kezâlik edâ-i hidmetten

7) sonra yevmî üç akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine melîhu'l-edâ ve latîfü's-sedâ bir kimesne dahi muarrif ola ve edeb-i ma'rûf üzere hidmet-i lâzimesini edâdan

8) sonra ol dahî yevmî üç akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve fenn-i kıraat-ı Kur'ân-ı Kerîm ve ilm-i tecvîd-i Furkân-ı Azîme tâmmü'l-vukûf ve turuk-ı rivâyât-ı meşâyihi itkân ile

9) ma'rûf bir mukri-i kâmil dahî şeyhu'l-kurra ta'yîn olunup her haftada iki gün câmi-i şerîf-i mezburda vücûh-i kıraat-i mu'tebereden tâlip olan müteallimîne ikrâ ve ta'lîm eyleyip

Vakıf No: 10-2/2

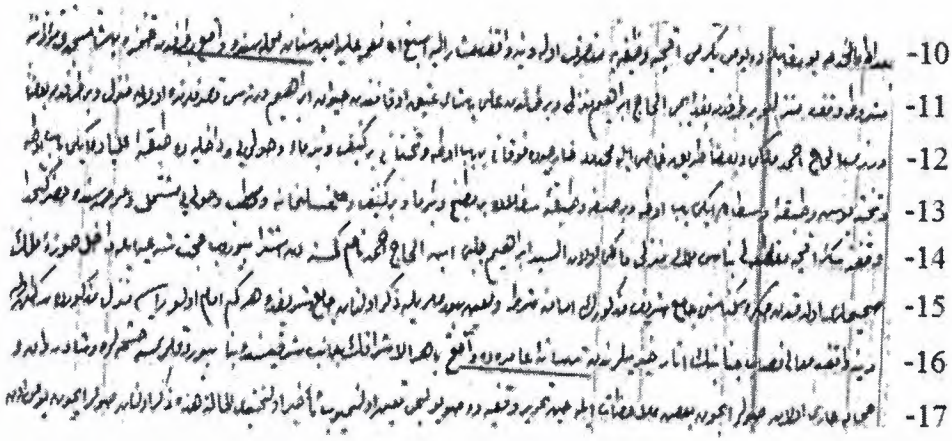

10) ba'de edâ-i'l-hidmet bu mukâbelede yevmî yirmi akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve yine vâkıf-ı müşârun-ileyh -esbeğa'l-lahü ni'amehû aleyh- Emin Sinan Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Hamza Paşa Mescidi müezzinine

11) meşrûta vakf menzili ve bir taraftan Buğdaycı el-Hâcc İbrahim menzili ve bir taraftan Ali Paşa-yı Atîk evkâfından Hân İbrâhim veresesi tasarruflarında olan menzil ve bir taraftan ba'zen

12) derzî el-Hâcc Ahmet mülkü ve ba'zen tarîk-ı hâss ile mahdût hâriciyede fevkânî bir bâb oda ve tahtânî bir kenîf ve bi'r-i mâ' ve havluyi ve dâhiliyede tabaka-i ulyâda iki bab oda

13) ve tahta-pûş ve tabaka-i vüstâda iki bab oda ve bir sofa ve tabaka-i süflâda bir matbah ve bi'r-i mâ' ve bir kenîf ve gasilhâne ve mahtab ve havluyi müştemil ve arsasında hazır Kethüdâ

14) vakfına sekiz akçe mukâtaalı binâsı mülk menzili mâliki olan es-Seyyid İbrahim Çelebi ibn el-Hâcc Ahmet nâm kimesneden iştirâ buyurup hüccet-i şer'ıyye ile dâhil-i havza-i mülk-i

15) sahîhleri olduktan sonra süknâsını câmi-i şerîf-i mezkûrun imâmına şart ve ta'yîn buyurmalarıyla zikrolunan câmi-i şerifte her kim imâm olur ise menzili mezkurda sâkin ola

16) ve yine vâkıf-ı meâl-î nisâb cenâbının âsâr-ı hayriyelerinden Tersâne-i Âmire'de vâki' bâhiru'l-eşrâfın cânib-i şarkiyesinde binâ buyurdukları çeşmelere şadırvan

17) hamama cârî olan sular için bazı mülâhazât ile hîn-i tahrîr-i vakfiyede su yolcu tayîn olunmayıp te'hîr olunmuştu. El-Hâlet-ü hâzihi zikrolunan sular için yevmî on

Vakıf No: 10-2/3

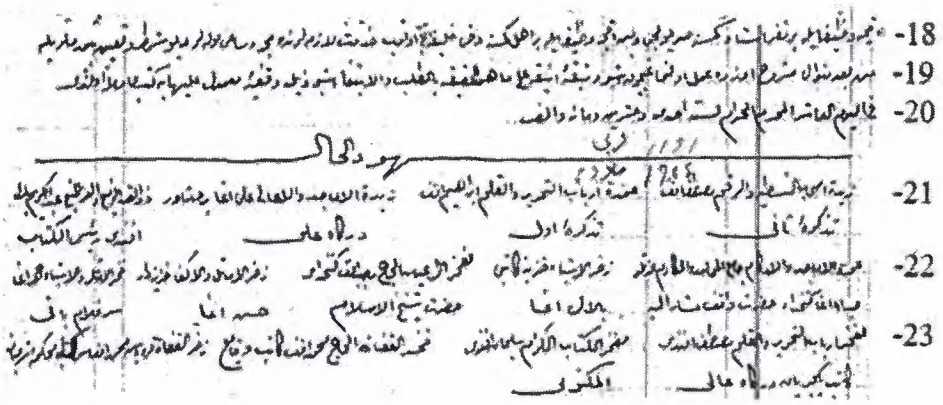

18) akçe vazîfe ile bir nefer üstâd kimesne su yolcu ve beş akçe vazîfe ile bir ehil kimesne dahî halîfe-i âtî olup hidmet-i lâzimelerinde mecd ü sâ'iy olalar diye şart ve ta'yîn buyurmalarıyla

19) min ba'd; minvâl-i meşrûh üzere amel olunmak için iş bu vesika-yi enîka alâ mâhüve'l-hakîka bi't-talep ve'l-ibtiğâ iş bu zeyl-i vakfiye-i ma'mûl-aleyhâya ketb ü imlâ olundu.

20) Fi'l-yevmi'l-âşiri'l-Muharremi'l-Haram li-sene ihdâ ve ışrîn ve mie ve elf. (H.1121- M.1710)

Şühûdü'l Hâl

21) Zübdet-i Ashâbi't-tastîr ve'r-rakam Mustafa Efendi Tezkire-i Sânî, Umdetü'l-erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem İbrahim Efendi Tezkire-i Ûlâ, Zübdetü'l-emâcid ve'l-eâli Ali Ağa Ser-müşâvir-i Dergâh-ı Âli, Zü'l-kadri'r-refî' ve'l-Izzi'l-menba' Abdülkerim Bey Efendi Reîsü'l Küttâb

22) Umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Câmi-i'l-mehâmid ve'l-mekârim İzzetlü Abdullah Ağa Kethüdâ-yi Hazret-i Vâkıf-ı müşârun-ileyh, Zühru'l-eşbâh Hazîne Kâtibi Bilal Ağa, Müfehhiru'l-a'yân el-Hâcc Recep Efendi Kethüdâ-yi Hazret-i Şeyhu'l-islâm, Zühru'l-emâsil ve'l-ekiffâ Hazîne-dâr Hasan Ağa, Fahru'l-emâsil ve'l-eşbâh Ahmet Ağa Ser-ğulâm-ı Bâki,

23) Müfehhir-i Erbâbı't-tahrîr ve'l-kalem Mustafa Efendi Kâtib-i Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âli, Müfehhir-i küttâb-ı Kirâm Süleyman Efendi el-Mektûbî, Fahru'l-kudât el-Hâcc Mehmet Efendi Kâtib-i Vekâyi', Zühru'l-kudât Karabaş Mehmet Efendi Ser-küttâb-i Mahkeme-i Şer'ıyye.

Vakıf No: 10-3/1

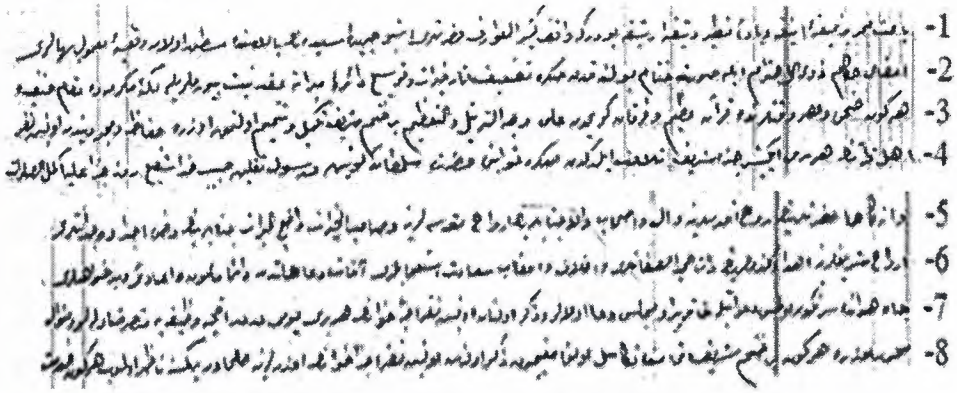

1) Bâis-i tahrîr-i nemîka-i enîka ve bâdi-yi tastîr-i vesika-i reşîka budur ki vâkıf-ı kesîru'l-avârif hazretleri iş bu cerîde-i se'îdenin bâlâsında mestûr olan vakfiye-i ma'mûl-bihâları

2) imzâ-yı hükkâm zevi'l-ihtirâm ile suret-hitâm bulunduktan sonra te'zîf-i âsâr-ı hayrât ve tevsî'-ı dâire-i meberrâta akd-i niyet buyurmalarıyla Mekke-i Mükerreme'de Makâm-ı Hanefiyye'de

3) her gün duhâ ve asr vakitlerinde Kur'ân-ı Azîm ve Furkân-ı Kerîm'den alâ-vechi't-tertîl ve't-ta'zîm bir hatm-i şerîf tekmîl ü tetmîm olunmak üzere huffâz ve mücevvidînden on beş nefer

4) ehl-i kıraatin her biri ikişer cüz-i şerîf tilâvet eyledikten sonra sevâbını Hazret-i Sultân-ı Kevneyn ve Resûl-i Sakaleyn Habîb-i Hüdâ Şefî'-i rûz-i cezâ -aleyhi ekmeli's-salavât

5) ve ezkâha- Hazretlerinin rûh-i akdeslerine ve âl-i ashab-ı vâlâ cenablarının ervâh-ı mukaddeselerine ve sâhibi'l-hayrât vâzı'ı'l-meberrât cenablarının dahî ecdâd ü ceddâtları

6) ervâh-ı şerîflerine ihdâ ve kendilerinin zât-ı hamîdü's-sıfatları ve ahlâf ü a'kâb-ı saadet isti'câbları âfât-ı duâhâttan dâimâ me'mûn ve iâdeyi ve bed-hâhları

7) câh-i hevanda ser-nigûn olmuş da'vâtıyla hâtime-i pîrâ-yi meclis-i dua olalar ve zikrolunan on beş nefer eczâ-hân'ın her biri yevmî dörder akçe vazîfeye mutasarrıf olalar ve minvâl-i

8) muharrer üzere her gün bir hatm-i şerîf itmâmında tekâsül olunmamak için zikrolunan on beş nefer eczâ-hân'ın üzerilerine sulehâdan bir kimesne nâzır olup her gün hidmet-i

Vakıf No: 10-3/2

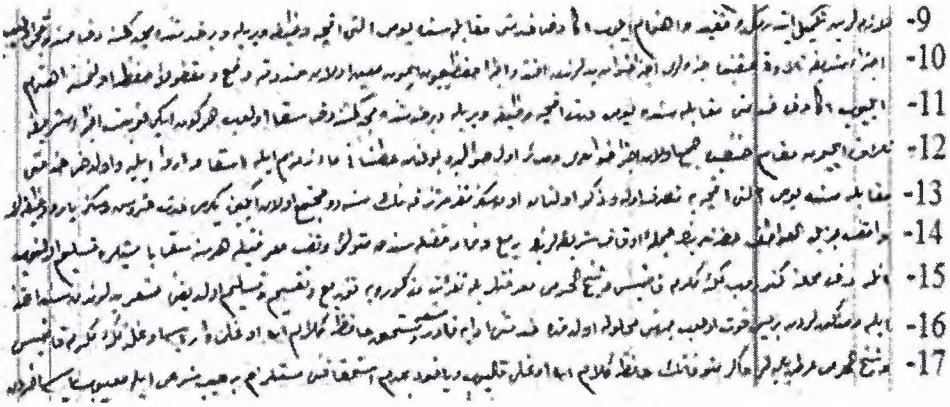

9) lâzimelerin tekmîl ettirmekte takayyüt ve ihtimâm eyleyip ona dahî hidmeti mukâbelesinde yevmî altı akçe vazîfe verile ve bir hidmetinde mecd kimesne dahî sandukacı olup

10) eczâ-i şerîfe tilâveti akabinde cüzleri eczâ-hân yedlerinden ahz ve icrâ-i hıfz içün muayyen olan sanduka vaz'ı ve makfûlen hıfz olunmasına ihtimâm

11) eyleyip ona dahî hidmeti mukâbelesinde yevmî dört akçe vazîfe verile ve bir hidmetinde mecd kimesne dahî saka olup her gün iki nöbet eczâ-i şerîfe

12) tilâveti için Makâm-ı Hanefiyye'de cem' olan eczâ-hânları vesâir ol havâlîde bulunan atşânı mâ-i zemzem ile iskâ ü irvâ eyleye ol dahî hidmet-i

13) mukâbelesinde yevmî altı akçeye mutasarrıf ola ve zikrolunan on sekiz nefer mürtezikanın senede müctemi' olan iki yüz yirmi dört ğuruş ve sekiz para vazifeleri

14) vâkıf-ı cezîli'l-avâtıf hazretlerinin cümle-i evkâf-ı şerîfelerinin rub'u nemâ ve fazlasından mütevellî-yi vakf ma'rifetiyle her sene saka-başılara teslîm olunup

15) onlar dahi mahalline götürüp Mekke-i Mükerreme kadısı ve şeyhu'l-haramı ma'rifetleriyle neferât-ı mezkûreye tevzî u taksîm ve teslîm olduğunu meş'ar-i yedlerinden sened ahz

16) ile mezkurlardan birisi fevt olup ciheti mahlûle olduk da hidmet-i edâya kâdir müste'ad ve müstehak hâfız-ı kelâmüllah oğlu var ise oğluna Mekke-i Mükerreme kadısı

17) ve şeyhu'l-haramı arz eyleyeler ve eğer müteveffânın hâfız-ı kelâmullah oğlu kalmayıp ve yahut bi-adem-i istihkâkını müstelzim bir ayb-ı şer'î ile ma'yûb ise âhardan

Vakıf No: 10-3/3

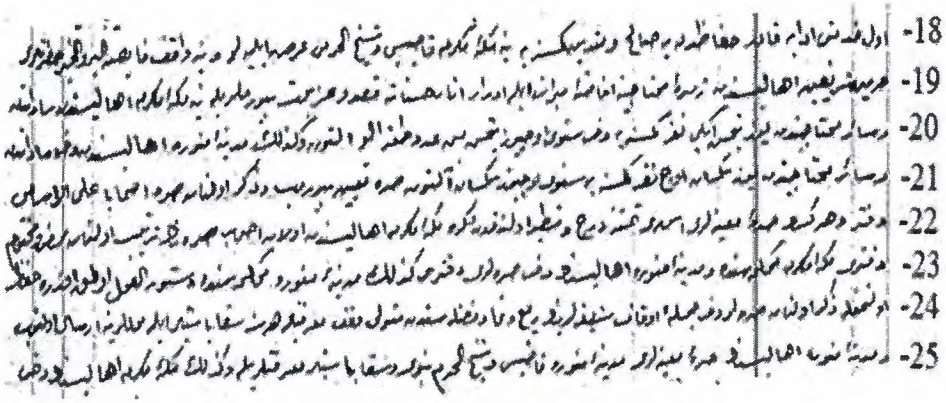

18) ol hidmeti edâya kâdir huffâzdan bir sâlih ve mütedeyyin kimesneye yine Mekke-i Mükerreme kâdısı ve şeyhu'l-haramı arz eyleyeler ve yine vâkıf-ı fâyizü'l-birr ve'l- hayr hazretleri

19) Harameyn-i Şerîfeyn ahâlîsinden zümre-i muhtâcîne ifâza-i meberrât ile idrâr-ı âsâr-ı hasenâta kasd-i azîmet buyurmalarıyla yine Mekke-i Mükerreme ahâlîsinden sâdâtdan

20) vesâir muhtâcînden yüz yetmiş iki nefer kimesneye dahî senevî üç yüz yetmiş beş adet tuğralı altun ve kezâlik Medîne-i Münevvere ahâlîsinden dahî sâdâttan

21) vesâir muhtâcînden yüz seksen üç nefer kimesneye senevî üç yüz seksen altun sıra ta'yîn buyurup ve zikrolunan sıra ashabı ale'l esâmî

22) defter ve herkesin sıra-i muayyeneleri isimleri tahtına derc ü tastîr olunduktan sonra Mekke-i Mükerreme ahâlîsinden olan ashâb-ı sıranın tertip olunan muhzır ve mahtûm

23) defterî Mekke-i Mükerreme mahkemesinde ve Medîne-i Münevvere ahâlîsinin dahî sıraları defteri kezâlik Medîne-i Münevvere mahkemesinde düstûrü'l-amel olmak üzere hıfz

24) olunmakla zikrolunan sıralar dahî cümle-i evkâf-ı şerîfelerinin ribh u nemâ ve fazlasından mütevelli-yi vakf ma'rifetiyle her sene sakâ-başılar ile mahallelerine irsâl olunup

25) ve Medîne-i Münevvere ahâlîsinin sıra-i muayyeneleri Medîne Münevvere kadısı ve şeyhü'l-haram-ı nebevî sakâ-başılar ma'rifetleriyle ve kezâlik Mekke-i Mükerreme ahâlîsinin dahî

Vakıf No: 10-3/4

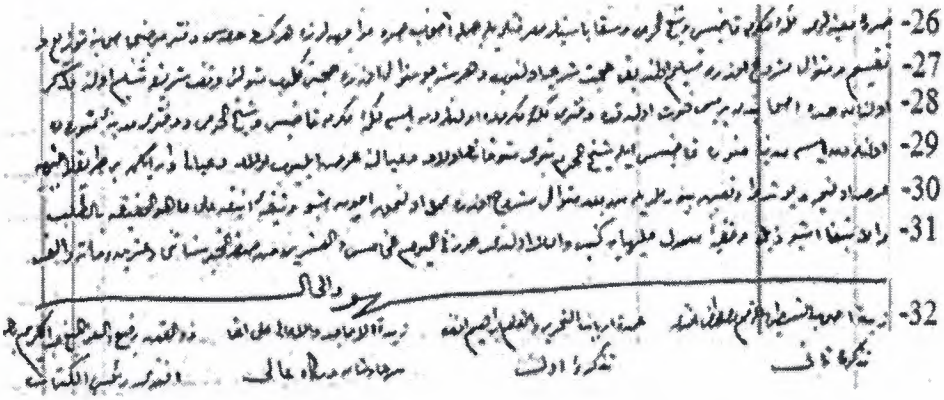

26) sıra-i muayyeneleri Mekke-i Mükerreme kâdısı ve şeyhü'l-haramı ve sakâ-başılar ma'rifetleriyle cümle ashâb-ı sıra müvâcehelerinde herkesin hissesi defter mucibince ashâbına tevzi' u

27) taksîm ve minvâl-i meşrûh üzere teslîm olunduğu hüccet-i şer'ıyye olunup ve her sene bu minvâl üzere hücceti gelip mütevellî-yi vakf-ı şerîfe teslîm oluna ve zikr

28) olunan sıra ashâbından birisi fevt oldukda defter-i Mekke-i Mükerreme'de olanlardan ise Mekke-i Mükerreme kâdısı ve şeyhu'l-haramı ve defter-i Medine-i Münevvere'de

29) olanlardan ise Medine-i Münevvere kadısı ile şeyhü'l-haram-ı nebevî müteveffânın evlâd ü ıyâline arz eyleyip evlâd ü iyâli var iken bir tarîkle ecnebiye

30) arz olunmaya diye şart u ta'yîn buyurmalarıyla min ba'd minvâl-i meşrûh üzere amel olunmak için iş bu vesika-i enîka alâ mâ hüve'l-hakîka bi't-talep

31) ve'l-ibtiğâ iş bu zeyl-i vakfiye-i ma'mûl aleyhâya ketb ü imlâ olundu. Hurrira fi'l- yevmi'l-hâmis ve'l-ışrîn min saferi'l-hayr, sene isneyn ve ışrîn ve mie ve elf. (H.1122- M.1711)

Şühûdü'l Hâl

32) Zübdet-i Ashâbi't-tastîr ve'r-rakam Mustafa Efendi Tezkire-i Sânî, Umdet-i Erbâb-i't-tahrîr ve'l-kalem İbrahim Efendi Tezkire-i Evvel, Zübdetü'l-emâcid ve'l-eâli Ali Ağa Serçâvişân-ı Dergâh-ı Âli, Zü'l-kadri'r-refî' ve'l-Izzi'l-menba' Abdülkerim Efendi Reisü'l-küttab

Vakıf No: 10-3/5

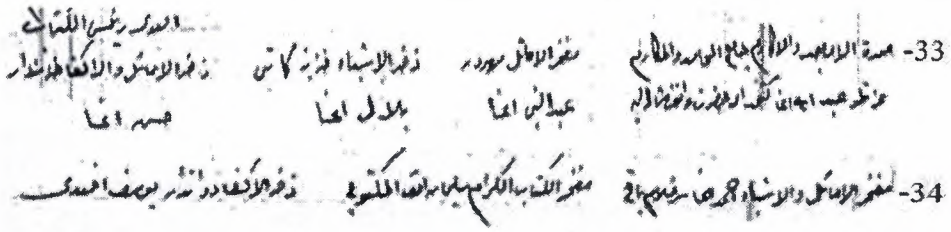

33) Umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Câmii'l-mehâmid ve'l-mekârim İzzetlü Abdullah Ağa Kethüdâ-yı Hazret-i Vâkıf-ı Müşârün İleyh, Müfahhirü'l-emâsil Mühürdâr Abdülbennâ Ağa, Zühru'l-eşbâh Hazîne Kâtibi Bilal Ağa, Zühru'l-Emâsil ve'l-Ekiffâ Hazîne-dâr Hasan Ağa

34) Müfehhiru'l-Emâsil ve'l-Eşbâh Ahmed Ağa Serğulâm-ı Bâki, Müfahhirü'l-Küttâbi'l-Kirâm Süleyman Efendi el-Mektûbî, Zühru'l-ekiffâ Devâtdâr Yusuf Efendi.

Vakfın Sahibi: el-Hâcc Osman Efendi

Vakfın Konusu: Büyût-i adîdeyi müştemil mülk, bahçe, su kuyusu, dolabı, havzı, merası, kütüb-i mu'teberesi, para.

Vakıf No: 11/1

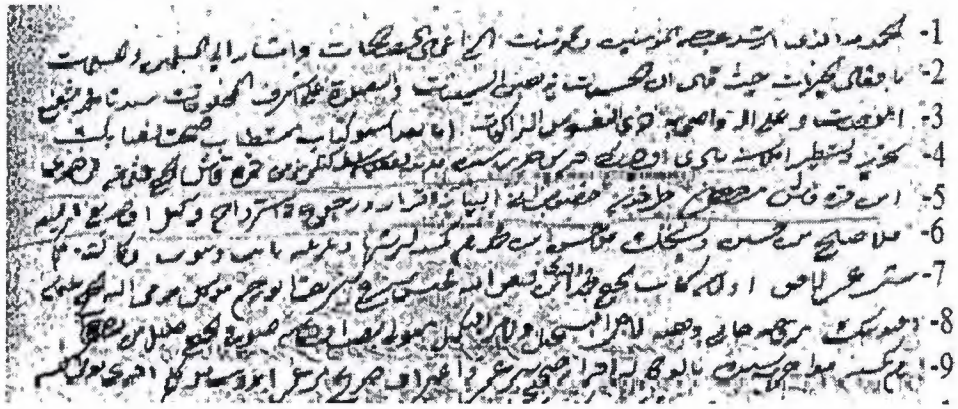

1) El-hamdü li'l-lâhi'l-lezî erşede ibâdehü'l-mü'minîne ve'l-mü'minâti ilâ-a'mâli's-sâlihât ve eşâra ile'l-müslimîne ve'l-müslimât

2) bi-ef'âli'l-hayrâti haysü kâle "İnne'l-hasenâti yüzhibne's-seyyiât"[43] ve's-salâtü ve's -selâmü alâ-eşrefi'l-mahlûkât seyyidinâ Muhammed şefîı'l-

3) mâ'siyât ve alâ-âlihî ve ashâbihî zevi'n-nüfûsi'z-zâkiyât: emmâ-ba'd; iş bu kitâb-ı müstetâb-ı sıhhat-nisâbın

4) tahrîr ve tastîr ü imlâsına bâdi oldur ki Kıbrıs Cezîresi'nde Medîne-i Lefkoşa sâkinlerinden Karakaş el-Hâcc Osman Efendi

5) İbn-i Karakaş Mustafa tarafından husus-ı âti'l-beyânda ikrâr ve rucû' ve istirdâda vekîl olduğu emri'l-yed

6) Molla Salih bin Hüseyin ve... ve Molla Hasan bin Mehmet nâm kimesneler şehâdetleriyle sâbit ve sübût-i vekâletine hükm-i

7) şer'î lâhik olan Kâtip el-Hac Mehmet Efendi İbn Feyzullah meclis-i şer'i şerîf-i enverde müvekkil mûmâ-ileyh el Hâcc Osman

8) Efendi'nin ber-vech-i câbi vakfına li-ecli't-tescîl ve li-emri't-tekmîl mütevellî nasb olunan Sûfî el-Hâcc Halil İbn Ramazan

9) nâm kimesne müvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î edip müvekkilim Efendi mûmâ-ileyh

[43] Kur'an-ı Kerim, Hud, 11/114.

Vakıf No: 11/2

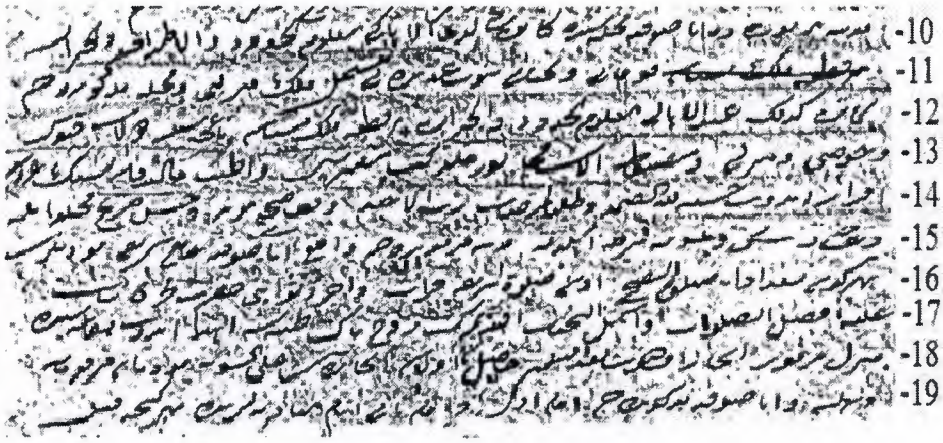

10) medîne-i mezbûrede Ayasofya Mahallesi'nde kâin lede'l-ehâlî ma'lûmü'l-hudût ve'l- etrâf ve'l-cîrân

11) fevkânî ve tahtânî büyût-i adîdeyi müştemil mülk yerini ve mahalle-i mezkûrêde

12) kâin kezâlik ınde'l-ehâlî ma'lûmü'l-hudût ve'l-cirân bir kıt'a mülk-i sipas bahçesiyle dolabı, kuyusu

13) ve havzı ve merası ve mazbûtü'l-esâmi kütüb-i mu'teberesi ve etyab-i malından bin ğuruş

14) ikrâr edip hasbeten li'l-lâhi's-Samed ve taleben li-merzâti'r-Rabbi'l-Ehad vakf-ı sahih-i müebbed ve habs-i sarîh-i muhalled ile

15) vakf ü habs ve şöyle şart eyledim ki medine-i mezbûrede vaki' Ayasofya Cami-i Şerif müezzinleri

16) be her gün mu'tâden ba'de edâ-i salâti's-subh on salavât-ı şerife kıraat ve ecr ü sevâbını Hazret-i Fahr-i Kâinât

17) aleyhi efzalü's-salavât ve ekmelü't-tahiyyât efendimizin ruh-i pâk-i tayyibesine ihdâ edip mukâbelesinde

18) menzil-i mezbûr îcar olunup ba'de't-ta'mîr hâsıl olan icâresi ale's-seviyye müezzinân-ı merkûmâna

19) verile ve Ayasofya-yı Mezkûra'da imâm-ı evvel ve imâm-ı sâni ânâm-i münâvebelerinde be-her gece kable

Vakıf No: 11/3

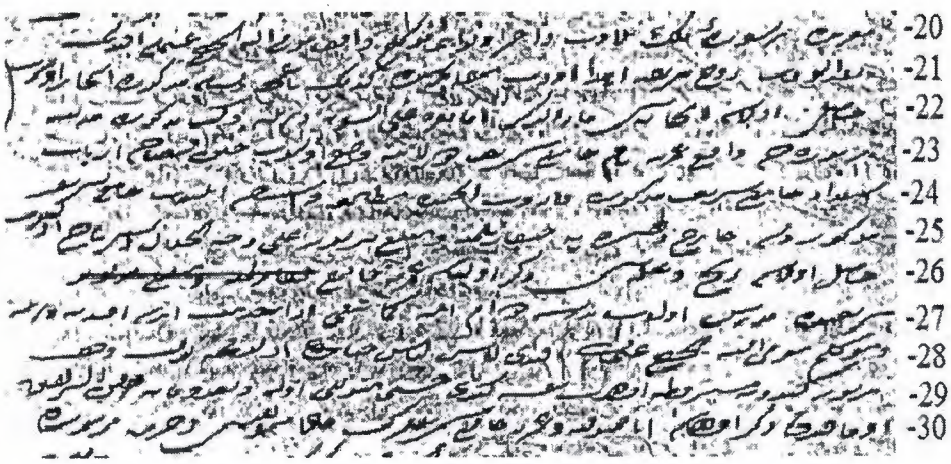

20) müeyyide bir sûre-i mülk tilâvet ve ecr-i sevâbını müvekkilim vâkıf-ı muma-ileyh el-Hacc Osmân Efendi'nin

21) ba'de'l-vefat rûh-i şerîfine ihdâ idüp mukâbelesinde kezâlik bahçe ve bostân-ı mezkûra îcar olunup

22) hâsıl olan icâresi mârrü'z-zikr imamlara ale's-seviyye verile. Kütüb-i mezkûre medîne-i

23) mezbûrede vâki' Ömeriyye nâm cami-i şerif dolabına vaz' olunup hîn-i-iktizâda erbâb-ı

24) isti'dâd câmi-i şerîf-i mezkûre varup içinde mütâla'a ve istinsah eyleyip câmi-i şerîf-i

25) mezkûreden hâriç ve taşraya çıkartılmaya ve meblağ-i mezbûr alâ-vechi'l-helâl istirbâh olunup

26) hâsıl olan ribh ü ğallesi, zikrolunan Ömeriyye Cami-i

27) Şerîf'te müderris olup tedrîsine devâm ile kemâ-yenbeğî edâ-yi hizmet eden Efendi'ye verile.

28) Müvekkilim mumâ-ileyh el-Hâcc Osman Efendi lâbis-i libâs-ı hayat oldukça tevliyeti vakf-ı

29) mezbûr kendine meşrûta olup bi-nefsihî kendi hasbî mütevellî ola ve ba'de-vefâtihî cami-i şerîfin

30) evkâfından zikrolunan Ayasofya ve Ömeriyye Cami-i Şerîfleri'nin hâlâ mütevellîleri Harem-i Mezbûra

Vakıf No: 11/4

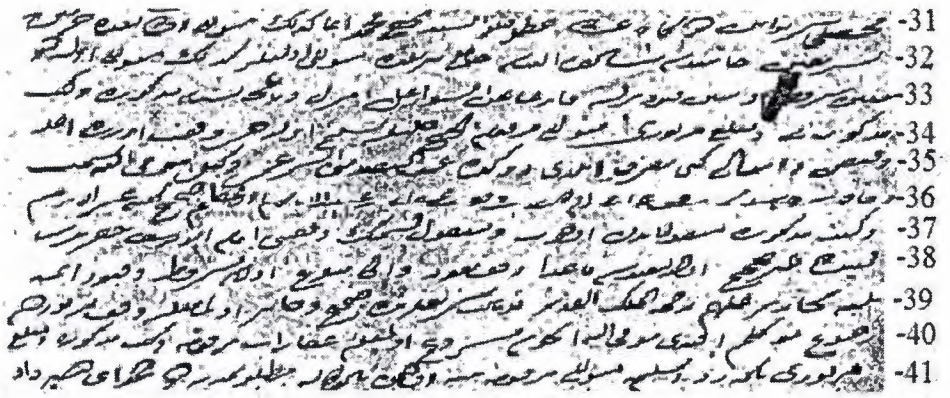

31) muhassılı ser-bevvâbîn-i dergâh-ı âli Utûfetlü es-Seyyid el-Hacc Mehmet Ağa kezâlik mütevellî ola ba'dehû Harameyn-i

32) Şerifeyn cânibinde sâlifü'l-beyân cami-i şerif'te mütevellî olanlar kezâlik mütevellî ola deyu

33) ta'yîn-i şürût ve tebyîn-i kuyût ber-leh fâriğan ani'ş-şevâğıl menzil ve bahçe-i bostan-ı mezkûra ve kütüb-i

34) mezkûreyi ve meblağ-i mezbûru mütevellî-yi merkûm el-Hâcc Halil'e teslîm ol dâhi vakfiyyet üzere ahz ü

35) kabz ve emsâli gibi tasarruf eyledi dedik de ğıbbe't-tasdîk-i şer'î vekîl-i mûmâ-ileyh semt-i

36) vifaktan cânib-i şikâka âzim olup vakf-ı akâr ınde'l-İmâm-ı Azam sahîh lâkin gayri- lâzim

37) ve kütüb-i mezkûra menkûlattan olup ve menkûl kısmın vakfı, İmâm Ebû Yusuf Hazretleri

38) katında gayri sahîh olduğundan mâ-adâ vakf-ı nükûd ve ona müteferri' olan şürût ve kuyût eimme-i

39) sülüsi'n-nehârîr -Aleyhim rahmetü'l-meliki'l-kadr- mezheb-i şerîflerinde sahîh ve câiz olmamakla vakf-ı mezburdan

40) rücu' müvekkilim Efendi mûmâ-ileyh için meşrû olmakla akârât-ı merkûme ve kütüb-i mezkûra ve meblağ-i

41) mezbûru bana redd ü teslîm mütevellî-yi merkûme beyyine olmak bi'l-vekâle matlûbumdur, deyu da'va-yı istirdâd idecek

Vakıf No: 11/5

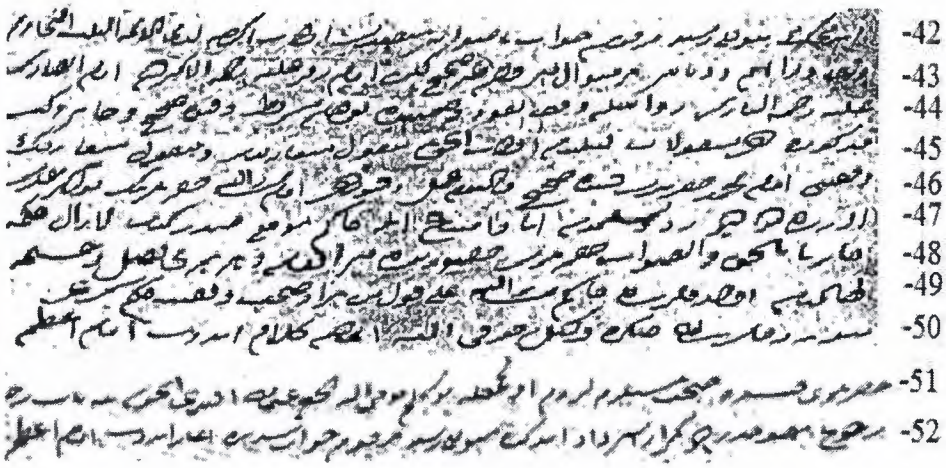

42) mütevellî-yi reşîd-i merkûm cevâb-ı bâ-savâba mütesaddî olup eğerçe lede'l-eimme-i sülüsi'n-nehârîr

43) vakf-ı derâhim ü denânîr ber-minval-i meşrûh gayri sahîh kılıp İmam Züfer -Aleyhi rahmetü'l-meliki'l-ekber-'den İmam-ı Ensâri

44) -Aleyhi rahmetü'l-bâri- revâsil-i vakf-ı nukûd ve zımnında bulunan şurût ve kuyutun sahih ve câiz ve kütüb-i

45) mezkûre her menkûlât kabîlinden olup ancak menkûl müteâriftir ve menkul-i müteârifin

46) vakfıyyeti İmam Muhammed Hazretleri katında sahîh ve'l-yevm amel ve fetvâ dahî İmâm müşarun-ileyh hazretlerinin kavl-i şerifleri

47) üzeredir, deyu redd ü teslimden îbâ ü imtinâ ile hâkim-i mevkı-i sadr-i kitâb -Lâ-zâle hükmühü

48) câriyen bi'l-hakkı ve's-savâb- hazretleri huzurunda müteârifân ve her biri fasl ü hasme

49) tâlibân olduklarında hâkim-i müşârun ileyh alâ kavl-i men-yerâ ve sıhhat-i vakfiyyeti hükm-i şer'î

50) buyurduklarından sonra vekîl-i mûmâ-ileyh itmâm-ı kelâm idüp İmam-ı Azâm

51) Hazretleri katında sıhhati müstelzim-i lüzûm olmamakla müvekkilim mûmâ-ileyh el-Hâcc Osman Efendi için bu babta

52) rücu'u meşrûdur deyu tekrâr istirdâd ettik de mütevellî-yi reşîd-i merkûm cevâb-ı sedîde âğaz idüp İmam A'zam

Vakıf No: 11/6

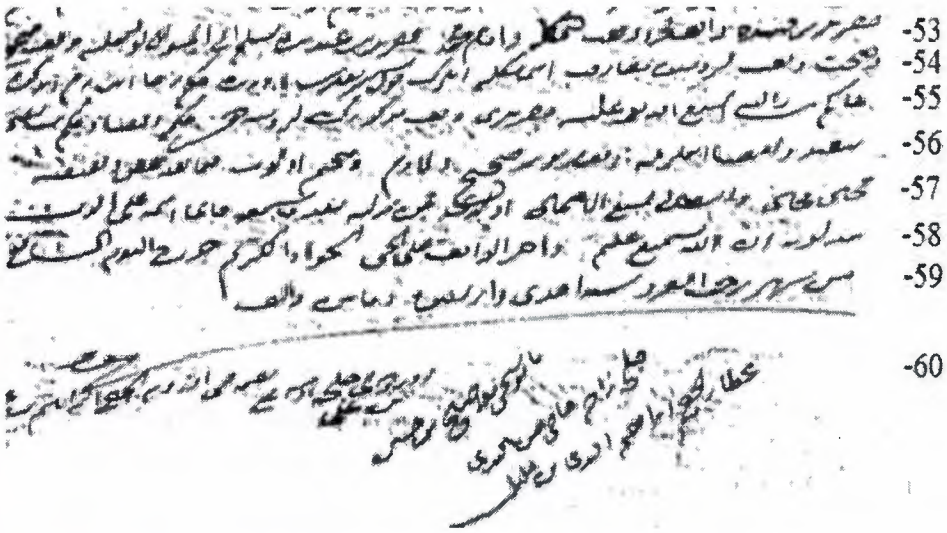

53) Hazretleri katında vâkıfın mücerret "vakfet", dimekle ve İmâm Muhammed Hazretleri ındinde teslîm ile'l-mütevellî olmakla vakıf sahih,

54) sıhhat-i vakfın lüzûmundan müfârakat etmemekle onların kavl-i şerifleri üzere hüküm recâ iderim dedik de

55) hâkim-i müşârun ileyh -Esbeğa'l-lâhü ni'mehû aleyh- hazretleri vakf-ı mezkûrun lüzûmuna dahî hükm-i kazâ ve hükm-i

56) tenfîz-i imzâ etmeleriyle vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım ve mütehattim olup fî-mâ-ba'd nakz-ı nakîzine

57) mecâl-i muhâl ve imkânı mümteniu'l-ihtimâl oldu. "Fe-men beddelehû ba'de-mâ- semiahû fe-innemâ ismühû ale'l-lezîne

58) yübeddilûneh, inne'l-lâhe semîun alîm"[44] ve ecru'l-vâkıf ale'l-hayyi'l-cevâdi'l-kerîm hurrire fi'l-yevmi's-sâbi'

59) min şehri'l-recebi'l-ferd li-sene ihdâ ve erbe'în ve mieteyni ve elf (H.1241/ M.1826).

Şühudü'l Hal

60) Attâr el-Hâcc İbrâhim Efendi bin Halil, Çulha-zâde Hacı Hasan Efendi, Pabuççu Molla Salih bin Hüseyin, Ordulu Hacı Ethem, Ali bin Ali, Basmacı Uzun el Hâcc İbrahim Efendi.

[44] Kuran-ı Kerim, Bakara, 2/181

Vakfın Sahibi: el-Hâcc Ahmet Ağa İbn Receb

Vakfın Konusu: Dükkan

Vakıf No: 12/1

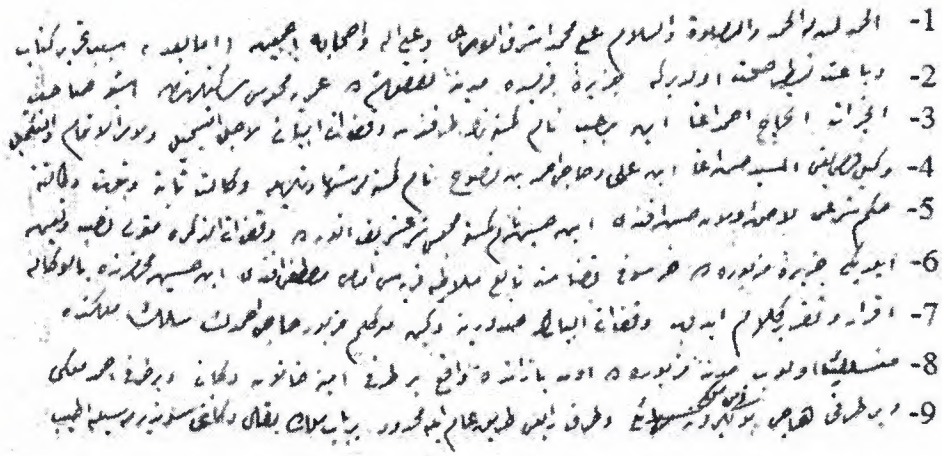

1) El-hamdü li'l-lâh, lehü'l-hamd, ve's-salâtü ve's- selâmü alâ Muhammed eşrefi'l-verâ ve alâ âlihî ve ashâbihî ecmeîn; emmâ ba'd; sebeb-i tahrîr-i kitâb

2) ve bâis-i tasdîr-i sıhhat oldur ki Cezîre-i Kıbrıs'ta, Medine-i Lefkoşa'da Ömeriyye Mahallesi sâkinlerinden iş bu sâhib-i

3) hayrât el-Hâcc Ahmet Ağa İbn Recep nâm kimesnenin tarafından vakf-ı âti'l-beyânı li-ecli't-tescîl ve li-emri'l-itmâm ve't-tekmîl

4) vekîl olduğu es-Seyyid Hasan Ağa ibn-i Ali ve Hacı Ahmet bin Nasuh nâm kimesneler şehâdetleriyle vekâlet-i sâbite ve sübût-i vekâletine

5) hükm-i şer'î lâhik olan Hasan Efendi ibn-i Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde vakf-ı âti'z-zikre mütevellî nasb ve ta'yîn

6) eylediği cezîre-i mezbûrede Hirsofi Kazası'na tâbi' Malatiya Karyesi İmâmı Mustafa Efendi ibn-i Hüseyin mahzerinde bi'l-vekâle

7) ikrâr ve takrîr-i kelâm edip vakf-ı âti'l-beyânın sudûruna değin müvekkilim mezbûr Hâcı Ahmet'in silk-i mülkünde

8) münselik olup medine-i mezburede Un Pazarı'nda vâki' bir tarafı Emine Hâtun dükkanı ve bir tarafı Ahmet mülkü

9) ve bir tarafı ... ... ve tarafı râbi'i tarîk-i âm ile mahdût bir bâb mülk bakkal dükkanını sundurmasıyla etyab-i

Vakıf No: 12/2

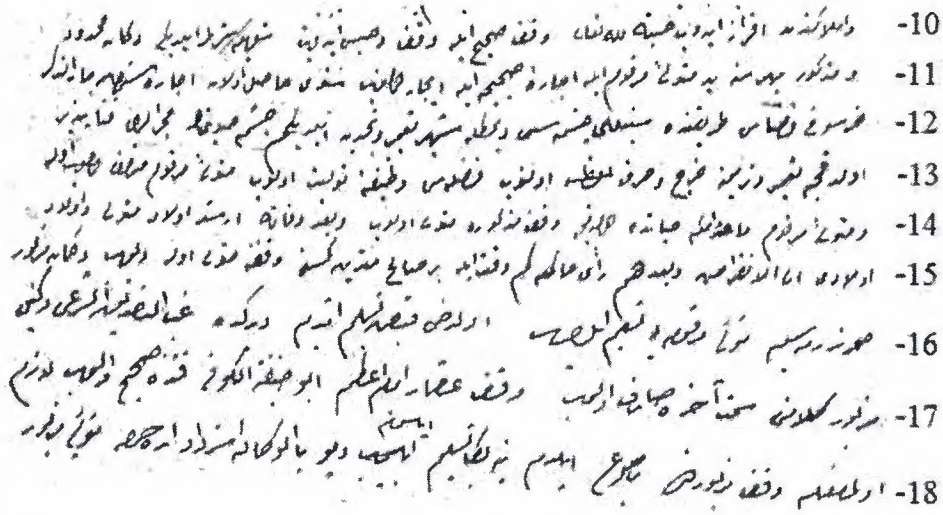

10) emlâkinden ifrâz edip hasbeten li'l-lâhi Teâla vakf-ı sahîh ile vakf ü habs idüp şöyle şart eyledi ki dükkan-ı mahdûd

11) ve mezkûr be-her sene yed-i mütevellî-yi merkûm ile icâre-i sahîha ile îcâr olunup senevî hâsıl olan icâresinden mârru'z-zikr

12) Hirsofi Kazası tarîkında Sünbüllü Çeşmesi dimekle şehîr ta'mîr ve tahdiye eylediğim çeşme suyunun mecrâların fenapezîr

13) oldukça ta'mir ü termîmine harc ü sarf olunup fazlası vazîfe-i tevliyet olup mütevellî-yi merkûm mutasarrıf ola

14) ve mütevelli-yi merkûm madem ki hayatta oldukça vakf-ı mezkûre mütevellî olup ve ba'de-vefâtihî erşed-i evlâd-i mütevellî ve evlâd-ı

15) evlâdı ile'l-inkırâz ve ba'dehüm re'yi hâkim-i vakt ile bir sâlih mütedeyyin kimesne vakfa mütevellî ola deyu dükkân-ı mezkûr

16) sundurmasıyla mütevelli-yi merkûme teslîm edip ol dahî kabz ü tesellüm ettim dedik de ğıbbe't-tasdîk-i şer'î vekîl-i

17) mezkûr kelâmını semt-i âhara sârif olup vakf-ı akâr İmâm-ı A'zam Ebu-hanîfe el-Kûfî katında sahîh olup lâzım

18) olmamakla vakf-ı mezbûrdan rücu' eyledim, yine bana teslim eylesin, deyu bi'l-vekâle istirdâd edecek mütevellî-yi mezbûr

Vakıf No: 12/3

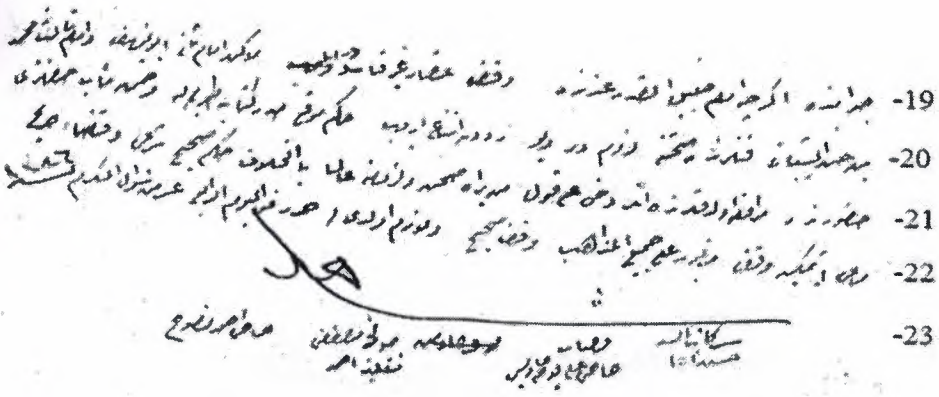

19) cevâbında eğerçe İmâm-ı Celîlü'l-kadr indinde vakf-ı akâr ğayr-i örfidir lâkin İmam-ı Sânî Ebû Yusuf ve İmâm-ı Salis Muhammed

20) bin Hasan eş-Şeybânî katlarında sıhhatine lüzumdur diye reddine imtina idüp hâkim-i mevkı'-i sadr-i kitâb tûba leh ve hüsn-i meâb hazretleri

21) huzurunda mürafa'a olduklarında onlar dahî alâ-kavl-i men-yerâhü sıhhat ve lüzûmuna âlimen bi'l-hilâf hükm-i sahîh-i şer'î ve kazâ-i sarîh-i

22) mer'î etmeyin vakf-ı mezbûr alâ-cemî'ı'l-mezahib vakıf sahih ve lâzım oldu. Hurrire fî-yevmi'r-râbi' aşera min-Şevvâli'l-Mükerrem, li-sene 1286. (H.1286/ M.1870).

Şühûdü'l Hâl

23) Serkâtip es-Seyyid Hasan Ağa, Kasap Hacı Ali, Koca Çavuş, Çulha Mustafa, Nalbant Ahmed, Hacı Ahmet Nasuh.

Vakfın Sahibi: Mehmet bin Mahmut bin Seyyid Ahmet Efendi.

Vakfın Konusu: Çiftlik, mâ-i cârisi ve tut bahçesi, zeytin ağaçları.

Vakıf No: 13/1

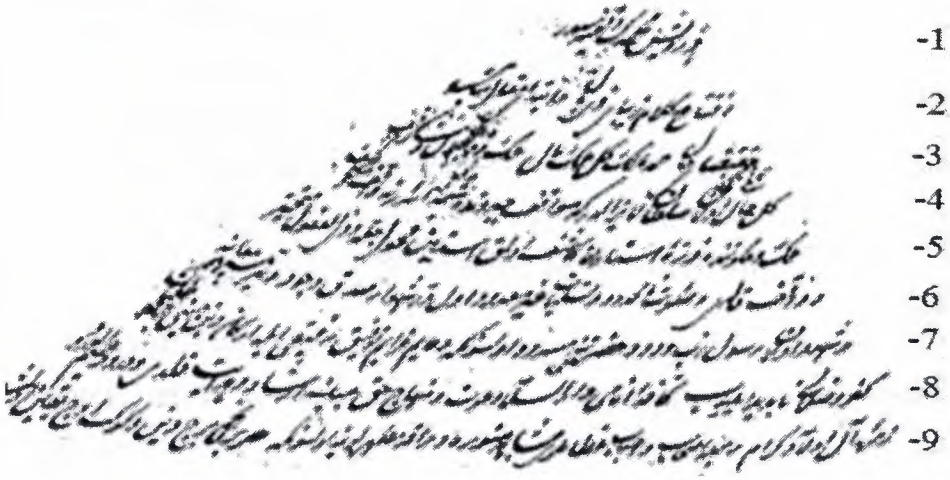

1) Derviş Mehmet'in vakfiyesidir.

2) İftitâh-ı kelâm zî-bây-i zî-bâl, ibtidâ-yi mekâl-i münâsib

3) muktezâ-yi hâl-i hamd, mâlik-i küll-i mülk-i mâl mülk-i zül-celâl ve şükr-i vâkıfı

4) küll-i hâl olan Sultan-ı lâ-yezaldir ki mevâkıf-i ceberutta şimme-i esrarına vâkıf ve mekâşif-i

5) mülk-i melekûtunda zerre-i istârını kâşif olmak isteyen fühûl-i ecille-i zevi'l-ukûl-i mütehayyir

6) ve vâkıf ... ve salât-i nâ-mahdûd ve teslîmât-i ğayr-i ma'dûd ol dürr-i şehvâr-i sıdk ve cûd ve neyyir-i sipehr-i muâyene

7) ve şühûd olan Resûl-i Rabbi'l-vedûd Hazretine mesrûd olsun ki deâyim-i ğarâyim tevfîk-ı refîkî ile erkân-ı dîn-i mübîni yüzîlü'z-zulümât

8) küfr ü dalâlı nâ-pedîd eyleyüp kâffe-i ânâmı dâri's-selâma da'vet ve minhâc-ı hakk-ı mübîne irşâd-i hidâyet kıldı ve dürûd-i amîmü'l-vürûd

9) zümre-i âl-i evlâd-i kirâm ve cümle-i ashâb-ı ve ahbâb-ı izamları meşâhid-i münevvere ve merâkıd-i mütahharalarına olsun ki her biri burc-i dîn ve kevâkib-i evc-i yakîn olmuştur.

Vakıf No: 13/2

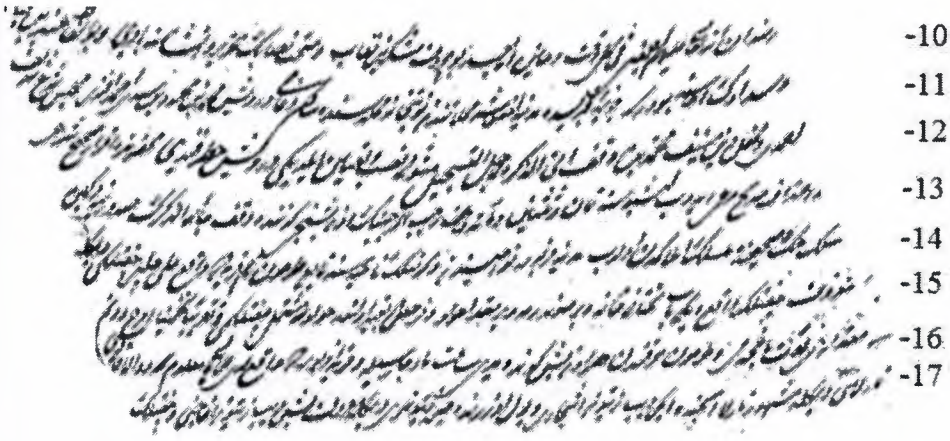

10) -Rıdvânü'l-lâhi teâla aleyhi ecmeîn fî-külli vaktin ve hîn- emmâ ba'd; bu hurûf-i müşgîn-nikâb ve sıhhat-nisâbın tahrîr ü inşâsına bâdi ve bu elfâz-ı anberîn-i kabâb-ü

11) sedâdın imlâsına budur ki Cezîre-i Kıbrıs'ta Medine-i Lefkoşa Mahallâtı'ndan Nevbethâne Mahallesi'nde sâkin Duacı Derviş Mehmet bin Mahmut bin Seyyid Ahmet Efendi meclis-i şer'ı şerîf-i

12) Ahmedî ve mahfel-i dîn-i münîf-i Muhammedî'de vakf-ı âti'z-zikre li-ecli't-tescîl mütevellî nasb ü ta'yîn eylediği Derviş Hızır Efendi mahzerinde ikrâr-ı sahîh-i şer'î

13) ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î idüp iş bu sene-i semânin ve selâsîn ve mietin ve elf Recebi'l-müreccebin on beşinci gününde vakf-ı câiyü'z-zikrin sudûruna değin

14) silk-i mülk-i sahîhinde münselik emlâkimden olup medîne-i mezbûre nevâhîsinden Değirmenlik Nâhiyesi'ne tâbi Tarhun nâm karyede vâki' Ali Çelebi Çiftlik'i dimekle

15) ma'rûf çiftlikte vâki' iki bab tahtânî hâne ve bir sundurma ve bir miktar havlu ve fırahtı ta'bîr olunur havludan müştemil çiftliğimi ve takrîben tahmînen üç dönüm

16) miktarı tut bahçesi Tarhun Harkı'ndan her on beş günde yedi saat mâ-i cârisiyle ve karye-i mezbûrede vâki' lede'l-ehâlî ma'lûmü'l-hudût Alagadışi

17) Tarlası dimekle meşhûr tarla içinde iki dip zeytun eşcârı yol üzerinde Sıra Zeytunları dimekle ma'rûf beş dip zeytun ağacını ve çiftlik-i

Vakıf No: 13/3

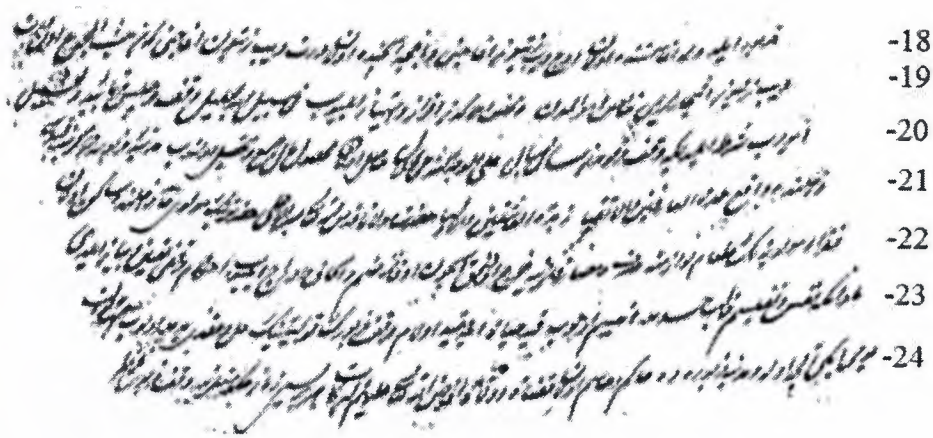

18) mezbûr ile Veli Ağa Semti'nde olan üç dip zeytun ağacını ve bahçe içinde olan dört dip zeytun ağacını ki min-haysü'l-mecmû' on dört

19) dip zeytun eşcarlarımı hâlis-i emvalimden, mahz-ı emlâkimden ifrâz-ü imtiyâz eyleyip fî-sebîli'l-lâhi'l-celîl vakf ü habs ve te'bîd ü tesbîl

20) idüp şart eyledim ki vakf-ı merkumdan sâl-besâl alâ-vechi'ş-şer'ıyyü'l-helâl hâsıl olan mahsûlü'l-mâl, cem'-i tahsîl olunup medîne-i mezbûrede Girne Kapusi

21) dâhilinde vâki' umdetü'l-ârifîn ve'l-etkıyâ zübdetü'l-âşikîn ve'l-evliyâ Hazreti Mevlânâ -Kaddesa'l-lahü teâla sırrehû'l-a'lâ- hazretlerinin mevlevî-hâne dâhilinde sâkin olan

22) fukarâ-i mevleviyenin ta'âm ü levâzımına sarf ve mesâriflerine harcolunmak içün evkâfına zamm ü ilhâk-ı idrâc eyleyüp ahkâm-ı vakfı ta'yîn ve beyân eyledi.

23) Mâdem ki nefs-i nefîsem kalb-i cesedimle enîsim olup kayd-ı hayat ile mukayyed olan vakf-ı mezbûrun tevliyetinin hall-i akdi yed'imde olup cihet-i tevliyet

24) yevmî iki akçe ola, ve medîne-i mezbûre'de hâkim ve hâsim olan kudât ve vülât Efâza'l-lâhü teâla aleyhim berekâtüh her birisi zamân-ı hükümetlerinde vakf-ı mezbûra nâzır

Vakıf No: 13/4

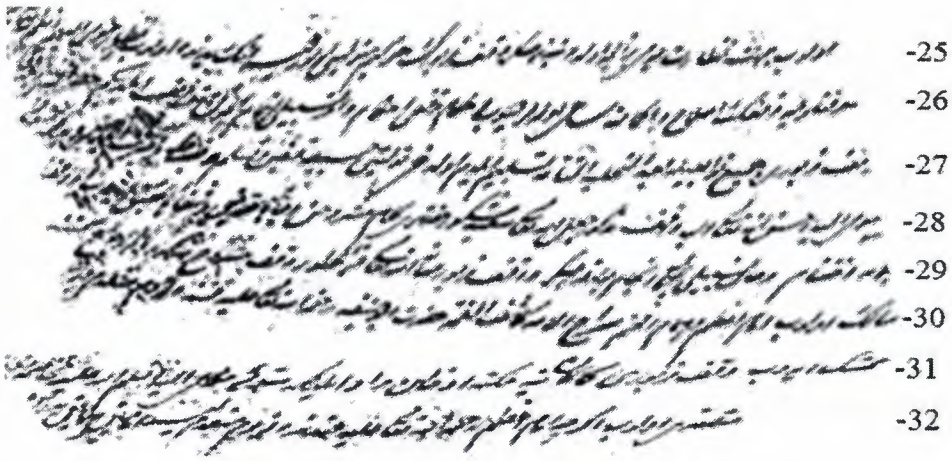

25) olup cihet-i nezâret yevmî bir akçe ola ve benden sonra vakf-ı mezbûrun her kim mütevellîsi olursa, onun yed'inde olup nezzâr-ı mûmâ-ileyhim -En'ame'l-lâhü aleyhim-

26) ma'rifetleriyle vakfın ıslah ve ikmâline sâ'iy olalar deyup ahkâm-ı vakfı ihkâm ve emr-i tesbîl-i itmâm içün mütevellî nasb eylediğim Hızır Efendi

27) vakf-ı mezbûri cemî'-ı tevâbi'ıyle ba'de't-tahliye-i tâmm teslîm eyledim. Ol dahi tevliyeti hasebiyle kabz u tesellüm ve zabt u tasarruf eyledim dedik de mütevelli-yi

28) mûmâ-ileyh -Ahsena'l-lâhü Teâla ileyh- vâkıf-ı mezkûr -Ceale'l-lâhü teâla sa'yehû'l-meşkûr- hazretleri kelâm-ı meşrûhun vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk idüp emr-i vakf-ı

29) tamâma ihtitâm ve hâl-i tesbîl-i kemâl-i encâm bulduktan sonra vâkıf-ı mezbûr -Sânehü'l-lâhü teâla ani'l-hutûr- vakf-ı meşrûh-ı mezkûr ve bi-rucû'ı semtine

30) sâlik olup İmâm-ı A'zam ve Hümâm-ı Efham Sirâcü'l-ümmet ve Kâşifü'l-ğumme Hazret-i Ebû-hanife -Rahmetü'l-lâhi Teâla aleyh- katında "lüzumi mün'adimdir"

31) temessük idüp vakf-ı mezbûru kemâ-kân yine mülküne idhâlini murad eylediği mütevelli-yi mûmâ-ileyh - En'ame'l-lâhü aleyh- muhâsemeye

32) mütesaddî olup eğerçe İmam A'zam -Rahmetü'l-lâhi teâla aleyh- indinde lüzumu mün'adim ise İmâmeyn-i Bedreyn-i

Vakıf No: 13/5

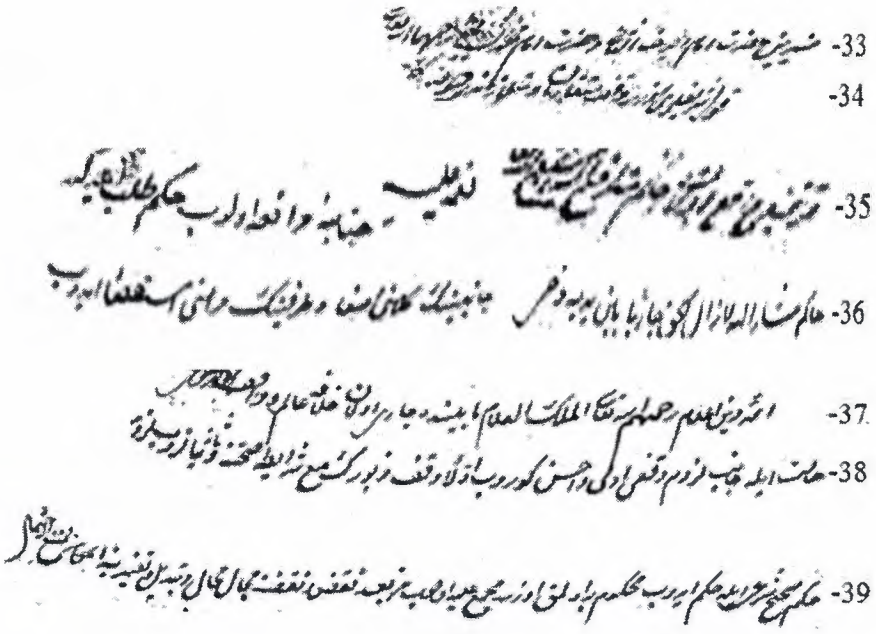

33) Münîreyn Hazreti İmâm Ebû Yusuf-i Sânî ve Hazreti İmam Muhammed-i Şeybânî -Rahimehüma'l-lâhü Teâla-

34) kavl-i şerifleri üzere vakf-ı mütekâribân-ı zamandır, deyu

35) tevkî'i vâki' olan hâkim-i müterâfi'u'l-yed -Esbeğa'l-lâhü teâla ni'mehû aleyh- cenâbına mürâfa'a olup hüküm talep eyledik de

36) hâkim-i müşârun ileyh -Lâ-zâle'l-hakku câriyen beyne-yedeyh- dahî cenâbının kelâmını asfâ ve tarafının merâmını istiksâ idüp

37) Eimme-i Dîn-i A'lâm -Rahimehümü'l-lâhü Teâla el-Melikü'l-Allâm- mâ-beyninde cârî olan hilâfa âlim ve vâkıf olanları

38) hâlet ile cânib-i lüzum-i vakfı evlâ ve ahsen görüp evvelen vakf-ı mezbûrun mea-şerâyit-i sıhhatine ve sâniyen lüzum-i müstelzimine

39) hükm-i sahîh-i şer'î ile hüküm idüp mahkûmün-bih olmak üzere mücme' aleyh olup min-ba'd nakz-i nakzine mecâl-i muhâl oldu, ve tebdil-i tağyîrine imkân mümteni'u'l-ihtimâl

Vakıf No: 13/6

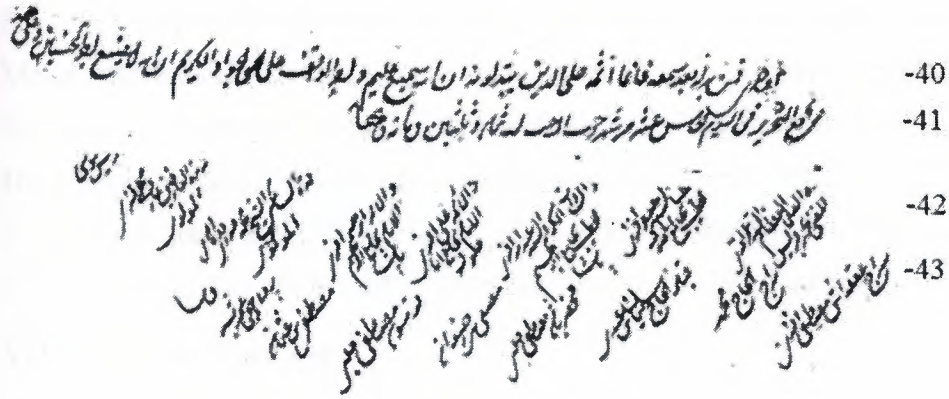

40) oldu. "Fe-men beddelehü ba'de-mâ semi'ahü fe-innemâ ismühû ale'l-lezîne yübeddilûneh. İnne'l-lâhe semî'un alîm"[45] ve'l-vâkıfu ale'l-hayyi'l-cevâdi'l-kerîm, inne'l-lâhe lâ-yüdî'u ecra'l-muhsinîn ve alâ hâza

41) vaka'a tahrîr fi'l-yevmi'l-hâmis aşera min-şehri'l-Recebi'l-Müreccep li-sene semânin ve selâsîn ve mietin ve elf. (H.1138/ M.1726)

Şühûdü'l Hâl

42) Umdetü'l-ulemai'l-izâm es-Seyyid Ömer Efendi el Müftî bi-Cezire-i Kıbrıs, Fahru'l-huteba es-Seyyid Ca'fer Efendi, el-Hatîb li-Câmi-i Ayasofya, Fahru's-saadat-ı Kiram es-Seyyid Abdullah Efendi, el-Hatib li-Cami-i İbrahim Paşa, Fahru'l-eimme Ali Efendi el-İmam li-Câmi-i Ayasofya, Fahru'l-eimme İbrahim Efendi el-İmam li-câmi-i İbrahim Paşa, Umdetü'l-mesâkîn eş-Şeyh Mehmet Sadri-zâde el-Mevlevî, Kıdvetü'l-ârifîn Ârif Mehmet Efendi el-Mevlevî, Derviş Musa

43) Serrac Akıl-dâş Mustafa Efendi, Serrac el-Hâcc Mehmet, el-Hâcc Süleyman Abdî, Muhzırbaşı Mustafa Çelebi, Mustafa bin Rıdvan, Mustafa Çelebi, Mustafa bin Osman, Pervâneci Ömer Beşe.

---

[45] Kuran-ı Kerim, Bakara; 2/181

Vakfın Sahibi: Şerâibzâde el-Hacc Osman Ağa, Bafî el-Hacc Hüseyin Efendi, el-Hacc Cengizzade el-Hacc Osman Efendi, ... İmâmı Hacı Mehmet Efendi ibn Nasûh, Molla Süleymân ibn Debbağ, Hacı Hasan, Mehmet ibn Serrâc Ali, el-Hacc Halil ibn Ramazan ve Kolukesik Tüccar el-Hacc Mehmet, Muhzırağası Mehmet Ağa, Attar el-Hacc İbrahim Efendi, Basmacı Bahçecioğlu Hüseyin, Osman Ağa ibn Mustafa Ağa, Lefkî Tüccar Hacı Salih, Lefkî Tüccar el-Hacc Emin Ağa, Şalvarlı Debbağ el-Hacc Osman, Debbağ Ğavvâs Mustafa, Yenağerili Tüccar el-Hacc İbrâhim

Vakfın Konusu: Para Vakfı

Vakıf No: 14/1

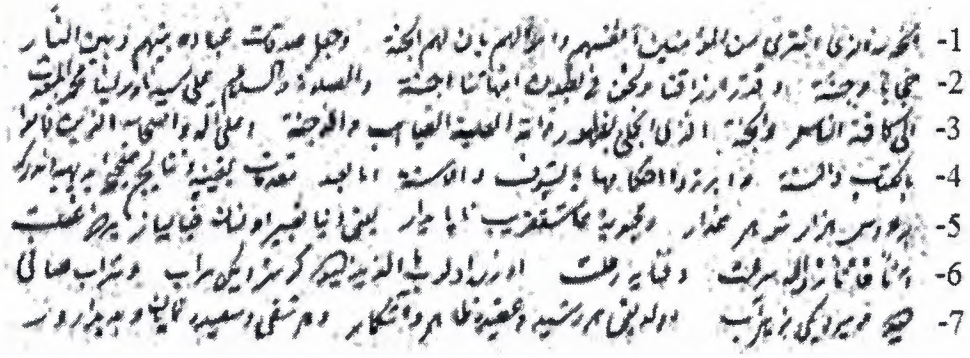

1) El-hamdü li'l-lâhi'l-lezî "işterâ mine'l-mü'minîne enfüsehüm ve emvâlehüm bi-enne lehümü'l-cennet ve ceale sadakâti ibâdehû beynehüm ve beyne'n-nâri

2) hicâben ve cünne ve kaddera erzâkena ve seccene fî-bütûni ümmehâtinâ ecinne", ve's-salâtü ve's-selâmü alâ-seyyidinâ ve mevlânâ Muhammedi'l-meb'ûs

3) ilâ-kâffeti'n-nâsi ve'l-cinneh ellezî incelâ bi-zuhûri zâtihi'l-ılliyyeti'l-ğayâibi ve'l- ecinneh ve alâ-âlihî ve ashâbihi'l-lezîne kâmû

4) bi'l-kitâbi ve's-sünne ve ebrezû ahkâmeha bi's-süyûfi ve'l-esinne. Emmâ ba'd: mukaddemâti yakîniyye ve netâyic-i sahîha-yi bedîhiyyedendir ki

5) bu arûs-i hezar şevher-i ğaddâr ve mahbube-i âşık-ferîb-i nâ-pâyidâr ya'nî dünya ta'bir olunan hayal-bâz bir de ğaflet-i

6) ânen fe-ânen zevâle sür'at ve fenâya rıhlet üzere olup mâ-i lezîz deyu gösterdiği serâp ve şarâb-ı sâfî

7) deyu verdiği zehr-âb olduğu her reşît ve akîde zâhir ü âşikâr ve her şakî ve saîde nümâyân ve pedîdârdır.

Vakıf No: 14/2

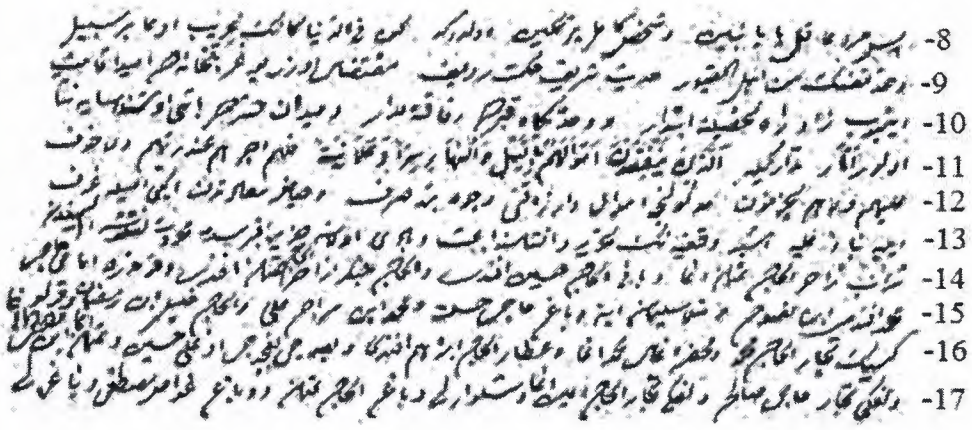

8) Pes merd-i âkıl pâyan-bîn ve şahs-ı kâmil-i pür temkîn ol'dur ki " kün fî'd-dünyâ ke- enneke ğarîbün ev âbiru-sebîlin

9) ve-ud nefseke min-ehli'l-kubûr"[46] hadîs-i şerîf, hikmet-i redîf muktezâsı üzere bu ğurbet-hânede ümîd-i ikâmet

10) etmeyip zâd-râh tahsîline ibtidâr ve vahdet-gâh-ı kabirde refâkat-medâr ve meydân-ı haşirde bâşı üstünde sâye-nisâr

11) olur âsâr tedârikiyle "ellezîne yünfikûne emvâlehüm bi'l-leyli ve'n-nehâr sirran ve alâniyeten felehüm ecruhüm ınde-rabbihim

12) ve lâ-havfün aleyhim ve lâ-hüm yahzenûn"[47] medlûlünce emvâl ü erzâkını vücûh-i pür sarf ve hıyâz-ı saadetten iki eliyle ğurf-

13) eyleye binâen aleyh iş bu vakfiyenin tahrîr ü inşâsına bâis ü bâdî olan Cezîre-i Kıbrıs'ta Mahrûse-i Lefkoşa ahâlîsinden

14) Şerâibzâde el-Hacc Osman Ağa ve Bafî el-Hacc Hüseyin Efendi ve el-Hacc Cengizzade el-Hacc Osman Efendi ve... İmâmı Hacı

15) Mehmet Efendi ibn Nasûh ve Molla Süleymân ibn Debbağ Hacı Hasan ve Mehmet ibn Serrâc Ali ve el-Hacc Halil ibn Ramazan ve Kolu-

16) kesik Tüccar el-Hacc Mehmet ve Muhzırağası Mehmet Ağa ve Attar el-Hacc İbrahim Efendi ve Basmacı Bahçecioğlu Hüseyin ve Osman Ağa ibn Mustafa Ağa

17) ve Lefkî Tüccar Hacı Salih ve Lefkî Tüccar el-Hacc Emin Ağa ve Şalvarlı Debbağ el-Hacc Osman ve Debbağ Ğavvâs Mustafa ve

---

[46] Muhammet b. İsa et-Tirmizi, es-Sünen, İstanbul, 1991, Zühd, 25, c. IV, s. 567.
[47] Kur'an-ı Kerim, Bakara, 2/ 261

Vakıf No: 14/3

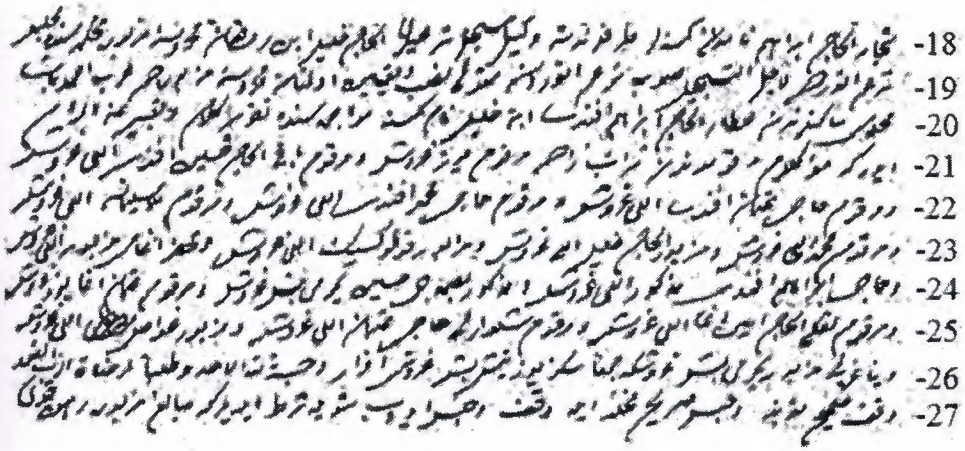

18) Yenağerili Tüccar el-Hacc İbrâhim nâmân kimesneler taraflarından vekîl-i müseccel-i şer'îleri el-Hacc Halil ibn Ramazan mahrûse-i mezbûre mahkemesinde meclîs-i

19) şer'ı enverde li-ecli't-tescîl savb-ı şer'-ı enverden mütevellî nasb ü ta'yîn olunan mahrûse-i mezbûrede Arap Ahmet Paşa

20) Mahallesi sakinlerinden Attar el-Hacc İbrahim Efendi ibn Halil nâm kimesne müvâcehesinde takrîr-i kelâm ve ta'bîr ani'l-merâm

21) ederek müvekkillerim merkûmûndan Şeraibzâde Merkûm yüz guruş ve merkûm Bafî el-Hacc Hüseyin Efendi elli ğuruş,

22) ve merkûm Hacı Osman Efendi elli ğuruş, ve merkûm Hacı Mehmet Efendi elli ğuruş, ve merkûm Molla Süleyman elli ğuruş

23) ve merkûm Mehmet elli ğuruş, ve mezbûr el-Hacc Halil elli ğuruş ve mezbûr Kolukesik elli ğuruş

24) ve Hacı İbrahim Efendi mezkûr elli ğuruş ve mezkûr Basmacı Hacı Hüseyin yirmi beş ğuruş ve merkûm Osman Ağa yüz ğuruş

25) ve merkûm Lefkî Hacı Emin Ağa elli ğuruş ve merkûm Şalvarlı Hacı Osman elli ğuruş ve mezbûr Ğavvas Mustafa elli ğuruş

26) ve Yanağerî mezbûr yirmi beş ğuruşun cem'an sekiz yüz yetmiş beş ğuruş ifraz ve hasbeten li'l-lâhi'l-ehad ve taleben li-merzâti'r-Rabbi's-Samed

27) vakf-ı sahîh-i müebbed ve habs-i sarîh-i muhalled ile vakf ü habs idüp şöyle şart eyledi ki mebâliğ-i mezbûr rehn-i kavî

Vakıf No: 14/4

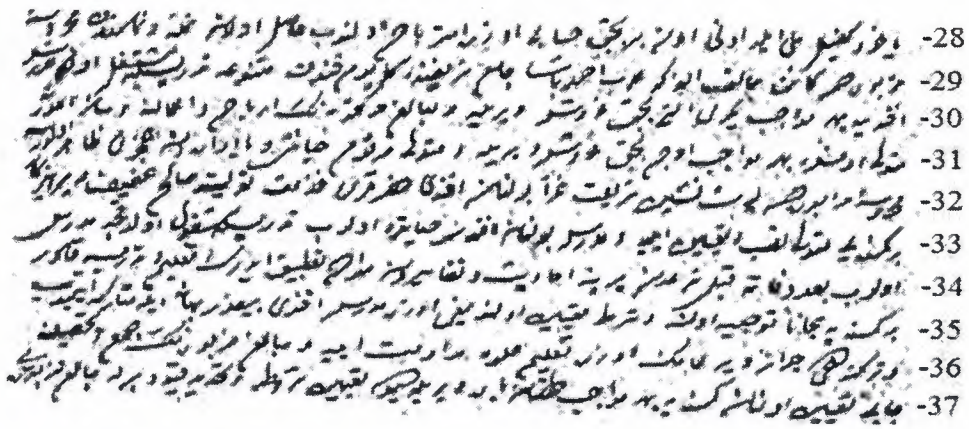

28) yâhut kefîl-i millî ile onu on bir buçuk hesâbı üzere istirbâh olunup hâsıl olan ğalle ve nemâsından mahrûse-i

29) mezbûrda kâin sâlifü'z-zikr Arap Ahmet Paşa Camii Şerîfi'nde külle yevm fünûn-i mütenevvia tedrîsiyle müşteğıl olan Müderris

30) Efendi beher-mevâcib yirmi altı buçuk ğuruş verile ve mebâliğ-i merkûmun erbâh ve a'mâline ve sâir-i umûra

31) mütevellî olanlara ber-mevâcib üç buçuk ğuruş verile ve mütevelli-yi merkûm hiyâneti veya idaresinde aczi zâhir olursa

32) mahrûse-i mezbûrede postnişîn-i şeriat-i ğarrâ bulunan Efendi Hazretleri hidmet-i tevliyete sâlih-i afîf ve perhiz-kâr

33) bir kimesneyi mütevellî nasb ü ta'yîn eyleye ve müderris bulunan Efendi hayatta olup tedrisle meşğûl oldukça müderris

34) olup ba'de-vefâtihi kıbel-i şer'îden yerine ehâdîs ve tefâsirden mevâdda tatbîk ederek ta'lîm ü tedrîse kâdir

35) bir kimesneye meccânen tevcîh oluna ve şart-ı ta'yîn olunduğu üzere Müderris Efendi bî-özr-i bahane ile mütârike etmeyüp

36) ve terkine dahî cevaz verilmemek üzere ta'lîm-i ulûma müdâvemet eyleye ve mebâliğ-i mezbûrun cem ve tahsîline

37) câbî ta'yîn olunan kimesneye beher-mevâcib doksan para verile deyu ta'yîn-i şürût ve tahdîd-i kuyût ber-leh mebâliğ-i mezbûru

Vakıf No: 14/5

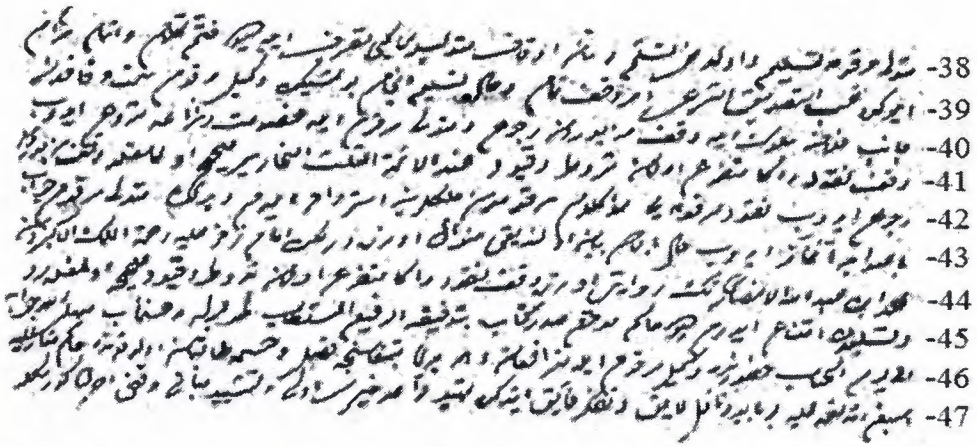

38) mütevellî-yi merkûma teslîm ol dahi tesellüm ve sair evkâf mütevellîleri gibi tasarruf eyleye deyu hatm-i kelâm ve itmâm-ı merâm

39) eyledik de ğıbbe't-tasdîk-i şer'î emr-i vakf-ı tâm ve hâl-i teslîm-i encâm bulmuş iken vekîl-i merkûm semt-i vifaktan

40) cânib-i hilâfa sülûk ile vakf-ı mezburdan rucu' ve mütevelli-yi merkûm ile husûmet ve nizâya şüru' idüp

41) vakf-ı nükûd ve ona müteferri' olan şürût ve kuyût ınde'l-eimme-i sülüs-i nehârîr sahîh olmamakla vakf-ı mezburdan

42) rucu' idüp nükûd-ı merkûmeyi müvekkillerim merkûmûn mülklerine istirdâd eyledim dedikde mütevelli-yi merkûm cevâb-ı

43) bâ-savâba âğâz idüp hâl, bâlâda beyân olunduğu minvâl üzerinedir lakin İmam Züfer -aleyhi rahmetü'l-meliki'l-ekber-'den

44) Muhammed bin Abdullah el-Ensarî'nin rivâyeti üzerine vakf-ı nukûd ve ona müteferri' olunan şürût ve kuyûd sahîh olmakla redd ü

45) teslîmden imtinâ ederim' deyu hâkim-i mevkı-i sadr-i kitâb bi-tevfîkı'r-refîı'l-müstetâb -tûbâ leh ve hüsn-i meâb sehhele'l-lâhü cevâbehû

46) ilâ yevmi'l-hisâb- huzûrunda vekîl-i merkûm ile müterâfiân ve her biri mübteğâsınca fasl ü hasme tâlibân olduklarında hâkim-i müşârun-ileyh

47) -Esbeğa'l-lahü ni'mehû aleyh- bu babta teemmül-i lâyık ve tefekkür-i fâyik ettikde temhîd-i kavâid-i hayr-i ûlâ ve teşyîd-i mebâni-yi vakf-ı uhrâ görmekle

Vakıf No: 14/6

48) tarafeynin kelâmına nazar ve mübtıl-i hayr olmaktan hazer edip âlimen bi'l-hilâf beyne'l-eimmeti'l-eslâf ve mürâ'ıyen bi-cemî'ı mâ-lâ-büdde

49) minhü fi'l-hükmi bi'l-ittifâk alâ-re'y-i men-yerâhü mine'l-müctehidîn nükûd-i merkûmenin vakfiyetinin sıhhatine ve şürût-i mezkûrenin

50) cevâzına vekil-i merkûm huzurunda hüküm edecek vekîl-i merkûm inân-ı kelâmını semt-i âhara atf idüp eğerçe hâl

51) ber-vech-i makâl hükm-i hâkim ile sıhhat buldu lâkin İmam A'zam ve Hümâm-ı Efham Ebû Hanife el-Kûfî -Âmelehü'l-lahü Teâla bi-lutfihî'l-celî ve'l-hafî-

52) katında sıhhat-i lüzûm-i müstelzim olmamakla vakf-ı mezbûr lâzım değildir deyu fi'l-cümle istirdâd edecek mütevellî-yi

53) mezkûr cevâb-ı bâ-savâba mütesaddî olup eğerçe Ebû Hanife Kûfî -Aleyhi Rahmet-i Rabbihi'l-beriyye- hazretlerinin katında

54) hâli zikrolunan minvâl üzeredir, lâkin İmam-ı Sânî Hazreti Yakup Ebu-yusuf er-Rabbanî mezheb-i hatirlerinde

55) vâkıfın mücerret "vakfet" kavliyle sahîh ve lâzım ve sıhhat-i lüzûmi müstelzim olup ve İmâm-ı Samedânî Muhammed bin Hasan eş-Şeybânî

56) Hazretlerinin re'yi münîrlerinde teslîm ile'l-mütevellî ve zikr-i te'bîd ile vakfa lüzûm ârız olmakla alâ-re'yihime's-sedîd

57) vakf-ı mezbûrun lüzûmuna dahî hüküm olunmak matlûbumdur, dedik de hâkim-i müşârun ileyh lâ-zâle müşârun-ileyh İmâmeyn-i Hümâmeyn Şemseyn-i

Vakıf No: 14/7

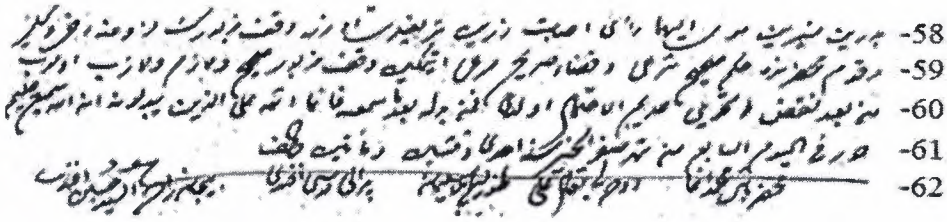

58) Bedreyn-i Münîreyn mûmâ-ileyhimâ re'y-i isâbet-i rezîn-i şerifleri üzere vakf-ı mezbûrun lüzûmuna dahî vekîl-i

59) merkûm mahzerinde hükm-i sahîh-i şer'î ve kazâ-i sarîh-i mer'î itmeğin vakf-ı mezbûr sahîh ve lâzım ve lâzib olup

60) min-ba'd nakz ü tahvîli adîmü'l-ihtimâl oldu. "Fe-men-beddelehû ba'de-mâ-semiahû fe-innemâ ismühû ale'l-lezîne yübeddîlûneh İnne'l-lahe semîun alîm"[48].

61) Harrara fi'l-yevmi's-sâbi' min-şehr-i Saferi'l-Hayr li-sene ihdâ ve selâsîn ve mieteyni ve elf (H.1231/ M.1816).

Şühûdü'l Hal

62) Bicanzâde es-Seyyid Hüseyin Efendi, Piralı Musa Efendi, Tuzlalı Molla Süleyman, Develi Bakkal Ali, Muhzırbaşı Mehmet Ağa.

[48] Kuran-ı Kerim, Bakara; 2/181.

Vakfın Sahibi: es-Seyyid Abdullah Paşa

Vakfın Konusu: Arâzi ve merâti' ve mezâri' ve bi'l-cümle tevâbi' ve levâhıkı ve menâfi', yirmi beş bin ğuruş

Vakıf No: 15-1/1

1) Her matla-i sühan dil-nişîn ki neyyir-i a'zam nur-bahşâ-yi âlemden mükerrem ism-i rabbi'l-âlemîn ile münevver

2) olmaya revnak-i itmâm ile zîb ü fer bulmaz ve her levha-i ferhunde-fer ki nakş-ı nigâr hamd-i

3) senâ-yi mu'ti-ı celîl ve şükr-i sipâs-i mün'ım-i cemîl ile ma'nût kılınmaya misâl-i vakf bî-tescîl

4) mûkıf-i kabûl ve i'tibârda cilve-ger olmaz ve ruhsâre-i nev-arûs-i makâl-i hatt-ı hâl

5) Salât ü selâm seyyidü'l-enâm ile ârâyiş ve tezyîn olunmaya münesse-yi kabulde cilve-nümâ hicle-gâh-ı

6) rağbette cehre-güşâ olmaz. Pes-ezhâr-i hamd-i nâ-mahdûd ve şükûfâ-yi şükr-i senâ-yi nâ-ma'dûd

7) ol bâni-i mebâni-i mevcûdât ve müşeyyed-i meâlem-i kâinât, kâşif-i rumuz-i "er- Rahmân alleme'l-Kur'an"[49]

[49] Kuran-ı Kerim, Rahman, 55/1, 2

Vakıf No: 15-1/2

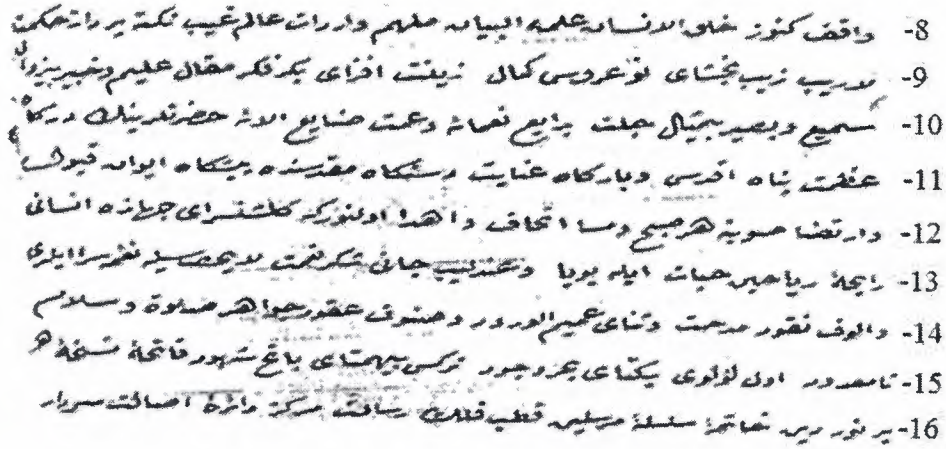

8) vâkıf-ı künûz; "haleka'l-insâne allemehü'l-beyân"[50], mülhim-i vâridât-i âlem-i ğayb nükte-perdâz-ı hikmet

9) lâ raybe zîb-i bahşâ-yi nev-arûs-i kemâl, zînet efzâ-yi bikr-i fikr-i makâl alîm ve habîr-i bî-zevâl

10) semî' ve basîr-i bî-misâl "cellet bedâi-u nüamâih ve amme't zayâi'u âlâihi" hazretlerinin dergâh-ı

11) azamet-penâh-ı akdesi ve bârigâh-ı inâyet, destgâh-ı mukaddesinde pîşe-gâh-ı eyvân-ı kabûl

12) ve irtizâ savbına her subh u mesa ithâf ve ihdâ olunur ki gülşen serâ-yi cihanda insanı

13) râiha-yi reyâhîn-i hayât ile bûyâ; andelîb-i cân-ı şükr-i ni'met lâ yühsâsıyla nağme-serâ eyledi

14) ve ülûf-i nükûd midhat ü senâ-yi amîmü'l-vürûd ve sunûf-i ukûd-i cevâhir, salât ü selâm-ı

15) nâ-ma'dûd ol lü'lü-i yektâ-yi bahr-i cûd nergis-i bi-hemtâ-yi bâğ-ı şühût Fatiha-yi nüsha-i

16) pür-nûr-i dîn-i hâtime-i silsile-i mürselîn, kutb-i felek-i risâlet, merkez-i dâire-i asâlet serdâr-ı

---

[50] Kuran-ı Kerim, Rahman, 55/ 3,4

Vakıf No: 15-1/3

17) kâfile-i enbiyâ, serdâr-ı " sübhânellezî esrâ"[51], nâzır-ı gül-zâr-ı "mâ-zâğa'l-basarü ve mâ tağâ"[52] tûtî

18) dilkeş-nevâyi "ve mâ yentıku ani'l-hevâ"[53] mu'cîz-nümâ-yi "in hüve illâ vahyün yûhâ" [54] akrab-i mukarrabîn-i âl-i

19) sultân-ı serîr lî-mea'l lahi Hazreti Muhammed Resûlüllah (Salavâtü'l-lahi aleyhi ve selâmühü mâ dâme şer'uhü'ş-

20) şerîf nizâme'l-âlem ve intizâm- cenâbının rûh-ı mukaddes-i münevver ve ravza-i muattar

21) ve muamber, ve merkad-i müzehher ve muattarlarına îsâr u nisâr olunur ki nûr-ı münîr bâis-i îcâd-ı levh-i

22) kalem ve mûcib-i tekvîn-i sahâyif-i âlem olup tafsîl-i sıfât-ı kemâlının ikmâli muhâl

23) ve tavsîf-i envâr-ı cemâlinin icmâlinde akl-ı küll lâl ve ehl-i kemâl bî-mecaldir ve ğurer-i senâ-yi

24) cevâhir misâl cümle-i âl ü evlâd ve ashâb ve zümre-i ahbab-ı izzet nisâb ve iffet

25) intisaplarına ref' olunur ki her biri tarîk-i hakka rehber ve sübül-i hidayete sa'y-i güster oldular.

---

[51] Kuran-ı Kerim, İsra, 17/1
[52] Kuran-ı Kerim, Necm, 53/17
[53] Kuran-ı Kerim, Necm, 53/3
[54] Kuran-ı Kerim, Necm, 53/4

Vakıf No: 15-1/4

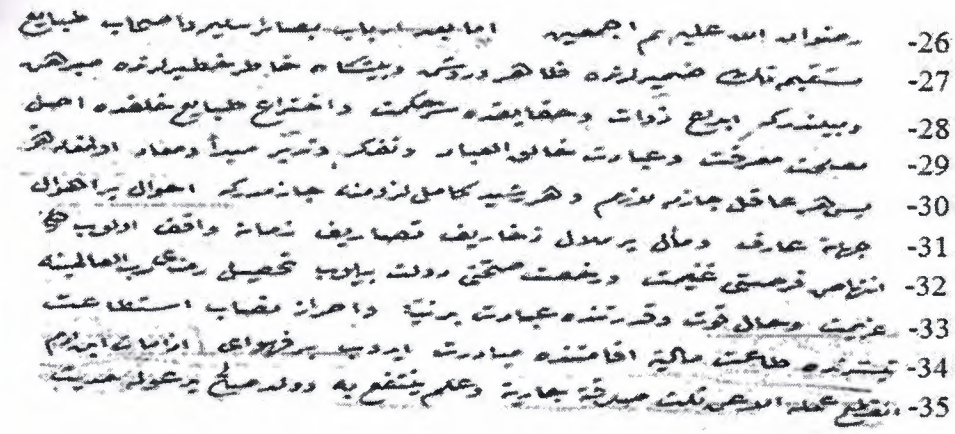

26) Rıdvânu'l-lahi aleyhim ecme'în- Emmâ ba'd; erbâb-ı basâir-i selîme ve ashâb-ı tebâyi-i

27) müstekîmenin zamirlerinde zâhir ve rûşen ve pîşkâh-ı hâtır-i hatîrlerinde müberhen

28) ve mübeyyendir ki ibdâ-yı zevât-ı hakâyıkta sırr-ı hikmet ve ihtirâ-i tebâyi-i halkda asl-ı

29) maslahat-ı ma'rifet ve ibâdet-i hâlıkı'l-ibâd ve tefekkür ve tedebbür mebde ü me'âd olmakla

30) pes-her âkıl-i câzime lâzım ve her reşîd-i kâmil lüzûmuna câzimdir ki ahvâl-i pür ehvâl-i

31) cihâna ârif ve meâl-i pür melâli zehârîf-i tesârîf-i zamâna vâkıf olup

32) intihâsı fırsatı ğanîmet ve ruhsat-ı sıhhati devlet bilip tahsîl-i rıza-yı rabbi'l âlemine

33) azîmet ve hâl-i kuvvet ve kudretinde ibâdet-i bedeniyye ve ihrâz-ı nisâb-ı istidâ'at-ı

34) teyessüründe tâati maliyye ikâmetinde mübâderet edip ber-fehvâ-yi " izâ mâte ibnü âdem

35) inkata'a amelühû illâ an selâsin; sadakatin câriyetin, ve ilmin yüntefe'u bih ve veledin sâlihin yed'û leh"[55] hadîs-i

[55] Sofuoğlu, Mehmet, Sahih-i Müslim ve Tercemesi, İstanbul, 1969, C. V, s. 182-183.

Vakıf No: 15-1/5

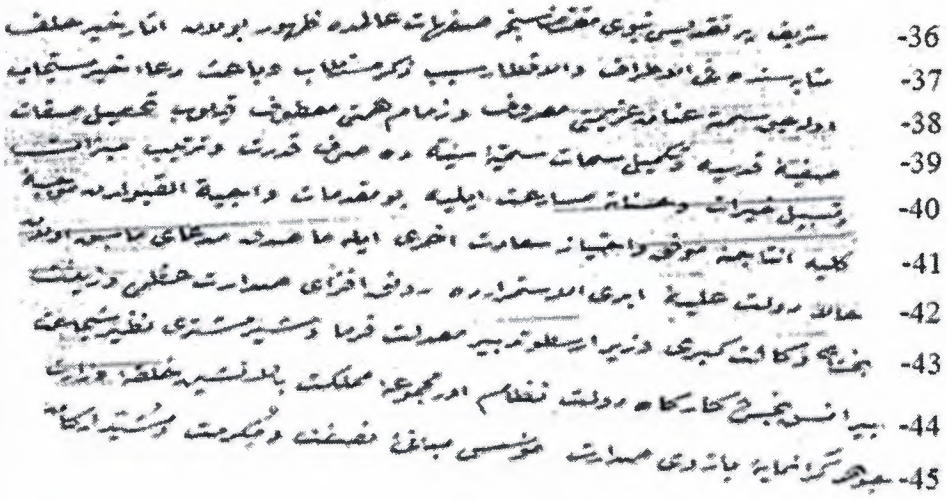

36) şerîf-i pür-takdîs-i nebevî muktezâsınca safahât-ı âlemde zuhûr bulan âsâr-ı hayr-ı halef

37) mesâbesinde fi'l-etrâf ve'l-aktâr sebeb-i zikr-i müstetâb ve bâis-i duâ-i hayr-i müstecâb

38) olacak semt-i inâna azîmet-i masrûf, zimâma himmeti ma'tûf kılıp tahsîl-i sıfât-ı

39) safiyye-i kudsiyye ve tekmîl-i simât-i semtiyye-i seniyyede sarf-ı kudret ve tertîb-i müberrât

40) tesbîl-i hayrât ve hasenâta müsâraat eyleye. Bu mukaddemât-ı vâcibe-i kabulden mevcibe-i

41) külliye intâcına muvaffak ve ihtiyâz-ı saadet-i uhrâ ile mâ-sadak müdde'â-yi mâ-sebak olan

42) hâlen devlet-i âliyye-i ebedi'l-istimrârda revnak efzâ-yi sadâret-i uzmâ ve zînet

43) bahşâ-yi vekâlet-i kübrâ vezîr-i Erestû tedbir-i ma'delet-fermâ, müşîr-i müşterî nazîr-i şecaat

44) pîr-i enver-bahş kâr-gâh-ı devlet nizâm, ûr-i mecmûa-yi memleket bâlâ-nişîn-i halka-i vizâret

45) cevher-i girân-mâye-i bâzû-yi sadâret müessis-i mebâni-i nisfet ve mükrimet ve müşeyyid-i erkân-ı

Vakıf No: 15-1/6

46) re'fet ve merhamet mefhum-i ibâret- i nüsha-i celâlet ma'ni-yi rengîn-i manzûme-i celâdet

47) emîr-i tekîn bâ temkîn devlet-i mekîn-i übürhet karîn mesned-i inâyet vâsıta-i intizâm-i ümûr-i

48) cihân kâmi-ı kürûh-i bağy ü tuğyân nâşirü'l-adl ve'l-ihsân bâsitü'l-emn ve'l-idâre

49) âsaf-i bî nazîr-i cûd âsâ vezîr-i ibnü'l-vezir hâtem-edâ devletlü inâyetlü simâhatlü

50) utûfetlü es-Seyyid Abdullah Paşa ibnü'l-merhum el-mebrur ed-dercü ilâ-medâric-i Rahmet-i Rabbihi'l-

51) Ğafûr Hasan Paşa -Lâ zâlet evrâku hasenâtihi- merkûme mede'l-ezmân ve'd-dühûr

52) ve mâ berihat ravhât-ü hayrâtihi müsmire ilâ-âhiri'l-eyyâm ve'ş-şühûr-hazretlerinin serây-i

53) süreyyâ serây-i âsifânelerinde akd olunan meclis-i şer'i şerîf râsihu'l-evtâd

54) ve mahfel-i münîf şâmihu'l-ımadda bi'z-zât hâzır ve kıyâm ve evkâf-ı âtıye-i evsafları

55) teslîm ve tescîl-i mütevellî nasb ü ta'yîn buyurdukları hâlâ kethüdâlıkları hizmet-i celîlesiyle

Vakıf No: 15-1/7

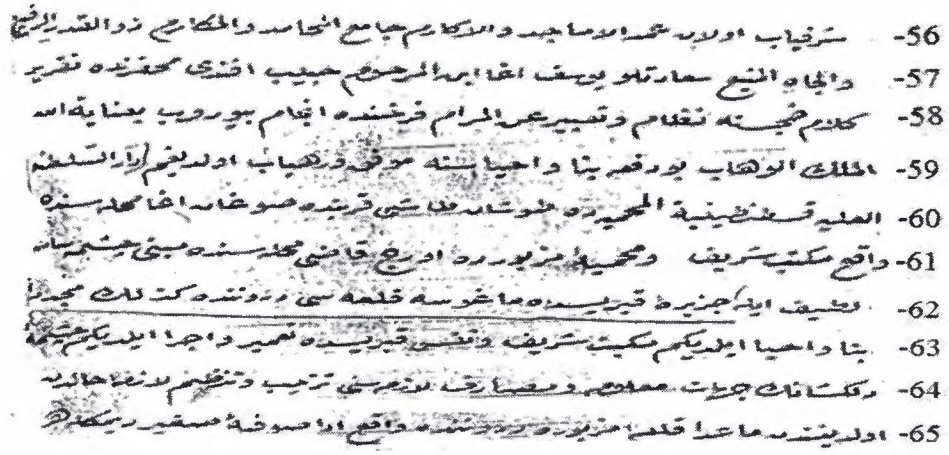

56) şeref-yâb olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmiu'l-mehâmid ve'l-mekârim zü'l- kadri'r-refî'ı

57) ve'l-câhi'l-münî'i saadetlü Yusuf Ağa ibn-i merhûm Habib Efendi mahzerinde takdîr-i

58) kelâm huceste nizâm ve ta'bîr ani'l-merâm ferhunde encâm buyurup bi-inâyeti'l-lahi'l-

59) meliki'l-vehhâb bu def'a binâ ü ihyâsına muvaffak ve rehyâb olduğum Dâr-ı Saltanat-ı

60) Âliyye-i Konstantiniyye-i Mahmiyye'de Tavşantaşı kurbunda Suğan Ağa Mahallesi'nde

61) vâki' mekteb-i şerîf ve mahmiyye-i mezbûrde Oruçgâzi Mahallesi'nde mebnî Çeşme-sâr-ı

62) latîf ile Cezîre-i Kıbrıs'ta Mağusa Kal'ası derûnunda kezâlik müceddeden

63) binâ ü ihyâ eylediğim mekteb-i şerîf ve nefs-i Kıbrıs'ta ta'mîr ve icrâ eylediğim çeşme-i

64) dil-güşânın cihât-ı ma'lûme ve masârîf-i lâzimesini tertîb ve tanzîm-i lâzime-i halden

65) olduğundan mâ-adâ kal'a-yi mezbûre derûnunda vâki' Ayasofya-yi Sağîr dimekle

Vakıf No: 15-1/8

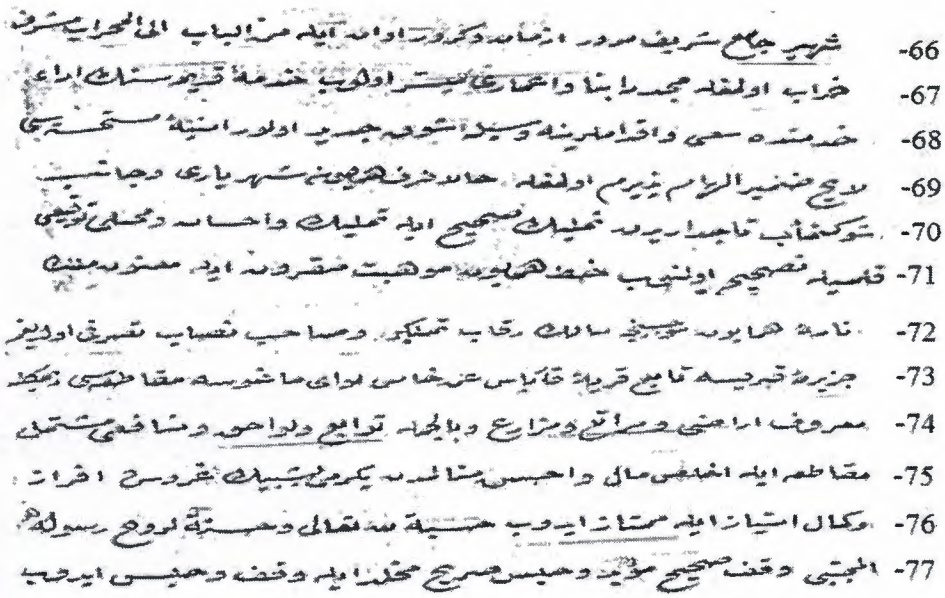

66) şehîr câmi'i şerîf mürûr-i ezmân ve kürûr-i âvân ile mine'l-bâb-i ile'l-mihrâb müşrif-i

67) harâb olmakla müceddeden bina ü i'mârı müyesser olup hidmet-i kadîmesinin edâ-i

68) hidmette sa'y ü ikdamlarına vesîle-i şevk-i cedîd olur. Emniye-i müstahsenesi

69) lâyih-i zamîr ilhâm-pezîrem olmakla hâlâ taraf-ı hümâyun şehri-yârı ve cânib-i

70) şevket-meâb-i tâcdâriden temlîk-i sahîh ile temlîk ve ihsân ve mahallî tevki'-i

71) kalmayla tashîh olunup hatt-ı hümâyun mevhibet makrûn ile masnûn mülk

72) nâme-i hümâyun mûcibince mâlik-i rikâb temlîki ve sâhib-i nisâb tasarrufu olduğum

73) Cezîre-i Kıbrıs'a tâbi' Karye-i Karpaz anhası Liva-yı Mağusa mukataası dimekle

74) ma'rûf arâzi ve merâti' ve mezâri' ve bi'l-cümle tevâbi' ve levâhıkı ve menâfi' müştemil

75) mukâtaa ile ahles-i mâl ve ahsen-i menâlimden yirmi beş bin ğuruş ifrâz

76) ve kemâl-i imtiyâz ile mümtaz idüp hasbeten li'l-lahi teâla ve haseneten li-rûh-i resûlihi'l-

77) müctebâ vakf-ı sahîh-i müebbet ve habs-i sarîh-i muhallet ile vakf ü habs idüp

Vakıf No: 15-1/9

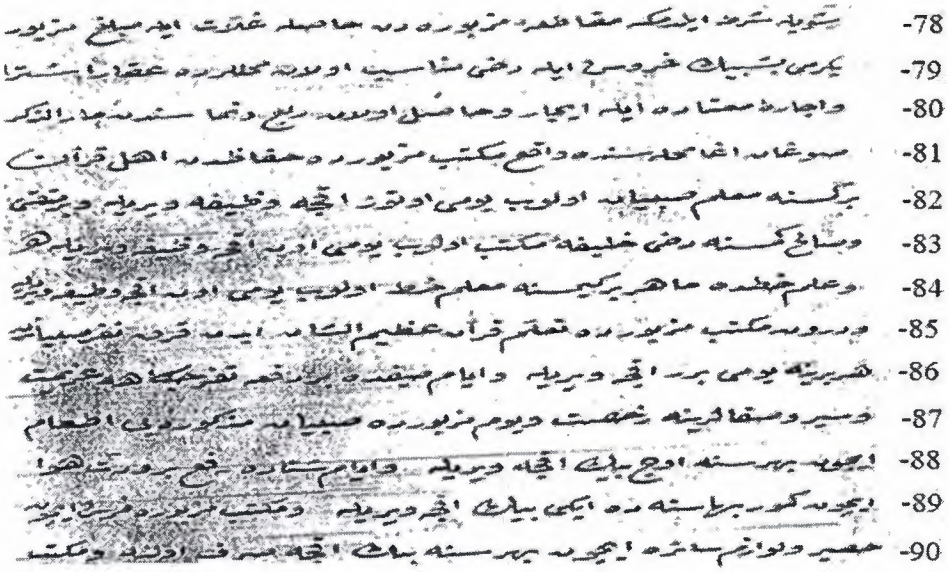

78) şöyle şart eyledim ki mukâtaa-i mezbûreden hâsıla ğallât ile meblağ-i mezbûr

79) yirmi beş bin ğuruş ile dahî münasip olan mahallerde akâr iştirâ

80) ve icâre-i mu'tâde ile îcâr ve hâsıl olan ribh ü nemâsından mârrü'z-zikr

81) Suğan Ağa Mahallesi'nde vâki' mekteb-i mezburda huffazdan ehl-i kur'ân

82) bir kimesne muallim-i sıbyan olup yevmî otuz akçe vazîfe verile ve bir müttakî

83) ve sâlih kimesne dahî halîfe-i mekteb olup yevmî on akçe vazîfe verile.

84) ve ilm-i hatt'a mâhir bir kimesne muallim-i hatt olup yevmî on akçe vazîfe verile.

85) ve derûn-i mekteb-i mezburda teallüm-i Kur'an-ı Azîmü'ş-Şân idüp kırk nefer sıbyândan

86) her birine yevmî birer akçe verile ve eyyâm-i sayfta bir def'a teferrüc-gâha azîmet

87) ve seyr-i safâlarına ruhsat ve yevm-i mezburda sıbyân-ı mezkûrayı it'âm

88) için be-her sene üç bin akçe verile ve eyyâm-i şitâda def'-ı bürûdet-i hevâ

89) için kömür bahâsına da iki bin akçe verile ve mekteb-i mezbûra ferş için

90) hasır ve levâzım-ı sâire için beher sene bin akçe sarf oluna ve mekteb-i

Vakıf No: 15-1/10

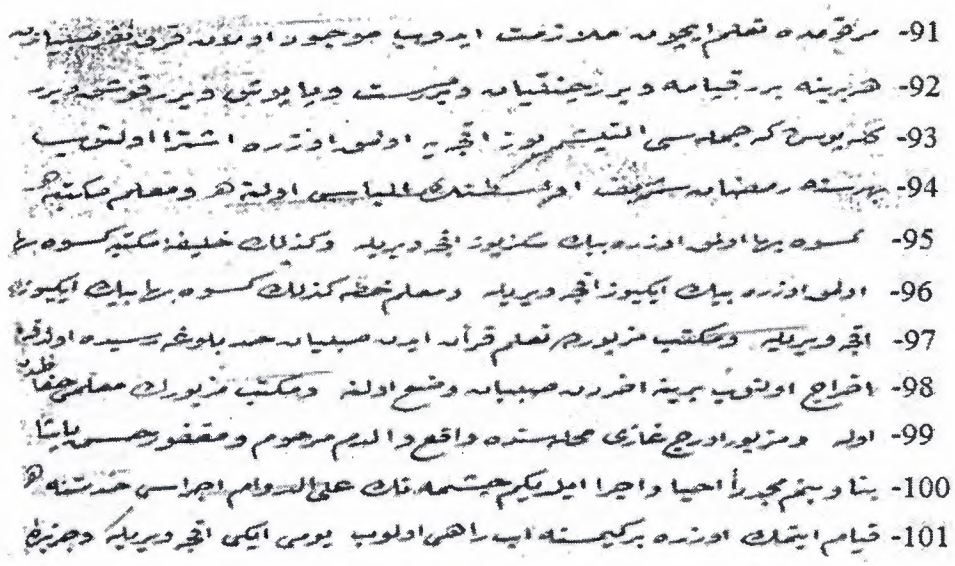

91) merkumda teallüm için mülâzemet idüp mevcut olan kırk nefer sıbyandan

92) her birine birer kıyâme ve birer çantayân ve birer mest ve pâbuş ve birer kuşak ve birer

93) kellepuş ki cümlesi altışar yüz akçeye olmak üzere iştirâ olunup

94) be-her sene Ramazan-ı Şerif evâsıtında ilbâs oluna ve muallim-i mektebe

95) kisve-bahâ olmak üzere bin sekiz yüz akçe verile. Kezâlik halîfe-i mektebe kisve-bahâ

96) olmak üzere bin iki yüz akçe verile ve muallim-i hatt'a kezâlik kisve-bahâ bin iki yüz

97) akçe verile ve mekteb-i mezburda teallüm-i Kur'an iden sıbyân hadd-i bülûğa reşîde oldukta

98) ihrâç olunup yerine âhardan sıbyân vaz'oluna ve mekteb-i mezbûrun muallimi huffazdan

99) ola ve mezbûr Oruçgazi Mahallesi'nde vâki' vâlid'im merhûm ve mağfûr Hasan Paşa

100) bina ve benim müceddeden ihyâ ve icrâ eylediğim çeşmenin ale'd-devâm icrâsı hizmetine

101) kıyâm itmek üzere bir kimesne abrahî olup yevmî iki akçe verile ve Cezîre-i

Vakıf No: 15-1/11

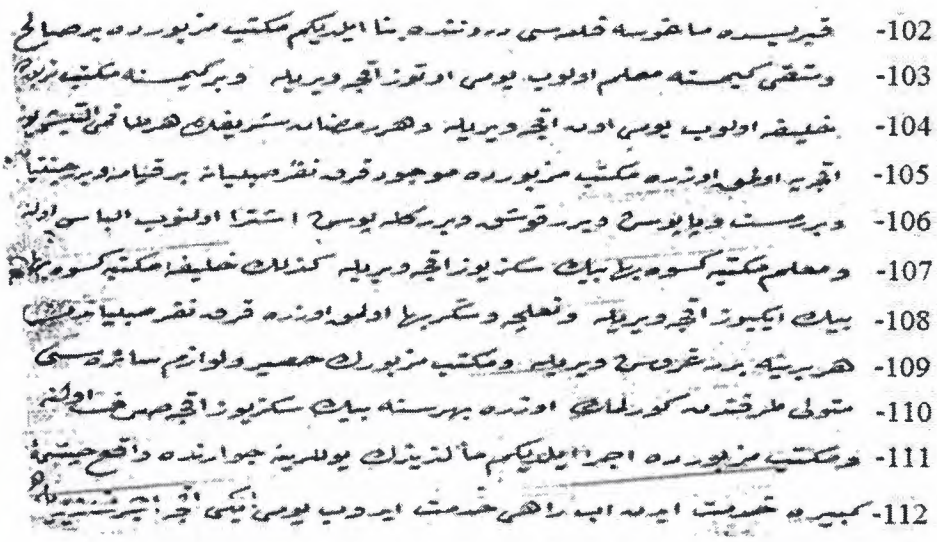

102) Kıbrıs'ta Mağusa Kal'ası derûnunda binâ eylediğim mekteb-i mezburda bir sâlih

103) müttakî kimesne muallim olup yevmî otuz akçe verile ve bir kimesne mekteb-i mezburda

104) halîfe olup yevmî on akçe verile ve her Ramazan-ı Şerif'te her takımı altışar yüz

105) akçe olmak üzere mekteb-i mezburda mevcut kırk sıbyâna birer kıyâme ve birer çanta

106) ve birer mest ve pâbuş ve birer kuşak ve birer kelle-puş iştirâ olunup ilbâs oluna

107) ve muallim-i mektebe kisve-bahâ bin 800 akçe verile. Kezalik halîfe-i mektebe kisve-bahâ

108) bin 200 akçe verile ve na'lçe, şeker-baha olmak üzere kırk nefer sıbyândan

109) her birine birer ğuruş verile ve mekteb-i mezbûrun hasır ve levâzım-ı sâiresi

110) mütevellî tarafından görülmek üzere be-her sene bin sekiz yüz akçe sarf oluna

111) ve mekteb-i mezbûrda icrâ eylediğim mâ-i lezîzin yollarına civârında vâki' Çeşme-i

112) Kebîre hizmet iden, âb-râhi hizmet edip, yevmî iki akçe ücret verile.

Vakıf No: 15-1/12

113) ve Cezîre-i Mezbûra'da i'mâr ve icrâ eylediğim çeşmeye hidmet etmek üzere

114) bir kimse âb-rahî olup yevmî beş akçe verile ve mezbûr Kal'a-yi Mağusa

115) derûnunda âbad ve inşâsına zafer-yâb olduğum Ayasofya-i Sağîr Câmi-i Şerifleri

116) hademesinden imâm olana yevmî beş akçe verile ve İmâm-ı Sani'ye kezâlik

117) yevmî beş akçe verile ve imâmân-i mezkûrân ba'de-edâ-i's-salât kıraat-ı mu'tâd

118) olan sûre-i kerimeden sonra müstekıllen mihrabda üç ihlâs ve bir Fâtiha-i

119) Şerîfe kıraat eyleyip sevâbını vâkıfa ve ebeveyn-i vâkıfın ruhlarına ihdâ eyleye

120) ve beş adet müezzinden her birine yevmî ikişer akçe verile ve müezzin-i evvel olan

121) kimse kable ikâmeti's-salât mahfilde üç ihlâs ve bir fatiha-i şerîfe kıraat

122) eyleyip sevâbını vâkıfa ve ebeveyni vâkıfın ruhlarına ihdâ eyleye ve câmi'i mezburda

123) na't hân olan kimseye yevmî iki akçe verile ve muarrif olan kimseye dahî

124) yevmî iki akçe verile ve iki aded sirâcîden her birine yevmî ikişer akçe

Vakıf No: 15-1/13

125) verile ve üç adet devir-hân leyâli-i Ramazan'da salât-ı tervîha beyinlerinde

126) aşir-hân olup yevmî her birine üçer akçe verile ve câmi-i mezbûrun kadîmden

127) vâizi olmayıp bir vâizden lâ-büdd olmakla bir âlim âmil ve müfessir ve muhaddis

128) kâmil kimesne kürsi-nişîn-i vâ'z ü nasihat olup her hafta ba'de-edâ-i salâti'l-

129) cum'a huzzâr-i müslimîne nush ü pend idüp hitâmında ervâh-ı cemî-ı enbiyâ ve mürselîn

130) Salavâtu'l-lahi ve selâmühü alâ-nebiyyinâ ve aleyhim ecme'în ve evliyâ ve etkıyâ ve sâlihîn-

131) ve ale'l-husûs Sultân-ı Serîr-ârây-i risâlet-i neyyir-i rahşende-i esmân-ı nübüvvet

132) Muhammed Mustafa -Salla'l-lâhü aleyhi ve sellem- Hazretlerinin rûh-ı pür fütuhlarına ve eızze-i

133) âl ü ashâb-ı sütûde hısâl ve ecille-i erbâb-ı siyâdât ve iclâl-i ervâh-ı

134) tayyibelerine ve vâkıf ve ebeveynine da'vât-ı halisa ile dua ve hâtime-i Fâtiha

135) ve ihlâs ile itmâmında ihtimâm eyleyip yevmî on akçeye mutasarrıf ola ve vâiz

Vakıf No: 15-1/14

136) merkûm her hafta isneyn ve hamîs günlerinde tullâbe-i ulûm-i nâfiadan tedrîs idüp

137) hıtâm-ı derste kezâlik vâkıf ve ebeveynini duâ-yi hayr ile tezkîr ve yâd eyleyip

138) yevmî on akçe vazîfeye mutasarrıf ola ve Mahmiye-i İstanbul'da Yeniodalar kurbunda

139) Sofiler Mahallesi'nde vâlidim merhûm müşârun-ileyhin tecdîd ve ihyâ eylediği Şeyh

140) Alaaddîn Zaviyesi'ne ta'âmiye olmak üzere zâviye-i mezkûra şeyhine yevmî kırk akçe

141) verile ve zâviye-i mezkûra imâm ve müezzin ve kayyimine vazife-i kadîmlerinden mâ-adâ yevmî

142) ikişer akçe verile ve Mekke-i Mükerreme şerrefeha'l-lahü Teâla ilâ-yevmi'l-âhirada hidmetkâr-ı harem-i şerif

143) olan eğvât-ı erbe'înin otuz dokuz neferine ikişer ve diğerlerine beş'er ki cem'an

144) kırk nefer ağaya seksen üç adet mısır zincirlisi altun ve Medîne-i Münevvere'de

145) hâdim-i Ravza-i Mütahhara olan eğvât-ı erbe'înin kezâlik otuz dokuz neferine

Vakıf No: 15-1/15

146) ikişer ve diğerlerine beşer ki cem'an kırk nefer ağaya seksen üç adet mısır zincirlisi

147) altun ki min-haysü'l mecmû' yüz altmış altı altun be her sene surre-i şerîfe ile irsâl

148) ve isâl olunup isticlâb-ı hayr-ı dua oluna. Fenn-i erkâm-ı hesâpta mâhir

149) ümûr-i kitâbeti ru'yete kâdir bir kimesne evkâf-ı mezbûrama kâtip olup yevmî

150) on akçe vazîfe verile ve ümûrunda mukaddem ve sâiy ... istikâmette cânib-i

151) salâhı mürâî bir kimse câbî olup yevmî on akçe verile ve evkâf-ı mezkûra

152) dâr-ı saadet-i şerîfe... ... bahş... ... ve nâzır-ı evkâf-ı harameyn-i muhteremeyn olan zevât-ı

153) sütûde simât hazerâtı nezâret buyurup yevmî on beş akçe taraf-ı bâhiri'ş-şereflerine

154) irsâl ve îsâl olan ve cihet-i tevliyet yevmî yirmi akçe ola ve tevliyet-i mezbûra ile her

155) evkâf-ı mezkûramın bi'l-cümle fazlasına mâ-dem ki ben lâbis-i libâs-ı hayat oldukça bi'z- zât

156) kendim zabt ve tasarruf idüp benden sonra tevliyet-i mezkûra sulbümden gelen evlâd-ı

Vakıf No: 15-1/16

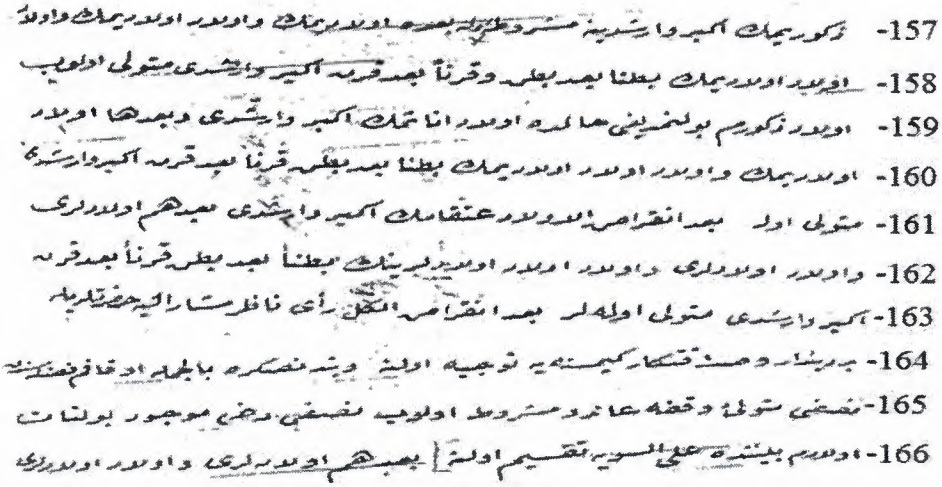

157) zükûrumun ekber ve erşedine meşrûta ola be'dehû evlâdımın ve evlâdı evlâdımın ve evlâd-ı

158) evlâd-ı evlâdımın batnen ba'de-batn ve karnen ba'de-karn ekber ve erşedi mütevellî olup

159) evlâd-ı zükûrum bulunmadığı halde evlâd-ı inâsımın ekber ve erşedi ve ba'dehâ evlâd-ı

160) evlâdımın ve evlâd-ı evlâd-ı evlâdımın batnen ba'de-batn, karnen ba'de-karn ekber ve erşedi

161) mütevellî ola. Ba'de inkırâzı'l-evlâd, ıtkâmın ekber ve erşedi ba'dehüm evlatları

162) ve evlâd-ı evlatları ve evlâd-ı evlâd-ı evlatlarının batnen ba'de-batn, karnen ba'de-karn

163) ekber ve erşedi mütevellî olalar. Ba'de inkırâzi'l-küll re'y-i nâzir-i müşârun ileyh hazretleri

164) bir din-dâr sadâkat-kâr kimesneye tevcîhe oluna ve benden sonra bi'l-cümle evkâfım fazlasından

165) nısfı, mütevellî-yi vakfa âit ve meşrût olup, nısfı dahî mevcut bulunan

166) evlâdım beyninde ale's-seviyye taksim oluna ba'dehüm evlatları ve evlâd-ı evlatları

Vakıf No: 15-1/17

167) ve evlâd-ı evlâd-ı evlatları beyninde ale's-seviyye taksîm oluna ba'dehüm itkâ-yi atîkâtım

168) ba'dehüm evlatları ve evlâd-ı evlatları ve evlâd-ı evlâd-ı evlatları beyninde kezâlik

169) ale's-seviyye taksîm oluna. Ba'de inkırâzi'l-kül fazla-yi mezkûra vakıfta hıfz olunup

170) münasip olan vücûh-i hayra sarf oluna ve bi'l-cümle şerâyit-i mezkûraya riâyet

171) müteazzire olur ise ğallât-ı vakf mutlaka harameyn-i şerîfeyn fukarasına meşrûta

172) ola ve vakf-ı mezbûrun ve zımnında evlâd-ı şürût-ı mâharraranın tebdîl ü tağyîr ve tahvîl ü

173) teksîri merraten ba'de-uhrâ yed-i irâdâtımda ola deyu ta'yîn-i şürût ve tebyîn-i kuyût

174) buyurup fâriğan ani'ş-şevâğil akâr-ı mezkûra ile nükûd-i merkûmeyi mütevellî-yi mûmâ-ileyhe

175) teslîm ol dahî vakfiyet üzere bi't-tevliye kabz u tesellüm eyledi, dedikte mütevellî-yi mûmâ-ileyh

176) dahî vâkıf-ı müşârün ileyh -Esbeğa'l-lâhü ni'mehû aleyh- hazretlerini bi'l-cümle kelimât-ı meşrûhalarında

Vakıf No: 15-1/18

177) tasdîk ve tahkîk eyledikten sonra vâkıf-ı müşârun-ileyh vâlâ cenâb -Lâ-zâle ni'me hayrâtihi

178) ilâ yevmi'l-hisâb- hazretleri hurrem-gâh-ı çemenistân-ı vifaktan rû-gerdân ve mehme-i şehbâ-yi

179) şikâka şitâbân olup, vakf-ı akâr cümle eimme-i kibâr hazerâtı katlarında sahîh

180) lâkin muhtâr-ı eimme-i ahyâr İmam-ı A'zam Hümâm-ı Akdem Ebû Hanife el-Kûfî cûzî bi envâi'l-

181) hayr ve Kûfî hazretlerinin mezheb-i şeriflerinde sıhhat-i lüzûmu müstelzim olmayıp ve İmâm-ı

182) Samedânî Hazreti İmâm Muhammet bin Hasan eş-Şeybânî re'y-i münîrlerinde vâkıf, menfaat-i vakf-ı

183) nefsine şart eylese sıhhatten âtıl ve vakf-ı nükûd ve ona müteferrî' olan şürût ve kuyût

184) eimme-i selâse-i nehârîr -Aleyhim rahmetü'l-lahi'l-meliki'l-kadîr- mezheb-i şeriflerinde bâtıl

185) olmağın vakfiye-i merkûmînden benim içün bâb-ı rücû meftûh olmakla akâr ve nukûd-ı

186) mezkûrayı ke'l-evvel mülküme istirdâd ederim, dedik de mütevellî-yi reşîd cevâb-ı sedîde

Vakıf No: 15-1/19

187- تصدی ایدوب اگرچه حال بسط اولنان منوال اوزره در لکن امام اعلم افضل

188- حضرت ابو یوسف اکمل عندنده واقف منافع وقفی نفسنه شرط و تنصیص

189- دخی ایدرسه مجرد وقفت قولیله وقف مؤبد و حبس مخلد اولوب و وقفیت نقودک

190- جوازی دخی حضرت امام زفر علیه رحمة الملک الاکبر دن امام محمد بن عبدالله

191- الانصاری روایتی اوزره الی یومنا هذا متعارف و جاری و علی الاطلاق صحت

192- لزومدن مفارق اولمدیغنه امامین همامینک اتفاقلرینی تحقیق و تصریح ایلمشلردر

193- دیو تقریر روایات صحیحه ایدرک رد و تسلیمدن امتناع برله تنازع و تخاصم اقدام

194- و هر بری مسالک مشروحه لری اوزره فصل و حسمه ابرام ایلدکلرنده حاکم موقع

195- صدر کتاب وفقه الله علی الصدق والصواب حضرتلری مسائل اوقافده اولان

196- خلافیاته وقوف تامی و بین الائمه واقع اولان اختلافاته شعور مالا کلامی اولدیغی

187) tasaddî edip eğerçe hâl-i bast olunan minvâl üzeredir, lâkin İmâm-ı Â'lem-i Efdal

188) Hazret-i Ebû-yusuf ü Ekmel indinde vâkıf, menâfi'-i vakf-ı nefsine şart ü tansîs

189) dahî ederse mücerret "vakfet" kavliyle vakf-ı müebbet ve habs-i muhallet olup ve vakfiyet-i nükûdun

190) cevâzı dahî Hazret-i İmâm Züfer -Aleyhi rahmetü'l-meliki'l-ekber-'den İmâm Muhammed bin Abdullah

191) el-Ensârî rivâyeti üzere ilâ-yevminâ hâzâ müteârif ve cârî ve ale'l-ıtlak sıhhat-i

192) lüzumdan müfârık olmadığına İmâmeyn-i Hümâmeyn'in ittifaklarını tahkîk ve tasrîh eylemişlerdir,

193) deyu takrîr-i rivâyât-ı sahîha ederek redd ü teslimden imtinâ' ber leh tenâzu' ve tehâsume ikdâm

194) ve her biri mesâlik-i meşrûhaları üzere fasl-ü hasme ibrâm eylediklerinde hâkim-i mevki'i

195) sadr-i kitâp -Veffeka'l-lahü ale's-sıdki ve's-savâb- hazretleri dahî mesâil-i evkafta olan

196) hilâfiyâta vukuf-i tâmm beyne'l-eimme vâki' olan ihtilâfâta şuur-i mâ-lâ-kelâm olduğu

Vakıf No: 15-1/20

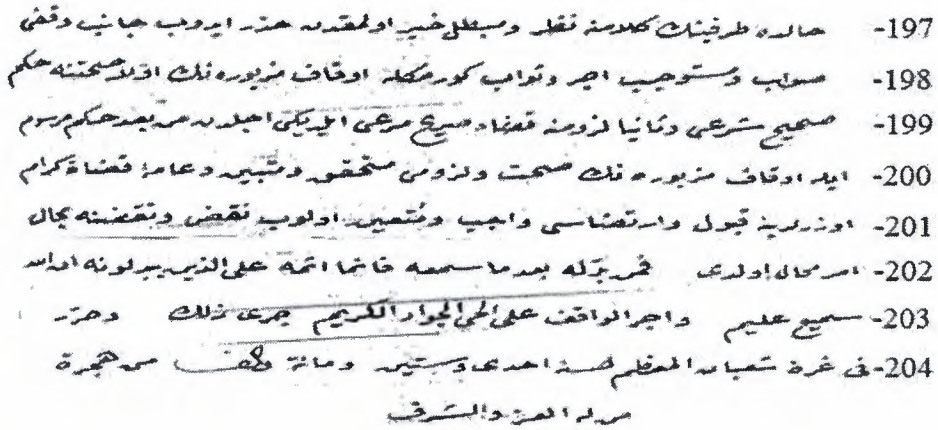

197) halde tarafeynin kelâmına nazar ve mübtıl-i hayr olmaktan hazer idüp cânib-i vakf-ı

198) savâb ve müstevcib-i ecr-i savâb görmekle evkâf-ı mezbûranın evvelen; sıhhatine hükm-i

199) sahîh-i şer'î ve sâniyen; lüzûmuna kazâ-i sarîh-i mer'î eylediği icilden min-ba'd hükm-i mersûm

200) ile evkâf-ı mezbûranın sıhhat-i lüzumu mütehakkik ve mütebbeyyin ve âmme-yi kudât-i kirâm

201) üzerlerine kabul ve irtizâsı vacip ve müteayyen olup nakz-i nakîzine mecâl-i

202) emr muhâl oldu. "Fe-men-beddelehû ba'de-mâ-semiahû fe-innemâ ismühû ale'l- lezîne yübeddilûneh. İnne'l-lahe

203) semîun alîm"[56]. Ve ecru'l-vâkıf ale'l-hayyi'l-cevâdi'l-kerîm. Cerâ zâlik ve hurrire

204) fî-gurre-i Şa'bâni'l-muazzam. Li-sene ihdâ ve sittîne ve mie ve elf min hicret men lehü'l-izz ve'ş şeref.(H.1161/ M.1748)

[56] Kuran-ı Kerim, Bakara, 2/181

Vakıf No: 15-1/21

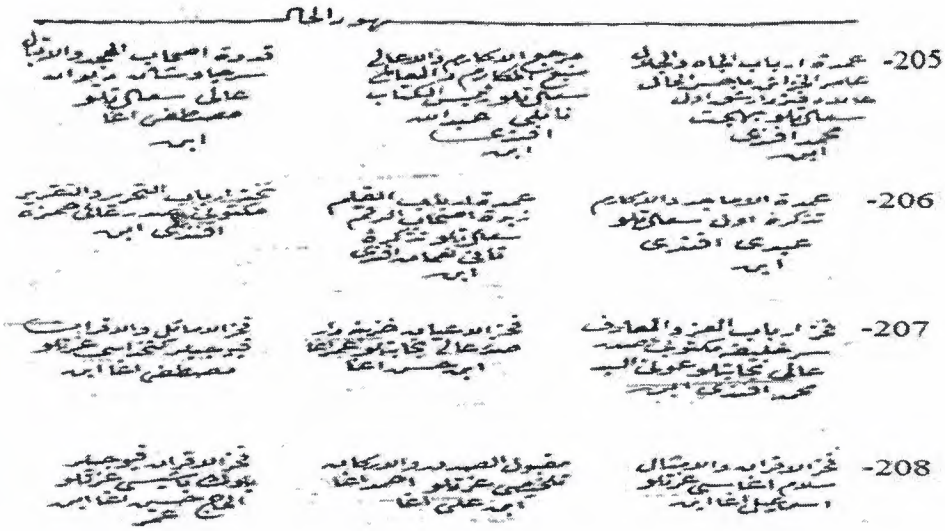

Şühûdü'l-Hâl

205) Umdetü'l-erbâbi'l-câh ve'l-celâl Âmirü'l-hazâin ve'l-Bâhıs-ül-hâl hâlen Defterdâr-ı şıkk-ı evvel ol Saadetlü Behçet Mehmet Efendi bin; Merci'u'l-ekârim ve'l-eâlî Menbe'ıl-mekârim ve'l-meâlî Saadetlü Reîsü'l-küttâb nâili Abdullah Efendi ibn; Kıdvet-i ashâbi'l-mecd ve'l-ikbâl Ser-çâvuşân-ı Dîvân-ı Âli Saadetlü Mustafa Ağa ibn

206) Umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim Tezkire-i Evvel, Saadetlü Abdi Efendi ibn, Umdet-i erbâbi'l-kalem Zübdet-i ashâbi'r-rakam Saadetlü Tezkire-i Sâni Nu'man Efendi ibn, Nuhbet-i erbâbi't-tahrîr ve't-takrîr Mektûbî Sadr-i Âli Hamza Efendi bin

207) Fahr-i erbâb-i'l-ızz ve'l-meârif Ser-halîfe Mektûbî Sadr-ı Âli Necâbetlü Avnî es-Seyyid Mehmet Efendi ibn; Fahru'l-a'yân Necâbetlü Ömer Ağa ibn Hasan Ağa; Fahru'l-emâsil ve'l-akrân Kapıcılar Kethüdası İzzetlü Mustafa Ağa ibn.

208) Fahru'l-akrân ve'l-emsâl Selam Ağası İzzetlü İsmail Ağa ibn, Makbûlü's-sudûr ve'l- erkân Telhısî İzzetlü Ahmet Ağa ibn Ali Ağa, Fahru'l-akrân Kapıcılar Bölükbaşısı İzzetlü el-Hacc Hüseyin Ağa ibn Ömer

Vakıf No: 25-1/22

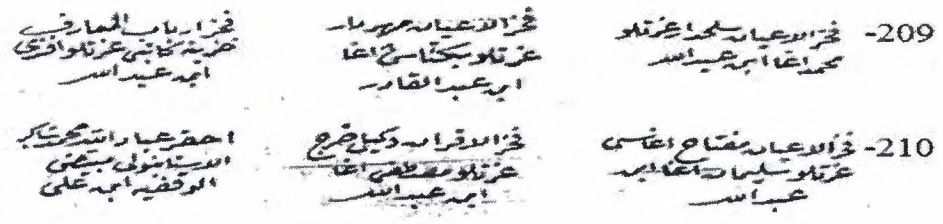

209) Fahru'l-a'yan Silah-dâr İzzetlü Mehmet Ağa ibn Abdullah, Fahru'l-a'yan Mühür-dâr İzzetlü Bektâş Ağa İbn Abdülkâdir, Fahr-i erbâbi'l-meârif Hazîne Kâtibi İzzetlü Efendi ibn Abdullah

210) Fahru'l-a'yan Miftah Ağası İzzetlü Süleyman Ağa ibn Abdullah, Fahru'l-akrân Vekîl-i Harç İzzetlü Mustafa Ağa ibn Abdullah, Ahkar-i ibâdi'llah Mehmet Şâkir el-İstanbulî Mübeyyiz-i vakfiyye-i ibn Ali.

Vakıf No: 15-2/1

1) El-hamdü lillâhi'l-lezî ceale'l-eflâke devvâra, ve enzele mine's-semâi midrâra ve's-salâtü

2) ve's-selâmü alâ-nebiyyihî Muhammed ve âlihî ve ashâbihi'l-lezîne kânû ehyâran salâten dâimeten

3) ve selâmen aşiyyeten ve ibkâra. Emmâ ba'd; iş bu vakfiye-i mâ'mûl- bihâ ve mekûl-ü

4) aleyhanın hilâl-i sütûr pür nûr-i ism-i sâmî ve nâm-i kirâmîleriyle müveşşah

5) ve müzeyyen olan vâkıf-ı vâlâ-cenâb; hayr-ı iktisâb vezîr-i bî-nazîr-i ma'delet-nisâb

6) lâ-zâlet evrâk-i hasenâtihi merkûme ilâ-yevmi'l-hisâb hazretlerinin derûn-i vakfiye-i

7) mezkûrede akâra tebdîlini şart ve ta'yîn buyurdukları yirmi beş bin ğuruş

8) nükûd-i mevkûfeyle iştirâ olunan emlaktan Medine-i Üsküdar'da Reis Mahallesi'nde

9) vâki' bir taraftan Deli Hasan mülkü ve bir taraftan Yeniçeri Mehmet Paşa mülkü ve bir taraftan Osman

Vakıf No: 15-2/ 2

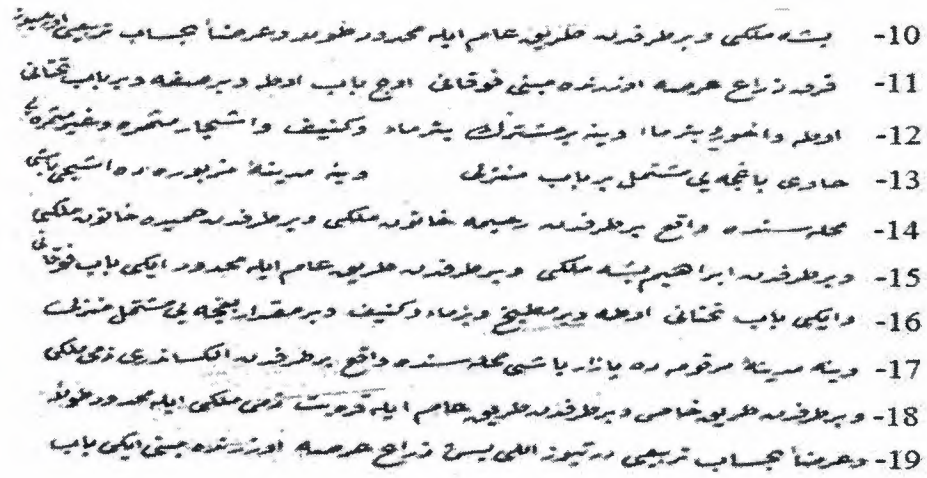

10) Beşe mülkü bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-ı terbî'ı üç yüz

11) kırk zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî üç bab oda ve bir sofa ve bir bâb tahtânî

12) oda ve âhûr ve bi'r-i mâ' ve yine bir müşterek bi'r-i mâ' ve kenîf ve eşcâr-ı müsmere ve ğayr-i müsmereyi

13) hâvî bahçeyi müştemil bir bab menzili ve yine medîne-i mezbûre'de Aşçıbaşı

14) Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Rahime Hatun mülkü, bir taraftan Hamide Hatun mülkü

15) ve bir taraftan İbrahim Beşe mülkü ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdût iki bab fevkânî

16) ve iki bab tahtânî oda ve bir matbah ve bi'r-i mâ' ve kenîf ve bir miktar bahçeyi müştemil menzili

17) ve yine medîne-i merkûmede Pazarbaşı Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Aleksandır-ı Zimmî mülkü

18) ve bir taraftan tarîk-i hâss ve bir taraftan tarîk-i âmm ile Karapet-i Zimmî mülkü ile mahdût tûlen

19) ve arzan bi-hisâb-ı terbî'ı dört yüz elli beş zirâ' arsa üzerinde mebnî iki bab

Vakıf No: 15-2/3

20) fevkâni oda ve bir sofa ve bir matbah ve bir bi'r-i ma' ve bir miktar bahçeyi müştemil bir bab menzili

21) ve yine medine-i mezkûrede Kefere Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Dimitraki ve bir taraftan Dimu

22) nâm zimmîler mülkleriyle iki taraftan tarîk-i âmm ile mahdût tûlen ve arzen bi-hisâb-ı

23) terbî'ı yüz altmış zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî bir bâb oda ve bir sofa

24) ve dehlîz ve kenîf ve bir miktar havliyi müştemil bir bâb menzili ve yine medîne-yi

25) mezbûrede Kefere Mahallesi'nde vâki' etrâf-ı erbeası Baklacı Agop ve Sakka zevcesi

26) İva ve Kalpakçı Yorgi veresesi mülkleri ve tarîk-ı âmm ile mahdût tûlen ve arzan

27) bi-hisâb-ı terbî'ı iki yüz kırk iki zira' arsa üzerinde mebnî üç bâb fevkânî

28) oda ve matbah ve sofa ve iki bâb tahtânî oda ve kenîf ve müşterek bi'r-i mâ ve bir miktar

29) bahçeyi müştemil menzili ve yine medine-i merkûmede Reis Mahallesi'nde vâki'

Vakıf No: 15-2/4

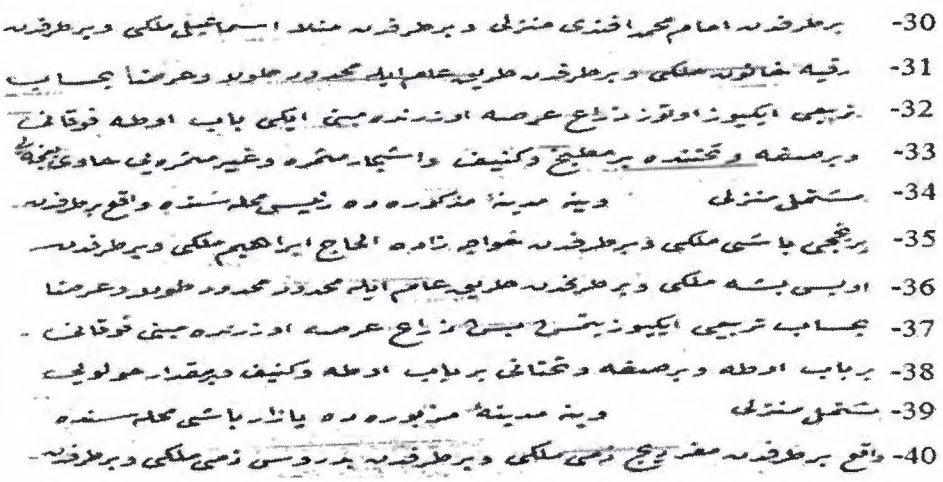

30) bir taraftan İmam Mehmet Efendi menzili ve bir taraftan Molla İsmail mülkü ve bir taraftan

31) Rukiye Hatun mülkü ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-ı

32) terbî'ı iki yüz otuz zirâ' arsa üzerinde mebnî iki bab oda fevkânî

33) ve bir sofa ve tahtında bir matbah ve kenîf ve eşcâr-ı müsmere ve ğayr-i müsmereyi hâvî bahçeyi

34) müştemil menzili ve yine medîne-i mezkûrede Reis Mahallesi'nde vâki' bir taraftan

35) Pirinççibaşı mülkü ve bir taraftan Hocazâde el-Hâcc İbrâhim mülkü ve bir taraftan

36) Üveys Beşe mülkü ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdût tûlen ve arzan

37) bi-hisâb-ı terbî'ı iki yüz yetmiş beş zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkânî

38) bir bab oda ve bir sofa ve tahtânî bir bâb oda ve kenîf ve bir miktar havliyi

39) müştemil menzili ve yine medine-i mezbûrede Pazarbaşı Mahallesi'nde

40) vâki' bir taraftan Mığırdiç zimmî mülkü ve bir taraftan Pedrus Zimmî mülkü ve bir taraftan

Vakıf No: 15-2/5

41) Çihardor Zimmî mülkü ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-ı

42) terbî'ı üç yüz elli iki zirâ' arsa üzerinde mebnî bir bab fevkâni oda

43) ve tahtında matbah ve kenîf ve bi'r-i mâ ve bir miktâr bahçeyi müştemil menzili ve yine

44) medine-i mezkûrede Reis Mahallesi'nde vâki' bir taraftan İmam Mehmet Efendi mülkü

45) ve bir taraftan Ali Efendi mülkü ve bir taraftan Arabacı Hocaoğlu mülkü ve bir taraftan

46) tarîk-ı âmm ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-ı terbî'ı üç yüz zirâ' arsa

47) üzerinde mebnî üç bab fevkâni oda ve iki sofa ve bir bab tahtâni oda

48) ve kiler ve matbah ve bi'r-i mâ ve mağsel ve kenîf ve matbah ve bir miktar bahçeyi

49) müştemil menzili ve yine medine-i merkûmede Kefere Mahallesi'nde vâki' bir taraftan

50) Anderya Zimmî mülkü ve bir taraftan zikr-i âti bağ ve bir taraftan ba'zen Lundâri ve ba'zen

51) Mihail mülkleri ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-ı

Vakıf No: 15-2/6

52) terbî'ı sekiz yüz zirâ' arsa üzerinde mebnî ulyâda dört bâb oda ve sofa

53) ve dehlîz ve kenîf ve tahtâni üç bab oda ve kenîf ve yine üç bab oda fevkâni

54) ve iki bab oda tahtâni ve iki bi'r-i mâ ve bir miktar bahçeyi müştemil menzili ve ittisâlinde

55) vâki' etrâf-ı erbeası zikr olunan menzil, Makasçıoğlu Karapet mülkleri ve Anderya

56) zimmî tarlası ve Kurtoğlu veresesi bağları ve tarîk-ı âmm ile mahdût olup, arsası

57) senevî yüz seksen akçe mukaatalı vakıf ve kürûmi mülk on beş dönüm miktarı

58) bağı ve yine medîne-i mezbûrede Kefere Mahallesi'nde vâki' etrâf-ı erbeadan Nekfosi

59) ve Pedrus ve Serkis nâm zimmîler mülkleri ve kenîse cidârı ve tarîk-ı âmm ile mahdût

60) tûlen ve arzan bi hisâb-ı terbî'ı beş yüz zirâ' arsa üzerinde mebnî tabaka-i ulyâsında

61) bir sofa ve vüstâsında bir bâb oda ve bir sofa ve süflâsında bir oda ve mahzen ve kenîf

62) ve müşterek bi'r-i mâ ve bir miktar bahçeyi müştemil menzili ve yine medîne-i mezkûrede

Vakıf No: 15-2/7

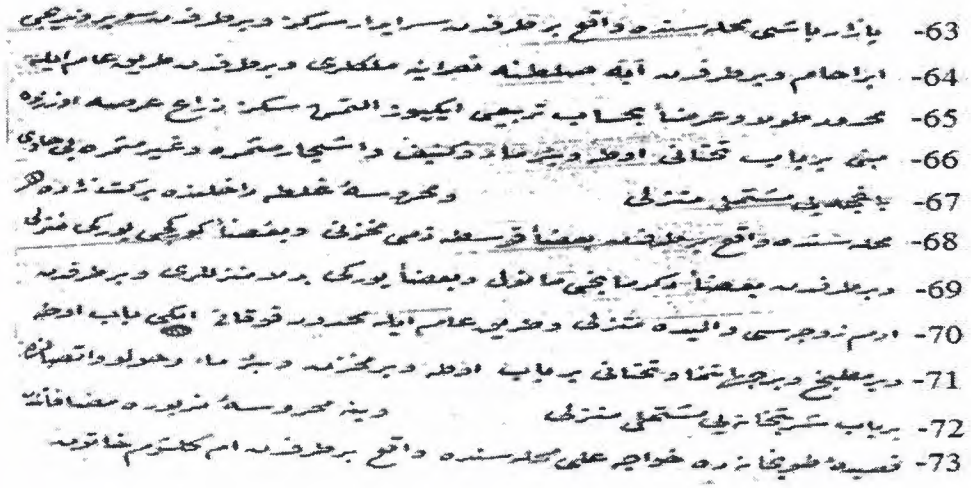

63) Pazarbaşı Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Serâydâr Serkis ve bir taraftan Suprondici

64) Abraham ve bir taraftan Ebe Saltana Nasrâniye mülkleri ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile

65) mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-ı terbî'ı iki yüz altmış sekiz zirâ' arsa üzerinde

66) mebnî bir bab tahtâni oda ve bi'r-i mâ ve kenîf ve eşcâr-ı müsmere ve ğayr-i müsmereyi hâvi

67) bahçeyi müştemil menzili ve Mahrûse-i Galata dâhilinde Bereketzâde

68) Mahallesi'nde vâki' bir taraftan ba'zen Kosta Zimmî mahzeni ba'zen Kürekçi Yorgi menzili

69) ve bir taraftan ba'zen Değirmenci Manul ve ba'zen Yorgi Bedela menzilleri ve bir taraftan

70) Adem zevcesi ve İleyda menzili ve tarîk-ı âmm ile mahdût fevkâni iki bab oda

71) ve bir matbah ve bir cihannümâ ve tahtânî bir bab oda ve bir mahzen ve bi'r-i mâ ve havli ve ittisâlinde

72) bir bab şerbethâneyi müştemil menzili ve yine mahrûse-i mezbûre muzâfâtından

73) Kasaba-i Tophane'de Hoca Ali Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Ümmü Külsüm Hatun

Vakıf No: 15-2/8

74) tasarrufunda olan vakıf menzil ve bir taraftan es-Seyyid el-Hâcc Hasan Kapudan menzili

75) ve tarafını tarîk-ı hâss ve târîk-ı âmm ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-ı terbî'ı

76) beş yüz yirmi zirâ' arsa üzerinde mebnî dâhiliyesinde ulyâda bir bab oda ve iki

77) sofa ve vüstâda iki bab oda ve bir sofa ve dehlîz ve bir matbah ve abdesthâne

78) ve mağsel ve kenîf ve süflâda bir matbah ve bir kiler ve iki bi'r-i mâ ve kenîf ve bir miktar

79) havli ve hâriciyesinde fevkâni bir bab oda ve dehliz ve tahtında bir bab oda

80) ve kenîf ve bir miktar havli ve zokak kapusini müştemil menzili ve yine mahrûse-yi

81) mezbûre muzâfatından Kasaba-i Tophane'de Cihangir Mahallesi'nde vâki' bir taraftan

82) Havvâ Hatun menzili ve bir taraftan Kürekçi Mehmet Çelebi bahçesini ve bir taraftan Salih

83) Çelebi menzili ve tarafı râbi'ı tarîk-ı hâss ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-ı

84) terbî'ı iki yüz otuz zira' arsa üzerinde mebnî fevkâni bir bab oda ve sofa

85) ve tahtâni bir kebir oda ve bir matbah ve müşterek bi'r-i mâ ve kenîf ve bir miktar havli ve zokak

Vakıf No: 15-2/9

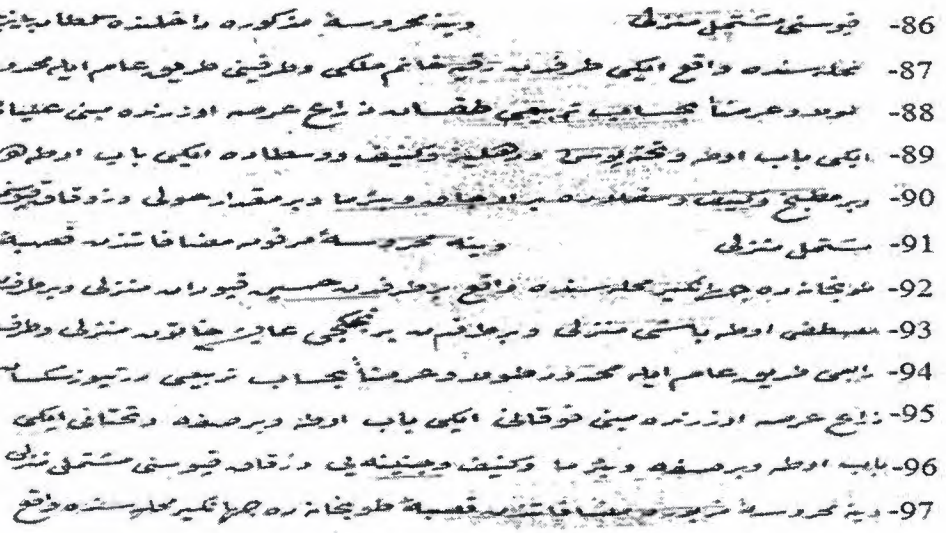

86) kapusini müştemil menzili ve yine mahrûse-i mezkûre dâhilinde Sultan Bayezit

87) Mahallesi'nde vâki' iki taraftan Rukiyye Hanım mülki ve tarafeyni tarîk-ı âmm ile mahdût

88) tûlen ve arzan bi-hisâb-i terbî'ı doksan zirâ' arsa üzerinde mebnî ulyâda

89) iki bab oda ve tahta-pûş ve dehlîz ve kenîf ve vüstâda iki bab oda

90) ve bir matbah ve kenîf ve süflâda bir ocak ve bi'r-i mâ ve bir miktar havli ve zokak kapusini

91) müştemil menzili ve yine mahrûse-i merkûme muzâfatından Kasaba-i

92) Tophane'de Cihangir Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Hüseyin Kapudan menzili ve bir taraftan

93) Mustafa Odabaşı menzili ve bir taraftan Pirinçekici Ayşe Hatun menzili ve taraf-ı

94) râbi'ı tarîk-ı âmm ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-ı terbî'ı dört yüz seksen

95) zirâ' arsa üzerinde fevkâni iki bab oda ve bir sofa ve tahtâni iki

96) bab oda ve bir sofa ve bi'r-i mâ ve kenîf ve cenîneyi ve zokak kapusini müştemil menzili

97) ve yine mahrûse-i mezbûre muzâfatından Kasaba-i Tophane'de Cihangir Mahallesi'nde vâki'

Vakıf No: 15-2/10

98) bir taraftan es-Seyyid el-Hacc İbrahim mülkü ve bir taraftan Gülbahar veresesi mülkü ve bir taraftan

99) ba'zen Meryem Hatun ve ba'zen Ümmü Külsüm Hatun mülkleri ve bir taraftan tarîk-i âmm ile

100) mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-i terbî'ı yedi yüz seksen zira' arsa üzerinde

101) mebnî fevkâni iki bab oda ve bir sofa ve dehlîz ve tahtında bir matbah ve mağsel ve bi'r-i

102) mâ' ve kenîf ve bir miktar bahçe ve zokak kapusini müştemil menzili ve mahrûse-i

103) merkûmede el-Hâcc Memi Mahallesi'nde vâki' iki taraftan müteveffâ İbrahim Çelebi veresesi

104) mülkleri ve bir taraftan Gümrük Katibi Ahmet Efendi mülkü ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile

105) mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-i terbî'ı üç yüz otuz zirâ' arsa üzerinde

106) mebnî dâhiliyesinde fevkâni iki bab oda ve bir sofa ve dehlîz ve tahtında

107) bir camlı kasr ve bir matbah ve kiler ve kenîf ve bir miktar bahçe ve müşterek bi'r-i mâ' ve hâriciyesinde

108) târîk-ı âmm tarafında vâki' selamlık odası ve bir sağîr sofa ve abdesthâne ve kenîf

Vakıf No: 15-2/11

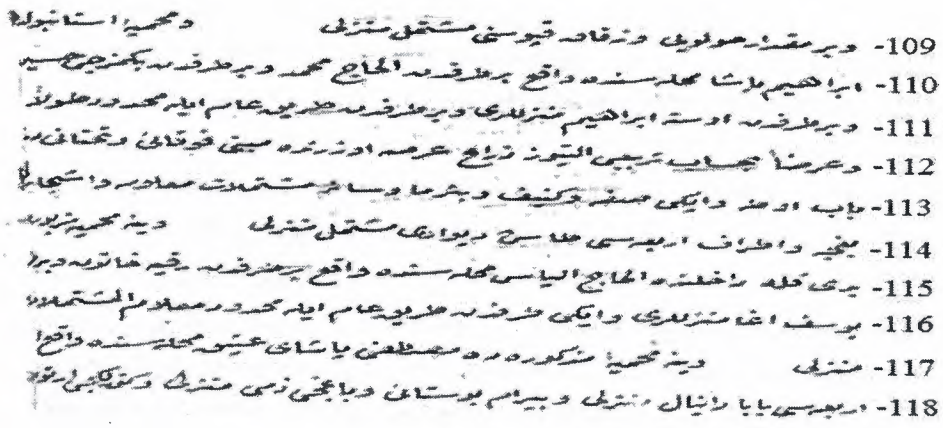

109) ve bir miktar havliyi ve zokak kapusini müştemil menzili ve Mahmiye-yi İstanbul'da

110) İbrahimpaşa Mahallesi'nde vâki' bir taraftan el-Hâcc Mehmet ve bir taraftan Pekmezci Hüseyin

111) ve bir taraftan Usta İbrahim menzilleri ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût tûlen

112) ve arzan bi-hisâb-i terbî'ı altı yüz zira' arsa üzerinde mebnî fevkâni ve tahtâni dört

113) bab oda ve iki sofa ve kenîf ve bi'r-i mâ ve sâir müştemilât-ı ma'lûme ve eşcârlı

114) bahçe ve etrâf-ı erbeası taş duvarı müştemil menzili ve yine mahmiye-i mezbûrede

115) Yedi Kale dâhilinde el-Hâcc İlyas Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Rukiye Hâtun ve bir taraftan

116) Yusuf Ağa menzilleri ve iki taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût ma'lûmü'l-müştemilât

117) menzili ve yine mahmiye-i mezkûrede Mustafa Paşa-yı Atik Mahallesi'nde vâki' etrâf-ı

118) erbeası Baba Danyal menzili ve Bayram Bostanı ve bahçeyi zimmî menzili ve Gözlükçü Artur

Vakıf No: 15-2/12

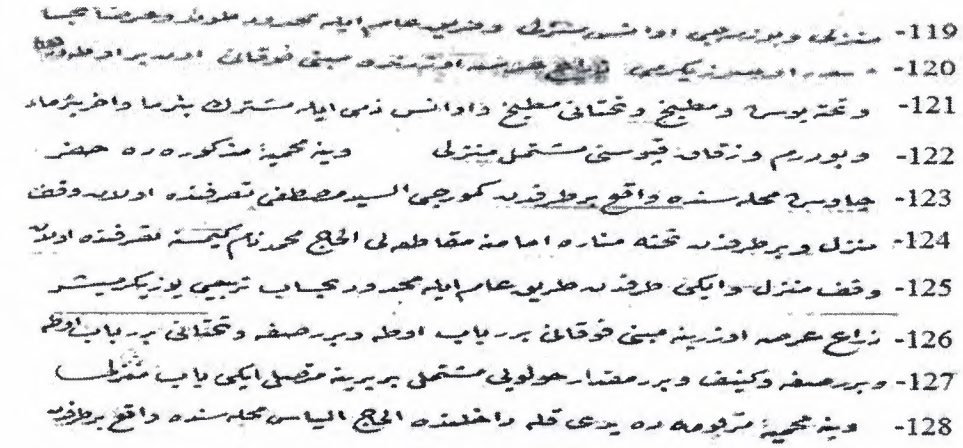

119) menzili ve Büzmeci Avanos menzili ve tarîk-ı âmm ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-ı

120) terbî'ı üç yüz yirmi zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkâni on bir oda ve dehlîz

121) ve tahta-pûş ve matbah ve tahtânî matbah ve Avanos Zimmî ile müşterek bi'r-i mâ ve âhar bi'r-i mâ

122) ve bodrum ve zokak kapusini müştemil menzili ve yine mahmiye-i mezkûrede Hızır Çavuş

123) Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Kömürcü es-Seyyit Mustafa tasarrufunda olan vakıf

124) menzil ve bir taraftan Tahta-minâre imamına mukâtaalı el-Hâcc Mehmet nâm kimesne tasarrufunda olan

125) vakıf menzil ve iki taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût bi-hisâb-ı terbî'ı yüz yirmişer

126) zira' arsa üzerine mebnî fevkâni birer bab oda ve birer sofa ve tahtâni birer bab oda

127) ve birer sofa ve kenîf ve birer miktar havliyi müştemil birbirine muttasıl iki bab menzili

128) ve yine mahmiye-i merkûmede Yedi Kale dâhilinde el-Hâcc İlyas Mahallesi'nde vâki' bir taraftan

Vakıf No: 15-2/13

129- رقیه خاتون و بر طرفدن یوسف اغا منزللری و ایکی طرفدن طریق عام ایله

130- محدود داخلیه ده فوقانی بش باب اوطه و ایکی صفه و بئرما و مطبخ و کنیف

131- و خارجیه ده فوقانی و تحتانی ایکی باب اوطه و اخور و حولو و اطراف اربعه سی

132- طاش دیواری مشتمل منزلی و ینه محمیه مزبوره ده چاقر اغا محله سنده

133- واقع بر طرفدن یورغانی الحاج سلیمان و بر طرفدن بعضاً علی یازیجی و بعضاً

134- امام احمد افندی منزللری و بر طرفدن طریق خاص و بر طرفدن طریق عام ایله

135- محدود بحساب تربیعی یدیوز ذراع عرصه اوزرنده مبنی خارجیه ده فوقانی

136- بر باب اوطه و بر صفه و تحتانی ایکی باب اوطه و کنیف و داخلیه ده فوقانی

137- ایکی باب اوطه و بر صفه و دهلیز و ابدستخانه و کنیف و تحتانی مطبخ و کیلر

138- و مغسل و صفه و مخزن و بئرما و نعجه یی مشتمل منزلی و ینه محمیه مزبوره ده

129) Rukiye Hatun ve bir taraftan Yusuf Ağa menzilleri ve iki taraftan tarîk-ı âmm ile

130) mahdût dâhiliyede fevkâni beş bab oda ve iki sofa ve bi'r-i mâ ve matbah ve kenîf

131) ve hâriciyede fevkâni ve tahtâni iki bab oda ve ahur ve havli ve etrâf-ı erbeası

132) taş duvarı müştemil menzili ve yine mahmiye-i mezbûrede Çakırağa Mahallesi'nde

133) vâki' bir taraftan Yörüğânî el-Hâcc Süleyman ve bir taraftan ba'zen Ali Yazıcı ve ba'zen

134) İmam Ahmet Efendi menzilleri ve bir taraftan tarîk-ı hâss ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile

135) mahdût bi-hisâb-ı terbî'ı yedi yüz zira' arsa üzerinde mebnî hâriciyede fevkâni

136) bir bab oda ve bir sofa ve tahtâni iki bab oda ve kenîf ve dâhiliyede fevkâni

137) iki bab oda ve bir sofa ve dehlîz ve abdesthâne ve kenîf ve tahtâni matbah ve kiler

138) ve mağsel ve sofa ve mahzen ve bi'r-i mâ' ve bahçeyi müştemil menzili ve yine mahmiye-i mezbûrede

Vakıf No: 15-2/14

139) Sultan Bayezit-i Cedît Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Etyemez Vakfı'ndan bahçe ve bir taraftan

140) nisâb-ı Süleyman Ağa bahçesi ve bir taraftan Molla Yakup menzili ve bir taraftan tarîk-ı

141) âmm ile mahdut tûlen ve arzan bi-hisâb-ı terbî'ı yüz altmış altı zirâ' arsa

142) üzerinde mebnî fevkâni üç bab oda ve bir sofa ve tahtâni bir oda ve bir sofa

143) ve kenîf ve bi'r-i mâ ve bahçe ve üç taraftan müstekıllen mezbûr Molla Ya'kup menzili tarafından

144) müşterek taş duvarı müştemil menzili ve yine mahmiye-i merkûmede Fener Kapusi,

145) Abdisubaşı Mahallesi'nde vâki' bir taraftan cidâr-ı hass ve bir taraftan Yanyi nâm rahip

146) menzili ve bir taraftan Serrâc Yenaki menzilî ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile tûlen ve arzan

147) bi-hisâb-i terbî'i yüz yirmi zira' arsa üzerinde mebnî tabaka-i ulyâda iki bab

148) oda ve bir sofa ve vüstâda bir bab oda ve bir sofa ve süflâda bir bab oda ve kenîf

149) ve bi'r-i mâ' ve bir miktar havli ve müştemilât-ı sâire-i ma'lûmeyi hâvi menzili ve yine mahmiye-i

Vakıf No: 15-2/15

150) merkûmede Ali Paşa-yi Atîk Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Enesi-zâde Osman Efendi

151) menzili ve bir taraftan es-Seyyid Ali Ağa menzili ve iki taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût tûlen

152) ve arzan bi-hisâb-i terbî'ı tahminen yedi yüz yirmi zirâ' arsa üzerinde mebnî dâhiliyede

153) fevkâni iki bab oda ve bir sağîr oda ve sofa ve dehlîz ve kenîf ve abdesthane ve tahtânî

154) matbah ve kiler ve mağsel ve bir miktar bahçe ve bi'r-i mâ ve hâriciyede fevkâni iki oda

155) ve bir sofa ve dehlîz ve kenîf ve abdesthane ve âhûr ve samanhaneyi ve etrâfı erbeadan

156) taş duvarı müştemil menzili ve yine mahmiye-i mezbûrede Samatiye dâhilinde

157) el-Hâcc Hüseyin Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Hamza Çelebi mülkü ve bir taraftan es-Seyyid Halil

158) ve Ahmet Paşa menzilleri ve bir taraftan mahalle-i mezbûre imâmına meşrûta vakıf menzil

159) ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût fevkâni üç bab oda ve bir sofa ve dehliz

Vakıf No: 15-2/16

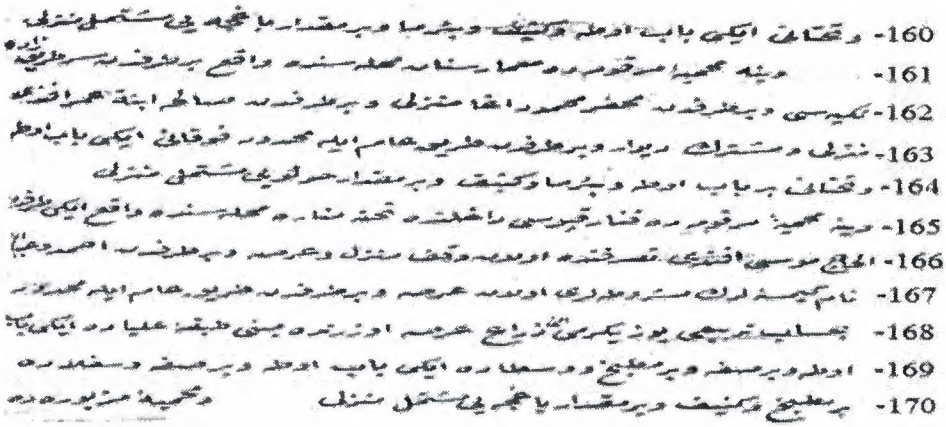

160) ve tahtâni iki bab oda ve kenîf ve bi'r-i mâ ve bir miktar bahçeyi müştemil menzili

161) ve yine mahmiye-i merkûme'de Mimar Sinan Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Sertarikzade

162) Tekyesi ve bir taraftan Muhzır Mahmut Ağa menzili ve bir taraftan Saliha bint-i Ömer Efendi

163) menzili ve müşterek duvar ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût fevkâni iki bab oda

164) tahtâni bir bab oda ve bi'r-i mâ ve kenîf ve bir miktar havliyi müştemil menzili

165) ve yine mahmiye-i merkûmede Fener Kapusi dâhilinde Tahtaminare Mahallesi'nde vâki' iki taraftan

166) el-Hâcc Musa Efendi tasarrufunda olan vakıf menzili ve arsa ve bir taraftan Ahmet ve Abdullah

167) nâm kimesnelerin meşrûtaları olan arsa ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût

168) bi-hisâb-ı terbî'ı yüz yirmi altı zira arsa üzerinde mebnî tabaka-i ulyâda iki bab

169) oda ve bir sofa ve bir matbah ve vüstâda iki bab oda ve ve bir sofa ve süflâda

170) bir matbah ve kenîf ve bir miktar bahçeyi müştemil menzili ve mahmiye-i mezbûrede

Vakıf No: 15-2/17

171) Kumkapı kurbunda Nişancı Paşa-yi Atik Mahallesi'nde vâki' bir taraftan es-Seyyid İbrahim

172) Efendi'nin vakıf menzili ve bir taraftan Ömer Bey menzili ve bir taraftan es-Seyyid Ahmet menzili

173) ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-i terbî'ı yüz yirmi

174) beş zirâ' arsa üzerinde mebnî dâhiliyede fevkâni üç bab oda ve tahtâni iki

175) oda ve matbah ve kenîf ve bi'r-i mâ ve hâriciyede tahtâni bir oda ve havli ve üç taraftan

176) taş duvarı muhtevî menzili ve mahmiye-i mezkûrede Kasap Avaz Mahallesi'nde

177) vâki' iki taraftan tarîk-ı hâss ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-ı terbî'ı üç yüz

178) zira arsa üzerinde mebnî dâhiliyesinde fevkâni iki bab oda ve bir kiler ve kenîf

179) ve tahtâni matbah ve kenîf ve bi'r-i mâ ve kâr-gir su mahzeni ve havli ve hâriciyesinde fevkâni

180) iki bab oda ve dehlîz ve kenîf ve tahtında âhûr ve havliyi müştemil menzili

181) ve yine mahmiye-i mezbûrede Şeyh Ferhat Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Tanburcuoğlu

Vakıf No: 15-2/18

182) Abraham ve bir taraftan Agop ve bir taraftan Sahpuş menzilleri ve bir taraftan tarîk-ı

183) âmm ile mahdût fevkâni ve tahtâni iki oda ve kiler ve matbah ve bi'r-i mâ ve kenîf

184) ve havliyi müştemil menzili ve yine mahmiye-i merkûmede Arabacı Bayezit Mahallesi'nde

185) vâki' bir taraftan Ayşe Hâtun tasarrufunda olan vakıf menzil ve bir taraftan ba'zen

186) el-Hâcc Mustafa mülkü ve ba'zen Ahmet Paşa tasarrufunda olan vakıf menzil ve iki taraftan

187) tarîk-ı âmm ile mahdût fevkânî üç bâb oda ve sofa ve dehlîz ve tahtâni bir oda

188) ve matbah ve bi'r-i mâ' ve kenîf ve kömürlük ve havli ve bir miktar eşcâr-ı müsmere ve ğayr-i müsmereli

189) bahçeyi müştemil menzili ve yine mahmiye-i mezkûrede Edirne Kapusi dâhilinde

190) Ali Paşa-yı Atîk Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Kürekçi Dimu ve bir taraftan Bakkal

191) Yenabut ve bir taraftan Kürekçi Fotaki menzilleri ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdut

Vakıf No: 15-2/19

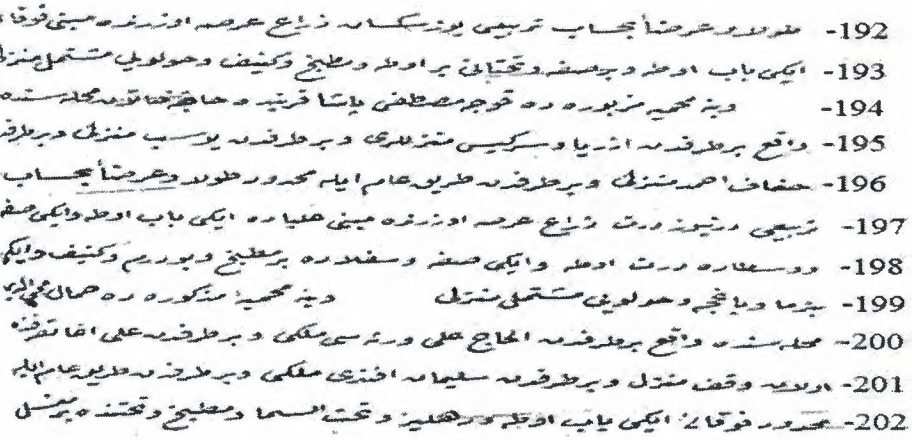

192) tûlen ve arzan bi-hisâb-i terbî'ı yüz seksen zira' arsa üzerinde mebnî fevkâni

193) iki bab oda ve bir sofa ve tahtâni bir oda ve matbah ve kenîf ve havliyi müştemil menzili

194) ve yine mahmiye-i mezbûreda Kocamustafapaşa kurbunda Haticehâtun Mahallesi'nde

195) vâki' bir taraftan Erziya ve Serkis menzilleri ve bir taraftan Yosef menzili ve bir taraftan

196) Haffaf Ahmet menzili ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-i

197) terbî'ı dört yüz dört zira arsa üzerinde mebnî ulyâda iki bab oda ve iki sofa

198) ve vüstâda dört oda ve iki sofa ve süflâda bir matbah ve bodrum ve kenîf ve iki

199) bi'r-i mâ ve bahçe ve havliyi müştemil menzili ve yine mahmiye-i mezkûrede Hamal Muhyiddîn

200) Mahallesi'nde vâki' bir taraftan el-Hâcc Ali veresesi mülkü ve bir taraftan Ali Ağa tasarrufunda

201) olan vakıf menzil ve bir taraftan Süleyman Efendi mülkü ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile

202) mahdût fevkâni iki bab oda ve dehlîz ve tahte's-semâ ve matbah ve tahtında bir mağsel

Vakıf No: 15-2/20

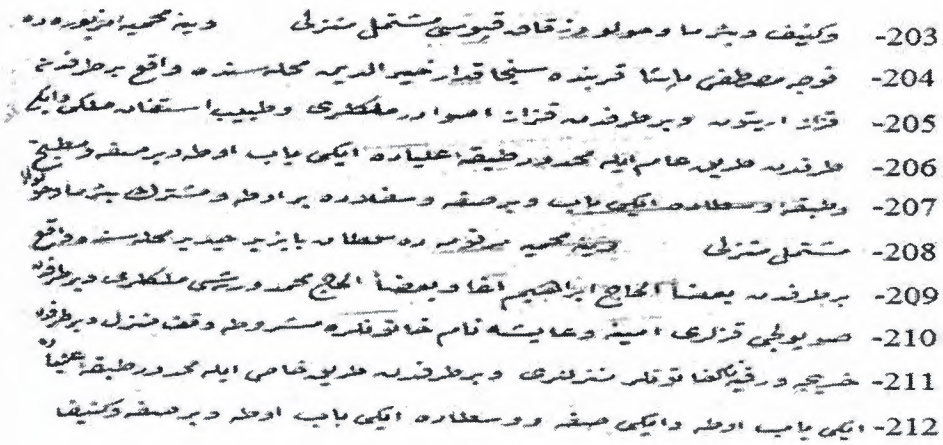

203) ve kenîf ve bi'r-i mâ ve havli ve zokak kapusini müştemil menzili ve yine mahmiye-i mezbûrede

204) Kocamustafapaşa kurbunda Sancaktar Hayrettin Mahallesi'nde vâki' bir taraftan

205) Kazzaz Ariton ve bir taraftan Kazzaz Azvador mülkleri ve Tabîb İstefan mülki ve iki

206) taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût tabaka-i ulyâda iki bab oda ve bir sofa ve matbah

207) ve tabaka-i vüstâda iki bab ve bir sofa ve süflâda bir oda ve müşterek bi'r-i mâ ve havliyi

208) müştemil menzili ve yine mahmiye-i merkûmede Sultan Bayezit-i Cedît Mahallesi'nde vâki'

209) bir taraftan ba'zen el-Hâcc İbrahim Ağa ve ba'zen el-Hâcc Mehmet veresesi mülkleri ve bir taraftan

210) Suyolcu kızları Emine ve Ayşe nâm hâtunlara meşrûta vakıf menzil ve bir taraftan

211) Hatice ve Rukiye nâm hâtunlar menzilleri ve bir taraftan tarîk-ı hâssla tabaka-i ulyâda

212) iki bab oda ve iki sofa ve vüstâda iki bab oda ve bir sofa ve kenîf

Vakıf No: 15-2/21

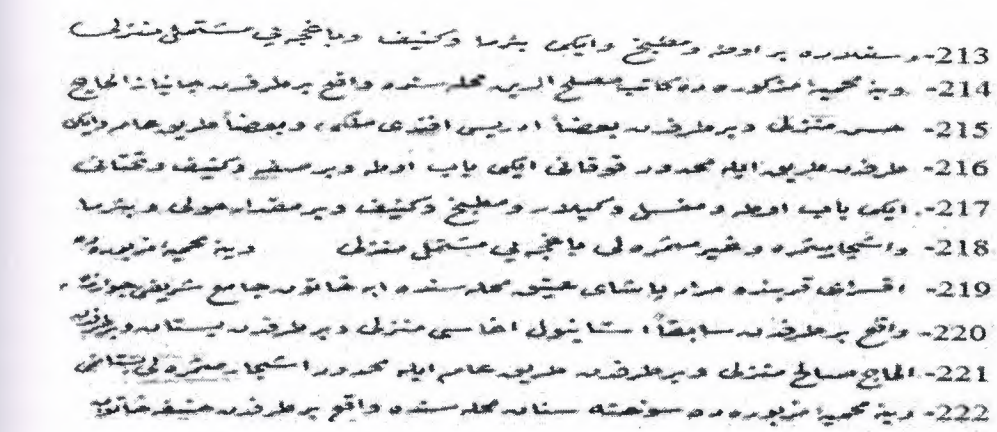

213) ve süflâda bir oda ve matbah ve iki bi'r-i mâ' ve kenîf ve bahçeyi müştemil menzili

214) ve yine mahmiye-i mezkûrede Kâtip Muslihiddîn Mahallesi'nde vâki' bir taraftan cânbâz el-Hâcc

215) Hasan menzili ve bir taraftan ba'zen İdris Efendi mülki ve ba'zen tarîk-ı âmm ve iki

216) taraftan tarîk ile mahdût fevkânî iki bab oda ve bir sofa ve kenîf ve tahtâni

217) iki bab oda ve mağsel ve kiler ve matbah ve kenif ve bir miktar havli ve bi'r-i mâ

218) eşcâr-ı müsmere ve ğayr-i müsmereli bahçeyi müştemil menzili ve yine mahmiye-i mezbûrede

219) Aksaray kurbunda Murat Paşa-yı Atik Mahallesi'nde Ebe Hatun Cami-i Şerîfi civârında

220) vâki' bir taraftan sâbikan İstanbul Ağası menzili ve bir taraftan bostan ve bir taraftan

221) el-Hâcc Salih menzili ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût eşcâr-ı müsmereli bostanımı

222) ve yine mahmiye-i mezbûrede Suhte Sinan Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Hanife Hatun

Vakıf No: 15-2/22

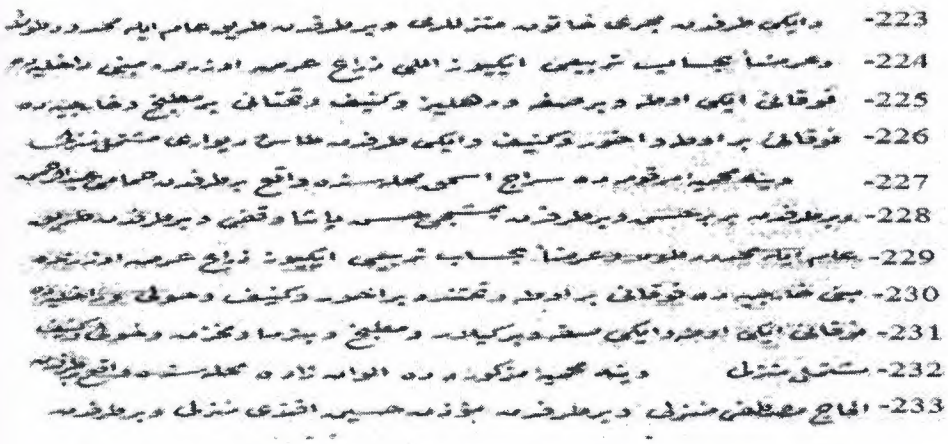

223) ve iki taraftan Bahriye Hatun menzilleri ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût tûlen

224) ve arzan bi-hisâb-i terbî'ı iki yüz elli zira' arsa üzerinde mebnî dâhiliyede

225) fevkânî iki oda ve bir sofa ve dehlîz ve kenîf ve tahtâni bir matbah hâriciyede

226) fevkâni bir oda ve âhur ve kenîf ve iki taraftan taş duvarı müştemil menzili

227) ve yine mahmiye-i merkûmede Serraç İshak Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Hammâmî Abdurrahman

228) ve bir taraftan berber Hasan ve bir taraftan Yemişçi Hasan Paşa Vakfı ve bir taraftan tarîk-ı

229) âmm ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-i terbî'ı iki yüz zira' arsa üzerinde

230) mebnî hâriciyede fevkâni bir oda ve tahtında bir âhur ve kenîf ve havli ve dâhiliyede

231) fevkâni iki oda ve iki sofa ve bir kiler ve matbah ve bi'r-i mâ ve mahzen ve havli ve kenîfi

232) müştemil menzili ve yine mahmiye-i mezkûrede Elvanzâde Mahallesi'nde vâki' bir taraftan

233) el-Hâcc Mustafa menzili ve bir taraftan Müezzin Hüseyin Efendi menzili ve bir taraftan

Vakıf No: 15-2/23

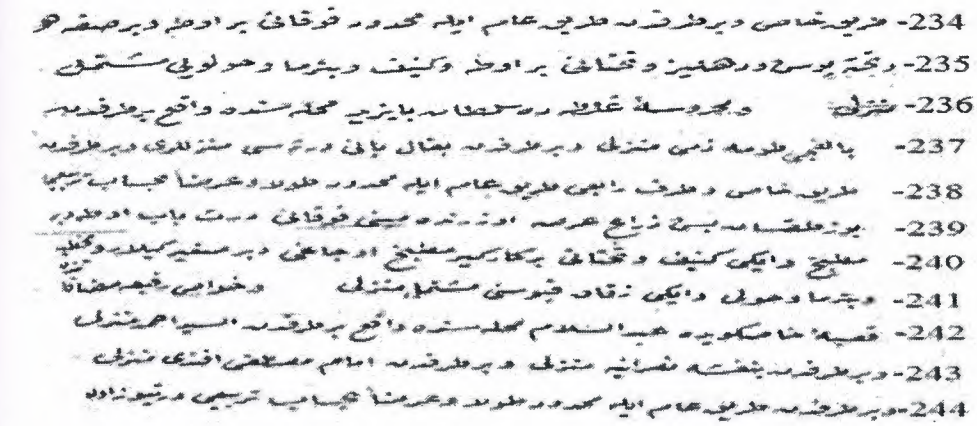

234) tarîk-ı hâss ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût fevkâni bir oda ve bir sofa

235) ve tahte-pûş ve dehlîz ve tahtâni bir oda ve kenîf ve bi'r-i mâ ve havliyi müştemil

236) menzili Mahrûse-i Galata'da Sultan Bayezit Mahallesi'nde vâki' bir taraftan

237) Balıkçı Toma Zimmî menzili ve bir taraftan Bakkal Yani veresesi menzilleri ve bir taraftan

238) tarîk-ı hâss ve taraf-ı râbi'ı tarîk-ı âmm ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-i terbî'ı

239) yüz doksan beş zirâ' arsa üzerinde mebnî fevkâni dört bab oda ve bir

240) matbah ve iki kenîf ve tahtâni bir kâr-gîr matbah ocağı ve bir sağîr kiler ve mahtab

241) ve bi'r-i mâ ve havli ve iki zokak kapusini müştemil menzili ve havvâs-ı refî'a muzâfâtından

242) Kasaba-i Hasköy'de Abdüsselam Mahallesi'nde vâki' bir taraftan es-Seyyid Ahmet menzili

243) ve bir taraftan Benefşe Nasrâniye menzili ve bir taraftan İmam Mustafa Efendi menzili

244) ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-i terbî'ı dört yüz on

Vakıf No: 15-2/24

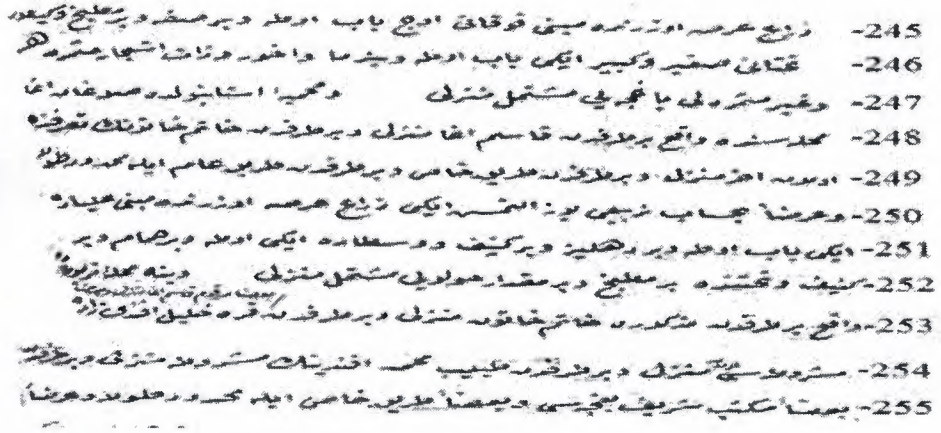

245) zira' arsa üzerinde mebnî fevkâni üç bab oda ve bir sofa ve bir matbah ve kiler

246) ve tahtâni sağîr ve kebîr iki bab oda ve bi'r-i mâ ve âhur ve zât-ı eşcâr-ı müsmere

247) ve ğayri müsmereli bahçeyi müştemil menzili Mahmiye-i İstanbul'da Suğan Ağa

248) Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Kasım Ağa menzili ve bir taraftan Hatım Hatun'un tasarrufunda

249) olan âhar menzil ve bir taraftan tarîk-ı hâss ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût tûlen

250) ve arzan bi-hisâb-i terbî'ı yüz altmış iki zira' arsa üzerinde mebnî ulyâda

251) iki bab oda ve bir dehlîz ve bir kenîf ve vüstâda iki oda ve bir hamâm ve bir

252) kenîf ve tahtında bir matbah ve bir miktar havliyi müştemil menzili ve yine mahalle-i mezbûrede

253) vâki' bir taraftan mezkûre Hatım Hatun menzili ve bir taraftan ba'zen Merkûm Kasım Ağa menzili ve ba'zen Kara Halil Efendizâde

254) meşrûtası olan menzil ve bir taraftan tabîb Mehmet Efendi'nin meşrûta menzili ve birtaraftan

255) ba'zen mekteb-i şerîf bahçesi ve ba'zen tarîk-ı hâss ile mahdût tûlen ve arzan

Vakıf No: 15-2/25

256) bi-hisâb-i terbî'ı yüz otuz altı zira' arsa üzerinde mebnî ulyâda iki

257) oda ve bir sofa ve vüstâda iki oda ve bir sofa ve kenîf ve tahtında bir matbah ve bir

258) mağsel ve bir miktar havliyi müştemil mekteb-i mezbûr hocasına tahsîs olunan

259) menzili bi-cümleti't tevâbi' ve'l-levâhık vakf ü haps edip evkâf-ı sâbikıma

260) ba'de'z-zamm ü ilhâk şöyle şart eyledim ki mârru'z-zikr mektebe muttasıl olup hocaya

261) tahsîs olunan menzilin süknâsı mekteb-i mezbûr hocalarına meşrût olup

262) her kim hoca olursa menzil-i mezburda sâkin ola ve mekteb-i mezbûr

263) civârında vâki' bu def'a ta'mîr ve ihyâ eylediğim Kepenkçi İshak Mescid-i Şerifi'nde ulemâdan

264) bir kimesne haftada iki gün tullâbe-i ulûm-i nâfiadan tedrîs edip

265) mukâbelesinde yevmî kırk akçe vazifeye mutasarrıf ola ve müderris-i mûmâ ileyhin

266) muîdine yevmî beş akçe verile ve mescid-i mezbûr imamına yevmî dokuz akçe ve müezzinine

267) yevmî altı akçe ve kayyimine yevmî iki akçe verilip kayyim-i mezbûr Ramazan-ı Şerif'te

Vakıf No: 15-2/26

268) minare kanâdilini îkâd için yevmî iki akçe ve müderris-i mezbûre yevm-i tedriste

269) mescîd-i mezbûru açıp ve kapayıp minderini hıfz için yevmî üç akçe ki

270) cem'an kayyim-i mezbûreme yevmî yedi akçe verile ve mescîd-i mezkurda îkâd-ı kanâdîl ve şem'ı-

271) rûğân için yevmî on akçe ve leyâli-i mübâreke ve ramazân-ı şerîfte tarafeyn-i mihrabda

272) üçer vakiyye şem'ı asel ve minâre kandili için rôğân-ı zeyt-behâ yevmî dört

273) akçe verile ve derûn-i vakfiyyede zikr-i mürûr eden Alâattin Zâviyesi'nde

274) tarîk-i sûfiyyeden müttakî ve dindâr ve sâhib-i evrâd ü ezkâr yedi nefer ehl-i

275) tevhîd ve ashâb-ı tecrît her isneyn ve cum'a gecelerinde yetmişer bin kelime-i tevhide

276) mübâderet ve hıtâmında devâm-ı devlet-i şehr-i yâr ve kıyâm-ı fer-i şevket cihandârı

277) için duâya muvâzebet ve bu emr-i hatîrin ale'd-devâm icrâsına zâviye-i mezbûre

278) şeyhi nezâret eyleyip zikr olunan yedi neferden her birine yevmî beşer akçe

Vakıf No: 15-2/27

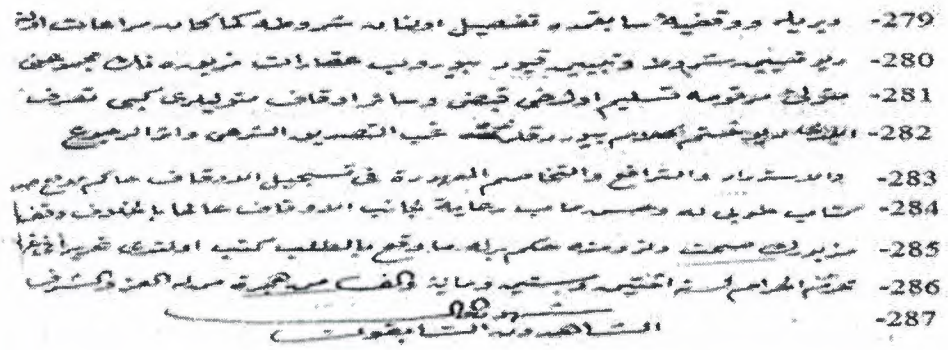

279) verile ve vakfiye-i sâbikımda tafsîl olunan şürûta kemâ kân mürâat oluna

280) diye ta'yîn-i şürût ve tebyîn-i kuyût buyurup akârâtı mezbûrenın mecmû'unu

281) mütevellî-yi merkûme teslîm; ol dahi kabz ve sâir evkaf mütevellîleri gibi tasarruf

282) eyledi deyu hatm-i kelâm buyurduklarında ğıbbe't-tasdîk-i şer'î ve eseri'r-rücû

283) ve'l-istirdâd ve't-terâfü' ve't-tehâsumü'l-ma'hûde fî-tescîli'l-evkâf

284) hâkim-i mevkı'-i sadr-i kitâb -tûbâ leh ve hüsn-i meâb- riayeten li-cânibi'l-evkâf âlimen bi'l-hılâf vakf-ı

285) mezbûrun sıhhat ve lüzumuna hükm-i berleh mâ vaka'a bi't-talep ketb olundu, tahrîran fî ğurre-yi

286) Muharremi'l-haram li-sene isneteyn ve sittîne ve mietin ve elf mine'l-hicret, men lehü'l-ızzü ve'ş-şeref. (H.1162- M.1749)

Şühûdü'l Hâl;

287) eş-Şâhidûn es-sâbikûn

Vakıf No: 15-3/1

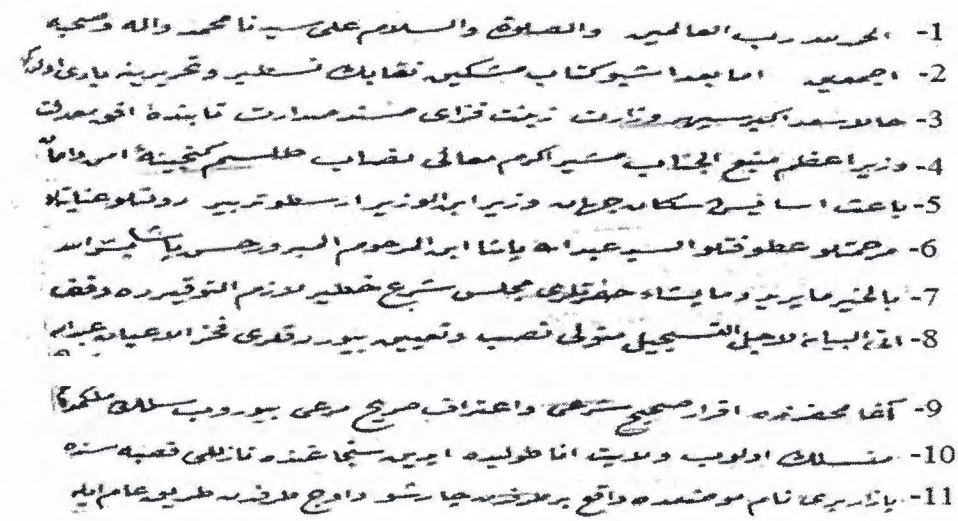

1) El-hamdü li'l-lâhi Rabbi'l-âlemîn ve's-Salâtü ve's-Selâmü alâ seyyidinâ Muhammed ve âlihî ve sahbihî

2) ecme'în. Emmâ ba'd; iş bu kitâb-ı müşgîn nikâbın tastîr ü tahrîrine bâdi oldur ki;

3) hâlen sa'd-i ekber sipehr-i vizâret zînet fezâ-yi mesned-i sadâret tâ-bende-i ufuk-i ma'delet

4) vezîr-i a'zam, menbeı'l-cenâb, müşîr-i ekrem-i me'âli-nisâb, tılsım-i kencine-i emn ü emân

5) bâis-i asâyiş-i iskân-ı cihân vezir-i ibnü'l-vezîr Erestu tedbîr-i devletlü inâyetlü

6) merhametlü utûfetlü es-Seyyid Abdullah Paşa ibnü'l-merhûm el-mebrûr Hasan Paşa -Yessere'l-lâhü

7) bi'l-hayr mâ yürîdü ve mâ yeşâ- hazretleri meclis-i şer'ı hatîr-i lâzım-i tevkirde vakf-ı

8) âti'l-beyân li-ecli't-tescîl mütevellî nasb ve ta'yîn buyurdukları Fahru'l-a'yân Abdullah

9) Ağa mahzerinde ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î buyurup silk-i mülkümde

10) münselik olup Vilâyet-i Anadolu'da, Aydın Sancağında Nazırlı Kasabası'nda

11) Pazaryeri nâm mevzîde vâki' bir taraftan çarşı ve üç taraftan tarîk -ı âmm ile

Vakıf No: 15-3/2

12) mahdût fevkânî otuz dokuz bab oda ve tahtâni otuz beş bab odaları ve bir kebîr

13) âhuri ve hâricinde bir bab berber dükkanını ve müştemilât-ı sâire-i mevcûdeyi

14) hâvî kâr-gîr han ile vakf-ı ol ma'mûl-bihâlarında akâra tebdîlini şart ve ta'yîn

15) buyurdukları nukûd-ı mevkûfe ile iştirâ olunan Mahmiye-i İstanbul'da Kalenderhane

16) Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Çavuşzade Mehmet Efendi menzili ve üç taraftan

17) tarîk-ı âmm ile mahdût beş bin yüz otuz zira'arsa üzerinde mebnî

18) dâhiliyesinin ulyâsında bir bab taş oda ve hamam ve sağîr ve kebîr beş bab

19) oda ve divan-hâne ve çinili iki bab oda ve vüstâda üç bab oda ve sofa

20) ve divân-hâne ve tahtânisinde kâr-gîr matbah ve bi'r-i mâ ve havli ve bahçe ve camlı köşk

21) ve camlı bir bab oda ve fıskiye üzerinde bir bab sağîr oda ve hâriciyesinin

22) ulyâsında bir kiler ve sağîr ve kebîr on iki bab oda ve divân-hâne ve bahçe

23) ve vüstâsında üç bab sağîr ve iki bab koğuş ta'bir olunur oda

Vakıf No: 15-3/3

24) ve divân-hâne ve tahtânîsinde dört bab oda ve matbah ve çeşme-i âb ve bahçe

25) derûnunda köşk ve bi'r-i mâ ve iki kat su hazînesi ve âhur ve havli ve kanavât-ı

26) ve müsennât ile muhrez iki buçuk mâsura mâ-i lezîz-i câriyi müştemil menzili

27) ve yine mahmiye-i mezbûrede Suhta Sinan Mahallesi'nde vâki' bir taraftan ba'zen Molla

28) Mustafa ve ba'zen Duhânî Süleyman ve bir taraftan Ayşe Hanım ve bir taraftan ba'zen

29) tarîk-ı hâss ve ba'zen Sarıkız kurbunda Çıkrıkçı Kemal Mescid-i Şerifi'ne va'z-olunan

30) minber-i şerîf vakfı ve bir taraftan tarîk-ı âm ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-ı

31) terbî'ı mecmû'ı bin yüz yetmiş zira' arsalı birbirine muttasıl herbiri müştemilât-ı

32) ma'lûmeyi hâvî beş bab mülk menzil ile kezâlik ittisâlinde vâki' terbî'an

33) iki yüz altmış zira' arsa-yı hâliyeyi ve yine mahmiye-i mezbûrede At Meydanı

34) kurbunda Suhta Sinan Mahallesi'nde vâki' bir taraftan ba'zen Rabia Hanım, ba'zen

Vakıf No: 15-3/4

35) Cündî Mehmet Ağa menzilleri ve bir taraftan yine merkûm Cündî Mehmet Ağa menzili ve bir taraftan

36) Merhûm Sinan Çavuş vakfından olan vakıf menzili ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile

37) mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-ı terbî'ı beş yüz doksan dört zira' arsa üzerinde

38) mebnî hâriciyesinin tabaka-i ulyâsında iki bab oda ve bir sofa ve vüstâsında

39) bir oda ve bir kenîf ve süflâsında âhur ve dâhiliyesinin tabaka-i ulyâsında iki

40) bab oda ve bir sofa ve dehlîz ve kenîf ve vüstâsında iki bab oda ve kiler

41) ve kenîf ve süflâsında bir matbah ve mahtab ve taş musluk ve bi'r-i mâ ve cenîneyi müştemil

42) menzili ve yine mahmiye-i mezbûrede Hoca Hayrettin Mahallesi'nde vâki' bir taraftan

43) Sinan Viran Vakfı'ndan menzil ve bir taraftan Arabacı Bayezit İmamı'na meşrûta menzil

44) ve bir taraftan İsmail menzili ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-i

45) terbî'ı yüz seksen zira' arsa üzerinde mebnî fevkâni üç oda ve matbah ve sağîr

Vakıf No: 15-3/5

46) oda ve bi'r-i mâ ve kenîf ve havliyi müştemil menzili ve yine mahmiye-i merkûmede

47) Cerrah Paşa kurbunda Körükçübaşı Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Serraç el-Hâcc Mehmet ve bir taraftan

48) İbrahim ve bir taraftan el-Hâcc Mustafa menzilleri ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût

49) tûlen ve arzan bi-hisâb-i terbî'ı yüz on zira' arsa üzerinde mebnî fevkâni bir oda

50) ve sofa ve tahtâni bir oda ve kenîf ve havliyi müştemil menzili ve Mahrûse-i

51) Galata muzâfâtından Kasaba-i Tophane'de el-Hacc Memi Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Seyyid

52) Mustafa Kapudan menzili ve bir taraftan Çubukçu Seyyid Mehmet Ağa mülkü ve bir taraftan Halil ve Ahmet

53) ve Fatma nam kimesnelerin ale'l-iştirak müfrez mülkleri ve taraf-ı râbi'den tarîk-ı hâss

54) ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-i terbî'ı yüz elli zira' arsa üzerinde mebnî fevkâni

55) üç bab oda ve bir kenîf ve tahtâni bir bab oda ve mahtab ve müşterek bi'r-i mâ ve müşterek

Vakıf No: 15-3/6

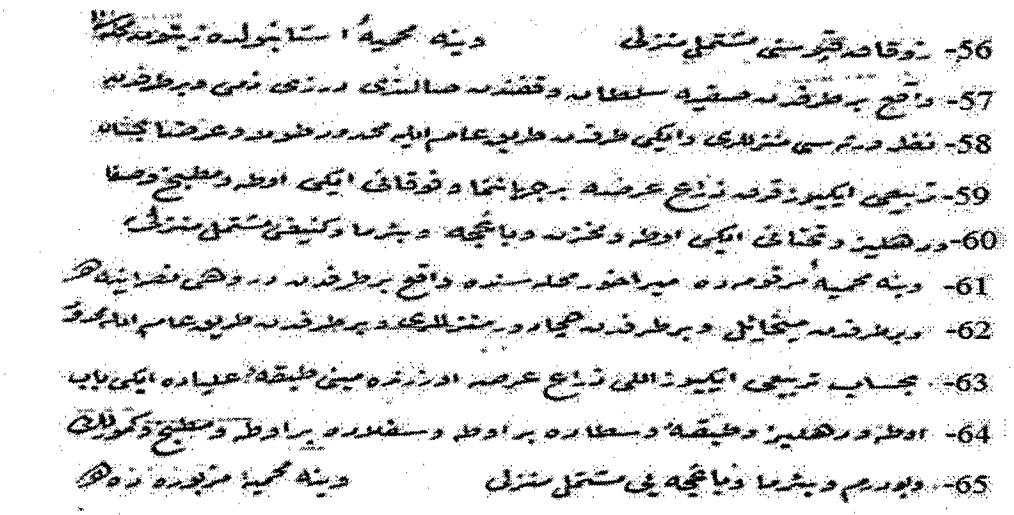

56) zokak kapusini müştemil menzili ve yine Mahmiye-i İstanbul'da Zeytun Mahallesi'nde

57) vâki' bir taraftan Safiye Sultan Vakfı'ndan Salındı Derzi Zimmî ve bir taraftan

58) Nazır veresesi menzilleri ve iki taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-i

59) terbî'ı iki yüz kırk zira' arsa ber-cihannümada fevkâni iki oda ve matbah ve sofa

60) ve dehlîz ve tahtâni iki oda ve mahzen ve bahçe ve bi'r-i mâ ve kenîfi müştemil menzili

61) ve yine mahmiye-i merkûmede Mîrahûr Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Dervehi Nasrâniye

62) ve bir taraftan Mihail ve bir taraftan Haçadur menzilleri ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût

63) bi-hisâb-i terbî'ı iki yüz elli zira' arsa üzerinde mebnî tabaka-i ulyâda iki bab

64) oda ve dehlîz ve tabaka-i vüstâda bir oda ve süflâda bir oda ve matbah ve kömürlük

65) ve bodrum ve bi'r-i mâ ve bahçeyi müştemil menzili ve yine mahmiye-i mezbûrede

Vakıf No: 15-3/7

66) Zeytun Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Bakkal Yâni ve bir taraftan Çizmeci Simson

67) ve bir taraftan baltacı odaları ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût tûlen ve arzan

68) bi-hisâb-i terbî'ı iki yüz kırk zira' arsa üzerinde mebnî tabaka-i ulyâda iki

69) oda ve tahte-pûş ve vüstâda bir oda ve dehlîz ve süflâda bir oda ve kenîf

70) ve bi'r-i mâ ve bahçeyi müştemil menzili ve yine mahmiye-i mezkûrede Sancaktar

71) Hayrettin Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Halil Efendi ve evlâdı mülkleri ve bir taraftan

72) ba'zen Seyfi Çelebi ve ba'zen Kuşakçı Ali ve zevcesi mülkleri ve bir taraftan Mustafa

73) mülkü ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût hâriciyede fevkâni iki oda ve bir sofa

74) ve dehlîz ve tahtâni iki oda ve dehlîz ve kenîf ve bi'r-i mâ ve âhur ve havli ve dâhiliyede fevkâni iki ve tahtâni

75) üç oda ve bir matbah ve sofa ve hamâm ve câme-kân ve kenîf ve bi'r-i mâ ve bahçeyi

Vakıf No: 15-3/8

76) müştemil menzili ve yine mahmiye-i merkûmede Koca Mustafa Paşa Mahallesi'nde

77) vâki' bir taraftan el-Hâcc Mehmet ve bir taraftan Derzi İstefan ve bir taraftan Derzi

78) Avanes menzilleri ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût fevkâni iki oda

79) ve bir dehlîz ve tahtâni bir oda ve matbah ve sarnîc ve bi'r-i mâ ve kenîf ve havliyi

80) müştemil menzili ve Mahrûse-i Galata muzâfâtından Kasaba-i Tophane'de

81) Müeyyidzâde Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Boğusçu el-Hâcc İbrahim menzili ve bir taraftan

82) el-Hâcc Ahmet menzili ve bir taraftan Kayıkçı Hüseyin Paşa menzili ve taraf-ı râbi'ı tarîk-ı

83) hâss ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-i terbî'ı bin zira' arsa üzerinde mebnî

84) dâhiliyede fevkâni iki bab oda ve iki sofa ve dehlîz ve kenîf ve tahtâni iki bab

85) oda ve kâr-gîr mahzen ve bi'r-i mâ' ve iki kenîf ve hâriciyede fevkâni bir bab oda ve bir

Vakıf No: 15-3/9

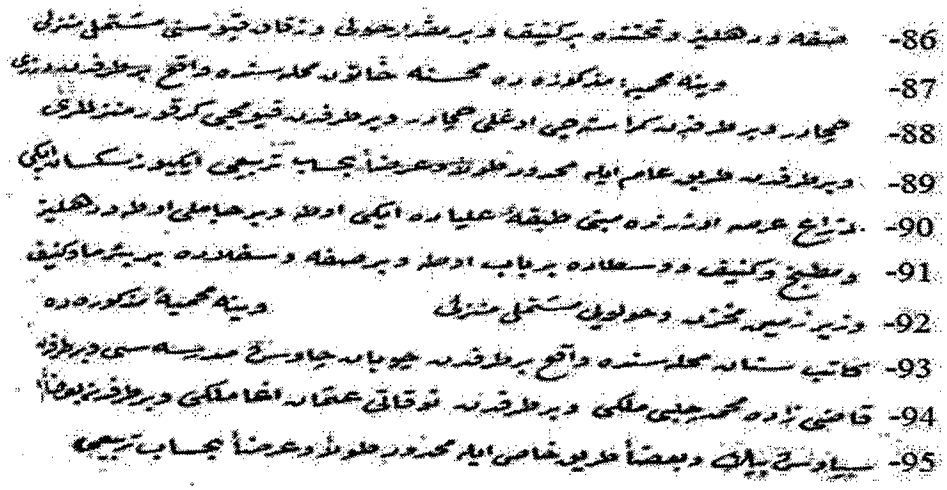

86) sofa ve dehlîz ve tahtında bir kenîf ve bir miktar havli ve zokak kapusini müştemil menzili

87) ve yine mahmiye-i mezkûrede Muhsine Hatun Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Derzi

88) Çahador ve bir taraftan Kerestecioğlu Çahador ve bir taraftan Kuyumcu Kargur menzilleri

89) ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-i terbî'ı iki yüz seksen iki

90) zira' arsa üzerinde mebnî tabaka-i ulyâda iki oda ve bir camlı oda ve dehlîz

91) ve matbah ve kenîf ve vüstâda bir bab oda ve bir sofa ve süflâda bir bi'r-i mâ ve kenîf

92) ve zîr-i zemîn mahzen ve havliyi müştemil menzili ve yine mahmiye-i mezkûrede

93) Katip Sinan Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Çoban Çavuş Medresesi ve bir taraftan

94) Kadızâde Mehmet Çelebi mülkü ve bir taraftan fevkâni Osman Ağa mülkü ve bir taraftan ba'zen

95) Siyavuş Bey ve ba'zen tarîk-ı hâss ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-i terbî'ı

Vakıf No: 15-3/10

96) iki yüz yetmiş beş zira' arsayı ve yine mahmiye-i merkûmede Tülbentçi

97) Hüsamettin Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Ebûbekir Efendî mülkü ve bir taraftan el-Hâcc

98) Ömer bahçesi ve bir taraftan ba'zen el-Hâcc Abdî ve ba'zen tarîk-ı hâss ve bir taraftan tarîk-ı

99) âmm ile mahdût terbî'an beş yüz zira' arsa üzerinde mebnî dâhiliyede fevkâni üç

100) bab oda ve bir sofa ve matbah ve hâriciyede bir oda ve bir âhur ve bahçe ve kenîf

101) ve bi'r-i mâ ve havliyi müştemil menzili ve yine mahmiye-i mezbûrede Cerrah İshak

102) Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Ayşe Hâtun ve bir taraftan Rabia Hâtun menzilleri

103) ve iki taraftan tarîk-ı hâss ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-i terbî'ı iki yüz

104) zira' arsa üzerinde mebnî fevkâni iki oda ve bir matbah ve dehlîz ve bir tahte-pûş

105) ve tahtâni bir oda ve bir kenîf ve havliyi müştemil menzili ve yine mahmiye-i

106) mezkûrede bir tarafta Mîr-ahûr Mahallesi'nde vâki' ve bir taraftan ba'zen el-Hâcc Ahmet ve ba'zen Nevres

Vakıf No: 15-3/11

107) ve bir taraftan Piruzde Nasrâniye ve bir taraftan Piyo Zimmî menzilleri ve bir taraftan tarîk-ı

108) âmm ile mahdût bi-hisâb-i terbî'ı iki yüz yetmiş zira' arsa üzerinde mebnî

109) fevkâni bir oda ve sofa ve tahte-pûş ve matbah ve tahtında bir oda ve kenîf

110) bi'r-i mâ ve âhûr ve bahçeyi müştemil menzili ve yine mahmiye-i mezbûrede

111) Müfti Sali Çelebi Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Mehmet Ağa ve bir taraftan Hanım ve bir taraftan

112) İsmail menzilleri ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût bi-hisâb-i terbî'ı üç yüz

113) zira' arsa üzerinde mebnî fevkâni iki bab oda ve bir sofa ve matbah

114) ve kenîf ve havli ve bi'r-i mâ' ve tahtında bir Koçi âhûrini müştemil menzili

115) ve Havâs-ı Aleyh muzâfatından Kasaba-i Hasköy'de Abdüsselam Mahallesi'nde

116) vâki' bir taraftan ba'zen Rumanoğlu İsvador menzili ve ba'zen el-Hâcc Abdullah

117) menzili ve bir taraftan ba'zen Bostânî Ahmet menzili ve ba'zen İmam menzili

Vakıf No: 15-3/12

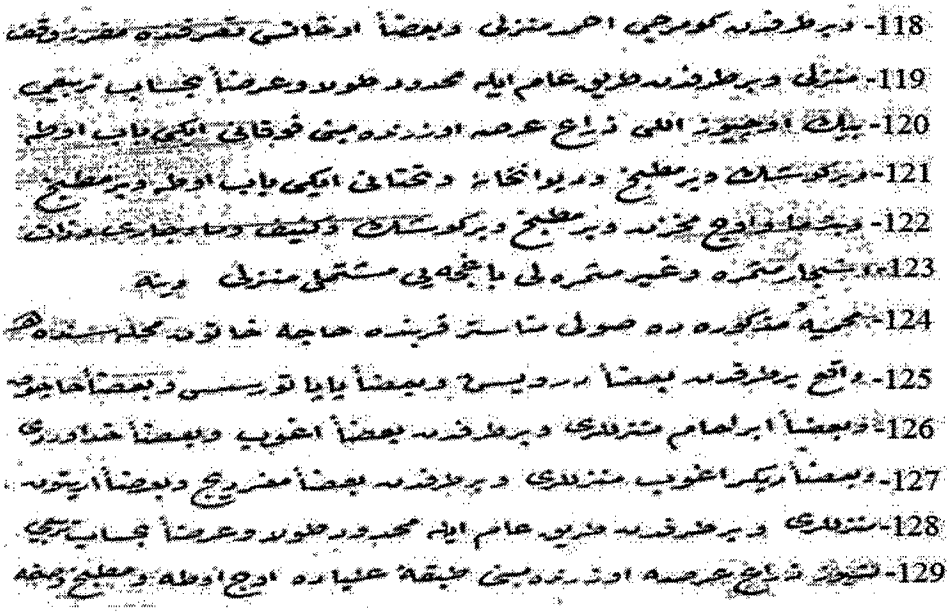

118) ve bir taraftan Kömürcü Ahmet menzili ve ba'zen Ohanis tasarrufunda müfrez-i vakf

119) menzili ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisab-i terbî'ı

120) bin üç yüz elli zira' arsa üzerinde mebnî fevkâni iki bab oda

121) ve bir köşk ve bir matbah ve divan-hâne ve tahtâni iki bab oda ve bir matbah

122) ve bi'r-i mâ ve üç mahzen ve bir matbah ve bir köşk ve kenîf ve mâ-i cârî ve zât-ı

123) eşcârı müsmere ve ğayr-i müsmereli bahçeyi müştemil menzili ve yine

124) mahmiye-i mezkûrede Sulu Manastır kurbunda Hacı Hatun Mahallesi'nde

125) vâki' bir taraftan ba'zen Derviş ba'zen Papa Törsisi ve ba'zen Haçuk

126) ve ba'zen Abraham menzilleri ve bir taraftan ba'zen Agop ve ba'zen Hüdaverdi

127) ve ba'zen diğer Agop menzilleri ve bir taraftan ba'zen Mıgırdiç ve ba'zen Ariton

128) menzilleri ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-i terbî'ı

129) beş yüz zira' arsa üzerinde mebnî tabaka-i ulyâda üç oda ve matbah ve sofa

Vakıf No: 15-3/13

130) ve vüstâda üç oda ve matbah ve süflada bir oda ve kenîf ve mahzen ve mahtab

131) ve iki bi'r-i mâ ve bahçe ve mesfûrûn Madros ve Norsis ve Haçok ve Abraham

132) taraflarından müstekıllen ve mesfûrûn Agop ve Hudaverdi ve diğer Agop câniplerinden

133) ancak merkûm Hudaverdi menziline varınca ve merkûmân Mığırdiç ve Ariton menzillerine

134) varınca taş duvarı müştemil menzili ve yine mahmiye-i mezbûreda Mîr-ahûr

135) Mahallesi'nde vâki' bir taraftan ba'zen Anistasi Zimmî ve ba'zen Domne Nasrâniye

136) mülkü ve bir taraftan mescid-i şerîf cidârı tarafında Merhûme Bülbül Hâtun vakfından

137) bi-hisâb-i terbî'ı doksan bir zira' olan arsa-i hâliye ve bir taraftan Yovan

138) Zimmî menzili ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût tabaka-i ulyâda bir bab oda

139) ve tahte-pûş ve vüstâda iki oda ve bir matbah ve sofa ve kenîf ve süflâda

140) iki oda ve bir matbah ve bi'r-i mâ' ve bahçeyi hâvî menzili ve yine mahmiye-i

141) merkûmede Kalenderhane Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Haremeyn-i Şerîfeyn Vakfı'ndan

Vakıf No: 15-3/14

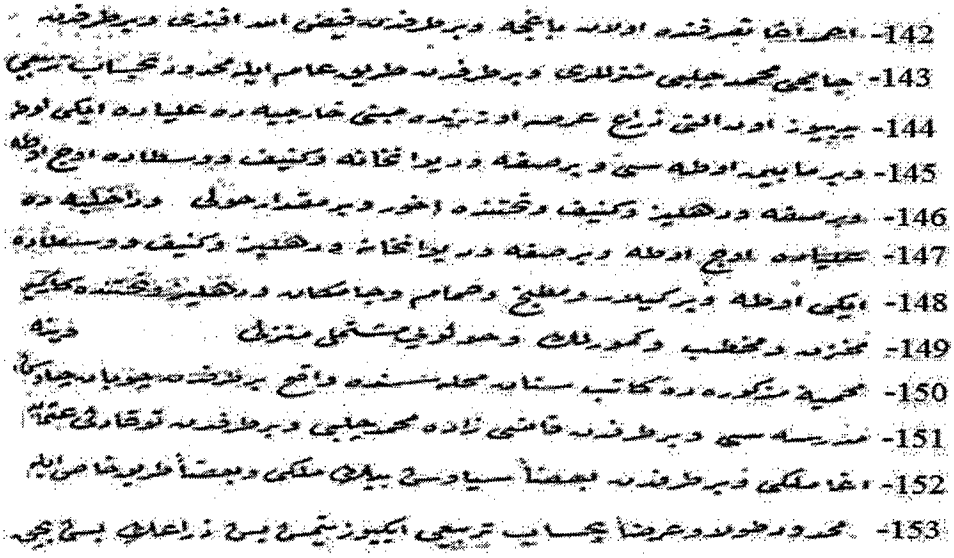

142) Ahmet Ağa tasarrufunda olan bahçe ve bir taraftan Feyzullah Efendi ve bir taraftan

143) Camcı Mehmet Çelebi menzilleri ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût bi-hisâb-i terbî'ı

144) yedi yüz on altı zira' arsa üzerinde mebnî hâriciyede ulyâda iki oda

145) ve bir mâbeyn odası ve bir sofa ve dîvân-hâne ve kenîf ve vüstâda üç oda

146) ve bir sofa ve dehlîz ve kenîf ve tahtında âhûr ve bir miktar havli ve dâhiliyede

147) ulyâda üç oda ve bir sofa ve dîvân-hâne ve dehlîz ve kenîf ve vüstâda

148) iki oda ve bir kiler ve matbah ve hamâm ve câme-kan ve dehlîz ve tahtında kâr-gîr

149) mahzen ve mahtab ve kömürlük ve havliyi müştemil menzili ve yine

150) mahmiye-i mezkûreda Kâtip Sinan Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Çobançavuş

151) Medresesi ve bir taraftan Kadızâde Mehmet Çelebi ve bir taraftan Tokatlı Osman

152) Ağa mülkü ve bir taraftan ba'zen Siyavuş Bey'in mülkü ve ba'zen tarîk-ı hâssla

153) mahdût tûlen ve arzan bi-hisâb-i terbî'ı iki yüz yetmiş beş zirânın beş buçuk

Vakıf No: 15-3/15

154- زراعی طریق الجوبه افراز اولنان یوز التمش طقوز بجی زراع عرضه

155- حسبة لله تعالی وقف صحیح ایله وقف وحبس ایدوب اوقاف سابقه

156- بعد الضم المذکوره فی فارغا عن الشواغل متولی موما الیه تسلیم اولنمق

157- تسلیم واستالی متولیلر کبی تصرف ایلدی دیو بیورلدقده اغب التسلیم

158- الشرعی واثر الرجوع والاستزاد والترافع والتخاصم المعهودة فی تسجیل

159- الاوقاف حاکم موقع صدر کتاب طویل له وحسن مآب حضرتلری عنایة

160- لجانب الاوقاف عالما بالخلاف بین ائمة الاشراف وقف مزبور لدی صحت

161- ولزومه حکم قضا ایتمکیچون ما وقع بالطلب کتب اولندی والیوم الصالح

162- والعشرین من شهر ذی القعدة الشریف لسنة اثنتین وستین ومائة والف

163- من هجرة من له العز والشرف

164- الشاهد فیه الشاهد یقوت

154) zira'ı tarîk için ifrâz olunan yüz altmış dokuz buçuk zira' arsayı

155) hasbeten li'l-lâhi Teâla vakf-ı sahîh ile vakf ü habs edip evkâf-ı sâbikıma

156) ba'de'z-zamm emlâk-ı mezkûreyi fâriğan ani'ş-şevâğil mütevelli-yi muma-ileyhe teslîm ol dahi

157) tesellüm ve emsâl-i mütevellîler gibi tasarruf eyledi deyu buyurduklarında ğıbbe't-tasdîk-i

158) şer'î ve eseri'r-rücû' ve'l-istirdâd ve't-terâfü' ve't-tehâsumü'l-me'hûde fi't-tescîl

159) ve'l-evkâf hâkim-i mevkı'-i sadr-i kitâb tûbâ leh ve hüsn-i meâb hazretleri riâyeten

160) li-cânibi'l-evkâf âlimen bi'l-hılâf beyne eimmeti'l-eşrâf vakf-ı mezbûrun sıhhat-i

161) lüzûmuna hükm-i kazâ etmeğin mâ-vaka'a bi't-talep ketbolundu. Fi'l-yevmi't- tâsi'

162) ve'l-ışrîn min-şehr-i Zi'lka'de i şerîfe, li-sene isneteyn ve sittîn ve mie ve elf

163) min hicretin men lehü'l-ızz ve'ş-şeref (H.1162- M.1749)

Şühûdü'l Hâl

164) eş-Şâhidûn es-Sâbikûn

Vakıf No: 15-4/1

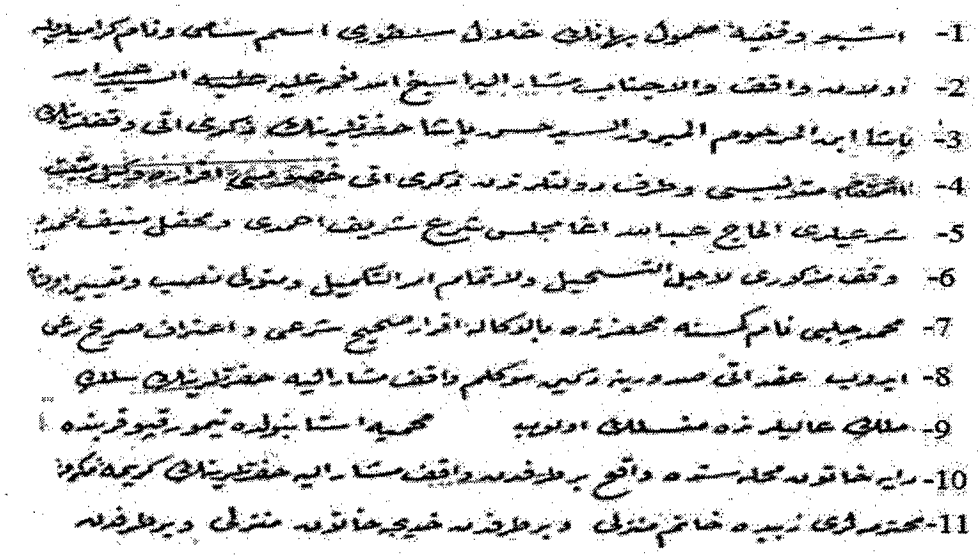

1) İş bu vakfiye-i ma'mûl-bihânın hilâl-i sutûr-i ism-i sâmî ve nâm-i kirâmileriyle

2) olan vâkıf-ı vâlâ-cenâb müşârun-ileyh -Esbeğa'llahü ni'mehû aleyh- es-Seyyid Abdullah

3) Paşa ibnü'l-merhûm es-Seyyid Hasan Paşa Hazretleri'nin zikr-i âtî vakıflarının

4) ... mütevellîsi ve taraf-ı devletlerinden zikr-i âti husûsi ikrara vekîl-i müsbit-i

5) şer'îleri el-Hâcc Abdullah Ağa meclis-i şer'ı şerîf-i Ahmedî ve mahfel-i münîf-i Muhammedî'de

6) vakf-ı mezkûri li-ecli't-tescîl ve'l-itmâm emri't-tekmîl ve mütevellî nasb ü ta'yîn olunan

7) Mehmet Çelebi nâm kimesne mahzerinde bi'l-vekâle ikrâr-ı sahih-i şer'î ve i'tirâf-i sarîh-i mer'î

8) idüp akdi âtî sudûruna değin müvekkilim vâkıf-ı müşârun ileyh hazretlerinin silk-i

9) mülk-i âlilerinde münselik olup Mahmiye-i İstanbul'da Timurkapu kurbunda

10) Daye Hatun Mahallesi'nde vâki' bir taraftan vâkıf-ı müşârun-ileyh hazretlerinin kerîme-i mükerreme-i

11) muhteremeleri Zübeyde Hanım menzili ve bir taraftan Hatice Hatun menzili ve bir taraftan

Vakıf No: 15-4/2

12) ba'zen Yağlıkçı Mehmet ve ba'zen Havva Hatun veresesi menzilleri ve bir taraftan tarîk-ı âmm

13) ile mahdût dâhiliyede fevkâni nim sofalı ve ocaklı bir kebîr oda ve birbirine

14) muttasıl ocaksız iki sağîr oda ve mâbeyn odası ve sofa ve kenîf ve tahtâni

15) bir mahzen ve matbah ve mağsel ve tahte-pûş ve dehlîz ve kiler ve sofa ve bi'r-i mâ

16) ve kenîf ve havli ve hâriciyede bir bab fevkâni oda ve kahve odası ve sofa

17) ve maslak ve âhûr ve kenîfi müştemil bir bab mülk menzili ve yine

18) mahmiye-i mezbûrede Suhtasinan Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Atike Hanım

19) menzili ve bir taraftan Hanife Hatun menzili ve bir taraftan Bahriye Hatun menzili

20) ve bir taraftan yine vâkıf-ı müşârün ileyh hazretleri vakfından Hasan Ağa menzili ve tarîk-ı âmm

21) ile mahdût bi-hisâb-i terbî'ı altmış iki zirâ' muhterik menzil arsasını

22) ve yine mahmiye-i mezbûrede Serraçishak Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Rukiyye

Vakıf No: 15-4/3

23) Hatun menzili ve bir taraftan Mehmet Emin Ağa Vakfı'ndan Şerife Hatice Hatun

24) menzili ve bir taraftan yine mezbûre Şerîfe Hatice Hatun menzili ve tarafeyn-i tarîk-ı

25) amm ile mahdût bi-hisâb-i terbî'ı üç yüz elli zira' arsa üzerinde mebnî

26) hâriciyede fevkâni iki bab oda ve bir sofa ve bir kenîf ve havli ve dâhiliyede

27) fevkâni iki oda ve üç sofa ve dehlîz ve tahte-pûş ve tahtâni iki bab oda

28) ve sofa ve mahzen ve kenîf ve bi'r-i mâ ve eşcâr-ı müsmere ve ğayri müsmereli bahçe ve havliyi

29) müştemil menzili ve yine mahmiye-i mezbûrede Çadırcı Ahmet Mahallesi'nde

30) vâki' bir taraftan Eci Ağya nâm zimmî menzili ve bir taraftan mesfûrun bahçesi

31) ve bir taraftan Nasu menzili ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût terbîan yüz

32) zira' arsa üzerinde mebnî fevkâni iki oda ve sofa ve kenîf ve tahtânî bir

33) oda ve matbah ve kâr-gîr mahzen ve bi'r-i mâ ve havliyi müştemil bir bab mülk menzili

34) ve yine mahmiye-i mezbûrede Mahallesi'nde vâki' bir taraftan

Vakıf No: 15-4/4

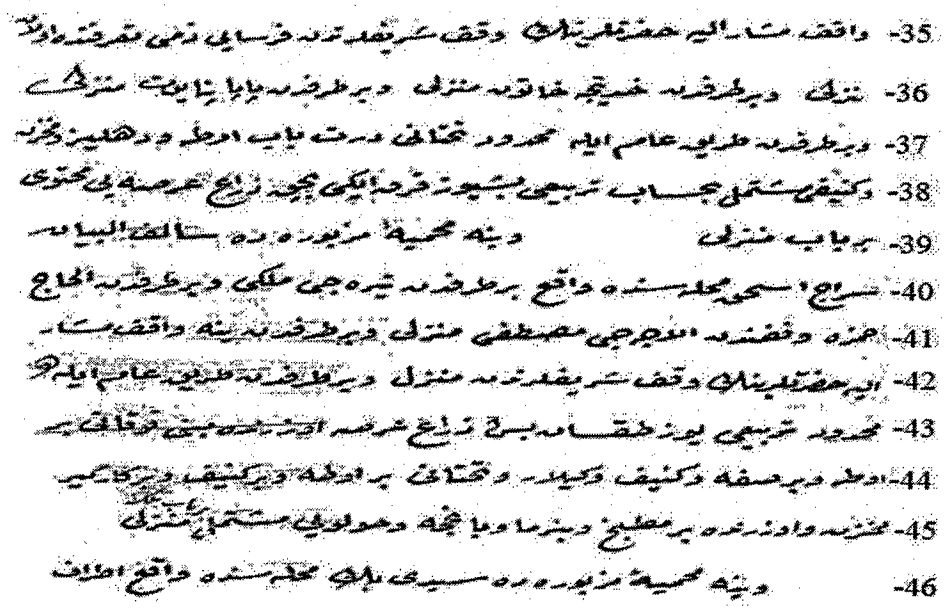

35) vâkıf-ı müşârun ileyh hazretlerinin vakf-ı şeriflerinden Fersayi Zimmî tasarrufunda olan

36) menzili ve bir taraftan Hatice Hatun menzili ve bir taraftan Papa Yenabut menzili

37) ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût tahtâni dört bab oda ve dehlîz ve mahzen

38) ve kenîfi müştemil bi-hisâb-i terbî'ı beş yüz kırk iki buçuk zira' arsayı muhtevî

39) bir bab menzili ve yine mahmiye-i mezbûrede sâlifü'l-beyân

40) Serraç İshak Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Tireci mülkü ve bir taraftan el-Hâcc

41) Hamza vakfından Alacacı Mustafa menzili ve bir taraftan yine vâkıf-ı müşârün

42) ileyh hazretlerinin vakf-ı şerîflerinden menzil ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile

43) mahdût terbî'ı yüz doksan beş zira' arsa üzerinde mebnî fevkâni bir

44) oda ve bir sofa ve kenîf ve kiler ve tahtânî bir oda ve bir kenîf ve bir kâr-gîr

45) mahzen ve üzerinde bir matbah ve bi'r-i mâ ve bahçe ve havliyi müştemil menzili

46) ve yine mahmiye-i mezbûrede Seydibey Mahallesi'nde vâki' etrâf-ı

Vakıf No: 15-4/5

47) erbeadan Salih Çavuş ve Hasan Çavuş ve Mehmet Sadık menzilleri ve tarîk-ı

48) âmm ile mahdût terbî'an iki bin elli zira' eşcarlı arsa-i memlûkelerini

49) ve yine mahmiye-i mezbûrede Hüseyinağa Mahallesi'nde vâki' bir taraftan

50) Ebûbekir Paşa bostanı ve bir taraftan köprü ve iki taraftan tarîk-ı hâss ile

51) mahdût bi-hisâb-i terbî'ı beş yüz yetmiş zira' arsa üzerinde mebnî dâhiliyede

52) fevkâni dört oda ve dehlîz ve kenîf ve matbah ve kiler ve bahçe ve hâriciyede

53) fevkâni iki oda ve bir sofa ve kenîf ve tahtâni iki oda ve bir sofa ve kenîf ve âhûr ve bi'r-i mâ ve havliyi müştemil bir bab

54) mülk menzillerini ve yine zikrolunan Serraç İshak Mahalllesi'nde vâki'

55) bir taraftan İmam Efendi menzili ve bir taraftan Ali Ağa ve bir taraftan Sahhaf Mehmet

56) Efendi menzilleri ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût dâhiliyede tabaka-i ulyâda

57) iki oda ve dehlîz ve tabaka-i vüstâda üç oda ve tahte-pûş ve dehlîz

58) ve tahtâni üç oda ve kenîf ve hammam ve matbah ve bi'r-i mâ ve zîr-i zemîn-i taş mahzen

Vakıf No: 15-4/6

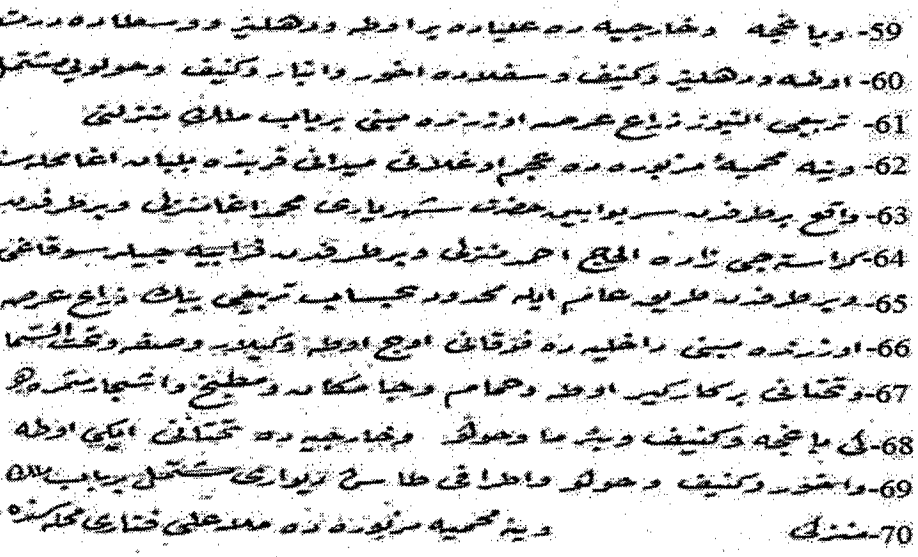

59) ve bahçe ve hâriciyede ulyâda bir oda ve dehlîz ve vüstâda dört

60) oda ve dehlîz ve kenîf ve süflâda âhûr ve ambar ve kenîf ve havliyi müştemil

61) terbî'ı altı yüz zira' arsa üzerinde mebnî bir bab mülk menzilini

62) ve yine mahmiye-i mezbûrede Acemioğlanı Meydanı kurbunda Balaban Ağa Mahallesi'nde

63) vâki' bir taraftan Serbevvâbîn Hazreti Şehr-i Yâri Mehmet Ağa menzili ve bir taraftan

64) Kerestecizâde el-Hâcc Ahmet menzili ve bir taraftan Kurabiyeciler Sokağı

65) ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût bi-hisâb-i terbî'ı bin zira' arsa

66) üzerinde mebnî dâhiliyede fevkâni üç oda ve kiler ve sofa ve tahte's-semâ

67) ve tahtâni bir kâr-gîr oda ve hamam ve câme-kân ve matbah ve eşcâr-ı müsmereli

68) bahçe ve kenîf ve bi'r-i mâ ve havli ve hâriciyede tahtâni iki oda

69) ve âhûr ve kenîf ve havli ve etrâfı taş duvarı müştemil bir bab mülk

70) menzili ve yine mahmiye-i mezbûrede Molla Ali Fenâri Mahallesi'nde

Vakıf No: 15-4/7

71) vâki' bir taraftan Zaîm Osman Efendi menzili ve bir taraftan İsmail

72) Çelebi menzili ve bir taraftan sâbik Yeniçeri Ağası menzili ve bir taraftan

73) tarîk-ı âmm ile mahdût fevkâni iki oda ve bir sofa ve tahtâni bir oda

74) ve bir matbah ve bi'r-i mâ ve kenîf ve havliyi müştemil bi-hisâb-i terbî'ı zira'

75) arsayı muhtevî bir bab mülk menzilini ve yine

76) Mahrûse-i Galata'da Bereketzâde Mahallesi'nde vâki' bir taraftan Fatıma

77) Hatun menzili ve iki taraftan mahzen ve bir taraftan ba'zen Rukiyye Hatun

78) ve ba'zen tasarrufunda olan vakıf menzilleri ba'zen tarîk-ı hâss ile

79) mahdût bir bi'r-i mâ'yı müştemil yüz elli zira' arsayı muhtevî mülk

80) menzilini ve yine Kasaba-i Hasköy'de Turşucu Mahallesi'nde vâki'

81) bir taraftan Kalaycı ve bir taraftan Babadağlı veresesi menzilleri

82) ve bir taraftan sâbikan Sadr-ı Rum İli olan Devletlü, İnâyetlü Damatzâde

83) Efendi bahçesi ve bir taraftan tarîk-ı âmm ile mahdût fevkâni

84) ikişer oda ve birer sofa ve tahtâni bir matbah ve kenîf ve kiler ve havli

Vakıf No: 15-4/8

85) ve bahçe ve bi'r-i mâ'yi müştemil olup cem'an terbî'an altı yüz otuz iki zira'

86) arsalı birbirine muttasıl iki bab menzillerini ve yine

87) Medîne-i Üsküdar'da Rum Mehmetpaşa Mahalesi'nde vâki' bir taraftan

88) Salih Ağa menzili ve bir taraftan İbrahim Ağa menzili ve iki taraftan

89) tarîk-ı âmm ile mahdût fevkânî üç oda ve bir sofa ve dehlîz

90) ve tahtâni bir oda ve kiler ve matbah ve kenif ve bi'r-i mâ ve eşcâr-ı müsmereli

91) bahçeyi hâvî ve yedi yüz elli zira' arsayı muhtevî mülk

92) menzili vakf-ı sahîh-i şer'î ve habs-i sarîh-i mer'î edip şöyle

93) şart ve ta'yîn eylediler ki bâlâda muharrer ve mestûr olan şürût

94) ve kuyût bu vakıftan dahî cârî ola deyu ta'yîn-i şürût ve tebyîn-i

95) kuyût edip menâzil-i mezkûre arsaları mütevelli-yi mezbûra teslîm

96) ol dahî vakfiyyet üzere kabz ü tesellüm ve sâir mütevellîler gibi tasarruf

97) etti dedik de ğıbbe't-tasdîk-i şer'î muma-ileyh Abdullah Ağa vekîl-i

Vakıf No: 15-4/9

98) mezbûr ile vakfın sıhhat ve lüzumu husûsunda Eimme-i Müctehidîn beyninde

99) olan ihtilâfa binâen hâkim-i mevkı'-i sadr-i kitâb huzurunda istirdâd

100) ve imtinâ davâsıyla ba'de'l-mürâfa'a hâkim-i mûmâ-ileyh vakf-ı mezbûrun

101) alâ-kavl-i men-yerâhü sıhhat ve lüzumuna hüküm etmeğin fî-mâ-ba'd vakf-ı mezbûr

102) sahîh ve lâzım olup nakz-ı nakîzi muhal

103) olmuştur.(H.1169- M. 1756)

Vakfın Sahibi: Osman Ağa ibn el-Hâcc Ömer Ağa ibn-i Abdülmennân

Vakfın Konusu: Binalar, çiftlik, çiftlik eşyaları, arsa, eşcâr-ı müsmere ve ğayr-i müsmereli bir miktar bahçe

Vakıf No: 16/1

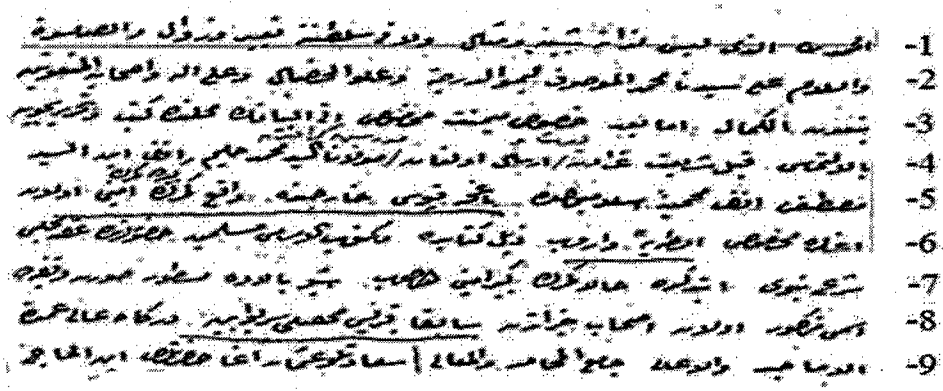

1) El-hamdü li'l-lâhi'l-lezî leyse li-zâtihî şebîhün ve misâl ve lâ fî-saltanatihî tağyîrün ve zevâl ve's-salâtü

2) ve's-selâmü alâ seyyidinâ Muhammedin'il-mevsûf limü'd-dereceti ve uluvv'il-hısâl ve alâ âlihî ve ashâbihi'l-men'ût

3) bi-nu'ûti'l-kemâl; emme'l-ba'd; husûs-i meymenet-i mahsûs-i âti'l-beyânın mahallinde ketb ü tahrîr-çün

4) bil-iltimâs kıbel-i şeriat-ı ğarrâdan irsâl olunan Mevlâna es-Seyyid Mehmet Halim Râfik ibn-i es-Seyyid

5) Mustafa Efendi Mahmiye-i İstanbul'da Bahçekapısı hâricinde vâki' Gümrük-i Kebîre'de Gümrük Emîni olan

6) ağalara mahsûs odaya varup zeyl-i kitapta mektûbü'l-esâmî Emîr-i müslimîn huzurlarında akd-i meclis-i

7) şer'î nebevî ettikte hâlen Gümrük-ü Kebîr Emîni olup iş bu bâlâda mestûr suret-i vakfiyede

8) ismi mezkûr olan ashâb-ı hayrattan sâbıkan Kıbrıs Muhassılı Ser-bevvâbîn-i dergâh-ı âli Umdetü'l-

9) emâcid ve'l-eâli câmi'u'l-mehâmid ve'l-meâli Saadetlü Osman Ağa Hazretleri İbnü'l-Hâcc

Vakıf No: 16/2

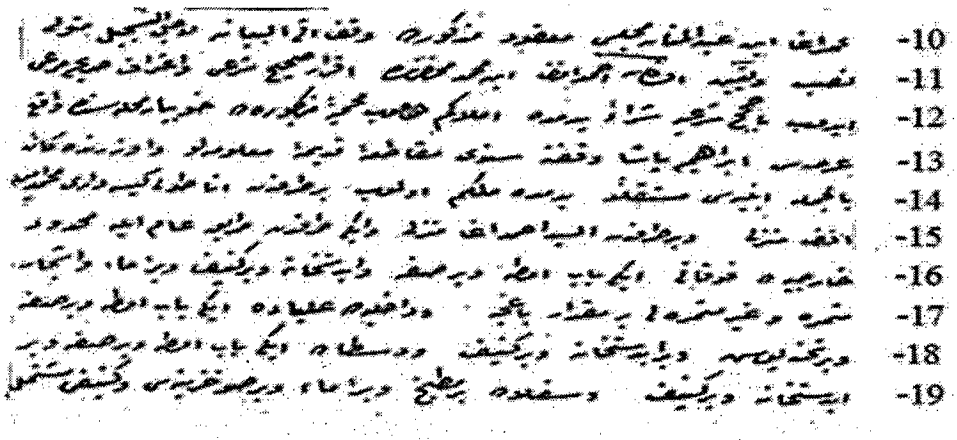

10) Ömer Ağa ibn-i Abdülmennân meclîs-i ma'kûd-i mezkûrda vakf-ı âti'l-beyana li-ecli't-tescîl mütevellî

11) nasb ve ta'yîn olunan Ahmet Efendi İbn-i Mehmet mahzerinde ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tiraf-ı sarîh-i mer'î

12) edip bâ-hücec-i şer'î şirâen yed'imde emlâkim olup mahmiye-i mezkûrede Hobyar Mahallesi'nde vâki'

13) arsası İbrahim Paşa Vakfı'na senevî mukâtaa-yı kadime-yi ma'lûmelü üzerinde kâin

14) bi'l-cümle ebniyesi müstakıllen yedimde mülküm olup bir taraftan Anadolu Kisedârı Mehmet Emin

15) Efendi menzili ve bir taraftan es-Seyyid Ahmet Ağa menzili ve iki taraftan tarîk-ı âmm ile mahdut

16) hâriciyede fevkânî iki bâb oda ve bir sofa ve abdesthâne ve bir kenîf ve bi'ri mâ ve eşcâr-ı

17) müsmere ve ğayr-i müsmereli bir miktar bahçe ve dâhilde ulyâda iki bâb oda ve bir sofa

18) ve bir tahte-pûş ve bir abdest-hâne ve bir kenîf ve vüstâda iki bâb oda bir sofa ve bir

19) abdest-hâne ve bir kenîf ve süflâda bir matbah ve bi'r-i mâ' ve bir su hazinesi ve kenîfi müştemil

Vakıf No: 16/3

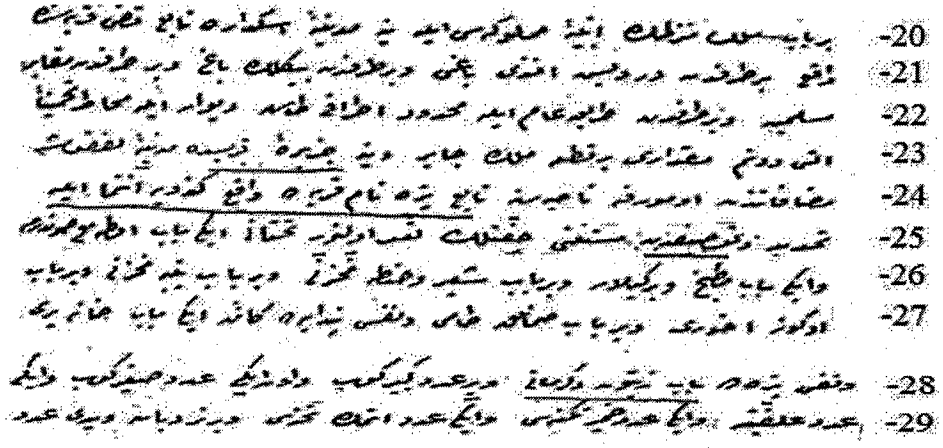

20) bir bab mülk menzilimin ebniye-i memlûkesi ile yine Medîne-i Üsküdar'a tâbi Gazî Karyesi'nde

21) vâki' bir tarafından Dervîş Efendi bâğı ve bir tarafından Beylik Bağı ve bir tarafından mekâbir-i

22) müslîmîn ve bir taraftan tarîk-ı âm ile mahdût etrâfı taş duvar ile muhât tahminen

23) altı dönüm miktârı bir kıt'a Mülk-i Cabir ve yine Cezire-i Kıbrıs'ta Medîne-i Lefkoşa

24) muzâfâtından Omorfo Nahiyesi'ne tâbi' Pidre nâm karyede vâki' kendüye intimâ ile

25) tahdît ve tavsîften müstağnî çiftlik ta'bîr olunur tahtâni iki bâb oda mea sundurması

26) iki bâb matbah ve bir kiler ve bir bâb şaîr ve hınta mahzenî ve bir bab pembe mahzeni ve bir bâb

27) öküz ahırı, ve bir bab samanlık tamı ve nefs-i Pindaye'de kâin iki bâb hâne yeri

28) ve nefs-i Pidre'de bâb zeytin değirmeni ve bir adet kebîr küp ve on iki aded sağîr küp ve iki

29) aded alefter ve iki adet hamur teknesi ve iki adet ekmek tahtası ve bir nerduban ve yedi adet

Vakıf No: 16/4

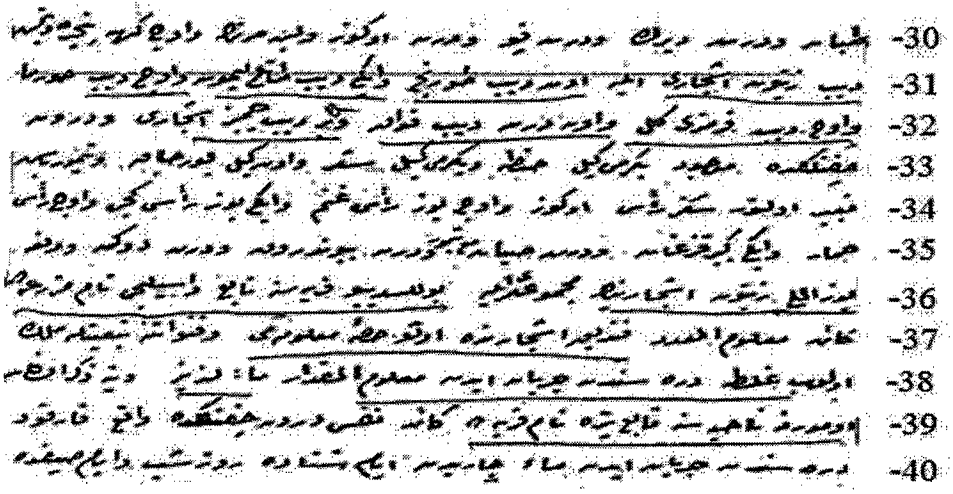

30) taban ve dört direk ve dört kapı ve dört öküz ve beş mertek ve üç köhne pencere ve yetmiş

31) dip zeytin eşcârı ile on dip turunç ve iki dip tatlı limon ve üç dip hurma

32) ve üç dip kırmızı gül ve on dört dip kavak ve bir dip hamiz eşcârı, ve derûni

33) çiftlikte mevcût yirmi kil' hınta ve yirmi kil' şe'îr ve on kil burçak ve timurbaş

34) ta'bîr olunur sekiz re's öküz ve üç yüz re's ğanem ve iki yüz re's keçi ve üç re's

35) hımâr ve iki kebîr kaz-ğân ve dört saban mea-demir ve dört boyunduruk ve dört döğen ve def'a

36) yüz elli zeytin eşcârının mecmû'larıyla Boldibo Karyesi'ne tâbi Vasilici nâm mezra'da

37) kâin ma'lûmü'l-adet fındık eşcârında olan hisse-i ma'lûmemi ve kanavâtına tebe'ıyyetle mülk

38) olup Galata Deresi'nden cereyan iden ma'lûmü'l-miktâr mâ-i lezîz ve yine zikrolunan

39) Omorfo Nahiyesi'ne tâbi' Pidre nâm karyede kâin nefsi derûni çiftlikte vaki' Karkut

40) Deresi'nden cereyan iden mâ-i câriden eyyâm-ı şitâda rûz-i şeb ve eyyâm-i sayfda

Vakıf No: 16/5

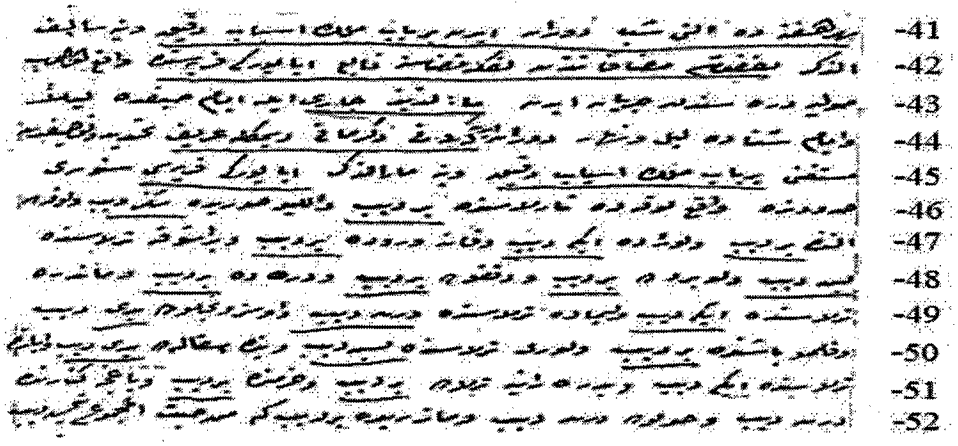

41) be-her haftada altı şeb' devrân iden bir bâb mülk-i asyâb-ı dakîk ve yine sâlifü'z-

42) zikr Lefkoşa Muzâfâtı'ndan Lefke Kazası'na tâbi Ayayorgi Karyesi'nde vâki' olup

43) Sulu Deresi'nden cereyan iden mâ-i lezîz-i câri ile eyyâm-ı sayfta leylen

44) ve eyyâm-i şitâ'da leyl ü nehâr deverân iden Dibni Değirmeni dimekle arîf ve tahdît ve tavsîften

45) müstağnî bir bâb mülk-i asyâb-ı dakîk ve yine mârru'z-zikr Ayayorgi Karyesi sınırı

46) hudûdunda vâki' Lokada tarlasında bir dip Valliyo-Hori'de sekiz dip Lokada

47) altında bir dip ve Lora'da iki dip ve Kanlı Dere'de bir dip ve Baraşuka Tarlası'nda

48) beş dip, Lubiru'da bir dip ve Dikko'da bir dip ve derede bir dip ve Mandira

49) Tarlası'nda, iki dip ve Limâda tarlasında dört dip ve Üsteruncelu'da yedi dip,

50) Kalmu başında bir dip ve Lori Tarlası'nda beş dip ve yine İskele'de yedi dip ve Ayazma

51) Tarlası'nda iki dip ve Pidre-Ranya Tarla'da bir dip ve Harmeni'de bir dip ve bahçe kenârında

52) dört dip ve havluda dört dip ve Mâzeri'de bir dip ki min-haysü'l-mecmû' yetmiş dip

Vakıf No: 16/6

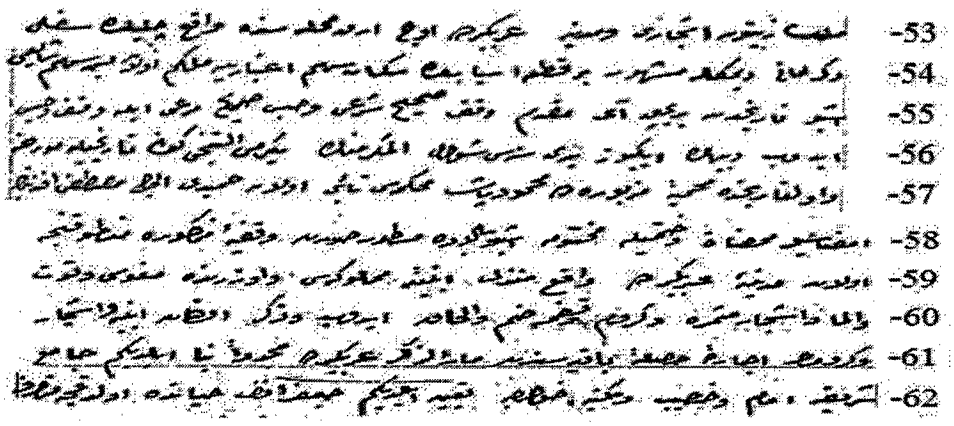

53) mülk zeytin eşcârı ve Medine-i Arapkir'de üç arka mahallesinde vâki' Çeli'de Süflâ

54) Değirmeni dimekle meşhûr bir kıt'a asyâbda seksen sehm i'tibârıyla mülküm olan beş sehm şâyi'

55) iş bu tarihten bir buçuk ay mukaddem vakf-ı sahîh-i şer'ı ve habs-i sarîh-i mer'î ile vakf ü habs

56) idüp ve bin iki yüz yedi senesi Şevval-i Mükerreme'nin yirmi altıncı gün tarihiyle müverraha

57) ve ol târihte mahmiye-i mezbûrede Mahmût Paşa Mahkemesi nâibi olan Hamîdî el-Hâcc Mustafa Efendi'nin

58) imzasıyla mümzât ve hatmiyle mahtûme iş bu balâda mestûr suret-i vakfiye-i mezkûre mantûkunca

59) olan Medîne-i Arapkir'de vâki' menzil-i ebniye-i memlûkesi ve üzerinde mağrûsî ve dut

60) ve elmâ ve eşcâr-ı müsmere ve kürûmi vakfıma zamm-ü ilhâk idüp ve zikrolunan ebniye ve eşcâr

61) ve kürûmdan icâre-i hâsıla-i bâkiyesinden mârru'z-zikr Arapkir'de müceddeden bina eylediğim câmi'i

62) şerife imâm ve hatîb ve mektebe hoca ta'yin eylediğim Ca'fer Efendi hayatta oldukça mutasarrıf

Vakıf No: 16/7

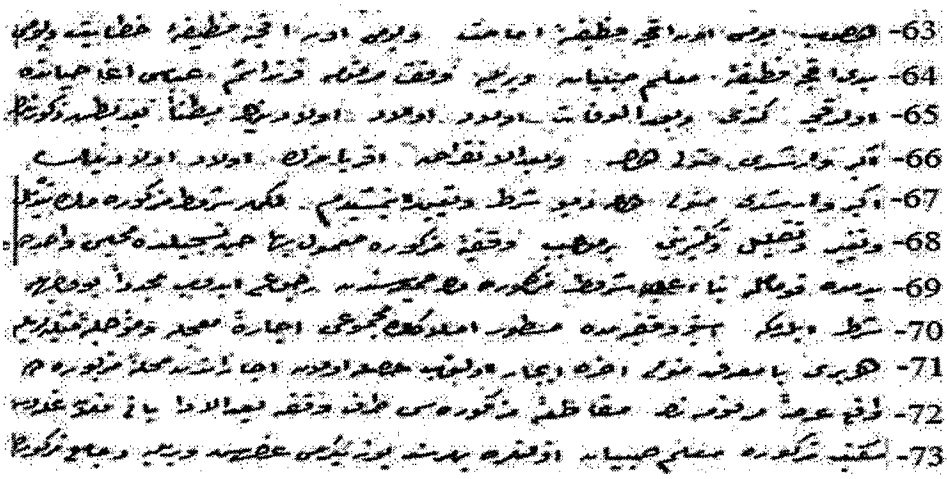

63) olup yevmî on akçe vazîfe-i imâmet ve yevmî on akçe vazîfe-i hitâbet ve yevmî

64) yedi akçe vazife muallim-i sibyâna verile. Vâkıf-ı merkûme karındaşım Abbas Ağa hayatta

65) oldukça kendi ve ba'de'l-vefât evlâdı, evlâd-ı evlâdı batnen ba'de-batn zükûrunun

66) ekber ve erşedi mütevellî ola ve ba'de'l-inkırâz akrabâmızın evlâd-ı evladının

67) ekber ve erşedi mütevellî ola deyu şart ve ta'yîn etmiştim. Lâkin şurût-ı mezkûremde tebdîl

68) ve tağyîr ve taklîl ve teksîrini ber-mûcib-i vakfiye-i mezkûra ma'mûl-biha hîyn-i tescîlde meclis-i vâhidde

69) yedimde koymakla binaen aleyh şurût-ı mezkûramın cümlesinden rucû' idüp müceddeden bu veçhiyle

70) şart eyledim ki iş bu vakfiyemde mestûr emlâkimden mecmû-i icâre-i muaccele ve müeccele-i misilleriyle

71) her biri bâ-marifet-i mütevellî âhara îcar olunup hâsıl olan icârâtından mahalle-yi mezbûrede

72) vâki' arsa-i merkûmenin mukâtaa-i mezkûresi taraf-ı vâkıfa ba'de'l-edâ bâki kalan ğalleden

73) mekteb-i mezkûrde muallim-i sıbyân olanlara be-her sene yüz yirmi ğuruş verile ve câmi-i mezkûre

Vakıf No: 16/8

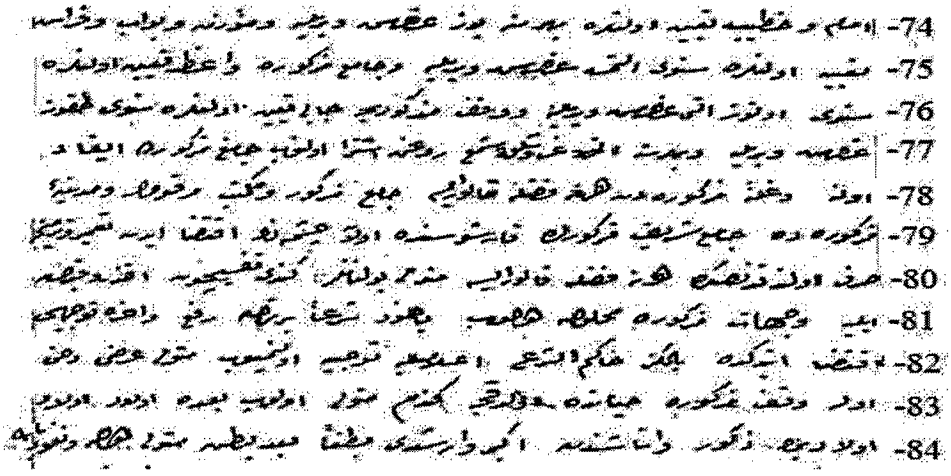

74) imâm ve hatib ta'yîn olanlara be her sene yüz ğuruş verile ve müezzin ve bevvâb ve ferrâş

75) ta'yîn olanlara senevî altmış ğuruş verile, ve câmi-i mezkûre vâiz ta'yin olanlara

76) senevî otuz altı ğuruş verile ve vakf-ı mezkûreme câ'bî tayîn olanlara senevî dokuz

77) ğuruş verile ve be-her sene altı ğuruşunu şem'-ı rôğan iştirâ olunup câmi-i mezkûrde îkad

78) oluna ve ğalle-i mezkûreden her ne fazla kalırsa câmi-i mezkûr ve mekteb-i merkûmun ve medîne-i

79) mezkûre'de câmi-i şerîf-i mezkûrun karşısında olan çeşmenin iktizâ eden ta'mîr ve termîmine

80) sarf olunduktan sonra her ne fazla kalur ise mütevellî bulunanlar kendi nefsi içün ahz ü kabz

81) ile vecihât-ı mezkûre mahlûle olup yahut şer'an ber-vech-i ref' ve âhara tevcîhi

82) iktizâ ettikte yalnız hâkim-i şer'ı i'lâmıyla tevcîh olunmayıp mütevellî arzı dahî

83) ola. Vâkıf-ı mezkûre hayatta oldukça kendim mütevellî olup ba'dehû evladı, evlâd-ı

84) evlâdımın zükûr ve inâs'ından ekber ve erşedi batnen ba'de-batn mütevellî ola -neûzü bi'l-lâh

Vakıf No: 16/9

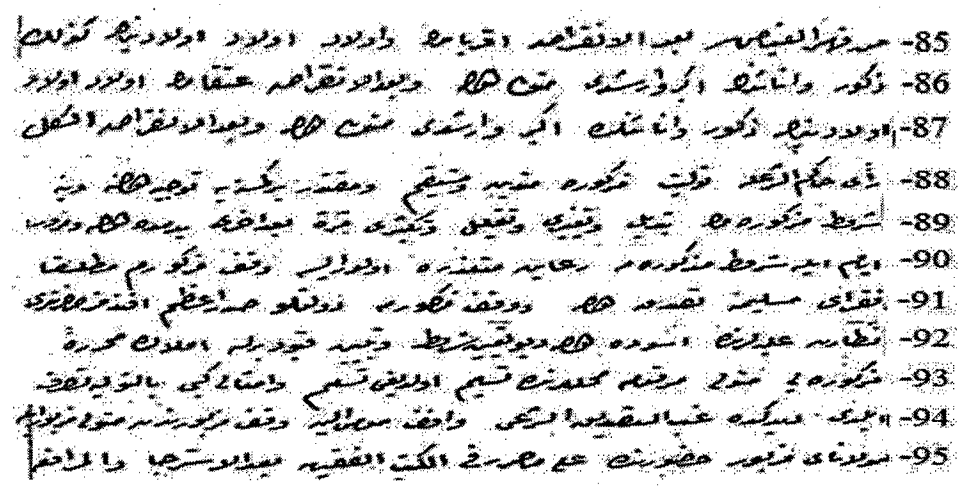

85) min-kahri'l-feyyâz- ba'del-inkırâz akrabâmın evlâdı ve evlâd-ı evlâdının kezâlik

86) zükûr ve inâs'ının ekber ve erşedi mütevellî ola ve ba'de'l-inkırâz itkâmın evlâdı, evlâd-ı

87) evlâdının zükûr ve inâsının ekber ve erşedi mütevellî ola ve ba'de'l-inkırâzı'l-kül

88) re'y-i hâkim-i şer'ı ile tevliyet-i mezkûre mütedeyyin ve müstekîm ve muktedir bir kimesneye tevcîh oluna ve yine

89) şürût-ı mezkûremin tebdîl ü tağyîri; ve taklîl ü teksîri merraten ba'de-uhrâ yedimde ola ve mürûr-ı

90) eyyâm ile şürût-ı mezkureme riâyet müteazzir olur ise vakf-ı mezkûrum mutlaka

91) fukara-yi müslimîne tasadduk ola ve vakf-ı mezkûruma devletlû Sadrâzam Efendimiz Hazretleri

92) nezâret-i âlilerinde asûde ola deyu ta'yîn-i şürût ve tebyîn-i kuyût berleh emlâk-i muharrare-i

93) mezkûrayı mütevellî-yi merkûma mahallerinde teslîm olduğu tesellüm ve emsâli gibi bi't-tevliye tasarruf

94) eyledi, dedikde ğıbbe't-tasdîk-i şer'î vâkıf-ı mûmâ-ileyh, vakf-ı mezbûrundan mütevellî-yi mezbûr ile

95) mevlânâ-yi mezbûr huzûrunda alâ-müsarrihi'l-kütüb-i fıkhiyye ba'de'l-istircâ ve'l- mürâfa'a

Vakıf No: 16/10

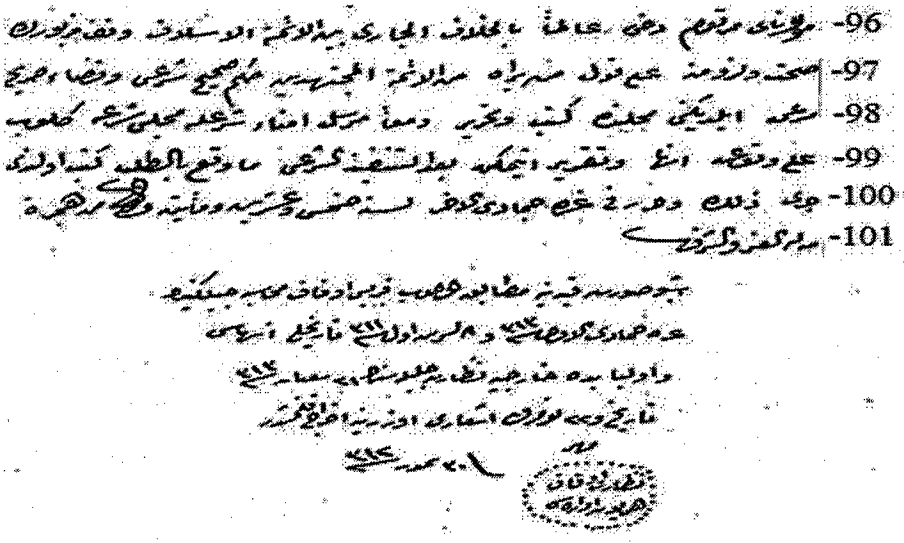

96) Mevlâna-yi Merkûm dahî âlimen bi'l-hılâfi'l-câri beyne'l-eimmeti'l-eslâf vakf-ı mezbûrun

97) sıhhat ve lüzûmuna alâ-kavli men-yerâhü mine'l-eimmeti'l-müctehidîn hükm-i sahîh-i şer'î ve kazâ-i sarîh-i

98) mer'î eylediğini mahallinde ketb ü tahrîr ve mea-mürsel-i ümenâ-i şer'î'le meclîs-i şer'a gelip

99) alâ-vukû' inhâ ve takrîr etmeğin ba'de't-tenfîzi'ş-şer'î mâ-vaka'a bi't-talep ketb olundu.

100) Cerâ zâlik ve harrara fî-ğurre-i Cemâziye'l-âhir li-sene hamsin ve ışrîn ve mieteyn ve elf min-hicret

101) men lehü'l-ızzü ve'ş-şeref. (H.1225/ M.1810)

İş bu suret kaydına mutabık olup Kıbrıs Evkaf Muhasebeciliğinin ğurre-i Cemâziye'l-evveli'nin 1212 târihli inhâsı ve ol babta Hâriciye Nezaret-i Celîlesinin 21 Şaban 1212 târihi ve 22 numaralı iş'ârı üzerine ihraç kılınmıştır.

20 Temmuz 1213

Nezâret-i Evkaf-ı Hümâyun İdaresi

3. ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Su kuyuları, okullar, camiler diğer vakıf eserlerinin tümü mazimizin değerli miraslarıdır. Ancak vakıf eserlerinin birçoğu bilinmemekte ve bilinçsiz ellerde kaybolup gitmektedir. Bu eserleri tespit etmek, onları korumak ve daha iyi konumlara gelmelerini sağlamak hepimizin görevidir. Vakıf kurumu gibi bir müessesenin var olması, gelişimi ve etkinliği tamamen insan unsuruna bağlı olduğu için insan olarak her birimizin üzerine büyük görevler düşmektedir. Yüzyıllarca sürebilecek böyle bir etkinlikte yer alabilmek, vermenin güzelliğine varabilmek için her şeyden önce bu düşünce ve bilinci bizlere kazandıracak duygu ve düşünce sistemini tanımak gerekiyor.

Vakfiyeler toplumsal hayatın çeşitliliği hakkında bizleri aydınlatmaktadır. Farklı milletlerden, dinlerden insanların Kıbrıs topraklarında vakıf düşüncesinin onlara kazandırdığı sevgi, hoşgörü, dayanışma, beraberlik duygularıyla nasıl bir arada yaşama ayrıcalığı kazandırdığının örnekleriyle doludur. Farklı dinlerden insanlar bazen vakıf sahibi oldular, bazen vakıf mallarından istifade eden insanlar oldular ama hep bir arada ve mutlu yaşadılar.

Geçmişte dünyada ve ülkemizde faaliyet gösteren vakıflar, bulundukları ülkelerin eğitimine, kültürüne, ekonomisine, sosyal ve siyasal hayatlarına büyük katkı sağlamaktayken; günümüzde durum olumsuz yönde değişmeye başlamış var oluş amaçlarından uzaklaşmışlardır. Geçmişte toplum hayatını kurarak geleceğinde önemli görevler yerine getiren bu kurumların bu gün içinde bulundukları üzüntü veren durum toplumu oluşturan tüm bireyleri olumsuz etkilemektedir. Şayet Vakıf Medeniyeti düşüncesi eskiden olduğu gibi bugün de varlığını sürdürebilseydi ülkemizde aç ve mağdur insan ve hatta hayvan bile kalmayacaktı. Maalesef günümüzde yaşadığımız pek çok olumsuzlukların kökeninde insanlarımızın vakıf sevgisi ve duygusundan uzak kalmaları olduğunu söyleyebiliriz.

Belgeler genel olarak incelendiğinde paralar, su kuyuları, su kanalları, meyve ağaçları, tarlalar, değirmen, mekteb, kitaplar, iş yerleri, câmi ve müştemilâtı, şadırvân, çeşme, hamam, dükkan, çiftlik, çiftlik eşyaları, arâzi, merâti' ve mezâri', eşcâr-ı müsmire ve gayr-i müsmire,.. gibi insanların beslenmesinden eğitimine; ibadethanelerinden işyerlerine; ekin ekilecek tarlalardan hayvanların otlaklarına varıncaya kadar vakıfların hayatın her anını kuşattığını görmekteyiz.

Para vakıfları incelediğim belgeler içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Vakıf paralarının işletilmesinde uygulanan mu'amele-i şer'iye usulünün faiz uygulamasına benzerliğinden "paraların vakfı konusu" İslamın temel kaynakları açısından meşru olup olmaması tartışılmıştır. Ancak dönemin ekonomik koşullarında doğabilecek daha büyük ve kontrolsüz faiz yöntemlerini insanların bir kazanç yolu olarak kullanmalarını engellerken insanların ödedikleri fazla paraları hayır yönlerine çevirme fırsatı sunmuştur. Ayrıca iş gücü istihdamı ve ortaya çıkarılan ürünlerle ekonomiye katkı sağlamıştır.

Yarı kurak iklim kuşağında yer alan Kıbrıs Adası'nda ve yerel su kaynakları da kısıtlı bulunduğundan adada kurulan vakıfların önemli bir kısmı da su kuyusu, çeşmeler, suyollarının vakfı şeklinde olmuştur.

Kurucular açısından incelediğimizde vakıfların devlet ileri gelenleri ve komutanları başta olmak üzere halkın da zenginlikleri ölçüsünde vakıf kurumunun gelişip genişlemesine katkıda bulundukları görülmektedir.

İncelediğim birçok vakfın sahibinin kadınlar olması; toplumsal faaliyetlere katılımda kadınların etkinliğini açıkça göstermektedir. Kadınlar tarafından vakıflar kurulmuş, bazı vakıflarda kadın yöneticiler görev yapmış, bazı vakıflar tarafından kadınlara borç para verilmiş böylece kadınların toplumsal ve iktisadi hayatta rol almasına katkı sağlanmıştır.

Bizler geçmişte kurulan ve yaşatılan vakıf örnekleriyle tanışmalı onların toplum hayatında gerçekleştirdiği güzelliklerden ilham alarak günümüzde kurulan vakıflara rehberlik etmeliyiz. Vakıfları ve işlevlerini sadece geçmişte olabilecek kurumlar olarak görerek onları geçmişe hapsetmemeliyiz. Hiç şüphemiz olmasın ki vakıf medeniyetimizi aslına uygun bir şekilde yeniden ihya edip yaşatırsak pek çok meselemiz kendiliğinden çözüme kavuşacaktır. İşte o zaman devlet-millet kaynaşması meydana gelecek, muasır devletler arasındaki saygın yerimize yeniden kavuşabileceğiz.

4.3. KAYNAKÇA

AKGÜNDÜZ, A. (1988). **İslâm Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi.** Ankara: TTK.

ALTAN, M. H. (1986). **Belgelerle Kıbrıs Türk Vakıflar Tarihi.** Kıbrıs: Kıbrıs Vakıflar İdaresi Yay.

BERKİ, A.H. (tarihsiz) **Vakfa Dair Yazılan Eserlerle Vakfiyye ve Benzeri Vesikalarda Geçen Istılah ve Tabirler,** Ankara.

BİLMEN, Ö. N. (1951). **Hukuk-ı İslamiyye ve İstilahat-ı Fıkhıyye Kamusu,** İstanbul.

DEVELLİOĞLU, F. (2008). **Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lügat,** Ankara: Aydın Kitabevi Yay.

EFENDİ, Ö. H. **İthaf-ül-Ahlâf fi-Ahkam-il-Evkaf,** Çev. Vakıflar Genel Müdürlüğü (1977) Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yay.

GAZİOĞLU, A. C. (2000). **Kıbrıs'ta Türkler,** Lefkoşa: Kıbrıs Araştırma ve Yayın Merkezi.

KIBRIS VAKIFLAR İDARESİ, Lefkoşa, **Dünden Bugüne "KIBRIS VAKIFLAR İDARESİ".**

KOYUNOĞLU H. (2008). **Almayıp Verenler: Vakıf Kuranlar,** Ankara. Diyanet Aylık Dergisi, S. 216. Diyanet İşleri Başkanlığı Yay.

ÖZTÜRK, N. (1995). **Türk Yenileşme Tarihi Çerçevesinde Vakıf Müessesi,** Ankara. TDV yay.

SOFUOĞLU, M. (1969). **Sahihi Müslim ve Tercümesi,** İstanbul, c. 5, s. 182-183.

ŞEKER, M. (2007). **İslam'da Sosyal Dayanışma Müesseseleri.** Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yay.

YAZICI, N. (2008). **İnancın Aksiyon Haline Dönüşmesine Bir Örnek; Vakıflarımız,** Ankara. Diyanet Aylık Dergisi, S. 216. DİB Yay.

YEDİYILDIZ, B. (1993). **Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi,** İstanbul.

4. DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.1. SÖZLÜK

A

A'dâ (adüvv'ün ç.): düşmanlar, yağılar.

A'kâb (akîb'in ç.): oğullar, torunlar.

A'lâ: daha yüksek; en yüksek.

A'mâl (amel'in ç.): işler

A'mâl-i sâlihât: yararlı, güzel işler; ibadetler.

A'şâr (öşr'ün ç.): ürünlerden alınan onda bir vergiler.

A'yân-ı devlet: devlet ileri gelenleri.

Âb: su.

Âbad: ma'mûr, şen, bayındır.

Âb-gîş: su çeken, su getiren.

Âb-râhî: su kanallarının bakımıyla ilgilenen.

Acz: beceriksizlik, zayıflık.

Âdâb (edeb'in ç.): usul, yöntem, kural.

Adem-i cevâz: caiz olmama, yasak olma.

Adem-i istihkâk: hak sahibi olmamak.

Adem-i lüzûm: gerekli olmamak, gereksizlik.

Adîmü'l-ihtimâl: imkânsız, olamaz.

Âfât (âfet'in ç.): belalar, musibetler.

Afîf: iffetli, temiz.

Âfrûhte-i şem'ı mihrâb: mihrabın mumunu yakan; mum veya kandil fitili yakan.

Âftâb: güneş, güneşin ışığı, güzel, güzel yüz (mah-cemâl).

Âgâh: bilgili, haberli, uyanık, kalbi uyanık olmak.

Ağa-yı dâri's-saadet: sarayın harem dairesinde harem ağası.

Âğaz idmek: başlamak.

Ahâlî (ehl'in ç.): halk.

Âhar: diğer, başka.

Ahbâb (habîb'in ç.): sevgili; dost; bildik; tanıdık.

Âhir: son, sonrası.

Âhir-i-emr: işin sonu.

Ahkâm (hükm'ün ç.): hükümler, emirler; hukuk.

Ahkâm-ı vakf: vakfın hükümleri.

Ahkar-i ibâdi'l-lah: Allah'ın kullarının en değersizi; mütevâzisi.

Ahkem-i nisak: en sağlam bir şekilde.

Ahlâf (halef ç.): birinin yerine geçenler, sonra gelenler.

Ahles-i mâl: malın en halis ve temizi.

Ahsena'l-lâhü ileyh: Allah ona iyilik, nimetler versin.

Ahsen-i menâl: sahip olunanların en güzeli, değerlisi.

Ahsen-i suver: en güzel bir şekilde.

Ahsen-i takvim: yaratılışın en güzeli.

Âhur: ahır, hayvan barınağı.

Ahvâl-i pür ehvâl: çok acınacak durumlar, haller

Ahyâr (hayyir'in ç); iyilik sahibleri ve faziletli olanlar.

Ahz ü kabz: alma, kabul etme.

Ahz: almak.

Akârât (akar'ın ç); gelir sağlayan mallar, binalar.

Akçe: Osmanlı Padişahları'ndan Sultan Orhan Gazi zamanında basılan ilk Osmanlı gümüş parasıdır.

Akdem-i müctehidin-i kibâr: büyük müçtehitlerin önde geleni.

Akd-i âti'z-zikr: aşağıda sözü geçen, zikredilen sözleşme.

Âkıbet-bîn: işlerin sonunu önceden gören, tedbirli.

Âkıl: akıllı kimse.

Âkıl-ı reşîd: akıllı ve doğru yolda olan.

Akîde: imân, dînî inanış.

Akl-ı derrâk: çabuk anlayan, anlayışlı akıl.

Akl-ı küll: tabiatta görülen umumî ahenk.

Akrab-i akraba: vakıfta, kan bağı, soy cihetinden vâkıfa en yakın olan kimsedir.

Alâ kâiliha: sözü söyleyene göre.

Alâ kavl-i men yerâhü mine'l-eimmeti'l-eslâf: önceki imamlardan bu görüşte olanların sözü üzere.

Alâ re'y-i men yerâhü: fetva verenlerin görüşüne göre.

Alâ vechi'l-mu'tâd: alışıla gelen, eskiden beri devam eden şekil üzere.

Alâ vukû': gerçekleştiği üzere

Alâ-müsarrih-i kütüb-i fıkhiyye: fıkıh kitaplarının açıklamalarına göre.

Âlât-ı harâset: ziraat aletleri

Alâ-vechi'l-helâl: helâl olarak, helâl şekilde.

Ale'l-esâmî: adlara göre.

Ale'l-ıtlak: mutlak olarak, genel anlamda.

Ale'l-iştirak: müştereken, ortaklaşa.

Ale's-seviyye: eşit bir şekilde.

Ale't-tafsîl: ayrıntılı şekilde, inceden inceye

Alefter: hayvan yemi ot, saman, yulaf.

Âlem-i ğayb: gizli olan, gözle görülmeyen âlem.

Âlemiyân (âlemî'nin ç.)**:** âleme mensup olanlar; insanlar.

Aleyhi ve alâ-âlihi ve sahbihî efzali't-tehâya: ona, âilesine ve ashabına selamların en güzeli olsun.

Âli: yüce, ulu; kıymetli, takdir edilen; saygın.

Âlim-i bî-bahâne: kusursuz, noksansız, garazsız bir âlim.

Aliyye: yüce, yüksek.

Âmelehü'l-lâhü'ş-şekûr bi-lütfihi'l-mevfûr: Allah şükreden kullarına sonsuz nimetlerini lütfetsin.

Amîm: genel, yaygın.

Âmin-hân: âminciler, âmin diyenler.

Âmm: genel, herkese ait.

Amme't-zayâi'u nu'amâihi: nimetlerinin ışığı her şeyi kuşattı.

Amme't-zayai-u alâihi: nimetlerin ışığı kapladı.

Âmme-i enâm: halkın tamamı.

Âmme-i mesâlih: yarar, fayda sağlayan işlerin tümü.

Âmme-i tasarufât: beyi', icar, ikrar, hibe gibi tasarrufların tümü.

Âmme-i umûr-i evkaf: vakıflarla ilgili işlerin tümü.

Âmme-yi kudât: kadıların tümü.

Andelîb-i cân: can kuşu.

Ânen fe-ânen: sürekli.

Ânifen: az önce.

Ârâste: bezenmiş, süslü.

Ârâyiş: süs, zinet, süsleme, süsleyiş.

Arazi-yi memlûke: mülk toprakları.

Ârız olmak: sonradan ortaya çıkan; gelip geçici olan.

Ârî: saf, katışıksız.

Ârif: bilen, irfan sahibi.

Arsa-yı memlûke-i hâliye: şahıs mülkünde olan boş arsa.

Arûs-i hezar: güzel gelin.

Arzan: genişliğine.

Âsâm (ism'in ç.)**:** suçlar, günahlar.

Âsar (eser'in ç.)**:** eserler, alametler, izler.

Âsâr-ı hayrât: hayır eserleri, binaları.

Âsâr-ı hayriye: hayır eserleri.

Âsâr-i ekârim: değerli sözlerin eserlerin.

Asel-i musaffâ: süzme bal.

Ashâb (sahib'in ç.): sahipler, malikler; peygamberimizi görmek ve sohbetine ermek şerefini kazanmış kimseler.

Ashâb-ı hayrât: hayır sahipleri.

Ashâb-ı tecrît: dünyasından geçmiş olan (dervişler).

Âsif: para ile tutulan işçi.

Asiyâb: su değirmeni.

Âşikîn: âşık'ın ç; birine ya da bir şeye aşırı tutkun olan.

Aşiyye: günün batması, akşam.

Âtıfet: karşılık beklemeden gösterilen sevgi.

Âtıl: boş, faydasız.

Atiyye-i uzmâ: büyük lütuf, ihsan.

Atşân: susuz.

Avâm (âmm'ın ç.)**:** halk.

Âvân-ı hilâfet: halifeliği dönemi, zamanı.

Avâtıf (atıfet'in ç.)**:** karşılık beklemedengösterilen sevgiler, iyilikseverlikler.

Avâtif-şiâr: karşılık beklemeden iyilikler yapan.

Avn-ı ilâhî: Allah yardımı.

Âyât-ı Kur'âniyye: Kuran ayetleri.

Ayb-ı şer'î: hukuken geçerli olan özür.

Ayn-ı inâyet-i nâ-mütenâhi: sınırsız, ilâhî yardımın bizzat kendisi.

Azamet-penâh: büyüklüğün, yüceliğin sığınağı, koruyucusu.

Azdü'd-devlet: devletin yardımcısı, koruyucusu.

Azîmet: kararda kat'îlik, sebat; büyük, ulu.

Azl ü nasb: görevden alma ve göreve tayin etme.

B

Ba'de inkırâz-ı evlâd: çocukların ölümünden sonra.

Ba'de'l-icrâ: yapıldıktan sonra.

Ba'de'l-inkırâz: bittikten sonra, tükendikten sonra.

Ba'de'l-mürâfa'a: mahkemeden sonra.

Ba'de't-tahliye-i tâm: tamamen boşaltıldıktan sonra.

Ba'de-vefâtiha: ölümünden sonra.

Ba'zen: ara sıra, birkaç bölümde.

Bâb-ı rucu' meftûh olmak: vazgeçme, cayma hakkı var olmak.

Bâ-cebr: zorla, baskıyla.

Bağbân: bahçıvan.

Bâğ-ı şühûd: gezinti, seyir bahçesi; dünya.

Bahâ-yı kalay: kapların kalaylatma parası.

Bâhir: açık, apaçık ortada olan; ışıklı, parlak; güzel.

Bâhir-i efdâl: üstünlüğü apaçık ortada olan.

Bâhir-i inkıtâ': apaçık bir kesinti, ara.

Bâhir-i şeref: şerefi açıkça ortada olan.

Bâhiru'l-burhan: delilin açıkça ortaya koyduğu.

Bâhiru'l-i'tilâ: şerefi açık olan.

Bahr: deniz, büyük göl veya nehir.

Bahs-i nizâ': tartışma konusu.

Bâ-hûr: çok sıcak; ziyade sıcak.

Bâ-husûs: özellikle.

Bâ-hücec-i şer'î: şer'î delillerle.

Bâis-i asâyiş: rahat, huzur güven ortaya koyan.

Bâis-i bâdî: neden sebep.

Bâis-i duâ-i hayr: hayır dua eden, gönderen.

Bâis-i istihkâm: sağlamlık ve kuvvet veren.

Bâlâ: üstünde, önünde.

Bâlâ-nişîn: üstte, yukarıda oturan.

Bâlâ-yı vakfiye: vakfiyenin girişinde.

Bâ-marifet-i mütevellî: mütevellinin çalışmasıyla, çaba ve gayretiyle.

Bâ-niyet-i sâfiye: temiz niyetle.

Bâni-yi mebâni-yi mevcûdât: varlıklar alemini var eden.

Bârigâh-ı inâyet: yardım kapısı.

Basâir (basîret'in ç.) **:** ibretli görünüşler; deliller; ibretler.

Basiret: olayları önceden görme, sezme.

Bâsitü'l-emn: güven veren, yayan.

Bast: yayma, açma.

Bâtıl: hükümsüz, hukukta hüküm ifade etmeyen.

Batnen ba'de batn: neslden nesile.

Bâzih: yüksek, yüce.

Bedâi'u nüemâ: nimetlerin eşsizliği.

Bed-hâh: her işin fenâlığını isteyen.

Bedî'a: takdir edilen, beğenilen.

Bedîhiyye: akla kendiliğinden gelen; delile ihtiyacı olmadan açıkça ortada olan.

Bedîu'l-ünvân: örneği, benzeri olmayan isim, şan.

Beher-mevâcib: her maaş.

Behre-mend: hisseli, pay sahibi.

Bekâ: hali üzere sonsuza kadar devam etmek.

Bekâ-i ömr-i devlet: devletin ömrünün devamlı olması.

Belîğ: anlaşılır ve düzgün söz söyleyen kimse ya da eser.

Bend: kul; köle; bağlı.

Bende-i memlûk: sahipli köle.

Benî-nev'i: insan oğlu, adem nesli.

Benûn: oğullar.

Ber leh: beraber, aynı zamanda.

Berât-ı âl-i şân: suçsuzluk, masumiyet hakkında padişah fermanı.

Berây: için, -den dolayı.

Berâya (beriyye'nin ç.)**:** halk, insanlar; mahlûkât, yaratılanlar.

Ber-fehvâ: sözü ya da anlamı gereğince.

Beriyye: yaratılanlar.

Ber-leh: buna göre.

Ber-minvâl-i mezkûr: anlatıldığı şekil üzere.

Ber-minvâl-i muharrer: yazıldığı şekil üzere.

Ber-mûcib: gereği üzere, uyarınca.

Berr: toprak, kara.

Ber-taraf-i sâz-i ğubâr-i ğumûm: gamları ortadan kaldıran.

Ber-vech: olduğu gibi, olarak.

Ber-vech-i makâl: söylenen söze göre.

Ber-vech-i maktû': vergilendirildiği üzere.

Ber-vech-i muharrer: yazıldığı veçhile.

Besâlet: kahramanlık, yiğitlik, cesurluk.

Beş sehm şâyi': beş pay ortaklı.

Bevâr: yok olma, mahvolma.

Bevvâblık: kapıcılık.

Beyan: anlatma, açıklama,açıkça söyleme; Arap Dili'nde belâgat ilminin bir bölümü.

Beyn: ara, araya, arasında, aralık.

Beyne'l-eimmeti'l-eslâf: geçmiş imamlar arasında.

Bezl-i cehd ü takat: elinden geldiği kadar çalışma, gayret etme.

Bezl-i emvâl: malları harcamak.

Bezmi-gâm: gam meclisi.

Bi'l-ittifâk: ittifakla.

Bi'l-müşâfehe: konuşarak.

Bi'l-müvâcehe: yüzyüze.

Bi'r-i mâ: su kuyusu.

Bî-edeb-âne: nazik olmayan, terbiyesiz bir şekilde.

Bî-hadd ü hisâb: sınırsız ve sayısız.

Bi-hemtâ: benzer, denk, eşit.

Bi-hisâb-ı terbî'ı: dörtte bir hesabıyla.

Bihter: daha, en, pek iyi.

Bikâ': buk'a'nın ç.; yerler, topraklar, ülkeler.

Bî-karâr: kararsız; sebatsız; bir halde durmayan.

Bi-mâ-hüve nehcü's-sübût: varolan yol, metod üzerinde.

Bî-misâl: örneksiz.

Binâen-aleyh: bunun üzerine.

Binâ-yi amâyir-i mesâcit: mescitlerin yapım ve onarım işleri.

Bî-nazîr: örneksiz, benzersiz.

Bî-özr-i bahane: mazeret olmadan.

Birr u ihsan: iyilik, güzellik; hayır; bağışta bulunma; ana-babaya itaat.

Bister-i istirâhat: yatak, döşek.

Bî-tescîl: kayıtlı olmayan.

Bî-zevâl: sonsuz.

Buhur: tütsü, güzel koku.

Butlân: hükümsüz olmak.

Butûn-i benât: kızların çocukları.

Bûyâ: güzel kokulu.

Bürûr-i cenâb: değerli iyilikler.

C

Câbî: vakıf gelirlerini toplayan.

Câh: itibar, makam, mevki.

Câh-ı hevan: aşağılık, alçaklık, horluk.

Câme-i hayat: hayat elbisesi, ömür.

Câme-kân: camlık, elbise soyunulacak yer.

Câmi-i hayât: hayatın bütün özelliklerini toplayan.

Cân-bâz: hayvan alışverişiyle meşgul olan kimse.

Cânib: taraf, yön, cihet.

Cânib-i hilâf: anlaşmazlık tarafı, yönü.

Cânib-i kıblî: kıble tarafı.

Cânib-i vakf: vakıf yapılan yere ait.

Câri: akan, geçen, gerçekleşen, olmaya devam eden, yürürlükte, geçerli olan.

Cây-i işkâl: zorluk, meşakkat yeri.

Câzim: kesin olarak, kesin karar veren.

Ceberût: aşırı büyüklük, pek ziyade kibir.

Cebhe: alın, yüz.

Cebîn: korkak.

Cehre-güşâ: açığa çıkaran, görünür kılan.

Celâlet: büyüklük, ululuk.

Celîl: büyük ve ulu, üstün, yüce.

Celîlü'l-hayr: hayrı yüce, çok olan.

Celîlü'ş-şân: şânı yüce olan.

Cemîlü'l-eser: güzel eser.

Cenâb: şeref, onur, büyüklük terimi olarak kullanılır.

Cerâ zâlik: bu şekilde geçti.

Cevâb-ı bâ-savâb: doğruluk üzere cevap vermek.

Cevâb-ı sedîde: doğru, gerçek cevap.

Cevâhir: mücevherler, elmaslar; kıymetli taşlar; özler, mayalar.

Cevâza zâhib: caizliğe, geçerli olmaya ulaştıran.

Cevher: maya, öz, değerli taş.

Cevr: haksızlık, eza, cefa, zulüm.

Ceyb-i mesâkîn-i hâss: ziyadesiyle fakir olanların kesesi.

Cezâyir-i bahr-i sefîd: Akdeniz Adaları.

Cezîl-i hayrât: hayırları çok olan.

Cidâr: duvar.

Cihandâr: dünyaya hükmeden hükümdar, padişah.

Cihân-ı ğaddâr: merhametsiz, zulmeden dünya.

Cihan-nüma: çatıda her yanı gören yüksek taraça.

Cihan-tâb: dünyaya ışık ve sıcaklık veren.

Cihât (cihet'in ç.)**:** yönler.

Cihât-ı kurb: yakınlık yönleri.

Cihât-ı ma'lûme: bilinen yönler.

Cihet: yön, taraf.

Cilve-ger: çok cilveli olan.

Cilve-nümâ: cilve gösteren, cilve yapan.

Cinân (cennet'in ç)**:** bahçeler; cennetler.

Cîrân: cârr'ın ç; komşular, civar yerler.

Cism-i nezâr: zayıf vücut.

Cûd ü sehâ: cömertlik, eli açıklık.

Cûd: cömertlik.

Cûy-bâr: dere, ırmak, ırmak kenarı.

Cûzî bi-envâi'l-hayr: türlü hayırlarla mükâfatlanmak.

Cüneyn: küçük bahçe, bahçecik.

Ç

Çâbuk ü çâlâk: bir işi hızlı bir şekilde yapmak.

Çâbük-süvâr: ata iyi binen.

Çeki: osmanlı döneminde kullanılan ağırlık birimi.

Çemenzâr-ı semâhat: cömertliği çok olan.

D

Da'vât-ı halisa: samimi dualar.

Da'vâ-yı rucû': cayma, sözünden dönme da'vası.

Da'vâ-yi istirdâd: geri alma ve verilmiş veya gönderilmiş bir şeyin geri gönderilmesini isteme da'vası.

Dâime: devamlı olan.

Dâire: Osmanlı Devleti döneminde Şehremâneti'nin belediye şubeleri.

Dâire-i sadâret: vekillerin ve bakanların yeraldığı sadâret dâiresi.

Dâr-ı fenâ: yokluk yurdu, dünya.

Dâr-ı ne'îm: nimetler yurdu, cennet.

Dâr-ı selâm: esenlik yurdu, cennet.

Dâr-ı ukbâ: sonsuzluk yurdu, cennet.

Dâr-i hilâfet-i aliyye: yüce halifelik makamının merkezi.

Dârü'l-bevâr: cehennem.

Dâşte-i duâ-i bî-riyâ: riyasız duaya sahip olmak.

Deâyim: destekler.

Def'-i bürûdet-i hava: havanın soğukluğunu gidermek.

Defterhâne-i sultânî: devletin mal, mülk ve arazi işleriyle uğraşan dairesi.

Dekâyik-i te'zîn: ezan okumanın incelikleri.

Dem be-dem: günden güne.

Der-bân: kapıcı, kapıya bakan.

Derc ü tastîr: bir araya getirme ve yazma.

Derc: toplama, biriktirme.

Derece: basamak; rütbe; miktar.

Dergâh-ı icâbet-penâh: kabul edilme sığınma dergâhı, yeri.

Dershâne: ders okunan yer.

Derûn-i vakfiyye: vakfın içerisi.

Deryadan güzer: geçimlerini denizden elde edenler.

Derya-yı bî-pâyan: uçsuz bucaksız sonsuz deniz.

Dest: el.

Destgâh: tezgâh, dokuma atölyesi, zenginlik.

Dest-i res: kuvvet, zenginlik.

Dest-kerem-i peyvest: keremli, cömert el.

Devâm-ı devlet-i şehr-i yârı: saltanatı devamlı olan padişah.

Devrân: zaman, dünya; kader; talih.

Dibâce: başlangıç, önsöz.

Dil-haste-gân: gönlü hasta, yaralı.

Dil-keş nevâ: gönül alıcı.

Dil-nişîn: yüreğe oturan, etki eden.

Dil-pesend: gönle hoş gelen, gönlün beğendiği.

Dûd-i buhur: buhur dumanı, güzel kokulu duman.

Dünyâ-yı nâ-pâyidâr: ilelebet sonsuz olmayan dünya.

Dürr-i şehvâr: padişahlara layık inci.

Dürûd-i amîmü'l-vürûd: herkesi içine alan dua, selam.

Düstûrü'l-amel: gereği uygulanacak olan kanun, kural.

Düstûrü'l-mübecceli'l-mükerrem: yüce ve saygı-değer kanun, kural.

E

Eâlî (âli'nin ç.)**:** pek yüksek olanlar; şeref sâhibi olan büyük kimseler.

Ebedi'l-istimrâr: sonsuza kadar devam eden.

Ebnâ-i evlâd-ı evlâd-ı ebnâ: oğulların çocuklarının çocuklarının oğulları.

Ebniye (binâ'nın ç): evler, yapılar.

Ebrâr (berîr'in ç): iyilik sahipleri.

Ecdâd ü ceddât: atalar, dedeler.

Ecille-i erbâb-ı siyâdât: bilgi, fazîlet ve rütbe olarak büyük olanlar.

Ecr-i cezîl: bol ecir, karşılık.

Ecr-i misil: bir malın kullanmasından doğan menfaatin; kulanılan mala benzer özellikte başka bir malın değeri üzerinden takdiri.

Ecr-i vâkıf: vakıf sahibinin ahiretteki mükâfatı.

Eczâ-hân: Kur'an cüzlerini okuyan.

Eczâ-i şerîfe tilâveti akabinde: Kuran'ın okunmasının ardından.

Edeb-i ma'rûf: herkesçe beğenilen, tanınan, şerîatçe, kanunca yapılması istenen edep, terbiye.

Ednâ: daha; en alçak.

Ef'ali'l-hayrât ve'l-hasenât: sevap kazanmak için yapılan işler, hayırlar, iyilikler.

Efâzıl (efdal'in ç.); çok bilgililer, çok seçkin olanlar.

Efrâd (ferd'in ç.): kişiler.

Eğvât (ağa'nın ç.): ağalar.

Ehâdîs-i nebeviye: Hz Peygamber'in (sav) sözleri.

Ehâli: ehl'in ç; bir yere yerleşip orada oturanlar, halk, umum.

Ehâli-i diyâr: memleket halkı.

Ehâsin-i amâl: iyilikler.

Ehemm ü elzem: daha mühim; çok önemli; çok lüzumlu olan.

Ehl-i îmân: iman edenler; inananlar.

Ehl-i salâh ü reşâd: iyilik ve doğruluk yolunda yürüyen.

Ehl-i sedâd: doğrular.

Ehl-i sülûk: bir mezhebe veya bir tarikata bağlı olan.

Eimme-i kibâr: büyük imamlar.

Eimme-i selâse: Hanefi mezhebinde üç imam: İmam-ı Azam, İmam Ebu Yusuf ve İmam-ı Muhammed.

Ekdâr (keder'in ç.): tasa, üzüntü.

Ekdâr ü hümûm: kederler, tasalar, kaygılar, gamlar.

Ekfâ' (küfv'ün ç.): eşler, benzerler, denkler, müsâvîler; uygun, muadil.

Ekvâl-i zaîfe (kavl'in ç.): iddiasız; delilsiz sözler.

El-câh-i refî'-i nâmî: büyük şan sahibi.

El-etrâf ve'l aktâr: yanlar ve yönler; uçlar ve kıyılar.

El-hâletü hâzihi: bu halde, bu durumda.

Elhân (lahn'ın ç.): nağme, ezgi.

El-meâsiri'l-mütehallî: (me'sere'nin ç.) güzel eserler, nişanlar, izler.

El-müse'ır hüve'l-lahü: piyasanın fiyatını gerçekte allah koyma hakkına sahiptir.

Eltaf: en latîf, en güzel.

Emâcid (emced'in ç): en çok haysiyet ve onur sâhibi kimseler.

Emân: eminlik, korkusuzluk; yardım isteme.

Emâsil: emsel'in ç; en çok benzeyenler; akranlar; eşler; itibarlı kimselerin.

Emîn: emniyet sahibi, kendisine güvenilen.

Emlâk: mülk'ün ç; ev, dükkan, arazi gibi taşınmaz olan ve gelir getiren mal.

Emmâ-ba'd: bundan sonra.

Emr: iş buyurma; buyruk (yazı ile veya ağızdan); iş, şey, husus, olay.

Emr-i akdem: öncelikli olan iş.

Emr-i âl-i şân: şanı, şerefi yüksek emir.

Emr-i kitâbet: yazı işi.

Emr-i ta'mîr ü termîm: bakım ve onarım işi.

Emr-i vakf: vakıf işi.

Emsâl (misl'in ç.): benzerleri.

Emvâl ü erzâk: mallar ve rızıklar.

En'âm-hân: En'am Suresi'ni okuyan.

Enâm (na'm'ın ç.): yaratılmış olan canlılar; halk, insanlar.

Enbiyâ (nebi'nin ç.): peygamberlerin en üstünü.

Endâd (nidd'in ç.): eş, ortaklar.

Enîs: dost, arkadaş, yar.

Enver: daha nurlu; pek ve çok parlak; çok güzel.

Enver-bahş: en çok nur veren; ışık veren; güzellik veren.

Erbâb-ı bâb-ı nihân-ı hafiyy: gizli işler yapmada becerikli.

Erbâb-ı hasenât: iyilik sahipleri.

Erbâb-ı istihkak: hak sahipleri.

Erbâb-ı tahrîr: yazıcılar.

Erbah (ribh'in ç.)**:** kazançlar.

Erîke-i nübüvvet: peygamberlik makamı.

Erkân (rükn'ün ç.)**:** direkler, esaslar; ileri gelenler.

Erkân-ı devlet-i ebed: ebed devletinin ileri gelenleri.

Erkân-ı dîn-i mübîn: islam dininin esasları.

Erşed: doğru yola daha yakın olan; yaşça ergin, büyük olan.

Ervâh-ı şerîfe: mübarek yüce, değerli ruhlar.

Esâmi (ism'in ç): isimler, adlar.

Esâs: asıl; temel; doğruluk, gerçek.

Esbak: daha önce geçen.

Esbeğa'l-lahü ni'mehû aleyh: Allah Teâlâ onu nimetlere boyasın "Allah onu nimetlerine ulaştırsın." anlamında dua.

Esbet: en sağlam.

Eskam: (sakam ç.); dertler, hastalıklar.

Eslâb (sulb'ün ç.)**:** oğulların nesli.

Esnâf-ı berâyâ: halk sınıfları.

Eşbâh (şebeh'in ç)**:** benzerler.

Eşbâh şibh ve şebîh'in ç**:** nazirler, misiller; benzeyenler; eşler.

Eşbâh-ı tâhire-i ezvâc: tertemiz eşlerin benzerleri.

Eşcâr-ı kürüm: üzüm ağaçları.

Eşcâr-ı müsmere: meyveli ağaçlar.

Eşemm: kokusu en güzel olan.

Etbâ': tâbi' olanlar.

Etkıyâ: muttaki'nin ç; Allah korkusuyla günah işlemekten çekinenler.

Etrâf-ı erbea: dört tarafı.

Etvâr-ı seb'a (tavr'ın ç.)**:** haller, yedi tarz.

Etyab-i emvâl: hoşa giden, en güzel mallar.

Evâil (evvel'in ç.)**:** başlangıç zamanları, ilk zamanlar.

Evâmir-i aliyye (emr'in ç.)**:** yüce emirler, buyruklar.

Evâsit (vasat'ın ç.)**:** ortalar, orta günler, orta zamanlar, ortada bulunanlar.

Evc: yüce, yüksek; bir şeyin en yüksek noktası, doruk noktası.

Evc-i saltanat: yüce saltanat.

Evfer: daha bol.

Evkaf (vakfın ç): câmi, medrese, imaret vb hayrâtın idâresine ayrılan arâziler, binâlar.

Evkâf-ı âti: gelen vakıflar.

Evkâf-ı sâbik: daha önce geçen vakıflar.

Evkât-ı salâtı ârif: namazın vakitlerinin zamanını bilen.

Evlâd ü ıyâl: çoluk çocuk.

Evlâd-ı itkâ: azat edilmişlerin çocukları.

Evlâd-ı mütevellî: mütevellinin çocukları.

Evlâd-ı zükûr: erkek çocuklar.

Evrâd (vird'in ç.): okunması adet olunan dini dualar.

Evrâk (varak'ın ç.): yapraklar, kâğıtlar, arşivler.

Evtâd (veted'in ç): ağaç veya demir kazıklar; direkler.

Eyvân-ı kabul: büyük sofa, divanhane, karşılama salonu.

Eyyâm (yevm'in ç): gün.

Eyyâm (yevm'in ç.): günler.

Eyyâm-i sayf ve şitâ: yaz ve kış günleri.

Eyyede: korusun, sürdürsün, kuvvetlendirsin.

Eyyede'l-lahü devletehû mede'l-ahkâb: Allah onun güç ve zenginliğini uzun zamanlar boyunca korusun.

Ezdil-i cân: içten gelen, can ve gönülden.

Ezyed: daha ya da en fazla.

F

Fâiz-i birr u hayr: iyiliği ve hayrı taşkın, çok bol olan.

Fâriğan ani'ş-şevâğıl: bir mülkün sahip olma, tasarruf veya kullanma hakkını başkasına devreden.

Fasl u hasm: ayrılık, anlaşmazlık.

Fâzıl-ı yegâne: fazilette tek olan.

Fazla-i mahsûlât-ı muayyene: ürünlerin belirlenen fazlalığı.

Fehâvî: fehvâ'nın ç; manalar, anlamlar; mefhumlar, kavramlar.

Fehvâ-yi hikmet: hikmetli anlam, söz.

Fena-pezîr: yokluğu kabul eden, yok olucu.

Fenn-i erkâm ve hesâp: sayılar ve hesap ilmi, matematik.

Fenn-i kıraat-ı kur'ân-ı kerîm: Kur'an okuma ilmi.

Fenn-i kitâbette mütemerrin:, yazı sanatını öğrenmek için alıştırma, egsersiz yapan, yazı sanatında becerikli.

Fenn-i mahsusa: özel ilimler veya sanat.

Fer: parlaklık, aydınlık; süs, zinet; kuvvet, nüfuz, iktidar.

Fer'an ba'de-asl: babadan sonra oğullar.

Fer'an: ikinci dereceden olarak, ikincil.

Ferâğ-ı bâl: o anki durumdan vazgeçmek.

Ferâşet: süpürgecilik, temizlikçilik.

Ferd-â-merd: mertlikte tek olan.

Ferhunde encâm: mutluluğun sona ermesi.

Ferhunde: kutlu, mübarek, uğurlu.

Ferhunde: kutlu; mutlu; uğurlu; meymenetli.

Fer-i şevket cihandârı: büyüklük sahibi cihan padişahının güç ve kudreti; iktidârı.

Fer: parlaklık, aydınlık, süs, kuvvet, iktidâr, nüfuz.

Ferîdü'l-asr: zamanının teki, biriciği.

Ferrâş-ı imâret: hayırevi, aşevindeki temizlik görevlisi, hizmetçi.

Ferrâş-ı meydan: meydanları süpürmekle görevli olan.

Ferş: döşeme, yayma; yayılan şey, halı, seccade, hasır, şilte; yeryüzü.

Fethah: mananın açık olması, açma, açılma.

Fevâih-i idrâkât-ı ehâdîs: hadislerin manalarından yayılan güzel kokular.

Fevka'l-ğâye: en yüce gaye.

Fevkânî: üstünde.

Fevt: yok olmak.

Fevz: başarı.

Feyz: suyun taşıp akması; bolluk, çokluk, bereket, verimlilik, çoğalma; ilim irfan.

Feyz-dâr: feyzli, feyz sahibi.

Fi'l-hakîka: gerçekte.

Fi'l-vâki': gerçekleşen olay.

Fihris-i cerîde-i kudret-i sübhân: Allah'ın gücünü gösteren bilgilerin özeti.

Fikr-i sedîd: doğru görüş.

Fî-külli vaktin ve hîn: her zaman ve her an.

Fî-mâ-ba'd: bundan sonra.

Firuzân: yanmak.

Fiten (fitne'nin ç)**:** bozgunculuk yapanlar; ara bozmalar, belalar, azdırmalar.

Fukarâ-i mevleviye: Mevlevi dervişleri, fakirleri.

Fukarâ-i mütasavvifîn: tasavvuf ehlinin fakirleri.

Fühûl-i ecille-i zü'l-ukûl: akıllı ve zekî; şerefli ve faziletli.

Fünûn (fenn'in ç.): nev'i, çeşit, sınıf; hüner, sanat, ilim.

Fünûn-i mütenevvia: çeşitli ilim dalları.

Fürû' (fer'in ç)**:** ikinci derece olanlar.

Fütuh: zafer, galibiyet; üstünlük; açma, açılma; gönül ferahlığı, zenginliği.

G

Gallât (galle'nin ç.): zahireler, mahsuller; ev kirası gelirleri.

Garrâ: ak, parlak; güzel; gösterişli; nümâyişli, şatafatlı.

Gars ü terviye: ağaç dikme ve sulama.

Gâyet-i ihtizâr: en üst derecede sakınıp, korunarak; çekinerek.

Gayr-i hâssa: özel olmayan.

Gayr-i ma'dûd: sayılamayan.

Gayr-i mahdûd: sınırlanamayan.

Gayr-i müfârik: ayrılmayan.

Gayr-i müstelzim: bağlayıcı olmayan.

Gayr-i mütecâviz: sınırı aşmayan.

Gayri örfi: örfün dışında.

Gevher: öz, maya.

Gıbbe't-tasdîk-i şer'î: şer'i onaydan sonra.

Girân-mâye: sermayesi çok olan zengin; hünerli.

Guduvv ü âsâl: sabah ve akşam.

Gûne: tür, gidiş, tarz.

Gurer-i senâ-yi cevâhir: rağbet edilen cevherlerin parlaklığı.

Gurf-eylemek: avuçlamak.

Gurre-yi muharremi'l-haram: Muharrem Ayı'nın ilk günleri.

Güher-i sütûde: övülmüşlerin özü.

Gül-âb: gül suyu.

Gülşen sarây-ı cihan: gülistan.

Gülzâr: gül bahçesi, gül tarlası; gülşen.

Güster: -yayan, -dağıtan.

Ğumme (gamm'ın ç.): kederler, üzüntüler.

H

Habbeci: zahireci, hububat satan.

Habs: alıkoyma, bir yere kapatma; dışarı çıkarmama, tutma.

Habs-i muhallet: ebedi olarak vakfetmek.

Habs-i sarîh-i mer'î: sarih ve geçerli bir şekilde vakfetmek.

Habs-i sarîh-i muhalled: açıkbir şekilde sonsuz olarak vakfetmek.

Hâcegân-ı divân-ı hümâyun: Osmanlı devlet ricâline verilen ad.

Hâceti'n-nâs: insanların ihtiyaçları.

Hadd-i bülûğ: büluğ çağı.

Hâdi-i dîn-i mübîn: İslam Dini'ne hidayet eden.

Hadîs-i şerîf-i sahihü'l-isnâd: sahih bir ravi zinciri olan hadîs-i şerîf.

Hâiz-i me'âli-yi ruteb: rütbelerin en yükseğine sahip olan.

Hâiz-i megâdir-i seniyye: övülmüş derecelere sahip olan.

Hakâyık-ı ebkâr: daha önce söylenmemiş gerçekler, gerçeklikler.

Hakîkat: bir şeyin aslı, esası, mahiyeti; gerçek ve doğrusu; esas.

Hakîki: sâhici, doğru, gerçek, gerçekten.

Hâkim: davaları karara bağlama işine memur, yargıç.

Hâkim-i hâsim: davayı derhal hükme bağlayan; kesip atan hâkim.

Hâkim-i şer': bir yerin kadısı, şeriat hakimi.

Hakk-ı şürb: tarla, bağ, bahçe veya hayvan sulamak için belli bir sudan, nehirden yararlanma nöbeti.

Hâl-i hamd: hamd hali; şükrân-ı nimette bulunma durumu.

Hâl-i tesbîl: vakfedildiği durum, zaman.

Halife-i mekteb: devlet dairelerinde, okullarda resmî yazı işlerinde çalışanlar.

Hall-i akd: akdin çözülmesi, akdin sona ermesi.

Halvet-sarây: hükümdarın özel dâiresi.

Hamd-i nâ-mahdûd: sonsuz minnet, şükran.

Hâmi'l-bilâd: şehirlerin koruyucusu.

Hamiz eşcârı: hurma ağaçları.

Hâne: beyt, dâr, mesken.

Hân-gâh-ı muallâ: ulu, yüce dergah.

Hân-ı elvân-ı ni'am-i bî-payan: sonsuz ve türlü nimetlerle donatılmış sofra.

Hân-ı imâret: hayır evi, sofrası.

Harâret-i tevhîd-i şerif: tevhid-i şerîf okumanın manevi yoğunluğu.

Harâset: ekip dikmek; çiftçilik.

Harc ü sarf: bir iş için gerekli olanı maldan çıkarmak ve harcamak.

Haremeyn-i Şerîfeyn: Mekke'de Ka'be ile Medine'de olan Mescid-i Nebevî.

Hâriciye nezareti: dış işlerinden sorumlu bakanlık.

Harrara: yazdı.

Hasb: -e göre, nazaran; binâen; cihetiyle; gereğince.

Hasbe'l-âde: sıradan bir şekilde, ale'l-âde.

Hasbetenli'l-lahi'l-azîm: Yüce Allah'ın rızasını isteyerek.

Hasenât: iyilik; iyi iş; hayırlı iş.

Hasenât-ı meberrât: yol, çeşme gibi hayrât ve hasenât nev'inden olan işler.

Hasîb ü nesîb: nesebi, soyu değerli, itibarlı, soyu temiz, muhterem, saygın.

Haslet-i mekârim: övülen, değerli özellikler.

Hâssa: devletin ileri gelenlerine ait arazi.

Hatab: odun, bir tür yakacak.

Hâtem: Araplar'ın atalarından cömertliğiyle tanınan birinin lakabı.

Hâtem-edâ: Hatem'e yakışacak şekilde cömert olan kimse.

Hâtır-nigâr: hatırda resmolunmuş gibi yerleşen.

Hâtime-i pîrâye: donatıcı, süsleyici, düzenleyici.

Hatîr: şan ve şeref sahibi kimse; yüce, ulu; tehlikeli.

Hatt-ı hümâyun: padişahların herhangi bir iş için bizzat yazdıkları yazılar.

Havâkîn-i muallâ şân: şanı yüce olan hükümdarlar.

Havâle-gâh: sıkıntı ve darlık anında başvurulan yer; eğlenti ve gezinti yeri.

Havâs ve avâm: bir yerin ileri gelenleri ve diğer halkı.

Havâs: ileri gelenler, saygın olanlar.

Havâss-ı hümâyun: sarayın ileri gelenleri.

Havâyic-i imâret: hayırevi, aşevinin ihtiyaçları.

Havza-i mülkiyet: bir ülkenin idâresi altında bulunan ülkelerin mülk sâhipliği.

Hayal-bâz: çok hayal kuran.

Hayrât-ı bâkiye:

Hayrât-ı müsmire: semereli; meyve veren; sonuç veren; faydalı, verimli hayırlı işler, iyilikler.

Hayrât-nümâ: hayırlar gösteren.

Hayr-ı iktisâb: iyi, faydalı, hayırlı işler yapmak.

Hazene-i sermediyye: daimî, sürekli olan; bitip tükenmeyen hazîneler.

Hazer: sakınmak.

Hazîne-dâr-ı sadr-ı âlî: hazinenin idare ve muhafazasına me'mûr edilen kimse; padişah saraylarında harem kısmının tertip ve tanzimine bakan.

Hazîne-dârlık: hazinelerin korunduğu yer.

Heft: farsça'da "yedi" sayısı.

Hengâm-ı tedris: ders verme, okutma zamanı, sırası, vakti.

Her veçhile: her şekilde, durumda.

Heves-kâr: hevesli, istekli olan.

Hey'et: şekil, suret; görünüş; hal, durum; kurul.

Hıfz u siyânet: saklayıp korumak.

Hılâf: karşıt, zıt; yalan.

Hıls-i ibâd: kulların samimiyeti.

Hınta: buğday.

Hıred-mend: akılı, anlayışlı kişi.

Hısâl: (haslet'in ç); özellikler.

Hibe-i sahîha-i şer'î: hukuken geçerli olan hibe.

Hicle-gâh-ı rağbet: gerdek odası.

Hidmet-i cibâyet: vakfın idare işlerine bakan yönetici.

Hidmet-i kadîme: eskiden beri, öteden beri varolan; devam eden görev.

Hidmet-i lâzime: gerekli olan iş, hizmet.

Hidmeti mukâbele: yapılan iş, görev karşılığı.

Hidmetinde mecd sâhibi: işinde, görevinde başarılı.

Hikmet: hakîmlik; sebep.

Hikmet-i redîf: ardındaki hikmet; arkasından gelen.

Hilâf: karşıt, zıt, yalan.

Hilâfet: birinin yerini tutma; halifelik.

Hilâf-i cârî: devam eden ayrılık, karşıtlık.

Hilâl-i sutûr: satırların arası.

Hilye: süs, zinet; güzel yüz; güzel sıfatlar; Hz Muhammed'in üstün özelliklerini ve güzelliklerini anlatan manzum veya mensur yazı.

Himmet: irade, gayret, çalışma, emek.

Hîn-i tahrîr-i vakfiye: vakfın yazılma zamanı.

Hîn-i tescil: kayıt altına alma zamanı.

Hîn-i-iktizâ: ihtiyaç zamanı.

Hisse-i ma'lûme: bilinen hisse.

Hiyâzet: bir araya toplama, kendine mal etme.

Hubûr: sevinç; âlimler, bilginler, israiloğulları din bilginleri.

Huceste: uğurlu, hayırlı, kutlu.

Huld: sonsuzluk.

Hulûs-i taviyyet: halis olan, saf niyet, gönül temizliği.

Hurde-bîn: ince, ufak şeyleri gören.

Husûs-ı âti'l-beyân: açıklaması gelen durum.

Huteb-i belîğa: sade ve anlaşılır hutbeler.

Huzzâr-i müslimîn: gözönünde, hazırda bulunan Müslümanlar.

Hüccet-i şer'ıyye: şer'î, hukukî delil.

Hükkâm: hâkim'in ç; hâkimler.

Hükm-i mersûm: bahsi geçen hüküm, yazılıp, çizilen.

Hükm-i rücu': geri dönme hükmü.

Hükm-i sâbik: geçen, önceki hüküm.

Hükm-i sahîh-i şer'î: hukuken geçerli olan şer'î hüküm.

Hükm-i tenfîz-i imzâ: verilen hükmü infâz ve icrâ etme.

Hürmet: saygı; haramlık.

Hüsn-i meâb: güzel dönüş yeri, sığınılacak güzel yer.

Hüzzâr-ı meclis: mecliste hazır olanlar.

Islah: iyi hale koyma; iyileştirme; düzeltme.

Itkâ-yi atîkât: hürriyetini kazanan kölelerin çocukları.

Izz-i menba': şeref ve üstünlük kaynağı.

İ'dâd-ı atâd: gerekli olan hazırlıkları yapmak.

İ'lâ-yı kitâb-ı tevkî'-i refî': şânı yüce olankitabı yaymak.

İ'tibâr: saygı gösterme, i'tibar etme; şeref; haysiyet.

İ'tidâli tecâvüz etmek: olağan olanın dışına taşmak, haksızlık etmek.

İ'tirâf-ı sarîh-i mer'î: açık, anlaşılır şekilde kusurunu söylemesi.

İâde-i kelâm: sözü geri çevirmek.

Îbâ: çekinme, râzı olmama.

İbâd: abd'in ç; kullar.

İbâre: bir metinden alınan birkaç satır.

İbdâ: yoktan ortaya koyan.

İbrâm: can sıkacak derecede ısrar etme, zorlama.

İbtidâ: başlamak.

İbtidâr: bir işe süratle, çabuklukla başlamak.

İbtiğâen li-merzâtihi'l-amîm: insanların sevgisini, rızasını isteyerek.

Îcâd ü ihtirâ': benzeri görülmemiş bir şey îcat etme, vücuda getirme.

İcâre-i hâsıla-i bâkiyesi: hâsıl olan kiranın, gelirin kalanı.

İcâre-i mu'tâde: uygulanagelen kira.

İcâre-i muaccele: peşin kiralama.

İcâre-i sahîha: aslen ve vasfen meşru; in'ıkad ve sıhhat şartları yerine getirilerek yapılan kiralama.

İclâl-i ervâh-ı tayyibe: temiz ruhlara saygı gösterme ve ikrâm.

İcrâ: gerçekleştirmek.

İcrâ-i hıfz: koruma.

İcrâ-i sadaka-i dâime-i ğayr-i munkatı'a: kesilmeden kıyâmete kadar devâm eden sadaka vermek; vakfetmek.

İctinâb: sakınma, çekinme, uzaklaşma.

İdrâc: bir araya toplama, bir araya getirmek..

İdrârât (derr'in ç.): tahsisat, gelirler.

İfâza-i meberrât: hayırları bereketlendirmek, hayırların taşıp yayılması.

İffet-i diyânet: din duygusunun kazandırdığı temizlik, namus.

İftitâh-ı kelâm: sözün başlangıcı.

İhdâs etmek: ortaya koymak.

İhkâm etmek: sağlamlaştırmak.

İhkâm: sağlamlaştırmak.

İhrâc ü ifrâz: bütünden bir parçayı çıkarıp ayırmak.

İhrâz: elde etme, ulaşma, kazanma.

İhsan: iyilik etme; bağış, bağışlama; verilen, bağışlanan şey.

İhtilâfât (ihtilâf'ın ç)**:** farklılıklar, aykırılıklar.

İhtimâm: dikkatle, özenle çalışma.

İhtişâm: olağan üstü güzellik, debdebe.

İhtiyârî: irâdî, isteğe bağlı.

İhyâ: diriltme, canlandırma.

Îkâd-ı kanâdîl: kandillerin yakılması.

İkdâm: ilerleme, gayretle ve sebatla çalışma.

İkrâr: dil ile söyleme, bildirme; kabul, tasdik.

İkrâr-ı sahîh-i şer'î: hukuken geçerli olan ikrâr.

İktisâb-ı sevâb: Allah tarafından mükafatlandırılan işler, hayırlar yapmak.

İktiza eden: gerekli olan.

İlâhî: Allah katından gelen; O'na ait olan.

İlâ-yevminâ hâzâ: bugüne kadar.

İlhâk: katma, katılma; karışma, karıştırılma; kelimenin sonuna bir harf veya bir edat ekleme.

İlham-pezîr: kalbine ilham alan, Allah katından bilgiye mazhar olan.

İlm-i hatt: Arapça'da güzel yazı sanatı.

İlm-i yakin: doğruluğundan şüphe edilmeyen ilim.

İltimâs: kayırma, arka çıkma, yapılmasını isteme.

İltizâm: kendi için lüzumlu sayma, gerekli görme.

İm'ân-ı nazar: inceden inceye araştırma, çok dikkatli olma.

İmâret-i bî-adîl: eşi, benzeri olmayan aşevi, hayırevi.

İmâret-i nezâhet-ârâye: temiz, pak ve düzenli hayırevi.

İmlâ: bir dilin kelimelerini cümlelerini doğru yazma bilgisi.

İmtidâd-ı zamân: uzun zaman.

İmtihân: deneme, sınav.

İmtinâ: çekinme, geri durma, imkânsızlık, olamayış.

İmtisâl: gerekeni yapmak, bir örneğe göre hareket etmek; emre boyun eğme.

İmtiyâz: başkalarından ayrılma, farklı olma; ayrıcalık.

İmzâ: bir kimsenin resmi kâğıtları doğrulamak için altına kendi adını her zaman aynı biçimde yazması.

İmzâ-i kazâ: verilen hükmü infâz ve icrâ etme yetkisi.

İn'âm: ni'met vermek, iyilik etmek.

İn'ıkâd: akdolunma, kurulma.

İnân-ı kelâm: sözün yönü, sözün dizgini, sözü yürütme.

İnâs: ünsa'nın ç; kadınlar.

İnhitât: düşme, aşağı inme; yaşlılığa yüz tutma.

İnkırâzi'l-küll: bir topluluktan tek birey kalmayıncaya kadar yok olma.

İnsânü'l-ayn: insanın bizzat kendisi.

İnşâ: yapma; vücuda, meydana getirme.

İnşâd: kaleme alma, nesir yazı.

İntihâb: seçme, seçilme, seçim.

İntihâc-ı meslek-i kudemâ-i rasih: derin alimlerin metotlarını kullanmak.

İntimâ: artma, çoğalma.

İntizâm: düzgün olmak, düzgünlük, tertipli olma.

İrâdât: irade'nin ç; dileme; isteme; merâm etme; emir, ferman, buyruklar.

İrâde-i rucû': dönme, vazgeçme iradesi.

İrsâl: gönderme, gönderilme.

İrtisâm: resmolma, geo.* izdüşüm.

İrtizâ: beğenme, razı olma, uygun bulma.

İrvâ: suya kandırma.

Îsâl: vasıl olma, varma, vardırılma, ulaşma, ulaştırılma.

Îsâr u nisâr: cömetlikle verme, bol bol ikram, bahşiş verme, serpme, saçıcı olma.

İsti'câb: hayrette kalma, şaşırma.

İsti'dât: bir şeyin kabulüne, kazanılmasına yardımcı olan doğal yetenek, kabiliyet.

İsti'mâl: kullanma, kullanış.

İstibdâl: değiştirme, değiştirilme; bir şey verip yerine başka bir şey alma.

İsticlâb-ı hayr: çekmek, çekilmek, celbetmek.

İstid'â: yalvararak istemek, dilekçe.

İstidâme-i menâfi': menfaatlerin devâmını, sürüp gitmesini istemek.

İstiğlâl: ev, dükkan, tarla vb. Gayri menkullerin gelirleri gösterilerek rehine koyma.

İstihkâk: hakkı olma, hak kazanma; hak kazanılan şey.

İstikâmet: doğruluk, doğru hareket; bir şeyin bir tarafa doğru doğrulması.

İstiksâ: bir şeyin künhüne varmaya çalışma.

İstiksâ: bir şeyin sırrına varma; inceden inceye araştırma.

İstinâd: dayanma, güvenme, senet, delil, hüccet.

İstinsah: nüshasını çıkarma, bir suretini kopya etme; nasihat isteme, öğüt alma.

İstirbâh: fâize yatırma; faizle para alma-verme.

İstirdâd etmek: geri alma- verme; verilen bir şeyin geri gönderilmesini isteme; döndürmek.

İstitâ'at: güç yetme; kudret; yeterlik.

İş'âl-i kanâdil: kandillerin yakılması.

İş'âr: yazı ile bildirme; haber verme.

İşkil: şüphe, güçlük, zorluk.

İşrâkîn: 12.yy'da Şehabettin Sühreverdî tarafından başlatılan tasavvuf felsefesi.

İştimâl: kaplama, kapsama, içine alma, kuşatma.

İştirâ tarîkı: satın alma; alınma yolu; yöntemi.

İtkân: muhkem, sağlam yapma; inanma; emîn olma.

İtmâm: tamamlama, bitirme, tamam etme.

İttihâz: edinme, edinilme; kabul etme; tasarlama; kullanma, i'tibar etme, saymak.

İttilâ': öğrenme, bilgi sâhibi olma, haberli olma.

İttisâl: bitişme, kavuşma, ulaşma.

Îyd-i fıtır: Ramazan Bayramı.

İzâle: giderme, yok etme.

İzzet: değer, kıymet yücelik, ululuk; kuvvet, kudret; hürmet, saygı; ikram, i'zâz.

Kabâle: kadı'nın delili; kadı'nın verdiği hüccet, verdiği hüküm.

Kable'l-ğurûb: bir gök cisminin batıda kaybolmasından önce.

Kabz: el ile tutma, avuca alma, kavrama.

Kadîm: eski; öncesi bilinmeyen; başlangıcı olmayan.

Kadr-i kifâyet: yeterince; yeteri ölçü, miktarda.

Kâffe-i külliyyât: eserlerinin tamamı.

Kâffe-yi berâya: halkın hepsi.

Kâffe-yi enâm: bütün yaratılmış canlılar; halk, insanlar.

Kâh-hidâyet: hidâyet yolu, doğru yol.

Kâide-i ma'hûde: ahdolunan, bilinen, sözleşilen usul.

Kalîl: az.

Kâmi'-ı deâyim-i'l-mübtedi'în: bid'atçilerin ortaya attıklarını kaldıran, yok eden.

Kâmi'ı kürûh-i bağy ü tuğyân: azgınların, taşkınlık yapanların Allah'ın emirlerine aykırı davrananların kötülüklerini ortadan kaldıran.

Kâmil: bütün, tam; noksansız,; kemâle ermiş, görgülü; âlim, geniş bilgili.

Kâmil-i nazârat: tam, noksansız, olgun bakış.

Kanavât-ı müsennât: su bentlerinin, açılan su kanallarının kenarları, su kanalları.

Kantâr: ağırlık ölçen bir alet; ölçü birimi.

Kâr-gîr: iş yapan, işleyen; etkili.

Kâr-hâne: iş yeri, ticarethane.

Karîn: yakın; bir şeye sâhip olan, bir şeye nâil olan.

Kârmeyn-i hümâmeyn: değerli, yüce, önemli iki insan.

Karnen ba'de karn: nesilden nesile.

Kasd: niyetle, bilerek bir işi yapma.

Kâse: madenden veya topraktan yapılan çanak.

Kâsib: kazanmak için çalışan, kazanan.

Kasîde: devlet büyüklerini ve halkın ileri gelenlerini övmek için yazılan nazım.

Kasr: köşk, saray; kısaltma.

Kâşif-i rumûz: manası gizli olan sözleri, sırları açıklayan; meydana çıkaran.

Kâşifü'l-ğumme:; kederler, dertler, tasaları gideren.

Kat'-ı merâtib: rütbelerde yükselmek.

Kavâ'id: kaide'nin ç; temeller, usuller; direkler.

Kavî: kuvvetli, güçlü; sağlam, güvenilir.

Kavîm: doğru, doğru yol; ayakta, dik.

Kavl: söz, görüş.

Kavl-i münîf: değerli, büyük söz.

Kavl-i müsaddak: tasdik olmuş, gerçekliği ve geçerliliği yazı ile bildirilmiş söz.

Kayd-ı hayat: dirilik, canlılık ve hayat sahibi olmaya bağlı olmak.

Kazâ: davaları karara bağlama işi; hüküm verme.

Kazğân: kazan.

Kefîl: bir kimseninin bir işi yapması gerekirken yapmadığı takdirde o işi yapmayı üstlenen kişi.

Kelâm-ı asfâ: en temiz, yüce söz; Kur'ân.

Kelâm-ı kadîm: ezelî söz; Kur'an.

Kelâm-ı meşrûh: açıklanan söz.

Kelle-pûş: bir çeşit başörtüsü.

Kemâ hüve'l-lâyık: yakışık aldığı yaraşır bir şekilde.

Kemâ yenbeğî: gerektiği şekilde.

Kemâ-kân: olduğu gibi.

Kemâl-i ihtimâm: son derece dikkat etme.

Kemâl-i ikdâm: tam bir gayretle çalışma; sürekli çalışma.

Kemâl-i rağbet: istekliliğin son derecesi.

Kemer-beste: hizmete beli bağlı, kendini adamış kimse, hizmet-kâr.

Kenîse cidârı: kilise duvarı.

Kerem: cömertlik, el açıklığı, lütuf, bahşiş; asalet, soyluluk.

Kerîmü'ş-şân: şânı yüce olan.

Kerri'd-dühûr ve'l-eyyâm: zamanın ve günlerin geçmesi.

Kesîr: çok.

Keşîde-i silk-i tahrîr: yazıya geçirilmiş.

Kethüdâ: kahya.

Kevâkib (kevkebin ç.)**:** yıldızlar.

Keyfe mâ-yeşâ: nasıl isterse, istediği gibi.

Kıbel-i şer'î: hukuki yön.

Kıbrıs Evkaf Muhasibeciliği: Kıbrıs Vakıflar Genel Müdürlüğü.

Kıdve-i müstahdimîn: hizmetkârların önderi, örneği.

Kıraat-ı seb'a ve aşere: Kur'ân-ı Kerîm'in yedi ve on okuma tarzı, biçimi.

Kıyâm: ayağa kalkmak, ayakta durmak, bir işe başlamak.

Kibriyâ: büyüklük, ululuk.

Kîl ü kâl: dedikodu.

Kird-gâr: Allah.

Kisve-bahâ: elbise, kıyafet ücreti.

Kişver: iklim, memleket, ülke.

Kudât (kadı'nın ç): delilleri inceleyerek davaları karara bağlayan.

Kudret: güç yetirmek.

Kurâ (karye'nin ç.) **:** köyler, kasabalar.

Kurb: yakın olma, yakın bulunma, yakınlık.

Kurbet-i ciheteyn: iki yönden yakınlık.

Kurşun puşideli: kurşun örtülü, kurşunla kaplı.

Kuvâ-yi bâtine: kuvvet'in ç; zihnin beş kuvveti, melekesi.

Kuvvet-i beden: bedenen kuvvetli, sağlıklı olmak.

Kuvve-yi cismaniye: beden gücü.

Kuyût: kayd'ın ç; şart koşulan bağlar, ön koşullar.

Küfr ü dalâl: Allah'a ve dinin esaslarına inanmama, dinsizlik ve doğru yoldan çıkmış olma hali.

Küll-i hâl: her durum ve halde.

Külliyyen: büsbütün olarak, tamamıyla.

Künûz (kenz'in ç.)**:** hazineler.

Kürsi-nişîn: kürside oturan.

Kürûm (kerm'in ç.)**:** üzüm bağları.

Kürûm-i mülk: içinde üzüm ağaçları olan bahçe.

Kütüb-i mevkûfe: vakfedilen kitaplar.

Kütüb-i mu'tebere: kabul görmüş kitaplar.

La-cerame: elbette, kesinlikle.

Lâ-raybe: şüphesiz, kuşkusuz.

La'n-i nifrîn: korkulan, ürkülen; nefet gösterilen beddua.

Lâbis-i libâs-ı hayat: hayat elbisesini giyen, yaşayan.

Lâ-büdde minh: lazım, gerekli, zaruri; ayrılık yok.

Lâhik: yetişen, eklenen; sonradan gelen.

Lahm-i ğanem: koyun eti.

Lâl: dilsiz, konuşamayan.

Lâmi-ı envâr: nurlar, ışıklar saçarak parlayan.

Lâ-muad: sayısız, sayılamayan.

Lâ-siyyemâ: özellikle.

Latîf: hoş güzel.

Latîfü's-sadâ: yumuşak, hoş, güzel ses.

Lâ-yezal: zevalsiz, kendine yokluk erişmeyen.

Lâyık u sezâ: yakışan, yaraşır, münasip, uygun.

Lâyih: parlak, parlayan, aşikâr, meydanda.

Lâ-yühsâ: sayılamaz.

Lâ-zâle hükmühû câriyen: hükmünün geçeliliği devam etsin, yok olmasın.

Lâzım-i tevkîr: saygı gerekli olan.

Lâzime-i zimmet: zimmeti gerekli kılan şey.

Leb-i deryâ: deniz kenarı.

Lebîb kimesne: akıllı, zeki olan.

Lede'l-iktizâ: gerektiği zaman.

Lehçe: bir dilin bölgesel farklılıkları.

Lehçe-i fesâhat: sade ve anlaşılır konuşma dili.

Levâhık (lâhika'nın ç)**:** ekler, eklenen şeyler.

Levâzım (lazime'nin ç)**:** bir iş için gerekli olan şeyler, durumlar; işler.

Levha: bir yere asılmak üzere yazılan yazı veya yapılan resim.

Levn: renk, boya, sıfat, çeşit.

Leyâli (leyl'in ç)**:** geceler.

Leyâli-i isneyn: pazartesi geceleri.

Leyâli-i mübâreke: mübarek geceler.

Libâs-ı hayat-ı insân: insan hayatı, ömrü.

Li-ecl: -den dolayı, için, maksadıyla.

Lü'lü-i yektâ: eşi benzeri olmayan inci.

Lüzûm: lazım olma, gereklilik, bağlayıcılık.

Lüzum-i müstelzim: bağlayıcılığı olan, gerektiren.

Lüzum-i vakf: vakıftan vazgeçmenin, dönmenin mümkün olmayacak şekilde kat'î bir hale gelmesi.

Mâ lâ kelâm: söz götürmez; diyecek, söylenecek söz yok.

Mâ vaka'a: gerçekleşen, vuku' bulan.

Ma'bed: ibadet edilen yer.

Ma'delet-fermâ: adalet veren; adaleti gerçekleştiren.

Ma'delet-güster: adaletli, insaflı, doğru.

Ma'delet-nişân: adaletli, doğru, insaflı.

Mâ'-i cârî: akan su.

Ma'lûmetü'l-hudûd: sınırları belli olan.

Ma'mûre: onarılmış, bakımlı.

Ma'nâ-yı rengîn: güzel, latif, hoş; süslü manası olan.

Ma'rez: bir şeyin göründüğü, ortaya çıktığı yer; bildirildiği yer, sergi.

Ma'rifet: herkesin yapamadığı beceri; herkeste görülmeyen hususiyet.

Ma'rûf: herkesçe tanınan, bilinen; belli.

Mâ'siyât: ma'siyet'in ç; asilik, itaatsizlik, günah.

Ma'tûf: bir tarafa doğru çevrilmiş, birine isnat olunmuş, yöneltilmiş.

Ma'yûb: eksiği kusuru olan; ayıplanmış, ayıplanan.

Mâ-adâ: -den başka, dışında.

Meâlî: yüksek; yüce; ulu.

Meâlî-nisâr: yükseklik, yücelik veren.

Maâsi: asilikler, isyanlar, itaatsizlikler; günahlar.

Mâbeyn: iki şeyin arası; arada olan; haremle selamlık arasındaki oda.

Mâ-dâme: devam ettiği sürece.

Mağrûs: toprağa dikilmiş olan.

Mağsel: gasil-hane, ölü yıkanan yer.

Mahallât: mahalle'nin ç; mahalleler; bir şehir veya kasabanın bölündüğü bölümlerinden biri.

Mahfî: gizli, saklı.

Mahfil: oturulacak, görüşülecek yer, toplantı yeri.

Mahfil-i istirâhat: dinlenme, rahatlama yeri.

Mahfil-i maâli: toplanılan yüce yer.

Mahfil-i şer'î: hukuk meclisi.

Mahfûz: korunan, saklanan, gözetilen.

Mâhir: elinden iş gelen, becerikli, hünerli.

Mahkûmün-bih: hakkında hüküm verilmiş.

Mahlûlât: mirasçısı olmayan bir ölünün evkafa veya mîriye kalan mirâsı.

Mahlûle: çözülmüş, dağılmış; sahipsiz maaş veya memurluk.

Mahmiyye: himâye edilen, muhafazalı büyük şehir.

Mahrûse: gözetilen, korunan büyük şehir.

Mahşûr: toplanmış.

Mahtâb: dolunay; ay ışığı.

Mahtûm: mühürlenmiş, kilitlenmiş, bağlanmış.

Mahzâ: ancak, yalnız, tek, sade, ; hâlis, katıksız, sadece.

Mahzar: huzur yeri; büyük bir kimsenin önü; görünüş, hazır olunan yer.

Mahzen: içinde eşya saklanılan yer, yeraltı, bodrum; havasız ve karanlık yer.

Mâ-i ayn: su kaynağı, pınar.

Mâ-i câri: akarsu.

Makâm-ı âlî: yüce makam. (bakanlıklar hakkında kullanılır)

Makarr: karar kılınan, durulan yer; karargâh.

Makbere: kabir yeri.

Makbûl: kabul olunan, beğenilen, hoş harşılanan.

Makfûl: kilitli, kilitlenmiş olan.

Makhûr: Allah'ın gazabına uğratılmış; mağlup edilmiş, yenilmiş.

Mâkir: hileci, hilekâr.

Makrûn: bitişik, yakın.

Maktû': kat'olunmuş, kesilmiş; değeri, pahası biçilmiş.

Mâl-i mîri: hükümete ait olan mal.

Man'ût: övgülü, medihli anlatımlar.

Mânend: benzer, eş.

Mâni': geri bırakan, engelleyen, alıkoyan; engel, özür.

Mantık: lüzum ve maksat; hüküm ve iş; vasıta ve delil arasındaki tutarlılık.

Mantûk: söylenen, denilen; söz, kelâm, mânâ, mefhûm.

Manzûme-i celâdet: kahramanlık şiiri.

Mârru'l-evsâf: sıfatları geçen; özellikleri anlatılan.

Mârru'z-zikr: sözü yukarıda geçmiş olan.

Mâ-sadak: tasdik eden husus, doğrulayan.

Masârif-i lâzime: gerekli harcamalar, giderler.

Mâ-sebak: sebkat eden, geçen.

Masrûf: sarfolunan; harcanan.

Masûnât (masun'un ç.)**:** saklanmış; siyanet olunmuş, korunmuş; korunan; sağlam.

Lâzıb: gerekli.

Masûnât: masûn'un ç; korunmuşlar, korunanlar, saklananlar.

Matbû': tab'olunmuş, basılmış; hoş, latîf, makbul, güzel.

Matla': kasîde veya gazelin kâfiyeli olan ilk beyti.

Matlûb: talep edilen, istenen, aranılan şey.

Mazbûtü'l-esâmi: yazılmış, kaydedilmiş isimler; derli toplu; hatırda tutulmuş; korunmuş; sağlam.

Mazmûn: ödenmesi lazım gelen; mânâ, kavram; nükteli, sanatlı ince söz.

Mazmûn-ı münîf: yüksek mana.

Me'mûn: emin bulunan, korkusuz.

Me'zûn bi'l-iftâ: fetva vermeye izinli, müftü.

Mea: ile, beraber.

Meâb: sığınılacak yer; dönülecek yer.

Mebâni: binalar, yapılar.

Mebde ü me'âd: başlangıç ve son.

Meberrât (meberre'nin ç.)**:** hayır için, sevap kazanmak için yapılan işler.

Meblağ: para, akçe.

Mebnâ-yi hayrât: hayırlar için olan bina, yapı.

Mebnî: bir şeye dayanan, -den dolayı.

Mecâl: güç, kuvvet, takat; fırsat, imkân.

Mecbûl: yaratılmış olan, yaratılışında bir hal ve sıfat bulunan.

Meccanen: karşılıksız, ücretsiz.

Mecd: büyüklük, ululuk, şan-şeref.

Meclîs-i ma'kûd-i mezkûr: adı geçen akdin gerçekleştiği yer.

Meclis-i şer'ı: şeyhülislâm ya da kadıların yanında bir konuda kanunun hükmü alınmak üzere yapılan toplantı.

Meclis-i vâhid: bir meclis, aynı meclis.

Mecmû': cem'olunmuş, toplanmış, biraraya getirilmiş şey.

Mecmû'-ı mevcûdât: varlıklar aleminin tümü.

Medâr: bir şeyin döneceği yer.

Medar-ı fenâ: yokluk yurdu, dünya.

Medâric-i ruteb-i aliyye: yüksek rütbeli dereceler.

Medâyih-i vâfiyât: övgülerin en güzeli, geniş olanı.

Medeni't-tab'ı: yaratılış.

Medîha-yi seniyye: yüksek, yüce övgü.

Medlûl: delâlet, işaret ettiği anlam.

Mefâhir: mefhar'ın ç, övünülecek, iftihar edilecek özellikler.

Mefâsid: mefsedet'in ç; bozukluklar.

Mefhum: sözden anlaşılan.

Mefhûm-i münîf: yüce mâna.

Meftûr: yaratılan.

Mehâki: diye anlatılmıştır, hikaye edilmiştir.

Mehâmid: övülmeye değer özellikler.

Mehâsin-i ahlâk: ahlakî güzellikler.

Mehâsin-i efâl: güzel bulunan davranışlar.

Mehme-yi şehbâ: kır, beyaz.

Makâl-i münâsib: uygun, yerinde bir söz, yakışan bir söz.

Mekârim-i ahlâk: yüce ahlak.

Mekîn: oturan, yerleşen.

Mekremet: kerem, izzet, şeref, onur; cömertlik, saygı, ağırlama.

Mekrûhât: mekrûh'un ç; yapılması dince hoşa gitmeyen şeyler.

Meks: öşür, baç, vergi; durma, bekleme.

Mekteb: okul.

Mektûbü'l-esâmî: isimleri yazılı olan.

Melâik-i sipâh: melekler ordusu.

Melâl: usanç, bıkma; sıkılma, sıkıntı; üzüntü.

Melâzzen li'l-kayâsira: Kayserlerin sığınağı.

Melâzzen li'l-melhûfîn: kederlilerin sığınağı.

Melceen li'l-ekâsira: Kisraların sığınağı.

Melce-i ânâm: yaratılmışların sığınağı; insanların sığınağı.

Melce-i selâtîni'l-âlem: dünya sultanlarının sığınağı.

Melekât-ı kudsiyye: yüce melekler.

Melîhu'l-edâ: konuşması hoş, tatlı sözlü.

Memdûh: övülmüş.

Memleket: ülke, devlet toprağı; şehir, kasaba; bir kimsenin doğup büyüdüğü yer.

Memlûke: mülk edinilmiş, sahipli.

Men'ût bi-nu'ûti'l-kemâl: kemâl ve olgunluk sıfatlarına sahip olan.

Menâbir-i islâm: islamın minberleri, islamın anlatıldığı yerler.

Menâfi (menfaat'in ç.)**:** yararlar, faydalar.

Menâzil: menzil'in ç; evler.

Menâzil-i mezkûre: açıklanan yerler.

Menba': kaynak.

Menbe-ı feyz: feyz, nur kaynağı.

Menfaat-i vakf: vakfın yararı.

Menî': erişilmez, sarp, zabtı zor yer.

Menkûl: nakledilen, bir yerden bir yere taşınan.

Menkûlât-ı sâire: diğer menkuller, diğer taşınan mallar.

Menzile-i âriyet: emânet, ödünç durumu.

Mer'a: çayırlık, otlak.

Mer'î: geçerli olan, yürürlükte olan.

Merâhim (merhamet'in ç)**:**; merhametler, acımalar.

Merâkıd (merkad'ın ç) **:** mezarlar, kabirler.

Merâm-ı istiksâ: maksadını, niyetini anlamaya çalışma.

Merâsim: resmî törenler.

Merâti' (merta' ın ç)**:** otlaklar, çayırlar.

Merâtib (mertebe'nin ç.): dereceler, rütbeler.

Merci': dönülen yer; danışılan kimse.

Merd-i âkıl: yiğit ve akıllı.

Merdûd: reddolunmuş, kovulmuş; geri çevrilmiş.

Meremmât (meremmet'in ç)**:** tamirler, onarımlar.

Meremmet-i imâret: hayırevinin onarımı.

Merkad-i müzehher: çiçeklerle donatılmış kabir.

Merkez: bir şeyin en işlek yeri; orta yeri; bir kurum veya kuruluşun genel idare yeri.

Merkûmân-ı huffâz: adı geçen iki hâfız.

Merraten ba'de-uhrâ: birkaç kez.

Merri'ş-şühûr ve'l-a'vâm: ayların ve yılların ardından, sonunda.

Mersûme: yazıya geçirilen; adı geçen; merkûme manasında.

Mervî: rivâyet olunan.

Mes'ûd: saadetli; bahtlı; bahtiyar; kutlu.

Mesâbeten li'l-mekrûbîn: üzüntülülerin sığınağı.

Mesâbîh-i hüdâ: hidayet ışıkları.

Mesâib (mus'ab'ın ç)**:** zor işler; musîbet'in ç; felâketler,

Mesâil-i evkaf: vakıf meseleleri, vakfın sorunları.

Mesâlih (maslahat'ın ç)**:** faydalar, yerinde olan işler.

Mesâlih-i müslimîn (maslahat'ın ç.)**:** müslümanlara fayda veren işler.

Mesâlik-i meşrûha: açıklanan yollar.

Mesârif: masraf'ın ç; harcamalar.

Mesfûr: yazılmış, adı geçmiş.

Mesfûre: yazılmış, adı geçmiş.

Mesmû': işitilmiş, duyulmuş, haber alınmış.

Mesned nişîn-i makâm-ı fetvâ: fetva makamında bulunan kimse.

Mesned-i dîn-i münîf: yüce dinin dayanağı.

Mesned-i inâyet: iyilik, ihsan, lütuf makamı.

Mesned-i refî'a: yüce makam.

Mesned-i sadâret: sadrazamlık makamı.

Mesrûr: sevinçli, merâmına ermiş.

Mestûr: yazılmış, çizilmiş.

Mesûbât: mesûbe'nin ç, yapılan iyiliklere, ibadetlere Allah Teala tarafından verilen mükafaatlar.

Meşâmm: burun, koku alacak yer.

Meşâyih(şeyh'in ç.): şeyhler.

Meşğale: iş, iş-güç; uğraşılan iş.

Meşğûf: aklı başında olmayan; divane; tutkun.

Meşhûn: dolu.

Meşîhat: şeyhlik, şeyhülislamlık makamı, payesi.

Meşrût: şart koşulmuş, şarta bağlı olan.

Meşrûtiyet: meşru olma, kanuna uygun olma.

Metbû': kendisine tâbi olunan, uyulan.

Mevâcib (mevcib'in ç.): maaşlar, aylıklar.

Mevâdd (madde'nin ç): maddeler, varlıklar, cisimler, kanunlar, hususlar.

Mevâyid (mâide'nin ç) : sofralar.

Mevâzi (mevzi'in ç.): yerler.

Mevcûdât (mevcûd'un ç) : varolan şeyler; yaratılanlar.

Mevhibe-i kübrâ: büyük, değerli bağış, ihsan, bahşiş.

Mevhibe-i makrûn: yakınlaştıran, ulaştıran bağış ihsan, atiyye.

Mevhibet-nümûn: bağış ihsanda bulunan.

Mevkı'-i efzal: en üstün, değerli yer, makam.

Mevkı'i-sadr-i kitâb: kitâbın ya da yazının başlangıcı.

Mevkı--i kabul: râzı olma, alma durum, konumu; bir şeye sahip olmak için söylenen son söz; îcâb'ın karşılığı.

Mevsûf: bir sıfatla nitelenen.

Meyâmin (meymenet'in) ç: uğurlular, kutlular, bereketliler.

Meydân-ı haşir: kıyamet günü toplanma yeri.

Meymenet: bereket, saadet, mutluluk.

Mezâri' (mezra'ın ç.): ekilen yerler.

Mezbûr: adı geçen, yukarıda söylenen.

Mezheb-i hatîr: değerli, şerefli görüş.

Mî'âd-ı meâd: ahiret.

Mi'de-nevâz: mide dinlendiren, rahatlatan; hoşa giden.

Midhat ü senâ: methetme, övme.

Midrâr: çok yağmur yağdıran.

Miftâh-ı fütûh-ı maârif: bilimlerle, bilgi ve kültürle ilgili buluşların, fetihlerin yolu.

Miftâh-ı gencine: hazinelerin anahtarı, yolu.

Miknet: kuvvet, kudret, güç, zor.

Minen-i cezîle (minnet'in ç) **:** bol minnetler, iyilikler.

Minhâc-ı hakk: Hakk'a ulaştıran yol.

Min-hays-ü mecmû': hepsi, toplam olarak.

Minvâl-i meşrûh: açıklanan şekil.

Mîr-ahûr: ahır sorumlusu.

Mîr-i kalafatçılar odası: devletin gemi ziftleyenler odası.

Mîri: devlete ait.

Mir-side: efendilerin başı.

Misdâk: bir şeyin doğru olduğunu ispat eden, ölçüt.

Misl: benzer, denk olan.

Miyâh-ı lezize: tatlı su.

Mu'cîz-nümâ: mu'cize gösteren, mu'cize derecesinde bir iş ortaya koyan.

Mu'tâd-ı kadîm: eskiden beri alışılagelen, devam eden.

Mu'tâd-ı selef: öncekilerin davrandıkları şekil üzere.

Mu'tebere: itibarlı, hatırı sayılır, saygın; değerli, kabul görmüş; inanılır, güvenilir.

Mu'tedil: ne az ne çok, orta halde bulunan; sert olmayan; uygun.

Mu'temed aleyh: kendisine güvenilen.

Mu'ti: veren; i'tâ eden.

Muallâ: yüce, yüksek; makamı, rutbesi yüce, yüksek.

Muamber: amber kokulu.

Muanven: ünvanlı; tuğralı.

Muâraza: birbirine karşı gelme; kavga, çekişme.

Muarrâ: uzak, arınmış, müberra.

Muarrif: cami ve tekkelerde hayır sâhiplerinin adlarını sayan ve dua eden.

Muayyene: ta'yîn edilen, belli; belirli; kararlaştırılan.

Mûceb: icabetmiş, lâzım gelmiş, bir söz veya emrin gerektirdiği iş, şey; büyük bir me'murun kendine sunulan evrakı tasdik için ettiği işaret, paraf.

Mûceb-i akd: akit sebebiyle gerekli olan sonuç. (Bir aşçı isti'car olunduğunda o aşçının yemek pişirmesi îcar akdinin mûcebidir; mûceb-i cinâyet; cinâyetin hükmü üzerine terettüp eden kısas, diyet, hükümet-i adl'den biridir.)

Mûcib: îcabeden, lazım gelen, gereken, gerektiren; sebep, gerekçe.

Mûcib-i ta'lîk-i hitâb: sözün bir şarta bağlı olmasının sebebi.

Mufahhir-i mevcûdât: varlıkların övünç kaynağı.

Muhadderât: iffetli, namuslu kadınlar.

Muhaddis: hadîs ilmiyle meşgul olan, Hz Muhammed'in sözlerini bildirmiş olan.

Muhâl: mümkün olmayan, olmayacak, olamaz.

Muhallâ: süslenmiş, donatılmış.

Muhâsame: düşmanlık, kavga, çekişme.

Muhât: etrafı çevrili, kuşatılan, kavranılan.

Muhavvata: etrafı perde, duvar gibi şeylerle çevrili olan.

Muhlisîn: Allah'a kulluğu gönülden, içten olanlar.

Muhrez: herkesçe faydanılması câiz olan malların elde edilmesi; mülk edinilmesi.

Muhtass: bir kimseye veya bir şeye özel olan.

Muhtelefün-fîh: üzerinde âlimlerin ihtilaf ettiği mesele.

Muhzır: eskiden mahkemelerde mübâşir hizmetini gören kimse.

Muidd: hazırlayan.

Mukâbil: bir şeyin karşısında bulunan; bir şeye karşı, bir şeye karşılık gelen.

Mukaddem: takdim edilen, sunulan; önde olan, önden giden; önce gelen.

Mukaddemât-i yakîniyye: kat'î olarak bilinen; şüphe edilmeyen öncüller; bilgiler.

Mukahhal: sürme çekilmiş göz.

Mukârin: bitişik, bir yere yaklaşmış, ulaşmış olan.

Mukarreb: yakınlaştırılmış, yakın.

Mukarrer: kararlaştırılmış; anlatılmış; bildirilmiş; şüphesiz, sağlam.

Mukarrib: yaklaştıran, yakınlaştıran.

Mukassim-i erzâk-ı ehâlî: halka rızıkları; yiyecek ve içecekleri dağıtan; paylaştıran.

Mukâta'a-yi kadîme: eski vergi.

Mukata'a: arâzinin muayyen bir kira karşılığında birine bırakılması; bağ, bahçe, arsa haline getirilen ekim toprağı için verilen vergi.

Mukayyed: şarta bağlı; kaydolunmuş, deftere geçmiş olan.

Mukbil-i sa'îd: geleceği parlak; mutlu, kutlu.

Mukîm-i dâr-ı naîm: nimetler yurdunda yaşayan, ikâmet eden.

Mukri-i kâmil: Kur'an'ı tam, noksansız okuyan; Kur'an'ı öğreten ve ezberleten.

Muktezâ: lâzım gelen, gerekli, gereği olan.

Mûmâ ileyh: imâ edilen, adı geçen; yukarıda anılan.

Murâdan-ı dâreyn: iki yurdun arzu, istek, dileği.

Murâfaa: duruşma, iki tarafın hâkimin önünde yüzleşerek mahkeme olunması.

Murtâza: beğenilmiş, seçilmiş.

Musaffâ: arındırılmış; temizlenmiş; yabancı maddelerden ayrılmış.

Musarrah: açıklanmış, açık olarak söylenmiş.

Mûsıkî-dân: musikiden anlayan; musiki bilgisi olan.

Mutabık: uygun.

Mutkın-ı sanâyi': sağlam şekilde yapan.

Muttali'u ef'al: davranışların özünü, sırlarını bilen; haberli, bilgili.

Muvaffak: Allah'ın yardımına ulaşan, işinde başarılı olan.

Muvafık: uygun, yerinde, münasip.

Muvâzebet: durmadan dinlemeden bir işe çalışma; bir işle sürekli meşgul olma.

Muzâfât: bir şeyin ilaveleri, ekleri; bir merkezin şubeleri, kolları.

Mübâdele: değiş-tokuş, bir şeyin başka bir şeyle değiştirilmesi.

Mübâderet: bir iş yapmaya girişme, teşebbüs.

Mübâşeret: direkt, dolaysız uygulama.

Mübdeât: sonradan ortaya çıkan işler, îcatlar, buluşlar.

Mübdi-ı bedâyi': benzeri olmayan güzellikleri ortaya koyan.

Müberhen: delil ile isbat edilmiş, âşikar, belli.

Müberrâ: berî kılınmış, aklanmış, temize çıkmış.

Müberrât: yol, çeşme gibi hayrat ve hasenât nev'inden olan şeyler.

Mübeyyen: meydana çıkarılmış, açıkça söylenmiş, açıklanmış.

Mübeyyiz-i vakfiyye: vakfiye belgesinin müsveddesini temiz kağıda yazan.

Mübteğâ: arzu edilen; istenen.

Mübtıl-i hayr: hayrı engelleyen, ortadan kaldıran.

Mücâvebe: cevaplaşma, birbirine cevap verme; mektuplaşma.

Mücâz: câiz, uygun görülmüş, icazet almış, izin verilmiş.

Mücedded: yeni olarak.

Mücellâ: parlatılmış, parlak.

Mücerret: tek, yalnız; karışık veya katışık olmayan; tecrîd edilmiş, soyutlanmış.

Mücevvid-i kur'ân: Kur'ân'ı tecvid usullerine göre okuyan.

Mücme'-aleyh: imamların üzerinde fikir birliğine varılan görüş, hüküm.

Mücrîm: suç işlemiş, sanık.

Müctemi': toplanan, toplanmış, toplu.

Müdâvemet: süreklilik, bir işi veya hareketi aralıksız yapmak.

Müddeâ: iddia olunan şey; dava olunan şey; asılsız iddia edilen şey.

Müddet-i yesîr: kısa bir zaman.

Müeccel: ileri bir tarihe ertelenen; peşin olmayan.

Müeddî: edâ eden, sebep olan, doğuran, meydana getiren.

Müekked: te'kid edilmiş, sağlamlaştırılmış; tekrar edilmiş, bir daha haber verilmiş.

Müekkid: te'kîd eden, sağlamlaştıran; tekrar eden, bir daha haber veren.

Müesses: kurulmuş, kurulu.

Müessir: te'sîr yapan, iz bırakan, içe işleyen; hükmünü yürüten; çok hissedilen.

Müessis-i bünyân-ı vakf: vakıf binâsı kuran.

Müeyyid: kuvvetlendiren, doğrulayan, yardım eden.

Müezzin: ezan okuyan.

Müfârakat: bir yerden ayrılmak, uzaklaşmak.

Müfârık: bağımsız, ayrı.

Müfeccer: tan yeri ağarma; yerden su kaynayıp akma; yarılma, çatlama.

Müfehham: saygı, büyüklük, ululuk kazanmış, itibârlı.

Müfevvez: ihâle olunmuş, sipariş olunmuş.

Müfevviz-i hayr: kendisiyle ilgili bir konuda hayır yapmak üzere birine yetki görev veren,

Müfrez: ayrılmış, paylaşılmış.

Müftâ-bih: kabul görmüş, fetvâ verilmiş.

Mühimmât: ihtiyaç duyulan, önemli şeyler.

Mühmel: ihmal edilmiş, bakılmamış, boşlanmış; manasız, boş cümle.

Mühürdâr: bir daire veya nezâretin resmî mührünü kullanmakla görevli olan kimse; özel kalem müdürü.

Mükerrem: muhterem, aziz, sagı-değer, saygın; hürmet ve ta'zîme erişen.

Mülâhaza: iyice bakma, dikkatli düşünme; düşünce.

Mülâsık: yanyana bulunan, bitişik.

Mülâzemet: bir yere veya kimseye sımsıkı bağlanma; bir işle devamlı meşgul olma.

Mülhakât (mülhak'ın ç)**:** bir yere veya bir şeye sonradan katılmış olanlar; katmalar, ekler; bir merkeze bağlı olan yerler.

Mülhim: içine doğduran, ilham eden.

Mülk-i asyab-ı dakik: un değirmeni mülkü.

Mülk-i kiram: değerli mülk.

Mülk-i mevhûbe: karşılıksız bağışlanmış mülk.

Mülk-i miri: devlete ait olan yerler.

Mülk-i müşterâ: satın alınan mülk.

Mülknâme-i hümâyun: padişahın temlik belgesi.

Mültehî: sakalı çıkmış genç.

Mülûk-i âfak: ufukların hükümranlığı.

Mümehhid: yayan, döşeyen, düzenleyen, hazırlayan.

Mümtâz: üstün tutulmuş, ayrı tutulmuş, seçkin.

Mümteni'u'l-ihtimâl: ihtimal dahilinde olmayan, olması mümkün olmayan.

Mün'adim: yok olan.

Mün'ım: nimet veren.

Münâdi: çağıran, nidâ eden; müezzin.

Münâvebe: nöbetleşe iş görme, nöbetleşme.

Münciye: kurtarıcı.

Münekkis: yerle bir eden, baş eğdiren.

Münevver: nurlandırılmış, parlatılmış, aydınlatılmış, nurlu.

Münezzeh: tenzih edilmiş, temiz, arı, uzak.

Münhasır: sınırlanmış, yalnız bir şahsa veya bir yere ait olan; her yanı çevrili.

Münîb: âsiliği ve azgınlığı bırakarak Allah'a yönelen.

Münîfe: yüksek, yüce, ulu, büyük.

Münîr: aydınlatan, ışık veren.

Münkariz: inkıraz bulan; biten; arkası gelmeyen; sönen; zürriyeti kesilmiş olan.

Münselik: bir yola giren; tarikata giren; bir meslek tutan.

Müntehâ: bir şeyin varabildiği en uzak yer, son derece, son nokta.

Müntehî: sona eren; biten; son bulan; bir şeyi tamamlayan.

Mürâ'at: saygı gösteren, ifade eden tutum ve davranışlar.

Mürâ'ıyen bi-cemî'-ı mâ-lâ-büdde minhü fi'l-hükm: vakıflarla ilgili olan gerekli ahkâmı koruyarak.

Mürâ'iyen: koruyan, gözeten; saygı gösteren.

Mürâî: ikiyüzlü; riyakâr.

Müreşşah: damla damla süzdürülmüş.

Müretteb: tertip olunmuş; dizilmiş; yerli yerine konulmuş; ta'yîn edilmiş; bir yer ya da bir şey için ayrılmış; danışıklı, uydurma, yalandan tertip olunmuş.

Mürettil-i Furkân: Kur'ân'ı yavaş yavaş, tecvid kurallarına göre okumak.

Mürsel: gönderilen; elçi; peygamber.

Mürşid: irşad eden, doğru yolu gösteren; kılavuz; tarikat şeyhi.

Mürtefi': yükselelen; yüksek olan; yüce.

Mürtezika: rızıklanan, azıklanan; ulufe, maaş sahipleri.

Mürûr iden: anması; anılması daha önce geçen.

Mürûr-i ezmân: zamanların geçmesi.

Mürûr-i şühûr ve eyyâm: ayların ve günlerin geçmesi.

Müsâberet: devamlı, sürekli olarak birşeyle uğraşma.

Müsakkafât: üzeri dam ile örtülü yerler; ev, han, dükkan.

Müsanna': sanat eseri olarak meydana getirilmiş; çok süslü, uydurulmuş.

Müsâraat: acele etme; bir işe acele ile girişme; teşebbüs etme.

Müsâvat: eşitlik; aynı halde ve derecede olma.

Müsbit: ortaya koyan; ispat eden belge ve kağıt.

Müsebbelât: Allah yoluna bağlanılanlar; Allah yolunda mübah kılınanlar; vakfedilenler.

Müsebbelât-ı mestura: yazıya geçirilmiş vakıflar.

Müsebbelât-ı sâlifü'l-beyân: açıklaması geçmiş olan vakıflar.

Müsebbilü'l-hayrât: Allah için hayır eserleri vakfeden, mübah kılan.

Müseccel-i şer'î: hukuk açısından tescil edilmiş; sicile işlenmiş; kaydı yapılmış; mahkeme tarafından deftere geçirilmiş.

Müsellem: teslîm edilmiş, verilmiş; gerçekliği herkesçe kabul edilen.

Müsennât: su bentlerinin arklarının kenarları.

Müsmir-i zeyl-i ikdâm: gayret ve sabırla çalışmanın sonucunda ulaşılan güzellik, fayda.

Müstağnî: gönlü tok olan; lüzumlu, gerekli bulmayan.

Müstahdem: hizmette bulunan işçi, kullanılan eşya; ücretle çalışan işçi.

Müstahıkkîn (müsahıkk'in ç.)**:** hak etmiş, hak kazanmış olanlar; layık olanlar.

Müstahkem: istihkâm edilmiş; sağlamlaştırılmış, sağlam.

Müstahsenü'l-ahlâk: güzel sayılan, beğenilen.

Müstakil: bağımsız, kendi kendine; başlı başına.

Müste'ar: eğreti, geçici olarak alınmış; verilmiş; ödünç.

Müste'cir: kirâ ile tutan; kiracı.

Müste'îr: ödünç alan.

Müsted'â aleyh: kendisinden dava ve şikâyet olunan.

Müsted'â: istenen, dilenen; (istid'â) dilekçe ile istenen şey.

Müsteğallât (müstağall'in ç)**:** müsakkafât, üstü kapalı olup gelir getiren vakıf malı.

Müstehabbât: sevilen, beğenilen işler; sevap kazanmak için yapılan farz ve vacibin dışındaki işler.

Müstehakk: müstahikk; hak kazanmış, lâyık.

Müstekarr: istikrâr bulunan, durulan, yerleşilen yer; karargah.

Müstekîm: doğru, düz, dik.

Müstelzim: istilzâm eden; gereken, gerektiren.

Müstemirre: sürekli olan, bir düzeye devam eden.

Müstetâb: istitâbe edilen; hoş, güzel bulunan.

Müstevcib-i ecr-i cezîl: büyük mükâfata layık olan; büyük mükafatı hak eden.

Müş'ır: haber veren, bildiren.

Müşâhed: görülen; bakılan.

Müşâhid: müşahede eden, gören, bakan.

Müşârun ileyh: işâret edilen.

Müşeyyed: yüksek, sağlam, muhkem yapılmış.

Müşeyyed-i erkân-ı re'fet: şefkat ve acıma duyguları güçlü olan.

Müşeyyid: yüksek ve sağlam yapan.

Müşg-bâr: misk yağdıran.

Müşgîn: mis kokulu; kapkara olan renk.

Müşgîn-hitâb: güzel konuşma.

Müşîr-i ekrem-i me'âli-yi nisâb: işâret ve emir veren; yüksek rütbesi olan; mareşal.

Müşrif-i harâb: yıkılmaya yüz tutmuş.

Müştemelât (müştemel'in ç)**:** eklentiler; bir şeyin içinde bulunan ve ona bağlı şeyler.

Mütahhara: temiz, temizlenmiş.

Mütâlaa: okuma; inceleme; düşünce.

Mütârik: karşılıklı terkeden; bırakan.

Müteallimîn: ilim, bilgi edinen, öğrenenler; öğrenciler.

Müteârif: birbirini tanıyan; tanışan, bilinen.

Müteayyen: belli ve meydanda olan; karar verilmiş.

Müteazzir: özürlü, özrü bulunan; mümkün olmayan.

Mütebâyine: zıt, birbirine uymayan, uyuşmaz.

Mütebbeyyen: tebeyyün eden, meydana çıkan, anlaşılan.

Mütebeyyin: tebeyyün eden, meydana çıkan; anlaşılan.

Mütedeyyin: dîne bağlı, dindâr; bir dîni kabul etmiş; borçlanılan kimse.

Müteehhil: evlenmiş, evli.

Müteessir: teessüre kapılan; hüzünlü, kederli; başkasının acısıyla acılanan.

Mütefâvite: birbirinden farklı, çeşitli olan, aralarında fark olan.

Müteferri': birçok kısımlara ayrılmış, ayrıntılı.

Mütehakkık: tahakkuk eden, doğruluğu meydana çıkan.

Mütehallî: tahallî etmiş, süslenmiş, donanmış.

Mütehâşî: saygı ile eğilen; sakınan, çekingen.

Mütehattim: mühürlenen, biten; lüzumlu, gerekli.

Mütehayyir: hayrette kalan; şaşırmış.

Mütelâzim: birbirine bağlı olan; ayrı olamayan.

Mütemekkin: temekkün eden; bir yere yerleşen; bir yerde oturan.

Mütemessik: bir şeyi sımsıkı tutan; bir şeyi delil veya şâhit gösteren.

Mütemmim: itmâm eden, tamamlayan, bitiren.

Mütenâsil: nesil olan; doğup büyüyen.

Müterâfi': duruşma için mahkemede hakim önüne çıkan.

Müterâfiân: duruşma esnasında iki tarafın yüzleşmesi.

Mütesaddî: bir işe başlayan, girişen.

Mütesellim: tesellüm eden, teslim edileni alan; vergi tahsildârı; kaymakam.

Müteselsil: teselsül eden; zincir şeklinde birbirine bağlı olan; zincirleme giden.

Müteveffâ: vefat etmiş olan, ölü.

Mütevekkı': tevakku' eden; medet eyleyen, bekleyen, uman.

Mütevellî: birinin yerine geçen; vakıf idaresi kendine verilen kimse, vakıftan sorumlu olan kimse.

Mütevellîd: tevellüd eden, doğan, dünyaya gelen; meydana gelmiş; ileri gelen.

Müttakî: sakınan, çekinen; Allah'tan korkan.

Müvâcehe: yüz yüze gelme.

Müverraha: tarihli.

Müveşşah: süslü.

Müyesser: kolay bulunup yapılan, kolay olan.

Müzehher: çiçekli, çiçeklenmiş, çiçek açmış.

Müzekkâ: tezkiye edilmiş, Allah'ın adı anılarak kesilmiş hayvan; zekat verilmiş.

Müzeyyen: zinetlendirilmiş, süslenmiş, süslü.

N

Na'îm: bollukta yaşayış; cennetin bir kısmının adı.

Na't-hân: na't, kaside okuyan; cuma günlerinde bazı selâtîn câmileri ve tekkelerde güzel sesiyle na't-ı şerîf okuyan.

Na't-ı şerîf: bir şeyi methederek anlatma; vasıflandırma; Hz Muhammed'i sav övmek üzere yazılan şiirler.

Nâdî: nidâ eden, haykıran; çağıran; davetçi.

Nâdî-i refî'-ı bâzih: yüce, değerli davetçi.

Nâdi-yi refî'ı münîf: kıymeti yüksek davetçi.

Nâfizü'l-ahkâm: tesir yapan hüküm, hükümlerinin geçerliliği olan.

Nağme-serâ: güzel sesle şarkı söyleyen.

Nâib: vekil, birinin yerine geçen; kadı, din hukûkuna göre hüküm veren ya da onun vekili.

Naîm-i ma'rez: bol nimetlerin bulunduğu yer; cennet.

Naîm-i müntezır-i zevâl: yok olacağı bilinen, kaybolması umulan, beklenilen bol nimetler.

Nakd: akçe; madenî para; peşin para.

Nakîb: bir toplumun veya kurumun başkanı veya vekili; bir tekkede şeyhin yardımcısı veya vekili.

Nakîz: zıt, karşıt; zıtlık, karşıtlık; -in tersine, aksine.

Nakl: bir şeyi başka bir yere götürme, taşıma, aktarma.

Naks: noksan, eksiklik; azalma; eksilme.

Nakş: resim, duvarlara, tavanlara yapılan yağlıboya veya suluboya resim; süsleme sanatı.

Nakş-ı kitâb: yazıyı bir yere nakşetmek, yazmak.

Nakş-ü nigâr: resim ve süsleme sanatı.

Nakz: bozma; çözme; bir anlaşmayı yok sayma.

Nâ: -sız, -siz, değil anlamında olumsuz ek.

Nâm: isim.

Nâ-ma'dûd: sayısız; çok.

Nâ-mahal: uygun olmayan, yersiz.

Nâ-mahdûd: hudutsuz, sınırsız.

Nâmân: isimler.

Nâme-i hümâyun: padişah fermanı, buyruğu yazılı kağıt.

Nâm-i kirâm: üstün şan, şöhret, şeref.

Nâmiye: artan, çoğalan.

Nâmiyye-i berekât: bereketlendiren.

Nân: ekmek.

Nâ-pedîd: görünür olmayan, açık olmayan, belli olmayan, ayân olmayan.

Narh: çarşı, pazarda satılan ürünler için resmî makamlarca belirlenen fiyat.

Nasb eylemek: bir yere dikmek; atamak, ta'yîn etmek.

Nâşî: neş'et eden, edici, ileri gelen; ötürü, -den dolayı, sebebiyle.

Nâşi: sebep, ortaya çıkaran, meydana getiren.

Nâşir: dağıtan, saçan, yayan, açan; bir kitap yayınlayan.

Nâşir-i adl ve'l-ihsân: adalet ve ihsan dağıtan.

Nâşir-i elviyet-i birr u ihsân: iyilik ve ihsan sancaklarını yayan.

Nâ-tüvân: zayıf, kuvvetsiz.

Nâ-üstüvâr: sağlam olmayan, dayanıksız; münâsebetsiz.

Nazar: bakma, gözatma; düşünme, mülahaza; göz değme, iltifat.

Nâzım: düzenleyen.

Nâzır: bakan; gözeten; vekil, bakan.

Nâzır-ı vakf: vakfa ait işlerde mütevellîye nezâret etmek, işlerde rey bakımından mütevellîye merci' olmak üzere nasb olunan.

Nazîf: temiz, pak, tâhir.

Nazîr: benzer, eş, denk, şebîh, mânend, mesîl.

Nebevî: peygamberle ilgili, ona ait.

Nebîl, nebîle: yüksek meziyet ve onur sâhibi; akıllı, anlayışlı; bilgili ve faziletli kimse.

Necd: yüksek yer, yiğitlik hali.

Necîp: soyu temiz, nesli pak.

Nefer: rütbesi olmayan asker, tek kişi.

Nefes: soluk alacak kadar geçen zaman, an; okuyup üfleme; Bektâşi Tekkeleri'nde okunan manzum eser.

Nefîse: pek hoş, çok güzel, beğenilen.

Nefrîn: lanet okuma, sövüp sayma.

Nefs: ruh, can, hayat; yeme, içme gibi insanın biyolojik ihtiyaçları; insanın kendi şahsı.

Nehâr: gündüz.

Nehârîr: nihrîr'in ç; bilgili, tecrübeli, âlim, fâzıl.

Nehâvet: kolay anlayış; ileri görüş.

Nemâ: artma, çoğalma; büyüme; faiz.

Nerduban: merdiven.

Nergis: nergisgillerden çiçekleri ayrı veya bir kök sap üzerinde şemsiye vaziyetinde bulunan ve beyaz, sarı türleri olan bir süs çiçeği.

Neslen ba'de-nesl: babadan oğula; nesilden nesile.

Neşr-i atiyyât: ilahi lütufları yaymak.

Neşr-i meâlî ve mekârim: yücelikleri ve değerli olan şeyleri yaymak.

Netâyic: netice'nin ç; sonuçlar, netîceler.

Nev'-i beşer: insan soyu; insanlar.

Nevâhî: nahiye'nin ç; yan taraf, kenar, yan, yön; civar, çevre; küçük bölge.

Nev-arûs: yeni gelin.

Nevbet-i batn-ı sânî: ikinci nesil evlatlar hayatta olduğunda.

Nev-res: yeni yetişen; yeni büyümeye başlayan.

Neyyir-i a'zam: büyük ışık.

Neyyir-i rahşende: parıldayan ışık.

Nez' u ahz: bir şeyi yerinden koparma; söküp alma; kaldırma; yok etme.

Nezâhet: temizlik, paklık; incelik.

Nezâret: bakma, etrâfı görme; gözetme; kontrol, denetim; idare, reislik; bakanlık, vekillik.

Nezâret-i evkaf-ı hümâyun idaresi: padişah ve ailesinin vakıflarından sorumlu yönetim.

Nısf: yarım.

Ni'am-i hayrât: hayırlı nimetler; iyilik, lütuf, ihsan, bahşiş, mutluluk.

Ni'met: iyilik, lütuf, ihsan, bağış; azık, yiyecek- içecek; saadet, mutluluk.

Niam (nimet'in ç)**:** nimetler.

Nigâr: resim, resmedilmiş, resmi yapılmış; resim gibi güzel sevgili.

Nihâyet: son; uç; son derece.

Nikâb: yüz örtüsü, peçe.

Nikât (nükte'nin ç)**:** yazıda, sözde, resimde, harekette herkesin anlayamadığı ince manalar.

Nim: yarı; yarım; buçuk.

Nisâb: asıl, esas; bir malın zekatını gerekli kılan miktar; sermaye, mal; derece.

Nisâb-ı istitâ'at: rüşd çağı.

Nisâr: saçma, serpme.

Nişân: nişan, iz, belirti; amaç, hedef, varılmak istenen nokta, başarı; hatıra için dikilen taş.

Niyet: meram kurma; bir işe başlarken kalpte bulunan düşünce; namazdan, oruçtan önce başlama duasını okuma.

Nizâ: çekişme, kavga.

Nuhbe: her şeyin iyisi, seçilmiş.

Nukûd: nakd'in ç; paralar, nakitler.

Nur-bahş: nur veren, etrafı aydınlatan.

Nur-bahşâ-yi âlem: aleme ışık veren.

Nûr-i bâhiri'z-zuhûr: apaçık bir şekilde ortada olan nur.

Nûr-i dîde-i Resûlüllah: Resulullahın göznuru.

Nush ü pend: nasihat verme, öğüt.

Nübû'ü feverân: birden ortaya çıkan; doğan.

Nübüvvet: peygamberlik, Tanrı haberciliği, risâlet.

Nüfus-i zâkiyât: arınmış ruhlar.

Nükte-perdâz-ı hikmet: hikmet dolu nükteli söz söyleyen.

Nükûd-i merkûme: adı geçen, yazılan paralar.

Nükûd-i mevkûfe: vakfedilen paralar.

Nükûl: vazgeçme, geri dönme, cayma.

Nümâyân: görünen, meydanda, zâhir, aşkar.

Nümûn: gösteren manasıyla kelimelere katılır.

Nüsha: yazılı şey; yazılı şeyden çıkartılan suret.

Nüsha-i câmi'a-yı insan: tüm insanların aslı.

Ôğreng-i risâlet: taht, kralların üzerinde oturduğu yer.

Onu on bir buçuk hesâbı: yüzde on beş hesabı.

Ömr: yaşama, yaşayış, hayat.

Özr: bir suçun veya kusurun hoş görülmesini gerektiren sebep; suçun bağışlanması; engel; kusur, eksiklik.

Pâk ü tâhir: temiz.

Pâkîze: temiz, lekesiz; hâlis, saf.

Pâ-puş: ayak örten, pabuç, ayakkabı.

Pâyan-bîn: ileriyi gören.

Pâyidâr: sonsuz, sonu olmayan; ölümsüz.

Peder: baba.

Pedîdâr: görünür, açıkça meydanda, meşhur.

Pehnâ-ver-i sath: geniş, enli, yaygın alan.

Peksimet: ekmek, pasta.

Pelâs: eski kilim, keçe; aba, çul.

Pelâs-pâre: eski-püskü; yırtık-pırtık.

Penâh: sığınma; sığınacak yer; -penah: bir şeyin sığınağı, koruyucusu, dayanağı.

Penbe: pamuk.

Perhiz-kâr: haramlardan kaçınan.

Pes: ard, arka, geri; öyleyse, sonuç olarak.

Pesend: beğenen, beğenmiş manalarıyla birleşik kelimeler yapar; beğenmek, seçmek.

Pesendîde-i eser: beğenilmiş, seçilmiş eser.

Peyvend: varma, ulaşma; bağ, ilgi.

Pîr u bernâ: yaşlı ve genç.

Pîrâste: tertiplenmiş, düzenlenmiş; donatılmış.

Pîra-yi meclis: bir yeri güzelleştiren.

Pîş-gâh: önünde, huzurunda.

Pişvâ: pîşvâyân, reis, başkan.

Post-nişîn-i şeriat-i ğarrâ: şeyhülislamlık makamında oturan; tekke şeyhi.

Pür: dolu; çok fazla; sâhip, mâlik.

Pür-fütuh: zaferlerle, fetihlerle dolu.

Pür-nûr: çok nurlu, nur içinde; aydınlık.

Pür-temkîn: çok tedbirli, çok dikkatli.

Râfi'-ı ilm: ilmi yükselten; yücelten; ilerleten.

Rağbet: istek, arzu, istekle karşılama, beğenme.

Râhat: üzüntüsüz, tasasız, kedersiz bir halde bulunma; gönlü rahat.

Râhat-resân: üzüntüsüz, rahat bir hayata kavuşma.

Râh-ı tevvâb: çok tevbe edenlerin yolu.

Rahîs: ucuz, yumuşak elbise, ansızın ölüm.

Rah-nümâ: yol gösteren, kılavuz.

Râi'l-ıbâd: kulları görüp gözeten.

Râkî: yükselen.

Rân: -süren, -hükmeden manalarıyla birleşik kelime yapar.

Râsih: sağlam, temeli kuvvetli; bilgisi (din bilgisi) çok geniş olan.

Râsih-i ilm-i bâzih: yüce, yüksek ilimde derinlik, uzmanlık sahibi kimse.

Râsihu'l-beyan: açıklamanın en ilerisi.

Ravza-i muattar: güzel kokulu bahçe.

Ravza-i pâk: temiz bahçe; Hz Peygamber'in sav kabrinin bulunduğu yer.

Râyiha-yi reyâhîn-i hayât: hayat çiçeklerinin kokusu.

Râziku'l-inâs: insanları rızıklandıran.

Re'fet: merhamet etmek, acımak, esirgemek.

Re's: baş, hayvanların sayılarını söylerken kullanılan bir ifade.

Re'y-i bâ-savab: doğru görüş; doğru düşünce.

Re'y-i hâkimi'l-vakt: zamanın, bir dönemin hakiminin görüşü.

Re'y-i isâbet-i rezîn: isabetli ve sağlam görüş.

Re'y-i ittifak: fikir birliği edilen görüş.

Re'y-i rezîn: temkinli, ağırbaşlı görüş.

Re'y-i sâkıb: parlak görüş.

Redd ü teslîm: teslim etmek.

Redd: geri döndürme, döndürülme; geri çevirme, çevrilme; kabul etmeme, edilmeme; tanımama, inkâr etme.

Ref'-i eczâ-i şerîfe: Kur'an cüzlerini eczâ-hanlardan almak.

Refâkat: arkadaşlık.

Refî': yüksek, yüce.

Refî'atü'l-berekât: bereketi pek çok olan.

Refî'-ı kadr: şanı, şerefi yüksek; şanı yüce olan; derecesi yüksek, değerli.

Refî'u'l-kubâb: kubbeleri yüksek.

Refî'u'l-makâm: yüksek makam; mevki; konum.

Refî-ı müstetâb: hoşluğu ve güzelliği yüksek olan; çok beğenilen.

Refîk: arkadaş, yoldaş.

Refîk-i a'lâ: Cenâb-ı Hak.

Rehîn: bir şeye garanti olarak verilen; olsun diye elde tutulan.

Rehn: ödünç alınan para ya da eşya karşısında gösterilen ipotek.

Rehyâb: yolunu bulabilen; yoluna girebilen.

Resân: "erişenler, ulaşanlar, yetişenler" manalarıyla birleşik kelime yapar.

Resîde: yetişmiş, erişmiş; olgunlaşmış.

Resûl-i sakaleyn: ins ve cin peygamberi; Hz Muhammed.

Reşâd ü sedâd: manevî doğru yolu bulup ona girme; hak yolunda yürüme.

Reşahât (reşha'nın ç)**:** damlalar, sızıntılar.

Reşîd: doğruluk yolunda; hak yolunda yürüyen.

Revâ: yakışır, uygun, yerinde.

Revâyih (râyiha'nın ç)**:** kokular.

Revâyih-i nikât-ı tefâsîr: Kur'an'ın açıklamalarındaki herkesin anlayamadığı ince manaların hoş, güzel kokuları.

Revnak-ı efzâ: bir şeyin güzelliğini, zenginliğini artıran.

Revnak-i itmâm: parlak, güzel, süslü bitiş.

Rıhlet: yolculuk.

Riâyet: gözetme; sayma, saygı gösterme.

Ribh ü ğalle: kâr, kazanç, fâiz.

Ribh ü nemâ: artma, çoğalma; büyüme; fâiz.

Ricâl-i esâfil ve eâlî: halkın aşağı tabakasındaki insanlar ve eşrâfı; ileri gelenleri.

Rikbân (rakabe'nin ç)**:** kul, köle, câriye.

Risâlet: peygamberlik.

Rivâyet-i sedîde: doğru bir şekilde anlatmak.

Riyâ: gösteriş.

Riyâzât (riyazet'in ç)**:** dünya lezzetlerinden sakınarak, kanaatle yaşama, nefsi terbiye etme.

Roğan-ı sâde: saf yağ.

Roğan-ı zeyt: zeytinyağı.

Ru'yet: görme.

Rub'-ı idrârât: gelirlerin dörtte biri.

Rucû' ü istirdâd: verilmiş bir şeyin geri gönderilmesini isteme.

Rucu': geri alma, verme; geri dönme.

Rû-gerdân: yüz çeviren, döndüren.

Rûh-i pür-fütuh: açma, açılma; gönül ferahlığı, zenginliğine sahip ruh.

Ruhsâre-i nev-arûs: yanak, yüz, çehre, taze gelinin güzel yüzü.

Ruhsat-yâb: izin alan.

Rusul-i râh-nümâ-yi râh-revân: yol arayanlara rehber olan elçiler.

Rûşen: aydın parlak; açıkça ortada olan.

Rûşenâ-yi tevfîk: apaçık bir yardım; meydanda olan bir yardım.

Ruveydâ: hoş, ince.

Rûy-i dil: kalbin üstü.

Rûy-i zemîn: yeryüzü.

Rûzgâr: zaman, devir; dünyâ.

Rûz ü şeb: gündüz-gece.

Rûz-efzûn: uzun ömürlü olsun.

Rûz-i mahşer: haşir, toplanma günü.

Rûzî: güne ait olan.

Rûz-merre: her gün, günlük.

Rûz-nâme: yevmiye defteri.

Rüchân: üstünlük; üstün olmak.

Rükn-i saltanat-ı refi'a: yüksek saltanat makamının en sağlam tarafı, temeli, temel direği.

Rüsûm (resm'in ç.)**:** vergiler, gümrük vergileri; usul, merasim.

Rütbe-i kurb: yakınlık derecesi.

Sa'd-i ekber: mutluluğu büyük olan yer.

Sâ'iy: çalışan, gayret eden.

Sa'y ü gayret: çalışıp çabalama.

Sa'y ü ihtimâm: dikkatle, gayretle çalışma; özenle iş görme.

Sa'y ü ikdam: ilerleme yönünüde sabır ve gayretle çalışma.

Sa'y-i mevfûr: çok çalışma.

Saadet: mutluluk.

Saadet-karîn: mutlu olan.

Sâbik: geçen, önceki.

Sadâkat: dostluk, vefâlılık; içten bağlılık; doğruluk, yürek doğruluğu.

Sadâkat-kâr: çok sadâkatli, doğru olan.

Sadaka-yi câriye: sâhibine kıyamet gününe kadar sevabın yazılmasını sağlayan bağış.

Sadâret: başta bulunma; öne geçme; sadrazamlık görevi veya makâmı.

Sadâret-uzmâ: sadrazam.

Sâdât (seyyid'in ç.)**:** ileri gelenler; Hz Hüseyin tarafından Hz Muhammed'in soyuna bağlı olanlar.

Saddi's-sudûr: göğüslerin örttüğü, gizlediği sırlar; kalplerin niyeti.

Sadr-ı âli: sadrazam.

Safâ-bahş: saflık; berraklık kazandıran; gönül şenliği; kedersizlik; neşe veren.

Safahât (Safha'nın ç.): bir cismin düz yüzü; görünen tarafları; yazılmış veya yazılabilir sahife; bir olayda birbiri ardınca görülen hallerin herbiri.

Sâfiye: temiz, pak, arı, saf olan.

Sağîr: küçük.

Sâhât-i derûn: iç avlu, meydan.

Sahâvet: cömertlik, el açıklığı.

Sahb-i pür vakâr: vakarlı bir arkadaş.

Sâhib: bir vasfı taşıyan; koruyan; bir iş yapmış olan.

Sâhib-i kiyâset: uyanık; anlayışlı; zeki.

Sâhib-i re'y-i sedîd: doğru görüş sâhibi.

Sâhib-i serîrü'l-ictihâd: ictihad makamının sahibi.

Sahîh: hukuken geçerli olan.

Sâhil-i bahr: deniz kenarı.

Sahrîc: sarnıç.

Saîd: mutlu.

Muhtâcîn (muhtaç'ın ç.): ihtiyaç sahibi kimseler.

Sâiy: çalışan, gayret gösteren.

Sâkıb: bir taraftan öbür tarafa delip geçen; parlak ışıklı.

Sâkıt: düşen; düşücü; hüküm ve i'tibardan düşme.

Sâkin: ikamet eden.

Saky: sulama; su içirme; iska; irvâ.

Salâh: düzelme, iyileşme, iyilik; rahatlık; barış.

Salât-ı fecr: sabah namazı.

Salât-ı tervîha: teravih namazı.

Sâl-be-sâl: yıldan yıla.

Salhâne: selh-hane; mezbahane.

Sâlifü'l-beyân: açıklaması geçen.

Sâlih-i afif: dinin emrettiği şeylere uygun hareket eden iffetli ve temiz.

Sâlik: bir yola giren, bir yolda yürüyen.

Saltanat: sultanlık, padişahlık.

Sâmî: yüksek, yüce; meşhur.

Sâmi'în: işitenler, dinleyenler.

Sanâyi': (sınaat'in ç): sanatlar, zanaatler.

Sânehü'l-lâhü Teâla ani'l-hutûr: Allah Teala onu tehlikelerden korusun.

Sâni: ikinci.

Sâni'-ı hakîm: hikmet sâhibi yaratan; Allah.

Sarây-i âli: yüce saray.

Sarf: harcama; gider.

Sarf-ı endâzlık: harcayan.

Sarf-ı hazâin-i bî-hadd: sınırsız bir şekilde hazîneleri harcamak.

Sarîh: açıkça meydanda, belli olan.

Sarîh-i mer'î: yürülükte olan.

Sarîm: keskin, kesici.

Sâti'u'l-esrâr: sırları, gizlilikleri ortaya çıkaran.

Savâb: doğru.

Savâb-ı nisâb: doğru ölçü.

Savb: taraf, yön, cihet.

Sâye: gölge; koruma, sahip çıkma; yardım.

Sâye-güster: gölge eden; koruyan.

Sebeb-i hilkat: yaratılış sebebi.

Sebeb-i husûl: ortaya çıkış sebebi.

Sebeb-i tahrîr-i kitâb: kitabın yazılış sebebi.

Sebîl: su dağıtılan yer veya tüm insanların yararlanması için yapılan hayır.

Sebk: daha önce geçmek.

Seccade nişîn-i meşihat: meşihat makamında oturan.

Seciyyet-i sencîde: yerinde, ölçülü güzel söz.

Seciyyet-i seniyye: övülmüş söz.

Sedâd: doğruluk, hatasızlık; doğru ve haklı olan.

Sedîd: doğru, hak olan.

Sefâhat: zevk ve eğlenceye düşkünlük; akılsızlık; har vurup harman savurmak.

Sehâ ü cûd: cömertlik, el açıklığı.

Sehâb-ı midrâr: bol yağmur indiren bulut.

Sehm: pay; hisse.

Selâtîn-i âli osmân: Osmanlı Sultanları.

Selîmü'l-idrâk: doğru, sağlam, sağduyulu anlayış, kavrayış.

Selsebil: tatlı ve hafif su; suyunun aktığı yer kademeli olan bir çeşit çeşme.

Sem'an: işiterek, dinleyerek.

Semâ ü devr: Mevlevî Âyinleri'nde tarikat mensuplarının cezbe haliyle ayakta dönmesi, zikretmesi.

Semâhat: cömertlik, el açıklığı, iyilikseverlik.

Semâhat-nümûn: cömertlik gösteren, el açıklığı gösteren, iyiliksever.

Semere-i şecere-i mevcûdât: varlık ağacının meyvesi.

Semî': işiten.

Semt: yön, taraf; cihet.

Semt-i âhar: başka taraf, yön, cihet.

Senâ: övme; övgü; medih.

Sened: dayanılacak belge; tapu; kuvvetli delil olabilecek söz.

Senevî: yıllık olarak.

Serâp: gerçekte olmayan, hayal.

Seray-dâr: saraylarda ve büyük konaklarda yemek işlerine bakan kimse.

Serây-i bekâ: ebediyet, sonsuzluk yurdu.

Ser-germ: coşmak.

Ser-ğulâm-ı bâkî: ebediyet yurdunun hizmetçilerinin başı.

Ser-hayl: kervan ve kafile başı; baş; başkan.

Ser-hayl-i rusule-i enbiyâ: nebilerin ve peygamberlerin başı.

Serîr: taht; yatacak yer.

Serîr-ârâ: tahtı süsleyen; padişah.

Seriu'l-idrâk: çabuk anlayan.

Ser-mahfil: ana meclis; oturum salonu.

Ser-nigûn: ters dönmüş; talihsiz, bahtsız.

Ser-piş-nihâd: ana temel; usul, kanun

Ser-şühedâ: şehitlerin başı.

Setîr: örtülmüş, kapalı.

Sevk-i kelâm: söz söylemek.

Sıbyan (sabi'nin ç)**:** çocuklar.

Sıdk: doğruluk, gerçeklik; temizlik.

Sıdk-u niyet: temiz niyet.

Sığâr ü kibâr: küçük- büyük.

Sıhhat: doğruluk, gerçeklik; sağlamlık, sağlık; sözün yanlış veya eksik olmayışı.

Sıhhat-i sukm: hastalıktan iyileşme.

Sıhhat-i vakf: sıhhat şartları yerine getirilmiş hukuken geçerli olan vakf.

Sıhhatten âtıl: sahih olmayan; geçerli olmayan; çalışmayan.

Sırr-ı hikmet: hikmetin gizlediği.

Sıyânet: koruma; korunma; hıfz; himaye, muhafaza.

Silk: sıra; dizi; yol; meslek tutulan yol.

Simât: alamet, iz, işaret; alametleri faziletten ibâret olan.

Simât-ı atâya: lütfedilmiş sofra.

Simât-ı en'âm-ı âmm: tüm canlılara veya tüm insanlara verilmiş olan nimet.

Simât-ı hümâyun: padişahlık mührü; nişanı, işareti, izi.

Sîmâ-yi sabâhat: yüz, çehre güzelliği; letafet.

Sîme-i seniyye: övülen işaret, iz.

Sipâs: şükretme, dua etme.

Sipehr: talih; gökyüzü.

Sîr-âb-sâz-ı di'l-teşnegân-ı arz-ı kıyâmet: kıyamet gününde gönlü susamışları suya kandıran.

Sirâc-i ümmet: ümmetin yolunu aydınlatan ışık, kandil.

Sirâyet: geçme; bulaşma; yayılma; dağılma.

Siyâk: sözün gelişi, öncesi.

Sofa: evlerin girişinde bulunan geniş alan; avlu; bahçe.

Su mahzeni: su deposu.

Subh u mesa: sabah akşam

Sudûr: meydana çıkma; başlamak, doğmak.

Sûfî: tasavvuf ehli, sofu.

Suhan: kavl, kelam, söz.

Suhte: softa, medrese talebesi; yanmış, tutuşmuş, yanık.

Sûk u pazar ümûru: çarşı pazar işleri.

Sulb-i pâk: temiz zürriyet, soyu asil evlatlar.

Sulehâ (salih'in ç)**:** salih, iyi, yararlı işler yapanlar, günah işlemeyen kimseler.

Sultân-ı a'zam: en yüce hükümdar

Sultân-ı bahr ü berr: denizlerde ve karada hâkim olan sultan.

Sultân-ı enbiyâ: peygamberlerin en üstünü; başı.

Sultân-ı kevneyn: iki cihanın, dünya ahiret sultanı.

Sunûf (sınıf'ın ç): sınıflar.

Sunûf-i berâya: insan toplulukları.

Dakâyik (dakîk'ın ç.): ince ve anlaşılması güç, dikkate muhtaç şeyler. **Avârif** (arîfe'nin ç.): armağanlar, iyilikler.

Suret hitâm: son, nihâyet; bitme, tükenme; mührün basıldığı kağıt.

Suret: nüsha, belge; belgenin kopyası.

Sübhân-ı savâmi': Allah'a ibadet edilen yerler.

Sübût: sâbit olma, gerçekleşme, meydana çıkma.

Sübül-i hidayet: hidayet yolları; Hakk'a ve doğruya ulaştıran yollar.

Sübül: (sebîl'in ç): yollar, caddeler; iyilik, hayır yolları.

Südde-i seniyye: övülmüş, yüce kapı, eşik.

Süflâ: daha alçak; en aşağıda olan.

Sühan: söz; lakırdı; kelam; lafz.

Sükenâ (sâkin'in ç): oturanlar, ikamet edenler.

Sülâle-i tâhire: Hz Muhammed'in temiz âilesi.

Sülehâ-i sâlikîn: bir yola bağlanmış, bir tarîkate girmiş sâlih kimseler.

Sülûk-i riyâzet: dünya lezzetlerinden ve rahatlarından sakınarak nefis terbiyesi yoluna girme.

Sülûk-i sâlik: bir yola bağlanan, bir tarîkate giren kimse.

Sülüs-i âhir: son üçte bir olan.

Süreyyâ: Kuzey Yarımküreden görülen parlak bir yıldız kümesi.

Sürre-i şerîfe: Hac zamanlarında padişah tarafından Mekke Ve Medine'ye gönderilen para vesâire.

Sürûr: sevinç, neşe.

Sütûd-i hısâl: övülmüş, övülmeye değer özellikler.

Şadırvan-ı nebîl: gösterişli şadırvan.

Şâhidûn: şâhid'in ç; şahitler, tanıklar.

Şahs-ı âhar: başka, diğer bir şahıs.

Şahs-ı kâmil: kemâle ermiş, olgun kişi.

Şaîr: arpa.

Şakî: günah sahibi.

Şâmihu'l-erkân: yüksek, yüce esaslar.

Şâmihu'l-ımad: yüksek, direk, sütunlar.

Şâmil: kapsayan, içeren.

Şarâb-ı sâfî: dinen içilmesine izin verilen içecek.

Şart-ı mezkûr: söylenilen, zikredilen şart.

Şart-ı ta'yîn: şart belirlemek, şart ortaya koymak.

Şayeste: yaraşır, yakışır, uygun; layık; müstahak, sezâ.

Şebîh: benzer.

Şebnem-i katre-i âb-ı hayât: âb-ı hayat damlalarının çisentisi, çiyi.

Şecaat: yiğitlik, cesurluk, kahramanlık.

Şefî'-ı rûz-i cezâ: kıyamet gününde; hesap ve ceza gününde şefaatçi olan.

Şefî'-ı usât: isyankârlara; günahkârlara şefaat eden.

Şefî-i zümre-i insân: insan topluluklarının günahlarının bağışlatıcısı olan.

Şehâdet: şahitlik, tanıklık etme; doğruluğuna inanma; alamet, işaret; gözle görülen şeyler, varlıklar.

Şehen-şâh: ulu padişah; en büyük padişah, padişahlar padişahı.

Şehinşâh-ı hilâfet-penâhî: hilafetin koruyucusu ve sığınağı olan padişahlar padişahı.

Şehîr: tanınan, meşhur.

Şehr-i ramazan: Ramazan Ayı

Şehr-yâr-ı ma'delet penâhî: adaletin koruyucusu olan padişah.

Şem'-hâne: mum odası.

Şem'-ı asel: bal mumu.

Şem'-ı rôğan: mum yağı.

Şer'-i enver: nurlu şeriat, islam dini.

Şer'-ı nâsih: öncekilerin izlerini ortadan kaldıran şeriat.

Şerâfet: şerefli olma.

Şerâyit-i ezan: ezan okumanın kuralları.

Şerâyit-i mezkûra: söylenen, açıklanan şartlar.

Şerâyit-i muharrere: yazılmış, kayıt altına alınan şartlar.

Şerâyit-i mukarrere: açıklanan, kararlaştırılan kurallar.

Şerâyit-i sıhhat: bir akdin sahih olma şartları.

Şerbet-hâne: (Osmanlılar Devrinde) meyhane.

Şeref-i irtihal: şerefle göçen; ölen.

Şeref-yâb: şeref bulan, şeref kazanan.

Şeriat-ı ğarrâ: İslam Hukuku.

Şerîf: şerefli, mübarek, kutsal, soylu ve temiz olan.

Şettâ (şetît'in ç.) :oğulu, değişik, farklı, çeşitli

Şevher: koca, zevc.

Şevket: büyüklük, heybet.

Şevketlü: azamet ve heybet sahibi. (padişahlar için kullanılır)

Şevket-meâb: şevket vasfının barındığı yer, heybetli, büyüklük sahibi, padişah.

Şeyh: tekke hocası.

Şeyh-i meşâyih: şeyhlerin şeyhi.

Şi'âr: alamet, işaret, iz; ayırıcı işaret; ayırt edici adet; hacı olmak için mekke'de yapılan törenler; eklendiği kelimelere iyi, üstünlük veren işaret, adet anlamları katar.

Şifâhen: ağızdan, sözlü anlatım.

Şikâk: anlaşmazlık, uyuşmazlık, bozuşma.

Şîme: huy, tabiat; karakter.

Şime-i esrar: gizli; bilinmeyen; aklın anlamayacağı özellikler; karakter.

Şîme-i zekiyye: temiz huylu.

Şirâ-i şer'î: dinen muteber, geçerli satış.

Şitaban: acele eden, çabuk olan.

Şöhret-şiâr: şöhret veren; kazandıran.

Şuru': başlama, mübaşeret.

Şurût (şart'ın ç.): şartlar, koşullar.

Şurût-i ekîde: kuvvetli, sarih, kat'i ve sağlam şartlar.

Şuur: anlayış, idrak, farkında olmak.

Şühûr (şehr'in ç.): aylar.

Şükr ü senâ-yi nâ-ma'dûd: sayılamayan, sonsuz şükran ve övgüler.

Şükr-i sipâs: sonsuz şükür.

Şükûfe: çiçek; süslemede çiçek motiflerine dayanan tarz.

Ta'am: yemek, aş.

Ta'âm-ı levâzım: yemek için gerekli olan şeyler.

Ta'bir: ifade, anlatma; bir manası olan söz; deyim; terim.

Ta'bîr-i ani'l-merâm: isteğini, maksatını ya da niyetini ifade etmek.

Ta'dâd: birer birer söyleme; sayıp dökme.

Ta'lîkât (ta'lîka'nın ç.)**:** bir kitabın açıklaması olarak kenarına veya ayrı eser olarak yazılan düşünceler, notlar.

Ta'lîm: öğretmek, öğretim.

Ta'lîm-i kur'ân: kur'an öğretimi

Ta'mîr ü termîm: bakım ve onarım.

Ta'mîr: onarım.

Ta'rîf: etraflıca anlatma, anlatılma; etrafıyla bildirme, bildirilme; bir konuyu lüzumlu noktalarını içine alacak şekilde anlatma.

Ta'tîl: çalışmaya ara verme, çalışmayı durdurma.

Ta'tîr-i ûd: ud ağacının kokusuyla kokulandırma.

Taallüm: öğrenim.

Taallüm-i Kur'an: Kur'an öğrenimi.

Taarruz: sataşma, takılma; düşmana saldırma.

Taassup: birine taraftarlık etme; kendi dinini üstün tutarak başka dinden olanlara düşmanlık etmek.

Tâat-i maliyye: Allah'ın emrettiği malî ibadetler; sorumluluklar.

Tâb'-ı çâlak: çabuk yaratılışlı olan; tez canlı olan; adam öldüren, hırsız, yolkesen.

Tabaka-i süflâ: alt kat, aşağı tabaka.

Tabaka-i ulyâ: üst kat, üst tabaka.

Tabaka-i vüstâ: orta kat.

Tabbâh: aşçı, aşpaz.

Tâ-bende: parlayan, ışık veren.

Tabh-ı ta'âm: yemeği pişirmek.

Tâbi' : bağlı.

Tâc: hükümdarların başlarına giydikleri değerli taşlarla süslü başlık.

Tâcdâr: taç giyen, tac sahibi; padişahlar için kullanılır.

Tağyîr: değiştirme; başkalaştırma; bozma.

Tahakkuk: hakikat olarak ortaya çıkma, gerçekliği anlaşılma.

Tahâret: temizlik, temizlenme.

Tahayyur: hayrân olma; hayrete düşme; şaşırma.

Tahdîd-i kuyût: ön koşulların sınırlarının çizilmesi, belirlenmesi.

Tahiyyât (tahiyye'nin ç.)**:** selam.

Tahiyyât-ı bî-pâyân: sonsuz, nihayetsiz selamlamalar.

Tahkîk: doğruluğunu araştırma, ortaya çıkarma; doğru, gerçek.

Tahlîd-i âsâr: ölümsüz eserler.

Tahlîd-i sadâkat: sürekli olan sadakat.

Tahrîr ü inşâ: yazma, kaleme alma; meydana getirme, yapmak.

Tahrîr-i lâhik: ek olarak yazmak.

Tahrîr-i nemîka-i enîka: güzel sayfalara yazmak.

Tahrîr-i rıkk-i menşur: yayılmış ince deriye yazmak.

Tahsîl: kazanmak.

Tahsîl-i mesârîf-i mukarrara: kararlaştırılan, belirlenen masrafları hâsıl etme, ele geçirme, vergi veya irat toplama.

Tahsîl-i rıza-yı Rabbi'l âlemin: Allah'ın rızasına ulaşma.

Tahsîl-i sıfât-ı safiyye-i kudsiyye: pak ve yüce sıfatlara sâhip olmak.

Tahsîl-i ücûr-i meşkûre: şükre teşekküre değer, makbul, beğenilmiş, övülmüş ecirlere, sevaplara, karşılıklara ulaşmak.

Tahsîs: bir şeyi bir şeye ya da kişiye ait kılma, has yapma.

Tahtânî: altta.

Tahte's-semâ: gökyüzünün altı.

Tahte's-serâ: yerin altı.

Tahte-pûş: taraça.

Tâhun: asyab; su değirmeni.

Tahvîl: değiştirme, değiştirilme; çevirme.

Takayyüd: bağlı olma; bağlanma; çalışma, çabalama; uğraşma; dikkatli davranma.

Takdîr: beğenme, değer biçme; değer verme; önemini ve lüzûmunu anlama; Allah'ın ezelde olmasını istediği şeyler; kader.

Takdîs: kutsallaştırma; kutsal tutma; kutsal bilme; büyük saygı gösterme; yüceltme.

Takdîs-i nebevî: peygamberliğin taşıdığı kutsallık.

Taklîl: azaltma; azaltılma; indirme.

Takriben: aşağı yukarı; tahminen.

Takrîr: yerleştirme, yerleştirilme; sağlamlaştırma; sağlamlaştırılma; sözlü anlatım.

Takrîr-i kelâm: sözlü anlatım.

Takrir-i rivâyât-ı sahîha: sahih rivayetlerin desteklediği, sağlamlaştırdığı.

Takrîr-i sâbik: önceki açıklama.

Taksîm: bölme, parçalara ayırma; paylaştırmak.

Takvâ: Allah Teâla korkusuyla dinin yasaklarından kaçınma; dine olan bağlılık.

Takviye-i şerî'at-i seyyidü'l-mürselîn: peygamberlerin efendisinin getirdiği dinin desteklediği.

Talâkat lisânı zâhir: dil açıklığı, düzgün sözlülüğü; güleryüzlülüğü açıkça ortada olan, güleryüzlü ve anlaşılır konuşan.

Taleben li-merzati'rrabbi'r-rahîm: Rahim olan Rabbin hoşnutluğunu isteyerek.

Tâlibân (tâlib'in ç.)**:** öğrenciler, isteyenler.

Tâlib-i istirşâd: doğru yolu, hidâyet yolunu arayan.

Tâlibîn: öğrenciler, isteyenler.

Tâmmü'l-vukûf: bir şeyi tam olarak anlama, bilme; bir şey hakkında bilgili olma.

Tansîs: Kur'an veya Hadis'ten şâhit gösterek bir davayı savunmak; bir şeyi inceden inceye araştırmak.

Taraf: yan, yön; bölge, yer, memleket; taraftarlık, sahip çıkma, koruma.

Tarafeyn: iki taraf.

Taraf-ı bahr: deniz tarafı.

Taraf-ı ğarbî: batı taraf.

Taraf-ı şikâk: anlaşmazlık yönü.

Tarîk-ı halvetiye: Halvetiye Tarikatı yolu.

Tarîk-ı hâss: özel yol.

Tarîk-i âmm: genel yol; herkese açık yol.

Tarîk-i sûfiyye: tasavvuf yolu.

Tasaddî: bir işe başlamak, girişmek; teşebbüs.

Tasarruf: sâhip olma; idâreli kullanma; tutumluluk.

Tasarrufât-ı şerî: satış, hibe, vekâlet, kefâlet, havale, vakıf gibi hukuki sonuçları olan işlemler.

Tasarruf-ı müllâk: bir mülkte yalnız mal sahibinin yapmasının câiz ve sahih olduğu tasarruf.

Tasarruf-ı tâmm: bir şeyde tam bir tasarrufa sâhip olmak; faydalanma, satma, değiştirme.

Tasdîk: doğrulama; gerçek olduğunu söyleme; onaylamak.

Tasdîr-i müdde'a: başa koyma; kitabın başına önsöz yazma, satır dizme.

Tasdîr-i sıhhat: yazının doğruluğu.

Tasrîf-i defâin-i bî-add: hazîneleri, zenginlikleri saymadan; sınırsızca sarfetmek.

Tasrîh: açıklama, açık söyleme; açıkça bildirme; belirtme.

Tastîr ü imlâ: yazmak.

Tastîr ü tahrîr: yazmak.

Taşra: merkezin dışında kalan.

Tatarruk-ı halel: iki şey arasında boşluk, eksiklik, yol bulup gitme, yol edinme.

Tav'ı's-sâff: temiz niyet, düşünce.

Taviyyet-i hâlis: kalpte gizli olan düşüncenin, niyetin samimi olması.

Tâviyyet-i vâfiye: yeterli, tam bir niyet.

Tavsîf: nitelendirme, vasıflandırma; ilim, bilgi.

Tavsîf-i envâr-ı cemâl: yüz güzelliğini anlatmak.

Tayyibe: temiz.

Te'bîd: ebedileştirme, sonsuzlaştırma; sonsuzlaştırılma.

Te'sîs: esas koyma; temel atma; kurma; kuruluş; kurum.

Te'sîs-i cevâmi': cami ve ibadet yerleri yapmak.

Te'sîs-i mebâni-i hayr: hayır binaları yapmak.

Te'yîd: kuvvetlendirme, kuvvetlendirilme; sağlamlaştırma; doğrulama, destekleme.

Te'yîd-i zikr: sözü destekleme, kuvvetlendirme.

Teâmüle mebnî: geçmişten beri yapılagelen, yerleşmiş olan işlere; örf-adete bağlı olarak.

Teberruât (teberru'nun ç)**:** bağışlar, bağışlamalar.

Teberruât-ı mer'ıyye: vakfın yapıldığı zamanda câri olan, geçerli olan bağışlar.

Tebhîr: buhur kokusuyla kokulandırma, güzel kokularla tütsüleme.

Tebyîn: açıklama; belli etme, açıkça anlatma.

Tebyîn-i kuyût: ön koşulları açıklama.

Tecdîd: yenileme; yenilenme, tazeleme.

Tedârik: hazırlamak; araştırıp bulmak; edinmek; ele geçirmek.

Tedbîr: bir şeyi elde edecek veya önleyecek yol veya çare.

Tedebbür: hakîkatı düşünme; arkasını dönme.

Tedrîs: ders verme; verilme; okutma; öğretim.

Teemmül-i evfer: iyice, etraflıca düşünmek.

Teemmül-i lâyık: lâyık olduğunca, münasip, uygun şekilde düşünmek.

Tefâsîr (tefsîr'in ç.): Kur'an'ı açıklayan kitaplar, Kur'an'ın açıklamaları.

Tefâsir: Kur'ân'ı izah eden kitaplar.

Tefekkür: düşünme; düşünülme, zihin yorma.

Tefekkür-i fâyik: üstün, mükemmel, seçkin bir düşünüş.

Teferrüc-gâh: açılma, ferahlama, gezinti, gezintiye çıkıp gam dağıtma.

Tefhîm: anlatma; anlatılma; bildirme; bildirilme.

Tefrîk u cem': ayırma, seçme, ayırdetme ve toplama, biraraya getirme.

Tefvîz: sipariş etme; edilme; dağıtım; bir gayrimenkulü bilinen bedeli karşılığında bir kimsenin üstünde bırakma.

Teğayyurât-ı evzâ' ü ahvâl: haller, vaziyetler, tavırlar, duruşlardaki değişiklikler.

Tehâsum: husumette ve düşmanlıkta bulunma.

Tehâsum-i ma'hûde: bilinen, sözü geçen düşmanlık.

Tehaya (tahiyye'nin ç.): selamlar; hayır dualar.

Teheccüd: geceleyin kılınan nafile bir namaz.

Tehiyye ü i'dâd: hazırlamalar; hazırlanmalar.

Tekâsül: üşenme, tembellik, ilgisizlik.

Tekmîl ü tetmîm: kemâle erdirme; bitirme, bitirilme; tamamlama; tamamlanma.

Tekrâr: bir şeyi iki veya daha çok yapmak; yine, bir daha, yeniden.

Teksîr: çoğaltma; çoğaltılma.

Teksîr-i menâfi': yararların, faydaların çoğaltılması.

Tekvîn: yaratma, yaratılma.

Tekye hucrâtı: tekke odaları.

Tekye-gâh: dayanılacak yer; mesned.

Tekye-i muallâ: ulu, yüce tekke.

Telâzüm müddeâ: birbirine bağlı olmak; ayrı olmamak.

Telhîsî: babıâli'den padişaha yazılan yazıların özetini çıkaran memur; unvan.

Temellük: mülk edinme, kendine mal etme; sâhip olma.

Temessük: tutunma; sarılma; borç senedi.

Temhîd: yayma; döşeme; düzeltme; düzenleme.

Temlîk: mülk olarak verme.

Temlîk-i sahîh-i şer'î: bir malı hukuken geçerli olacak şekilde başkasına mülk olarak vermek.

Tenâvül: alıp yeme; alınıp yenilmek.

Tenâzu': çekişme, uğraşma, tartışma.

Tenfîz: nâfiz, geçerli kılma; hükmünü yürütme.

Tenmîk: güzel yazı ile yazma; yazma; yazılma.

Tenvir: aydınlatmak.

Terâfu': mahkemede duruşmaya girmek.

Terbî': dörtleme; dörde çıkarma; dörde bölme; dört köşelendirme.

Terbiye: besleyip büyütme; beslenip büyütülme; eğitim; görgü; alıştırma.

Terfîk-i kulûb: kalpleri birleştirmek; yumuşatmak.

Terk-i âlem-i fâni: geçici dünyadan ayrılmak; ölüm.

Termîm: ta'mir etme; onarma.

Tersâne gözeleri: tersânenin odaları, bölümleri.

Tersâne-i âmire: devlete ait tersâne.

Tertîb: dizme, sıralama; hazırlama; düzene koyma.

Tesârîf (tasrîf'in ç): Allah'ın istediği gibi hüküm ve idaresi.

Tesârîf-i zamân: dünyanın türlü halleri.

Tesbîl: bir şeyden yararlanmayı tüm insanlara Allah rızası için mübah kılma, vakfetme.

Tescîl: sicile geçirme; kayıt altına alma, kütüğe geçirme.

Tescîl-i evkâf: vakıfların kaydedilmesi.

Tescîl-i şer'î: resmî kayıt.

Teseffül: sefilleşme; bayağılaşma; aşağılık olma.

Tesellüm: teslim edilen bir şeyi teslim alma, kabul etme.

Teslîm ile'l-mütevellî: emâneti yerine verme, bir şeyi yeni sâhibine verme; vakfedilen malın mütevellînin sorumluluğuna bırakılması.

Teslîm: bir emâneti yerine verme, sahibine verme.

Teslîmât: Allah'ın kaderine boyun eğmeler.

Tesviye: beraber etme; aynı seviyede yapma.

Teşmîr-i sâid-i himmet: yardım için kolları sıvamak, adam akıllı, dört elle yardıma koşmak.

Teşnegân (teşne'nin ç.)**:** susamışlar, istekliler.

Teşyîd: sağlamlaştırma; sağlamlaştırılma; yükseltme; yükseltilme.

Teşyîd-i deâyim: desteklerin, dayanakların sağlamlaştırılması.

Tetâvül: uzanma, uzama, uzun olma.

Tetmîm: bitirme, bitirilme; tamamlama; tamamlanma.

Tevâbi' (tâbi'in ç.)**:** bir kimsenin hizmetinde bulunanlar; fikir bakımından birine bağlı olanlar, bir merkeze bağlı olan yerler.

Tevânâ: güçlü, kuvvetli.

Tevcîh: çevirme; yöneltme; döndürme; bakma; söz atma; mana verme, yorum yapma; rütbe, mevki verme.

Teveccüh: çevrilme, yönelme; doğrulma; bir yere doğru hareket etme; güleryüz gösterme; yakınlık, sevgi; nasip müyesser olma.

Tevfîk: uygun hale getirme; anlaşmaya varma; Allah'ın bahşettiği başarı.

Tevfîr-i atâ: çoğaltma; artırma; bol bol verilen nimetler; bağışlama; ihsân; iyilik.

Tevkî': yerine getirme, uygulama; bir işe girişmek, başlamak; düşürmek; nişan; imza; kaydetme.

Tevkî'-i müstetâb: bir işi hoşa gidecek şekilde yerine getirmek.

Tevkî'-i refî': yücelik nişânı bulunan.

Tevkîî'-i divân-ı hümayun: divan-ı hümayun'un nişan memuru; fermanlara nişan işaretini koyan; tuğrâ-keş.

Tevkîr: ululama, yüceltme, güzel karşılama.

Tevliyet ümûru: mütevellîye ait işler.

Tevliyet: vakfın işlerine bakma vazifesi, mütevellilik; yüz çevirme, yüz döndürme.

Tevliyet-i meşrûta: mütevellîyi ilgilendiren şartlar.

Tevliyet-i vakf: vakıf mütevellîliği.

Tevsî': genişletme, büyütme; artırma.

Tevşîh: süsleme; süslendirme, süslendirilme; süslü elbise giydirme; Kur'ân'ı usulüyle okuma; mevlid bahirleri arasında kaside okuma.

Tevvâb: çok tevbe eden; kulların tevbesini çok kabul eden.

Tevvâbi'l-cahîm: günahkârların tevbesini kabul eden, Allah.

Tevzî': dağıtma; dağıtılma; herkese hakkını paylaştırma.

Teyakkuz: uyanık olma hâli, gaflette olmama.

Teyessür: kolay olma; kolaylaşma; başarı ile bitme.

Tezkere: tezkire; pusula; hükümetten alınan izin kağıdı; bazı meslek sâhipleri için yazılan biyografi.

Tezkîr: hatırlatma; hatırlatılma; vaaz ve nasihat etme.

Tezyîn: zînetlendirme, süsleme; süslenme.

Tılsım-i gencine-i emn ü emân: korkusuzluk, güven hazinesinin büyüsü.

Tilâvet: Kur'ân'ı güzel sesle ve usulüne göre okuma.

Tûbâ leh: müjdeler olsun, ... ne mutlu.

Tuğrâ-yı garrâ-yı sultânî: güzel, gösterişli, parlak padişahlık mührü.

Tuhm-i hayrât: hayırlar bitiren, ortaya çıkaran tohum.

Tûlen: uzunluk olarak.

Tulû'-ı şems: güneşin doğuşu.

Turre: kumaşın etrafına çekilen kılaptandan süs.

Turuk-ı hayrât: hayırlara götüren yollar.

Turuk-ı rivâyât: rivayet yolları.

Tûtî: papağan.

Türbedâr: türbeyi bekleyen ve ona hizmet eden.

Ûd: ağaç, odun; ödağacı.

Ufk-i ma'delet: adaletin, adâletli olmanın en uç noktası, zirvesi.

Uhde: söz verme, bir işi üzerine alma; vazife, birinin üzerinde bulunan iş; taahhüt; tekeffül; va'd.

Uhrâ: diğer.

Uhrevi: âhirete ait, âhiretle ilgili.

Ukbâ: sonsuzluk.

Ukûd: (akd'in ç): akitler, yapılması taraflarca kabul edilen, kararlaştırılmış şartlar.

Ukûd-i meclis-i şer'ı şerîf: yüksek, şerefli bir yerde yapılan akitler.

Ûlâ ve uhrâ: daha önce ve daha sonra.

Ulûm (ilm'in ç.)**:** ilimler; bilgiler.

Ulûm-i nâfia: faydalı ilimler.

Ulûm-i zâhire: dînî ilimler dışında kalan ilimler.

Uluvv-i hısâl: yüce, üstün hasletler; özellikler.

Ulü'l-elbâb: akıl sahipleri.

Ulyâ: üst taraf.

Umde: dayanılacak, güvenilecek yer, kimse, şey; dayanak, destek; ilke, prensip; herkesin güvendiği kimse.

Ûr: silahsız, mühimmâtsız kimseler.

Usul (asl'ın ç.)**:** asıllar, kökler; bir ilmin veya tekniğin ana konularından önce öğrenilmesi gereken başlangıç bilgileri; yol, yöntem, metod, kâide, düzen; anne veya baba tarafından atalar.

Usûl-i Halvetiye: Halvetiye Tarikatı'nın temel prensipleri.

Usûl-i vakf: vakıf konusuyla ilgili temel bilgiler.

Uyûn (ayn'ın ç.)**:** gözler, gözeler, pınarlar; kaynaklar.

Ücret-i tevliyet: mütevellîlere verilecek ücret.

Ücûrât (ücret'in ç)**:** ücretler.

Üç re's hımâr: üç tane eşek.

Üç yüz re's-i ğanem: üç yüz baş koyun.

Ülûf-i nükûd: nakit, peşin olarak ödenen maaşlar, ücretler.

Ümenâ (emîn'in ç.)**:** güvenilir kimseler, eminler.

Ümîd ü recâ: uman, ümitli.

Ümîd-i ikâmet: yerleşme umudu.

Ümûr (emr'in ç.)**:** işler.

Ümûr-i cihân: dünya işleri.

Ümûr-i kitâbet: yazı işleri.

Ümûr-i mebrûre: hayırlı işler.

Ünsiyyet: alışkanlık; ahbaplık, arkadaşlık.

Üslûb-i bedî': edebî sanatlı ifade tarzı.

Üsrüb ile müsakkaf: kurşun örtülü.

Vâcib: terki câiz olmayan, yapılması gerekli; yapılması şer'an lüzumlu olan ve farz derecesine yakın olan emir.

Vâcibât (vâcibe'nin ç.)**:** yapılması gerekli olan görevler; ödevler.

Vâcibü'l-vücûd: varlığı zorunlu olan; yokluğu düşünülemeyen; Cenâb-ı Allah.

Vâfir: çok bol.

Vahdet-gâh: yalnızlık yurdu.

Vahîdü'd-dehr: zamanının tek insanı; zirve insanı.

Vakf ale'l-âmme: kamu yararına yapılan vakıf.

Vakf: bir malı veya mülkü satılmamak kaydıyla bir hayır işine bağışlama; bağlama.

Vakf-ı âti'l-beyân: açıklaması gelecek olan vakıf.

Vakf-ı âti'z-zikr: adı gelecek olan vakıf.

Vakf-ı câiyü'z-zikr: adı gelecek olan vakıf.

Vakf-ı derâhîm ü denânîr: gümüş ve altın paraların vakfı.

Vakf-ı lâzım: feshi mümkün olmayan; bağlayıcı olan vakıf.

Vakf-ı müebbet: zamanla sınırlı olmayan vakıf.

Vakf-ı mütekâribân: birbirine yakın olan iki vakıf.

Vakf-ı nükûd: nakit paraların vakfı.

Vakf-ı sahih: asıl ve vasıf şartları tam olan vakıf; kuruluş ve geçerlilik şartlarını taşıyan vakıf.

Vakfiye-i ma'mûl-bihâ: yürürlükte olan vakıf.

Vâkıf: vakıf sahibi.

Vâkıf-ı mekâşif-i mülk-i melekût: manevî alemlerin gizliliklerini bilen; anlayan.

Vâkıf-ı serâir-i âmme-i mevcûdât: bütün varlıklar alemindeki gizlilikleri bilen.

Vâkıf-ı vücûh-i kıraat-i furkân-ı kerîm: Yüce Kur'ân'ın kıraat vecihlerini bilen.

Vâki': meydana gelen, gerçekleşen; düşen; gerçekleri gösteren delil.

Vakiyye: Osmanlı Dönemi'nde kullanılan bir ağırlık ölçüsü birimi.

Vakt-i iftar: oruç açma; Ramazan akşamlarında verilen verilen ziyafet.

Vakt-i işrâk: (güneş) doğma; doğarak etrafı ışıtma, aydınlatma zamanı.

Vakt-i şitâ: kış mevsimi.

Vakt-i zuhr: öğle vakti.

Vâlâ: yüce, yüksek; âli; bâlâ; bülend.

Vâlâ-cenâb: şeref, onur, büyüklük sahibi.

Vâlâ-tebâr: asîl, soyu yüksek.

Vâlid: baba.

Varak: kağıt veya kitap yaprağı; yazılmış kağıt; altın, gümüş vesâir madenlerden dövülerek yapılan ince yaprak.

Vâridât (vâride'nin ç.)**:** gelirler; hatıra gelen, içe doğan düşünceler.

Vâsıl: ulaşan, erişen, kavuşan.

Vaz': koyma, konulma.

Vazîfe: ödev; görev; bir kimsenin yapmak zorunda olduğu iş; birine her gün (yevmiye olarak) veya belirlenen günlerde verilmesi kararlaştırılan iş ücreti.

Vazîfe-i cibâyet: vergilerin ve başkaca devlet gelirlerinin tahsili; câbilik.

Vazîfe-i kadîm: eski görev.

Vecd: kendinden geçecek şekilde dalgın.

Vech: yüz, surat, çehre; üst satıh.

Vech-i meşrûh: açıklandığı şekilde.

Vech-i sâbik: geçen veçhile.

Vehhâb-ı bî-ıvaz: karşılıksız ihsan eden, veren.

Vehn-i ârız: gevşeklik, kuvvetsizlik gelen; tesâdüf eden.

Vekâlet: vekillik; başkasının işini görmeye me'mûr olma; bir başkasını kendi yerine geçirme.

Vekâlet-i kübrâ: vekalet-i uzmâ; baş vekâlet, sadrazamlık.

Vekîl: birinin işini görmesi için yerine bıraktığı veya yetki verdiği kimse.

Vekîl-i harç: masraf görmekle vazîfeli me'mûr, kahya.

Vekîl-i mûmâ-ileyh: kendisine işaret edilen vekil.

Veled: çocuk; erkek evlat; oğul.

Verâ: arka, geri, öte.

Vesaire: ve başkaları; bunun gibiler; ve benzerleri.

Vesî'u'l-avâtıf: sevgisi ve iyilikleri geniş olan; her şeyi kuşatan.

Vesika-yi enîka: inanılacak sağlam delil; belge; hükümetçe verilen izin kağıdı. **Enîka:** güzel, sevimli, şirin şey.

Vezâyif (vazîfe'nin ç.)**:** görevler, ödevler.

Vezîr: valilik, vekillik gibi yüksek rütbelerde bulunan "paşa" ünvanını taşıyan kimse.

Vezir-i efham: daha çok şeref sâhibi, en ulu vezir.

Vezîr-i ma'âli: yüce vezir.

Vicâhen: yüz yüze gelerek; yüzüne karşı.

Vifâk: uygunluk; aynı düşüncede olma; barış.

Vird: belli zamanlarda okunması adet olunan Kur'ân'ın bölümleri, dualar.

Vukûf-ı tâmm: en iyi, mükemmel şekilde anlama; bilme; öğrenme; haberli olma.

Vusûl: ulaşma; gelme; varma; erişme; yetişme.

Vücûd: bulunma; varolma; varlık; insan veya diğer canlıların bedeni.

Vücûh (vech'in ç.)**:** çehreler, yüzler; veçheler, şekiller; bir yerin ileri gelenleri.

Vücûh-i hayr: hayır yönleri; bir amaca yönelik olarak hayra verilen yön.

Vücûh-i kıraat-i mu'tebere: Hz Peygamber'den günümüze sahih bir şekilde ulaşan Kur'ân-ı Kerim'i doğru okuma şekilleri.

Vücûh-i mesârif: harcamaların; giderlerin yönleri, yerleri.

Vülât (vâli'nin ç)**:** valiler.

Vüstâ orta; iki şeyin arası; ikisinin ortası olan şey.

Vüzerâ (vezîr'in ç)**:** vezirler.

Yakîn: sağlam bilgi, bir şeyi kesin ve kat'î olarak bilme.

Yed: el, kuvvet, kudret, güç, yardım, mülk.

Yed-i kerîme: kerem sâhibi, cömert; eli açık; ulu, büyük sahibi el.

Yemîn: sağ; sağ taraf; sağ el;

Yenbû'ul-fezâil: faziletlerin; erdemlerin kaynağı.

Yesâr: sol; sol taraf; sol el; varlık, zenginlik.

Yevm-i ba's ve dîn: herkesin diriltileceği ve yaptıklarının karşılığını göreceği gün.

Yevm-i ehad: pazar günü.

Yevm-i erbi'a: çarşamba günü.

Yevm-i isneyn: pazartesi.

Yevm-i sebt: cumartesi günü.

Yevmî: günlük; gündelik; her gün.

Yevmi'l-ba's: dirilme günü.

Yevmiye: bir günlük iş için verilen ücret; olayları günlük olarak kaydetmeye yarayan defter.

Za'ferân: safran.

Zabt: sıkı tutma, idaresi altına alma, kendine mâl etme; anlama, kavrama; kaydetme.

Zâd: azık, yiyecek.

Zâd-ı yevm-i meâd: Allah'a dönüş günü; ahiret için hazırlanan azık.

Zâd-râh: yolculuk azığı.

Zafer-yâb: başarı gösteren, zafer bulan, üstün gelen.

Zâhid-i takrîn: zahitliğe yakın; kendisinde zahitlik bulunan.

Zâhir ü âşikâr: apaçık ortada olan.

Zâhir-i revşen-i bâhir-i mübeyyen: parlaklığı apaçık ortada olan yol, usul, gidiş, yürüyüş.

Zâhiru'l-behce: neşesi, güleryüzlülüğü açıkça ortada olan.

Zâkiyât: temizleyen, arındıran, tezkiye eden.

Zamâyir: zamîr'in ç; iç yüz, kalp, vicdanda gizli olan sırlar.

Zamîme: ek, artırma, ilave, ekleme, katma.

Zamm: katma, ekleme.

Zânû-zede: diz çöken.

Zarîf: zerâfetli, güzel, şık, ince, nâzik, yakışıklı; beğenilen tavır ve edaları olan.

Zât-ı sütûde: övülmüş kişi.

Zavâbit: zâbıta'nın ç; kurallar, kâideler, usuller.

Zavâbit-i vezâyif: vakıfla ilgili görevler için kaideler, usuller, kurallar; ödevler.

Zâviye: küçük tekke.

Zayf-i râhil: göçüp giden misâfir.

Zebh: boğazlama, kesme, kurban kesme.

Zehârîf (zuhruf'un ç.)**:** sahte zînetler, yalancı süsler.

Zehr-âb: zehirli su.

Zekâ': saflık, duruluk, hal düzgünlüğü.

Zerde: safran, pirinç ve şekerle yapılan bir tür tatlı.

Zevâl: son bulma, yerinden ayrılıp gitme, güneşin en tepe noktada bulunması.

Zevât (zat'ın ç)**:** kişiler

Zevc: koca.

Zevce: karı.

Zevi'l-ihtirâm: saygı değer kişiler, saygı sahibi.

Zevi'l-kadri's-sâmî: yüksek şeref sahibi.

Zeyl-i kitap: kitaba ek olarak, kitabın altında.

Zeyl-i vakfiye: vakfiyeye ek olarak, vakfiyenin altında.

Zıll-i zalîl: koyu gölge.

Zi'l-avâtıf: şefkatli; cömert ve iyiliksever.

Zi'l-hicce: Arabî ayların onikincisi.

Zi'l-ka'de: Arabî ayların onbirincisi.

Zi'l-mehâsin: güzellikler sahibi.

Zîb: süs.

Zîbâ: süslü, güzel, yakışıklı.

Zîbâyi: süslülük, güzellik; yakışıklılık.

Zîb-bahşâ: zinet veren, güzellik veren.

Zidâ: pas açıcı; cilâlayıcı; temizleyip parlatıcı.

Zikr-i âti: ismi gelen.

Zikr-i cemîl: güzelliğini, iyiliğini anma; mekteplerde talebeye verilen mükâfat; Allah'ın adlarını anarak dua etmek.

Zikr-i te'bîd: sonsuz olarak anma, ifade etme.

Zimâm: yular: bir işi elinde tutan; yöneten; idare eden; kendi tarafını tutma; koruma.

Zimmet: sahip çıkma; koruma zorunda kalma; üst; üstte olan şey.

Zînet bahşâ: süs; güzellik veren.

Zînet efzâ: bir şeyin güzelliğini artıran; ona süs veren.

Zînet efzâ-yi bikr-i fikr: ilk akla gelen parlak düşünce.

Zînet-i akl-ı râsih: derin, üstün akıl sahibinin süsü; güzel düşüncesi.

Zira': dirsekten orta parmak ucuna kadar olan uzunluk ölçüsü; 75- 90 cm arasıdır.

Zirâat ü harâset: ekip dikme; çiftçilik.

Zirâat-i bezr-i hasenât: iyilik tohumları ekmek.

Zîr-i zemîn: yerin altı.

Ziyâde-bahâ: fiyatı çok fazla olmak.

Ziyâd-ı vezâyif: görevlerin, vazifelerin artması, çoğalması.

Ziyâfet: misafir kabul etmek, misafire yedirip içirmek, şölen evi.

Zuhr: öğle vakti.

Zuhûr: görünme; meydana çıkma; türeme.

Zulmet-fezâ: karanlığı artıran.

Zulmet-zidâ: karanlığı kaldıran; aydınlatan.

Zuyûf (zayf'ın ç)**:** misâfirler.

Zü'l-kadri'r-refî': yüksek, yüce şan, şeref sâhibi.

Zü'l-kadri'ş-şâmih: yüksek; azametli.

Zübde: bir şeyin en seçkin parçası; öz; özet, sonuç.

Zübde-i ashâbi'r-rakam: sayı ve hesap ilminde başarılı; ileri olan.

Zübde-i ashâbi't-tastîr ve'l-kalem: vakıf kâtiplerinin; yazıcıların seçkini; önde olanı.

Zühr: parlaklık; parıldama.

Zührü'l-kudât (kâdı'nın ç)**:** kadı'ların en meşhuru.

Zükûr (zeker'in ç.)**:** erkekler.

Zümre: bölük, takım, cemaat; topluluk; sınıf; cins; grup

Zümre-i fukarâ: fakir insanlar topluluğu.

Zümre-i kurrâ: Kur'ân'ı yedi kıraat ve on rivayet vecihleriyle okuyabilen insanlar topluluğu.

Zümre-i muhtâcîn: ihtiyaç sahibi insanlar topluluğu.

Zümre-i refî'u'l-kadr: şanı yüce; derecesi yüksek insanlar insanlar topluluğu.

4.2.1. ŞAHIS İSİMLERİ İNDEKSİ

A

Abbas Ağa; 214
Abdi Çelebi; 64
Abdi Efendi ibn, Tezkire-i Evvel; 155
Abdi, el-Hâcc; 193
Abdullah Ağa, es-Seyyid, el-Hâcc; 194, 199, 206
Abdullah Ağa, Kethüdâ; 112, 117, 184
Abdullah Efendi ibn, Reîs-i Küttâb Nâili; 155
Abdullah Efendi, es-Seyyid, el-Hatib li-Cami-i İbrahim Paşa; 127
Abdullah Efendi, es-Seyyid; 3, 7, 172
Abdullah el-Ensârî, İmam-ı Sâlis; 46
Abdullah ibn es-Seyyid Hasan, Kâtib-i vakfiyye; 104
Abdullah Necip Efendi, es-Seyyid, el-Hâcc; 52
Abdullah Paşa ibn Hasan Paşa, es-Seyyid; 184
Abdullah, es-Seyyid, Naîbü'l-eşrâf bi-Cezire-i Kıbrıs; 28
Abdurrahman Ağa ibn Mehmet, El-Hâcc; 73
Abdurrahman Efendi, es-Seyyid, el-Me'zûnü bi'l-iftâ bi-Cezire-i Kıbrıs; 28
Abdurrahman, Hammâmî; 178
Abdülbâki Efendi el-Kâdî bi-Asâkir-i Rum İli; 102
Abdülbenna Ağa ibn Mustafa, Mühürdâr-ı Sadr-ı Âlî; 72, 104, 112
Abdülhâdi Efendi, es-Seyyid, el-Kurrâ bi-Câmi-i Ömeriyye; 29
Abdülkerim Bey Efendi, Reisü'l-Küttâb; 69, 103, 107, 111
Abraham Suprondici, Zimmî; 163, 174, 195, 196
Agop, Baklacı, Zımmî; 159, 174, 195, 196
Ahmed Ağa, Serğulâm-ı Bâki; 107, 112
Ahmed ibn Nasuh, Hacı; 119, 121
Ahmed, Nalbant; 121
Ahmet Ağa ibn Ali Ağa, Telhısî; 155
Ahmet Ağa ibn Mehmet; 72, 73
Ahmet Ağa ibn Receb, el-Hâcc; 119

Ahmet Ağa, Çolak; 19
Ahmet Ağa, es-Seyyid; 173, 179, 194, 197, 209
Ahmet Ağa, Pehlivan; 29
Ahmet Efendi İbn Abdullah, Kâtib-i Nakş-ı Harameyn-i Şerîfeyn; 103
Ahmet Efendi ibn-i Mehmet; 209
Ahmet Efendi, Gümrük Katibi; 166
Ahmet Efendi, Hatip; 44, 45
Ahmet Efendi, İmam; 169
Ahmet Han bin Sultân Mehmet Han bin Sultan ibn-i İbrâhîm Hân, Sultan; 57
Ahmet Paşa; 171, 172, 188
Ahmet Raşit Efendi; 8, 44
Ahmet, el-Hâcc, Derzî; 106, 191, 193
Ahmet, Haffaf; 175
Ahmet, Kerestecizâde, el-Hâcc; 201, 204
Ahmet, Kömürcü; 195
Ahmet, Muharrir-i hurûf bi-Kaza-yi Lefkoşa; 42
Aişe Molla bint-i Hâtun; 30
Âişe-i Sıddîka; 21, 49
Aleksandır-ı Zimmî; 158
Ali Ağa Baş-çavuş; 29
Ali Ağa Serçâvişân-ı Dergâh-ı Âli; 111
Ali Ağa, es-Seyyid; 171, 175, 203
Ali Ağa, Ser-müşâvir-i Dergâh-ı Âli; 107
Ali Ağa; Kethüdâ-yı Teberdârân-ı Sarây-i Atîk; 103
Ali bin Ali; 117
Ali Çavuş; 7
Ali Çelebi el- Hatip bi-Câmi-i Mağusa; 41, 42
Ali Develi, Bakkal; 134
Ali Efendi el-İmam li-câmi-i Ayasofya; 127
Ali Efendi, eş-Şeyh; 28
Ali Efendi; 161
Ali Halife; 69

Ali Paşa-yı Atîk; 105
Ali, el-Hâcc, Yazıcı; 169, 175
Ali, Hacı, Kasap; 121
Ali, Kuşakçı; 190
Aliyyü'l-mürtazâ; 23
Anderya Zimmî; 161
Anistasi Zimmî; 196
Arabacı Bayezit İmamı; 187
Ariton, Kazzaz; 176, 195, 196
Atike Hanım; 200
Avanes, Terzi; 191
Avanos Zimmî Büzmeci; 168
Ayşe bint-i Mustafa; 2
Ayşe Hâtun, Suyolcu kızları; 165, 174, 176, 186, 193
Azvador, Kazzaz; 176

B

Baba Danyal; 168
Bahriye Hatun; 178, 200
Bakkal Yenabut; 174
Baklacı Agop, Zimmî; 159, 174
Behçet Mehmet Efendi bin, Defterdâr-ı Şıkk-ı Evvel; 155
Bektâş Ağa ibn Abdülkâdir, Mühürdâr; 156
Belkıs Hâtun; 19, 20
Benefşe Nasrâniye; 179
Bilal Ağa İbn Hüseyin, Kâtib-i Hazîne; 104, 107, 112
Bilâl Habeşî; 24
Bülbül Hâtun; 196

C

Ca'fer Efendi, es-Seyyid, el-Hatîb li-câmi-i Ayasofya; 127, 213
Ca'fer Paşa, Kıbrıs Beylerbeyi; 36
Cabir; 210

Ç

Çahador Zimmî, Kerestecioğlu, Terzi; 161, 192
Çizmeci Simson; 190

D

Damatzâde Efendi, Sadr-ı Rumeli; 205
Dâvut, Hasan Paşa oğlu; 18
Dervehi Nasrâniye; 189
Dimitraki Zimmî; 159
Dimitri, İskorlat oğlu; 94
Dimu Zimmî, Kürekçi; 159, 174
Domne Nasrâniye; 196

E

Ebû Hanîfe el-Kûfî, İmâm-ı A'zam; 4, 26, 33, 40, 46, 99, 100, 116, 120, 125, 133, 152
Ebû Yusuf, İmam-ı Sânî; 4, 10, 27, 34, 40, 46, 51, 100, 101, 116, 121, 126, 153
Ebûbekir Efendî; 193
Ebûbekir Paşa; 203
Ebû-bekr es-Sıddîk; 23
Eci Ağya Zimmî; 201
Efendi ibn Abdullah, Hazîne Kâtibi; 156
Emetüllah Hatun, el-Hâcc, Yusuf Zevcesi; 69
Emin Ağa, Hacı, Lefkî Tüccar;
Emine bint-i Hacı Hüseyin bin Ahmet: 48, 49
Emine Hâtun, Suyolcu kızı; 119, 176
Emir Molla, Hoca; 42
Ethem; Hacı, Ordulu; 118

F

Fatıma Hatun; 188, 205
Fâtımatü'z-zehrâ; 23
Fersayi Zimmî; 202

Feyzullah Efendi, Hacı; 49198

G

Gözlükçü Artur; 167

Gülbahar Hatun; 166

H

Haçadur Zimmî; 189

Haçok; 195, 196

Hâfız Efendi bin Hüseyin, es-Seyyid; 48

Halid-i-Ensârî, Ebû Eyyub; 90

Halil Ağa; 19

Halil Efendi el-Kâdı bi-Asâkiri Anadolu; 102

Halil Efendi; 188, 190

Halil ibn Ramazan el-Hâcc Sûfî; 113, 129, 130

Halil, es-Seyyid; 171

Halil, Kara, Efendizâde; 180

Halit Efendi, Defterdâr; 41

Hamide Hatun; 61, 178

Hamza Bey; 38

Hamza Çelebi; 171

Hamza Efendi ibn, Mektûbî, Sadr-i Âli;155

Hamza el-Hâcc; 202

Hanife Hatun; 177, 200

Hasan Ağa ibn Ali, es-Seyyid; 119

Hasan Ağa ibn Yunus; Silah-dâr;

Hasan Ağa, el-Hâcc; 19, 195

Hasan Ağa, es-Seyyid, Çeribaşı; 29

Hasan Ağa, es-Seyyid, Serkâtip; 121

Hasan Ağa, Hacı, Menteşezâde; 15, 19, 20, 25, 29

Hasan Ağa, Hazîne-dâr; 107, 112

Hasan Ağa, Miralay-ı Lefkoşa; 29

Hasan Ağa, Yörük, Hacı; 19

Hasan bin Abdullah; 7
Hasan bin Ali; 7
Hasan bin Mehmet, Molla; 113
Hasan bin Musa, Molla, Debbağ; 52
Hasan Çavuş; 203
Hasan Çelebi; 41
Hasan Efendi, Hacı, Çulhazâde; 118
Hasan Efendi ibn Hüseyin; 119
Hasan Efendi, Muhzırzâde; 50
Hasan Kapudan, es-Seyyid, el-Hâcc; 164
Hasan Paşa, es-Seyyid; 140, 144, 184, 199
Hasan Paşa, Yemişçi; 178
Hasan, Berber; 178
Hasan, Deli; 157
Hasan, el-Hâcc, Canbaz; 177
Hasan, Kasap; 1
Hatice Hatun; 176, 199, 201, 202
Hatice Molla Kadın; 15.
Haticetü'l Kübrâ, Ümmü'l-mü'minîn; 23
Hatım Hatun; 180
Havvâ Hatun; 174, 200
Herem Ağa ibn-i Abdülmennân; 36
Hızır Efendi, Derviş; 123, 125
Hocaoğlu, Arabacı; 161
Hüdaverdi; 195, 196
Hüseyin Ağa ibn Abdullah, Kethüdâ-yı Bevvâbân; 103
Hüseyin Ağa ibn Ali, Mîrahûr-i Sadr-i Âli; 104
Hüseyin Ağa ibn Ömer, el- Hacc, Kapıcılar bölükbaşısı; 155
Hüseyin Ağa ibn Ramazan, el-Hâcc, Emîn-i Tersâne-i Âmire; 103
Hüseyin Ağa, es-Seyyid, Menteşe-zâde Alaybeyi; 32
Hüseyin Ağa; 25
Hüseyin Efendi bin Hacı Hasan, es-Seyyid, el-Hâcc; 48, 49

Hüseyin Efendi İbn Mahmut, Kâtib-i Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âli; 103
Hüseyin Efendi, Bâfî, el-Hacc; 129, 130
Hüseyin Efendi, es-Seyyid, Bicanzâde; 134
Hüseyin Efendi, es-Seyyid, el-Hâcc, Kazzâz; 52
Hüseyin Efendi, es-Seyyid, Mukayyit; 5
Hüseyin Efendi, Müezzin; 178
Hüseyin Kapudan; 165
Hüseyin Paşa, Kayıkçı; 191
Hüseyin, Baba, Hattat; 1
Hüseyin, Bahçecioğlu, Basmacı; 129, 130
Hüseyin, es-Seyyid, el-Hâcc, Fellâh; 17, 29
Hüseyin, el-Hâcc, Na'lband; 69
Hüseyin, Muhzır-i Kassâm; 5
Hüseyin, Pekmezci; 167
Hüseyin, Vâiz; 1
Hüsrev Bey, Mîr-liva-yı Girne; 41

İ

İbrahim Ağa, el-Hâcc; 29, 176, 206
İbrahim Beşe; 167
İbrahim Bey; 39, 96
İbrahim Boğusçu el-Hâcc; 191
İbrahim Çelebi ibn el-Hâcc Ahmet, Seyyid; 106
İbrahim Çelebi; 166
İbrâhim Efendi bin Halil, el-Hâcc, Attâr; 118, 129, 130
İbrahim Efendi bin Hasan Efendi, es-Seyyid, Hâfız; 2, 3, 24
İbrahim Efendi es-Seyyid; Fahru-l-küttâb; 17, 29
İbrâhim Efendi ibn Ali, Kâtip; 103
İbrahim Efendi İbn Yusuf Bey; 103
İbrahim Efendi, Tezkire-i Evvel; 107, 111
İbrahim Efendi, el-İmam li-câmi-i İbrahim Paşa; 127
İbrahim Efendi, es-Seyyid; 173
İbrahim Efendi, Hacı; 130

İbrahim Efendi, Uzun, el-Hâcc; 118
İbrâhim Hân; 106
İbrâhim Hocazâde, el-Hâcc; 160
İbrahim Paşa İbn Selim, el-Hâcc, el-Vezîr, Kapudan; 103
İbrahim Usta; 167
İbrahim, el-Hâcc, Buğdaycı; 106
İbrahim, el-Hacc, es-Seyyid; 166, 173, 176, 188
İbrahim, Hacı, Basmacı; 1
İbrâhim, Yenağerili, Tüccar; 130
İdris Efendi; 177
İleyda; 163
İsmail Ağa ibn, Selam Ağası; 155
İsmail Ağa; 18, 20, 29
İsmail Çelebi; 205
İsmail, Molla; 160
İsmail; 187, 194
İstefan, Tabîb; 176
İstefan, Terzi; 191
İsvador Rumanoğlu; 194
İva Zimmî, Sakka zevcesi; 159

K

Karapet-i Zimmî, Makasçıoğlu; 162
Kargur, Kuyumcu; 192
Kasım Ağa; 180
Kişfer Efendi; 64
Koca Çavuş; 121
Korkut Efendi, ed-Defterî bi-Cezîre-i Kıbrıs; 41
Kosta Zimmî; 163
Kürekçi, Fotaki; 174
Kürt Mestanoğlu; 44

L

Lundâri Zimmî; 161
Lütfullah Efendizade; 18

M

Madros Zimmî; 196
Mahmut Ağa, Muhzır; 172
Mahmût Bey ibn-i Abdüldeyyân; 37
Mahmut bin Hasan, Molla, Ser-muhzırân; 5
Mahmût Paşa; 213
Manul Zimmî, Değirmenci; 163
Mehmet Ağa, Derdâr-ı Mağusa; 42
Mehmet Ağa ibn Abdullah, Silahdâr; 156
Mehmet Ağa İbn Mustafa, El-Hâcc, Serçâvuşân-ı Dergâh-ı Âli; 103
Mehmet Ağa Muhzırağası; 129
Mehmet Ağa Muhzırbaşı; 134
Mehmet Ağa, Cündî; 187
Mehmet Ağa, es-Seyyid, Çubukçu; 188, 194
Mehmet Ağa, es-Seyyid, el-Hacc; 116
Mehmet Ağa, Serbevvâbîn; 204
Mehmet bin Mahmut bin Seyyid Ahmet Efendi, Duacı, Derviş; 122, 123
Mehmet bin Mehmet, Arap Molla, Müezzin, Kara, el-Hâcc; 2,5
Mehmet Çelebi, Camcı; 197
Mehmet Çelebi, Kadızâde; 192, 197, 199
Mehmet Çelebi, Kürekçi; 164
Mehmet Efendi bin Abdullah; 45
Mehmet Efendi bin Abdülmennan Efendi; 6
Mehmet Efendi bin Hüseyin, Hâfız, es-Seyyid; 48
Mehmet Efendi bin Hüseyin, Hâfız, es-Seyyid; 48, 52
Mehmet Efendi bin İsmail, el-Hâcc, Cami-i Cedîd Hocası; 2
Mehmet Efendi es-Seyyid; 28
Mehmet Efendi ibn Feyzullah, el-Hacc, Kâtip; 113
Mehmet Efendi ibn Nasûh, Hacı, ... İmâmı; 128, 129
Mehmet Efendi ibn, es-Seyyid, Avnî, Serhalîfe, Mektûbî Sadr-ı Âli; 155

Mehmet Efendi, Tabîb; 180
Mehmet Efendi, Çavuşzade; 185
Mehmet Efendi, ed-Defterî bi-Cezîre-i Kıbrıs; 41, 102
Mehmet Efendi, el-Mevlevî, Ârif; 127
Mehmet Efendi, Engüşterzâde; 52
Mehmet Efendi, es Seyyid, Hâfız, İmâm-ı İplik Pazarı; 52
Mehmet Efendi, İmam; 160, 161
Mehmet Efendi, Karabaş, Ser-küttâb-ı Mahkeme-i Şer'ıyye; 107
Mehmet Efendi, Kâtib-i Vekâyi'; 107
Mehmet Efendi, Mukîmzâde, el-Kâdı bi-Medîne-i Galata; 102
Mehmet Efendi, Sahhaf; 203
Mehmet Efendi; 67
Mehmet el-Hacc Tüccar, Kolukesik; 129
Mehmet el-Hâcc; 167
Mehmet Emin Ağa; 201
Mehmet Emin Efendi, Anadolu Kisedârı; 209
Mehmet Halim Râfik ibn-i Mustafa es-Seyyid; 208
Mehmet ibn Serrâc Ali; 129
Mehmet Paşa, Yeniçeri; 157
Mehmet Sadık; 203
Mehmet Sadrizâde, el-Mevlevî, eş-Şeyh;127
Mehmet Sait Ağa bin Ahmet; 8
Mehmet Şâkir, İstanbulî, Mübeyyiz-i Vakfiyye-i ibn Ali; 156
Mehmet, el-Hâcc Serrac; 127, 188
Mehmet, el-Hâcc, Hacı Hasan Oğlu; 18, 20
Mehmet, el-Hâcc; 42, 167, 191
Mehmet, Hacı, Debbâğ; 49
Mehmet, Hacı, Hacı Hasan Oğlu; 18
Mehmet, Matyat İmamı; 1
Mehmet, Molla; 50
Mehmet, Yağlıkçı; 200
Meryem Hatun; 166

Mevlânâ; 124
Mıgırdiç; 165, 195
Mihail Zimmî; 161, 189
Molla Ali Fenâri; 204
Molla Ya'kup; 170
Muhammed Ağa es-Sipahî; 29
Muhammed, Hacı; 20
Muhammed, Abdullah El-Ensârî, İmam-ı Sâlis, ; 4, 10, 26, 34, 40, 51, 101, 117, 118, 121, 131, 132, 133, 152, 153

Musa Derviş; 127
Musa Efendi, el-Hâcc; 172
Musa Efendi, Piralı; 134
Mustafa Ağa ibn Abdullah, Ser-ğulâm-ı Bâkî; 103
Mustafa Ağa ibn Abdullah; Vekîl-i Harç; 156
Mustafa Ağa ibn, Kapıcılar Kethüdası; 155
Mustafa Ağa ibn, Ser-çâvuşân-ı Dîvân-ı Âli; 155
Mustafa Ağa, Kurbizâde, el-Hâcc; 52
Mustafa Bey, Mîr-livâ-yı Mağusa; 41
Mustafa Çelebi, Muhzırbaşı; 127
Mustafa Çelebi; 42, 127
Mustafa Efendi Tezkire-i Sânî; 111
Mustafa Efendi bin Mehmet; 8
Mustafa Efendi, Gümrük Emîni; 208
Mustafa Efendi ibn Ali, Müderris; 103
Mustafa Efendi ibn Mehmet Muhâsib-i Cezmiyye; 103
Mustafa Efendi ibn Yusuf Efendi, İmam-ı Câmi-i Şerîf-i Ayasofya: 30
Mustafa Efendi ibn-i Hüseyin; 119
Mustafa Efendi, el-Hâcc, Ayasofya İmamı; 52
Mustafa Efendi, Hamîdî, el-Hâcc, Mahmût Paşa Mahkemesi Nâibi; 213
Mustafa Efendî, ibn Bektâş, Müftî; 103
Mustafa Efendi, İmam; 179
Mustafa Efendi, Kâtib-i Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âli; 107

Mustafa Efendi, Serrac, Akıl-dâş; 127
Mustafa Efendi, Seyyid el-Hâcc; 22
Mustafa Efendi, Tezkire-i Sânî; 107
Mustafa Efendi, Vâiz bi-Cami-i Ayasofya; 29
Mustafa ibn Osman; 127
Mustafa ibn Rıdvan; 127
Mustafa Kapudan, es-Seyyid; 188
Mustafa, Alacacı; 202
Mustafa, Çulha; 121
Mustafa, Debbağ, Ğavvâs; 129, 130
Mustafa, el-Hâcc; 174, 188
Mustafa, Kara, Kumruoğlu; 20
Mustafa, Kömürcü, es-Seyyid; 168
Mustafa, Molla; 186
Mustafa, Odabaşı; 165
Mustafa, Yemenici; 1

N

Nasu Zimmî; 201
Nefîse Hânım; 25
Nevres Zimmî; 193
Norsis Zimmî; 196
Nu'man Efendi ibn, Tezkire-i Sâni; 155

O

Ohanis Zimmî; 195
Osman Ağa, ez-Zaîm; 29
Osman Ağa ibn Mustafa Ağa; 129
Osman Ağa İbnü'l-Hâcc, Kıbrıs Muhassılı Ser-bevvâbîn-i Dergâh-ı Âli; 208
Osman Ağa, el-Hacc, Şerâibzâde; 129, 130
Osman Ağa, Tokatlı; 192, 197
Osman Beşe; 157
Osman Efendi bin Kara Mehmet Efendi, el Hâcc; 2, 5

Osman Efendi İbn-i Karakaş Mustafa, el-Hâcc; 113, 115, 117
Osman Efendi, Cengizzade, el-Hacc; 129
Osman Efendi, Enesizâde; 171
Osman Efendî, es-Seyyid; 29
Osman Efendi, Hacı; 130
Osman Efendi, Hâfız, Baflızâde; 52
Osman Efendi, Zaîm; 215
Osman Efendizâde Mehmet Said Efendi; 8
Osman es-Sipahî; 29
Osman Zü'n-nureyn; 23
Osman, el-Hacc, Debbağ, Şalvarlı; 129, 130
Osman, el-Hacc, Türk; 17, 29
Osman, Hasan Çelebi Oğlu, Emir; 18

Ö

Ömer Ağa ibn Hasan Ağa, Hazînedâr-ı Sadr-ı Âlî;155
Ömer Ağa ibn-i Abdülmennân; 209
Ömer Beşe, Pervâneci; 127
Ömer Bey; 1733
Ömer Efendi, es-Seyyid, el-Müftî bi-Cezîre-i Kıbrıs; 127
Ömer el-Fâruk; 23
Ömer, el-Hâcc; 193

P

Papa Törsisi Zimmî; 205
Pedrus Zimmî; 175
Piruzde Nasrâniye; 194
Piyo Zimmî; 194

R

Rabia Hâtun; 186, 193
Rahime Hatun; 158
Raif Kurizâde Hasan Bolî; 1
Recep Çavuş bin Evliya; 6

Recep Efendi Kethüdâ, Şeyhu'l-islâm; 107
Rıdvan Çelebi, Muhasib; 41
Rukiye Hatun; 160, 165, 169, 205

S

Sahpuş Zimmî; 174
Salındı Derzi Zimmî; 189
Salih Ağa; 206
Salih bin Hüseyin, Molla; 118
Salih Çavuş; 203
Salih Çelebi el-Hâcc; 164, 177
Salih Hacı, Lefkî Tüccar; 129
Salih, el-Hâcc; 177
Saliha bint-i Ömer Efendi; 172
Selim bin Abdullah, Hâfız; 48, 50
Serkis Zimmî; 162, 163, 175
Server Bey, Mîrliva-yı Baf; 41
Seyfi Çelebi; 190
Siyavuş Bey; 192, 197
Süleyman Abdî, el-Hâcc; 127
Süleyman Ağa ibn Abdullah, Miftah Ağası; 156
Süleyman Ağa; 19, 170
Süleyman Efendi el-Mektûbî; 107, 112
Süleyman Efendi İbn Abdullah Mektûbî; 103
Süleyman Efendi İbn Mehmet, Kâtib-i Kethüdâ-yi Sadr-ı Âli; 104
Süleyman Efendi; 175
Süleymân ibn Debbağ Hacı Hasan, Molla; 129
Süleyman Yörüğânî el-Hâcc; 169
Süleyman Yörüğânî, el-Hâcc; 169
Süleyman, Duhânî; 187
Süleyman, Molla, Tuzlalı; 130, 134

Ş

Şaban çavuş; 7
Şerif Ağa; 52
Şerife Hatun; 69, 201

T

Toma Zimmî, Balıkçı; 179

Ü

Ümmü Haram bint-i Milhân; 24
Ümmü Gülsüm Hatun; 163
Üveys Beşe; 160

Y

Yakup Ağa İbn Abdullah; Telhîsî; 103
Yakup, Ebûyusuf, İmam-ı Sânî; 133
Yani Zimmî, Bakkal; 179, 190
Yanyi Rahip; 170
Yenabut Zimmî; 202
Yenaki, Serrâc; 170
Yorgi Zimmî; 159, 163
Yosef; 175
Yovan Zimmî; 196
Yusuf Ağa ibn-i Habib Efendi; 141, 167, 169
Yusuf Bey İbn Mehmet; 104
Yusuf Efendi İbn Bekir; Devâtdâr-ı Sadr-i Âli; 104, 112
Yusuf Efendi, el-Hâcc, ibn-i Mehmet Efendi el-Hâcc; 30

Z

Zeynelâbidin Efendi; 41
Zübeyde Hanım; 199
Züfer, İmam; 4, 33, 46, 117, 132, 153

4.2.2. YER İSİMLERİ İNDEKSİ

A

Abdal Câmi'; 67
Abdisubaşı; 170
Abdüsselam; 179, 194
Acemoğlan; 204
Aksaray; 177
Akseki; 64
Alâattin Zâviyesi; 182
Alagadışi Tarlası; 123
Alat Meydânı; 63
Aliçelebi Çiftliği; 123
Alipaşa-yı Atîk; 171, 174
Anadolu; 184
Arabacı Bayezid; 174
Arap Ahmet Paşa; 44, 130, 131
Arapkir; 213
Arnavutköy; 94
Aşçıbaşı; 158
At Meydanı; 186
Atik Sırma Keşhâne; 65, 74, 78, 79, 86, 87, 92, 105
Ayana; 37
Ayasofya; 22, 29, 30, 31, 38, 39, 42, 69, 94, 114, 115, 146
Ayayorgi; 212
Ayazma; 212
Aydın Sancağı; 184

B

Babadağ; 205
Baf; 41
Bahçekapısı; 208
Balabanağa; 204

Baraşuka; 212
Bayram Bostanı; 167
Bekirpaşa Cami-i Şerîf; 65
Bereketzâde; 163, 205
Beylik Zindanı; 63
Beylikbağı; 211
Boldibo; 211
Bolu; 1, 8

C

Cami-i Cedid, 2
Canusi; 72
Cerrahishak; 193
Cerrahpaşa; 188
Cihangir; 164, 170

Ç

Çadırcı Ahmet; 201
Çakırağa; 169
Çelebi; 94
Çelebioğlu; 68
Çıkrıkçıkemal; 186
Çobançavuş; 192, 197
Çorlu; 65, 69, 78

D

Daye Hatun; 199
Değirmenlik; 123
Dervîş Efendi; 210
Dibni; 212
Dikko; 212

E

Ebe Hatun; 177

Ebesaltana Nasrâniye; 163
Edirne; 174
Eğlenci; 6
Elvanzâde; 178
Eminsinan; 106
Etyemez; 170

F

Fenerkapusi; 170, 172
Fethiyye; 67
Fırat; 63

G

Galata; 60, 62, 63, 74, 94, 163, 179, 205, 211
Gazî; 210
Gaziler; 65, 78
Girne; 41, 124
Gorınca; 72
Goryani; 72
Gülfam; 88, 94
Gülhanı; 37
Gümrük-i Kebîre; 208

H

Hâcc Hüseyin; 171
Hâcc İlyas; 167, 168
Hacı Hüsrev; 64
Halkalı; 66
Hamal Muhyiddîn; 175
Hamzapaşa; 106
Harmeni; 212
Hasköy; 179, 194, 205
Hatice Hâtun; 175
Hızırçavuş; 168

Hirsofi; 70, 119,120
Hobyar; 65, 89, 90, 93, 95, 209
Hocaali; 163
Hocahayrettin; 187, 190
Holi; 65
Hüseyinağa; 65, 203

İ

İbrahimpaşa; 15, 69, 167, 209
İskele; 212
İstanbul; 62, 63, 64, 65, 67, 68, 79, 86, 105, 148, 167, 177, 180, 185, 189, 199, 208
İsterincelûka; 20, 212

K

Kalenderhane; 196
Kalmu; 212
Kanlıdere; 212
Karakemerli; 64
Karkut Deresi; 211
Karpaz; 142
Karye-i Toksanyüz; 72
Kasapavaz; 173
Kasımpaşa Kasabası; 60, 63, 64, 74
Katika; 71
Kâtipmuslihiddîn; 177
Katipsinan; 192, 197
Kefere; 159, 161
Kepenkçi İshak Mescid-i Şerifi; 181
Kethüdâ Vakfı; 106
Kıbrıs Ceziresi; 9, 15, 17, 28, 36, 37, 41, 42, 44, 48, 113, 119, 123, 127, 129, 141, 142, 145, 208, 210, 217
Kocamustafa Paşa; 175, 191

Korkut Hamamı Harkı; 44
Koruk Mahmud; 65
Kostantiniyye; 65, 74, 89, 92, 141
Körükçübaşı; 68, 188
Kubrastu; 18
Kumkapı; 173
Kumyolu; 78
Kurabiyeciler Sokağı; 204
Küçük Karaman Hamamı; 64
Küpeli-Ayazma; 64
Küsbeciler Hanı; 68, 78

L

Lefke; 129, 130, 212
Lefkoşa; 2, 6, 15, 29, 30, 38, 39, 41, 42, 44, 48, 113, 119, 123, 129, 210, 212
Lima; 212
Limaso Nahiyesi; 71
Locna Mezra'; 72
Lokada; 212
Lora; 212
Lori Tarlası; 212
Lubiru; 212

M

Mağusa; 37, 38, 39, 41, 141,142, 145
Malatiya Karyesi; 119
Marmara Karyesi; 72
Matyat; 1
Medîne; 99, 110, 111, 148
Mehmet Han Câmi-i Şerîfi; 64
Mekke; 108, 109, 110, 111
Memi Mahallesi; 167, 188
Mercanağa Çarşısı; 68

Meydancık; 65
Meyyit İskelesi; 62, 63
Mimarsinan Mahallesi; 172
Mîrahûr Mahallesi; 189, 193, 196, 201
Muhsinehatun Mahallesi; 192
Mustafapaşa-yı Atik Mahallesi; 167, 176, 177
Müeyyidzâde Mahallesi; 191
Müftisaliçelebi Mahallesi; 194

N

Nazırlı Kasabası; 184
Nevbethâne, 123
Nişancıpaşa-yi Atik; 173

O

Omorfo; 210, 211
Oruçgâzi; 141, 144

Ö

Ömeriyye; 115, 119

P

Pazarbaşı; 158, 160, 163
Pazaryeri; 184
Pidre; 19, 210, 211, 212
Pindaye; 210
Piromişte; 72
Piskobi; 18, 71
Poli; 74, 71

R

Ranya; 212
Reis; 157, 159, 160, 161
Rum Mehmet Paşa; 206
Rum-ili Vilâyeti; 71, 102

Rüstempaşa; 68

S

Safiye Sultan; 189
Sakızağacı; 69
Samaçeri; 18
Samatiye; 171
Sancaktar Hayrettin; 176, 187, 190
Sarıkız; 186
Semyo; 70
Serraçishak; 178, 200
Sertarikzâde; 172
Seydibey; 202
Sinançavuş; 187
Sinanpaşa; 65, 187
Sirana; 70
Siroz; 72
Sofiler; 148
Subaşı; 72
Suğanağa; 141, 143, 180
Suhta Sinan; 177, 186, 200
Sultan Bayezid; 95, 165, 170, 176, 179
Sultan Çiftliki; 69
Suludere; 212
Sulumanastır; 195
Suriçi; 72
Surili; 70
Sünbüllü; 120

Ş

Şehr-emîn; 67
Şeyh Alaaddîn; 148
Şeyh Ferhat; 173

Şiştak; 72

T

Tahta-minâre; 168, 172
Tahtelkal'a; 1
Takiyyeci; 67
Tarhun; 123
Tavşantaşı; 141
Tavukpazarı; 65
Timurkapu; 199
Tireci; 202
Tophane; 48,163, 164,165, 188, 191
Turşucu; 205
Tuzla; 41
Tülbentçi Hüsamettin Mahallesi; 193

U

Uluyol; 67

Ü

Üsküdar; 88, 157, 206, 210
Üsküplü İbrahim Çelebi; 94
Üsküplü; 94

V

Valliyo Hori; 212
Vasilici; 211
Viranşehir; 8
Vizaceri; 19

Y

Yedikale; 63, 167, 168
Yenağer; 129
Yenikapu; 67

Yeniodalar; 148

Z

Zeytun Mahallesi; 189, 190
Zihne Kazası; 71

4.2.3. ÜNVAN VE LAKAPLAR İNDEKSİ

A

Abdal; 67, 89, 90
Âb-gîş; 91
Abrahî; 144, 145
Ağa; 180, 199, 203, 206, 208, 209, 214, 36, 8, 148, 149, 19, 103
Akıl-dâş; 127
Alacacı; 202
Alaybeyi32
Âlim; 75, 27
Âmirü'l-hazâin; 155
Arabacı; 161, 174, 187,
Arabacıbaşı; 68
Arap; 130, 131, 2, 44
Ashab-ı güzîn; 49
Ashâb-ı tebâyi-i müstekîme;138
Aşir-hân; 147
Âş-paz; 22, 93
Atşân; 109
Attâr; 118, 129, 130
Avnî; 155
Azîzü'l-avâtıf; 97

B

Baba; 1, 167
Babadağlı; 205
Bafî; 129, 130
Bahçecioğlu; 129
Bâhiri'ş-şeref; 149
Bakkal; 134, 179, 190
Baklacı; 159
Balıkçı; 179

Baltacı; 190
Basmacı; 1, 118, 129, 130
Başçavuş; 29
Bedreyn; 40, 134
Berber; 178
Beşe; 127,158, 160
Bevvâb; 80, 83, 86, 88, 90, 215
Bey; 37, 38, 39, 41, 42
Beylerbeyi; 36
Bicanzâde; 134
Boğusçu; 191
Bostânî; 194
Buğdaycı; 106
Buhûrî; 77, 84, 91
Büzmeci; 168

C

Câ'bî; 75, 113, 131, 149, 215
Câhi'l-münî'; 141
Câh-i-refî'-i nâmî; 73
Camcı; 197
Câmi'u'l-mehâmid ve'l-meâli; 208
Câmii'l-mehâmid ve'l-mekârim; 107, 112, 141
Cânbâz; 177
Celîlü'l-avârif 96
Celîlü'l-kadr; 121
Celîlü'l-kadr; 72,73, 79
Cengizzade; 129
Cerrah; 188, 193
Cesur; 83
Cezîlü'l-avâtıf; 105,109
Cezîlü'l-hayrât; 78
Cihâr-ı yâri bâ-sâfa; 49

Cündî; 187
Cüz-hân; 88

Ç

Çadırcı; 201
Çakırağa; 169
Çavuş; 6, 7, 121, 168, 187, 192, 197, 203.
Çavuşzade; 185
Çelebioğlu; 68
Çeribaşı; 29
Çıkrıkçı; 186
Çizmeci; 190
Çoban; 192, 197
Çolak; 19
Çubukçu; 188
Çulha; 121
Çulha-zâde; 118

D

Damatzâde; 205
Debbağ; 49, 52, 129, 130
Defterdâr; 41, 155
Defterî; 41, 102
Değirmenci; 163
Der-bân; 83
Derdâr; 42
Ders-i âm; 9
Derviş (ç. Dervîşân); 84, 86, 87,122, 123, 127, 195, 210
Derzî 106, 189, 191, 192
Devât-dâr; 104
Devâtdâr; 112
Develi; 134
Devir-hân; 76, 89, 105, 147
Devletlû; 184, 205, 216

Duacı; 123
Duhânî; 186

E

Ebe; 177
Ebu'l-feth; 64
Eczâ-hân; 88, 108,109
Efâzıl; 102
Ehl-i sülük; 85
Eimme; 51,153
Eimme-i dîn-i a'lâm; 126
Eimme-i eslaf; 4, 11, 47, 133, 217
Eimme-i eşrâf; 51, 198
Eimme-i kibâr; 46, 100, 152
Eimme-i müçtehidin; 40, 207
Eimme-i selâse; 3, 32, 33, 46, 116, 117, 132, 152
Eimmeti'l-müctehidîn; 34, 217
Emîn-i tersâne-i âmire; 103
Emir; 42
Emîr-i müslimîn; 208
En'âm-hân; 88
Enesi-zâde; 171
Engüşterzâde; 52
Ensârî; 153
Erbâb-ı basâir-i selîme; 138
Eşrefi'l-verâ; 119

F

Fahr-i erbâb-ı tastîr ve'l-kalem; 103
Fahr-i erbâb-i'l-ızz ve'l-maârif; 155
Fahr-i erbâbi'l-maârif; 156
Fahr-i kâinât; 114
Fahru'l-a'bâr ve'l-a'yân; 29
Fahru'l-a'yân; 37, 39, 103, 155, 156, 184

Fahru'l-akran; 103, 104, 155, 156
Fahru'l-eimme; 127
Fahru'l-emâsil ve'l-akrân103, 155
Fahru'l-emâsil ve'l-eşbâh107
Fahru'l-emsâl; 29, 104
Fahru'l-eşbâh; 29, 103, 104
Fahru'l-huteba; 127
Fahru'l-kudât; 107
Fahru'l-küttâb; 29
Fahru'l-muhadderât15
Fahru's-saadat-ı kiram; 127
Faruk; 23
Fâyizü'l-birr ve'l- hayr; 110
Fellâh; 17, 29
Ferrâş; 79, 215
Ferrâş-ı imâret; 83
Ferrâş-ı mekteb; 90
Ferrâş-ı meydan; 80, 86

G

Gözlükçü; 167
Gümrük emîni; 208
Gümrük katibi 166
Ğavvâs; 129, 130

H

Habîb-i hüdâ; 108
Hâcc 2, 8, 12, 17, 29, 30, 7129, 130, 174, 175, 176, 177, 178, 188, 191, 193, 194, 199, 213, 204, 208
Hâcc; 113
Hâcegân "hoca'nın ç."; 8, 44
Hacı; 1, 18, 19, 20, 63, 119, 121, 195
Hademe; 90, 91, 146
Hâdim; 148

Haffaf; 175
Hâfız; 3, 22, 24, 25, 31, 48, 50, 75, 85, 109
Hâkim; 3, 4, 7,11, 27, 33, 34, 40, 50, 51, 98, 101, 117, 118, 120, 121, 124, 126, 132, 153, 183, 198, 207, 216
Halîfe; 60, 74, 78, 90, 93, 107, 143, 144, 145
Hamele-i kur'ân; 22,24
Hamîdi; 213
Hammal; 93, 175
Hammâmî; 178
Hasaneyn; 24
Hatîb; 42, 44, 45, 75, 89, 127, 213, 215
Hattat; 1
Havâkîn-i muallâ- şân; 55
Hazîne kâtibi; 107, 112, 156
Hazîne-dâr; 72, 107; 112
Hilâfet-penâhî; 71
Hoca; 5, 42,163, 181, 187, 213
Hocaoğlu; 161
Hocazâde;160
Huffâz; 108, 110, 143
Hurde-bîn;83
Hüccetü'l-hakk; 100
Hükkâm; 105, 108
Hümâm-ı efham; 26, 99, 125
Hümâm-i akdem; 10, 34, 51

İ

İftihâr-ı ümerâ ve'l-ekâbir; 102
İmam; 1, 4, 10, 30, 31, 52, 75, 91, 100, 114, 119, 127, 129, 146, 148, 160, 161, 168, 169, 171, 179, 187, 203, 213, 215
İmâmeyn; 4, 34, 40, 41, 125, 133, 153
İmâm-ı â'lem-i efdal; 153
İmâm-ı a'zam; 4, 34,40, 46, 51, 99, 116, 117,120, 125, 133, 152

İmam-ı ensâri; 33, 117
İmâm-ı salis; 4, 100, 121
İmâm-ı samedânî; 152
İmam-ı sânî; 1, 4, 10, 26, 27, 42, 121, 133
İmaret şeyhi; 82, 92
İnâyetlü; 184, 205
İzzetlü; 107, 112, 155, 156
İzzü'l-menba'; 107, 111

K

Kâdı (ç.kudât); 39, 102, 109, 110, 111, 124,154
Kadızâde; 192, 197
Kalaycı; 205
Kalpakçı; 159
Kandilci; 80
Kapıcılar bölükbaşısı; 155
Kapıcılar kethüdası; 155
Kapudan; 103, 165, 188
Kara; 20, 180
Karakaş; 113
Kasap; 1, 121, 173
Kâse-şûr; 83
Kâsibetü'l-meberrât; 2
Kâtib; 75
Kâtib-i hazîne; 104
Kâtib-i kethüdâ; 104
Kâtib-i kilar; 82
Kâtib-i vekâyi'; 107
Kâtib-i yeniçeriyân-ı dergâh-ı âli; 103, 107
Kâtip; 103, 113, 149, 177, 192, 197
Kayıkçı; 191
Kayyim; 77, 79, 89, 148, 181
Kazasker; 84, 86

Kazzâz; 52, 176
Kefîl-i millî; 31, 45
Kepenkçi; 181
Kerestecioğlu; 192
Kerestecizâde; 204
Kesîru'l-avârif; 98, 108
Kesîru'l-avâtıf; 96
Kesîru'l-hayr; 82
Kesîrü'l-avâtıf; 86
Kesîrü'l-hayr; 98
Kesîrü'l-meberrât; 78
Kethüda; 6, 73, 104, 106, 107, 112, 140,
Kethüdâ-yı bevvâbân; 103
Kethüdâ-yi çavuşân; 42
Kıdve-i ârifîn; 127
Kıdve-i ashâbi'l-mecd; 155
Kıdve-i ekârim-i müste'hilîn;73
Kıdve-i emâcid ve'l-ekârim; 6
Kıdve-i erbâb-ı tahrîr; 103
Kıdve-i erbâbi'l-mecd; 73
Kıdve-i müstahdimîn; 72
Kibâr; 51
Kilârî; 82
Kisedâr; 209
Koca; 121, 191
Kocamustafapaşa; 175, 176
Kolukesik; 129, 130
Koruk; 65
Kömürcü; 168, 195
Körükçibaşı; 68, 188
Kudât; 107
Kurrâ; 22, 29

Kuşakçı; 190
Kuyumcu; 192
Kürbizâde; 52
Kürekçi; 163, 164, 174
Kürsi-nişîn; 147
Kürt; 44
Küsbeci; 68

L

Lefkî; 129, 130

M

Makasçıoğlu; 162
Me'zûn bi'l-iftâ; 28, 32, 45
Mektûbî; 103, 107, 112, 155
Melce-i selâtîni'l-âlem; 155
Menbe'-i mekârim; 155
Menteşe-zâde; 32
Merhametlü; 184
Meşâyih-i islâm; 97, 101
Mevlâna; 208, 216, 217
Mevlevî; 127
Miftah ağası; 156
Miftâh-ı fütûh-ı maârif;102
Mîr-ahûr; 104, 189, 193, 196, 201
Miralay; 29
Mîr-i mîrân; 39
Mîr-livâ; 41
Misbâh-î sunûf-i dakâyik ve avârif; 102
Molla; 1, 2, 5, 15, 30, 42, 50, 52, 113, 118, 129, 130, 134, 160, 170, 186
Muallâ-kadr; 94
Muallim; 77, 90, 93, 143, 144, 145, 214
Muarrif; 38, 77, 91, 105, 146
Muhaddis; 147

Muharrir-i hurûf; 42
Muhasebeci; 217
Muhasib; 41
Muhassıl; 44, 116, 208
Muhtâr-ı eimme-i ahyâr; 152
Muhzır; 172
Muhzırağası; 129
Muhzırbaşı; 127
Muhzırbaşı134
Muhzır-i kassâm 5
Muhzir-zâde 50
Muîd 181
Mukarrab-i rükn-i saltanat-ı refi'a 73
Mukayyid; 5, 9, 24, 25, 31, 39, 45, 46, 50
Mukîmzâde; 102
Mübeyyiz-i vakfiyye; 156
Müctehid; 133
Müderris; 8, 28, 45, 81, 92, 115, 131, 181,
Müeyyid-zâde191
Müezzin; 5, 76, 79, 89, 105, 114, 146, 148, 178, 215
Müfahhir-i a'yân; 107
Müfahhir-i emâsil; 112
Müfahhir-i erbâbı't-tahrîr; 107
Müfahhir-i küttâbi'l-kirâm; 103, 107, 112
Müfessir; 147
Müftî; 9, 45, 103, 127, 194,
Mühürdâr; 72, 104, 112, 156
Mürtazâ; 23
Müsebbil-i hayrât; 74
Müşîr-i müfehham; 103
Mütesellim; 8

Mütevellî; 3, 4, 7, 8, 10, 17, 21, 25, 26, 30, 32, 33, 34, 37, 39, 40, 44, 45, 46, 48, 50, 51, 73, 78, 85, 94, 98, 99, 100, 101, 102, 109, 110, 113, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 123, 125, 130, 131, 132, 133,145, 150, 151, 152, 183, 198, 199, 206, 209, 214, 215, 216
Müvekkil; 3, 9, 10, 27, 30, 31, 37, 38, 40, 48, 49, 50, 74, 91, 99, 113, 115, 116, 117, 119, 130, 199

N

Na't-hân; 76, 91, 105, 146
Naîbü'l-eşrâf; 28, 213
Nakîp-kâse; 83
Nakkâd; 83
Nalbant; 121
Nasrâniye; 194, 196
Nâzır; 39, 98, 108, 149, 150, 189
Necâbetlü; 155
Nişancıpaşa; 173
Noktacı; 88
Nuhbet-i erbâbi't-tahrîr ve't-takrîr; 155
Nûr-i dîde-i resûlüllah; 23

O

Odabaşı; 165
Ordulu; 118

P

Pabuççu; 1, 118
Padişah; 56, 57, 74, 91
Papa; 195, 202
Paşa; 1, 15, 18, 19, 36, 37, 44, 65, 68, 77, 103, 130, 131, 144, 167, 171, 174, 184, 191, 199, 203, 209, 213
Paşa; 188
Pehlivan; 29
Pekmezci; 167

Pervâneci; 127
Piralı;134
Pirinçayrıtlayıcı; 83
Pirinççibaşı; 160
Pirinçekici; 165

R

Rahip; 170
Râkı-i medârici'r-rutebi'l-aliyye; 73
Râsih-i ilmi'l-bâzih; 99
Refî'u'l-makâm; 102
Reîsü'l-küttâb nâili; 155
Reisü'l-küttâb; 103, 107, 111
Resûl-i sakaleyn; 87, 108
Rum; 206
Rumanoğlu; 194

S

Saadetlü; 32, 44, 141, 155, 208
Sâdât; 110
Sadrâzam; 84, 216
Sadrazam-ı efham; 58
Sadr-i âli; 103
Sadri-zâde; 127
Sahhaf ;203
Sâhibetü'l-hayrât; 2, 15, 25
Sâhib-i avâtıf ve mekârim; 73
Sahib-i hayr; 62, 72, 73, 79, 88, 94, 99, 108
Sâhib-i hayrât; 119
Sâhib-i idâreti'l-münî'; 73
Sâhib-i serîrü'l-ictihâd; 100
Saka-başı; 109, 110, 111
Sancaktar; 176, 190
Sandukacı; 109

Sarıkız; 186
Seccâde-nişîn-i irşâd; 80, 84, 85
Seccâde-nişîn-i meşihat; 80
Selam ağası; 155
Selâtîn-i âl-i osman; 55, 87
Serâydâr; 163
Serbevvâbîn; 116, 204, 208
Serçâvişân-ı dergâh-ı âli; 103, 111
Ser-çâvuşân-ı dîvân-ı âli; 155
Serğulâm-ı bâki; 103, 107, 112
Ser-halîfe; 155
Serkâtip; 121
Ser-küttâb-i mahkeme-i şer'ıyye; 107
Ser-muhzırân; 5
Ser-müşâvir-i dergâh-ı âli; 107
Serrâc; 127, 129, 170, 178, 188, 200, 202, 203
Sertarikzade; 172
Seyyid; 3, 17, 24, 28, 29, 32,106, 116, 119, 121, 123, 127, 134, 155, 164, 166, 168, 171, 173, 179, 184, 188, 199, 208, 209
Seyyideyn-i bedreyn; 84
Sıbyân; 93, 94
Sıddîk;23
Sıddîka; 23, 49
Silah-dâr; 104, 156
Sipahî; 29
Sirâc-i ümmet-beyzâ; 33
Sirâcî; 146
Sirâcü'l-ümmet ve kâşifü'l-ğumme; 125
Sofiler; 148
Su nâzırı; 79
Sûfî; 45, 113
Suhta; 177, 186, 200

Sultân; 56, 63, 64, 71, 87, 88, 95, 108, 122, 137, 147, 165, 170, 176, 179
Suyolcu; 39, 78, 107, 176
Suyolcular kethüdâsı; 79

Ş

Şalvarlı; 129, 130
Şefî'-ı usât; 87
Şefî'-i rûz-i cezâ; 108
Şehin-şâh; 71
Şehr-emîn; 67
Şehr-i yâr; 182, 204
Şeraibzâde; 129, 130
Şevket-cihandâr; 182
Şevketlü; 77
Şevket-meâb; 142
Şeyh; 28, 64, 127, 148, 173, 182
Şeyhu'l-haram; 109, 110, 111
Şeyhu'l-kurra; 105
Şeyhülislam; 84, 86, 97, 107

T

Tabbâh; 82, 83
Tabîb; 176, 180
Talebe (ç.tullâb) ; 87, 148, 181
Tanburcuoğlu; 173
Tekye şeyhi; 81, 92
Telhısî; 155
Tezkire-i evvel; 103, 107, 111, 155
Tezkire-i sâni; 103, 107, 111, 155,
Tireci; 202
Tokatlı; 197
Tûri'l-eşemm ve'l-hayr ; 99
Tuzlalı; 134
Tüccar; 129

Tüccar; 130
Tülbentçi; 193
Türbedar; 91
Türk; 29

U

Umde-i hademe; 72
Umdet-i ashâbi'ş-şeref; 73
Umdet-i erbâb-ı tahrîr ve'r-rakam; 103
Umdet-i erbâb-ı't-tastîr;104
Umdet-i erbâbi'l-câh ve'l-celâl; 155
Umdet-i erbâbi'l-kalem; 155
Umdet-i erbâbi't-tahrîr; 107, 111
Umdet-i mevâlî; 102
Umdet-i müderrisîni'l-kirâm73
Umdet-i ulemâi'l-âmilîn; 28
Umdet-i ulemâi'l-fâdılîn; 28
Umdet-i ulemai'l-izâm; 127
Umdet-i ulemâi'l-müderrisîn; 28
Umdet-i ulemâi'l-vâiz 29
Umdetü'l-ârifîn ve'l-etkıyâ; 124
Umdetü'l-ekâbir ve'l-a'bar; 29
Umdetü'l-ekâbir ve'l-eâzim; 103
Umdetü'l-emâcid ve'l-eâli; 208
Umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim; 107, 112, 141,155
Umdetü'l-mesâkîn; 127
Usta; 167
Utûfetlü; 116, 184

Ü

Ümenâ; 217
Ümmü haram; 24
Ümmü'l-mü'minîn; 23
Üsküplü; 94

Üstâd; 107

V

Vâiz; 1, 29, 76, 147, 215

Vâkıf; 7, 10, 11, 26, 46, 71, 82, 83, 84, 85, 86, 88, 91, 94, 96, 97, 98, 99, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 112, 118, 122, 125, 133, 136, 146, 148, 151, 152, 157, 199, 200, 202, 214, 215

Vâlid; 148

Vâzı'u'l-müsebbelât 73

Vekâlet-i sâbite36

Vekîl; 3, 8, 10, 26, 27, 40, 99, 101, 113, 117, 119, 130, 132, 133, 134, 199, 206

Vekîl-i harç; 156

Vesîu'l-avâtıf; 94

Vezir; 103, 139, 157, 184

Vezîr-i a'zam; 184

Vülât (velî'nin ç.); 124

Y

Yağlıkçı; 200

Yanağerî; 130

Yemenici; 1

Yemişçi; 178

Yenbû'ul-fezâil; 102

Yeniçeri ağası; 205

Yeniçeri muharriri; 6

Yeniçeri; 157

Yörüğânî; 169

Yörük; 20

Z

Zâhid; 75

Zaîm; 29, 205

Zehrâ; 23

Zevi'l-ihtirâm; 108

Zevi'l-kadri's-sâmî; 73
Zi'l-mehâsin; 72
Zi'n-nureyn; 23
Zimmî; 158, 159, 160, 161, 162, 163, 167, 168, 179, 189, 194, 196, 201, 202
Zü'l-kadri'l-esâmî; 103
Zü'l-kadri'r-refî'; 107, 111, 141
Zübdet-i ashâbi't-tastîr ve'r-rakam; 103, 107, 155, 111
Zübdet-i eâlî; 102
Zübdetü'l-âşikîn ve'l-evliyâ; 124
Zübdetü'l-emâcid ve'l-eâli; 107, 111
Zühru'l-ekiffâ ; 112
Zühru'l-emâsil ve'l-ekiffâ; 107, 112
Zühru'l-eşbâh; 107, 112
Zühru'l-kudât; 107